TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 1 • januari 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

MARIJNISSEN OVER RUTTE 4

‘SUPER ASOCIAAL’

HET JAAR VAN DE SPONS

LOKALE SP-SUCCESSEN STAPELEN ZICH OP

TRING!

De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan en bellen is een goede manier om met mensen in contact te komen. Vanaf februari kunnen afdelingen hun leden bellen om ze te vragen mee te helpen met de campagne en om contactgegevens te updaten. Later kun je sympathisanten in je eigen afdeling bellen om ze ervan te overtuigen dat de SP de enige goede keuze is in het stemhokje. Afdelingen kunnen zich tot 28 januari opgeven voor een *eigen belcampagne* via belteam@sp.nl Spoor je voorzitter aan om een belcampagne aan te vragen, zodat ook jouw afdeling veel mensen kan bellen. Bellen is het nieuwe buurten – al stoppen we niet met buurten natuurlijk. Bel jij mee?

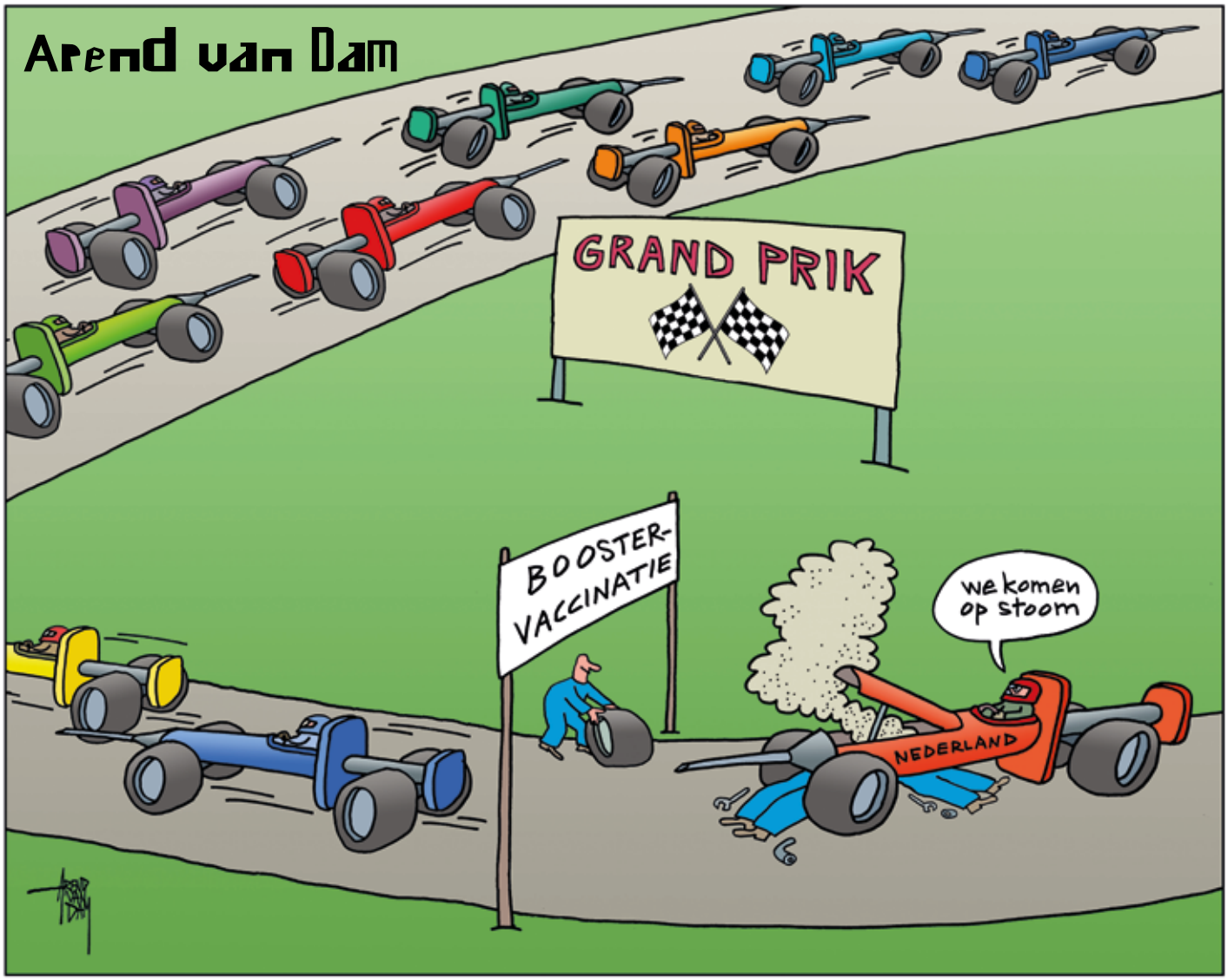

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas
Xander Topma

Vormgeving
Nenad Mećava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Maurits Gemmink
Anjo de Haan, Karen Veldkamp

Foto omslag
Joshua Versijde

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of € 20,00 per jaar (acceptgiro). Losse nummers € 1,75. SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

Congres kiest nieuw bestuur
Zoomen over de toekomst
6

Vindicat aangepakt
'Het is een klassenkwestie'
10

Campagne
Legende van de spons
14

Lokale successen
SP maakt het verschil
18

Menstruatie-armoede
Tijdelijke en structurele oplossingen
25

4 **Actueel: Rutte 4 is doorstart van Rutte 3**
13 **Uitgelicht: Duizenden nutteloze vluchten**
28 **Linksvoor: Henny Bergsma heeft geen idee hoe ze het doet**
29 **Linkse denkers: Henriette Roland Holst**

22, 23, 24 **Nieuws** 30 **Prikbord** 31 **Puzzel**
32 **Theo de buurtconciërge**

COLUMN

Hoop op verandering

Hoe kunnen de ideeën en de mensen die verantwoordelijk zijn voor de grote problemen nu opeens voor de oplossingen zorgen? Na de langste formatie in onze historie presenteerde het kabinet-Rutte 4 zich – een ongeloofwaardige doorstart van Rutte 3. Natuurlijk gaat dit liberale kabinet niet opeens dingen anders doen. Een aantal dingen *moeten* ze wel anders doen en hier nemen ze onze goede ideeën over. Niet omdat ze het willen en opeens van inzicht zijn veranderd, maar omdat er grote maatschappelijke druk is.

Omdat wij samen met huurders in actie kwamen, gaat op termijn de verhuurderheffing er aan. Omdat we samen met studenten streden tegen het asociale leenstelsel, wordt het afgeschaft en komt eindelijk de basisbeurs terug. Omdat we samen met de getroffen ouders in het toeslagenschandaal eisten dat dit onrecht nooit meer mag gebeuren, wordt het toeslagenstelsel nu aangepast.

Hieruit put ik de hoop. De hoop op verandering. Want die is dus mogelijk, dat hebben we laten zien. Die hoop komt echt niet van de politiek correcte Haagse praatjes over de 'nieuwe bestuurscultuur', het 'nieuwe elan' waar Rutte het over heeft of de vele mooie beloftes. Dat is allemaal voor de bühne en om te kunnen blijven zitten.

Maar gelukkig staan er weer verkiezingen voor de deur: die voor de gemeenteraad. Stad voor stad, buurt voor buurt, kunnen we als SP laten zien hoe het anders kan. Wat onze oplossingen zijn. Kunnen we samen met mensen de strijd aangaan voor verandering. Het is hard nodig.

Strijd mee!

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

RUTTE IV: NIETS NIEUWS ONDER DE ZON

Een nieuwe bestuurscultuur, nieuw elan, nieuw leiderschap: Mark Rutte en Sigrid Kaag hadden er de afgelopen maanden de mond vol van. Toen in december de langste formatie ooit tot een einde kwam, kreeg Nederland echter vooral meer van hetzelfde voorgeschoteld: dezelfde ideeën, dezelfde partijen en veelal dezelfde mensen. SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen: 'Dit is gewoon een doorstart van Rutte-III.'

'EEN MES in de rug van de zorg', noemde SP-leider Marijnissen afgelopen december de plannen van het kabinet Rutte-IV. Terwijl er volgens het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' de komende jaren op allerlei terreinen wordt geïnvesteerd, komt uitgerekend de zorg er uiterst bekaaid vanaf. Dit terwijl niemand er sinds de coronacrisis nog omheen kan dat extra zorgcapaciteit hard nodig is in ons land. Rutte hekelde tijdens een Kamerdebat over het regeerakkoord op 16 december het feit dat de oppositie het woord 'bezuinigingen' in de mond nam. Liever sprak hij over 'een rem op de stijgende zorgkosten' of 'ombuigingen'.

Nul cent voor zorgmedewerkers

Marijnissen: 'De zorg wordt sowieso elk jaar duurder door de stijging van de prijzen, de bevolkingsgroei en het feit dat we ouder worden. Er gaat de komende jaren weliswaar meer geld naar de zorg dan voorgaande jaren. Maar dus niet genoeg om de zorg op hetzelfde niveau te houden. Laat staan dat er, zoals de SP wil, extra wordt geïnvesteerd in de zorg.'

Ronduit schandalig vindt de SP-fractievoorzitter dat er welgeteld nul cent is

‘Het is aan de SP om de komende tijd volop tegengas te geven’

uitgetrokken voor extra loonstijgingen voor zorgmedewerkers. ‘Door de grote personeelstekorten is het werk heel zwaar. Maar het heeft ook tot gevolg dat wij als samenleving sneller in lockdown moeten, wegens het tekort aan personeel op onder andere de intensive care-afdelingen. Natuurlijk is er meer nodig dan alleen een salarisverhoging om het werk aantrekkelijker te maken. Maar het is wel iets dat je morgen zou kunnen regelen. Asociaal dat Rutte-IV dit vertikt, terwijl we allemaal voor de zorg hebben staan klappen. Maar ook onverantwoordelijk, omdat heel Nederland de gevolgen gaat voelen’, aldus Marijnissen.

De markt blijft regeren

Kunnen de partijen en de mensen die verantwoordelijk zijn geweest voor de grote problemen waar we nu in zitten – zorgmedewerkers die op hun tandvlees lopen, de wooncrisis, het toeslagenschandaal – deze ook oplossen? Marijnissen: ‘Het is een jaar geleden dat Rutte-III zelf is afgetreden vanwege het toeslagenschandaal. Maar nog geen tien procent van de getroffen gezinnen is nu uit de shit. Dat diezelfde partijen en politici nu denken dat ze toch door kunnen gaan... Ik snap wel dat mensen daar ontzettend weinig vertrouwen in hebben.’

De SP-fractievoorzitter benadrukt dat de verschillende crises waar we nu in zitten niet uit de lucht zijn komen vallen: ‘Bijvoorbeeld zo’n wooncrisis. Die is in de loop der jaren ontstaan omdat onze huisvesting is vermarkt. En daar waar een markt is, geldt het recht van de rijkste: in dit geval de beleggers. Het kabinet Rutte-IV neemt wel wat losse maatregelen, maar pakt steeds niet de fundamentele oorzaken aan. Dat geldt ook voor het klimaatprobleem.’

Zo gaat er op initiatief van de nieuwe regering weliswaar 35 miljard naar een klimaatfonds, maar noemde Milieudefensie-directeur Donald Pols deze investering vooral een cadeautje voor multinationals. Marijnissen: ‘Bedrijven moeten nu schoon gaan produceren. Maar daar zitten ook bedrijven tussen die grote winsten opstrijken. Die krijgen straks bakken subsidie, betaald met ons geld. Terwijl veel Nederlanders honderden euro’s extra kwijt zijn aan hun energierekening. Dit liberale kabinet komt bovendien niet met collectieve oplossingen voor het aanpakken van het klimaatprobleem, zoals het massaal aanpakken van slecht geïsoleerde woningen, maar pakt het individueel aan: mensen moeten ieder voor zich maar een lening voor een warmtepomp nemen. Dat is belachelijk én het werkt niet. De plannen van Rutte-IV hebben dus helemaal niks met klimaatrechtvaardigheid te maken.’

Minimale stijging minimumloon

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek kampt Nederland met de hoogste inflatie in bijna 40 jaar. Het leven wordt dus fors duurder. Toch kondigde de nieuwe regering slechts een minimale stijging van het minimumloon aan. Hiermee komt het minimumloon nog niet eens op 11 euro per uur uit. Ook wil Rutte-IV de AOW loskoppelen van het minimumloon, waardoor deze niet meer automatisch meestijgt. Marijnissen: ‘Super asociaal, omdat de pensioenen van veel ouderen ook al jaren niet zijn meegestegen met de prijzen.’

Hoewel het met de komst van het zoveelste kabinet-Rutte misschien verleidelijk is om te vervallen in cynisme, blijft Marijnissen vooral strijdbaar: ‘Jarenlang hebben studenten, gesteund door de SP, gestreden tegen de afschaffing van de basisbeurs. Nu gaat het asociale leenstelsel er gelukkig aan, en komt de basisbeurs terug, al willen we nog wel een rechtvaardige compensatie voor de schuldengeneratie. Het is ons samen met huurders gelukt om de huren van sociale huurwoningen te bevriezen: een gigantische overwinning. Of neem de toeslagenouders. Door hen bij elkaar te brengen en te organiseren kwam het brede schandaal aan het licht en voelden zij de kracht om samen de strijd aan te gaan. Maar deze strijd moeten we wel voortzetten.’ Kortom, het is aan de SP om de komende tijd volop tegengas te geven. Om te beginnen tijdens de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart. •

Tekst Lesley Arp
Foto's Joshua Versijde

Jannie Visscher
voorzitter SP

Nieuwe energie!

Weet jij nog waarom je lid bent geworden van onze SP? Degenen die zich kortgeleden bij ons aansloten weten dat ongetwijfeld nog wel. Zelf werd ik 20 jaar geleden lid omdat het ‘ikke-ikke-ikke’ me zo tegenstond dat ik méér wilde doen dan alleen naar de stembus gaan.

Dit jaar bestaat de SP 50 jaar. Al die jaren kozen mensen voor de SP omdat ze een samenleving willen waarin menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit centraal staan. Dat is de kern van ons beginselprogramma *Heel de Mens*. Het afgelopen jaar hebben we *Heel de Mens* geëvalueerd. Die evaluatie sloten we af op ons congres van 11 december. Daar spraken we over modern socialisme in Europa en Nederland. Gasten van onze zusterpartijen uit andere landen maakten duidelijk dat we als SP onderdeel uitmaken van een wereldwijde beweging die een einde wil maken aan ongelijkheid en tweedeling. Bemoedigend vind ik dat een van die partijen, het Ierse, progressieve en socialistische Sinn Féin, bij de laatste verkiezingen de grootste partij van Ierland werd.

Dit jaar gaan we *Heel de Mens* actualiseren, we gaan discussiëren over bijvoorbeeld de onderwerpen klimaat, digitalisering van de samenleving en Europa. Maar wij SP’ers zijn niet alleen van woorden maar ook van daden. En daden zijn hard nodig nu in ons land tweedeling en armoede steeds verder toenemen. Het is de verantwoordelijkheid van ons allemaal om hiertegen te strijden. Door mee te doen met de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen – ook wanneer jouw afdeling niet meedoet aan die verkiezingen. Het biedt goede kansen om nieuwe leden te maken. Als we met met de meer dan 30.000 SP’ers samen de schouders eronder zetten kunnen we successen behalen en verbeteringen afdwingen. Dat geeft nieuwe energie.

Ik wens jullie allemaal een gezond 2022 met volop nieuwe energie!

foto Maurits Gemmink

26E SP-CONGRES: OPFRISSEN EN MEESTRIJDEN!

Het toeslagenschandaal en het beginselprogramma zijn de hoofdrolspelers van het SP-congres. ‘De verkiezingen zijn een kans om af te rekenen met deze puinhoop.’

Het is een bijzonder congres, het zesentwintigste SP-congres op 11 december 2021. De afgevaardigden zitten thuis achter hun scherm in plaats van met zijn allen in een grote zaal. In coronatijd een bekend verhaal. Ook wordt er niet gestemd tijdens het congres. Over het enige besluit dat het congres neemt – de verkiezing van het nieuwe partijbestuur – is al in de afdelingen gestemd in de maand ervoor. De hoofdmoot van dit congres is meer een conferentie; een discussiebijeenkomst over het beginselprogramma. En daar zijn (nog) geen besluiten te nemen.

Wel traditioneel: de dagvoorzitters. Ditmaal presenteren SP-Eerste Kamerlid Arda Gerkens en voormalig SP-Tweede Kamerlid Frank Futselaar het congres. Zij zijn, samen met andere gasten en sprekers, wél fysiek bijeen in het industriële gebouwencomplex ‘Lijm & Cultuur’ in Delft.

Nieuwe en herkozen partijbestuursleden

Om maar meteen met het enige congresbesluit te beginnen: er is een nieuw Partijbestuur. Dat bestaat uit 19 regiovertegenwoordigers, een voorzitter, een partijsecretaris en 11 algemeen bestuursleden. De regiovertegenwoordigers worden tijdens regioconferenties gekozen; de rest was nu aan de beurt. Uit de iets meer dan 1500 geldige stemmen kwamen de volgende SP’ers naar voren als algemeen bestuursleden: Bastiaan van Apeldoorn, Sunita Biharie, Daan Brandenbarg, Theo Coşkun, Jimmy Dijk, Gerrie Elfrink, Henk van Gerven, Agnes Kant, Bart van Kent, Bastiaan Meijer en Bram Roovers. Jannie Visscher en Arnout Hoekstra werden herkozen tot voorzitter en partijsecretaris.

Te trappelen

De herkozen partijvoorzitter Jannie Visscher spreekt het congres toe: ‘Nederland heeft het socialisme van de SP keihard nodig. Nodig om de tweedeling een halt toe te roepen, om de samenleving eerlijker te maken, om te zorgen dat jongeren woonruimte kunnen vinden, om te zorgen dat de slachtoffers van de gaswinning en het toeslagenschandaal gesteund worden zodat hen recht wordt gedaan.’ De SP komt in actie, en het nieuwe partijbestuur staat volgens Visscher te trappelen om te beginnen: ‘Om te helpen met het uitzetten van een nieuwe strategie voor de komende tijd. Om dienstbaar te zijn, want een partijbestuur staat in dienst van alle leden.’

foto Joshua versijde

‘IK BEN GESCHROKKEN EN BOOS’

Kunstenaar-fotograaf Bert Teunissen maakte voor de SP een prachtig fotoboek met de titel *Weggecijferd, teruggevochten.* Een serie indrukwekkende portretten van gedupeerden van het toeslagenschandaal.

› **Je hebt een langlopend fotoproject met de titel Domestic Landscapes. Vertel eens?**
‘Ik maak in heel Europa foto’s van mensen in hun huis. Ik gebruik daarbij alleen daglicht en zoek de sfeer van het beroemde ‘clair-obscur’ - de lichtval op veel beroemde schilderijen van Rembrandt en Vermeer bijvoorbeeld.’

› **Het is ook de stijl van je foto’s van de toeslagen-ouders.**
‘Het is mijn manier van werken. Ik werk met een analoge camera. Ik ben fotograaf geworden in het analoge tijdperk. Ik weet wat ik moet doen om een goed negatief mee naar huis te nemen. Vergeleken met digitale fotografie benader je je onderwerp via een andere route. De hele manier van kijken, benaderen, keuzes maken. Ik maak per situatie drie opnames. Met sluitertijden van soms vier seconden. Dan ben je heel bewust van wat je doet.’

› **Er is een filmpje gemaakt van je werk voor dit project; een van de ouders zegt dat niemand ze geloofde. Hoe zat dat met jou?**
‘Ik dacht dat ik wel wist waar ik aan begon. Dat was ook de reden om ja te zeggen tegen deze opdracht. Wat ik niet zag aankomen was de impact van de verhalen op mezelf. Ik ben geschrokken en boos - zelfs bang. Als je eenmaal in de klauwen van zo een systeem bent gekomen, is er bijna geen weg uit te vinden. Een paar jaar geleden had ik het moeilijk en stond ik op het punt de schuldsanering in te gaan. Fijn, dacht ik; drie jaar en dan ben je ervan af. Uiteindelijk kreeg ik veel opdrachten en hoefde het niet. Achteraf denk ik: ik had ook in zo een situatie terecht kunnen komen.’

› **Je vertelt dat je soms te janken stond achter je camera. Hoe verwerkte je dat?**
‘Ik kwam dan ’s avonds thuis en ging in een hoekje alles van me af zitten schrijven. Zodat ik kon slapen. Het gaat onder je huid zitten, al die verhalen.’

› **Wat hoop je dat dit fotoboek doet?**
‘Dat deze mensen een gezicht krijgen. Dat iedereen ziet: dit had ik zelf kunnen zijn.’

› **Hoe heeft dit jezelf veranderd?**
‘Ik ben hier nog niet klaar mee. Ik ben me nóg bewuster dat de overheid er niet voor jou is, terwijl dat juist wel zo moet zijn. Dat er belastingambtenaren waren die in december - want dan komen kerstbonussen - er plezier in hadden dat ze extra geld af gingen pakken en dat afpakjesavond noemden. Dan staan je haren overeind. Ik ga niet de politiek in. Maar ik vind het onbestaanbaar dat de kiezer het nog steeds niet in de gaten heeft. Ik verwacht met Rutte 4 geen verandering.’

Het filmpje met Teunissen is hier te vinden: **sp.nl/videoweggecijferd**

Het boek is te bestellen in de SP-webshop: **sp.nl/weggecijferd**

Visscher bedankt de partijbestuursleden waarvan we nu afscheid nemen: Thijs Coppus, Nicole van Gemert, Hans van Hooft, Lieke van Rossum, Bert Peterse en Spencer Zeegers.

Toeslagenschandaal nog niet over

Na de speech van Visscher is er uitgebreid aandacht voor het toeslagenschandaal. Een indrukwekkend filmpje wordt getoond, waarin te zien is hoe fotograaf Bert Teunissen werkt aan een fotoboek met de getroffen ouders.
SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen spreekt over het boek en het schandaal met Bert Teunissen, advocaat Eva González Pérez, toeslagenouder Kristie Rongen en SP-Kamerlid Renske Leijten. González Pérez, de advocaat die al in een heel vroeg stadium mensen hielp, stelt dat wat de ouders nu nodig hebben, individuele behandeling van de schade is, met een expert die per persoon de schade kan waarderen. De 220 advocaten die mensen bijstaan hebben nog steeds geen dossiers gekregen. Rongen bevestigt dat ook zij haar dossier en definitieve beschikking nog niet heeft gekregen. Leijten weet dat in de afwikkeling de mensen die de zaken moeten beoordelen niet vertrouwd worden. Daardoor worden besluiten niet genomen. Het gaat politiek gezien mis door wantrouwen.

Na een gesprek tussen Marijnissen en Ella Wonder, dochter van de overleden Bob Fosko, brengt Wonder samen met de bandleden Groep Fosko het lied ten gehore: *Hoe kun je nog slapen vannacht?* Het gaat over het toeslagenschandaal.

Toespraak SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen

Marijnissen verwijst ook in haar toespraak naar het toeslagenschandaal: ‘Dat is geen natuurverschijnsel. Zoals het ook geen incident is of een foutje in het proces, zoals manager Mark Rutte ons graag doet geloven. Maar überhaupt het feit dat zoveel werkende mensen in Nederland toeslagen nodig

foto Maurits Gemmink

Tijdens de aparte zoom-bijeenkomsten werden vragen van afgevaardigden beantwoord door een panel experts.

foto Maurits Gemmink

Sandra Beckerman, Mahir Alkaya, Ronald van Raak en Renske Leijten spreken over de praktijk van onze ideologie.

hebben, laat zien hoe failliet dit denken is. De zorg, huur en kinderopvang is veel te duur geworden. En de lonen zijn te laag. Het is toch te gek voor woorden dat grote bedrijven met grote winsten zoveel mensen op het minimumloon hebben die daar vervolgens niet rond van kunnen komen en daarom toeslagen nodig hebben?'

Marijnissen weerspreekt dat het neoliberalisme voorbij zou zijn: 'De wooncrisis is een rechtstreeks gevolg van het marktdenken. Waardoor er in Nederland belasting moet worden betaald over sociale huurwoningen en een vorige VVD minister probeerde onze huizen te verpatsen aan buitenlandse beleggers die er rijk van konden worden.'

Ook in de zorg en het klimaatbeleid blijft de neoliberale wind waaien volgens Marijnissen: 'Waar veel huurders in tochtige doorwaaiwoningen zitten, gaat het grootste deel van de klimaatsubsidies naar de allerrijkste Nederlanders. De SP zal de komende periode een radicaal ander klimaatbeleid bepleiten. Een socialistisch klimaatbeleid.' Zij vervolgt: 'Onze publieke sector, dat wat van ons allemaal is, is uitgehold. En dat is geen natuurverschijnsel. Dat is zelfs niet alleen maar het gevolg van het financieel afknijpen van zorg, onderwijs en veiligheid. Nee, dat is een bewuste, politieke en ideologische keuze. Omdat er publieke gaten vallen, door de grote tekorten, ontstaat er volop ruimte voor en vraag naar private initiatieven.'

Rutte 4, met VVD en D66 als grootste partijen, zal het verschil niet gaan maken. Marijnissen: 'Mevrouw Kaag mocht dan geen nieuwe verkiezingen willen omdat ze bang was voor de 'populisten', maar over een paar maanden *zijn* er verkiezingen: lokale verkiezingen. En dan heeft heel Nederland de kans, stad voor stad, dorp voor dorp, om af te rekenen met deze puinhoop. Strijd mee!'

'Ideologisch opgefrist'

Nadat Ella Wonder met de Groep Fosko het SP-lied heeft vertolkt, wordt het congresgedeelte afgesloten en begint het conferentie-gedeelte. In aparte zoom-bijeenkomsten discussiëren afgevaardigden over de thema's 'Digitale revolutie, onze revolutie', 'Heel de mens, heel de aarde' en 'Europa: markten of mensen'. Daarvóór leidt voormalig SP-Kamerlid Ronald van Raak de conferentie in, samen met SP-senator Tiny Kox. Tweede Kamerleden Sandra Beckerman, Renske Leijten en Mahir Alkaya vertellen over hoe onze beginselen hun weerslag vinden in hun dagelijkse werk. Zo vertelt Beckerman over de opdracht uit *Heel de Mens*, die haar inspireert om actie op straat te combineren met voorstellen in de Kamer: 'Samenwerken met iedereen die durft te dromen van een betere wereld. Dat is de kern, dat is wat we doen; ik win helemaal niks als ik in de Tweede Kamer dit in mijn eentje ga proberen.' Ook komen buitenlandse socialistische vrienden

foto Joshua versijde

‘IETS STRIJDLUSTIGS’

Ella Wonder schreef en zong een lied over het toeslagenschandaal. Haar vader is de twee jaar geleden overleden Bob Fosko, die altijd het SP-lied zong. Tijdens dit congres nam Ella het van haar vader over. De Tribune spreekt haar net op het moment dat ze de toeslagen-administratie aan het doen is: ‘Ik vind het nu ook eng.’

› Waar komt je artiestennaam vandaan?
‘Toen ik een jaar of negen was, zat ik in de bus met de Raggende Manne, de band van mijn vader. Ze vroegen me wat mijn artiestennaam eigenlijk was. Hoe bepaal je dat, vroeg ik. Iets wat je inspireert, was het antwoord. Ik was - en ben - fan van Stevie Wonder. Dus zo is het gekomen.’

› Dit was niet de eerste keer dat je het SP-lied op ons congres zong.
‘Ja, eerder al een keer samen met mijn vader. En daarvoor als achtergrondzangeres natuurlijk. Het was vandaag bijzonder. De laatste keer dat ik de muzikanten waar mijn vader mee optrad zag, was tijdens de uitvaart. Het was mooi om het stokje van mijn vader over te nemen.’

› Hoe kwam het lied over het toeslagenschandaal tot stand?
‘Het begon toen mijn vader ziek was en wist dat hij dood zou gaan. “Als ik er niet meer ben moet je wel de SP laten weten dat je ook liedjes kan schrijven,” zei hij. Ik heb het beloofd en later heb ik inderdaad Lilian gemaild: als jullie iemand nodig hebben, schroom niet om me te vragen. Ik kreeg heel snel een reactie van Lilian: we zijn druk bezig met de toeslagenaffaire, wil je daar niet een liedje over schrijven? Het was even zoeken; ik ben gewend te schrijven over gevoel en liefde. Ik wilde niet iets verdrietigs, maar juist iets strijdlustigs.’

› ‘Bedankt voor de poen, maar het leed is zo niet verzacht,’ zing je. Veel mensen denken van wel.
‘Wat heb je nou aan geld als je tien jaar in de shit hebt geleefd. Stel je voor dat je als kind nooit iets kan, nooit op schoolreisje, geen geld voor een hobby. En dat alles niet door je eigen schuld. Dan heb je een heel andere jeugd gehad. Dat vond ik heel pijnlijk. Het lied is meer bedoeld om kracht te geven aan de gedupeerden. En om een schop te geven.’

› Zeg dat wel. Het lied is ronduit politiek; dat durven veel artiesten niet.
‘Ik heb me nooit geschaamd dat ik links stem en links ben. Artiesten zijn trouwens meestal linkse rakkers; dat zijn creatievelingen. Ik heb mijn hele leven al dingen voor de SP gedaan.’

› Over artiesten gesproken: ben jij niet failliet door de lockdowns?
‘Mijn vriend is chef, ik ben muzikant en werk ook in de horeca. Wij zaten sinds de eerste lockdown allebei zonder werk. Ik ben eerst gaan schoonmaken als extra baan. En op straat gaan spelen - gek genoeg kun je daar nog best wat geld ophalen. Bij de vorige lockdown had ik bedacht: ik ga in de zorg of het onderwijs werken. Dat is gelukt; ik werk nu als muziekdocent en onderwijsassistent. Nu heb ik in ieder geval iets.’

‘Hoe kun je nog slapen vannacht?’ van Ella Wonder en Groep Fosko is te vinden op de muziekdienst Spotify. Maar ook te beluisteren op de SP-website: **sp.nl/lied**

aan het woord, die hun visie geven op wat modern socialisme is.

George Katrougalos was minister in de Griekse Syriza-regering en is nu parlementariër in de oppositie. Volgens hem is het verschil met de tijd dat Heel de Mens werd geschreven, dat we nu aan het einde van de hegemonie van het liberalisme zitten. Namens Sinn Fein, de Ierse socialisten, spreekt Declan Kearney, minister in Noord-Ierland. Kearney pleit voor internationale samenwerking, maar wijst er wel op dat socialisten dezelfde idealen hebben, maar per land met verschillende situaties te maken hebben.

Hisyar Özsoy van de Turkse HDP is hoogleraar en parlementariër. Hij noemt emancipatie als belangrijk deel van de klassenstrijd, net als de strijd voor het klimaat. De Deense Nicolaj Villumsen van de Rood-groene Alliantie is Europarlementariër. Hij legt het verband tussen de coronacrisis, de klimaatcrisis en de crisis van de democratie.

Na de aparte zoom-bijeenkomsten is er een nabespreking met leden van de beginselprogramma-commissie Han Dirks, Fenna Feenstra, Anne-Marie Mineur en Ronald van Raak. Zij vatten de discussie samen. Van Raak vertelt dat de evaluatie-periode voorbij is en dat we de komende maanden van ons jubileumjaar ons beginselprogramma zullen actualiseren: ‘Zodat we ideologisch opgefrist de volgende 50 jaar in kunnen.’ •

Tekst Diederik Olders

Wat de Groningse SP-fractievoorzitter Jimmy Dijk betreft moet er een einde komen aan de privileges die het studentencorps Vindicat geniet. Ondanks geweld, seksisme, intimidatie en vernielingen is de vereniging te lang met fluwelen handschoentjes aangepakt. Dijk: 'Het meten met twee maten is een klassenkwestie.'

HANDSCHOENTJES GAAN UIT

GEHAD MET VINDICAT

'Men meet met twee maten, dat voelen mensen haarfijn aan'

Vindicat – voluit *Vindicat atque Polit*, 'Handhaaft en Beschaaft' – is de oudste studentenvereniging van Nederland. Sinds de oprichting in 1815 speelt dit studentencorps een prominente rol in studentenstad Groningen. Voormalig leden van Vindicat duiken geregeld op in de top van het bedrijfsleven en de politiek: denk aan voormalig CDA-fractieleider Sybrand van Haersma Buma. Ook de huidige burgemeester van Groningen, Koen Schuiling (VVD), was een blauwe maandag lid van het roemruchte corps.

SP-fractievoorzitter Jimmy Dijk: 'We kennen Vindicat natuurlijk als de corpsballenvereniging, net als Minerva in Leiden. En van de ontgroeningen in de stad, waarbij ze vroeger met tandenborstels de Grote Markt moesten poetsen.' Waarom houdt de Groningse SP zich sinds een jaar of zes zo bezig met de vereniging? Horen dit soort studentikoze fratsen niet gewoon bij het leven in een studentenstad?

Onder de pet

Volgens Dijk is de sfeer in en rond de vereniging de afgelopen jaren flink veranderd. Op een gegeven moment gingen de ontgroeningen zelfs gepaard met ernstig geweld. Zo moest een aspirant-lid in 2016 met een hoofdletsel worden opgenomen in het ziekenhuis. Het incident werd aanvankelijk stilgehouden door het studentencorps. Huisgenoten raadden het slachtoffer aan niet direct naar de politie te stappen. Later, nadat er toch aangifte was gedaan, bleek dat een kampleider tijdens de ontgroening op het hoofd van het slachtoffer was gaan staan. 'Hij zette zijn voet als een soort gaspedaal op mijn hoofd', verklaarde hij in 2017 voor de rechtbank.

In 2016 kwam Vindicat eveneens in opspraak nadat een zogenaamde 'bangalijst' in handen van de pers kwam: een lijst waarop de seksuele prestaties van vrouwelijke Vindicaters werden beoordeeld. Ook dit incident werd aanvankelijk onder de pet gehouden. Het is volgens Dijk kenmerkend voor de mores binnen de studentenvereniging. Er was bovendien toen nog sprake van een intern rechtssysteem – met boetes, taakstraffen en schorsingen – waarmee Vindicat zich onttrok aan de regels van de samenleving. Maatschappelijke druk heeft ertoe geleid dat dit rechtssysteem inmiddels is afgeschaft. 'Al betekent dit natuurlijk niet dat de cultuur van problemen intern oplossen weg is', nuanceert Dijk.

Sushirestaurant geplunderd

Een jaar later moest een door Vindicaters afgehuurd sushirestaurant het ontgelden. Volgens een getuige lag aan het einde van de avond overal kapot glas en was de wc-deur ingetrapt. Ook werd er door een student tegen de muur van de wc-ruimte geplast en werd het personeel bespot en omver geduwd. Dijk vermoedt dat een afkoopsom de reden is dat het restaurant, ondanks de grote ravage, toch geen aangifte heeft gedaan.

In het najaar van 2018 was het geduld van de onderwijsinstellingen op en verloor Vindicat zijn accreditatie bij de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool. Hierdoor kon het corps geen beurs aanvragen en liep het daarmee 33.000 euro mis. Ook waren Vindicaters niet meer welkom bij officiële gelegenheden. De reden hiervan was dat de vereniging onvoldoende meewerkte aan een onderzoek van een externe commissie naar de cultuur binnen Vindicat.

Verharding

Afgelopen zomer leek de periode van boetedoening voor Vindicat voorbij. De accreditatie werd opnieuw toegekend, omdat de vereniging volgens de Groningse onderwijsinstellingen oude patronen had doorbroken. Toch ging het een paar maanden later weer mis. Na afloop van het jaarlijkse Vindicatfeest 'Buitenspelen' bij sportcentrum Kardinge werden bussen vernield toen de corpsleden naar het stadscentrum wilden terugreizen. Volgens een woordvoerder van vervoerder Qbuzz waren er noodhamers losgetrokken en lagen de bussen achteraf vol met bierblikjes en sigarettenas. Ook werden er buschauffeurs en medereizigers geïntimideerd.

foto Maurits Gemmink

Dijk: 'Vroeger werd er ook met afschuw gekeken naar het elitaire gedrag van die studenten. Maar bij Vindicat wisten ze toen nog dat de elite met zijn poten van buschauffeurs en restaurantpersoneel af moet blijven. Tegenwoordig onttrekken zij zich enkel aan de samenleving en verhardt hun cultuur. De boodschap aan de rest van de wereld lijkt: "Wij gaan onze eigen gang, vieren ons eigen feestje in ons eigen pand, ook al zitten jullie in een lockdown. Want wij komen toch wel overal mee weg".' De SP-fractievoorzitter verwijst hiermee naar een feest dat in het voorjaar van 2020 plaatsvond in de sociëteit van Vindicat, maar werd beëindigd door de politie.

Koffie of de ME

Volgens Dijk zijn veel lokale politici opvallend mild over excessen bij Vindicat: 'Zij pakken de vereniging met fluwelen handschoentjes aan, omdat zij zich kunnen spiegelen aan hen. Als er problemen zijn gaat de burgemeester bij Vindicat op de koffie. Maar als andere groepen jongeren zich schandalig gedragen in de binnenstad of in onze wijken, dan volgt er meestal geen gesprek maar wordt de ME ingezet.'

Dit laat volgens de SP'er zien dat de aanpak van Vindicat een klassenkwestie is. 'Wie weten de weg te vinden naar de politiek en de media? Wie weet er te zwijgen op het juiste moment? Als de misdragingen richting buschauffeurs worden verricht door FC Groningen-supporters, dan zou er voor straf zonder publiek worden gespeeld. En daar ben ik het natuurlijk mee eens. Maar hieruit blijkt dat men met twee maten meet. En dat voelen mensen haarfijn aan', constateert Dijk.

Escalatieladder

De SP is van oudsher de partij in Groningen die deze hypocrisie wel durft aan te kaarten. 'Wij waren de enigen partij die riep: trek de beurzen in, laat Vindicaters niet meer toe op officiële gelegenheden van de gemeente en sta geen festivals op gemeenteterrein meer toe', aldus Dijk. Hij vermoedt dat andere partijen te bang zijn om de studentenpopulatie van zich te vervreemden: 'Studenten zijn goed voor een derde van de stemmen in Groningen.'

Afgelopen najaar kwam Dijk met het idee voor een escalatieladder voor Vindicat. Deze ladder bestaat uit tien concrete maatregelen om asociaal gedrag bij studentenverenigingen af te straffen: van het afpakken van de accreditatie tot het intrekken van de horecavergunning en het weren van Vindicat uit

foto Maurits Gemmink

‘Als jullie geen problemen creëren, dan hoor je ons niet’

de binnenstad. Eerst wilden veel partijen niet eens het debat over het SP-plan voeren. ‘Want volgens D66, de VVD en – vergis je niet – ook de PVV zouden wij bezig zijn met een soort heksenjacht’, vertelt Dijk. ‘Het laat precies zien voor welke belangen en welke klasse deze partijen het opnemen.’

Toch werd het voorstel aangenomen door de Groningse gemeenteraad, ook al was burgemeester Schuiling geen voorstander van de motie. Hij wilde liever – wederom – met de studentenverenigingen in gesprek om te kijken waarom de ongeregeldheden plaatsvinden. Dijk denkt dat de druk op de andere partijen uiteindelijk te groot werd: ‘Vanuit de stad hoorde je steeds vaker: we horen de SP wel, maar de rest houdt zijn mond.’

Schandvlek

Mutua Fides, ‘Wederzijds Vertrouwen’, prijkt op de gevel van het Vindicat-gebouw aan de Grote Markt. Het feit dat de gemeenteraad de tijd rijp vond om de fluwelen handschoentjes uit te trekken laat zien dat het vertrouwen in Vindicat een flinke deuk heeft opgelopen. Dijk noemt het pand ‘een schandvlek voor onze binnenstad.’ ‘Als ik op vakantie ben in Zuid-Frankrijk en zeg dat ik uit Groningen kom, dan beginnen mensen over Vindicat. Terwijl het de mooiste stad van de wereld is’, verzucht het SP-raadslid.

Zelf studeerde Dijk elf jaar in Groningen. ‘Terwijl ik ondertussen aan het werk was, hoor’, benadrukt hij lachend. Aan zijn studententijd heeft hij ook vrienden en kennissen overgehouden die lid waren van Vindicat. Dijk is zelfs een keer uitgenodigd door een praeses (voorzitter) van de studentenvereniging: ‘Dat was een hartstikke leuk gesprek. Maar het voelde een beetje als een afspraak met de directeur van een woningcorporatie, waar je maandelijks op de stoep staat omdat de woningen niet worden onderhouden. Dan is mijn standaardreactie: als jullie geen problemen creëren, dan hoor je ons niet.’

‘Zonnekoningengedrag’

Dijk benadrukt dat studentenverenigingen als Vindicat de toekomstige top van het bedrijfsleven opleiden: ‘Als daar zo’n cultuur van hiërarchie en “wij komen overal mee weg” heerst, dan denk ik dat wij daar invloed op moeten uitoefenen. Ik heb geen hekel aan universitair opgeleide knappe koppen: daar kunnen we juist heel veel aan hebben. Maar dan moet er wel een besef zijn dat je een rol speelt in de samenleving en voor de gehele samenleving. Mensen kunnen en mogen zich niet onttrekken aan de samenleving. Helaas zien we het zonnekoningengedrag van Vindicaters ook bij bankdirecteuren, bazen van woningcorporaties en belastingontwijkende politici zoals Wopke Hoekstra. Ze *managen* zich overal uit...’ •

tekst Lesley Arp

DE ZAAK SANDA DIA: KLASSENJUSTITIE

Een van de meest veelbesproken en beestachtige ontgroeningen vond drie jaar geleden plaats bij onze zuiderburen. De Belgische student Sanda Dia – een 20-jarige jongen uit een arbeidersmilieu met een migratieachtergrond – stierf een gruwelijke dood tijdens een tweedaags ontgroeningsritueel van de elitaire studentenvereniging Reuzegom. Voordat hij in een coma raakte en overleed werd Dia gedwongen een mengsel van vissaus en vermalen muizen te drinken, terwijl hij in een zelfgegraven put werd overgoten met ijskoud water.

Na de fatale nacht werden in opdracht van de voorzitter van Reuzegom alle beelden van de ontgroening gewist. De daders konden jarenlang vrij rondlopen en hun studie aan de Katholieke Universiteit Leuven voortzetten. Een taakstraf en het schrijven van een opstel volstonden voor de universiteit als sanctie. Pas na ophef vanuit de samenleving ging de onderwijsinstelling over tot schorsingen. ‘Ik heb het gevoel dat er een soort klassenjustitie speelt. Dat de zonen van advocaten, ondernemers en een rechter zwaarder doorwegen dan de zoon van een arbeider van allochtone afkomst’, reageerde de vader van Dia in 2020. Het vonnis van de lopende rechtszaak tegen de daders wordt dit jaar verwacht.

LEGE VERVUILING

Eén voordeel heeft deze coronacrisis wel: er wordt minder gevlogen. Goed voor het klimaat – de burgerluchtvaart is verantwoordelijk voor 2 tot 3 procent van de wereldwijde uitstoot van CO_2. Maar wat blijkt? Duizenden vluchten gaan gewoon door – zonder passagiers. Volgens de Belgische krant Le Soir deze winter 18.000 onnodige vluchten alleen al door vliegmaatschappij Lufthansa! Door Europese regels moeten luchtvaartmaatschappijen minimaal een bepaald percentage van hun vluchten uitvoeren, anders mogen ze volgend jaar minder vliegen. En wij maar truien aantrekken voor het milieu....

foto Patrick T. Fallon/ AFP©

HET MAG WEER SCHUREN CAMPAGNE!

Binnenkort gaat de campagne weer van start. Het wordt het jaar van de spons; daarom nu een korte geschiedenis van de SP-spons, sponzige campagne-ideeën en de Gouden Spons.

EÉN VAN DE grootste succesnummers van de SP is de spons. Al ruim 20 jaar delen we sponsjes uit tijdens onze verkiezingscampagnes, en nog steeds vervelen ze niet. Ze zijn mooi, ze zijn nuttig en ze vertellen onze boodschap. In die twintig jaar heeft de spons ook vaak een hoofdrol gespeeld in acties. SP Nijmegen had filmpjes met superheldin 'Sponsvrouw'; in Kersttijd deed de spons dienst als versiering voor de Kerstboom van de SP-fractie, en op de markt speelde de spons vaak een hoofdrol als projectiel om een kabinet omver te gooien, of stemmen te tellen voor geld naar de zorg. En elke SP'er die ooit op straat heeft gestaan met sponzen, weet dat ze bijna uit je handen gerukt worden.

De geschiedenis van de spons

Tiny Kox was samen met Niko Koffeman één van de bedenkers van de tomaatspons. Waar komt die tomaat vandaan? En is zo'n spons niet slecht voor het milieu?

› **Wanneer zag het sponsje het levenslicht?**
'Het sponsje is ontwikkeld in 1999, voor de Europese verkiezingen waarin de SP voor het eerst in het Europees Parlement kwam.'

› **Was dat de eerste tomaat waarmee de SP actie voerde?**
'Nee, in het jaar ervoor, bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1998, hadden we een knuffeltomaat gelanceerd. Die hebben we in een enorme hoeveelheid laten produceren. Die knuffeltomaat was een rode pluche tomaat met een groen kroontje, want

DE GOUDEN SPONS

De jacht op de Gouden Spons is geopend. Vanaf 14 januari gaat een Gouden Spons mee in een van de dozen met sponzen die afdelingen bestellen. De afdeling die hem vindt, krijgt een tegoedbon van €500 om naar eigen inzicht te besteden in de Webshop. Dus bestel snel en vooral veel sponsjes!

De schuurspons figureerde ook op verkiezingsposters.

DODELIJKE SPONS?

In juni 2010 berichtte Omroep Gelderland over een hond uit Aalten die een sponsje had opgegeten dat door de brievenbus was gegooid. De geruchten over hondenhaters die gebakken sponzen verspreiden zijn broodje-aapverhalen, blijkt uit onderzoek, bovendien zou de schadelijkheid ervan meevallen. De hond zal moeten overgeven, of last krijgen van verstopping, maar dodelijk zijn sponzen eigenlijk zelden. De hond uit Aalten is naar de dierenarts gebracht en heeft een braakmiddel gekregen. De SP heeft de kosten van de dierenarts vergoed, en is sindsdien terughoudender met het verspreiden van sponzen via de brievenbus.

we wilden laten zien dat tomaten niet alleen rood zijn, maar ook groen. Die hebben we in twee versies laten maken: de kleine knuffeltomaat die we op grote schaal hebben uitgedeeld, en de grote knuffeltomaat, die bij veel kinderen in bed heeft gelegen omdat het een heerlijk zacht kussentje was, een prachtig item.'

Smijttomaat

› Een knuffeltomaat? Dat paste toch niet bij het imago van de SP?

'In elk geval niet bij de oorspronkelijke tomaat. in 1993 kozen we de tomaat als vignet als vrolijk protest tegen slecht politiek toneel in het najaar van 1993. Dat was een verwijzing naar de Aktie Tomaat, toen een kritisch theaterpubliek in 1969 echte tomaten gooide om zijn afkeur van slechte toneelstukken te tonen. Op Prinsjesdag van dat jaar landde de eerste SP-actietomaat op het koffertje van minister van financiën Wim Kok, en het zou niet de laatste zijn. Die tomaat was een assertieve tomaat, een smijttomaat, zou je kunnen zeggen. Dat zie je ook op de posters van toen: de tomaat op het gezicht van Janmaat, en op het koffertje van Wim Kok, allemaal onder de slogan *Stem tegen, stem SP!* Dat is bedacht in ons V-team, waar behalve Jan Marijnissen en ik ook Niko Koffeman, Bert Voskuil, Karel Glastra van Loon en Geert Timmers deel van uitmaakten. Met dat vignet en die slogan kwamen we in 1994 in de Tweede Kamer.'

› Maar toch werd afscheid genomen van de smijttomaat.

'Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1998 hebben we de slogan gehandhaafd, maar kwamen we tot de conclusie dat de tomaat wel wat gestileerder mocht. Het was niet alleen maar 'tegen', maar de boodschap was: als je ergens op tegen bent, dan ben je ook ergens voor. En Jan Marijnissen had inmiddels furore gemaakt in de Tweede Kamer. Hij was in 1996 nota bene na Frits Bolkestein verkozen tot het op-een-na-beste Kamerlid, dus we hadden een gezicht gekregen. Het was niet alleen maar meer smijten met tomaten op slecht toneel, maar we speelden zelf ook een rol, en Jan Marijnissen acteerde daarop als

Knuffeltomaten, omdat de SP niet alleen tegen is.

Zakken vol sponzen. Wie goed kijkt, ziet dat dit de oude sponsjes zijn, opgestapeld voor het toenmalige partijkantoor in Roterdam.

Still uit filmpje SP Nijmegen 'sponsvrouw'

belangrijk en hoopgevend voorbeeld. Dus besloten we in 1998 om de tomaat ook wat te humaniseren. Toen hebben we besloten om knuffeltomaten te gaan maken — het tegenovergestelde van de smijttomaat.'

Schoon genoeg

› **En gauw daarna kwam dus de spons. Wat was de gedachte daarachter?**

'Bij de verkiezingen van 1999 voor het Europese parlement, was onze vraag: wat moet onze boodschap nu zijn? *Stem tegen, stem SP!*, die boodschap maakte onvoldoende duidelijk wat we wilden. Toen kwamen we op het idee om te zeggen: als je schoon genoeg hebt van dit Europa, dan moet je op de SP stemmen. Maar ja, wat is dat, schoon genoeg? Hoe doe je dat met een knuffeltomaat? Toen bedachten we,

SMULLEN VAN SPONS-IDEEËN

Wie bedenkt de beste campagne-ideeën met sponsjes? Het lid dat het beste idee inzendt (als het idee al eens is uitgevoerd; uiteraard mét foto!) krijgt een door de Tribuneredactie gebakken sponscake thuisbezorgd. Zet onze weke schrijvershandjes maar aan het werk in de keuken.

Elburg

Lancering van de SP-schuurspons door lijsttrekker Erik Meijer in 1999.

3.500.000

Jaarlijks gaan er honderdduizenden sponsjes door de handen van SP'ers. Naar schatting 3,5 miljoen sponsjes zijn er sinds 1999 uitgedeeld, met een recordaantal van 1 miljoen in 2006, het jaar waarin de SP 25 zetels behaalde in de Tweede Kamer.

misschien moeten we een spons hebben om Europa af te sponzen. Alleen maar een sponsje, daar heb je niks aan bij de afwas, dat moet een schuurspons zijn. Er is ook bijna niemand die dat sponsje weigert, iedereen denkt, nou ja, de partij vind ik misschien niet zo goed, maar het sponsje kan ik altijd meenemen. En verder: het is nog altijd een heel goed sponsje, want je kunt het in de wasmachine gooien. Het gaat heel lang mee. Dus daarmee heb je de boodschap van de SP op het aanrecht liggen. Dat is wat je wilt bereiken, natuurlijk, met zo'n weggeef-item.'

› Hoe is die spons gelanceerd?

'Die presenteerden we op ons congres op 1 mei 1999 in de Vereniging in Nijmegen. De lijsttrekker voor de Europese verkiezingen, Erik Meijer, moest aan een touw trekken, en dan zouden er een heleboel sponsjes uit de lucht vallen. Dat ging niet helemaal vanzelf, maar met wat ondersteuning zijn toen die schuursponsjes toch gelanceerd, en de deelnemers konden er meteen flink wat mee naar huis nemen. Sindsdien hebben we die sponsjes in ons assortiment opgenomen. Ze zijn in 2010 en 2012 weer grootschalig teruggekomen toen Emile Roemer onze lijsttrekker werd. Met een schuurspons op de verkiezingsposter, maar ook met Emile die met een grote hogedrukreiniger de stoepen schoonmaakte.'

Verantwoord

› Zijn de sponsjes gemaakt zonder schade aan mens en milieu?

'Onze producten zijn vaak in andere landen gemaakt, maar wel altijd met een garantiebewijs erbij dat het niet door kinderarbeid geproduceerd werd. Het was hetzelfde materiaal dat overal als spons en schuurspons wordt gebruikt, dus het was in elk geval niet belastender dan andere sponsjes. En omdat het een gebruiksvoorwerp is dat juist niet meteen weggegooid wordt, maar wat je echt heel lang kan blijven gebruiken, is de milieubelasting gering.'

› SP'ers hebben door de jaren al van alles bedacht met de sponzen.

'Ja, er zijn her en der stadhuizen en kantoren van uitkeringsinstanties mee gereinigd om de blik naar buiten weer eens te verbeteren. Daar hebben we de ramen gelapt - niet met de schuurkant, want dan krijg je krassen op de ruiten. Het begon met *Schoon genoeg van Europa*, maar je kon ook schoon genoeg hebben van heel veel andere dingen. Hoe laat je dat zien? Spons erover!'

Tekst Anne-Marie Mineur
Foto's archief SP

Eindhoven

LOKAAL SUCCES

Minder schulden, gifvrij drinkwater, zorgcowboys de stad uit, beter loon, bushalte voor senioren behouden, een poppodium; de SP haalt lokaal het ene na het andere succes binnen.

SOMS WEET EEN SP-WETHOUDER het te regelen. Soms is een motie in de gemeenteraad voldoende. Soms moeten daarvoor actiegroepen en comités worden opgericht. Een mooie SP-actie met bewoners en goede media-aandacht heeft al heel wat verhuurders tot beter gedrag gebracht. Een andere keer is het de SP-hulpdienst die goed werk levert. In het college, in de raad en zeker op straat: de SP krijgt dingen voor elkaar. Met de gemeenteraadsverkiezingen in aantocht, laat de Tribune de komende maanden zien wat de SP in heel het land voor mensen binnenhaalt. Want dat is vrij indrukwekkend! En handig bij het overtuigen van mensen om op de SP te stemmen.

BERNHEZE
GEEN EIGEN BIJDRAGE WMO VOOR MEER MENSEN

Dat mensen met een minimuminkomen geen eigen bijdrage hoeven te betalen voor de thuiszorg, is vrij gebruikelijk. SP Bernheze kreeg voor elkaar dat die regeling verruimd is tot een inkomen van anderhalf keer het sociaal minimum. Fractievoorzitter Jan Raaimakers is blij: 'Denk aan ouderen met een klein pensioentje, die zitten nét boven die grens van 120 procent, moeten alles zelf betalen en houden uiteindelijk minder over dan de echte minima.'

GRONINGEN
INSPECTIE HELPT HUURDERS

Groninger pandjesbazen moeten dankzij de SP beter op hun vastgoed gaan letten. Door een SP-voorstel komt er een team van gemeentelijke inspecteurs die willekeurig maar actief panden en verhuurders bezoekt. Zij moeten controleren op prijs, intimidatie, veiligheid, servicekosten en illegale verhuur.

BREDA
181 DUIZEND EURO NAAR MINIMA

Het overgebleven eigen risico over 2018 dat in de gemeentekas dreigde te verdwijnen, ging terug naar Bredanaars met een laag inkomen. Samen met gedupeerden trok SP Breda met succes aan de bel. Het ging in totaal om 181 duizend euro, een enorm bedrag, zeker voor deze groep die toch al niet veel te besteden heeft.

BORNE
GIFTEN VERRUIMD IN BIJSTAND

Inwoners van Borne die bijstand ontvangen, krijgen dankzij een SP-voorstel een verruiming van de vrijstelling voor giften voor dagelijkse levensbehoeften tot een max. van 1200 euro.

AMSTERDAM
GIFVRIJ KRAANWATER

De SP knokte samen met bewoners van de Kramatweg voor schoon drinkwater. Na acties bij de verhuurder, raads- en Kamervragen kwam eindelijk de toezegging dat de giftige loden leidingen vervangen gaan worden.

LEUSDEN
BRUGGETJES BLIJVEN

In haar bezuinigingswoede had de gemeente de bruggetjes op de Kupers-singel in Leusden wegbezuinigd. Beeldbepalend in de wijk en veel bewoners gebruiken ze. De SP ging huis aan huis: 'Vrijwel iedereen was vóór behoud. Dat heb ik in de Raad ingebracht en met succes. Actie loont!' aldus SP-fractievoorzitter Annet Belt.

MEPPEL
GRATIS MONDKAPJES EN ZELFTESTEN

Mondkapjes en zelftesten kosten veel geld. De SP in Meppel heeft daarom met vragen geregeld dat deze gratis af te halen zijn voor huishoudens met weinig geld. Iedereen die het nodig heeft mag dat doen, zonder inkomenstoets of andere formulieren in te vullen.

DEN BOSCH
SCHIMMEL AANGEPAKT, WONINGEN GERENOVEERD

Samen met bewoners van de Bossche wijk de Kruiskamp kwam de SP in actie tegen vocht, tocht en schimmel. Met een zwartboek en een nominatie voor de schimmelschandpaal wist de SP woningbouwcorporatie Zayaz in beweging te krijgen. Fractievoorzitter Bram van Boven: 'De schimmel wordt aangepakt, en sommige woningen worden gerenoveerd. We zijn blij dat bewoners hebben volgehouden om gezonde huizen af te dwingen!'

THOLEN
BEREIKBARE PINAUTOMAAT

In Sint-Maartensdijk klaagden veel mensen bij de SP Tholen over de (on) bereikbaarheid van de enige pinautomaat van het dorp. Voor mensen met een rollator en scootmobiel was het onmogelijk nog geld te pinnen. De Zeeuwse SP'ers confronteerden de bank met de klachten en zowaar, de oprit en het beeldscherm zijn aangepast.

ALMELO
ZELFBEWONINGSPLICHT (1)

Te vaak worden woningen opgekocht als beleggingsobject. In Almelo is dat niet langer aan de orde door een SP-motie. Na dit succes wil het gemeentebestuur zelfs meer maatregelen nemen om huisjesmelkers en beleggers te weren.

DORDRECHT
EINDE AAN WATEROVERLAST

Bewoners van de Dordtse Zephyr-flat hadden genoeg van de overstromingen en wateroverlast bij grote regenval. Ze schakelden de SP in, haalden handtekeningen op en gingen in optocht naar het kantoor van de verhuurder. Met resultaat: de wateroverlast wordt aangepakt.

HEERLEN
KINDERTANDARTS

Heerlen introduceert de kindertandarts. Dankzij de vasthoudendheid van SP-wethouder Jordy Clemens (jeugdzorg) kunnen leerlingen op school naar de tandarts. Het tandheelkundig project begint als een experiment op basisschool Mijn Spoor. In Heerlen gaat ruim een kwart van de kinderen en in sommige buurten zelfs één op twee niet naar de tandarts. De ouders zijn bang voor hoge rekeningen terwijl jeugdtandzorg tot achttien jaar wordt vergoed. 'Wij hopen de mensen op deze manier over de drempel te helpen,' zegt Jordy Clemens. De kindertandarts ('dat klinkt opa en oma vriendelijker in de oren dan schooltandarts') zal zich voorlopig beperken tot speelse controles. Daarnaast worden op de consultatiebureaus mondcoaches ingezet.

HENGELO
ZEKERHEID VOOR STANDPLAATSHOUDERS

Standplaatshouders bij wijkwinkelcentra, zoals vis- en kaasboeren, hebben betere regels afgedwongen na een succesvolle strijd, ondersteund door de Hengelose SP. Het nieuwe beleid zou erg nadelig uitpakken voor deze ondernemers en ze zouden zomaar hun plaats kunnen kwijtraken. De SP maakte er werk van en moedigde de standplaatshouders aan zich te verenigen. Met succes, de slechte regels zijn van tafel gegaan.

DEN HAAG
NIET IN DE KOU

Dit jaar werd het Actieplan Energie-armoede aangenomen door de Haagse raad. Een belangrijk succes voor huurders die ‘s winters in de kou zitten, omdat zij de energierekening niet kunnen betalen. De SP-fractie stelde onder andere voor om collectief duurzame energie in te kopen en meer zonnepanelen op corporatiedaken te plaatsen.

WEST-FRIESLAND
GEEN GEMEKKER

Sinds 2018 zorgt de mogelijke komst van een geitenhouderij pal naast een woonwijk voor ophef in West-Friesland. De SP kwam samen met het ‘Comité geen geitenhouderij in Enkhuizen’ in actie. Het resultaat: 480 ingediende bezwaarschriften, waardoor de vergunning voor de geitenstal voorlopig van de baan is.

OSS
NATUUR GESPAARD, OMWONENDEN GEHOORD

Wethouder Joop van Orsouw liep als een olifant door de porseleinkast bij zijn plannen voor de Noordelijke Randweg. De prachtige natuur en de omwonenden van de Harnas en omgeving betaalden in de plannen voor de Noordelijke Randweg bij Oss een dure rekening. Zij kwamen in opstand. Een SP-enquête liet zien dat er geen draagvlak bestaat voor deze collegeplannen. Het college haalde bakzeil. De natuur wordt gespaard en verdere uitwerking van de plannen gaat in samenspraak met de bewoners. Dat is winst.

ASSEN
JONGEREN GEEN SCHULDENSTRESS

Hoe de SP in het bestuur het verschil kan maken, laten ze in Assen zien. Op initiatief van wethouder Jan Broekema kocht de gemeente problematische schulden van jongeren op met als tegenprestatie opleiding of werk. Zo kunnen ze zonder schuldenstress aan hun toekomst werken.

MAASTRICHT
ZELFBEWONINGSPLICHT (2)

Maastricht doet mee met de gemeenten die een zelfbewoningsplicht instellen. De fracties van de SP en GroenLinks drongen daar met succes op aan bij de gemeenteraad. Wie in Maastricht een nieuw huis koopt, moet er eerst zelf drie jaar wonen. Zo wordt voorkomen dat speculanten de prijzen opdrijven.

ROERMOND
HEINSBERGERWEG EINDELIJK VERBETERD

Na tien jaar ellende in de door kapotte rioleringen, grondverzakkingen en rattenplagen gaat de Heinsbergerweg in Roermond eindelijk op de schop. De buurtbewoners waren er moedeloos van geworden totdat de SP zich ermee ging bemoeien. Zelfs Lilian Marijnissen kwam een kijkje nemen. Voor de afdeling Roermond is dit het bewijs dat het bundelen van de krachten van buurtbewoners tot concrete resultaten kan leiden, al is het dan al te vaak een kwestie van lange adem.

DELFT
MEGASCHOOL GESTOPT

Schoolbesturen wilden alle 6 de basisscholen in de Delftse wijk Tanthof samenvoegen op 1 locatie: de plek van een kinderboerderij. Omwonenden en de SP verzetten zich tegen het onzalige plan. Afgelopen zomer bleek de megaschool voorlopig van de baan zijn. De SP blijft actievoeren om van uitstel afstel te maken!

AMSTELVEEN
MINIMUMLOON

De SP in Amstelveen voert samen met FNV actie voor beter loon en betere arbeidsomstandigheden van werknemers bij hondenvoerbedrijf Tailsco BV. Na de gezamenlijke acties is inmiddels een eerste succes binnen; in elk geval wordt nu het minimumloon betaald. Dat is het minste wat je mag verwachten, dus de acties gaan door.

DE BILT
WÉL SOCIALE WONINGBOUW

Vanaf haar oprichting voert de Biltse SP actie voor sociale woningbouw, en sinds 2010 specifiek op de Schapenweide bij het voormalige RIVM. Het college zette de hakken in het zand en wilde alleen maar meer bedrijven, maar de SP kreeg het met acties en een voorstel in de raad toch voor elkaar dat er sociale woningbouw kwam.

ZUTPHEN
ZORGCOWBOYS GEËLIMINEERD

De zorgcowboys zijn uit Zutphen verjaagd. Na jarenlang actievoeren met de plaatselijke SP in de voorhoede en nu de SP in het college heeft de gemeente de huishoudelijke zorg op de schop genomen. Voortaan bieden niet veertien, maar slechts drie organisaties hun diensten aan. Daarmee veranderde marktwerking in samenwerking. De aanbieders hebben beloofd winsten niet in de eigen zakken te steken. De thuishulpen krijgen meer zekerheden en zeggenschap. Aan de kwellende onrust onder het personeel is nu eindelijk een einde gekomen, maar de SP en actievoerders blijven een oogje in het zeil houden.

DOESBURG
KINDERKLEDING- EN SPEELGOEDBANK

Nadat de speeltuin Kindervreugd in Doesburg vooral dankzij de inzet van de SP van de ondergang in dit coronatijdperk werd gered, zette de actieve afdeling onder de inspirerende leiding van fractievoorzitter Nicole Hammink een volgende stap met de oprichting van een kinderkleding- en speelgoedbank, uiteraard te vinden in het speeltuingebouw. Speeltuingrootmoeder Ria van Halteren is de ideale compagnon voor dit soort initiatieven. Eerder in 2021 deelde de SP cadeaubonnen uit aan kinderen die afhankelijk zijn van de voedselbank. Nicole Hammink: ‘Dit zijn slechts aardigheidjes. Wij maken structureel werk van de armoedebestrijding in Doesburg.’

EMMEN / ZWOLLE
VECHTDALLIJN ONTSPOORD

In de media verschenen signalen dat de Vechtdallijn tussen Emmen en Zwolle als onveilig werd ervaren. De twee SP-afdelingen besloten samen onderzoek te doen. Met een enquête onder reizigers en personeel werd de situatie in kaart gebracht. Dit onderzoek leidde tot parlementaire actie en nu wordt het traject verbeterd.

GENNEP
GROENE BON OOK VOOR HUURDERS

In het kader van verduurzaming deelde de gemeente Gennep Groene Bonnen ter waarde van vijftig euro uit. Daarmee konden de inwoners bijvoorbeeld materiaal om tocht te bestrijden en ledlampen aanschaffen. De bonnen (in eerste instantie 2000 stuks) vlogen de deur uit. De SP kwam erachter dat alleen huizenbezitters zo'n Groene Bon konden aanvragen en protesteerde meteen met een motie tegen deze tweedeling. Voortaan komen ook huurders voor een Groene Bon in aanmerking.

SCHAGEN
ZELFBEWONINGSPLICHT (3)

Op initiatief van SP-raadslid en lijsttrekker Wim Rijnders is in Schagen een zelfbewoningsplicht ingevoerd voor nieuwbouwwoningen tot 250.000 euro. Een motie die hiertoe opriep werd unaniem aangenomen. Wie zo'n huis koopt in Schagen moet hier minimaal vier jaar zelf in wonen. Want wonen is een recht en geen verdienmodel!

PEKELA
MEEST SOCIALE GEMEENTE

Al 16 jaar bestuurt de SP in Pekela. Dit heeft geleid tot echt SP-beleid waardoor ze in 2019 door de FNV uitgeroepen zijn tot meest sociale gemeente. Het armoedepact, voor betere bestrijding van armoede, heeft daar aan bijgedragen. Laaggeletterden worden beter begeleid en meer mensen hebben een baan gevonden.

BRUNSSUM
VEILIGER ROTONDE

Het kostte heel veel moeite en langdurig overleg om geld los te peuteren voor de renovatie van het Treebeekplein in Brunssum, maar volgend voorjaar beginnen de werkzaamheden dan eindelijk. De vurige wens van de bewoners om de gevaarlijke voorrangssituatie op het Treebeekplein-Koolweg aan te passen leek evenwel onvervuld te blijven, totdat de SP met succes een amendement indiende. De voorrang wordt straks anders (lees: veiliger) geregeld.

ZWOLLE
'ENORME OVERWINNING VOOR BEWONERS'

Provincie Overijssel wilde de bushalte bij 't Hoge Huis in Zwolle weghalen. Dit terwijl er bij de halte een seniorencomplex stond en veel ouderen afhankelijk waren van de lijn om bij voorzieningen te komen. De SP kwam direct in actie. Lijsttrekker Brammert Geerling: 'We kregen te horen dat de buslijn niet te redden was. Maar na een geslaagd burgerinitiatief, samen met bewoners van het seniorencomplex, is het nu toch gelukt!'

BORNE
GEMEENTE VN-PROOF

Al het nieuwe beleid in de gemeente Borne moet dankzij een SP-voorstel voldoen aan het VN-verdrag voor mensen met een handicap of chronische ziekte. Dit succes zorgt ervoor dat iedereen écht mee kan doen.

GRONINGEN
'GROTE STAP VOORWAARTS VOOR SCHOONMAKERS'

Groninger schoonmakers komen dankzij acties van de SP en anderen in dienst van de gemeente. Hierdoor krijgen ze meer zekerheid en gaan ze 180 euro per maand meer verdienen. Lijsttrekker Jimmy Dijk over dit resultaat: 'Het is een grote overwinning van de schoonmakers. Niet alleen hebben zij met hun acties hun eigen belangen gediend, zij hebben ook een omslag in het denken over het uitbesteden van werk en diensten veroorzaakt.'

MEPPEL
PODIUM VOOR LIVEMUZIEK

De gemeentelijke schouwburg van Meppel wordt verbouwd. Voor de SP een goede gelegenheid om een langgekoesterde wens in te brengen: een poppodium. Na vele voorstellen in de gemeenteraad en het aanhaken van de lokale muziekcoöperatie, staat het podium nu in de verbouwplannen zodat er meer plek komt voor (jongeren)cultuur.

WACHT, ONS SUCCES STAAT ER NIET BIJ!

Als je als actieve SP'er vindt dat een lokaal succes echt niet mag ontbreken, laat het ons dan weten!
tribune@sp.nl

> ‘GEEN VERTEGENWOORDIGING REGERING BIJ WK IN QATAR’

Afgelopen februari werd een motie van toenmalig SP-Kamerlid Sadet Karabulut aangenomen om in 2022 geen afvaardiging van de regering naar het WK voetbal in Qatar te sturen. De reden hiervoor was dat mensen er iedere dag worden uitgebuit en op dat moment al meer dan 6000 arbeiders waren omgekomen bij de bouw van stadions en andere werkzaamheden voor het WK. Ondanks de meerderheid in de Tweede Kamer, weigert de regering tot op de dag van vandaag de motie uit te voeren. Reden voor huidig woordvoerder Jasper van Dijk om in actie te komen.

‘Smoesjes’

Van Dijk: ‘Eerst heeft de regering gewacht met een reactie op de motie om te kijken of Nederland wel gekwalificeerd zou raken. Inmiddels is dat gelukt maar verschuilen ze zich achter andere smoesjes. Ze zijn gewoon bang om Qatar tegen de schenen te schoppen.’
Ondertussen gaat de uitbuiting volgens van Dijk nog steeds door: ‘Op dit moment zijn er al meer dan 6500 mensen omgekomen. Keer op keer zijn er onthullingen over arbeiders die als slaven worden behandeld. De internationale normen over goede arbeid moeten nageleefd worden. Stop de uitbuiting, betaal deze mensen netjes en behandel de nabestaanden van de overledenen goed. Zo lang dat niet is geregeld, blijf ik aandringen op uitvoering van onze motie en mag er geen vertegenwoordiging van de Nederlandse regering naar het WK in Qatar!’

foto Alex Sergeev / Wikimedia©

‘Hoofdpijndossier’

Van Dijk heeft wat dat betreft nog een flinke klus te klaren want de regering lijkt nog niet in beweging te komen: ‘De minister vraagt om nog meer tijd. Elke gelegenheid die er is, grijp ik aan om de minister aan de uitspraak van de Kamer te houden. Hij negeert een aangenomen motie. Het is een hoofdpijndossier geworden. Dat merk je heel duidelijk. We moeten echt voorkomen dat koning Willem-Alexander straks een biertje drinkt met de emir van Qatar zoals hij dat eerder deed met Putin.’ •

> SUCCES: ONGERICHTE GOKRECLAMES GESTOPT

foto Maurits Gemmink

‘We willen geen Las Vegas aan de Noordzee.’ Dat stelde SP-Kamerlid Michiel van Nispen samen met ChristenUnie-collega Miriam Bikker en verslavingsdeskundige Floor van Bakkum in het AD. Ze maken zich zorgen over de overdaad aan gokreclames en pleiten voor een verbod op ongerichte reclames voor gokken: ‘Het kan niet de bedoeling zijn dat een geheel nieuwe groep potentiële gokkers in de verleiding gebracht wordt, maar dat is wel precies wat er gebeurt. Ook mensen die juist van hun kansspelverslaving af proberen te komen vragen ons met klem om actie te ondernemen tegen de opdringerige, feestelijke of misleidende reclameboodschappen van ex-profvoetballers en andere trucs die langs de randen van de regels scheren. De markt kent geen moraal. Dus moeten we de markt beteugelen. We staan aan de vooravond van heel veel verslavingsproblematiek en financiële problemen die ontwrichtend kunnen werken op levens van mensen, hun omgeving en de samenleving als geheel.’

Van Nispens voorstel haalde het in de Tweede Kamer. De minister moet nu zorgen dat er een verbod moet komen op ongerichte reclames voor risicovolle kansspelen. Het verbod geldt niet voor loterijen, die vaak afdragen aan goede doelen en sport.

De opinie van Van Nispen, Bikker en Van Bakkum is hier helemaal terug te lezen: sp.nl/gokreclame

> STOP DE HUUREXPLOSIE

Dacht u dat de huren al veel gestegen waren? Klopt. Maar een nog verdere huurexplosie dreigt. De hoogte van de huren is namelijk gekoppeld aan de inflatie. De inflatie is nu op het hoogste niveau in veertig jaar. Als er niet wordt ingegrepen, kan dat huurders honderden euro's per jaar extra kosten. Dit terwijl honderdduizenden huurders nu al klem zitten.
In het regeerakkoord van Rutte 4 staat geen plan om direct in te grijpen. Behalve een onduidelijke belofte dat mensen met een laag inkomen minder huur gaan betalen, stijgen de huren voor alle andere huurders, sociaal én particulier. Winst maken op huizen blijft voor het kabinet belangrijker dan betaalbaar wonen.

Help mee
Eerder heeft de SP met succes samen met duizenden huurders de sociale huur voor een jaar kunnen bevriezen – iets dat sinds 1959 niet meer is voorgekomen. Het kan dus wel, als we samen sterk staan.

Meehelpen? Ga naar doemee.sp.nl/huurexplosie

> SP-SUCCES: GELD VOOR VOEDSELBOSSEN

Een motie van de SP om meer geld vrij te maken voor de ontwikkeling van voedselbossen is door de Tweede Kamer aangenomen. Aanleg van voedselbossen is een van de manieren om over te kunnen schakelen naar een meer natuurlijke vorm van landbouw. Het SP-succes heeft een aantal voordelen. Op landbouwgrond komen nu meer bomen en stikstofbindende planten, wat ons stikstofprobleem helpt oplossen. Er komt meer biodiversiteit. In de al bestaande voedselbossen komen ontzettend veel plant- en diersoorten voor vergelijkbaar met natuurlijke bossen. Daarnaast hebben boeren een goed alternatief verdienmodel en kunnen dus overstappen op een duurzame manier van landbouwbedrijven. •

> BETERE JEUGDZORG KAN

De jeugdhulpverlener aan het woord; voor betere jeugdzorg. Dat is de titel van een rapport van de SP, waarin meer dan duizend jeugdzorgmedewerkers hun visie geven.

'Stop met die concurrentie. Marktwerking in de jeugdzorg slaat helemaal nergens op', aldus een van de jeugdzorgmedewerkers. Uit het onderzoek blijkt dat 73 procent van de jeugdzorgmedewerkers die meededen aan het onderzoek ontevreden is over de kwaliteit van hun werk. Ze komen niet toe aan wat ze eigenlijk zouden moeten doen. Maar liefst 65 procent geeft aan te veel te moeten doen in te weinig tijd. De redenen hiervoor zijn ook duidelijk: 83 procent van de jeugdzorgmedewerkers geeft de schuld aan doorgeslagen bureaucratie.

SP-Tweede Kamerlid Peter Kwint, die samen met kamermedewerker Dirk Uijl het rapport opstelde: 'De bittere realiteit is helaas dat steeds minder jeugdhulpverleners het idee hebben dat zij op dit moment dat verschil kunnen maken.' Kwint stelt dat het anders kan: 'Voor het vertrouwen in en waardering voor de professional en het voorkomen van bureaucratie zal de politiek andere keuzes moeten maken. Daar is meer verantwoordelijkheid vanuit Den Haag voor nodig. Dat vraagt inzet om te voorkomen dat geld voor kinderen die hard hulp nodig hebben weglekt naar eigenaren van winstmakende zorgbedrijven. Een kind is geen verdienmodel.'

Lees hier het rapport: sp.nl/jeugdhulp

stil uit het filmpje

> LACHEN OM RUTTE 4

Alles zou allemaal anders worden, maar het kabinet gaat met een paar nieuwe gezichten gewoon weer door. Om te huilen (en tegen te strijden!), maar ook wel om te lachen. De SP maakte een memorabele *trailer* voor het nieuwe kabinet. sp.nl/trailer

foto Maurits Gemmink

> SP STRIJDT TEGEN DIERENLEED

De SP wil een einde maken aan veetransporten naar niet-EU-landen. Meer dan 30.000 runderen maken jaarlijks de verschrikkelijke reis naar landen als Rusland of Kazachstan. Vorig jaar werd besloten om deze transporten niet meer toe te staan, omdat niet te controleren valt of deze dieren tijdig rust krijgen. Afgelopen jaar stond de minister deze transporten ineens weer toe, onder druk van de veetransportsector. SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman: 'Het is afschuwelijk dat dieren zo behandeld worden. Onder druk van de lobby geeft de minister toch toe en zal het dierenleed opnieuw toenemen. Wij gaan er alles op alles zetten om dat weer terug te draaien.' Dierenwelzijn kan simpelweg niet worden gewaarborgd worden als dieren over afstanden van soms duizenden kilometers worden vervoerd in veel te krappe vrachtwagens. Daarom pleit de SP voor een definitief verbod op veetransporten naar landen buiten de EU.

De SP haalde in december nog een succes voor dierenwelzijn. Er komen strengere controles op reptielenbeurzen. Slangen opgerold in bami-bakjes, een luiaard, stokstaartjes, varanen die zich niet kunnen bewegen in krappe plastic doosjes en gordeldieren en stekelvarkens die paniekerig aan hun kooi bijten en krabben – een sfeerimpressie van een reptielenbeurs in Nederland. En bovendien heel erg illegaal. Beckerman: 'We moeten stoppen met deze vormen van dierenmishandeling en illegale handel. Daarnaast is ook de verspreiding van diereninfectieziekten, die op termijn ook schadelijk kunnen zijn voor de mens, een serieus risico op dit soort handelsplaatsen. Er is werkelijk geen enkele reden om deze misstanden nog langer te tolereren.' •

> GEEN WINST OP DE PANDEMIE!

De SP steunt Europees Burgerinitiatief 'Geen winst op de pandemie'. Het initiatief pleit voor de vrije beschikbaarheid van een vaccin en behandelingen tegen COVID-19. De petitiecampagne is een unieke samenwerking tussen meer dan 350 sociale organisaties en linkse partijen uit heel Europa, zoals FNV, Oxfam Novib, Wemos en War Child. En de SP dus.

Europese burgers hebben het recht om zich rechtstreeks tot de Europese Commissie te wenden met een Europees burgerinitiatief om een concrete wetswijziging voor te stellen. Daarvoor moeten minstens 1 miljoen mensen uit de hele EU het ondertekenen.

1000 dollar winst per seconde

Onlangs berekende de *People's Vaccine Alliance* dat de grote multinationals die de coronavaccins produceren meer dan 1000 dollar winst maken per seconde. Zij verdienen dus bakken met geld aan de pandemie. Tegelijkertijd zijn er wereldwijd niet genoeg vaccins om iedereen die dat wil te vaccineren tegen het coronavirus. Hierdoor kan het virus meer rondgaan in veel lage inkomenslanden. Dat is niet alleen slecht voor hen, maar ook voor mensen in Nederland. Hoe meer het virus namelijk kan rondgaan, hoe groter de kans op gevaarlijke mutaties, die ook in Europa veel problemen kunnen veroorzaken.

Daarom moet de controle over de vaccins weg bij de grote famaceuten. Dan kunnen er namelijk meer vaccins geproduceerd worden. Nu houden de grote farmaceuten dat tegen, omdat ze de kennis en de patenten van hun vaccins niet willen delen. Dat zou hun winst namelijk kunnen verkleinen. Daarom is het noodzakelijk dat we de patenten op de coronavaccins en – behandelingen opschorten, zodat alle fabrieken die ze veilig kunnen produceren dat ook mogen.

Teken hier: noprofitonpandemic.eu/nl/

Jolanda Oest bij de Voedselbank.

MENSTRUATIEARMOEDE

‘NIET AFHANKELIJK WORDEN VAN LIEFDADIGHEID’

Tampons en maandverband zijn niet goedkoop. Maar ook bepaald geen luxeproduct. Menstruatiearmoede is een groot probleem – en in Midden-Groningen doen ze er wat aan. Met liefdadigheid en, beter nog, met structurele oplossingen.

IN 1997 VERSCHEEN DE FILM The Full Monty, een film over een groep werkloze mannen in Sheffield, die gaan strippen om maar aan geld te komen. Veel mannelijke kijkers hebben de scène misschien gemist, maar elke vrouw die de film gezien heeft, zal zich het fragment herinneren waarin een vrouw bij de kassa van de supermarkt staat en niet genoeg geld heeft om af te rekenen. ‘Kan je die dingen met vleugels niet weglaten, mam?’ vraagt haar zoontje. Maar ‘die dingen met vleugels’ is een pak maandverband. Maandverband is geen luxe.

Eind 2019 las Jolanda Oest een artikeltje in Trouw over precies dit onderwerp: menstruatiearmoede. Uit een Schots onderzoek was gebleken dat één op de tien meisjes geen geld had om tampons te kopen. Deze meisjes behelpen zich dan met wc-papier, een sok of een luier, of ze melden zich ziek uit angst voor gênante bloedvlekken in hun kleren. ‘Ik schrok daar wel van,’ zegt Oest, ‘toen ik op onderzoek uitging bleek dat het in Nederland ook speelt. In Amsterdam had het feministisch platform De Bovengrondse er onderzoek naar gedaan, en in Almelo

was er een actie geweest onder de noemer Bloedserieus, maar bij mij in de buurt was er niets. Ik ben naar de plaatselijke Voedselbank gegaan, en zij bleken wel degelijk een gebrek aan tampons en maandverband te hebben.'

'Gewicht in goud waard'

Ina Lenting werkt al 12 jaar bij de Voedselbank Midden-Groningen, de laatste vier jaar als coördinator. Lenting: 'De nood was altijd al heel hoog. Er werd vaak naar gevraagd, maar we hadden dit soort producten nooit op voorraad, en we mogen eigenlijk zelf niks kopen. En als je eens geld krijgt van iemand, dan gaat dat toch vaak naar eten. Toen hoorden we van cliënten dat ze toiletpapier gebruikten, en soms konden ze zelfs dat niet betalen. Mensen hebben soms maar € 30, € 40 per week te besteden, een poos terug hoorde ik van iemand die met maar € 25 de week moet doorkomen.'

Oest ging voortvarend aan de slag: 'Ik benaderde Bloedserieus Twente of ik hun naam mocht gebruiken, en dat mocht. Ik maakte een Facebook-pagina, een flyer en een persbericht. Ik kocht vijf inzamelmanden, die ik in overleg met de ondernemers plaatste op plekken waar veel vrouwen komen: een kapsalon, een pedicure, een handwerkshop, een gezondheidscentrum en een supermarkt. Toen ben ik drie maanden lang elke woensdag met grote tassen al die inzamelpunten langsgegaan om de producten op te halen en naar de Voedselbank te brengen. Dat leverde heel wat aandacht op in de pers. Daardoor kreeg ik zelfs een gulle donatie van de plaatselijke Rotary. Ik ben helemaal niet van de Rotary, en ook niet van de donaties, maar om dit voor elkaar te krijgen, nam ik het aan. Donaties en liefdadigheid, dat is mooi, maar het moet structureel geregeld worden.'

De cliënten van de Voedselbank waren er erg mee geholpen. Lenting: 'Het gaat nu hartstikke goed. Elke maand worden we gebeld door Martin van de ETOS, en die vraagt wat we nodig hebben. Dus wij zetten het allemaal klaar, en iedere cliënt kan zelf meenemen wat ze nodig heeft. Om veel geld gaat het niet. Ik geloof dat wij nu voor € 100 per maand aan producten krijgen. Waar praat je over? Dat is € 1200 per jaar. De mensen zijn heel dankbaar en heel blij. Jolanda is haar gewicht in goud waard.'

'We zijn heel ver afgegaan van de georganiseerde solidariteit'

Onderzoek: schoolverzuim en gezondheidseffecten

'Wat mij drijft,' zegt Oest, 'is dat ik het heel jammer en triest vind dat meisjes en vrouwen uitgesloten worden omdat ze niet voldoende producten hebben. Dan kunnen ze niet naar school of werk, of naar een sport, of naar een kamp. En ik zou wel eens willen weten: wanneer dit onderwerp mannen zou aangaan, hoe zou het dan geregeld zijn. Of zou het al geregeld zijn?'

Toen de Coronacrisis kwam, en de winkels dichtgingen, bedacht Jolanda Oest een andere tactiek: 'Het Aletta Jacobs College, dat in hetzelfde universiteitsgebouw zit als waar ik werk, is druk bezig met

‘Ik hoop dat meer raadsleden denken: dat gaan wij ook doen’

gezondheidsverschillen in de provincie. Bij de opening van het academisch jaar mocht ik een *pitch* doen, om studenten op een idee te brengen voor een scriptie. Er waren vijf studentes die mijn onderwerp interessant vonden, en daar is een wetenschappelijk rapport van uitgebracht. Ik dacht: als ik een rapport heb waar data in staan, dan kan ik daar wat mee in de gemeente. Het rapport richtte zich niet alleen op het schoolverzuim, maar ook op schadelijke effecten op de gezondheid als vrouwen hun tampon te lang inhouden, bijvoorbeeld. Dus toen heb ik het onder de aandacht gebracht van de SP-fractie, en de SP-wethouder, Peter Verschuren, heeft het rapport in ontvangst genomen. Naar aanleiding daarvan heeft de SP een motie ingediend om te onderzoeken hoe menstruatieproducten gratis verstrekt kunnen worden.’

Voedselbank, scholen, bibliotheek

Het rapport sloot nauw aan bij de gedachte van waaruit de SP-fractie werkt, vertelt fractievoorzitter Han van der Vlist: ‘Wij stellen de strijd tegen tweedeling in Midden-Groningen centraal, en daar speelt menstruatiearmoede ook heel erg. Toen dat rapport van de Rijksuniversiteit Groningen werd aangeboden, hebben we het college eerst maar eens gevraagd om een plan te maken zodat menstruatieproducten beschikbaar gesteld konden worden. Bij de behandeling van de begroting kwam het college eerst met voornemens waarin de liefdadigheid en het werk van de Stichting Bloedserieus centraal stonden. Dat kon Jolanda niet waarmaken, en de voorstellen waren gewoon niet structureel genoeg. Je mag niet afhankelijk worden van liefdadigheid, dan sterft het straks een stille dood, en dat willen we beslist niet. Wij als Midden-Groningen staan in de lijstjes waar je eigenlijk niet in wilt staan. Volgens het laatste rapport hierover leven er hier in de gemeente 5.000 gezinnen onder de armoedegrens. Op een inwonersaantal van 60.000 personen is dat echt heel veel.’

Van der Vlist: ‘Nu hebben we afgesproken dat de gemeente het geld en de producten beschikbaar stelt, en dat de Stichting de producten verdeelt over verschillende plekken in de gemeente. Dat kan zijn de Voedselbank, het kan in scholen, of de bibliotheek. Tot nu toe regelden de scholen het zelf – of niet. In het beroepsonderwijs en het praktijkonderwijs blijkt het toch best problematisch te zijn. Dankzij Jolanda komen de producten nu ook daar beschikbaar. Dat plan is met een vrij grote meerderheid aangenomen.’

‘Erg verkeerd bezig’

SP-wethouder Peter Verschuren omarmt de motie, maar zou de problemen eigenlijk het liefst nog structureler aanpakken: ‘In de jaren zeventig en tachtig werkte ik bij de Sociale Dienst, dat was een heel andere tijd. We zijn als samenleving wel heel ver afgegaan van de georganiseerde solidariteit van toen. Ik kan me de tijd nog herinneren dat we actievoerden tegen het gemeentelijk minimabeleid, want de bijstand moest hoog genoeg zijn zodat je ook zonder allerlei aanvullende minimaregelingen gewoon kon leven. En nu zijn we zo ver dat we een Voedselbank hebben, een Kledingbank, een Speelgoedbank, en Bloedserieus. De hele georganiseerde solidariteit wordt ingeruild voor liefdadigheid en lapmiddelen. We zijn heel erg verkeerd bezig als samenleving. We zijn zo veel welvarender geworden, maar we zijn er niet in geslaagd om iedereen daarin mee te laten delen.’

Verschuren ziet ook wel dat de jaren zeventig niet ideaal waren: ‘De vroegere liefdadigheid was beschikbaar ‘als je maar braaf naar de kerk gaat’. In de jaren zestig en zeventig hebben we daar een grote streep doorheen gezet. Dat was een grote vooruitgang. Waar we toen in doorsloegen is dat we liefdadigheid, medemenselijkheid en voor elkaar zorgen haast tot taboe verklaarden. Allerlei goede initiatieven zijn in kwaad daglicht gesteld. Onderling wat regelen, dat mocht bijna niet. Nu zijn we weer heel erg de andere kant aan het doorslaan. Het gevolg is dat je de rechtsgelijkheid verliest.’

‘Mooi zielig verhaal’

‘Een paar jaar geleden,’ vervolgt Verschuren, ‘zijn ze in Breda begonnen met steungezin.nl. Dat was een website waar, als je een financieel probleem had, je anoniem een mooi verhaal kon zetten van ‘ik ben een alleenstaande moeder met twee kinderen en ik heb een huurschuld, en ik heb dringend € 300 nodig’. De rijke mensen, of de mensen die wel genoeg geld hadden, konden dan kijken welk gezin ze wel wilden helpen. Dan is of je geholpen wordt niet meer afhankelijk van je situatie, maar van of je een mooi zielig verhaal kunt schrijven. Met alle goede bedoelingen, maar daar moeten we niet heen. De bijstand en de rechtszekerheid dat je een fatsoenlijk minimuminkomen krijgt, die is heel wat waard. Er zijn genoeg mensen die heel erg behulpzaam zijn, voedselbanken hebben geen enkel probleem om aan vrijwilligers te komen. Als er een verhaal in de krant staat over een kind dat een heel dure operatie moet ondergaan in de Verenigde Staten, hebben ze met crowdfunding binnen de kortste keren een ton bij elkaar. De bereidheid om te helpen is er genoeg in de samenleving. Alleen de georganiseerde solidariteit, die hebben we de nek omgedraaid. Dat zit mij wel dwars als ik het bekijk vanuit het perspectief van de armoedebestrijding. Dat is geen positieve ontwikkeling.’

Jolanda Oest is het met hem eens: ‘Ik heb in elk interview gezegd: donaties en liefdadigheid, dat is mooi, maar het moet structureel geregeld worden. Ik hoop dat meer raadsleden denken: dat gaan wij ook doen.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Anjo de Haan

Zie ook: bloedserieusmidden-groningen.nl

LINKSVOOR ‘BIJ IJSHOCKEY KOM IK HELEMAAL TOT RUST’

Henny Bergsma (54) is vanwege een kapotte rug volledig afgekeurd voor werk. Dat ze toch organisatiesecretaris is in Heerenveen, is omdat ze haar eigen tijd kan indelen. Henny heeft de natuurlijke gave om de kracht in mensen te zien. ‘Je moet pronken met wat je in je mars hebt!’

tekst Anne-Marie Mineur
foto Karen Veldkamp

› Welke actie is je altijd bijgebleven?
‘De actie voor het Wmo-vervoer in Jubbega. We hadden 1.100 handtekeningen verzameld, ik had een bus geregeld voor de bewoners van een verzorgingshuis. Zij waren niet tevreden met de nieuwe vervoerder en wilden terug naar het lokale taxibedrijf, hun ‘jongens’. De publieke tribune zat vol, één van de bewoners heeft een betoog gehouden, en we hebben gelijk gekregen. De mensen waren zo blij – *we mogen weer terug naar de jongens!’*

› Jij speelde een belangrijke rol in dat succes.
‘Het gaat niet om mij. Iedereen is maar een radertje. Op het moment dat je dat beseft kun je gaan samenwerken. En als je samenwerkt komen er veel mooie dingen uit.
We hadden hier een paar mensen die meededen voor de persaandacht. “Wanneer krijg ik mijn momentje?” Daar houd ik niet van. Dus toen heb ik gezegd: of jullie geven mij de mogelijkheid om een groep om me heen te verzamelen waar ik wat mee kan, of ik stap nu op. Binnen *no time* hadden we hier een groep staan. En binnen *no time* mochten we meedoen met de verkiezingen.’

› En daarbij zie je kans om die mensen te laten opbloeien. Hoe doe je dat?
‘Ik denk dat ik van mensen houd. Ik wil het beste uit ze halen. Vaak zien mensen van zichzelf niet dat ze veel meer kracht hebben. Dan beginnen ze als een dood vogeltje, maar als ik denk, jij kunt veel meer, dan blijf ik naast ze staan, en dan begeleid ik ze. Dan ben ik zo trots op ze als ik zie wat ze kunnen. Maar hoe ik dat doe? Ik heb geen flauw idee. Dimph, onze afdelingsvoorzitter zei: “maar ik heb maar huishoudschool gedaan”. Ja dus? Moet je kijken wat ze als afdelingsvoorzitter voor elkaar krijgt! Als mensen je vertrouwen, kun je samen dingen opzetten.’

› Heb je naast al je drukke werk nog tijd voor hobby’s?
‘IJshockey. Ik ben opgegroeid op loopafstand van van de IJshockeyhal en ik heb een jaarabonnement. Mijn man vindt het niet leuk. Ik ga er heen met mijn dochters en mijn kleinzoon. Ik heb een hoge bloeddruk, maar als ik daar ben, kom ik helemaal tot rust.’ •

RODE DENKERS

DEEL 5
HENRIETTE ROLAND HOLST

STERFT, GIJ OUDE VORMEN EN GEDACHTEN

In kasteel Wassenaar presenteerde de SP in 2019 nieuwe plannen voor een hoger minimumloon en meer inspraak voor werknemers.

'Ontwaakt! verworpenen der aarde.
Ontwaakt! verdoemd in hong'ren sfeer.
Reed'lijk willen stroomt over de aarde,
en die stroom rijst al meer en meer.

Sterft, gij oude vormen en gedachten.
Slaaf geboor'nen, ontwaakt! ontwaakt!
De wereld steunt op nieuwe krachten,
begeerte heeft ons aangeraakt.

Makkers! ten laatste male,
tot de strijd ons geschaard
en de Internationale,
zal morgen heersen op aard.'

Veel mensen kennen de tekst van 'de Internationale', het lied van de internationale arbeidersbeweging, of kennen in ieder geval de melodie. Minder bekend is waar dit strijdlied vandaan komt en waar het eigenlijk voor staat. Deze Nederlandse tekst is van de dichteres Henriette Roland Holst, die het lied in 1899 vertaalde uit het Frans. Rode Jet, zoals ze in de beweging werd genoemd, was één van de eerste socialistische voorvrouwen in Nederland. De dichteres trok het land door om in rokerige zalen arbeiders te vertellen over de mogelijkheid van een beter leven.

De oorspronkelijke Franse tekst van 'de Internationale' werd geschreven door Eugène Pottier in 1871. Tijdens de Parijse Commune, een onmogelijk socialistisch experiment. Nadat in de hoofdstad revolutionairen de macht hadden overgenomen, maar door het Franse leger op bloedige wijze weer tot de orde werden geroepen. De 'oude vormen en gedachten' bleken nog niet gestorven en de 'nieuwe krachten' nog niet sterk genoeg. De bekende melodie kreeg 'de Internationale' pas in 1888, gecomponeerd door de Belgische arbeider Pierre De Geyter.

Na de communistische revolutie in Rusland werd dit lied ook het volkslied van de Sovjet-Unie. Henriette Roland Holst was lid van de CPN, maar net als Gerrit Mannoury (de filosoof die vorige maand aan bod kwam) tegen de dogmatische politiek vanuit de Sovjet-Unie. Evenals Mannoury brak zij met de CPN. De dichteres pleitte voor een eigen socialisme voor ons land, dat zij vooral baseerde op morele uitgangspunten. Zoals in *Communisme en moraal* (1925), een boek over 'die innerlijke drang naar zelfverbetering en zelfvervolmaking van de mens.'

De SP is onderdeel van een wereldwijde beweging waarvan het strijdlied 'de Internationale' een symbool is. Ons socialisme, gebaseerd op de kernwaarden van menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit, sluit echter ook aan op een socialistische traditie in eigen land, waarvan Henriette Roland Holst ooit woordvoerder was. 'Zelfverbetering' noemen we nu emancipatie en 'zelfvervolmaking' is blijvend vernieuwen.

'Sterft, gij oude vormen en gedachten', schreef de dichteres, een oproep om ook onze eigen idealen te blijven ontwikkelen. •

tekst Ronald van Raak
foto Anouk Pross

tekening Nuno Lezon / Noun Project©

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Aandacht voor bijstand

Rutte 4 zal leiden tot een ernstige intensivering van de tweedeling en armoede in ons land. Voor het eerst worden de bijstand en de AOW ontkoppeld van het minimumloon, dat is ongekend. Ook de huursubsidie en de zorgtoeslag zullen verdwijnen. Waarom negeert de SP mensen in de bijstand?
Jan K.

Wij zien helaas hetzelfde als u: Rutte-4 zal de verschillen groter maken. De koppeling bijstand-minimumnloon blijft vooralsnog bestaan; de SP strijdt voor blijvende koppeling, met een verhoging van het minimumloon - en dus ook van de bijstand! Met een meldpunt en bijbehorend rapport wil de SP de bijstand menselijker maken, en ook in de Tribune van afgelopen juni kwam de bijstand uitgebreid aan bod. De bijstand is voor de SP dus absoluut geen taboe. En met uw brief is er weer wat extra aandacht voor!

Het meldpunt-rapport:
sp.nl/bijstand-ingewikkeld
Voor Tribune artikel: **sp.nl/meldpunt-bijstand**

Vredesdag

Goed om in de laatste Tribune nog eens een terugblik te lezen over de gehouden SP-vredesdag. Ik wil specifiek reageren op het ontbreken van het maatschappelijk debat over wapens en wapensystemen. Verspreid over de hele wereld worden er nieuwe en buitengewoon gevaarlijke wapens en strijdmiddelen ontwikkeld waartegen geen bescherming voorhanden is. De opgelegde geheimhouding is dusdanig dat deze werkzaamheden zich onttrekken aan het inzicht en de controle van onafhankelijke wetenschappers, journalisten en zelfs regeringen en parlementen. Ook Nederland werkt hieraan mee.
Gerard Swenker

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SEPA Single Euro Payments Area

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam :
roepnaam : voorletters: m/v
adres + huisnr :
postcode : woonplaats:
land : geboortedatum:
email :
telefoon : mobiel:
IBAN (rekeningnr.) : bank Indentificatie (BIC)*:
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum :
handtekening :

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

CRYPTOGRAM

Horizontaal

3 Staat te posten bij Frans Banninck Cocq. (10)
6 Betaal ermee voor deze puzzel. (12)
9 Kastje van Kaag? (7)
10 Overleden watermassa. (4,3)
11 Grond is uw nalatenschap. Maar niet helemaal. (7)
12 Bevroren lekkernij(en). (8)
14 Handelend optreden in de snijzaal. (8)
15 Zoo kan het ook: geen flora, maar fauna in uw hofje. (10)
16 Gewond? Ga op bezoek bij grofgebekte huisarts. (8)
18 Roept een halt toe aan gaten in sokken? (9)
19 Deze vogel is niet oorlogszuchtig. (10)

Verticaal

1 Ontvreemdt deze (blad-)groente zichzelf? (10)
2 Mount Everest staat enorm in het rood. (12)
4 Arts krijgt zelf ook klachten bij lezen gegevens migrainepatiënt. (15)
5 Amalia, Alexia en Ariana in de opstelling van het Nederlands elftal. (13)
7 Het is een feit. Maar op welke plek? (11 en 4,7)
8 Stukgegaan op het slagveld. (10)
10 Alles is weg. Ik herhaal: er is niets meer. (8 en 6,2)
13 De burgers, dat is het plebs. (4)
17 Bouwt schepen ook van spiegel naar boeg. (5)

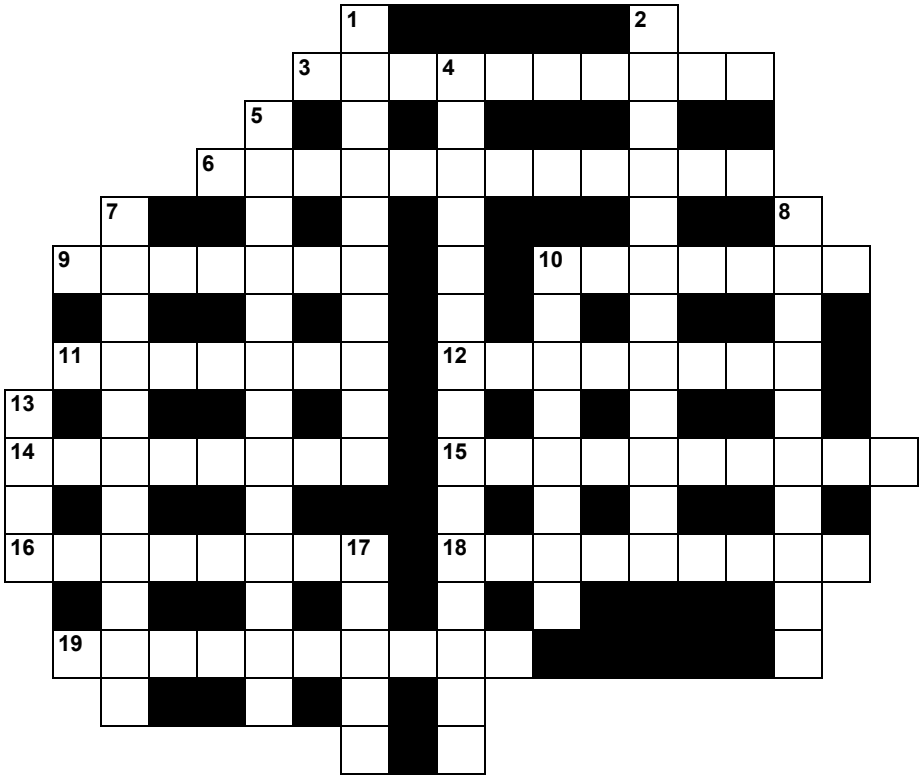

IMAGINAIRE WOORDENLIJST

Opdracht: de bedoeling is een zo spitsvondig, interessant of verrassend mogelijke betekenis te vinden voor de 20 – goeddeels onbestaande - woorden onder 'Opgaven'. De meest originele inzendingen worden door de redactie als winnaar bestempeld. Voorbeeld: Buitenees – Verdwaalde Hagenaar.

Opgaven

1) RidiQuul
2) Minusculinair
3) Tandarts & (F)auto
4) Klimaatdeprivatie
5) Schoondroom
6) Tegenplicht
7) Fittiecide
8) Ninjadoka
9) Sfeerschap
10) 2-1-0 Vandaag
11) Oogneerslag
12) Semikraat
13) Antibaba
14) Onomfloersbaar
15) Banklegerig
16) Nieuwskuur
17) (re-)Kreatiefje
18) Trematiseren
19) Voorkleur
20) Plofsalade

OPLOSSINGEN DECEMBERPUZZEL

Oplossing Plaatselijk initiatiefrijk >>

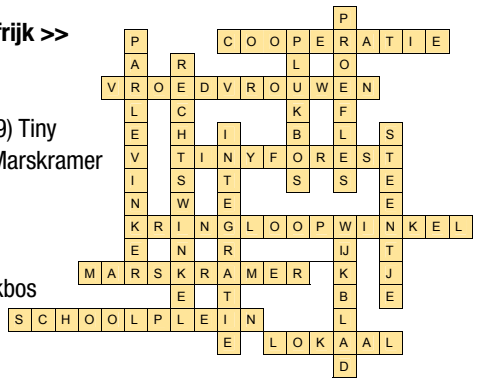

Horizontaal

3) Coöperatie 6) Vroedvrouwen 9) Tiny Forest 10) Kringloopwinkel 12) Marskramer 13) Schoolplein 14) Lokaal.

Verticaal

1) Proefles 2) Parlevinker 4) Plukbos 5) Rechtswinkel 7) Integratie 8) Steentje 11) Wijkblad.

Oplossing Cultuur te Huur >>

A) Openbaar C) Kunstuitleen E) Streaming G) Rondreizend Museum I) Bruikleen K) Videotheek M) Computerhulp O) Muziekweb.

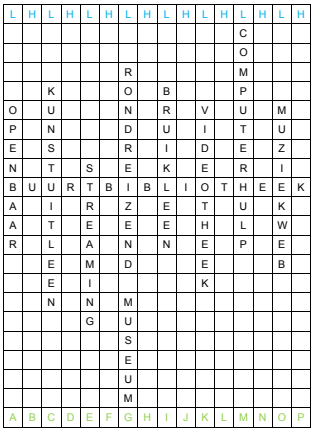

Totaaloplossing
BUURTBIBLIOTHEEK

De winnaar van de decemberpuzzel is Joop Jansen uit Amsterdam.
Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 2 februari 2022 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden?
Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

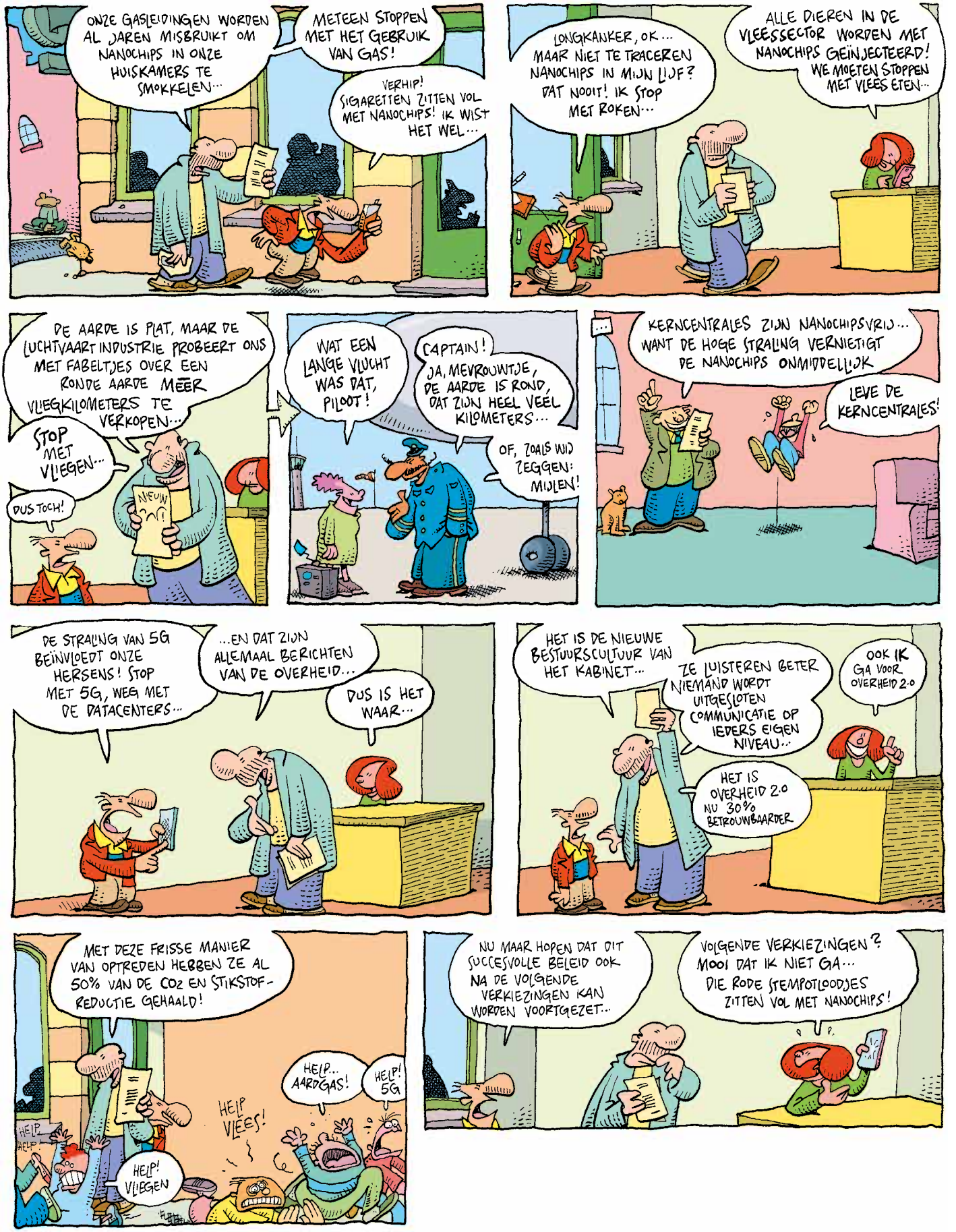

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 2 • februari 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

GRONINGEN ONTVLAMT WEER

TINY KOX: SP'ER GEKOZEN TOT PRESIDENT

KLOOF-TV MET SANDER SCHIMMELPENNINCK

VANAF NU IN HET MIDDEN VAN DE TRIBUNE, HET BLAD VAN ONS WETENSCHAPPELIJK BUREAU!

foto's Joshua Versijde

SP JONGEREN VAN START

Op de partijraad eind januari presenteerden de SP Jongeren zich. In de volgende Tribune een gesprek over hoe jonge SP'ers georganiseerd zijn en natuurlijk de acties die zij in heel het land al voeren. Voor nu een voorproefje met wat beelden uit de Partijraad.

Huisjesmelkers

Intussen zijn de SP-jongeren natuurlijk al druk bezig. De huisjesmelker van het jaar wordt weer gekozen; met een ludieke gouden schoen vroegen de jongeren aan minister Hugo de Jonge om huisjesmelkers eruit te schoppen. Meld je ervaringen snel bij huisjesmelkervanhetjaar.nl, want in maart wordt de 'winnaar' al bekendgemaakt!

FAMILIEDAG VERPLAATST!

Door de coronamaatregelen moeten we de SP Familiedag helaas verplaatsen. Gelukkig hebben we al een nieuwe datum: zondag 19 juni 2022. Zet je de nieuwe datum in je agenda? Je bent van harte welkom!

Mocht je je al hebben aangemeld dan blijft jouw aanmelding voor 19 juni gewoon staan, je hoeft daarvoor niets te doen. Mocht je je eerder hebben aangemeld, maar op 19 juni niet kunnen, wil je het ons dan laten weten via familiedag@sp.nl ? Dan komt er weer plek beschikbaar voor iemand anders. We waren namelijk al uitverkocht met 2000 verkochte kaarten!

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas
Xander Topma

Vormgeving
Nenad Mećava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Maurits Gemmink
Karen Veldkamp

Foto omslag
Joshua Versijde

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of € 20,00 per jaar (acceptgiro). Losse nummers € 1,75. SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

FSC

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

‘Je wordt weggeduwd’
Rutte versus de mensen
6

SP Stichtse Vecht
Via de bakfiets de raad in
14

De SPANNING
Het blad van het wetenschappelijk bureau is vanaf nu in het midden van de Tribune te vinden! Thema ditmaal:
Het belang van de buurt

Tiny Kox president PACE
‘Een stevige klus’
17

Sander Schimmelpenninck
TV-serie over de kansenkloof
20

4 **Actueel: oorlogsdreiging is kans voor vrede**
10 **Lokale successen: het houdt niet op!**
12 **Groningen: ‘Mensen zien in weerwil van alles, toch hoop’**
23 **Fotoserie van winnaar Paul Peters Fotoprijs: grotbewoners**
26 **Biomassa: in Meppel staat de SP naast de bewoners**
28 **Linksvoor: Edwin Plinck belt je om 8 uur uit je nest**
29 **Linkse denkers: Bertolt Brecht**

9 **Nieuws** 30 **Prikbord** 31 **Puzzel** 32 **Theo de buurtconciërge**

COLUMN

Op naar de raadsverkiezingen!

Zelden verscheen er een kabinet aan de start met zo weinig vertrouwen onder de bevolking. Vrijwel niemand ziet het zitten met Rutte 4.

De komende gemeenteraadsverkiezingen zijn natuurlijk vooral belangrijk om lokaal voor verandering te zorgen. Ze zijn in deze tijd ook het eerste politieke afrekenmoment met de partijen in Rutte 4. De partijen die verantwoordelijk zijn voor de woningnood, voor de grote tekorten in de zorg en politie en voor het toeslagenschandaal. Allemaal zaken waar gemeenten nu volop mee te maken hebben. En dan heb ik het nog niet over de aangekondigde bezuiniging op de jeugdzorg die gemeenten ook keihard zullen voelen.

Het risico is groot dat veel mensen in de buurten waar ze weinig van ‘Den Haag’ hoeven te verwachten, overwegen om niet te gaan stemmen. In de wijken waar vooral VVD en D66 wordt gestemd, hebben ze hier natuurlijk geen last van. Hier gaat iedereen stemmen. Zoals Josse de Voogd en René Cuperus duidelijk maken in hun *Atlas van afgehaakt Nederland* is er een groeiende groep mensen die op deze manier niet meer wordt vertegenwoordigd.

Dat mogen we niet laten gebeuren. Daarom strijden we voor eerlijke politiek. Voor een bindend referendum waarmee mensen aan de noodrem kunnen trekken als de politiek verkeerde keuzes maakt. Maar daarom moeten we vooral zorgen dat wij de partij zijn die samen met mensen strijdt voor fundamentele verandering én voor concrete verbeteringen in de buurt.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

Witte duiven op een lantaarnpaal in Donbas, het gebied in Oekraïne aan de grens met Rusland, waar al jaren gevechten plaatsvinden.

‘INZETTEN OP DE-ESCALATIE’

De spanning rondom Oekraïne loopt op! De Britten gaan helpen! Meer Russische troepen langs de grens! Europa is verdeeld! Bij oorlogsdreiging lijkt alles zwart-wit te worden. SP-Kamerlid Jasper van Dijk slaat een heel andere toon aan.

JASPER VAN DIJK ziet in de oorlogsdreiging juist een kans om voor minder oorlogsdreiging te zorgen: ‘De spanning rondom Oekraïne en Rusland leidt ook tot nieuwe onderhandelingen. Ik stel voor dat we van de nood een deugd maken en stevige afspraken maken om oorlog te voorkomen.’

Poetin ziet het steeds dichterbij komen van de NAVO als een bedreiging. Van Dijk: ‘Hij wil dat alle NAVO-troepen aan de grenzen van Rusland vertrekken. Ook wil hij de garantie dat Oekraïne en Georgië nooit lid worden van de NAVO. Het past bij de intimiderende machtspolitiek die Poetin al jaren hanteert – niet alleen tegenover zijn tegenstanders in het binnenland, maar ook richting zijn buurlanden.’

NAVO-lidmaatschap

Zowel de EU als de VS benadrukken dat landen zélf mogen besluiten wel of niet lid te worden van de NAVO. Van Dijk: ‘Oekraïne en Georgië zijn soevereine landen. Maar het getuigt van een gevaarlijk triomfalisme om de zorgen van Rusland te negeren. Poetin houdt vol dat het Westen heeft beloofd om de NAVO niet in oostelijke richting uit te breiden. Dat laatste is overduidelijk wel het geval als je spreekt over mogelijk NAVO-lidmaatschap van Oekraïne en Georgië. Ik vind daarover spreken in de huidige omstandigheden dan ook zeer onverstandig.’

Oekraïne wordt zwaar bewapend door het westen. ‘Levensgevaarlijk,’ vindt Van Dijk: ‘Er is al voor honderden miljoenen aan militaire westerse steun geleverd, vooral training en wapens. In november beloofde de VS nog een extra bijdrage van 60 miljoen dollar. Aan de oostgrens heeft Poetin ongeveer 100.000 troepen gemobiliseerd, klaar om het land binnen te vallen. Één verkeerd schot kan de vlam in de pan doen slaan. Een oorlog moet koste wat het kost voorkomen worden.’

Ontspanning

Van Dijk pleit er dan ook voor om bij onderhandelingen uit te gaan van eerdere afspraken die er zijn om oorlog te voorkomen, zoals het Handvest van Parijs. ‘Daarin werd het einde van de Koude Oorlog vastgelegd. De uitgangspunten van dat Handvest zijn

‘Een oorlog moet koste wat het kost voorkomen worden’

een prima basis om tot ontspanning te komen,’ aldus Van Dijk.

Ook al spelen Europese landen op dit moment een marginale rol in de onderhandelingen rondom Rusland en Oekraïne, regeringen kunnen wel hun stem laten horen en aansturen op goede afspraken. Van Dijk vindt dat de onderhandelingen moeten uitlopen op nieuwe afspraken: ‘Dus inzetten op de-escalatie en op politieke oplossingen. Respecteer de soevereiniteit van landen; Rusland moet zich terugtrekken uit alle landen waar zij zich illegaal bevinden, zoals Oekraïne en Georgië. En bovenal: onderhandel over ontwapening, afbouw van militaire activiteiten en verwijdering van kernwapens.’

Van Dijk: ‘De onderhandelingen moeten uitmonden in nieuwe afspraken – in lijn met het Handvest van Parijs. Daarbij moet collectieve Europese veiligheid centraal staan. De OVSE - de organisatie die zich bij uitstek bezighoudt met conflictpreventie en wapenbeheersing – krijgt een leidende rol.’ Dat moet de inzet zijn van de Nederlandse regering volgens Van Dijk: ‘Als we een nieuwe oorlog willen voorkomen, is dat het minste dat we kunnen doen.’ •

Tekst Diederik Olders
foto Ali Atmaca / ANP©

Jannie Visscher
voorzitter SP

Goed van start

Het nieuwe jaar is nog maar net van start of er gebeurde alweer van alles. Zo werd onze Tiny Kox gekozen als president van de *Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa*. Dat is een organisatie die zich bezighoudt met de naleving van mensenrechten door de lidstaten. Maar liefst 47 Europese landen zijn lid. Tiny is de allereerste socialistische president: een reden om heel trots op te zijn!

Trots ben ik ook op onze SP Jongeren. Ze presenteerden zichzelf op de partijraad eind januari. De afgelopen tijd bezochten onze jongeren onder andere mbo-instellingen om te horen wat de studenten daar bezighoudt, namen ze deel aan de klimaatmars in Glasgow en voerden actie voor beter wonen. Om alle jongeren ook echt een plek te bieden in onze SP zijn ze bezig zich te organiseren op regionale schaal. De partijraad reageerde enthousiast op onze jongeren en hun plannen.

Ook van start, maar dan niét zo goed, ging het kabinet-Rutte 4. Zoals Lilian ook al zei ziet bijna niemand het zitten met Rutte 4. Daarom is het goed dat wij als SP’ers laten zien dat het beter kan en moet. Natuurlijk in al die plaatsen waar we meedoen met de gemeenteraadsverkiezingen. Maar ook wanneer jouw afdeling nu niet meedoet, kun je jouw steentje bijdragen. Je kunt bijvoorbeeld meehelpen met de verkiezingscampagne in een SP-afdeling in de buurt. Of in actie komen in je eigen afdeling: Er is genoeg moois om voor te strijden: verhoging van het minimumloon tot 15 euro, rechtvaardige pensioenindexatie en tegen de ontkoppeling van de AOW. Of voor een eerlijke compensatie voor leenstelselstudenten, betaalbaar wonen, betere waardering van zorgmedewerkers en rechtvaardig klimaatbeleid.

Samen kunnen we het verschil maken!

DE GEVOLGEN VAN

De media stonden vol van de berichten over hoe het kabinet Rutte IV met geld aan het strooien was, en dat links niets te wensen over kan hebben. Maar Lilian Marijnissen laat de mensen liever zelf aan het woord. In twee uitzendingen van Studio De Moed ging zij in gesprek met tien mensen die direct te maken hebben met de gevolgen van het nieuwe regeerakkoord. Wat blijkt? Voor veel mensen pakt de zaag van Rutte IV helemaal niet zo gunstig uit.

foto Maurits Gemmink

MUSTAPHA EAISAOUIYEN (47)

› **Wie ben je?**
'Ik ben Mustapha Eaisaouiyen, en tot voor kort woonde ik in de Tweebosbuurt in Rotterdam. Ik had een woning uit de jaren tachtig, en ik woonde daar hartstikke mooi, er was helemaal niets mis met dat huis. In de zomer van 2018, net voor de vakantie, werden mijn buren en ik totaal overrompeld door een brief van Vestia, de woningbouwvereniging: "uw woning wordt gesloopt, dus u moet gaan verhuizen". Sommige mensen woonden er al hun hele leven, een enkeling al 80 jaar. Die moeten dan ook hun boeltje pakken en vertrekken, weg, naar de randgemeenten. Rotterdam wil "de sterke schouders naar de stad toe halen." De sociale huurwoningen worden gesloopt, en de huizen die ervoor terugkomen, worden verhuurd voor €1.222 per maand, of verkocht voor prijzen vanaf €400.000. Dat heeft een gemiddelde sociale huurder niet.

We hebben daar heel veel actie tegen gevoerd, en dat heeft zelfs geleid tot een brief van de Verenigde Naties, omdat ons recht op behoorlijke huisvesting geschonden is. Maar de gemeente Rotterdam en de Nederlandse regering hebben zich daar niets van aangetrokken, ze hebben hun plannen doorgezet. Het ziet er desolaat uit nu, het is half afgebroken. Er zitten nog een stuk of tien gezinnen, maar die zullen ook moeten vertrekken.'

› **Welke gevolgen heeft het nieuwe regeerakkoord voor jou?**
'De sociale huurders komen er heel bekaaid vanaf. De regering richt zich op de middenhuurwoningen, dus van €750 tot €1000. Woningen worden gezien als handelswaar, niet als een plek om te kunnen wonen. Rutte en de zijnen hebben echt een heilig vertrouwen in de marktwerking, er moet alleen nog maar meer winst gemaakt worden, over de rug van huurders. Dat beleid moet echt gestopt worden.

Eén van de plannen van Rutte IV is, dat mensen hun sociale huurwoning mogen kopen. Daarmee wordt de volkshuisvesting helemaal uitgehold, want zo blijven alleen de slechte woningen met de lage energielabels over.'

› **Wat ga je eraan doen?**
'Honderdduizenden mensen staan soms letterlijk in de kou, er is grote energiearmoede. Dus het wordt vier jaar lang strijd voeren. Ik ben betrokken bij de organisatie van de woonprotesten, en zo lang de plannen niet veranderen zullen we blijven protesteren.' •

RUTTE IV

foto Maurits Gemmink

KIMBERLY LINDENHOVIUS (22)

› Wie ben je?
'Ik ben Kimberly Lindenhovius, en ik studeer HBO rechten aan het Windesheim in Zwolle. Door het leenstelsel zit ik met een torenhoge schuld waar ik niet voor gekozen heb. Omdat ik mijn eerste studie niet goed gekozen had, is mijn schuld nog eens extra hoog, hij staat nu al op zo'n €34.000, en ik ben nog niet eens klaar. Bij de gedachte alleen al krijg ik tranen in mijn ogen, een brok in mijn keel en ik word misselijk. Het geeft een gigantische druk om het allemaal maar zo snel mogelijk te doen. Sommige studenten hebben naast hun studie ook nog een baantje van zo'n 10, 12 uur, maar een studie kost al 40 tot 50 uur in de week. Dan moet je ook je huishouden nog doen, voor een sociaal leven heb je gewoon geen tijd.'

› Welke gevolgen heeft het nieuwe regeerakkoord voor jou?
'Dat Rutte IV geluisterd heeft naar alle acties tegen het leenstelsel en voor compensatie, dat is heel goed nieuws, vooral voor toekomstige studenten. Maar de huidige generatie zit nog wel heel erg in de shit. De regering heeft een bedrag van €1 miljard apart gezet om te compenseren, maar volgens de Schuldenteller van FNV Young & United en de Landelijke Studentenvakbond staat de nationale studieschuld nu al op bijna €23 miljard. Ik voel me gigantisch bedonderd. De generatie voor mij kreeg studiefinanciering, de generatie na mij krijgt het weer, en wij worden genaaid. We kunnen eigenlijk nergens terecht met onze problemen. Ook de mentale gezondheid van heel veel jongeren gaat snel achteruit. Een eerste stap zou moeten zijn dat er gewoon überhaupt eens naar jongeren geluisterd wordt.'

› Wat ga je eraan doen?
'Wij blijven protesteren voor een fatsoenlijke compensatie voor de schuldengeneratie. Zoals tijdens de samenkomst van studenten op 5 februari. •

INA KREUNING (66)

› Wie ben je?
'Ik ben Ina Kreuning, en ik werk in de ouderenzorg. En de zorg is een prachtig vak, in welk onderdeel je ook zit, maar het is zo onaantrekkelijk gemaakt. Het is bikkelhard werken voor zo weinig geld, daar krijg je geen mensen meer voor. Het enige wat we nu doen is buffelen, en dat hoort niet. Je hoort te zorgen in de zorg. Het is letterlijk: mensen wassen, in de rolstoel zetten en that's it. Zoek het maar uit. Het gebeurt zelden dat de mensen voor tienen uit bed kunnen zijn, terwijl ze wel om 7 uur 's avonds er al in liggen. Dan moet je nagaan hoe lang die nachten duren. En dan vinden wij het gek dat ze zo onrustig worden, 's nachts. Ontspanning is wegbezuinigd, de activiteitenbegeleiding is er niet meer. Eens in de week komt er iemand bloemschikken, maar daar hoef ik bij de mannen niet mee aan te komen.

foto Maurits Gemmink

We zijn al behoorlijk onderbezet, maar in deze Coronatijd heb je zo vier ziekmeldingen, en dan sta je met z'n vieren op vijftig mensen. Je gaat nooit meer op tijd naar huis, nooit meer. Als er een berichtje komt op de werkapp, van 'wie kan er morgen een paar uur extra werken?' en niemand reageert, dan worden ze boos. Maar je kan niet meer. Je krijgt woorden, je hebt helemaal geen leuke dingen meer met elkaar. Het kan veel efficiënter. Als je ziet hoe vaak ik achter de computer zit om dingen te regelen, ik ben elke dag een halve dag bezig om te rapporteren, je lijstjes in te vullen, je zorgleefkaarten te maken.'

› Welke gevolgen heeft het nieuwe regeerakkoord voor jou?
'Er wordt nog meer bezuinigd op de verpleeghuizen. Heel hard applaudisseren want we zijn onmisbaar, en een jaar laten roepen ze, nee, sorry. Je wordt weggeduwd. Het verloop is heel groot en de mensen gaan met grote getalen weg. De zorgverleners en de zorgvragers, wij zijn één grote kostenpost voor het kabinet. Dat doet pijn, je kan bijna niks meer voor de mensen betekenen.'

› Wat ga je eraan doen?
'Ik zit zeventien maanden van mijn pensioen af, dus ik weet niet of ik weer de barricaden op ga. Maar ik zal blijven aangeven als er dingen zijn in huis die niet kloppen. En tegelijk: als men mij nodig heeft, zeg ik toch weer 'ja'. Dat is de aard van het beestje, zoals zo veel mensen in de zorg.' •

foto Joshua Versijde

foto Joshua Versijde

LILIAN MARIJNISSEN

Marijnissen sprak met onder andere de mensen in dit stuk. Zij ziet samenhang in de verhalen: ‘Onder grote druk uit de samenleving staat er een aantal goede zaken in het regeerakkoord. De studiebeurs komt terug en het leenstelsel gaat eraan, de leraren op de basisschool gaan meer verdienen en de verhuurderheffing wordt afgeschaft. Daar hebben we wel een flinke strijd voor moeten voeren. En dat terwijl er voor heel veel dingen al wel een politieke meerderheid was. Het was vooral de VVD die dat tegen heeft gehouden.’

‘Maar weinig mensen hebben vertrouwen in Rutte IV en dat begrijp ik heel goed,’ aldus Marijnissen. ‘Dat geldt zeker voor de mensen in Groningen: de scheuren in hun huizen worden scheuren in het vertrouwen in de overheid. En het geldt voor heel Nederland: de samenleving betaalt de rekening voor het neoliberale beleid. Iedereen gaat erop achteruit, behalve de superrijken. We zitten met een onwijs lerarentekort en een grote woningnood, en we zitten met een generatie studenten met een enorme schuldenberg. En wat ook kwalijk is, zijn de aangekondigde bezuinigingen op de zorg, met name op de verpleeghuiszorg en de jeugdzorg. Dat kan niet en dat moet van tafel. De lonen moeten omhoog. Dat is niet dé oplossing om de zorg aantrekkelijker te maken, maar wel één oplossing. En we moeten kappen met de marktwerking en alle bureaucratie die daarbij hoort en die de zorg onnodig duur maakt.’

Marijnissen vindt dat Rutte doet alsof hij zonder ideologie opereert: ‘In het toeslagenschandaal is het ‘in de uitvoering’ misgegaan, zegt hij dan. Maar dat is natuurlijk onzin. Tien jaar Rutte politiek is diep ideologisch. Onze huizen zien als verdienmodel in plaats van om in te wonen. Het steeds weer matsen van de superrijken terwijl gewone mensen er nauwelijks op vooruit gaan en nu zelfs de AOW die ze willen ontkoppelen. Het systematisch uitholen van onze zorg, onderwijs en veiligheid om vervolgens volop de ruimte te geven aan particuliere initiatieven voor de mensen die zich dat financieel kunnen permitteren.’

‘Dat zijn politieke keuzes. En daarom moeten we de strijd aangaan. Over de politieke ideeën, maar natuurlijk ook door ons te organiseren en samen verandering af te dwingen. Want het bevriezen van de huren in de sociale sector lukte uiteindelijk omdat we met huurders door het hele land in actie kwamen. Het toeslagenschandaal werd uiteindelijk groot omdat we getroffen ouders bij elkaar brachten en samen strijden voor een eerlijke overheid. De lonen in de zorg gingen vorig jaar uiteindelijk een eerste stap omhoog door de winstbelasting voor grote bedrijven te verhogen, omdat we samen met zorgverleners in actie kwamen.’ Marijnissens inzet is duidelijk, ze wil samen aan de slag: ‘Strijd mee!’ •

Tekst Anne-Marie Mineur

Zie ook:
Lilian in gesprek, De gevolgen van Rutte 4: sp.nl/rut4gevolg
Lilian in gesprek, De zorg onder Rutte 4: sp.nl/rut4zorg

STRIJD MEE VOOR JE AOW

> SP-SUCCES: BETERE KOOPKRACHT GEPENSIONEERDEN

Gepensioneerden staan al 14 jaar in de kou, doordat hun inkomen al die jaren niet meestijgen met de prijzen. Resultaat: maar liefst 25 procent koopkrachtverlies. Het nieuwe kabinet Rutte 4 wil die pijn nog verergeren door de AOW los te koppelen van de stijging van het minimumloon, waardoor ouderen er ook op dit gebied niet op vooruit gaan. De SP gaat vol in tegen deze loskoppeling en vóór indexatie, met onder andere een actie op 12 februari in Utrecht. In de tussentijd is er in de Tweede Kamer een succes te melden: de SP kreeg een voorstel aangenomen waardoor de koopkracht van gepensioneerden erop vooruitgaat. Een klein maar belangrijk stapje in de grote strijd voor een eerlijke AOW en eerlijke pensioenen.

Strijd mee: doemee.sp.nl/pensioenactie

> SNEL EERLIJKE VERMOGENSBELASTING

De SP heeft met GroenLinks en de PvdA een wetsvoorstel gemaakt om vermogens eerlijk te belasten. Het huidige systeem gaat uit van een fictief rendement: de belasting wordt betaald over een standaardgroei van het vermogen. Dat betekent dat kleine vermogens te veel en grote vermogens te weinig betalen. Dit huidige systeem is ook nog eens door de Hoge Raad ongeldig verklaard.
Een eerlijker systeem dat daadwerkelijk behaald rendement uit bijvoorbeeld aandelen belast, waar de SP al jaren om vraagt, kan pas in 2025 worden ingevoerd, vanwege de wankele staat van de belastingdienst. In de tussentijd dreigen de allerrijksten de dans te ontspringen. Precies op tijd dus, dat belastingplan van de grote linkse partijen. Het voorstel is helder: Je gaat tot 2025 pas belasting betalen over vermogens vanaf 100.000 euro, of 200.000 euro voor tweeverdieners. Boven dat bedrag tot 500.000 euro betaal je 1 procent belasting, oplopend tot 5 procent voor vermogens boven 5 miljoen euro. Daarmee worden gewone spaarders ontzien, terwijl mensen met een fors vermogen juist meer gaan bijdragen.
Al tientallen jaren daalt de belastingdruk op vermogen – wat betekent dat de belastingdruk op arbeid is gestegen. SP-Kamerlid Mahir Alkaya: 'Als wij niets doen dreigen mensen die al veel geld hebben en slapend rijk worden dus helemaal niets bij te dragen aan onze samenleving, terwijl de lasten voor gewone mensen toenemen.'

> >VEILIGHEID VOOR IEDEREEN

De SP heeft een plan gepresenteerd om de rechtsstaat te ondersteunen. 10 jaar stoere VVD-praatjes over een harde aanpak en evenzovele jaren van VVD-beleid hebben tot weinig geleid. Het vertrouwen in de rechtsstaat onder Nederlanders is gedaald tot een schrikbarend lage 30 procent. SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen: 'Misdaad loont in Nederland. Daarom presenteren wij een plan voor hoe het wel kan.' Het plan richt zich op investeren in politie en justitie, zorgen dat misdaad niet loont en natuurlijk preventie. Wijkagenten in iedere buurt, buurtrechtspraak, softdrugs reguleren, mensen met verward gedrag beter helpen, meer misdaadgeld afpakken: zomaar een paar voorbeelden van de voorstellen uit het plan. Want een echt 'harde' aanpak van criminaliteit is een aanpak die werkt. Het plan is hier te lezen:

sp.nl/veiligheidvooriedereen

> RIK JANSSEN NIEUWE SP-FRACTIEVOORZITTER IN DE EERSTE KAMER

De Eerste Kamerfractie van de SP heeft vandaag Rik Janssen verkozen als nieuwe fractievoorzitter. Hij neemt het stokje over van Tiny Kox, die werd verkozen tot President van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa – zie pagina 15 van deze Tribune.
Janssen zit sinds 2019 voor de SP in de Senaat. Binnen de fractie was hij woordvoerder Infrastructuur, waterstaat & omgeving en Justitie & Veiligheid. Zo zette hij zich tijdens de coronacrisis in voor de bepalende zeggenschap van de Eerste en Tweede Kamer in spoedwetgeving, voerde hij politieke strijd tegen de nertsenfokkerij in Nederland en maakte hij zich hard voor een betere juridische houdbaarheid van de Stikstofwet. Daarvoor was hij van 2011 tot 2019 namens de SP gedeputeerde in de provincie Zuid-Holland. In 2011 was hij lid van de Tweede Kamer, waar hij sinds 2007 werkzaam was als medewerker.

Tot en met 25 februari kunnen leden tips insturen voor leuke campagne-ideeën met sponsjes. Het leukste spons-idee wordt beloond met een door de redactie gebakken sponscake – de eerste test-versie was erg lekker…
Stuur je idee naar tribune@sp.nl

NOG MEER LOKALE SUCCESSEN!

Hé waarom staan wij er niet bij?! De Tribuneredactie kreeg verontwaardigde mailtjes; *in onze gemeente heeft SP ook belangrijke successen geboekt!* Dat was precies de reactie waar we op hoopten. Vorige maand zijn we begonnen met het tonen van lokale successen; deze en volgende maand gaan we ermee door. Want de SP krijgt veel voor elkaar. Het is in verkiezingstijd dat we die successen eens flink mogen uitventen. Dus blijf ze insturen naar tribune@sp.nl

VLISSINGEN
OPLOSSING VOCHTPROBLEMEN

Bij een SP-buurtonderzoek in Vlissingen bleken er bij een aantal huurwoningen aan de Piet Heinkade ernstige vochtproblemen te zijn. De SP kwam erachter dat het was gebeurd na het plaatsen van isolatie door de verhuurder. Verenigd, en samen met de SP, wisten de bewoners voor elkaar te krijgen dat de verhuurder de problemen oploste.

LEIDSCHENDAM-VOORBURG
SUCCES VOOR DEMOCRATIE

De SP in Leidschendam-Voorburg plaatst sinds jaar en dag tijdens campagnes eigen verkiezingsborden. Vorig jaar werd dit plotseling verboden. Omdat de SP bezwaar maakte, werkt de gemeente nu aan een oplossing. Een goede zaak, want partijen moeten vrijelijk campagne kunnen voeren!

TILBURG
BUURTHUIS IN KANTINE

Een van de aandachtswijken in Tilburg kon wel een buurthuis gebruiken. De initiatiefnemer vond geen enkel gehoor, maar na een initiatiefvoorstel van de SP Tilburg komt er nu een buurthuis in een voormalige voetbalkantine. Van zangclub tot kinderdisco, van repair café tot chill-plek voor de jeugd: er komt een echt buurthuis dankzij de bewoners en de SP.

NIJMEGEN
BUSJE KOMT ZO... TERUG

De Nijmeegse SP'ers streden samen met inwoners van de buurt Aldenhof voor herstel van hun busverbinding met het stadscentrum. De Nijmeegse gemeenteraad en de Gelderse Provinciale Staten kregen geregeld ludieke geraniums en Sinterklaaswensen aangeboden. Uiteindelijk kon men niet om deze vastberaden buurtbewoners heen. De bus is weer terug.

MIDDELBURG
BEWONERS BETROKKEN

Langs de Trekdijk in een groen stuk ten zuiden van de stad Middelburg wil de gemeente industrie laten vestigen. De bewoners zien dat helemaal niet zitten; te dicht bij de huizen en er zijn andere plekken op bedrijfsterreinen beschikbaar. Een eerste succesje is dat door de samen met de SP betrokken bewoners nu de zwaarste variant van tafel is. Toch wil de gemeente door; de strijd zal dus ook doorgaan.

HILVERSUM
AANPAK LAAGGELETTERDHEID

Niet goed genoeg kunnen lezen en schrijven om mee te draaien in de samenleving: tenminste 1 op de 10 kinderen loopt risico om als laaggeletterde volwassene de maatschappij en de arbeidsmarkt te betreden. De SP in Hilversum stelde voor én kreeg voor elkaar dat de gemeente een plan maakt en budget regelt om er wat aan te doen.

STADSKANAAL
EEN LIEF GEBAAR

Tijdens de coronapandemie waren in het begin de bezoekregelingen voor zorginstellingen zeer streng. Oude bewoners dreigden te vereenzamen. De SP in Stadskanaal organiseerde daarom een draaiorgel-concert bij zorginstelling Maarsheerd. Een lief gebaar, dat met groot enthousiasme door de bewoners werd ontvangen. De wereld beter maken kan soms met heel kleine dingen.

ALKMAAR
SINTERKLAAS VOOR ALLE KINDEREN

De SP in Alkmaar ziet dat het minimabeleid in de gemeente onvoldoende op orde is. Ondertussen moeten steeds meer Alkmaarders naar de Voedselbank. Om de kinderen van die gezinnen een iets leukere Sinterklaasavond te laten beleven, organiseerde de SP'ers dat er cadeaus werden gekocht die voor al die kinderen via de Voedselbank verspreid werden.

ARNHEM
TORENFLATS TEGENGEHOUDEN

De gemeente Arnhem wilde op een van de weinige groene plekken in de wijk Immerloo zeven torenflats zetten. De SP kwam in actie met de bewoners. Met succes, want in plaats van het plan van de gemeente wordt nu het plan uitgevoerd dat de buurt zelf bedacht.

LELYSTAD
'HISTORISCHE BEGROTING'

De SP bestuurt mee in Lelystad en claimde een 'historische begroting'. Dat lijkt wat erg technisch, maar desgevraagd kwamen de Lelystadters met een indrukwekkende lijst van concrete successen die door die begroting mogelijk werden. Wethouder David de Vreede was bereid het samen te vatten: 'De drie meest recente grote successen zijn: de 12 miljoen voor het nieuwe poppodium, de 275.000 euro subsidie voor het vervangen van asbestdaken door goed geïsoleerde daken om energie-armoede te voorkomen en de 212.000 euro structureel extra om de capaciteit van ons stadstoezicht te vergroten.'

MEIERIJSTAD
CADEAUBON OOK VOOR HUURDERS

Huiseigenaren kregen van de gemeente Meierijstad een bon om aan de slag te gaan met energiebesparende maatregelen in hun huis. Goed idee! Maar waarom niet ook een cadeaubon voor huurders? Die kunnen tochtstrips, ledlampen of radiatorfolie ook goed gebruiken. Extra comfort en een iets minder hoge energierekening zijn het resultaat nu ook huurders een bon krijgen dankzij de SP.

VEENENDAAL
HOOGSPANNINGSLIJNEN LAAG

Maar liefst 17 jaar streden bewoners tegen ziekmakende hoogspanningslijnen in de buurt van woningen. Al toen de SP nog niet eens een afdeling was in Veenendaal, streden ze mee met de bewoners. Intussen zit de SP in de Veense gemeenteraad. Na zo lang volhouden, onderzoeken, acties en voorstellen gaan de hoogspanningsleidingen onder de grond.

VLAARDINGEN
MINDER INDUSTRIELAWAAI

In haven- en industriestad Vlaardingen is het nooit stil. Daar hebben bewoners soms meer last van dan nodig is. De SP kwam in actie en deed met een groot aantal huishoudens geluidsmetingen. De luidruchtigste bedrijven werden geconfronteerd met de resultaten. Dat leidde tot verbeteringen. Een belangrijk succes voor de nachtrust van Vlaardingers. Maar ook reden om de acties door te zetten.

LINGEWAARD
VRIJSTELLING VOOR MENSEN IN BIJSTAND

Er was een aantal maanden geleden veel aandacht voor de belachelijke praktijk dat bijstandsgerechtigden die worden geholpen met wat boodschappen, om die reden gekort worden op hun uitkering. De SP in Lingewaard liet het er niet bij zitten en zorgde samen met de PvdA dat bijstandsgerechtigden in de gemeente in elk geval 1200 euro vrijstelling hebben van deze belachelijke regel.

GRONINGSE FAKKELTOCHT

Op 15 januari kwamen 10.000 mensen bij elkaar voor een massale manifestatie in Groningen. Nog eens 250.000 mensen door het hele land staken in aanloop naar die dag een digitale fakkel op ter ondersteuning. De Groningers vroegen niet langer om respect, ze eisten het. SP-Kamerlid Sandra Beckerman was één van de vijf organisatoren van de succesvolle fakkeltocht: 'Woede alleen is niet genoeg, mensen moeten ook de hoop hebben dat er iets verandert.'

DE START VAN KABINET-RUTTE 4 begon met klap na klap voor de Groningers: eerst kwam de mededeling dat er tóch meer gas uit de bodem kon worden gehaald, toen de vernedering waarbij tienduizenden mensen vele uren in de kou moesten staan voor wat geld uit Den Haag en als mokerslag de aangekondigde sluiting van het kinderhartcentrum in het Groningse ziekenhuis. De maat was vol.

Hoewel iedere klap van Rutte op zich al voldoende zou zijn voor een flinke demonstratie, staat de fakkeltocht volgens Beckerman voor iets groters: 'Dit zijn voorbeelden van hoe Den Haag al jarenlang Groningen vernedert en vermorzelt. Voor veel mensen wordt dat nu zichtbaar maar voor heel veel Groningers is dat natuurlijk hun dagelijkse realiteit. Die zitten al tien jaar te wachten op schadeloosstelling, die zitten al tien jaar te wachten in een kapot en onveilig huis. Je kunt dat niet even goedmaken door 250 miljoen extra toe te zeggen. Sterker nog, dat draagt bij aan het gevoel dat we geschoffeerd worden. We zijn niet af te kopen met dat bedrag.'

Jaren voorbereiding in vijf dagen

Bij een eerdere fakkeltocht deden er 52.000 mensen digitaal mee, nu waren dat er 250.000. Beckerman is er nog steeds van onder de indruk: 'Ik weet niet hoe vaak het vertoond is om binnen vijf dagen een kwart miljoen mensen te mobiliseren. Dat is wel echt waanzinnig. Het laat heel erg zien hoe diep de woede en het verdriet zitten. Maar ook, en dat is het bijzondere, dat mensen in weerwil van alles, toch hoop zien en opstaan. Dat vind ik oprecht heel knap. En het gebeurde door heel Nederland. Die solidariteit is ook echt noodzakelijk.'

Dat het gelukt is om zoveel mensen op de been te krijgen, en ook digitaal te laten meedoen, komt volgens Beckerman door jaren van organiseren en luisteren: 'Het is niet dat als je met vijf mensen op maandagavond zegt "we gaan iets doen" dat het dan automatisch dit wordt. Het is heel belangrijk om je te realiseren dat je goed moet aanvoelen wat het momentum is. Wat ook belangrijk is, is dat je jarenlang dat vertrouwen moet opbouwen. Dat moet je organiseren. Elk vrij moment met gedupeerden praten, dat heb je nodig. Woede alleen is niet genoeg. Mensen moeten ook de hoop hebben dat er iets verandert. Dat vertrouwen moet je winnen. Vertrouwen in degenen die het organiseren. Als die maandagavond mensen van het CDA en de VVD bij elkaar waren gekomen dan was dit niet zo'n succes geworden.'

Wantrouwen, vermorzelen en neerkijken

Volgens Beckerman is wat er in Groningen gebeurt vergelijkbaar met wat er op andere gebieden in heel Nederland gebeurt door het handelen van de overheid: 'Wat ik heel mooi vond is dat de ouders van de toeslagenaffaire zich uitspraken. Omdat zij weten, en wij weten, hoe vergelijkbaar het is wat er hier gebeurt. Namelijk het wantrouwen, het vermorzelen, het neerkijken. Als het echt niet meer anders kan dan worden er excuses gemaakt maar de strijd begint dan pas. Het klinkt mooi als er 30.000 euro aan je wordt beloofd. Maar de praktijk is dat de schade veel groter is en dat als de camera's weg zijn, het nog steeds niet geregeld is. Ik denk dat heel veel mensen dat gevoel hebben in Nederland. Dat het niet meer gaat om Groningen of het toeslagenschandaal maar over een overheid die er niet is voor velen. Het is namelijk altijd dezelfde klasse mensen die de klappen opvangen.'

Het is die massa waar Beckerman het over heeft die ze verder wil organiseren. In 1980 gebeurde dit al eens eerder in Groningen met een grote staking tegen de sluiting van een fabriek waar veel mensen werkten. Met de leus 'Okto open gaskraan dicht' werd niet alleen gestaakt door werknemers uit vele bedrijven maar ook door volksvertegenwoordigers uit verschillende gemeenteraden en provinciale staten. De staking was een succes. Het kabinet zegde 5.000 nieuwe arbeidsplaatsen toe, zorgde dat Okto open bleef, zette werkgelegenheidsprojecten op en betaalde subsidie voor startende bedrijven. Bovendien werd de Centraal Archief Selectiedienst (CAS) in Winschoten gevestigd.

Serieuze slagkracht

Wat Beckerman betreft moet er goed worden gekeken naar dit succes en zou het ook een volgende stap moeten zijn in het opeisen van respect en oplossingen. Naast dat ze doorgaan met kleine en grote acties tot het geregeld is, wordt er daarom goed gekeken naar de staking uit het verleden: 'Dit voorbeeld laat zien wat er kan als wij besluiten, dat als het kabinet óns niet steunt, wij hen ook niet meer steunen. Een kwart miljoen mensen onderschrijft de noodzaak van oplossingen nu al actief. We hebben dus serieuze slagkracht. Als Groningen geen werk verricht, wordt er ook geen geld verdiend. Ik wil Groningers, werknemers en volksvertegenwoordigers, vragen dit middel serieus te overwegen.'

Ze besluit nogmaals te benadrukken waar ze het, samen met alle Groningers, voor doet: 'Je hebt jongeren waarbij het enige wat ze weten is dat de overheid hun ouders de vernieling in heeft geholpen. Hun huis kapot heeft gemaakt en vervolgens niks deed om ze weer te helpen. Dat betekent dat je er nog niet bent met wat nu direct noodzakelijk is, namelijk goed schadeherstel, eindelijk versterking van onveilige huizen en een crisisaanpak van de ramp die is aangericht. Het totale wantrouwen van de overheid naar de eigen inwoners toe moet stoppen. Dit protest ging over Groningen maar eigenlijk zouden we allemaal op deze manier in opstand moeten komen.' •

Tekst Xander Topma
foto's Joshua Versijde

ONTVLAMT NEDERLAND

SP
SP NU SP NU SP

DE SP DOET VOOR HET EERST MEE IN STICHTSE VECHT

BESLAGEN TEN IJS

Er komt een hoop regelwerk bij kijken om als afdeling voor het eerst mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Op 31 januari trotseerden bestuursleden Truke, Ton en lijsttrekker Tineke storm Corrie om de deelname van de SP Stichtse Vecht officieel te maken bij het stadhuis. Dat ze rekenen op een plek in de raad, blijkt alleen al uit het feit dat de SP'ers hun eigen zetel meenamen – op de SP-bakfiets.

IN 2011 WERDEN de gemeenten Maarssen, Breukelen en Loenen samengevoegd onder de naam Stichtse Vecht. Een jaar later werd de SP-afdeling Stichtse Vecht opgericht. Afdelingsvoorzitter Truke Noordenbos was er vanaf het begin bij: 'De SP belde mij met de vraag of ik mee wilde helpen, net terwijl ik lekker zat te Monopoliën.'

Terwijl Noordenbos via ZOOM vertelt over het prille begin van de SP Stichtse Vecht klinkt plotseling de deurbel en begint haar hond te blaffen. Ze vraagt haar man Ton Goudriaan, die niet geheel ontoevallig in hetzelfde ZOOM-gesprek zit vanwege zijn rol als penningmeester van de SP Stichtse Vecht, om de deur open te doen. 'De hond waarschuwt ons altijd goed als er iemand voor de deur staat. Tineke weet daar alles van, want die neemt altijd hondenkoekjes mee', vertelt Noordenbos. Tineke de Vries, beoogd lijsttrekker en fractievoorzitter van de SP Stichtse Vecht, knikt in de richting van haar computerscherm.

Een hoop papierwerk

In 2018 overwoog de SP Stichtse Vecht voor het eerst om mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Het liep volgens Noordenbos echter mis, omdat er onenigheid ontstond in de kerngroep. Terwijl ze vertelt verschijnt Goudriaan weer in beeld, met in zijn handen een formulier. 'We hebben weer een ondersteuningsverklaring!', reageert Noordenbos enthousiast. Om daadwerkelijk te mogen deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen moet er immers een hoop papierwerk worden ingevuld.

Afdelingen die voor het eerst meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen hebben niet alleen instemmingsverklaringen van hun kandidaten nodig, maar ook ondersteuningsverklaringen. Noordenbos: 'Twee van onze vrijwilligers hebben de andere leden gebeld met de vraag of zij een ondersteuningsverklaring willen indienen en of ze willen flyeren tijdens de campagne. Hierdoor voelen leden zich nu veel meer betrokken.'

De leden aan het woord

In aanloop naar de aankomende gemeenteraadsverkiezingen besloot de afdeling Stichtse Vecht goed te onderzoeken of deelname dit keer wel mogelijk was. Afgelopen juni ging er per post een enquête naar alle leden, inclusief een retourenveloppe met postzegel. 'Daarin stonden vragen als: zullen we meedoen aan de verkiezingen? Wil je flyeren? Wil je op de lijst staan? Maar ook: wil je in het bestuur? Want we hadden een te klein bestuur', vertelt Noordenbos.

Bijna de helft van de 69 leden stuurde een reactie op. Die reacties waren veelal positief. 'Veel mensen dachten: eindelijk willen ze meedoen!', vertelt De Vries. 'Want we kregen van een deel van de achterban het verwijt dat we steeds niet meededen aan de verkiezingen. Dat werd aangewakkerd door onze politieke tegenstanders. Die riepen: de SP heeft praatjes voor tien, maar meedoen? Ho maar...' Als knipoog naar die kritiek heeft de SP Stichtse Vecht alvast twee banners laten drukken met de leus 'De SP doet mee'.

Buurten met de bakfiets

Tot op heden kennen de bewoners van Stichtse Vecht de SP vooral als actiepartij. Zo kwam de afdeling met bewoners in verzet toen een speeltuin in de wijk Zebraspoor werd weggehaald vanwege bezuinigingen. De vrijwilligers van de afdeling gaan daarnaast geregeld met hun elektrische bakfiets op pad om met bewoners in gesprek te gaan. Noordenbos: 'Dan horen wij vaak dat de veiligheid en de groenvoorziening niet op orde zijn. Gemeentelijke taken worden niet goed uitgevoerd. Maar er is ook een groot tekort aan betaalbare woningen. 7000 mensen staan op de wachtlijst voor een woning in Stichtse Vecht.'

De VVD is in Stichtse Vecht de grootste partij. Het irriteert De Vries mateloos dat er steeds wordt geschermd met het feit dat haar gemeente zo welvarend zou zijn: 'Want we hebben hier wel een voedselbank.' Goudriaan vult haar aan: 'We hebben in de gemeente 1400 miljonairs: voor een deel families die oorspronkelijk uit de Amsterdamse grachtengordel komen. Die hebben een soort regentenmentaliteit. Ze doen wel iets aan liefdadigheid, maar dat is natuurlijk niet moeilijk met een dik gevulde portemonnee.' Om de tweedeling tussen arm en rijk in Stichtse Vecht te doorbreken wil de SP dat er in de wijken waar nu nog geen enkele sociale huurwoning is ook betaalbaar wordt gebouwd.

'7000 mensen op de wachtlijst voor een sociale huurwoning'

Tineke, Truke en Ton met de bakfiets naar het gemeentehuis van Stichtse Vecht om de SP in te schrijven voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022.

‘Maak leden onderdeel van de beslissing om mee te doen’

Luis in de pels van Portaal

De afgelopen jaren kwam de afdeling in actie tegen slecht onderhoud door woningcorporatie Portaal. Noordenbos: ‘In een sociale huurflat stonden de balkons op instorten. Wij hebben de huurders gemobiliseerd om daar wat aan te gaan doen. Dat heeft wel geholpen, want vervolgens zijn die balkons vernieuwd. Maar nu is er weer een trappenhuis ingestort. Telkens zijn er nieuwe problemen waardoor we weer in aanraking komen met Portaal.’

Volgens Goudriaan worden de huurders van Portaal continu geschoffeerd: ‘Scheuren in de muren, schimmel in de woningen. Ze komen pas in actie als we samen met bewoners huurverlaging eisen, omdat ze niet hun balkon op kunnen. Ook proberen ze mensen onderhoudscontracten aan te smeren voor zaken die gewoon de plicht van de verhuurder zijn.’ Hoewel de SP-afdeling een luis in de pels is van Portaal, mag de corporatie hun volgens De Vries ook best dankbaar zijn: ‘Want op aandringen van de SP heeft de gemeenteraad in Stichtse Vecht de oproep aan de regering gedaan om de verhuurderheffing af te schaffen.’

Lijsttrekker Tineke de Vries: ‘Ton levert de munitie, ik schiet’

Op de vraag hoe de afdeling tot de beslissing is gekomen dat Tineke de Vries tijdens de campagne de kar mag trekken, reageert Goudriaan met een knipoog: ‘We hebben geloot.’ De Vries vat haar taak als lijsttrekker beslist niet lichtzinnig op: ‘Ik was vrijwilliger bij de lokale omroep, dus ik weet dat ze daar een uitstekend politiek programma hebben. Ik ken de redacteuren die de vragen bedenken voor de interviews met de lijsttrekkers en dat is niet mis. Ook wordt er hier en daar een debat georganiseerd. Dan moet je wel goed beslagen ten ijs komen. Ik praat best makkelijk, maar er moet ook een stevige laag onder je verhaal zitten. Gelukkig helpt Ton mij daarbij. Ik zeg altijd: Ton levert de munitie en ik schiet.’

Als het om de campagne gaat, willen de SP’ers vooral teruggrijpen op wat werkt. De Vries: ‘We weten dat mensen het waarderen als wij op zaterdag met onze bakfiets op de markt staan. Het heeft voor ons geen zin om in rijke dorpen zoals Loenen en Nigtevecht op bezoek te gaan.’ Verder is de afdeling van plan om een hoop verkiezingskranten te verspreiden en banners op te hangen.

Hebben de drie SP’ers nog advies voor afdelingen die over vier jaar in hetzelfde schuitje zitten en voor het eerst mee willen doen aan de verkiezingen? Wederom komt de humor van Ton om de hoek kijken: ‘Doe het niet! Begin er niet aan!’ Noordenbos adviseert die afdelingen vooral om ook een ledenenquête rond te sturen, waardoor de leden echt onderdeel van de beslissing worden om mee te doen of niet. ‘En niet te vroeg opsturen. Anders zijn mensen mogelijk weer verhuisd wanneer de campagne eraan komt. Nu merken we dat de leden dankzij die enquête echt betrokken zijn. Maar het is natuurlijk ook heel belangrijk dat de kerngroep op één lijn zit en goed met elkaar door een deur kan.’ Daar legt de hond zich uiteindelijk ook bij neer. Met een hondenkoekje dan. •

tekst Lesley Arp
foto's Maurits Gemmink

foto Sandro Welting, Médiatique©

TINY KOX:

‘BETER PRATEN DAN SCHIETEN’

SP-senator Tiny Kox is de nieuwe president van de parlementaire vergadering van de Raad van Europa, Europa’s oudste en grootste verdragsorganisatie. Zevenenveertig Europese landen, met in totaal 830 miljoen inwoners, maken daar deel van uit. Van IJsland tot en met Rusland, Oekraïne en Turkije. Een uniek platform voor interparlementaire Europese diplomatie. Zeker in tijden van toenemende spanningen. ‘Beter praten dan schieten’ is de boodschap van Kox vanuit Straatsburg naar Europa.

DE SP’ER is de derde Nederlandse parlementariër ooit op die post sinds 1949 - en de eerste die afkomstig is van een partij links van de sociaaldemocratie. Eerdere presidenten waren van sociaal-, liberaal- en christendemocratische huize of conservatief. Nu presideert Kox de 324 koppige ‘assemblee’, die bestaat uit nationale parlementaire delegaties, georganiseerd in internationale politieke groepen. Tot januari was hij voorzitter van de fractie van Verenigd Links, de kleinste groep. Kox maakt al sinds 2003 deel uit van de Nederlandse delegatie.

‘Een stevige klus – en ik heb er zin in’

Tiny Kox neemt de voorzittershamer over van zijn voorganger, de Belgische liberaal Rik Daems. foto Sandro Welting, Médiatique©

› Hoe word je president van zo’n prestigieuze verdragsorganisatie?
‘Door hard te werken en goed te presteren. En dan gekozen te worden door de parlementariërs die door hun parlementen naar Straatsburg worden gestuurd. Nederland heeft bijvoorbeeld zeven leden, Rusland, Groot-Brittannië en andere grote landen ieder 18. Bij de verkiezing kreeg ik ruim twee-derde van de stemmen, de andere kandidaat, uit Oekraïne een-derde. Dat is een mooi resultaat en een stevig mandaat.’

› Voor wat?
‘Om werk te maken van de agenda die de parlementaire assemblee vorig jaar opstelde, over de strategische prioriteiten voor de Raad van Europa. Ik mocht toen de resolutie daarover voorbereiden, en kreeg daar erg brede steun voor. Ik mag nu dus mijn eigen voorstellen in daden omzetten.’

› Zoals?
‘Zoals overal in Europa de rechtsstaat te bevorderen, de mensenrechten te beschermen en de democratie te ontwikkelen. Van Reykjavik tot Vladivostok en van de Noordpool tot de Middellandse Zee. Ten behoeve van 830 miljoen inwoners van de lidstaten. Ambitieuze doelen maar ze staan als kerntaken in het bindende verdrag van de Raad van Europa. Al sinds 1949. Maar er zit vaak een groot gat tussen wat een land moet doen en wat het daadwerkelijk doet. De opdracht die alle lidstaten op zich genomen hebben, staat vaak haaks op de werkelijkheid. Daarin staan landen tegenover elkaar en worden rechten van burgers niet gerespecteerd maar genegeerd. Het is tijd dat alle lidstaten aan hun eigen verplichtingen worden gehouden. Dat staat in de agenda’s die afgelopen jaar door regeringen en parlementariërs in de Raad van Europa zijn vastgesteld. Daar een kleine bijdrage aan leveren, is nu mijn grootste uitdaging. ’

› Waarom hebben we zo’n verdragsorganisatie met zulke grote taken?
Toen in 1949 de Raad van Europa werd opgericht, lag Europa in puin, bijna uitzichtloos. Wederopbouw kon alleen als Europese landen elkaar niet langer tegen elkaar zouden vechten maar met elkaar zouden samenwerken. Dat bleek een goed idee maar ook een moeilijke opdracht. Zeker toen na de val van de Berlijnse Muur ook alle centraal- en Oost-Europese landen lid werden van de organisatie. Alle lidstaten beloofden plechtig zich te zullen inzetten voor de bevordering van de rechtsstaat, bescherming van de mensenrechten en ontwikkeling van de democratie. Allemaal ondertekenden ze het Europees verdrag voor de rechten van de mens. Dat somt fundamentele rechten van

burgers van Europa op – en geeft iedereen recht een beroep te doen op het Europees Hof voor de rechten van de mens in Straatsburg, als fundamentele rechten en vrijheden worden aangetast. Honderdduizenden mensen hebben de weg naar 'Straatsburg' gevonden. Alle landen moeten die fundamentele rechten in de nationale wetgeving opnemen. In Nederland mogen dat rechters beslissingen van de overheid rechtstreeks aan dat EVRM toetsen. Dat gebeurde bijvoorbeeld in de Urgenda-zaak. Het Hof in Straatsburg doet bindende uitspraken. Die dragen bijvoorbeeld Turkije op politieke gevangenen als Osman Kavala en Selahattin Demirtas vrij te laten. Of verlangen van de Russische overheid iemand als Alexey Navalny niet langer op te sluiten.'

› Maar die zitten toch nog steeds opgesloten? Dat schiet niet op.
'Klopt. De molens van de Raad van Europa malen langzaam. Te langzaam. Daarom moeten de lidstaten de druk op die landen opvoeren. Ook dat staat in de basisdocumenten van de organisatie. Maar tussen moeten en doen zit helaas vaak een grote tijdspanne. Overigens worden de meeste vonnissen van 'Straatsburg' uiteindelijk wel uitgevoerd. Vaak met hangen en wurgen, en niet altijd even precies. Maar hoe dan ook is het internationaalrechtelijke stelsel van de Raad van Europa uniek in de wereld. Heel veel burgers hebben al veel baat gehad bij deze unieke rechtsbescherming.'

Wat heeft de Raad van Europa nog meer te bieden aan de burgers van Europa?
'Een groot aantal belangrijke verdragen waaraan de lidstaten zich gaandeweg hebben verbonden, ter bescherming van hun burgers.'

› Zoals?
'Zoals het verdrag van ter bescherming van vrouwen tegen geweld, het Verdrag van Istanbul. Het Europees Sociaal Handvest, dat elementaire sociale en economische rechten garandeert. Vakbonden doen daar vaak een beroep op. Het verdrag dat marteling en onmenselijke behandeling van mensen die opgesloten zijn verbiedt, het antifolterverdrag. Verdragen die kinderen beschermen, of nationale minderheden. Afspraken over het tegengaan van terrorisme, of geld witwassen of match fixing van sportwedstrijden. Er wordt nu gewerkt aan het erkennen van het recht op een gezonde en veilige leefomgeving als fundamenteel recht. En aan bescherming tegen misbruik van kunstmatige intelligentie. Slachtoffers van de toeslagaffaire in Nederland weten hoe fout dat kan gaan. Werk zat dus, ook voor een nieuwe generatie mensenrechten.'

> 'Afspraken over het tegengaan van terrorisme, of geld witwassen of match fixing van sportwedstrijden'

› Ondertussen rukt het nationalisme op. Grenzen worden muren in Europa. De Balkan lijkt een kruitvat. De wapenwedloop is terug. Azerbeidzjan en Armenië voerden onlangs een bloedige oorlog. In Oost-Europa wordt dreigende taal geuit en legers samengetrokken. Daar gaat het verenigde Europa voor het welzijn en de zekerheid van iedereen?
'Als we niet heel goed oppassen inderdaad. Politici in heel Europa dragen een zware verantwoordelijkheid om zaken niet uit de hand te laten lopen, omdat de gevolgen gigantisch kunnen zijn. Ik hoor teveel agressief tromgeroffel en zie te weinig diplomatieke inspanningen om te de-escaleren. 'Nooit meer oorlog' en 'welvaart voor iedereen' waren de slogans na de Tweede Wereldoorlog en na het einde van de Koude Oorlog. Politici moeten beseffen dat praten altijd beter is dan schieten. Oorlog in Europa mag nooit meer een optie zijn. Hoe moeilijk het ook soms is om de vrede te bewaren en de fundamentele rechten van mensen te bewaken. Ook de Raad van Europa heeft daarin zijn rol te spelen. Niet opzichtig, wel relevant, hoop ik. '

› Wat doet de parlementaire vergadering die je sinds januari voorzit?
Vier keer per jaar een week bijeenkomen in Straatsburg, om voorstellen te bespreken en aanbevelingen te doen aan de regeringen van de 47 lidstaten. Daartussen vinden allerlei voorbereidende vergaderingen plaats. Leden van de assemblee doen ook aan verkiezingswaarnemingen en houden landen op specifieke verplichtingen goed in de gaten. Als president onderhoud je de contacten met de leden van de assemblee, de politieke fracties en de nationale parlementen. En je overlegt periodiek met de regeringen van de lidstaten en hun ambassadeurs bij de Raad van Europa in Straatsburg. Een stevige klus – en ik heb er zin in.' •

> 'Ik hoor teveel agressief tromgeroffel en zie te weinig diplomatieke inspanningen om te de-escaleren'

SANDER SCHIMMELPENNINCK OVER KLOOF EN KLASSE

Zijn wiegje stond op een vorstelijk landgoed, hij was hoofdredacteur van de Quote en hij draagt een adellijke titel. Toch besloot Sander Schimmelpenninck om voor de VPRO een serie te maken over de groeiende ongelijkheid in Nederland. Waar komt deze aanklacht vandaan?

› **Je programma heet 'Sander en de kloof'. Wat is dat voor kloof?**
'De kloof is vooral een kansenkloof. Fysieke scheidingen in ons land die steeds moeilijker te overbruggen zijn. Althans, als je aan de verkeerde kant van die kloof staat.'

› **Waarom is dat een probleem?**
'Als die kloof te diep is en onoverbrugbaar wordt, dan raken mensen gefrustreerd en boos, want dat is oneerlijk. Dan heb je het gevoel dat je niet helemaal volwaardig deel uitmaakt van de maatschappij en dat je nooit, hoe hard je ook werkt, een deel kan worden van de goede kant van de kloof.'

› **En dat zie je nu gebeuren?**
'Dat is iets waarvan ik denk dat we het allemaal wel zien gebeuren. De vraag is alleen in hoeverre we dat een probleem vinden. En ik denk dat we allemaal wel weten dat ongelijkheid in de samenleving moeilijk te voorkomen is. Dat die er altijd wel in enige mate zal zijn. Alleen ik denk wel dat je je moet afvragen hoe groot die ongelijkheid mag worden. Wanneer wordt het echt een probleem? En waarop is die ongelijkheid gebaseerd?'

› **En wat is je antwoord op die vragen?**
'Als die ongelijkheid zo groot wordt dat het eigenlijk niet meer te rechtvaardigen is. Je zou kunnen zeggen: als die ongelijkheid niet

‘De rijken, maar ook onze populaire cultuur, die zijn doordrongen van dat *self-made* denken’

is gebaseerd op iemands prestaties maar op afkomst.’

› **Waarom ben jij de geschikte persoon om over dit onderwerp een serie te maken?**
‘Omdat ik die verantwoordelijkheid voel. Omdat ik besefte dat ik aan de goede kant van de kloof ben geboren en ik dus ook toegang heb tot die mensen. Mensen die aan de verkeerde kant van de kloof zitten, die willen daar wel over praten. Die willen hun verhaal wel vertellen want het maakt ze boos en ongelukkig. De mensen aan de goede kant van de kloof, die hebben geen enkel belang om mee te werken aan dit programma. En daarom is het denk ik goed dat ik het maak. Want met mij willen ze dan nog wat praten omdat ze denken dat ik één van hen ben.’

› **Het idee dat als je maar heel hard je best doet, iedereen wel wat van het leven kan maken is heel hardnekkig. Hoe komt dat?**
‘Er zijn inderdaad veel mensen die denken dat het nog wel kan, terwijl ik constateer dat het niet kan. Dat komt omdat er hele goede marketing is voor dat idee. De rijken, maar ook onze populaire cultuur, die zijn doordrongen van dat *self-made* denken. We hebben de afgelopen decennia niets anders gehoord dan dat succes een keuze is. Sterker nog, dat geluid wordt alleen maar erger. We hebben films zitten kijken waarin iemand van een dubbeltje een kwartje wordt. De hele populaire cultuur is doordrenkt van dat idee. Het is natuurlijk gewoon veel minder leuk om een film te maken of een verhaal op te schrijven waarin iemand voor een dubbeltje geboren wordt en een dubbeltje blijft.’

› **Is dat ook de reden dat als partijen vóór de verkiezingen beloven om vermogen meer te belasten maar dat daarna niet doen, ze daar niet op worden afgerekend?**
‘Ja precies, de ophef daarover is heel gering. Dat is echt enorm frustrerend. Laatst ging het natuurlijk de hele week over die Voice of Holland-rel, en dat is prima, maar je zou willen dat er ook aandacht is voor dit soort kwesties.’

› **Zit er een belang achter om daar geen aandacht aan te geven?**
‘Ik spreek natuurlijk ook mensen uit die bevoorrechte groep. En dan hoor je ook wel eens cynische verhalen van berekenende mensen die zeggen dat iedereen in Nederland het gewoon goed genoeg heeft om zich hier niet echt druk over te hoeven maken. Dat vind ik ook het bezwaar van het basisinkomen. Dat is heel populair in linkse kringen, maar ook in libertarisch rechtse kringen. Het is een soort van afkoopsom. Dan is iedereen koest en dan kunnen de rijken lekker hun kapitalistische ding doen.’

› **Hebben partijen daardoor niet het idee dat ze ermee wegkomen als ze zo’n belofte verbreken?**
‘Ja, ik denk het wel. Men weet natuurlijk heel goed wat er leeft. Ze doen daar onderzoek naar en ze weten wat het publiek vindt van vermogensbelasting. Ten eerste begrijpen ze het gewoon niet. En als ze er iets van vinden, dan denken ze alleen maar aan zichzelf. Dus dan denken ze: ik wil geen belasting betalen over mijn vermogen of als ik straks een erfenis krijg van mijn oma.’

› **Hoe komt het dat mensen daar niks van afweten?**
‘Er is niemand die het ze uitlegt. En ook links slaagt daar onvoldoende in. Dat als je belasting op vermogen verhoogt, wat heel veel mensen niet eens hebben, dat belasting op arbeid dan omlaag kan. En zolang dat niet wordt uitgelegd aan mensen zullen ze dat dus ook niet weten. Dan is het politiek gezien natuurlijk echt een *no-brainer* om het maar gewoon onbesproken te laten.’

› **In de serie spreek je vaak over de klasse waar mensen toe behoren, is dat bewust?**
‘Ik gebruik woorden die mensen ongemakkelijk maken. Het centrale begrip van de hele serie is ongemak. Mijn persoonlijke ongemak zit al in aflevering één. Mijn ouders en het ongemak om over dit soort dingen te praten. Maar het ongemak moet er natuurlijk ook zijn bij de onderwerpen in het verdere verloop van de serie. Met een woord als klasse zet je de boel meteen op scherp en leidt het direct tot de discussie of het een relevant woord is in deze tijd. Kunnen we dat eigenlijk nog gebruiken?’

› **Je ziet in de serie mensen die moeten opboksen tegen het systeem. Het lijkt alsof veel mensen zich in de samenleving juist tegen elkaar keren in plaats van tegen het systeem. Hoe komt dat?**

Schimmelpenninck in gesprek met beleggers die in heel Europa huizen opkopen. Still uit VPRO-serie De Kloof.

‘Met een woord als klasse zet je de boel meteen op scherp’

‘Mensen zijn natuurlijk boos in Nederland. Erg boos, vind ik. En ik denk ook niet dat die boosheid allemaal nou direct is terug te leiden tot deze kloof. Er zijn ook veel mensen verveeld, verwend of gewoon dom. Maar ik denk wel dat die kloof een rol speelt en dat mensen dus heel veel onrecht en ergernis voelen op allerlei vlakken. Ze kunnen niet zo goed verwoorden waar al die ergernis zit en wat daar de oorzaak van is. Ik probeer dat wat duidelijker te maken met deze serie.’

› Dus door die boosheid gaan mensen maar naar elkaar uithalen?
‘Ja, dan gaan we maar boos zijn over Corona of boos zijn over buitenlanders, of weet ik veel wat voor afleiding er verder is. Maar in de serie stel ik ook de vraag waarom iemand nou zo boos is. Dat doe ik natuurlijk ook wel eens op andere plekken. Dan komt als antwoord toch een soort gevoel van onderwaardering. Mensen zullen niet snel toegeven dat het ook gewoon met ordinaire poen te maken heeft, want dan ben je in de ogen van velen meteen een loser. Maar dat heeft het natuurlijk wel.’

› In de serie vraag je je af of het moreel te rechtvaardigen is als iemand huisjes gaat melken. Maar kan je van mensen een morele afweging verwachten als het systeem immoreel is?
‘Dat is een heel terechte vraag. Kun je die mensen verwijten dat ze gewoon dealen met de kaarten die ze gegeven is? Of moet je die mensen daar wel op aanspreken? Iedereen wil prettig wonen. Iedereen wil zich financieel geen zorgen hoeven te maken. Dat is een gerechtvaardigd streven van ieder mens, zou ik zeggen. En dat betekent dat we af en toe moeten balanceren tussen principes. Je zou echter hopen dat de overheid iets minder ruimte laat aan mensen om daar nou zelf enorme principes over te moeten hebben. Dat ze ervoor te zorgen dat mensen eigenlijk gewoon minder keuzes hebben.’

› Hoe verhoudt dat standpunt zich tot het feit dat je jezelf een liberale jongen noemt?
‘Heel prima, denk ik. Want ik denk dat liberalen willen dat mensen het zelf doen in het leven. Dan moet je wel kansen krijgen. En die kansen, die krijg je als de boel toch een beetje eerlijk wordt verdeeld. Dat het juiste, namelijk werk, wordt beloond. En iets wat niet productief is, en eigenlijk helemaal niet goed is voor onze economie, namelijk op geld zitten en het laten renderen en daar je werk van maken, dat dat minder aantrekkelijk is.’

› Zijn er nog onverwachte dingen die je bent tegengekomen bij het opnemen van de serie?
‘Ik zie mezelf heus niet als één of andere Robin Hood, maar ik vind het elke keer wel weer pijnlijk om te zien dat mensen die gebaat zijn bij mijn boodschap tegen mij ingaan of het gewoon diep met mij oneens zijn. In de aflevering die gaat over werk zit ik de hele dag in een vrachtwagen met chauffeur Jan. Hij is het gewoon echt niet met mij eens. Hij gelooft er niks van dat het zo werkt dat als de belasting op vermogen omhoog gaat, dat dan de belasting op arbeid omlaag gaat. Hij ziet de overheid als zo’n kwaadwillend iets dat hij daar gewoon niets van verwacht.’

› Wantrouwen dus.
‘Een enorm wantrouwen. Hij denkt dat de overheid gewoon niet in staat is om dingen beter te maken voor hem. En daarmee denkt hij dus precies zoals rijke mensen.’ •

‘Sander en de kloof’ is elke donderdag om 21.00 uur te zien op NPO3 en gratis online terug te kijken op NPO Start sp.nl/kloof

Tekst: Xander Topma

FOTO PRIJS **PAUL PETERS**

De Paul Peters Fotoprijs is een initiatief van de SP en maakt deel uit van de Zilveren Camera. De speciale prijs is ingesteld als eerbetoon aan de in 2017 overleden Paul Peters, die een grote reputatie genoot als organisator én huisfotograaf van de SP. De Paul Peters Fotoprijs is bedoeld als stimulans voor de sociaal geëngageerde fotojournalistiek in ons land. Maatschappelijke betrokkenheid speelt een doorslaggevende rol bij de beoordeling van de inzendingen. De winnaar ontvangt een bedrag van 2500 euro plus de opdracht voor een zelf in te vullen fotoproject voor de SP.

Marwan Magroun won vorig jaar de Paul Peters Fotoprijs. De serie 'Aicha from the cave' komt voort uit de opdracht die bij die prijs hoort. In februari wordt de nieuwe winnaar van de Paul Peters Fotoprijs bekendgemaakt; meer hierover in de volgende Tribune.

AICHA FROM THE CAVE

Het is een zonnige dag in Rotterdam-West. Fotograaf Marwan Magroun zit naast zijn vriend en regisseur Abdelkarim El-Fassi op een terras te genieten van een veel te dure latte havermelk. Marwan vraagt aan Abdelkarim wanneer hij zijn NTR-documentaire over de vrijheidsstrijder Abdelkrim El-Khattabi gaat draaien: “Over drie dagen”, antwoordt hij. “Ga je mee? Er is nog geen budget, maar ik zou het tof vinden als je meegaat.” Marwan antwoordt impulsief ja en boekt meteen een ticket, niet wetende waar hij precies ja op zegt.

Een week later zitten ze in Marokko. Marwan heeft slechts zijn filmcamera (Mamiya 7) en wat rolletjes bij zich en schiet wat setfoto’s van de documentaire. Ze reizen in een razendsnel tempo 3000 kilometer door Marokko, via Alhoceima (noorden), naar Tinghrir, Rabat, Casablanca, Tetouan en Tanger. Een prachtige reis langs plekken en mensen die iets met Abdelkrim El-Khattabi te maken hebben.

Marwan kan het tempo van de draaidagen maar net bijbenen. Het was voor hem een heftig professioneel jaar (winnaar Zilveren Camera Paul Petersprijs 2020, winnaar SO Awards 2021) en hij is zichtbaar vermoeid. Maar het is in Tinghrir waar Marwan weer opleeft en zijn aandacht een impuls krijgt. Hij reist mee met de filmcrew en komt aan op een afgelegen locatie: een grot in het Altasgebergte waar een alleenstaande moeder woont met haar 5 kinderen.

De naam van de moeder is Aicha. Haar man overleed toen haar jongste zoon 6 maanden oud was. Nadat ze haar echtgenote eigenhandig moest begraven, stond ze er ineens alleen voor. Samen met haar kinderen was ze altijd onderweg. Overal werden ze verjaagd, verguisd en verdreven. Zoekende hoe een thuis te vinden in het nomaden bestaan, vond ze een grot in een berg. Sindsdien woont zij daar. Ze verdient wat bij met het verkopen van tapijtjes en door haar hand op te houden. Maar ze is vooral bezig met verstoppen voor de boze wereld.

Door het verhaal van Aicha is een van de hoofdpersonen in de documentaire een inzamelingsactie gestart om voor Aicha en haar kinderen een woning te bouwen. Dat is gelukkig gelukt. Maar hoe? Iedereen die het filmpje van haar had gezien werd enorm ontroerd door haar omstandigheden. Mensen hebben daarom massaal geld gedoneerd. Hierdoor was een bedrag van €75.000,- al binnen 2 dagen ingezameld. As we speak is het huis voor haar gebouwd. Aicha heeft inmiddels haar grot verlaten en woont nu in de stad. In een betonnen huis, tussen de mensen die haar voorheen dagelijks zagen bedelen.

FOTO PRIJS PAUL PETERS

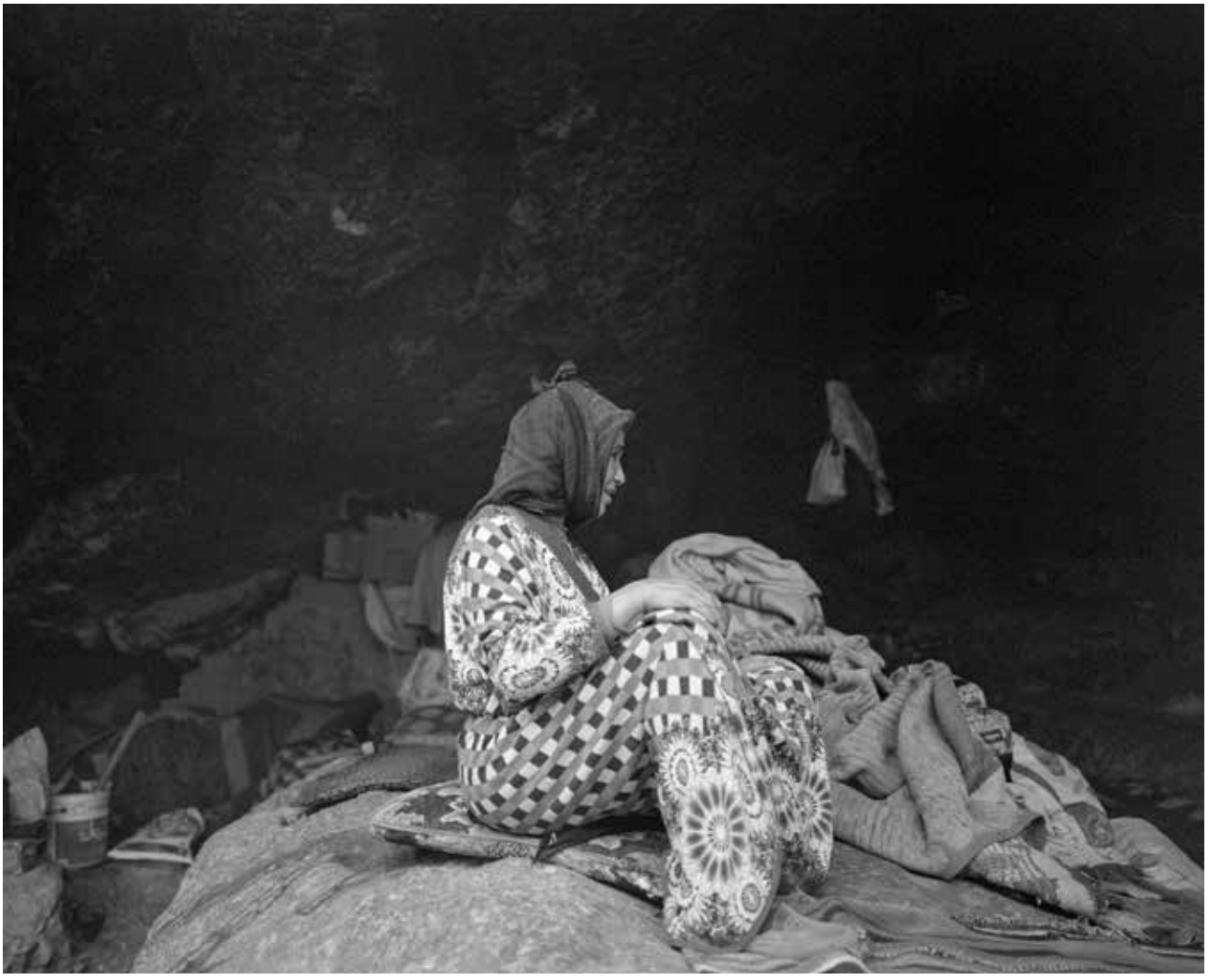

MEPPELER BIOMASSACENTRALE VERKIEZINGSTHEMA

CENTRALE STOOKT ONRUST IN MEPPEL

foto Sjoerd Banga

Een biomassacentrale bezorgt bewoners van de Meppeler nieuwbouwwijk Nieuwveense Landen kopzorgen en gepeperde rekeningen. Dankzij de lokale SP-afdeling worden hun klachten niet langer onder het tapijt geschoven. Lijsttrekker Xander Topma: ‘Te lang hebben de belangen van de gemeente de boventoon gevoerd, in plaats van de belangen van bewoners.’

VOLGENS DE MEPPELER SP-fractievoorzitter en lijsttrekker Xander Topma gold de nieuwbouwwijk Nieuwveense Landen als landelijke voorloper in de ontwikkeling van woonwijken zonder aardgas. Om de wijk te verwarmen werd een biomassacentrale uit de grond gestampt, een oplossing die toen nog gold als duurzaam. De biomassa wordt gestookt met pellets afkomstig uit de houtindustrie.

Topma: ‘Het oorspronkelijke plan was dat de centrale een tijdelijke energievoorziening zou zijn die, naarmate er meer woningen kwamen, plaats moest maken voor andere duurzame bronnen. Zoals collectieve warmtepompen en een zonne-energieproject waar de bewoners zelf van kunnen profiteren. Maar je ziet nu dat die biomassacentrale er al veel langer staat dan oorspronkelijk de bedoeling was. Bovendien was hij bedoeld voor 350 woningen, maar inmiddels zijn er al veel meer woningen op aangesloten.’

De biomassacentrale wordt beheerd door een energiebedrijf dat speciaal hiervoor is opgericht: MeppelEnergie. De gemeente Meppel is voor 50 procent aandeelhouder. De overige aandelen zijn in handen van netbeheerder Rendo. ‘In de basis is het een heel mooi concept,’ benadrukt Topma, ‘maar door de vele problemen met de energievoorziening in Nieuwveense Landen en het feit dat de gemeente niks doet om het op te lossen, staat het draagvlak onder bewoners voor MeppelEnergie flink onder druk.’

Klachtenregen

Sinds de eerste woningen werden opgeleverd kwamen ook de eerste klachten, zoals rookoverlast, stankoverlast en geluidsoverlast. Volgens Topma wordt de geluidshinder veroorzaakt door zogenaamde ‘chillers’ die ‘s nachts door blijven draaien en zorgen voor de koeling in de huizen. Ondanks het feit dat de woningen in Nieuwveense Landen zeer goed geïsoleerd zijn, werden veel bewoners onaangenaam verrast door

Topma: ‘Er is ook een club die naast de bewoners staat, in plaats van tegenover hen’

de hoogte van hun energierekeningen. ‘Wij hoorden van mensen die een oude en slecht geïsoleerde woning hadden achtergelaten dat zij sinds hun verhuizing toch meer zijn gaan betalen’, aldus Topma. Ook kampten bewoners geregeld met storingen, met name bij de levering van koeling in de zomer.

De SP-gemeenteraadsfractie in Meppel stelde raadsvragen naar aanleiding van deze signalen, maar oplossingen vanuit de gemeente en MeppelEnergie bleven uit. Topma: ‘Daarom besloten we de wijk in te gaan om onderzoek te doen. We wilden achterhalen wat precies de aard en de omvang van de problematiek was.’ Met folders en berichten in de lokale pers werden bewoners opgeroepen om een online vragenlijst in te vullen. Het leidde ertoe dat 107 huishoudens de enquête invulden.

Dikke onvoldoendes

Uit het onderzoeksrapport ‘Onder de rook’, waarin de enquêteresultaten zijn gebundeld, blijkt dat de bewoners van Nieuwveense Landen vernietigend oordelen over hun energievoorziening. Zij beoordeelden de werking van het warmtenet gemiddeld met een 5,6 en de afhandeling van de klachten met een 3,4. De communicatie vanuit MeppelEnergie en de gemeente kregen respectievelijk een 4,1 en 3,3. Een meerderheid van de bewoners geeft aan totaal geen of weinig vertrouwen meer te hebben in de gemeente en MeppelEnergie.

Veel bewoners met klachten ervaren dat zij van het kastje naar de muur worden gestuurd. Beslissingen zoals het uitschakelen van de koeling vanwege geluidsoverlast worden niet medegedeeld aan de bewoners, waardoor zij wel betalen voor koeling maar deze niet ontvangen. ‘Er zijn veel installateurs langs geweest omdat het volgens MeppelEnergie aan onze installatie lag, terwijl zij zelf al wisten dat het aan hun centrale lag’, aldus een van de respondenten. Ook het feit dat verantwoordelijk wethouder Jaap van der Haar van de lokale partij Sterk Meppel weigert in te grijpen is veel bewoners een doorn in het oog.

Het gebrek aan daadkracht vanuit het college komt volgens Topma mede door de dubbele petten van de gemeente. Die is eigenaar van de biomassacentrale, maar ook verantwoordelijk voor de handhaving bij overlast. ‘De gemeente moet dan op zichzelf handhaven. Het is niet in het belang van de gemeente om het de biomassacentrale heel moeilijk te maken. Het eigenbelang heeft de boventoon gevoerd boven het belang van de bewoners’, concludeert Topma.

Het voortdurende afschuiven van verantwoordelijkheden door de gemeente en MeppelEnergie dreigt inmiddels het hele project te ondermijnen. Want hoewel bewoners van de Nieuwveense Landen een aansluitverplichting op de biomassacentrale hebben, is er geen afnameverplichting. Inmiddels heeft een bewoner ervoor gekozen om zijn eigen energievoorziening te regelen en dreigen anderen zijn voorbeeld te volgen. ‘Dat is misschien mooi voor woningeigenaren die het kunnen betalen. Maar huurders of kopers met een krappere beurs hebben niet de vrijheid om een eigen warmtepomp aan te schaffen en blijven dus enorme tarieven betalen voor het warmtenet’, benadrukt Topma.

Op 16 december overhandigde Topma het SP-onderzoeksrapport aan het college: ‘Sindsdien wordt er door de gemeente weer gesproken met bewoners. Dat is al een hele verandering. Het college heeft heel lang haar kop in het zand gestoken, totdat zij werd gedwongen het gesprek aan te gaan. Dat is echt het succes van de SP geweest. Ik merk dat bewoners inmiddels denken: er is ook een club die naast mij staat, in plaats van tegenover mij.’

Niet vermarkten, maar democratiseren

Als oplossing voor de dubbelrol van de gemeente in dit hoofdpijndossier opperde het college om de biomassacentrale over de laten aan een marktpartij. Topma: ‘Ze hopen op die manier van hun problemen af te zijn. Maar wat betekent het verpatsen van de energievoorziening aan één commerciële aanbieder voor de tarieven en de invloed van de gemeente? De SP wil de energievoorziening juist democratiseren in plaats van vermarkten.’

Die insteek van Topma lijkt succesvol. Tegen de wil van het college in, ontstond tijdens de behandeling van het voorstel een meerderheid om het doel te schrappen dat MeppelEnergie vermarkt moet worden. ‘Dat is echt het succes van de samenwerking met bewoners die ook tijdens die vergadering hebben ingesproken en ons verhaal ondersteunden’, aldus Topma.

Voor de SP Meppel is de strijd echter nog niet gestreden. Als het aan Topma ligt moet MeppelEnergie na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart onder de verantwoordelijkheid vallen van een wethouder die met de vuist op tafel durft te slaan voor de bewoners. De SP in Meppel maakt er geen geheim van dat zij klaar is om mee te besturen. •

tekst Lesley Arp

Arend van Dam

LINKSVOOR EDWIN PLINCK IS TEAMSPELER, MAAR WEL ALS KEEPER

Het is onverwacht druk in de kaaswinkel van Edwin Plinck, dus het duurt even voordat we kunnen doorpraten. Edwin is 47, vader van drie kinderen en samenwonend. Hij werkte hiervoor als sportleraar en kreeg net als vele ouders een probleem met de afdeling Toeslagen van de Belastingdienst. Nu staat hij op de SP-kieslijst in Breda.

tekst Anne-Marie Mineur
foto Karen Veldkamp

› Hoe ben je verstrikt geraakt in de toeslagenaffaire?
'Er is wat misgegaan bij de kinderopvangtoeslag van mijn kinderen. Ik zat in een pijnlijke scheiding en één van mijn kinderen stond dubbel geregistreerd. Dat was niet mijn fout, maar het werd wel mijn verantwoordelijkheid. Ik heb er 7 jaar over gedaan om 50.000 euro terug te betalen.'

› Je bent nu ondernemer, maar sport is ook een belangrijk deel van je leven.
'Als kind wilde ik elektricien worden, net als mijn vader. Maar een vriendin van me zei: joh, dat is toch helemaal niet wie jij bent, jij moet met mensen werken. Ik heb zelf altijd op redelijk niveau gevoetbald, dus toen ben ik de sportopleiding CIOS gaan doen. Een profcarrière zat er niet in vanwege een blessure, maar ander mensen helpen, dat maakt me gelukkig.'

› Noem eens een voorbeeld?
'Toen ik stage liep in een fitnesscentrum, trainde ik een dame die 140 kilo woog. Die ging trouwen en wilde onder de 100 kilo wegen. Je gaat dat samen aan, dus als wij om acht uur 's ochtends afspreken en je bent er niet, dan bel ik je gewoon uit je nest. Op de dag dat ze onder de 100 ging, vertelde ze me dat ze me haatte en dat ze me nooit meer wilde zien, maar ze heeft me wel bedankt. Het is fantastisch om samen met iemand zoiets voor elkaar te krijgen.'

› Is dat ook de link met de SP?
'Jazeker. Het begon al met een wauw-moment toen ik mijn toeslagenverhaal deed bij een SP-medewerker en er begrip kwam. Ik dacht: hè hè, ik ben niet gek. Ik heb regelmatig beleidsmedewerkers en belastinginspecteurs door de telefoon getrokken. Die bureaucratie, de manier waarop er in de gemeente met mensen wordt omgegaan, dat moet er gewoon keihard uit. Daar wil ik me met de SP-fractie in Breda graag voor inzetten, als eigengereide teamspeler. Ik hoef niet voorop te lopen, laat mij maar keeper zijn. Als keeper ben je de laatste in het veld, maar je bent wel onderdeel van het team.' •

RODE DENKERS

DEEL 6
BERTOLT BRECHT

EERST KOMT HET VRETEN, DAN KOMT DE MORAAL

'Jij, die van jouw dikke buik
en van onze braafheid houdt,
dit weten wij als geen ander:

Hoe jij het steeds weer duwt of
hoe jij het ook altijd draait:
Eerst komt het vreten,
dan komt de moraal.

Eerst moeten ook arme mensen
de mogelijk krijgen,
om van het grote brood
hun eigen stuk te snijden.'

Projectie van Lilian Marijnissen op een filiaal van ING (2018).

Wetenschappers hebben het gemakkelijk, die kunnen in hun laboratorium experimenteren met de natuur. Maar hoe doen socialisten dat, die de mensen willen veranderen? De dichter Bertolt Brecht gebruikte voor die experimenten het toneel – begin twintigste eeuw het massa-medium bij uitstek. In 1928 brak Brecht internationaal door met *De Driestuiveropera*, over de gangsterbaas Mackie Messer, die in Londen een leven leidt vol diefstal en bedrog. Maar zijn misdadig gedrag onderscheidt zich niet wezenlijk van de praktijken in de financiële wereld.

De Duitse dichter Bertolt Brecht was een socialist die de kunst wilde gebruiken voor de politiek. Vooral zijn toneel is een sociaal experiment: het laat zien hoe de samenleving mensen aanzet tot vreselijk gedrag. In een kapitalistische maatschappij is dat diefstal en bedrog. Dat gedrag wordt gerespecteerd als het goed is voor het kapitaal, zoals een rijke bankier, maar niet als de kapitalist wordt bestolen, bijvoorbeeld door de gangster Mackie Messer. Wat goed of slecht is wordt niet bepaald door de moraal, zo wil Brecht zeggen, maar door het kapitaal.

De 'opera' van Bertolt Brecht bestaat uit liedjes, op de muziek van Kurt Weill. Het citaat is afkomstig uit een lied dat wordt gezongen door 'meneer Peachum'. Hij is het hoofd van een groot imperium van bedelaars, die bij hem de plaatsen moeten pachten voor een goede plek in de straten van Londen. Als in Londen een nieuwe koning wordt gekroond wil de politie de straten schoonvegen, maar dat is slecht voor de onderneming van Peachum. Die dreigt daarop de bedelaars de ceremonie te laten verstoren: 'Eerst komt het vreten, dan komt de moraal'.

Na de beurskrach van 1929 en de economische crisis groeide de populariteit van *De Driestuiveropera*, die deze naam kreeg omdat het stuk voor de armen betaalbaar moest zijn. Nadat in 1933 Hitler aan de macht kwam moest Bertolt Brecht vluchten. Zijn werk werd daarna onder andere uitgegeven in Nederland; de opera verscheen ook in boekvorm: *Driestuiverroman* (1934). Daarin besluit Mackie Messer te stoppen als gangster en zélf bankier te worden, omdat het erg is om een bank te beroven, maar nog erger én nog profijtelijker om een bank te beginnen. •

tekst Ronald van Raak
foto Wiebe Kiestra

tekening Nuno Lezon / Noun Project©

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Rechtsextremisme

"Relatieve (sociaal) economische deprivatie" en "politiek wantrouwen". Twee begrippen uit de sociologie die mede als oorzaak worden gezien voor het ontstaan van rechtsextremistische sentimenten. Rutte heeft er vanaf 2010 hard aan gewerkt om het rechtsextremisme te voeden, door aan sociaaleconomische verschillen en politiek wantrouwen te werken. Ik zou graag binnen onze partij meer aandacht zien voor de oorzaken en het gevaar van rechtsextremisme. Want de zwijgende meerderheid van Rutte, loopt volgens mij risico om in de onzin van meneer Baudet en Wilders te gaan geloven.

Vriendelijke groeten,
Hans Alberts, Dalfsen

Schuttingwoord?

Sinds het eerste kabinet Kok is het woord 'sociaal' in Haagse kringen een schuttingwoord geworden. Een citaat van Wim Kok: 'zo, nu zullen we eerst de sociale veren maar eens afschudden'. Voor mij verbijsterend want volgens mij was de man, oud vakbondsman, nu juist gekozen vanwege zijn sociale veren. Sinds het aantreden van Rutte als zetbaas van het Grootkapitaal 10 jaar geleden, is het woord 'sociaal' uit het Haagse woordenboek verwijderd, en een duister begrip geworden.

Lilian, veel succes met het tegengas geven!

Groeten
Kees Nederstigt, Uitwellingerga

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SP

SEPA Single Euro Payments Area

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum : _____
handtekening : _____

Tribune februari 2022

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

CRYPTOGRAM

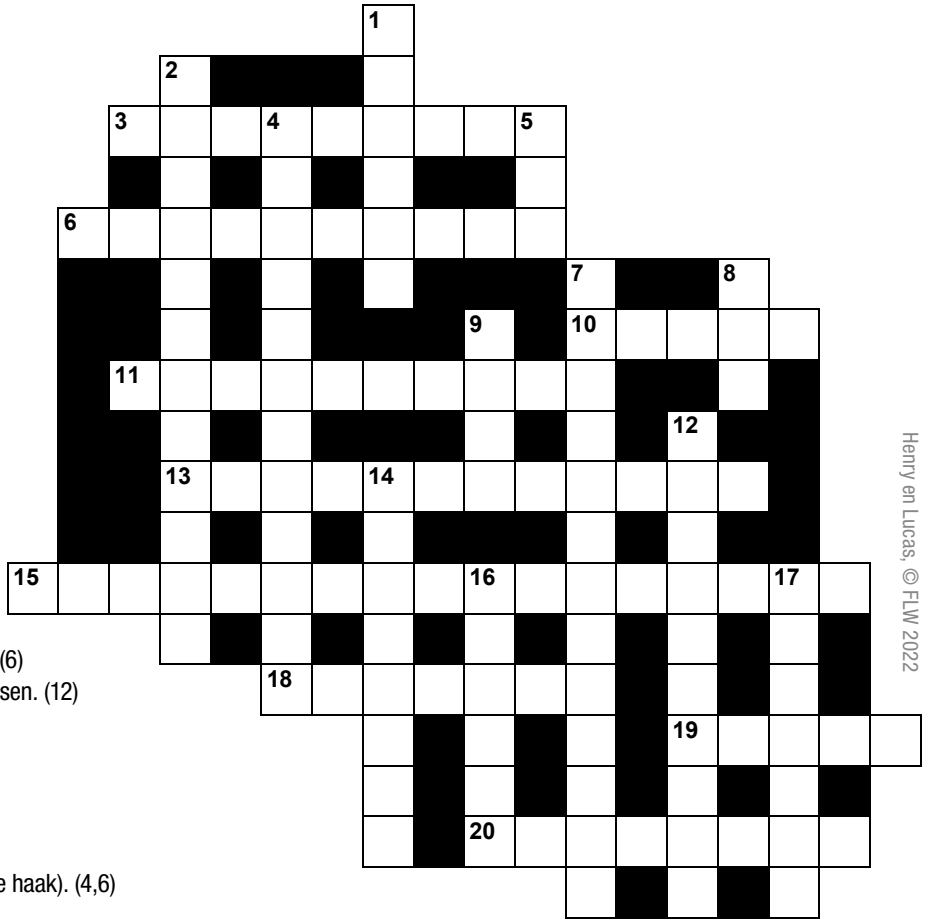

Henry en Lucas, © FLW 2022

Horizontaal

3 Is aan de hand richtinggevend. (9)
6 Zoals vroeger geleerd: ben je niet in de woning, dan ben je weg. (10 en 3,4,3)
10 Digitaal leesplezier met slechts één letter. (1-4)
11 (zuivel-)Familie van de koeienvla. (10)
13 Er zit een smakelijk muziekinstrument in de bonbonnière. (12)
15 Computerbezitters sluiten tijdelijk vrede met consumenten. (17)
18 Al brullend van het lachen door de bocht. (7)
19 Matige kwaliteit bloem is breekbaar. (5 en 1,4)
20 De kok willigt het verzoek in, en brengt het dessert. (8 en 3,5)

Verticaal

1 Opbrengst van succesvolle vissers, of rechercheurs. (6)
2 Hilarische grappen van dansende Duitsers in lederhosen. (12)
4 Mogelijke ontsnapping met opstijgend vliegtuig? (12)
5 De verklikker onder de knaagdieren. (3)
7 Half + Half = Heel. (2,3,3,5)
8 Kweek dat zeil! (3)
9 Bekaf, want het eten is gekookt. (4)
12 De vis wordt in de maling genomen (en zit dus aan de haak). (4,6)
14 Doet deze hond in het kikkerbadje. (8)
16 Die vogel is waarlijk van de(ze) partij. (6 en 1,1,4)
17 (achteraf) Volgend zijn in het controleren. (7)

CITATENRAADSEL

Opdracht: vul in de gele en rode vakjes horizontaal de achternamen in van de mensen van wie een citaat is weergegeven.
Thema: 'wonen'. De oplossing verschijnt dan in de rode balk (boven naar onder). Een 'lange ij' of leesteken is één hokje. Veel puzzelplezier.

1		Velen kunnen een huis inrichten, weinigen verstaan de kunst een thuis te maken.
2		De versiering van dit huis zijn de vrienden die er komen.
3		Zelf klaargemaakte gerechten die de mens het huis uitjagen.
4		Succes stelt niets voor als je 's avonds in een leeg huis thuiskomt.
5		Ik ben een onwillige duivel. Ik huil als een vaag kind. Ik wil naar huis.
6		In menig smetteloos huis woont menig verwaarloosd man.
7		'Verboden voor forensen', las de slak, en nam zijn huis mee op zijn rug.
8		Het was het huis van een boer, maar in gastvrijheid dat van een koning.
9		Ik hou van huisdieren, maar niet in mijn huis.
10		Ik wilde dat ik een huis had met een kamer voor elke man van wie ik hield.
11		Een huis zonder boeken is als een lichaam zonder ziel.
12		Er is geen reden voor iemand om een computer in hun huis te hebben.

OPLOSSINGEN TRIBUNE JANUARI

CRYPTOGRAM

Horizontaal

3) Nachtwacht 6) Cryptovaluta 9) Kabinet 10) Dode Zee 11) Erfdeel 12) IJsbonbon 14) Opereren 15) Dierentuin 16) Kwetsuur 18) Stopgaren 19) Vredesduif.

Verticaal

1) Raapstelen 2) Schuldenberg 4) Hoofdpijndossier 5) Oranjevrouwen 7) Waargebeurd 8) Gesneuveld 10) Dubbelop 13) Volk 17) Reder.

IMAGINAIRE WOORDENLIJST

Creatieve inzendingen dit keer. Hier een aantal eervolle vermeldingen en een winnaar. We vonden, zeker in januari, de volgende mooi en herkenbaar: **Klimaatdeprivatie:** Grijs weer
Twee leuke doordenkertjes: **Antibaba:** Boycot van een handelsplatform **Banklegerig:** Renteverlaging
Winnaar is, ook omdat je het meteen voor je ziet: **Ninjadoka:** Nachthok voor Japanse kemphaan

De winnaar van de januaripuzzel 2022 is I. Burger uit Zaanstad.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 28 februari naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

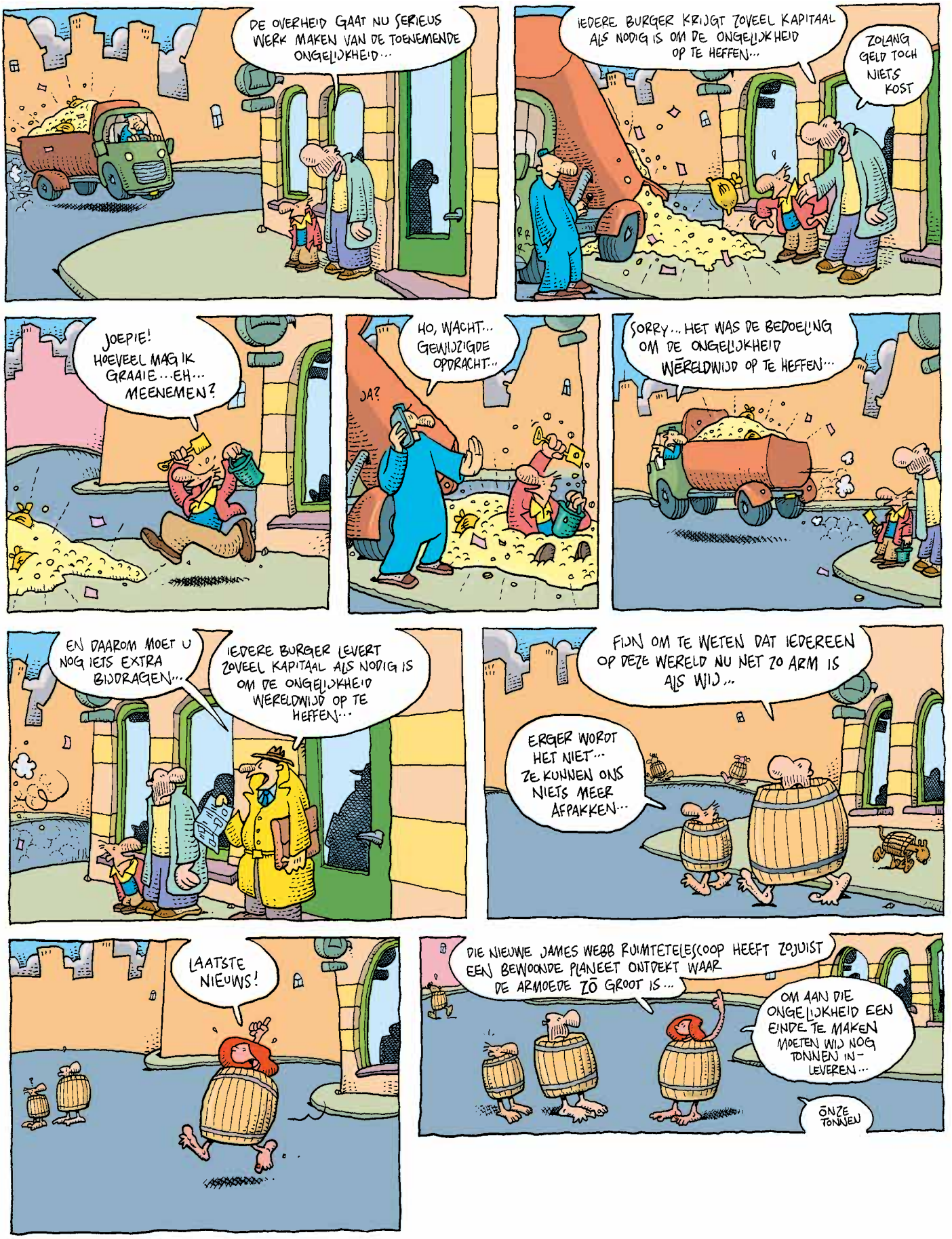

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 3 • maart 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

LILIAN IN HEERLEN

‘DE BUURT IS VAN ONS’

JONGEREN IN ACTIE

MEER DAN TOESLAGENOUDERS

NIEUW BOEK VAN SP-KAMERLID MAHIR ALKAYA

VAN WIE WORDT ONS GELD?

foto Chris en Marjan

In de bestuurskamers van commerciële banken, de boardrooms van techbedrijven en achterkamers van de centrale bank wordt een onzichtbare strijd gevoerd over de toekomst van ons geld. SP-Kamerlid Mahir Alkaya schrijft in zijn nieuwe boek 'Van wie wordt ons geld?' over deze strijd en het onvermogen van de politiek om hierin het voortouw te nemen.

Na de bankencrisis faalde de regering om de macht van banken in te perken, ondanks brede maatschappelijke en politieke steun en het werk van de parlementaire enquêtecommissie onder leiding van oud SP-Kamerlid Jan de Wit. Maar wat de regering toen niet lukte, lijkt nu tóch te gebeuren met de stormachtige opmars van digitaal geld. Hiermee lopen we het risico om de controle over ons geld te verliezen. Alkaya werpt met zijn nieuwe boek licht op deze ontwikkeling en laat zien wat er nodig is om ervoor te zorgen dat de toekomst van ons geld door onszelf wordt bepaald, namelijk nu ingrijpen en leiding nemen in de morele en politieke keuzes die digitaal geld van ons vragen.

Het boek 'Van wie wordt ons geld' is vanaf nu te koop in de SP-shop via sp.nl/onsgeld

Arend van Dam

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Nenad Mećava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Maurits Gemmink, Karen Veldkamp

Foto omslag
Joshua Versijde

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of € 20,00 per jaar (acceptgiro). Losse nummers € 1,75. SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

Schaal van de toekomst
SP in de bres voor de buurten
6

Zij willen de raad in
Toeslagenouders vechten terug
12

Winnaar Paul Peters Fotoprijs
Grenzen aan mantelzorg
19

Resultaten en gezelligheid
SP jongeren komen samen
22

Villa's in het groen?
Biltse SP beschermt de natuur
26

4 **Actueel: oorlog Oekraïne begin van moderne wapenwedloop?**
9 **SP-afdelingen boeken succes na succes**
24 **Loskoppeling AOW: massa's mensen komen in opstand**
28 **Linksvoor: Marjolein Faber treedt op in cafés en politiek**
29 **Rode Denkers: Hannah Arendt**

16, 17, 18 **Nieuws** 30 **Prikbord** 31 **Puzzel**
32 **Theo de buurtconciërge**

COLUMN

Stop de oorlog

Oorlog is afschuwelijk. Vooral omdat zelden de politieke elite die tot zo'n oorlog besluit er door geraakt wordt, maar altijd de gewone mensen in het land. Zij lijden onder de agressie en het geweld van hun machthebbers. Dat er nu weer een oorlog is in Europa omdat Rusland een ongekend brutale aanval op Oekraïne doet is verschrikkelijk. Poetin kiest nu eenzijdig voor een militaire aanval, een grove schending van het internationaal recht. De berichten over slachtoffers en vluchtelingen nemen toe.

De SP heeft altijd aangedrongen op een dialoog en op diplomatie in het conflict tussen Rusland en Oekraïne. Dat is niet de makkelijkste weg, maar uiteindelijk is het de enige werkelijke oplossing. Je kunt immers beter praten dan vechten.

De aanval van Rusland moet keihard veroordeeld worden en wat Poetin doet is volstrekt onacceptabel. Om zo snel mogelijk tot een oplossing te komen is het van belang om de historie en context van het conflict te begrijpen. Het uitbreiden van de NAVO richting het Oosten heeft Rusland altijd ervaren als een bedreiging van de eigen veiligheid en heeft de verhoudingen met het Westen onnodig onder druk gezet. Mede om deze reden was de SP altijd tegen uitbreiding van de NAVO.

De inzet moet nu gericht zijn op de-escalatie en een wapenstilstand. De zogenaamde Minsk akkoorden, die een diplomatieke oplossing bevatten voor dit conflict, zouden van beide kanten uitgevoerd moeten worden. Door effectieve sancties moet Poetin, en de superrijke kliek om hem heen, aangepakt worden. We moeten alles doen om deze oorlog te stoppen en te werken aan een politieke oplossing.

Onze gedachten zijn bij de bevolking van Oekraïne.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

Nu Rusland een verschrikkelijke oorlog is gestart in Oekraïne, lijkt er een moderne wapenwedloop te ontstaan. Terwijl de hele wereld oververhit raakt, moeten we volgens SP-Kamerlid Jasper van Dijk juist nu het hoofd koel houden.

‘MET MEER WAPENS BEREIK

‘Dit is de oorlog van Poetin en de Russische elite, niet die van de gewone Russen’, zegt Jasper van Dijk. ‘Er zijn dus sancties nodig die de elite raken en de bevolking zoveel mogelijk ontzien. Aan de Zuidas zitten bijna 500 Russische brievenbusmaatschappijen. Daar gaat ontzettend veel Russisch geld doorheen. Ik heb daarom aan minister Hoekstra gevraagd om die allemaal aan te pakken omdat je daar de machtige Russen mee raakt. Draai die kraan dus gewoon dicht. Hoekstra zou zijn best gaan doen maar dat hou ik goed in de gaten. Dat moet gewoon direct stoppen.’

Bewapenen is geen oplossing

De hele wereld is Oekraïne momenteel tot op de tanden toe aan het bewapenen maar volgens van Dijk is dat niet de oplossing: ‘We moeten de partijen aan de onderhandelingstafel krijgen. Oekraïne wordt nu zo ongeveer door alle Europese landen bewapend en ook door heel veel landen buiten Europa. Dat zijn tientallen landen die nu wapens leveren. Je moet je dan afvragen of Nederland dat dan ook nog moet doen. Wat mij betreft zou Nederland zich veel beter kunnen richten op iets waar wij goed in zijn, namelijk het internationaal recht bevorderen. Die kracht moet Nederland inzetten om de Russen en de Oekraïners aan tafel te krijgen om zo de vredesonderhandelingen te beginnen.’

In de Tweede Kamer hebben partijen van GroenLinks tot en met VVD een voorstel van D66 gesteund om meer geld uit te geven aan defensie. De SP steunde dit voorstel niet: ‘Ik vind het een verbazingwekkend voorstel als je bedenkt dat de NAVO meer dan 1000 miljard dollar uitgeeft aan defensie per jaar. Rusland geeft circa 65 miljard uit dus het gaat helemaal niet om geld. Het is paniekvoetbal dat nu gespeeld wordt waar vooral de wapenlobby heel blij van wordt. De NAVO is nu al meer dan tien keer sterker dan Rusland. Poetin heeft daarom ook geen NAVO-land aangevallen. Bovendien: als je het defensiebudget verhoogt dan is deze acute crisis nog niet opgelost. Het voorstel kwam dan ook van partijen die altijd al meer geld naar defensie wilden. Ze gebruiken nu deze oorlog om dat te regelen maar de SP doet daar absoluut niet aan mee, ook omdat Oekraïne daar niks aan heeft.’

Nu al nadenken

De gevolgen van de oorlog zijn voor Nederland natuurlijk veel minder heftig dan voor Oekraïne, maar moeten volgens van Dijk wel nu besproken worden: ‘We weten dat er heel veel vluchtelingen aan gaan komen.

‘Dit is de oorlog van Poetin en de Russische elite, niet die van de gewone Russen’

JE GEEN VREDE’

Daar moeten we ons nu al op voorbereiden door een goed plan te maken voor een verdeling over heel Nederland. Niet alleen opvang in de arme gemeenten, zoals in 2016 en 2017 gebeurde. Dat levert namelijk enorm veel onrust op terwijl dat prima te voorkomen is door nu goed na te denken over hoe je dat aanpakt.’

‘Een ander punt is dat als de sancties de Nederlandse bevolking raken doordat energieprijzen omhoog gaan, daar compensatie voor moet komen. Je kunt roepen dat iedereen de schouders eronder moet zetten omdat we Poetin moeten aanpakken maar als je een laag inkomen hebt dan is de energierekening echt niet meer te dragen. Daar moet dus ook veel betere compensatie voor komen’, aldus van Dijk. •

Tekst: Xander Topma

Jannie Visscher
voorzitter SP

Bouwen in de buurten

Deze Tribune verschijnt vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen. Nu ik dit schrijf weet ik nog niet wat voor ons de uitkomst zal zijn. Maar ik weet wel dat veel SP’ers vol overtuiging en energie campagne hebben gevoerd. Daarvoor wil ik iedereen enorm bedanken. Wanneer ik voor onze SP op pad ben vind ik het altijd heel fijn me te realiseren dat we samen overal in het land met partijgenoten de straat op gaan voor onze idealen.

Helaas konden mensen deze keer niet in alle gemeenten een stem op de SP uitbrengen. We doen nu mee in 86 gemeenten. Dat moeten er over vier jaar meer zijn, zodat meer mensen voor de SP kunnen kiezen en onze beweging versterken. Om dat voor elkaar te krijgen hebben we goed draaiende afdelingen nodig. Daarom willen we de komende jaren inzetten op het uitbreiden van het aantal vitale SP-afdelingen. Dat doen we door middel van het versterken van bestaande en het oprichten van nieuwe afdelingen.

In onze samenleving haken steeds meer mensen af. Ze hebben geen vertrouwen meer in de overheid en gaan niet naar de stembus. Met als gevolg dat zij niet meer vertegenwoordigd zijn in het bestuur van het land en van de gemeenten. Daardoor worden zij nog minder gehoord: een vicieuze cirkel. Maar wij, partijgenoten, kunnen en moeten dit doorbreken. Door in al onze afdelingen samen met mensen te strijden voor concrete verbeteringen. Door ze te laten ervaren dat het wél anders en beter kan. Daarvoor hebben we al onze leden nodig: we zijn allemaal even grote puzzelstukjes die samen de SP vormen.

Samen kleuren we onze buurten rood!

GROOTSE CAMPAGNE-AFTRAP:

BUURTEN KLEUREN SP-ROOD

Op 19 februari werd de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen feestelijk gestart. SP'ers in het hele land gingen de straat op om met mensen in gesprek te gaan over hun wijken. Lilian Marijnissen was die dag in Heerlen met een heldere boodschap: 'De buurt is de toekomst en de buurt is van ons!'

De reden dat Marijnissen voor het startschot juist in Heerlen was, is niet zo moeilijk te bedenken: al lange tijd is de SP daar de grootste partij en dat merk je als je er rondloopt. De SP laat daar namelijk goed zien wat je kunt bereiken als je bestuurt met inzet voor de buurt. Resultaten van politiek, samen met mensen, die als voorbeeld kunnen dienen voor de rest van Nederland. Tijdens de campagne-aftrap presenteerde Marijnissen daarom een nieuw rapport waarin de lokale lessen en oplossingen van Heerlen en andere gemeenten staan opgeschreven. In de publicatie 'De buurt is van ons' staat een visie op de toekomst van de buurt met daarbij SP-alternatieven die nu al in de praktijk werken. Het is een vervolg op 'De buurt - De schaal van de toekomst' uit 2008.

Buurt in crisis

Marijnissen vertelt wat het probleem is als de politiek de buurt niet als basis maar als sluitstuk ziet: 'Politici in Den Haag spreken constant over crisis. De kredietcrisis, de klimaatcrisis, de wooncrisis, een vertrouwenscrisis in de politiek en ga zo maar door. Maar voor heel veel mensen in de buurt is het eigenlijk altijd crisis. Die trekken altijd aan het kortste eind. Het heeft allemaal te maken met hoe onze kapitalistische economie georganiseerd is en de politieke keuzes die daaraan ten grondslag liggen. Dat is de crisis waar politici hun mond over houden.' Ze vervolgt: 'Kijk bijvoorbeeld naar de energierekening. Die gaat, net als de huren en

boodschappen, door het dak. En wat krijgen mensen van minister Kaag te horen? Die energiekosten kunnen echt niet gecompenseerd worden voor iedereen. Dat zou dan ten koste gaan van de volgende generatie. Maar dat is precies waar het misgaat. Het kabinet heeft namelijk wel miljarden klaarliggen voor bedrijven die jarenlang ons milieu hebben vervuild. Maar ben je een huurder en kun je de energierekening niet meer betalen, dan zit je letterlijk in de kou. Op die manier trekken mensen dus uiteindelijk altijd aan het kortste eind. Dan kan ik me heel goed voorstellen dat steeds meer mensen het vertrouwen in de politiek verliezen. En ik vind dat daar een opdracht ligt voor de SP.'

Tegen de sloop in

Die opdracht heeft de SP in Heerlen glansrijk opgepakt. Later in de middag, na de aftrap vanuit werelderfgoedmonument Schunck, ging Marijnissen samen met Heerlense SP'ers op bezoek bij het eerste Huis van het Recht en de Sint Paulus Basisschool, die eerder dreigde gesloopt te worden. Twee voorbeelden van voorzieningen in de wijken die perfect passen bij de buurtenvisie van de SP.

Een knap resultaat als je kijkt naar de landelijke sloopdrift van de afgelopen jaren, aldus Marijnissen: 'Opeenvolgende kabinetten Rutte hebben, al dan niet gesteund door sommige linkse partijen, heel veel voorzieningen afgebroken in de buurt. Door herindelingen, door fusies, door privatiseringen. Steeds meer sociale voorzieningen zijn verdwenen en daarmee ook de sociale samenhang in de buurt. Ik snap dus heel goed dat mensen het ook beu zijn dat er steeds voor de verkiezingen mooie beloftes worden gedaan, maar elke keer opnieuw mensen aan het kortste eind trekken. Daarom geloven wij dat de schaal van de buurt de schaal van de toekomst is.'

Bouwen met de buurt

Bij de start van een SP-campagne ga je natuurlijk ook de buurten in. Met meer dan 30 SP'ers trok Marijnissen op naar de wijk Zeswegen, waar zij samen met tientallen buurtbewoners in actie kwamen voor behoud van de supermarkt die uit de wijk wil vertrekken. Ze gingen langs de deuren om bewoners te vragen om mee te doen met de protestactie bij de raadsvergadering van 7 maart. Tijdens die vergadering werd besproken of het buurtwinkelcentrum Zeswegen een beschermde status zou krijgen. Volgens Marijnissen laat dat zien waar de SP goed in is: 'De SP moet de partij zijn die in die buurt is en die samen met mensen aan een betere buurt bouwt, maar ook een partij die niet te bang is om de problemen te benoemen die in die buurt spelen. Onlangs sprak ik bijvoorbeeld over het reguleren van arbeidsmigratie. Elitair links wordt dan boos en maakt mij zelfs uit voor racist. Terwijl wij als SP natuurlijk de markt willen reguleren omdat wij allemaal weten dat als wij dat niet doen, als we het kapitaal z'n gang laten gaan, dat mensen dan de dupe zijn. Dan weten wij dat werknemers tegen elkaar zullen worden

Lilian Marijnissen praat met Corrie Janssen uit Zeswegen en bedankt haar voor haar inzet bij de actie voor het behoud van de buurtsuper.

HUIS VAN HET RECHT: JURIDISCHE HULP IN DE BUURT

De SP nam enige tijd geleden het initiatief voor huizen van het recht omdat in een rechtstaat het vanzelfsprekend zou moeten zijn dat je je recht kunt halen. Toch is het de laatste jaren steeds moeilijker geworden om dat daadwerkelijk te kunnen doen.

In Heerlen is sinds januari 2020 het eerste Huis van het Recht geopend. Hier kunnen mensen met verschillende problemen terecht voor hulp, bijvoorbeeld op gebied van schulden, huisvesting of verslaving. Het Juridisch Loket werkt in deze pilot samen met rechtbank Limburg en gemeente Heerlen. Door advies op maat te geven, worden schadelijke gevolgen voor alle betrokkenen beperkt.

Dit moet ook leiden tot minder hoge (juridische) kosten voor burgers en de overheid. Naast het Juridisch Loket, rechtbank Limburg en de gemeente Heerlen zijn ook het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, de woningcorporaties en de Heerlense sociale buurt- en expertiseteams aangesloten bij dit initiatief. Al in tachtig gevallen zijn mensen door het Huis van het Recht geholpen en is een rechtszaak voorkomen.

'De schaal van de buurt is de schaal van de toekomst'

SINT PAULUS BASISSCHOOL HEERLEN: SPIL IN DE WIJK

In Heerlen zou Basisschool Sint Paulus in de wijk Passart gesloopt worden. ‘Als één buurt een school nodig had, was het deze’, zegt SP-wethouder Jordy Clemens. Hij zorgde er met de SP-afdeling voor dat het gebouw inderdaad gesloopt werd en dat de school daarvoor in de plaats juist een nieuw gebouw kreeg in dezelfde buurt als onderdeel van een kind- en buurtcentrum. Naast een basisschool, kwam er een buurtcentrum voor welzijnswerk met vrijwilligers en een zorginstelling in het nieuwe gebouw. Het geheel werd zo een spil in de buurt en op de basisschool verdubbelde in korte tijd het aantal leerlingen.

uitgespeeld ten faveure van het grootkapitaal, omdat de grote bedrijven de loonkosten laag willen houden. Met uitbuiting en tal van andere problemen als resultaat.’

Reële oplossingen voor reële problemen

Bij het benoemen van die reële problemen, horen volgens Marijnissen ook reële oplossingen: ‘Wij moeten ook een hoopvol alternatief bieden en ik vind dat te veel partijen het daar laten liggen. Natuurlijk moeten we extreem rechts bevechten en dat zullen wij doen. Al is het maar omdat zij werkelijk waar helemaal niks kunnen betekenen voor de werkende klasse. Als wij zeggen laten we de huren bevriezen, want het is nu te gek, dan geeft extreem rechts niet thuis. Als wij pleiten voor een miljonairsbelasting omdat het hoog tijd wordt dat de superrijken in Nederland hun eerlijke deel gaan betalen, dan geeft extreemrechts niet thuis.’
Die oplossingen brengt de SP nu ook al in de praktijk. Daarbij wordt altijd goed gekeken naar wat er nodig is in een buurt: ‘Al is het maar omdat de schaal van de buurt niet alleen de meest efficiënte schaal is om dingen te organiseren. Het is ook nog eens de manier waarop mensen zelf het meeste zeggenschap hebben. Waarop mensen zelf meeste grip hebben op hun leven. Er wordt ons wel eens verweten dat de SP alleen kritiek heeft maar neem de goede voorbeelden in Heerlen die we ook in het rapport hebben opgeschreven. We kunnen de zorg zonder markt organiseren in de wijken, we kunnen laagdrempelige toegang tot recht bieden, dat is wat we in de praktijk bouwen en laten zien.’

Vertrouwen terugwinnen

Marijnissen vertelt wat dit betekent voor de campagne en voor de komende verkiezingen: ‘Zeker deze gemeenteraadsverkiezingen zal het volop over de buurt moeten gaan, omdat daar keihard de gevolgen gevoeld worden van het foute beleid in Den Haag. Neem de ideeën die er zijn voor Rutte 4 om te bezuinigen op de jeugdzorg. Dat mag de gemeente straks oplossen. Neem het voorbeeld van minister Kaag, die gewoon wegkijkt van de grote problemen van mensen die de rekeningen niet meer kunnen betalen.’
Over de gevolgen van die politieke keuzes is Marijnissen duidelijk: ‘Uiteindelijk zijn de mensen de dupe en mogen gemeenten dit oplossen. We zullen op 16 maart bij de gemeenteraadsverkiezingen samen moeten laten zien dat het anders kan. En ik denk dat we met ons verhaal, over de buurt als basis, dat vertrouwen terug kunnen winnen van mensen die begrijpelijkerwijs dat vertrouwen de afgelopen tijd in de politiek zijn kwijtgeraakt.’

Lees het rapport ‘De buurt is van ons’ via sp.nl/buurt

tekst Xander Topma • foto's Joshua Versijde

KLEUR JE EIGEN BUURT ROOD MET DE SPECIALE APP

Tijdens de campagne-aftrap lanceerde de SP ook een bijzondere app. Met de Kleur Je Buurt Rood app kun je jouw straat helemaal digitaal volhangen met campagnemateriaal. Maar het kunnen natuurlijk ook andere leuke plekken zijn die wel wat SP kunnen gebruiken.

Ga naar kleurjebuurtrood.nl of gebruik de filters via Facebook of Instagram en deel je creaties!

SUCCES NA SUCCES NA SUCCES

Voor de derde keer op rij stroomden de lokale successen binnen bij de Tribuneredactie. In deze verkiezingstijd is het een goede herinnering aan onszelf en anderen wat wij samen met de mensen in de buurten voor elkaar krijgen.

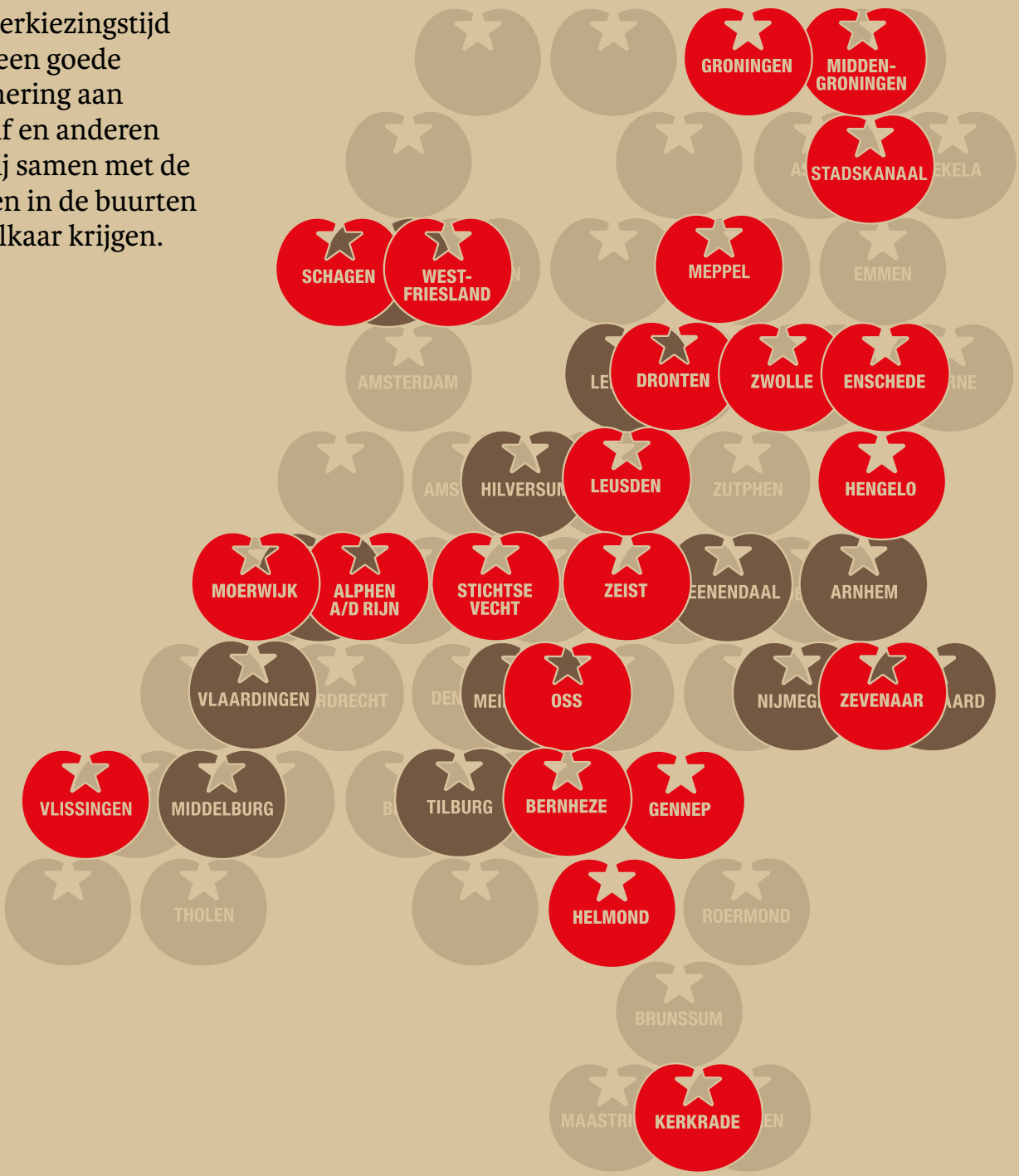

MEPPEL
ISOLATIE VOOR HUURDERS
In de overgang naar wijken zonder gas kwam de gemeente Meppel met een plan waarin alleen koopwoningen werden genoemd. Dit terwijl zo'n 40% van de woningen huurwoningen zijn, die vaak het slechtst onderhouden worden. De SP kreeg een voorstel aangenomen waardoor het college nu ook een plan moet maken voor huurwoningen en waarbij isoleren de hoogste prioriteit krijgt.

ALPHEN AAN DEN RIJN
HUISARTSENPOST BLIJFT OPEN
Eind 2017 dreigde de huisartsenpost in Alphen aan den Rijn 's nachts gesloten te worden. Het argument: te weinig mensen die er zouden komen. Drie jaar lang voerde de SP acties door patiënten te tellen en handtekeningen te verzamelen. Met succes! De huisartsenpost is nu ook 's nachts nog gewoon te bezoeken.

HENGELO
SKATESUCCES
Maar liefst 10 jaar actie was nodig voor een nieuw skatepark nadat het oorspronkelijk parkje was weggehaald. De SP heeft jongeren bij elkaar gehaald, en in de raad gestreden voor een nieuw skatepark vlak bij het station. Dit succes zorgt ervoor dat de (voormalig) jongeren van toen en die van de toekomst kunnen blijven skaten.

GRONINGEN
GEEN WACHTTIJD
Wie in Groningen onder de 27 jaar was, had een wachttijd van een maand voordat hij een bijstandsuitkering kon aanvragen. Dit terwijl de kosten natuurlijk gewoon doorliepen. Hiermee liepen de jongeren onnodig het risico om in die maand schulden op te bouwen. Dankzij de SP wordt deze maatregel niet langer toegepast.

SCHAGEN
STEKKER UIT SPORTCAMPUS
In Schagen waren er plannen om alle sportfaciliteiten te bundelen op één centrale plek. De SP deed een onderzoek onder bijna 140 bewoners. Hieruit bleek een ruime meerderheid tegen dit plan te zijn: vooral bewoners van de dorpen die vreesden voor het verdwijnen van sportvoorzieningen in de buurt. Uiteindelijk werd het onderzoek naar de sportcampus stopgezet door het college.

OSS
ZORG IN DE BUURT
Een Zorgbuurthuis is een laagdrempelige woonplek waar met bewoners, de buurt en zorgverleners hulp en zorg geboden wordt. Dit SP-initiatief moet ervoor zorgen dat mensen op een fijne manier oud kunnen worden in hun eigen wijk. Oss heeft de primeur. De plannen voor het allereerste zorgbuurthuis van Nederland zijn gepresenteerd!

ENSCHEDE
WASSEN EN STRIJKEN
Als bezuiniging wilde de gemeente Enschede het wassen en strijken uit de Wmo-ondersteuning halen. De SP vond dat mensen die niet zelf kunnen wassen en strijken, daar ook bij geholpen moeten worden en dat dit hoort bij de zorg. Zij dienden daarom met succes een voorstel in om deze bezuiniging te schrappen.

WEST-FRIESLAND
KINDERKLEDINGBANK
De SP in West-Friesland kwam in actie toen de Kinderkledingbank in Stede Broec zijn vaste plek dreigde kwijt te raken. 600 minimagezinnen maken gebruik van het kledingaanbod. Ondanks 1600 opgehaalde handtekeningen weigert het gemeentebestuur de Kinderkledingbank te hulp te komen. Daarom blaast de SP het initiatief nu zelf nieuw leven in.

VLISSINGEN
POP PIEKT
Het voortbestaan van Poppodium De Piek in Vlissingen werd bedreigd. Om het belang van het poppodium voor de gemeente duidelijk te maken, werd er een petitie en een fotocollage met beelden uit het poppodium aangeboden aan de wethouder. Deze actie en een amendement van de SP zorgden ervoor dat er in ieder geval de komende 5 jaar weer kan worden gedanst, gespeeld en gezongen in De Piek.

ZEVENAAR
BETERE SPEELPLEK
Soms duurt het even. In 2017 gingen SP'ers in Zevenaar buurten en kwamen erachter dat in de buurt Bergvrede de speelplaats aan vernieuwing toe is. Handtekeningen, langs bij de wethouder en er steeds weer aandacht voor vragen; de SP hield vol. Terecht, want intussen is de opgeknapte speelplek in gebruik genomen. Veiliger en geschikt voor meer leeftijden en met bankjes voor volwassenen.

ZEIST
BOUW SOCIAAL
Woningen in plaats van een leeg kantoor, dat klinkt ideaal. Een mooi plan, alleen had het college bijna met de projectontwikkelaar afgesproken dat er géén sociale woningen zouden komen. Daar heeft de SP een stokje voor gestoken met een motie in de raad. Maak betaalbare woningen!

MIDDEN-GRONINGEN
MEEDOEN
De SP bestuurt mee in Midden-Groningen. Toch vond de SP-fractie een minpuntje in de begroting: een bezuiniging op het Meedoenfonds, waarmee mensen met een laag inkomen toch kunnen sporten en naar bios of theater kunnen. Dekking voor de 85.000 euro werd snel gevonden, net als een meerderheid in de raad. Geregeld.

STADSKANAAL
GIFTEN BIJSTAND VERRUIMD
SP-Kamerlid Jasper van Dijk kreeg een voorstel aangenomen waardoor mensen in de bijstand 1200 euro per jaar vrij mogen krijgen en besteden. De gemeente Stadskanaal had hier eigen ideeën bij en wilde daar 900 euro per jaar van maken. De SP heeft daar een stokje voor gestoken waardoor dit nu toch 1200 euro is geworden.

STICHTSE VECHT
NIEUW BALKON
Huurders van woningbouwcorporatie Portaal zaten met onveilige balkons door achterstallig onderhoud. De SP heeft de bewoners geholpen om hun stem te laten horen, waardoor de balkons nu vernieuwd zijn. Ook werden loslatende bakstenen en tochtende kozijnen aan de kaak gesteld.

KERKRADE
STEUN CHROOM-6 SLACHTOFFERS
SP Kerkrade zet zich al jaren in voor een ruimhartige schadevergoeding voor mensen die bij Defensie met giftige stoffen werkten; de chroom-6 slachtoffers. In samenwerking met de SP-Tweede Kamerfractie werden al belangrijke stappen gezet. Na een doorbraak bij de Hoge Raad komt erkenning dichtbij.

GENNEP
MEER ZWEMLES
Al in 2015 nam de SP in Gennep het initiatief voor zwemlesvergoeding; de gemeente betaalt mee zodat geldgebrek geen reden is dat kinderen niet leren zwemmen. SP-wethouder Rob Janssen kan nu tevreden melden dat de regeling uitgebreid wordt en dat maatwerk mogelijk wordt voor kinderen met een beperking en kinderen van statushouders.

LEUSDEN
ONTMOETING IN DE WIJK
In de wijk 't Ruige Veld in Leusden is op dit moment nog geen plek waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten. Een doorn in het oog van de SP. Zij dienden daarom een succesvol voorstel in waarmee ze wijkkamers ondersteunen in de buurt. De ontmoetingsruimtes, die moeten zorgen voor meer sociale samenhang, zijn hopelijk dit jaar klaar.

ZWOLLE
TROUWEN TOEGANKELIJK
Toen het college van Zwolle een inkomenseis en woonplaatseis wilde invoeren voor het gratis huwelijk, kwam de SP direct in actie. Na flink wat ophef in de media en de gemeenteraad werd hun voorstel aangenomen om het onzalige plan van tafel te krijgen. Hierdoor blijft het huwelijksbootje voor iedereen bereikbaar, ook voor mensen met een laag inkomen.

DRONTEN
BUSTOCHTJE VOOR BUSLIJNEN
Op initiatief van SP-fractievoorzitter in Dronten Peter Duvekot togen gemeenteraadsleden en burgemeester in een gele schoolbus met stapels handtekeningenlijsten naar het provinciehuis. De eis van bewoners en andere politieke partijen: schrap de buslijnen niet. Resultaat: op één buslijn na blijven ze allemaal rijden!

HELMOND
AANPAK ENERGIEARMOEDE
Om klimaatverandering tegen te gaan én om de energierekening laag te houden worden in Helmond op voorstel van de SP 8.800 huurders en 800 huiseigenaren geholpen met het verduurzamen van hun woning.

BERNHEZE
ZEBRA GELEGD
Een veilige oversteekplaats bij een basisschool, het lijkt zo logisch. Toch was de verkeerswethouder van Bernheze niet meteen overtuigd. Samen met de hele school en verkeersouders kwam de SP in actie. Handtekeningen van ouders maakten duidelijk dat er iets moest gebeuren aan de situatie. Inmiddels ligt er een zebrapad waar leerlingen veilig kunnen oversteken.

ZOVEEL MEER DAN TOESLAGENOUDERS

ZIJ KOMEN NAAR DE RAAD!

Veel SP’ers hebben te maken gehad met het toeslagenschandaal, en een aantal van hen is nu verkiesbaar voor de gemeenteraad in hun gemeente. Deze drie kandidaten weten precies wat er beter moet bij onze overheid, en ze zijn super gemotiveerd om aan de slag te gaan.

Janet (37) is moeder van een zoon, en ze woont in de Stationsbuurt in Den Haag. Ze werkt bij Vluchtelingenwerk Zuidwest Nederland als administratief medewerker.

‘Of ik een gezin heb? Nou ja, ik heb een zoon van 15, maar door het toeslagenschandaal woont hij bij zijn vader. We hebben een heel goede band samen. Hij is basketballer, hij sport heel veel. Nu de Covid-maatregelen zijn opgeheven sta ik weer elke thuiswedstrijd langs de lijn.
Het toeslagenschandaal speelt nog steeds in mijn leven. Mijn zoon is uit huis geplaatst, ik heb mijn studie nooit kunnen afronden, ik heb heel veel schulden moeten maken die ik ook heb terugbetaald. Dat geld wil ik nog allemaal terug. Ik ben nog echt niet klaar. Volgens mij weet het kabinet ook nog niet wat ze willen. Maar in de tussentijd wil ik niet stilzitten. Na de SP-actie tegen de Belastingdienst in 2019 heb ik me aangesloten omdat ik toen in de media zag van, hee, maar dit is mijn verhaal. Voordat ik Renske Leijten leerde kennen, had ik het idee dat Kamerleden onbereikbaar waren. Maar zij heeft ook echt haar menselijke kant laten zien. Dat heeft mijn beeld wel echt veranderd.’

Altijd zichtbaar

‘Den Haag is mijn stad, ik houd van deze stad, en niemand krijgt mij hier ooit weg. Ik heb een heerlijke jeugd gehad, ben opgegroeid in de wijk Morgenstond, bij winkelcentrum Leyweg. We woonden in een straat met allemaal flats, en overal woonden kinderen. We hadden allemaal gemeenschappelijke tuinen, alle moeders kenden elkaar, alle kinderen kenden elkaar. Maar toen ik een jaar of 17 was, zijn die huizen gesloopt. Mijn ouders konden de nieuwe huurprijzen niet meer betalen, en toen kwamen we in een schimmelwoning terecht. Nu zijn er koopwoningen aan de Leyweg, het is er supersaai. De ziel is eruit. Die krijg je nooit meer terug.

Zonder het toeslagenschandaal had ik me misschien wel eerder aangemeld voor de verkiezingen. Dat is dan ook niet waarom ik me bij de SP heb aangesloten. Maar de SP in Den Haag is wel altijd zichtbaar geweest. Ze stonden altijd hier in het centrum met een groot rad waar je aan kon draaien, en dan kwam je op een onderwerp en dan gingen ze daar over vertellen. Ik hoop dat het terugkomt, en dat ik zelf het verhaal kan doen aan de mensen.’

Goed team

‘De SP is er gewoon altijd, niet alleen tijdens verkiezingstijd. En ik heb gezien hoe hard onze fractievoorzitter Lesley Arp, samen met fractievertegenwoordiger Rick Hoefsloot, zich inzet op het gebied van armoede. We zijn echt een ontzettend goed team samen. We gaan met elkaar naar debatten, er gaat altijd wel iemand mee. Ik vind het heel mooi dat we niet aan persoonlijke campagnes doen, ik wil ook niet *Janet van het toeslagenschandaal* zijn. Het draait niet om mij.

We staan nu op ruim twee zetels in de peilingen, dus het zou goed kunnen dat ik in de raad kom. Wat ik hoop dat we bereiken is dat de verhalen van de straat ook echt in de raad komen. Dat is gewoon zo belangrijk. Op een gegeven moment heb ik een burgermotie ingediend over het feit dat er heel veel sprake is van veel uiteenlopende problemen op veel verschillende terreinen bij de mensen die te maken hadden met het toeslagenschandaal. De raadsleden waren geshockeerd, dat het zo erg kon zijn. Uiteindelijk heeft de hele raad samengewerkt, en die motie is ook unaniem aangenomen. Als je in gesprek gaat met elkaar, dan kan het soms ook gewoon.’

Tamara (43) woont in Pernis en is moeder van drie kinderen, daarnaast werkt ze als zorgcoördinator op een VMBO-school in Vlaardingen. In haar vrije tijd is ze jeugdvoorzitter van een voetbalvereniging.

‘In 2009 ontving ik kinderopvangtoeslag voor mijn drie kinderen. Ik maakte gebruik van een gastouderbureau, maar dat bureau maakte fouten. Ze schijnen ook veroordeeld te zijn. Dus kwam ik, samen met zo’n 1.740 anderen, in het vizier van de Belastingdienst. In 2013 kreeg ik het verzoek om allerlei bewijsmateriaal aan te leveren. Dat heb ik gedaan, maar dat ontkenden ze. In 2014 kreeg ik daarom een aanslag van €18.000, en dat moest ik in twee jaar terugbetalen. Inclusief rente kwam dat neer op zo’n €900 per maand.

Dat viel me heel zwaar op dat moment, want in die tijd was mijn zoon net overleden. Hij ging van wachtlijst naar wachtlijst, zonder passende hulp te vinden. Uiteindelijk is hij uit het leven gestapt. Dus toen ze op een gegeven moment beslag dreigden te leggen op ons huis, omdat we die aanslag niet meer konden betalen, toen zijn we de ene schuld met de andere gaan dichten. Wij wilden echt dat huis behouden, met de kamer van mijn zoon en alle herinneringen. Al met al was ik zo’n zes jaar bezig voordat ik alle schulden had afbetaald. Het was wel de nekslag voor mijn huwelijk.’

De buurt als basis

‘Ik ben van ver gekomen, er is echt wel een tijd geweest dat ik dacht, van mij hoeft het niet meer. Ik heb heel veel steun gehad vanuit mijn buurt, ik woon in Pernis, een dorp aan de rand van Rotterdam. Mijn buren hebben ervoor gezorgd dat we het verlies van onze zoon niet alleen hoefden op te lossen. Ze maakten eten voor ons, brachten de kinderen naar school, dat soort dingen. En een jaar later waren ze er nog. Dat gaf tijd en ruimte om jezelf bij elkaar te rapen.
Bij de SP kwam ik terecht toen we in 2019 actievoerden tegen de Belastingdienst. Toen heb ik uiteindelijk mijn dossier gekregen, en toen bleek dat alle stukken die ik netjes verzonden had, wel degelijk in het dossier zaten. ‘U bent vooringenomen behandeld’, zeiden ze. Ja ik, en nog minstens 1.740 anderen. Ik heb ontzettend veel met Renske Leijten samengewerkt, maar er zijn veel meer mensen van de SP naast ons gaan staan. Ze steunden ons bij het gesprek met de Belastingdienst, en ook thuis kwamen ze ons helpen. Dat is het menselijke wat voorop staat.

Ik ben nu niet boos meer, het is meer een soort verdriet wat ik voel. We hebben zo’n mooi land, hoe is het dan mogelijk dat sommige mensen zich zo alleen voelen en daar met al hun sores in moeten verzuipen. Als je maar naast iemand gaat staan, dat doet al zo veel.’

Het armoedeverhaal op 1

‘Mocht ik in de raad komen dan zijn er een aantal zaken waar ik vanuit mijn werkervaring en mijn persoonlijke ervaring wel iets in kan betekenen. Dan heb ik het met name over hulpverlening en armoede. En we moeten aan de slag met de energieprijzen. Er wordt dan gezegd: de rekening wordt nog betaald, dus er is geen probleem. Maar mensen gaan dan bezuinigen op de boodschappen en raken in een sociaal isolement. Het armoedeverhaal staat bij mij op 1. Andere mensen verdienen ook de mensen die ik heb gehad toen ik het minder gemakkelijk had.’

Priscilla (38) woont in Vlissingen en heeft twee kinderen. Ze is raadslid in de gemeenteraad van Vlissingen, en ze is lijsttrekker voor de verkiezingen van 2022.

‘Op mijn dertigste ben ik 100% afgekeurd voor de arbeidsmarkt. Ik had al jaren rugklachten en heftige bekkeninstabiliteit, en toen kreeg ik er een burn-out bij. Het UWV vond een re-integratietraject niet nodig, maar ik kan nog best wat, en ik wilde ook nog wel wat. Ik ben toen min of meer toevallig bij de SP terechtgekomen. De woningbouwvereniging had besloten dat het huis waarin ik woonde gesloopt zou worden. Op een bijeenkomst die SP-wethouder Sem Stroosnijder voor de bewoners organiseerde, trad ik zo’n beetje op als woordvoerder namens de bewoners. Gelijk daarna werd ik aangesproken door de SP, of ik geen lid wilde worden. Een paar maanden later was ik organisatiesecretaris, en nog een paar maanden later stond ik op de kandidatenlijst voor de verkiezingen van 2018. Ik ben toen met voorkeursstemmen gekozen.
Op dat moment wist ik nog niet dat ik gedupeerde was in het toeslagenschandaal. Ik wist wel dat ik schulden had, maar ik dacht dat ik zelf wat verkeerd had gedaan. Er lag beslag op mijn inkomen, en dat was lastig met de afdrachtregeling. De SP is me toen gaan helpen, en uiteindelijk kwam ik bij een budgetbeheerder terecht. Toen pas viel het kwartje. Ik heb het Meldpunt van de Belastingdienst gebeld, en ik heb me aangemeld voor de €500 tegemoetkoming die ze boden. Maar ze hadden al gauw gezien dat ik gedupeerde was, dus toen stond er opeens €30.000 op mijn rekening. Ik heb wel honderd keer op mijn rekening gekeken of het echt waar was.’

Geregistreerd als fraudeur

‘Afgerond is het nog lang niet. Sommige schulden zijn kwijtgescholden, andere nog niet. De Belastingdienst heeft net weer een half jaar verlenging aangekondigd. En Orionis, de uitkeringsinstantie hier op Walcheren, heeft tot op de dag van vandaag niet eens bevestigd dat ze het krediet bevriezen dat ze me gegeven hadden. Ik sta daardoor nog steeds geregistreerd bij Bureau Kredietregistratie (BKR), en ik kan dus nog steeds geen telefoonabonnement afsluiten voor mijn zoon. Achteraf blijkt dat ik overal op de zwarte lijst stond als fraudeur. Nu ik dit allemaal weet, heeft het me super gemotiveerd. Ik heb er dan ook flink op aangedrongen dat de SP in Vlissingen dit jaar wel zou meedoen, ook al waren er een paar belangrijke mensen die zouden gaan stoppen. Ik wil ervoor gaan, ik ben nog lang niet klaar. De SP kan het verschil maken door naar de menselijke kant te blijven kijken en met mensen in gesprek te gaan.’

Advies voor raadsleden

‘Wat ik aankomende raadsleden adviseer is om naar de mensen met problemen toe te gaan. Misschien mag je wel flyers neerleggen bij het maatschappelijk werk, of zijn er plekken waar mensen met weinig geld komen. Ga daar eens langs. Mensen weten niet hoe de gemeente werk, dat je een gesprek kunt aanvragen met een wethouder. En doe in de raad een voorstel om de gemeente zelf contact te laten opnemen met de gedupeerden, dat kan gewoon. Of laat de gemeente zelf al de schulden van deze mensen kwijtschelden. Het heeft ook geholpen dat ik mijn verhaal heb gedaan in de Provinciale Zeeuwse Courant. Veel raadsleden schrokken zich rot, die hadden geen flauw idee dat dit speelde.

Verbitterd ben ik niet. Deze hele situatie heeft me gemaakt tot wie ik ben, en het heeft me zelfs ook wel mooie dingen opgeleverd. Mijn kinderen zijn niets tekortgekomen, ik was altijd heel creatief met de Weggeefhoek. Er zijn nog veel ergere dingen in de wereld, en we leven nog.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

foto SP Tholen

> KEES SLAGER ONTVANGT GOUDEN TOMAAT

Op 7 februari ontving Kees Slager de Gouden Tomaat. De uitreiking van de hoogste onderscheiding in de SP gebeurde in het gemeentehuis van Tholen, tijdens de allerlaatste commissievergadering waaraan Slager deelnam, in aanwezigheid van een grote groep partijgenoten. Tiny Kox speldde namens de voorzitter van de SP de onderscheiding bij Slager op.

Slager heeft een belangrijke rol in de SP gespeeld, als Eerste Kamerlid, gemeenteraadslid op Tholen en als geschiedschrijver van de partij. Slager heeft 'Het Geheim van Oss' geschreven, waarin een belangrijk deel van de geschiedenis van de SP wordt beschreven.

Na het opspelden van de onderscheiding gaf Slager aan dat, hoewel hij het vanwege zijn gezondheid rustiger aan gaat doen, hij de Thoolse politiek kritisch zal blijven volgen en dat ze hem nog lang niet kwijt zijn.

foto SP Oss

> SP STAAT VOOR PAAL IN OSS

Eén verkeerspaaltje maakt het verschil tussen een buurt waar scholieren zonder gevaar kunnen oversteken en een drukke nieuwe ontsluitingsweg die de wijk doorkruist. Het Osse gemeentebestuur wil namelijk met het verwijderen van de paal een rustige woonstraat veranderen in een drukke weg die een stuk minder veilig is. Onnodig en onwenselijk, vinden de SP en buurtbewoners. De afdeling schonk daarom op 26 februari koffie bij het verkeerspaaltje en vroeg voorbijgangers een petitie te tekenen om de paal te behouden. Of, zoals ze zelf zeggen: om paal en perk te stellen aan onveilige ingrepen.

foto's SP Amsterdam

> BLACKSTONE AAN DE SCHANDPAAL

De woningnood in Amsterdam is enorm. Des te erger dat in de gemeente meer dan 320 woningen van de Amerikaanse investeringsgroep Blackstone leegstaan. Naast de leegstand zijn er in de Blackstone-woningen ook veel problemen met onderhoud en schimmel. Als woningen wel worden opgeknapt dan exploderen de huren en verdwijnt dat geld vervolgens via dubieuze belastingconstructies in de zakken van buitenlandse investeerders.

De Amsterdamse SP pikt dit aasgierkapitalisme niet en besloot om een fietstocht te maken langs leegstaande panden van Blackstone. Op die manier gingen ze met de buurt in gesprek om zo meer informatie op te halen over de woningen. Daarbij lieten ze ook een passend aandenken achter op de ramen en deuren van de panden.

> WONINGEN METAALBUURT APELDOORN WORDEN GEZOND DOOR ZWARTBOEK SP

De bewoners van woningbouwcorporatie De Goede Woning in Apeldoorn kunnen veel van hun woningen zeggen, maar niet dat ze goed zijn. Ernstige problemen zoals schimmel zijn terug te vinden in veel huizen. Slechte kozijnen en enkel glas zorgen tegelijkertijd voor torenhoge energierekeningen. Niet gek dus dat de bewoners flink hebben aangedrongen op snel onderhoud door de corporatie. Maar helaas: die gaf niet thuis. Het geplande onderhoud zou pas gebeuren in 2024.
De SP is daarom samen met de bewoners in actie gekomen. Zij gingen de wijk in om verhalen op te halen over hoe het is om in deze huizen te moeten wonen. Die ervaringen publiceerden zij, samen met sprekende foto's, in een zwartboek. Daarin zijn opmerkingen te lezen over zieke kinderen, stinkende douchеputten en slechte communicatie.

Het zwartboek heeft geleid tot veel aandacht in de media en druk op de woningbouwcorporatie. Dit zorgde ervoor dat De Goede Woning niet meer anders kon dan het onderhoud aan de woningen met maar liefst een jaar te vervroegen. Een groot succes voor de bewoners die hun recht op een gezonde woning hebben opgeëist.

foto SP Apeldoorn

> GOUDEN SPONS NAAR CULEMBORG

Geen campagne zonder SP-sponsjes! Er gaan bergen schuursponsjes doorheen in de aanloop naar verkiezingen. Tussen de laatste verzendingen aan de afdelingen zat één gouden sponsje verstopt. Wie dat sponsje zou vinden, kreeg een cheque ter waarde van 500 euro om uit te geven in de SP-shop.
Bij het uitpakken van de sponsjes bleek Culemborg de gelukkige winnaar te zijn. Daar zijn ze momenteel druk bezig met het opbouwen van hun afdeling. Jassen en andere spullen om de straat mee op te gaan ontbreken nog, dus de cheque komt daar zeker goed terecht.

foto SP Culemborg

foto SP Nijmegen

> TAART VOOR ONMISBAREN IN NIJMEGEN

Het zijn de zorgmedewerkers, fietsenmakers, politieagenten, vuilnisophalers en andere onmisbaren die Nederland draaiende hebben gehouden tijdens de coronacrisis. Hoogste tijd dus voor een blijk van waardering, vond de SP in Nijmegen. Op de fiets gingen zijn langs al die mensen om ze met taart te bedanken voor hun werk.

foto SP Rotterdam

SMULLEN VAN SPONS-IDEEËN
DE WINNAAR IS BEKEND!

In de Tribune van januari werd de geschiedenis van de Spons uitgebreid uit de doeken gedaan. We riepen toen ook op om de beste campagne-ideeën op te sturen, en we beloofden een sponscake te bakken voor de winnaar. We kregen diverse leuke en originele inzendingen.

- Zo deelde de afdeling Eindhoven dit jaar onderscheidingen uit 'in de orde van de Lampegatse SP', want zo heet Eindhoven tijdens carnaval. De onderscheidingen leken verdacht veel op SP-sponsjes.
- In Zwolle zette de SP sponsjes in als actiemateriaal. Ze propten er een doorzichtige vuilniszak mee vol om te laten zien hoeveel minder afval in de verkleinde openingen van vuilcontainers past (Diftar).
- In Zuidplas werd de spons ingezet voor de Tomato-meter. Twee lege wasmanden werden neergezet, daar kwam een stelling boven, en een bordje 'eens' en 'oneens' boven elke wasmand. Passanten mochten elk één tomaat in een wasmand gooien. Aan het eind van de dag was duidelijk hoe de inwoners dachten over de stelling.
- Niet bedoeld als campagneactie maar wel origineel is de kerstboom die de SP-fractie in de Tweede Kamer neerzette, vol met kerstlampjes … en sponsjes!

Maar de winnaar is FLOOR VAN DONGEN uit Rotterdam. Floor maakte eigenhandig een paar Spons-oren. Niet alleen is het heel leuk campagnemateriaal, Floor heeft er ook over nagedacht: 'Hiermee wil ik zeggen', schrijft ze in haar toelichting, 'dat de SP goed luistert naar de burgers, en alle info goed in zich opzuigt. En wie goed luistert en stemt op de SP, investeert in iets heel goeds. Een sponsoor voor een socialer en eerlijker Nederland!' Het is een super leuk idee en de sponscake komt naar je toe, Floor!

Neeltje hoort niets meer doordat haar oren verstopt zitten. Nolda druppelt olie in haar oren, zodat de huisarts deze kan uitspuiten.

‘WE VRAGEN HEEL ERG VEEL VAN MANTELZORGERS’

Met de fotoserie ‘Nolda en Neeltje’ won Marjolein Bijpost de Paul Petersprijs 2021. Een ode aan de mantelzorger, maar ook een waarschuwing.

› **Nolda is je schoonmoeder en Neeltje is haar moeder. Waarom wilde je dit fotograferen?**
‘Nolda is mantelzorger voor Neeltje; een tachtigjarige die een honderdjarige verzorgt. Al een paar jaar geleden vond de familie dat dit te zwaar werd voor Nolda, maar Neeltje komt nog steeds niet in aanmerking voor het verzorgingshuis. Nolda's gezondheid ging bijna harder achteruit dan die van Neeltje. Ik wilde het beter begrijpen door te fotograferen.’

› **Je bent maanden bij hen geweest: hoe heeft dit jou veranderd?**
‘Dat is het mooie van fotografie. Je weet het pas echt als je erin duikt. Ik had geen idee wat het is om honderd te zijn. Ik was erbij voordat Neeltje wakker werd. Ik was erbij als de thuiszorg kwam, bij het douchen: alles. Het was heel bijzonder. Rustgevend ook. Als je honderd bent, is er geen haast.’

› **Je volgde niet alleen Neeltje.**
‘Het is eigenlijk een drieluik: foto’s bij Neeltje, foto’s als Nolda bij Neeltje is en foto’s bij Nolda thuis. Dan zie je dat Nolda helemaal stuk is, veel slaapt en helemaal geen tijd heeft voor zichzelf, voor haar tuin en voor eigen huishouden. Dat is wel fijn van het winnen van zo een prijs: ze voelt zich meer begrepen. Ik ging met haar kijken naar de tentoonstelling in Hilversum en daar werd ze door mensen aangesproken en gecomplimenteerd. Dit is het verhaal van veel mensen.’

› **Want?**
‘De samenleving vergrijst. Met minder mensen die in de zorg werken en meer mensen boven de tachtig gaan we heel erg veel van mantelzorgers vragen. Zij moeten ook mens kunnen zijn.’

› **Hoe gaat het nu met ze?**
‘Oma Neeltje lag in het ziekenhuis en kreeg ook nog corona en longontsteking. Ze is nu net uit quarantaine. Ze komt nu wel hoog op de wachtlijst voor het verzorgingshuis. De rust deed Nolda goed. Als ze Neeltje verzorgde deden ze ook lelijk tegen elkaar. Nu kon ze echt op bezoek bij haar moeder en gewoon een fijn gesprek hebben.’

Tekst Diederik Olders

>>>

FOTO PRIJS PAUL PETERS

De Paul Peters Fotoprijs is een initiatief van de SP en maakt deel uit van de Zilveren Camera. De speciale prijs is ingesteld als eerbetoon aan de in 2017 overleden Paul Peters, die een grote reputatie genoot als organisator én huisfotograaf van de SP. De Paul Peters Fotoprijs is bedoeld als stimulans voor de sociaal geëngageerde fotojournalistiek in ons land. Maatschappelijke betrokkenheid speelt een doorslaggevende rol bij de beoordeling van de inzendingen. De winnaar ontvangt een bedrag van 2500 euro plus de opdracht voor een zelf in te vullen fotoproject voor de SP.

Neeltje, net wakker gemaakt, begint al zittend op het toilet zelf met uitkleden, terwijl de thuiszorgmedewerkster haar kleren uitzoekt. Neeltje probeert nog relatief veel zelf te doen.

Neeltje ligt ziek op bed, terwijl Nolda haar administratie aan het bijwerken is. Neeltje heeft lactose-intolerantie en is daardoor vaak ziek: wanneer Nolda niet voor haar kookt, maakt ze gebruik van een maaltijdservice die volgens Nolda geen rekening kan houden met haar intolerantie.

Nolda neemt de trein naar Schiphol. Ze gaat elke 6 weken, als corona dit toelaat, voor een weekje naar haar dochter in Schotland. Zo kan ze een beetje opladen en bijkomen.

Neeltje zit rustig in haar slaapkamer op haar rollator, wanneer ik even kom kijken hoe het met haar gaat. Als Nolda een weekje in Schotland is, checken wij (haar kleinzoon en ik) of het goed gaat en of we iets voor haar kunnen doen.

SP Jongeren protesteerden op 5 februari samen met Lilian Marijnissen en duizenden anderen voor compensatie van studieschulden.

SP JONGEREN

‘EEN JONGE PARTIJ IS EEN OPDRACHT AAN ONS ALLEN’

Na het afscheid van jongerenvereniging ROOD was bij velen de vraag: hoe betrekken we jongeren nu? Het antwoord is SP Jongeren; woordvoerder Bastiaan Meijer en coach Eduard van Scheltinga vertellen erover.

Eduard van Scheltinga werkt bij het wetenschappelijk bureau van de SP. Hij was zelf ooit bestuurslid bij de jongerenvereniging. Nu begeleidt hij SP Jongeren, de nieuwe plek waar jongeren in de SP terecht kunnen. Bastiaan Meijer is, naast Kamermedewerker en Haags afdelingsvoorzitter, woordvoerder van SP Jongeren.

› **Wat betekent begeleiden in dit geval?**
Van Scheltinga: ‘Vooral de kennis van het verleden weer toepassen. Zorgen dat de jongeren niet dezelfde fouten maken als tien jaar geleden.’

› **Zoals?**
Van Scheltinga: ‘Het werkt niet om jonge mensen bij elkaar te brengen en dan alleen maar te zwoegen. Jonge mensen hebben resultaten nodig. Ze willen zien wat ze bereiken met hun acties. En ook heel belangrijk: het moet gezellig zijn. Dat geldt voor iedereen natuurlijk, maar voor jongeren is dat extra belangrijk.’

› **Hoe zijn jullie aan de slag gegaan?**
Meijer: ‘We zijn begonnen met de vraag: waarom willen we dat eigenlijk, een jongerenclub in de SP? Dan kom je uit op de bekendheid van de SP vergroten onder jongeren, jongeren betrekken bij de strijd voor een socialistisch Nederland en ervoor zorgen dat jongeren een plek hebben in de SP. Per provincie zoeken we een SP-afdeling die met onze hulp een jongerengroep kan opzetten. Daar kunnen jongeren in die

regio of provincie dan terecht om andere jongeren te ontmoeten. En aan de slag te gaan natuurlijk.'

Van Scheltinga: 'Je hoeft dus niet per se in die specifieke afdeling te wonen. Iedereen in de provincie is er welkom. We zijn dit nu aan het opbouwen. Als het eenmaal begint te lopen, kunnen we eventueel verder uitsplitsen naar kleinere regio's.'

› Jullie zijn dus al een paar maanden bezig. Wat doen de jongeren zoal?
Meijer: 'Tribunelezers hebben ons al in Glasgow gezien bij de klimaatconferentie en bijbehorende protesten. Ook onze huisjesmelkers-verkiezing hebben ze al langs zien komen. Juist deze weken voorafgaand aan de campagne gebeurt er van alles. Een aantal jongeren hebben in Breda gebowld, in Den Haag was een Mario-Kart-toernooi, er zijn filmavonden; dat zijn voorbeelden van gezelligheid. Maar die jongeren helpen natuurlijk ook gewoon mee in de campagnes van afdelingen die meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen en gaan lokaal aan de slag om een huisjesmelkers te nomineren.'

› Welk politiek onderwerp komt er aan waar jongeren warm voor lopen?
Meijer: 'Met de huisjesmelkersverkiezingen hebben we aandacht voor de wooncrisis natuurlijk. Maar waar jongeren ook mee bezig zijn is de compensatie van de studieschuld. De SP is een van de weinige partijen die zich vanaf het begin heeft verzet tegen het schuldenstelsel.'

Van Scheltinga: 'Toen we het verzet tegen het schuldenstelsel jaren geleden organiseerden, merkten we dat juist mbo'ers en scholieren hierop georganiseerd konden worden en niet, zoals je misschien zou denken, de studenten.'

Meijer: 'Het mbo is heel belangrijk voor de SP. Het is de grootste groep jongeren en andere partijen laten hen meestal links liggen. We waren een paar maanden geleden met Lilian op een school in Apeldoorn. De jongeren daar maakten zich vooral zorgen over stages. De stagevergoeding die zo laag is – zelfs geen vergoeding voor reiskosten – dat je geld verliest als je stage loopt. En dan ook nog stagediscriminatie waarbij mensen het idee hadden dat ze geen stage konden vinden door hun achtergrond.'

Bij de aftrap van de verkiezing voor de Huisjesmelker van het Jaar verkiezing boden de SP Jongeren een gouden schoen aan, bestemd voor woonminister Hugo de Jonge.

› Hebben jullie nog een boodschap aan de SP-leden?
Van Scheltinga: 'Het is de taak van de hele partij om jongeren aan te trekken; dat moeten we niet overlaten aan een paar jonge vrijwilligers. Dat begint bij de partij zelf.'

Meijer: 'En tegen afdelingen zeg ik: geef ons even de tijd. Afdelingen zijn blij dat er wat gebeurt met jongeren, maar het is niet zo dat we overal zomaar een blik jongeren kunnen opentrekken. Als ze jongeren in de afdeling hebben die wat willen: neem contact met ons op.' •

tekst Diederik Olders
foto's Joshua Versijde

In Glasgow lieten de SP Jongeren van zich horen bij de klimaattop omdat zij de eerste generatie zijn die de gevolgen van klimaatverandering gaan meemaken.

JONGEREN.SP.NL

jongeren@sp.nl
SPjongeren
SPjongeren
SPjongeren

foto Anouk Pross

STRIJD MEE, VOOR DE AOW!

POLITIEK SUCCES DOOR MASSALE ACTIE

Op zaterdag 12 februari kwamen er zo'n 3500 strijdbare mensen bijeen in Utrecht. Ze demonstreerden daar tegen het voorstel van het kabinet Rutte IV om de AOW los te koppelen van het minimuminkomen. Het was koud maar zonnig. Er waren veel grijze hoofden, maar er was ook een groot aantal jongeren op de been. De SP-huisband Spic 'n Span speelde dat het een lieve lust was, en de Soepexpress verwarmde de verkleumde actievoerders. SP-kamerlid Bart van Kent was duidelijk in zijn toespraak: 'Dat voorstel moet van tafel.'

Onder grote druk uit de samenleving heeft de regering besloten om het minimumloon in 2024 een beetje extra te laten stijgen. Niet zo veel of zo snel als de SP zou willen, maar het gaat toch om zo'n €1000 per jaar. Normaal gesproken zouden de uitkeringen dan meestijgen. Maar de regering wil bij deze verhoging de koppeling tussen de AOW en het minimumloon loslaten waardoor dit niet zal gebeuren.

Woest

Van Kent: 'Voor de 800.000 mensen die moeten rondkomen van alleen maar een AOW-uitkering of AOW met een klein aanvullend pensioen, is dit een ramp. Deze mensen hebben het heel zwaar, dus ze zijn woest. We kennen verhalen van mensen die hun verwarming nauwelijks nog aan durven te hebben vanwege de kosten, die hun kleinkinderen geen cadeautjes meer kunnen geven, die naar de Voedselbank moeten. Het is een opeenstapeling van tegenvallers. De pensioenen worden al 14 jaar niet geïndexeerd, de huren gaan door het dak, de brandstofkosten zijn verdubbeld, en door de inflatie wordt je geld ook nog eens veel minder waard. Om nog maar niet te spreken van de bezuinigingen op de ouderenzorg, want dat komt er ook nog bij. Mijn mailbox stroomde over, duizenden mensen hebben zich gemeld.'

Hij vervolgt: 'Wat minister-president Rutte als pleister voorstelt, is een verhoging van de ouderenkorting. Dat houdt in dat ouderen met een hoger inkomen minder belasting hoeven te betalen. Maar de groep die sterk afhankelijk is van de AOW betaalt al nauwelijks belasting, dus daar hebben ze niks aan. Het voorstel om de AOW los te koppelen van het minimumloon moet snel van tafel. En ik hoop dat de bonden ook hun steun aan het pensioenakkoord intrekken, zodat de ouderen meer koopkracht krijgen.'

Steun uit Europa

Behalve Bart van Kent stonden ook senator Martin van Rooijen van 50PLUS op het podium, en de actiegroepen die, samen met de SP, campagne voeren tegen de ontkoppeling. Ad Flipse van Samen voor een Eerlijk Pensioen vertelde dat ze 46.500 handtekeningen hebben verzameld voor een petitie voor pensioenindexatie. 'Die petitie is overhandigd aan de Tweede Kamer, maar daar is eigenlijk niet voldoende op gereageerd', zei Flipse. 'Er staat een pensioenpot van 2.000 miljard, dus de ouderen kunnen meer pensioen ontvangen, en de jongeren minder premie betalen.'

Vanuit België was Kim de Witte aanwezig die namens onze Belgische zusterpartij PVDA-PTB zijn steun uitsprak, en vertelde dat de strijd voor een goed pensioen op een fatsoenlijke leeftijd overal in Europa gestreden wordt, en vaak ook gewonnen.

foto Joshua Versijde

Ook jongeren demonstreerden voor een goede oude dag.

Politiek succes

Van Kent is tevreden over de bijeenkomst: 'Ik ben ontzettend trots op wat we als partij hier in zo'n korte tijd hebben neergezet. Onze eerste grote manifestatie na corona was meteen een succes. Er was een grote opkomst en er was een gezellige en strijdbare sfeer. Dit enthousiasme houden we vast, want de strijd voor rechtvaardige pensioenen gaat door!'

De actie leverde ook meteen een politiek succes op: op 22 februari stuurde de Eerste Kamer de regering terug met de opdracht om de koppeling in stand te houden. Van Kent diende in de Tweede Kamer meteen een motie met diezelfde strekking in om de regering aan te sporen hun plannen te wijzigen. Als die SP-motie wordt aangenomen, worden honderdduizenden mensen pas écht geholpen. •

tekst Anne-Marie Mineur

Op de hoogte blijven?
Ga naar doemee.sp.nl/pensioenen

DE NATUUR WINT IN DE BILT

Hoewel het erop leek dat de Biltse gemeenteraad eind januari groen licht zou geven voor de bouw van 30 villa's in de natuur, kreeg de raadsvergadering hierover een bizarre wending. Tot grote vreugde van natuurliefhebbers, omwonenden en de SP werd het bouwplan nipt weggestemd. Een dwars CDA-raadslid gaf de doorslag — maar er ging ruim twee jaar actievoeren aan vooraf.

Het Hessingterrein is een verlaten locatie tussen Utrecht en De Bilt, omringd door het riviertje de Grift. Tot 2005 konden liefhebbers zich vergapen aan exclusieve auto's in de showroom van autodealer Frits Hessing. Het terrein wordt omringd door prachtige maar kwetsbare natuur en ligt bovendien in de Nieuwe Hollandse Waterlinie, het grootste rijksmonument van Nederland met de status van UNESCO-werelderfgoed.

In 2005 verplaatste de autodealer de showroom naar een nog duurdere locatie langs de A2. Om die investering terug te verdienen ontwikkelde de ondernemer plannen om van het Hessingterrein een exclusief ommuurd villawijkje met 24-uursbewaking te maken: Park Bloeyendael. Hoewel er wel een vergunning voor het bouwplan werd verleend, kwam het niet van de grond: slechts één huis wist Hessing te verkopen. In 2012 werd de autodealer failliet verklaard. Inmiddels is het Hessingterrein de thuishaven van een groepje krakers.

Reeën en dassen

Na 15 jaar leegstand kwam de nieuwe eigenaar van de locatie, projectontwikkelaar Verwelius, met het plan om 130 woningen op en rond het Hessingterrein te bouwen. Een belangrijk verschil met het eerdere bouwplan voor Park Bloeyendael was dat Verwelius voornemens was om de Grift te verleggen en 30 villa's buiten de zogenaamde 'rode contour' te bouwen: in de natuur dus.

Dit terwijl de provincie Utrecht nota bene eerder een miljoen in een gloednieuwe faunapassage bij deze locatie investeerde, waar reeën, dassen en andere wilde dieren gebruik van maken. Voormalig SP-gemeenteraadslid Anne-Marie Mineur had zich in 2004 ingespannen voor de komst van deze passage en verzette zich later als lid van Provinciale Staten tegen de dreigende wegbezuiniging hiervan. Als het bouwplan van Verwelius door zou zijn gegaan, dan was de faunapassage uitgemond in een woonwijk.

Actie in de showroom

De lokale SP-afdeling greep in het najaar van 2020 de Week van de Duurzaamheid aan om in actie te komen tegen het bouwplan. SP-leden en andere betrokkenen demonstreerden op het Hessingterrein met een spandoek met de afbeelding van een ree, als symbool van de rijke natuur in het gebied. Sindsdien heeft de Biltse SP, met organisatiesecretaris en commissielid Frans de Ruiter voorop, het verzet tegen het bouwplan onder natuurorganisaties en omwonenden verder aangewakkerd.

In de nazomer van 2021, toen de plannen openbaar gemaakt werden, organiseerde de SP een bijeenkomst in de oude showroom. Daar deelden de SP'ers alle bedenkingen die zij hadden met de omwonenden. Ook de natuurorganisaties waren aanwezig. De Ruiter: 'We wilden de inwoners helpen bij het indienen van zienswijzen bij de gemeente. De vergunning was net verleend en belanghebbenden hadden nog zes weken de tijd hiervoor. Vervolgens zijn er maar liefst 37 zienswijzen ingediend: dat is in De Bilt volgens mij nog nooit vertoond.' De Ruiter benadrukt dat de SP nooit tegen woningen binnen daarvoor aangewezen bouwgebied is geweest: 'Behalve dat de woningen die Verwelius wilde bouwen heel duur zouden worden.'

Gebundelde krachten

Paul Reus kwam als vrijwilliger van de Werkgroep Voorveldse Polder in contact met de SP. De werkgroep komt op voor de schaarse natuur tussen Utrecht en De Bilt en wil voorkomen dat de twee gemeenten door bouwplannen aan elkaar groeien. Reus: 'Ik woon zelf naast het gebied en fotografeer regelmatig reeën: ze zijn zelfs in mijn achtertuin geweest. Door de komst van de faunapassages was de Voorveldse Polder eindelijk verbonden met de omliggende natuur. Maar toen werden we opeens geconfronteerd met het bouwplan van Verwelius.'

Ook Reus heeft veel energie gestoken in het aanmoedigen van omwonenden om de

De Biltse SP voert actie in de Week van de Duurzaamheid in 2020.

petitie te ondertekenen en zienswijzen in te dienen. ‘Ik heb tig flyers uitgedeeld. Je mag gerust weten: ik ben sinds vorig jaar SP-lid. De SP is de partij geweest die zoveel mogelijk omwonenden, belanghebbenden, natuurorganisaties, maar ook andere politieke partijen bijeen heeft gebracht. Uiteindelijk waren tien organisaties, waaronder Utrechts landschap, IVN De Bilt en de Werkgroep Voorveldse polder, verenigd in het verzet tegen de plannen van Verwelius. Partijen zoals GroenLinks, ChristenUnie en de PvdA hebben zich uitstekend tegen de plannen verweerd in de gemeenteraad, maar de SP was de drijvende kracht achter het activisme onder de bevolking.’

Ruim 1500 handtekeningen

Volgens Verwelius waren de 30 woningen in de natuur nodig om het project rendabel te maken. De Ruiter gelooft niets van die bewering, maar de projectontwikkelaar weigerde de financiële onderbouwing hiervan openbaar te maken. Ruim 1500 verontruste bewoners van De Bilt tekenden een petitie tegen de bouw van de woningen in de natuur, geïnitieerd door een aantal SP’ers uit de omgeving van het pand. Wat de ondertekenaars betreft kon Verwelius prima genoegen nemen met de bouw van 100 woningen op het Hessingterrein zelf.

De strijd voor de bescherming van de kwetsbare natuur leek begin dit jaar even verloren, toen in de Biltse gemeenteraad een meerderheid voor de sloopplannen ontstond. Eind januari stonden de shovels al klaar om de vervallen Hessing-showroom te slopen.

Rebels CDA-raadslid

De stemming over de bouwplannen voor het Hessingterrein kreeg echter een volstrekt onverwachte wending, toen CDA-raadslid Margriet van de Vooren op 27 januari onaangekondigd tegen het plan stemde. Een wonderlijke speling van het lot? Volgens de Ruiter is dit geenszins het geval: ‘Van de Vooren is door de bewonersvereniging uitgenodigd voor een wandeling op het terrein en is sindsdien anders gaan denken over het bouwplan. Wij zeggen daarom: actievoeren helpt echt, vooral als je het samen met de bewoners doet!’

Bouwen in het groen? Niet doen!

Ook bij de aankomende gemeenteraadsverkiezingen is het evenwicht tussen natuurbehoud en woningbouw een belangrijk thema voor de lokale SP-afdeling. De Ruiter: ‘De laatste plannen voor woningbouw die de gemeente had, anderhalf jaar geleden, komen uitgerekend op plekken waar bomen staan of natuur is waar bewoners sterk aan hechten. De SP heeft liever dat er woningbouw komt op locaties van bedrijfspanden. Er is nota bene ruim vijftien jaar geleden een nieuw bedrijventerrein aangelegd in De Bilt, zodat ondernemers uit de dorpskern hier naartoe konden verhuizen. Maar omdat dit op vrijwillige basis was, is hier heel weinig van terechtgekomen.’

‘Actievoeren helpt echt, vooral als je het samen met bewoners doet!’

Verwelius dreigt inmiddels, nu het eigen bouwplan is afgeketst, om het plan voor de ommuurde villawijk van Hessing weer uit de mottenballen te halen. De SP in De Bilt laat dit niet zomaar gebeuren en zal zich blijven vastbijten in de kwestie. Want al komen deze woningen weliswaar niet in de natuur, ze blijven buitensporig duur. •

tekst Lesley Arp
Foto's: Tom Wanders

LINKSVOOR ‘IK GA MIJN STEM LATEN HOREN’

Marjolein Faber (31) zong al voordat ze kon praten. In 2018 bracht ze haar eerste single uit. Daarnaast werkt ze in de thuiszorg, en heeft ze een dochter van 2. Ze doet de sociale media voor de SP in Doetinchem. En dan staat ze ook nog op nummer 3 op de kandidatenlijst.

› Heb je nog wel genoeg tijd om te zingen?
‘Op het moment heb ik daar niet zo veel tijd voor. Het is nu campagnetijd, dus naast mijn werk en de zorg voor mijn dochter lukt het niet zo erg. Maar ik heb een studiootje waar ik af en toe een filmpje opneem, dat zet ik dan op Facebook, Instagram en TikTok. In 2016 had ik mijn eerste optreden in Wims Muziekkelder in Doetinchem. Ik was zo zenuwachtig, dat wil je niet weten. Op den duur word je daar zo sterk in dat je de zenuwen onder controle kunt houden. Ik voel dan wel spanning, maar ik kan nog wel zingen. Ik heb zelfs opgetreden met de Nijmeegse Vierdaagse.’

› Je werkt ook in de thuiszorg. Hoe is dat?
‘Dat is echt superleuk om te doen. De mensen waarderen je werk heel erg. Je ziet ook wel dat dingen in de zorg fout gaan. Eén cliënt van mij werd maar een keer in de week gewassen. Dan zit ze helemaal te huilen van, wat moet ik nou met mijn leven? Dat vind ik zo sneu. Dan kan ik haar een beetje ondersteunen, haar er doorheen praten. Dat is het mooie van de zorg.’

› En nu sta je op de kandidatenlijst voor de verkiezingen.
‘Ja, ik sta op nummer 3. Mijn moeder staat ook op de lijst. Dat is natuurlijk wel apart, je moet het wel met elkaar eens zijn. Maar het gaat eigenlijk heel goed, zo samen. Ik vind het heel leuk om video’s in elkaar te zetten. Ik maak animatiefilmpjes, fotocollages, video’s van de top 4 van de kandidatenlijst. We hebben met de afdeling nog nooit zo veel media-aandacht gehad als nu. Eén van de mooiere dingen is dat we letterlijk naar de mensen toe gaan. Dan krijg je het echte verhaal te horen, niet wanneer je het afleest van een papiertje wat je voor je neus geschoven krijgt. Ik vind het wel spannend, er zullen vast nog wel struikelblokken zijn. Maar net als met zingen zal het ook nu lukken om mijn stem te laten horen.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto Karen Veldkamp

RODE DENKERS

DEEL 7
HANNAH ARENDT

POLITIEK IS GEEN BIJZAAK, MAAR HOOFDWERK

Ledenbijeenkomst SP in Den Bosch

We hebben het allemaal druk, met ons werk of onze sociale contacten. Daarnaast willen we politiek actief zijn, maar vind daar maar eens de tijd voor. Het is een probleem waar bijna alle SP'ers wel eens mee te maken hebben; geen tijd hebben voor de politiek omdat je zoveel moet werken. De filosoof Hannah Arendt vond dat de omgekeerde wereld: politiek zou juist het hoofdwerk van de mensen moeten zijn. In onze kapitalistische samenleving staat het denken in economisch nut centraal, maar volgens haar is werken juist veel meer dan dingen produceren.

We hebben het allemaal druk, met ons werk of onze sociale contacten. Daarnaast willen we politiek actief zijn, maar vind daar maar eens de tijd voor. Het is een probleem waar bijna alle SP'ers wel eens mee te maken hebben; geen tijd hebben voor de politiek omdat je zoveel moet werken. De filosoof Hannah Arendt vond dat de omgekeerde wereld: politiek zou juist het hoofdwerk van de mensen moeten zijn. In onze kapitalistische samenleving staat het denken in economisch nut centraal, maar volgens haar is werken juist veel meer dan dingen produceren.

Hannah Arendt (1906-1975) was een Duitse denker met een joodse achtergrond, die na de machtsovername door de nazi's in 1933 Duitsland ontvluchtte en uiteindelijk in de Verenigde Staten terechtkwam. Als vrouwelijke filosoof maakte ze furore met haar politieke analyses over het ontstaan van totalitaire systemen – van stalinisme tot nazisme – en over de politiek van rassensegregatie in de Verenigde Staten. Bekend werd ze ook met haar boek The Human Condition (1958) waarin ze laat zien hoe ons huidige werk onze vrijheid niet vergroot maar beperkt.

We moeten als mensen 'arbeiden', om in onze levensbehoeften te kunnen voorzien, dat is iets wat we delen met andere dieren. Daarnaast 'werken' we; daarmee bouwen we onze omgeving: huizen en infrastructuur, maar ook technologie en kunst, en al die andere producten die we als mensen met elkaar maken. Ons actieve leven bestaat naast arbeiden en werken ook nog uit iets anders, namelijk de 'politiek'. Als mensen discussiëren we met elkaar en maken we afspraken en gaan we onderlinge relaties aan. Dit sociale aspect mogen we volgens Arendt niet vergeten.

Onze kapitalistische samenleving doet ons geloven dat we allen autonome individuen zijn, die in vrijheid keuzes maken. In de economische werkelijkheid zijn we onderdeel van het productieproces en bepalen modes en algoritmen ons consumptiegedrag. In de politiek (het discussiëren met en organiseren van mensen) kunnen we ontsnappen aan dit consument zijn en pas echt tot een zelfdenkend en zelfstrijdend mens worden. Zonder deze politiek zullen mensen volgens Arendt afstompen en dreigt de samenleving te vervallen in een totalitair productiesysteem.

Ik vind het wel een mooi idee van Hannah Arendt, dat politiek niet iets is dat je naast je werk doet, maar dat dit de kern is van je werk. Het laat ook zien hoe belangrijk het is dat mensen meepraten en meebeslissen op hun werk, niet als een gunst van de baas, maar als onderdeel van je werk. De acties die we voeren en de strijd die we leveren maken ons volgens Arendt tot mens. Hopelijk zijn alle leden van de SP ook bereid om de komende tijd even na te denken over onze politiek, in de actualisering van ons beginselprogramma Heel de mens. Ook dat is geen bijzaak, maar hoofdwerk. •

tekst Ronald van Raak
foto Rob Nelisse

tekening Nuno Lezon / Noun Project©

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Botte bijl?

Ik ben het met verreweg de meeste standpunten van de SP eens (anders was ik geen lid, uiteraard), maar de voorliefde voor het referendum deel ik niet. De meeste mensen hebben per definitie over de meeste dingen geen mening; een mening vereist immers kennis van zaken -- en wie heeft overal verstand van?

Hoe kunnen duizenden volslagen leken van de ene op de andere dag een ‘mening’ hebben over documenten van honderden pagina’s waarvan ze daarvoor nog nooit hadden gehoord?

Mijns inziens wordt in dit land een gevoel of voorkeur té vaak ten onrechte een mening genoemd. Een referendum werkt hoogstens als botte bijl om uiting te geven aan onvrede. Zo’n ‘Nee’-stem is dan domweg bedoeld om de gevestigde orde met een soort populistische stuiptrekking in de wielen te rijden. Onze partij zou daarboven moeten staan en kan zich beter richten op een beter functioneren van onze parlementaire democratie.

Vriendelijke groet,
Edo Marinus, Weesp

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SP

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

SEPA Single Euro Payments Area

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum : _____
handtekening : _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

CRYPTOGRAM

Horizontaal

4 (nep-)Materiaal helpt Kabouter Buttplug bij safe-sex. (11)
8 Gezellig ritje in de sneeuw. Het voertuig is wel wat winderig. (10 en 5,5)
9 42,195 kilometer aan cryptogrammen, sudoku's en kruiswoordraadsels. (14)
11 Instrument van astronomen of militairen. (10)
13 Het boekje van de rondleidster. (12)
15 De wisselende gemoedsgesteldheden van regen. (5)
17 Groeit op voeten en zielen. (4)
18 Man nam beslissing. (4)
19 De stad omsingeld? Gelukkig is er nog iets op de boterham. (5)
20 Vis. (7)

Verticaal

1 Oneerbiedig vernoemde walvisfamilie van die Franse Klokkenluider? (7)
2 Minst luidruchtige aller wateren. (6,6)
3 Is samen met Duidelijk een niet te misverstaan duo. (4)
5 Zuivel en kabeljauw gaan best samen. Als je maar betaalt. (5,2,2,3)
6 Familie van de Linkse Hoek. (7,7)
7 Veroordeeld tot hangen? Een behoorlijke tegenvaller. (5)
10 Teek houdt zich schuil in hooiberg. (3)
12 Het wordt er energiezuiniger door, maar ook eenzamer. (8)
13 Zonder kreukels geen Origami. (6)
14 Klassiek zanger verblijft in de bak. (5 en 2,3)
16 Zijn voor euro's gekozen. (6)

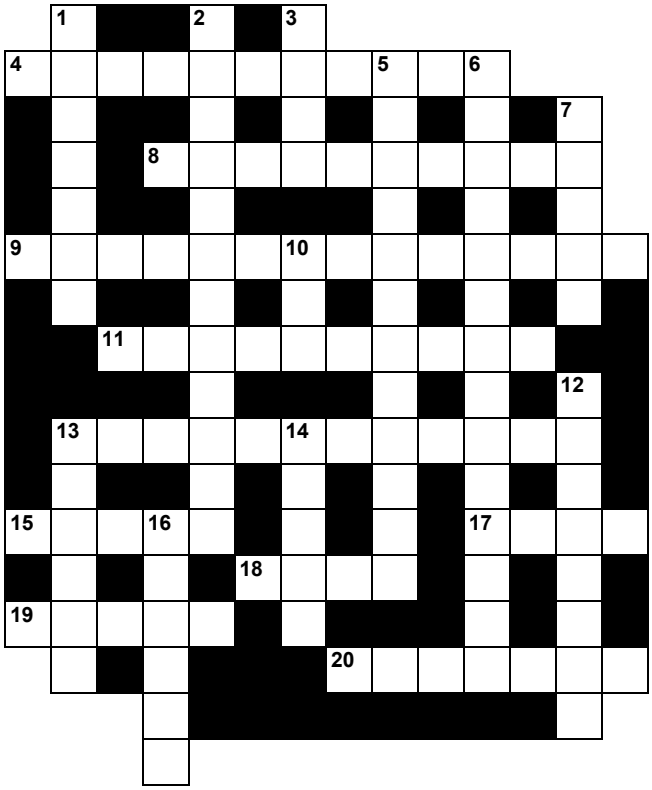

Vol. 8	2km	11-11	0.01	19	110%
.22	PS2	#4	70	088-	30/70
91	2TB	1991	oOo	737	1488
1/7	4km	83°	3v	V2	35
11	MCVI	9	T-34	930m	XO
72%	40cm	1884	1848	5-0	2.0
2021	2022	X-3	6G	2019	8K

NUMMERPLAATJE

De puzzel bevat een aantal omschrijvingen (in willekeurige volgorde) die naar specifieke cellen in de tabel verwijzen. Maak die cellen zwart; het symbool dat verschijnt vormt de oplossing. Veel plezier!

Omschrijvingen

De eerste gasbeving. /
Aantal lieve tomaten in de 2de kamer (sinds verkiezingen 2021). /
Hoeveel fracties ook alweer in begin 2022? /
De rechters kappen er mee! /
De Eerste voor het laatst gekozen. /
Revolutiejaar. /
Van Neeltje Jans tot Noordland. /

Henry en Lucas, © FLW 2022

OPLOSSING CRYTOGRAM FEBRUARI

Horizontaal

3) Wijsvinger 6) Van huis uit 10) E-book 11) Geitenkaas 13) Snoeptrommel 15) Gebruikersbestand 18) Gierend 19) Broos 20) Toegeven.

Verticaal

1) Vangst 2) Dijenkletsers 4) Vluchtpoging 5) Rat 7) De som der delen 8) Fok 9) Gaar 12) Beet hebben 14) Poedelen 16) Specht 17) Nalopen.

OPLOSSING DIAGRAM FEBRUARI

In huis en tuin

1 (Anna) Dix
2 (Mark) Twain
3 (Thomas) Hood
4 (Faye) Dunaway
5 (Anne) Rice
6 (Dries) Janssen
7 (Fons) Jansen
8 (Jules) Verne

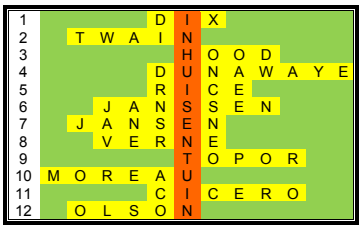

De winnaar van de februaripuzzel 2022 is K. Kater uit Vianen.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 30 maart naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

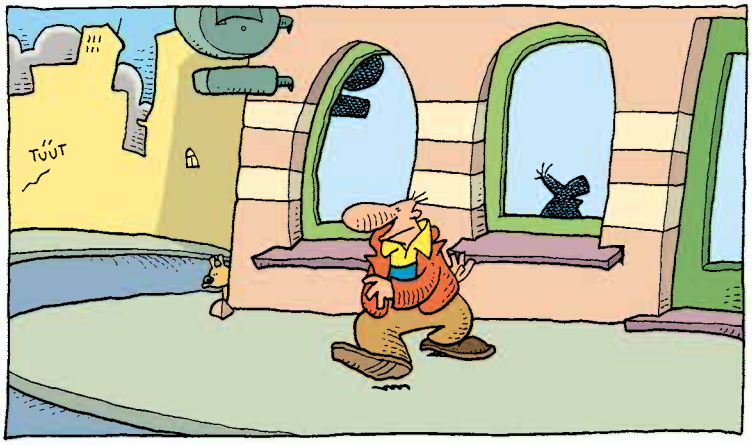

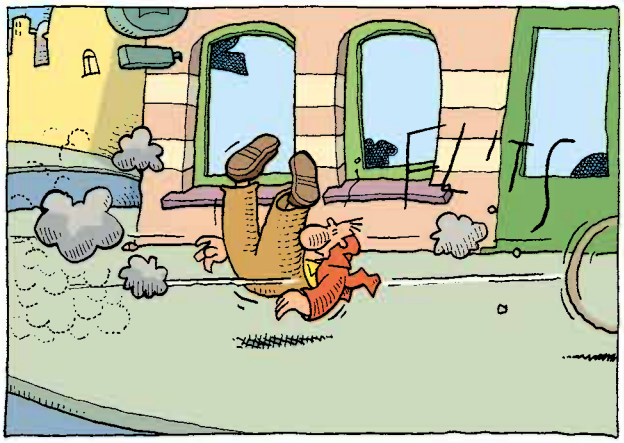

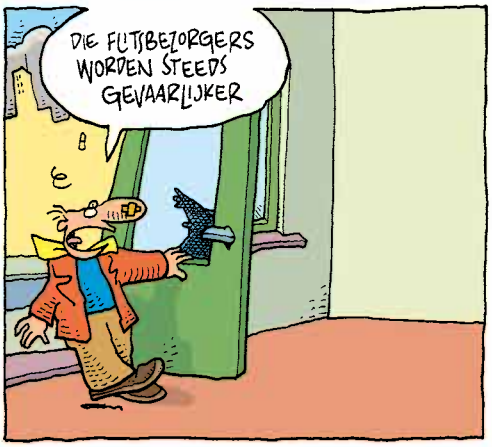

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 4 • april 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

DERK SAUER
‘HET EINDE VAN POETIN’

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN
ANALYSES EN DUIDING

CODY HOCHSTENBACH
‘INVESTEER MASSAAL IN VOLKSHUISVESTING’

SPANNING
RUTTE PLAKT PLEISTERS

DANKJEWEL DIEDERIK EN WELKOM XANDER

Onlangs hebben we afscheid genomen van onze Tribune-hoofdredacteur Diederik Olders. Vele jaren lang is ons ledenblad tot stand gekomen onder de bezielende leiding van Diederik. Hij deed dit samen met de collega's in zijn team voor wie hij een stimulerende en coachende teamleider was. Ervoor zorgen dat er elke maand een fonkelnieuwe Tribune in de brievenbus ligt betekent vaak werken onder hoge druk. Dat is altijd weer gelukt: maar liefst **135 Tribunes** heeft Diederik als hoofdredacteur gemaakt.

Xander Topma is onze nieuwe hoofdredacteur. Xander woont in Meppel en is sinds 2020 lid van het redactieteam. In Meppel is Xander actief voor de SP als raadslid en bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen was hij daar onze lijsttrekker.

We wensen Diederik heel veel succes bij zijn nieuwe werkgever, Platform 31 in Den Haag. En Xander heel veel plezier bij het maken van een heleboel nieuwe Tribunes!

SP JONGEREN ACTIEF

Op vrijdag 25 maart organiseerden SP Jongeren een speciale ledenavond met Lilian Marijnissen. Gelukkig kon dat eindelijk weer eens in het echt, zonder coronaregels, op partijkantoor de Moed. Er werd een spannende quiz gehouden over de geschiedenis van de SP en Lilian vertelde alles over haar studententijd, haar tijd in de gemeenteraad en het organiseren van mensen om zo voor verandering te zorgen. Natuurlijk werd de avond afgesloten met een gezellige borrel.

Wil jij bij de volgende activiteit ook op een leuke manier andere SP Jongeren te ontmoeten? Houd je mail in de gaten en sluit de volgende keer aan!

PODCAST DAAROM IS HET GOED MET DONALD POLS

In de nieuwste aflevering van haar podcast spreekt Lilian met Donald Pols, directeur van Milieudefensie. Ze gaan in gesprek over subsidieprogramma's voor multinationals van Rutte 4 en de hoge energierekening voor mensen.

Deze aflevering en eerdere vind je op Spotify en iTunes maar ook op onze website via **sp.nl/dpol**

foto Joshua Versijde

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Nenad Mećava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Maurits Gemmink, Ronald van Raak
Karen Veldkamp

Foto omslag
Joris van Gennip / ANP©

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

FSC

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

UITZETTING 8-JARIGE LJOWA VOORKOMEN DOOR VOORSTEL SP

Ljowa uit Amersfoort mag met zijn gezin in Nederland blijven door een aangenomen voorstel van SP-Kamerlid Jasper van Dijk. Jarenlang zaten ze in onzekerheid en voerden ze actie om te mogen blijven. Ljowa leek namelijk buiten de regeling van het kinderpardon uit 2019 te vallen. Het gevolg? Uitzetting naar Armenië. Nu heeft hij alsnog een verblijfsvergunning gekregen.

De ouders van Ljowa zijn elf jaar geleden naar Nederland gevlucht. Hun drie kinderen zijn in Nederland geboren en hebben hier hun hele leven gewoond. De asielaanvraag voor Ljowa werd echter afgewezen, omdat hij werd geboren nadat de asielprocedure van zijn ouders was afgerond. De andere twee kinderen kregen wel een verblijfsvergunning. Omdat Ljowa buiten het kinderpardon viel, moest voor hem een aparte asielaanvraag worden gedaan.

Dertig kinderen onzeker over toekomst

Volgens van Dijk zijn er zo'n dertig kinderen in Nederland die in dezelfde situatie zitten als Ljowa: 'Het gaat om kinderen die na de verblijfsvergunning van hun ouders zijn geboren en dus door die bureaucratische hoepel moeten springen van het kabinet. Waar het ook om gaat is dat beleid inconsequent werd toegepast. In het ene geval mocht een kind wel blijven en in het andere niet, terwijl de situaties

Ljowa (uiterst links op de foto) en Jasper van Dijk tijdens de overhandiging van de petitie 'Lwoja moet in Nederland blijven' aan de Tweede Kamer.

hetzelfde waren. De staatssecretaris moet één lijn trekken. In dit geval natuurlijk dat deze kinderen gewoon netjes een verblijfsvergunning krijgen. Als je een kind van acht jaar oud uitzet dan moet natuurlijk zijn hele gezin mee, ondanks dat zij gewoon een verblijfsvergunning hebben. Verschrikkelijk! Armenië is ook nog eens een land waar Ljowa nog nooit is geweest. Hoe bizar is dat?'

Asielbeleid werkt niet

Dat er gaten zitten in het kinderpardon van 2019, waar kinderen als Ljowa in vallen, is volgens van Dijk een symptoom van het gevoerde asielbeleid: 'Als je niet de goede regels opstelt, zijn er altijd mensen die net buiten de boot vallen. Als dat na een paar jaar om honderden kinderen gaat waar geen duidelijk besluit over wordt genomen, dan ontstaat terecht de wens om ze een pardon te geven. Maar het liefst wil je natuurlijk helder asielbeleid en snelle uitvoering waardoor pardonregelingen helemaal niet nodig zijn.'

Foute VVD-uitruil

Om situaties zoals die van Ljowa te voorkomen, was er vroeger de discretionaire bevoegdheid. De staatssecretaris mocht op eigen titel een besluit nemen over individuele gevallen, los van de regels. Bij het laatste kinderpardon heeft de VVD deze mogelijkheid wegonderhandeld. Van Dijk wil dit zo snel mogelijk terug: 'Die bevoegdheid is gewoon cruciaal in het asielbeleid. Dat een staatssecretaris zelf kan zeggen: ik zie wat de regels zijn, ik zie dat deze persoon eigenlijk weg moet uit Nederland, maar hij is hier al zo lang of zijn situatie is zo bijzonder dat hij toch mag blijven. Asielbeleid is vaak ingewikkeld en daarom is zo'n bevoegdheid juist nodig. Ik zal daar dus voor blijven strijden.'

Goede afloop

Vanuit de school van Ljowa werden grote acties en een petitie opgezet om hem aan een verblijfsvergunning te helpen. Voor Ljowa en zijn gezin is het nu gelukkig goed afgelopen. De aangenomen motie die van Dijk indiende, zorgt ervoor dat hij in Nederland mag blijven, net als alle andere kinderen die in dezelfde situatie zitten. De volgende stap is het repareren van het asielbeleid zodat andere kinderen nooit meer zo lang in onzekerheid hoeven te zitten.

tekst Xander Topma
foto Bart Maat / ANP ©

Jannie Visscher
voorzitter SP

Mooi werk!

In deze Tribune gaat het natuurlijk over de gemeenteraadsverkiezingen. Heel veel partijgenoten hebben zich hiervoor de afgelopen tijd keihard en enthousiast ingezet. Niet alleen in de afdelingen waar we meededen maar ook vanuit andere afdelingen waar SP'ers meehielpen met de campagne van hun 'buren'. Momenteel worden de verkiezingen door de afdelingen geëvalueerd maar we kunnen nu al de conclusie trekken dat er werk aan de winkel is. Ik denk dat het heel mooi werk is wat ons de komende tijd te doen staat.

Zo is daar de actualisatie van ons beginselprogramma. Vorig jaar hebben we 'Heel de Mens' geëvalueerd. Op basis van die uitkomst gaan we nu actualiseren. Wat voor partij zijn wij en hoe voeren wij politiek? Wat is ons socialisme? Dat zijn de vragen waarover het gaat. We beginnen met een enquête waarvoor al onze leden worden uitgenodigd.
Binnenkort hoor je hier meer over.

Ander werk vloeit voort uit de opdracht die we in de laatstgehouden Partijraad aan onszelf hebben gegeven. Namelijk het versterken van onze basis. Die opdracht bestaat uit drie onderdelen: groeien, ontwikkelen en organiseren. Om te groeien, en zo meer invloed uit te kunnen oefenen, moeten we nieuwe afdelingen oprichten en bestaande afdelingen versterken.

Voor het verwezenlijken van onze idealen zijn vitale afdelingen van groot belang. Onze leden zijn het middelpunt van de partij. We zijn allemaal een puzzelstukje en samen vormen we de SP. We zijn allemaal evenveel lid.

Om onszelf en de partij verder te ontwikkelen moeten we zorgen voor goede scholing en vorming. Ook is het belangrijk om goeie, aansprekende campagnes te organiseren. Hier ligt uiteraard een belangrijke taak voor het partijbestuur maar het kan alleen maar slagen wanneer iedereen een steentje bijdraagt.

Samen bouwen we verder! •

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2022

NA BITTERE PIL OP WEG NAAR

Hoewel de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen op veel plekken tegenviel, verdienen de lokale SP-vrijwilligers volgens partijvoorzitter Jannie Visscher een groot compliment: ‘Zij hebben ontzettend veel energie in deze campagne gestoken. Maar daarom kan ik me goed voorstellen dat de teleurstelling bij veel afdelingen nu des te groter is.’ Op de meeste plekken bleef de SP even groot of leverde de partij wat in. Hoe nu verder?

tekst Lesley Arp

OP 21 MAART 2018 telde de SP 304 lokale volksvertegenwoordigers. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 bleven er 181 SP-raadszetels over.

Het zetelverlies ten opzichte van vier jaar geleden komt voor het partijbestuur niet als verrassing. ‘Dat kon je op je klompen aanvoelen. Een deel van die zetels zijn we bovendien de afgelopen vier jaar al kwijtgeraakt, omdat er op verschillende plekken raadsleden met een zetel van de SP vandoor zijn gegaan. Ook hebben we in veel minder afdelingen meegedaan aan de gemeenteraadsverkiezingen dan in 2018. Dat helpt natuurlijk absoluut niet’, concludeert Visscher. De SP deed in 26 plaatsen minder mee aan de gemeenteraadsverkiezingen dan in 2018.

Visscher blikt terug op de lessen die het partijbestuur heeft getrokken uit de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen van vorig jaar: ‘We hebben ons toen voorgenomen om het vertrouwen terug te winnen van de kiezer, ons te onderscheiden van andere partijen – zodat duidelijk is dat wij niet tot dezelfde kliek behoren – en onze heldere systeemkritiek te gaan vertalen in tastbare, maar ook haalbare alternatieven. Dat betekent niet alleen iets voor ons verhaal, maar ook voor onze organisatie. We zullen onze basis, de afdelingen, moeten versterken.’

De hond of de kat

Het partijbestuur zal de afdelingen de komende tijd ondersteunen bij het maken van een lokale campagne-evaluatie. Volgens Visscher ligt er voor de SP een schone taak om in gesprek te gaan met de vele mensen die dit jaar niet naar de stembus zijn gegaan: ‘Zij denken dat het toch niet uitmaakt of zij nou door de hond of de kat worden gebeten. Het is pijnlijk dat veel mensen ook zo denken in de buurten waar de SP met succes actie heeft gevoerd. Wij moeten uitzoeken hoe dat komt.’ De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen is nooit eerder zo laag geweest: slechts 50,4 procent van de kiesgerechtigden ging dit jaar naar de stembus.

Het meest wrange hiervan is volgens Visscher misschien wel dat juist veel van de thuisblijvers op allerlei punten in de knel komen: ‘Ze vinden lastig een woning, kunnen hun rekeningen moeilijk betalen en wonen in buurten die veel slechter onderhouden zijn. Er zijn veel mensen die het gevoel hebben dat ze totaal vergeten zijn. Ons verhaal moet het hoopvolle verhaal zijn. Wij moeten mensen dat laten ervaren, door voor en met mensen de omstandigheden te verbeteren. Onze leden spelen daarbij een cruciale rol.’

De SP moet volgens Visscher niet alleen proberen het vertrouwen van de niet-stemmer terug te winnen, ook de connectie met jongeren moet worden versterkt. ‘Zeker in de studentensteden ligt daar een grote uitdaging’, stelt de partijvoorzitter. Ook wil het partijbestuur lessen trekken uit de lokale inzet van sociale media tijdens de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Lichtpuntjes

Voor de afdelingen in de grote steden wil het partijbestuur de komende tijd extra ondersteuning organiseren. In Amsterdam, Utrecht en Rotterdam ging de SP er één zetel op achteruit en in Den Haag bleef de SP met één zetel gelijk. Visscher: ‘Het is toch een hele opgave om zo’n grote groep

EEN HOOPVOL VERHAAL

inwoners te bereiken. Daarnaast was het een lange tijd niet zeker of we überhaupt mee zouden doen in een aantal grote steden. Het was dan ook wel te verwachten dat we op deze plekken niet hebben gewonnen. Al doet het me goed dat we inwoners van deze steden in ieder geval de kans hebben gegeven om op de SP te stemmen en we hier in de gemeenteraden blijven.'

Gelukkig zijn er ook lichtpuntjes. Zo benadrukt Visscher dat de SP vorig jaar de trend van ledenverlies heeft kunnen ombuigen in ledenwinst: de partij groeide met 500 leden. Ook blijkt in verschillende afdelingen dat de SP beter scoort in wijken waar de partij actief was. Zo kwam de SP in Arnhem in vier stembureaus als grootste uit de bus. Drie van die stembureaus stonden in wijken waar de SP samen met bewoners actie heeft gevoerd. In afdelingen als Den Haag, Meppel en Vlissingen zijn vergelijkbare positieve ervaringen opgedaan.

Leden die graag hun steentje bij willen dragen aan de evaluatie van de gemeenteraadsverkiezingen kunnen volgens Vischer het beste aankloppen bij hun lokale SP-afdeling. Ook gaat het Wetenschappelijk Bureau van de SP nader onderzoeken welke factoren een rol hebben gespeeld bij de verkiezingsuitslag. Visscher: 'Daarvoor kijken we natuurlijk ook naar de afdelingen waar we wel hebben gewonnen. Er zijn bovendien aardig wat afdelingen waar we weliswaar niet in zetels hebben gewonnen, maar wel procentueel zijn gegroeid. Tijdens de partijraad van 19 maart hebben we samen een eerste duiding gegeven van het resultaat, maar het onderzoeken en analyseren stopt de komende tijd niet.' •

VECHTEN VOOR VERTROUWEN

In veel gemeenten heeft de SP dit jaar ervaren hoe het is om te vechten tegen de lage opkomst: zo ook in Groningen. De afgelopen jaren heeft de Groningse SP in ongeveer dertig buurten concrete veranderingen voor elkaar gebokst door met mensen actie te voeren: van woningrenovaties tot het opknappen van speeltuinen. In de campagne ging de afdeling volop langs de deuren in deze buurten en zijn er ook buurtbijeenkomsten in de SP-partytent georganiseerd. Lijsttrekker Jimmy Dijk: 'Dan maakten we afspraken met bewoners over nieuwe acties die we in hun buurt gingen opzetten. Maar we vroegen hen ook om ons te helpen om de opkomst te verhogen. In sommige van deze wijken gaat namelijk maar 20 procent van de mensen stemmen.'

Ondanks deze tot in de puntjes uitgedachte campagnestrategie daalde de Groningse SP van vijf naar vier zetels. Dijk noemt de uitslag vervelend, maar niet verrassend: 'Je merkte in de buurten dat het vertrouwen in de politiek echt naar een nulpunt is gedaald. Mensen zeggen: Rutte kan liegen, bedriegen en mensen vermorzelen met de toeslagenaffaire en gaswinning, maar hij blijft toch zitten. Ze vinden de SP sympathiek, maar verwachten niet dat een stem op ons altijd het verschil gaat maken. Pijnlijk, als je letterlijk met mensen in die buurten voor verandering hebt gezorgd.'

De lokale fractievoorzitter ziet het als een opdracht voor de SP om beter uit te leggen dat gaan stemmen niet direct alle problemen gaat oplossen, maar er wel voor kan zorgen dat positieve veranderingen die het resultaat zijn van acties versterkt worden. 'Ook zullen we als partij over de hele breedte duidelijk moeten maken dat we geen onderdeel zijn van het establishment. Want dat vergeten mensen als je 50 jaar bestaat', vult hij aan. Het belang van het organiseren van mensen staat voor Dijk echter als een paal boven water. In wijken als Beijum en verschillende buurten in de wijk Vinkhuizen wist de Groningse SP door lokaal activisme de grootste te worden. 'Wij weten dondersgoed waar die vier zetels vandaan komen', aldus Dijk. •

foto Ruud Rogier

foto Ruud Rogier

foto Joshua Versijde

foto Joshua Versijde

foto Ruud Rogier

foto Maurits Gemmink

foto Ruud Rogier

foto Ruud Rogier

foto Maurits Gemmink

TEGEN DE STROOM IN

Sommige SP-afdelingen slaagden erin om tegen de landelijke trend in te winnen of, ondanks lokale problemen, knap te handhaven. Hoe kijken de lijsttrekkers en afdelingsvoorzitters in deze gemeenten terug op de verkiezingsstrijd?

MEIERIJSTAD: NOOIT SAAI

Tijdens de herindelingsverkiezingen in 2016 verloor de SP in de Brabantse gemeente Meierijstad veel stemmen aan lokale partijen. Dit keer wist de partij 800 stemmen terug te veroveren: hierdoor groeit de gemeenteraadsfractie van drie naar vier zetels.

Na de teleurstellende verkiezingen van 2016 besloot de afdeling voor een andere strategie te kiezen en aan haar imago te werken. Lijsttrekker Ruud Merks: 'We wilden van het beeld af dat we overal tegen zijn en hebben de samenwerking gezocht met andere partijen, ook die in de coalitie. Een plaatselijke krant schreef over ons dat wij voorspelbaar maar nooit saai zijn. Ik zie dat als compliment: onze standpunten blijven hetzelfde, maar het lukt ons om op creatieve manieren voorstellen door de raad te krijgen.'

De SP Meierijstad lanceerde de afgelopen jaren niet alleen eigen voorstellen in de raad – zoals een door een architect uitgewerkt plan voor alternatieve woonvormen – maar voerde ook volop actie. Zo werd voor de derde keer samen met huurders een naoorlogse wijk gered van de sloopkogel. Ook heeft de afdeling haar netwerk uitgebouwd door de banden met inwoners, belangengroeperingen, woningbouwverenigingen en de FNV te verstevigen.

Merks: 'Tijdens de campagne hebben we vooral uitgestraald dat het gezellig is om bij de SP te horen. Op de markten staan we bijvoorbeeld niet alleen met flyers, maar ook met livemuziek. Verder hebben we zelf 'laatstedagkaarten' ontwikkeld met foto's van kandidaten uit de buurt: dat wekt vertrouwen. De SP is in Meierijstad niet alleen een landelijke maar ook een plaatselijke partij, die in meerdere stembureaus als grootste uit de bus kwam.' •

ALMERE: PUUR LOKALE CAMPAGNE

In Almere slaagde de SP erin om te groeien van drie naar vier zetels. Het feit dat de gemeente de op twee na laagste opkomst van Nederland had, van ongeveer 39 procent, maakt deze overwinning extra opmerkelijk. Volgens lijsttrekker David de Vreede is de winst onder meer het resultaat van scherpe strategische keuzes. De afdeling ontwikkelde een flyer met daarin puur hun lokale verhaal, geschreven in taal die voor iedereen begrijpelijk is. De Vreede: 'Daarin stond een interview met mij en onze drie kernthema's: sociaal, groen en veilig. Dat was eveneens onze campagneleus. Woningbouw kwam ook aan bod in de flyer, maar was geen hoofdthema voor ons, omdat we zagen dat iedere partij dit onderwerp claimde.' Ook op de door de afdeling ontworpen lokale verkiezingsposter kregen de lijsttrekker en de leus 'sociaal, groen, veilig' een prominente plek.

Aan de keuze voor deze kernthema's ging volgens De Vreede een zorgvuldige afweging vooraf: 'We merkten dat veel mensen die sociaaleconomisch en op milieugebied hartstikke links zijn op veiligheid graag een stevigere aanpak zien. Partijen zoals GroenLinks, de PvdA en de Partij voor de Dieren bieden dat niet. Zij kijken vooral naar preventie, terwijl de VVD vooral repressie wil. Wij hebben een veel uitgebreidere analyse, waarmee wij ons konden onderscheiden.'

Tijdens de campagne maakte de afdeling gebruik van ingekochte advertenties in de buitenruimte en lokale kranten maar natuurlijk ook een enthousiast vrijwilligersteam. 'Ruim 40.000 flyers hebben we verspreid. Wekelijks stonden we van woensdag tot en met zaterdag op de markten met cadeautasjes gevuld met promotiemateriaal. Ik denk dat ik zelf gemiddeld 10 kilometer per dag heb gelopen om folders in brievenbussen te doen en vele anderen met mij', blikt De Vreede met gepaste trots terug.

De lijsttrekker vindt het tot slot belangrijk om te benadrukken dat de SP in Almere geen lastercampagnes heeft gevoerd: 'Natuurlijk hebben we kritiek geuit op keuzes van het college en onze alternatieven aangedragen. Maar we hebben niemand op de persoon of op de partij aangepakt.' •

VLAARDINGEN: ONDANKS GEDOE GELIJK GEBLEVEN

Volgens de Vlaardingse SP-lijsttrekker Arnout Hoekstra kun je de verkiezingsuitslag in zijn stad op drie manieren interpreteren: 'Ten opzichte van een paar weken geleden hebben we er vier zetels bij, maar dat is omdat er de afgelopen termijn evenveel zetels van ons zijn gestolen. Als je kijkt naar het aantal stemmen, dan hebben we wat verloren. Na de vorige verkiezingen waren we de tweede partij van Vlaardingen en nu zijn we de vierde partij. Tegelijkertijd heeft het verlies aan stemmen niet geleid tot minder zetels, dus zijn we in die zin gelijk gebleven. We hebben bovendien evenveel zetels als de grootste partij, de VVD.'

Het feit dat de voltallige SP-fractie in 2019 besloot de partij de rug toe te keren heeft er dus niet toe geleid dat de Vlaardingse kiezer nu veel minder vertrouwen heeft in de SP. De oud-wethouder en partijsecretaris denkt dat de achterban zijn partij trouw is gebleven vanwege de rijke historie van de SP in Vlaardingen: 'We doen hier sinds 1974 mee aan de verkiezingen. In de acht jaar dat ik namens de SP in het college heb gezeten zijn wij bovendien heel zichtbaar geweest.'

Hoekstra vervolgt: 'Onderaan de streep heeft het feit dat wij verantwoordelijkheid durven nemen tot waardering geleid. In de Vlaardingse politiek gaat iedereen ruziënd en rollebollend over straat. Mensen zijn op zoek naar een partij die op een betrouwbare manier de stad kan besturen en niet zozeer naar een hemelbestormende, anti-kapitalistische klassenanalyse. Natuurlijk moet je een inspirerend en ideologisch verhaal hebben, maar de meeste kiezers zijn vooral met alledaagse dingen bezig. Ze willen hun auto ergens kunnen parkeren en hun vuilniszak ergens kwijt kunnen. Daar moeten wij de mensen mee helpen, op onze eigen SP-manier.' •

SMALLINGERLAND: CAMPAGNE MET DRIE SMAKEN

In de Friese gemeente Smallingerland won de SP: de gemeenteraadsfractie groeit van twee naar drie zetels. Volgens afdelingsvoorzitter André van Leeuwen zat de kracht van hun campagne onder meer in de kandidaten: 'Onze lijsttrekker Ronald van der Molen is bekend als cafébaas. Een portret van Domela Nieuwenhuis hangt in zijn café boven de deur. Hij heeft zich ingezet voor lokale thema's en voor de kleine ondernemers. Onze fractievoorzitter en nummer twee op de lijst, Jamal Al Sari, is een bekend gezicht als buschauffeur en kaderlid van de vakbond. Ikzelf ben werkzaam als huismeester en zorgverlener en stond op plek drie.'

Van Leeuwen benadrukt dat mensen met zeer uiteenlopende redenen op de SP stemmen. 'Met die bril op hebben we ook campagne gevoerd. Je kunt best verschillende verhalen naast elkaar zetten. Onze lokale campagne had drie verschillende stijlen: het landelijke geluid met het beeldmateriaal dat daarbij hoorde, de nadruk op bekende lokale gezichten zoals lijsttrekker Van der Molen en het verhaal van Al Sari. Vlak voor de verkiezingen hebben we een filmpje met Al Sari in de hoofdrol online gepromoot. Hij heeft een bepaalde warmte die sociale mensen weet aan te spreken, ook als die zichzelf misschien niet direct als echte SP'ers zien. De maatschappij en zeker de politiek is hard geworden in omgangsvormen. Sommige mensen hebben daarom behoefte aan zachtheid', concludeert de afdelingsvoorzitter.

De groeiende populariteit van de SP zou volgens Van Leeuwen ook met de bevolkingssamenstelling van de gemeente te maken kunnen hebben: 'In plaatsen als Drachten, die in de jaren zestig tot tachtig flink gegroeid zijn, wonen veel mensen die nu tegen of al voorbij de pensioenleeftijd zitten. Onder hen is ook relatief veel armoede. De SP heeft in Smallingerland bovendien een verleden van bijna 30 jaar en is de afgelopen jaren door goede mensen gerund, zoals onze vorige fractievoorzitter Ramon Vos, voormalig wethouder Jos van der Horst en oud-raadslid en oud-gedeputeerde Michiel Schrier, die nu burgemeester van Vlieland is. Maar we hebben ook gewoon een hele goede campagne gevoerd.' •

STICHTSE VECHT: BEHOEFTE AAN SP-GELUID

In Stichtse Vecht deed de SP voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezingen en veroverde hierbij een zetel. Lijsttrekker Tineke de Vries denkt dat de verschillende acties die de afdeling de afgelopen jaren heeft gevoerd hier zeker aan hebben bijgedragen: 'De uitslag laat zien dat er een behoefte is aan het SP-geluid in de raad, zelfs in een super-rechtse gemeente als Stichtse Vecht.'

Het kersverse SP-raadslid kon niet wachten om aan de slag te gaan: 'We willen hier met volle kracht vooruit.' Al voordat zij was beëdigd diende De Vries haar eerste set schriftelijke vragen in aan het college, over achterstallig onderhoud en overlast in Maarssenbroek: 'Bewoners willen perkjes adopteren, maar moeten hiervoor toestemming van de gemeente krijgen. Ze wachten al twee jaar hierop.' •

DE UITSLAGEN

Deze tabel geeft een overzicht van de verkiezingsuitslagen in de gemeenten waar de SP dit jaar meedeed aan de gemeenteraadsverkiezingen, afgezet tegen de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen in 2018.

Gemeente	Zetels in 2018	Zetels in 2022	Verschil	Gemeente	Zetels in 2018	Zetels in 2022	Verschil
Alkmaar	-*	1	+1	Landgraaf	2	2	0
Almelo	2	2	0	Leiden	3	2	-1
Almere	3	4	+1	Leidschendam-Voorburg	-*	1	+1
Alphen aan den Rijn	2	2	0	Lelystad	2	2	0
Amersfoort	3	2	-1	Leusden	2	1	-1
Amstelveen	2	2	0	Lingewaard	4	2	-2
Amsterdam	3	2	-1	Maastricht	3	2	-1
Apeldoorn	2	2	0	Meierijstad	3**	4	+1
Arnhem	3	2	-1	Meppel	2	2	0
Assen	3	2	-1	Middelburg	2	1	-1
Bergen op Zoom	1	1	0	Midden-Groningen	5	3	-2
Bernheze	3	3	0	Nijmegen	5	3	-2
Beuningen	2	2	0	Oldambt	4	2	-2
Borne	2	1	-1	Oss	11	8	-3
Breda	4	2	-2	Pekela	4	3	-1
Brunssum	2	1	-1	Roermond	1	1	0
Capelle aan den IJssel	2	1	-1	Rotterdam	2	1	-1
Culemborg	1	0	-1	Schagen	1	1	0
De Bilt	1	1	0	Schouwen Duiveland	2	1	-1
Delft	3	2	-1	Sluis	1	1	0
Den Bosch	3	2	-1	Smallingerland	2	3	+1
Den Haag	1	1	0	Stadskanaal	4	3	-1
Deventer	-*	1	+1	Stede Broec	-*	1	+1
Doesburg	2	2	0	Stichtse Vecht	-*	1	+1
Doetinchem	4	3	-1	Terneuzen	1	1	0
Dordrecht	2	1	-1	Tholen	1	1	0
Dronten	2	2	0	Tilburg	4	2	-2
Eindhoven	4	3	-1	Utrecht	2	1	-1
Emmen	2	2	0	Veendam	3	3	0
Enkhuizen	4	3	-1	Veenendaal	1	1	0
Enschede	3	2	-1	Venray	4	2	-2
Gennep	4	1	-3	Vlaardingen	4	4	0
Gorinchem	2	2	0	Vlissingen	2	1	-1
Groningen	5	4	-1	Voorschoten	1	1	0
Haarlem	2	2	0	Wijk bij Duurstede	3	2	-1
Heerenveen	2	2	0	Zaanstreek	3	1	-2
Heerlen	10	8	-2	Zaltbommel	1	1	0
Helmond	5	3	-2	Zeist	1	1	0
Hengelo	5	4	-1	Zevenaar	2	1	-1
Hilversum	2	2	0	Zoetermeer	2	2	0
Hof van Twente	2	1	-1	Zuidplas	2	2	0
Hoogeveen	3	2	-1	Zutphen	4	3	-1
Kerkrade	3	2	-1	Zwolle	2	2	0

* SP-afdelingen die in 2018 niet deelnamen aan de gemeenteraadsverkiezingen.
** Geen gemeenteraadsverkiezingen gehouden in 2018, vanwege herindelingsverkiezingen in 2016.

‘Hoe langer deze oorlog duurt,
hoe moeilijker Poetin het gaat krijgen’

DERK SAUER:

‘DIT IS HET BEGIN VAN HET EINDE VAN POETIN’

Voordat hij in 1989 naar Rusland vertrok om hoofdredacteur te worden van The Moscow Times, was Derk Sauer redacteur van de Tribune. Hij was graag bereid om ons te woord te staan over de verbijsterende ontwikkelingen in zijn nieuwe vaderland.

› Hoe gaat het met je? Je hebt een gekke tijd achter de rug.
'Hoe het met mij gaat is niet zo belangrijk in verhouding met al die mensen die op de vlucht zijn en gedood worden. Ons persoonlijk leven is natuurlijk op zijn kop gezet, maar dat geldt op dit moment voor miljoenen en miljoenen mensen. Zelf konden wij terecht in ons zomerhuis in Domburg. Wat ons verhaal wel laat zien, is dat dit een oorlog is die niet alleen Oekraïners treft, maar ook Russen die het niet eens zijn met wat er nu gebeurt. Er zijn al meer dan 250.000 mensen vertrokken uit Rusland omdat het te gevaarlijk is als ze hardop zeggen wat ze denken.'

› En jouw krant, The Moscow Times, opereert nu vanuit Amsterdam?
'Ongeveer de helft van de redactie zit nog in Moskou. Die redacteuren zitten niet meer fysiek op de redactie, en hun naam staat niet meer in de krant, maar ze sturen hun bijdragen via beveiligde apps en sociale media. Dan zitten er inmiddels vijf mensen in Amsterdam, die vormen de kern van de Russischtalige website. En dan zitten er nog mensen over het hele Europese continent: van Londen tot Alma-Ata, en van Riga tot Jerevan.'

› Je hebt elders gezegd dat je stomverbaasd was over deze oorlog. Kan je wel verklaren waar hij vandaan komt?
'Poetin zegt al jaren dat de ineenstorting van de Sovjetunie de grootste tragedie is van na de Tweede Wereldoorlog. Maar hij heeft er altijd meteen bij gezegd dat het onrealistisch zou zijn om te denken dat het Russische Rijk hersteld zou kunnen worden. Poetin gelooft vooral in invloedssferen. Hij was een KGB-agent, hij komt voort uit de Koude Oorlog. In de moderne tijd zijn invloedsferen geen fysieke grenzen meer, in de *global village* van internet gaat het veel meer om culturen, opvattingen en ideeën. Maar Poetin denkt nog heel ouderwets, en hij vindt dat de voormalige Sovjetstaten in de invloedsfeer van Rusland horen. De voormalige Oostbloklanden had hij al opgegeven, maar Oekraïne en Wit-Rusland, en ook landen als Tadzjikistan, Kazachstan en Armenië wilde hij behouden. Alleen, niemand dacht dat hij dat met ouderwets geweld zou doen.'

› En waarom is Poetin daar dan toch toe overgegaan?
'Dat is de hele grote vraag waar nog niemand een sluitend antwoord op heeft gegeven. Eén van de theorieën is dat hij de afgelopen jaar in volstrekte isolatie heeft geleefd, en dat hij volstrekt is losgezongen van de werkelijkheid. Niemand had meer een normaal gesprek met Poetin, niemand durfde hem nog tegen te spreken. En wat ook een enorme rol speelt, is de propaganda. Die heeft niets meer met de werkelijkheid te maken. Dit is niet het opkloppen en aandikken van bepaalde feiten, dit is gewoon: zwart is wit. Ik ben ervan overtuigd dat Poetin echt dacht dat de Russische troepen in drie dagen in Kiev zouden staan en daar met bloemen zouden worden onthaald. De Russen waren met stomheid geslagen door wat er is gebeurd. En dan is het ontzettend moeilijk om terug te keren op je schreden. De helft van de soldaten wist niet eens dat ze naar een oorlog gingen, en de andere helft wilde er helemaal niet zijn. Tja, wat ga je dan doen? Dan ga je bommen op steden gooien.'

> 'In het Oekraïense parlement zitten minder extreemrechtse types dan in het Nederlandse'

› Wie gelooft er dan in Poetins verhaal? Heeft hij wel steun?
'Dat verhaal van het Groot Russische Rijk, dat wordt eigenlijk alleen maar gedeeld door een groep extremisten. Overigens speelt de Russisch-orthodoxe kerk daar een zeer dubieuze rol in, die stookt het heel erg op. Maar het verhaal dat ze hebben schuift op, het is een heel opportunistisch verhaal. Nu is het alleen nog maar een strijd tegen de Oekraïense nazi's, en tegen Amerika. Als je vecht tegen de nazi's, dan vecht je tegen iets duivels, iets heel ergs. Maar in het Oekraïense parlement zitten minder van dat soort types dan in het Nederlandse parlement, met Forum voor Democratie en Wilders. Ze zijn er wel, maar het is een heel kleine groep. De Russen misbruiken dat. 'Wij maken af wat onze grootouders niet konden afmaken', dat soort teksten. En dat is ook wat de mensen in Rusland te zien krijgen. Die zien helemaal geen beelden van de bombardementen. Af en toe zien ze een afgebrand gebouw, en dan horen ze: dat hebben de nazi's zelf gedaan, om ons zwart te maken.'

› Wat voor beeld zet Poetin neer?
'Wat hij slim doet, is gebruik maken van symbolen uit de tsarentijd, en hij verwijst naar Stalin. Dat is minder vreemd dan je zou denken. Stalin werd twee jaar geleden nog verkozen tot de grootste Rus uit de geschiedenis. Dat tsarendom wordt door Poetin enorm omarmd, terwijl hij gewoon een communist is, en die hebben de tsaren omvergeworpen. Poetin omarmt Stalin, dat was de grootste massamoordenaar uit de geschiedenis. Nu omarmt hij het Russische Christendom, en onder Stalin zijn alle kerken in Rusland gesloopt. Poetin heeft alles in één pot gegooid en daar een nieuw verhaal van gebakken: Rusland is uniek, het laatste baken van Christelijke waarden in de wereld, in verzet tegen Westerse decadentie. Mensen als Thierry Baudet slaan daar enorm op aan.'

› Hoe goed geïnformeerd kon de gemiddelde Rus zijn tot een maand geleden?
'Het eerste wat Poetin deed toen hij aan de macht kwam, was de televisie onder staatscontrole plaatsen. NTV, een groot, belangrijk onafhankelijk tv-kanaal, werd de nek omgedraaid. Dat had hij heel goed in de gaten. Maar in alle jaren dat ik in Rusland in de media zat, lieten ze de gedrukte media en het internet toch eigenlijk vrij. Daar is de laatste jaren veel meer druk op gekomen, vooral door de onthullingen van

‘Uiteindelijk heeft het kapitalisme helemaal niet gewonnen, want de oligarchen zijn hun macht weer verloren aan Poetin’

oppositieleider Aleksej Navalny (red.: over corruptie door hooggeplaatste Russische machthebbers), en de protesten die daarop volgden Maar als je wou kon je nog altijd aan andere informatie komen, met name in de grote steden. Dat is nu in een maand volkomen veranderd. De pers is ondergronds gegaan, de Russische onafhankelijke media zitten nu in Amsterdam of in Riga.’

› Je hebt in de periode tussen de eerste en de tweede Koude Oorlog in Rusland gezeten. Dat is een flinke ontwikkeling geweest.
‘Toen ik in 1989 naar Rusland kwam, was het nog de Sovjetunie. Dat was ten tijde van Gorbatsjov, je voelde de hoop, het enthousiasme. Mensen dachten, nu gaat het beter worden. En onder Jeltsin kon iedereen zeggen wat hij wou, maar er was ook totale economische chaos. De toekomstige oligarchen wonnen, maar heel veel mensen verloren. Dat heeft voor de meeste Russen het woord ‘democratie’ besmet. Als dit democratie is, dan zijn we van de regen in de drup beland, dachten ze. Dan mogen we wel zeggen wat we willen, maar dan hebben we niks te eten. Daarop hebben de communisten een soort comeback gemaakt. Ze hadden de partij hervormd, het werd een beetje SP-achtig. Toen Jeltsin herkozen moest worden, hebben de liberalen, de elite, de verkiezingen op grote schaal vervalst. Wij als The Moscow Times hebben dat uitvoerig onderzocht en aangetoond. De communisten hadden de meeste stemmen behaald. De mensen wilden weliswaar niet meer terug naar het oude communisme, maar ze wilden wel een eerlijke verdeling van de rijkdommen van het land. Maar Jeltsin is blijven zitten, en toen is het land in één grote economische chaos veranderd. Dat was een ongelooflijk belangrijk kantelmoment.

Het was veel beter geweest als de winst van de communisten toen erkend was. Zij verdienden het, en ze wilden wat doen aan de grote privatiseringsgolf waar de oligarchen zo rijk meer werden, ten koste van de bevolking. Maar bovendien was er toen een mogelijkheid om de ouderwetse communistische partij om te bouwen naar een moderne sociaaldemocratische partij. Dat was wat Gorbatsjov probeerde, en dat is dus niet gelukt. Sindsdien zijn alle verkiezingen vervalst.’

› Kun je zeggen dat het kapitalisme ook in Rusland gewonnen heeft, en dat dat zo uit de hand is gelopen omdat er geen democratisch stelsel is wat dat in evenwicht kon houden?
‘Ja, zeker. En op dat moment snapte ik best dat die liberalen dat tegenover zichzelf rechtvaardigden omdat ze bang waren dat de communisten weer terug naar af zouden gaan. Maar als je dat nu bekijkt, dan is dat een historische en zeer tragische fout geweest. Uiteindelijk heeft het kapitalisme helemaal niet gewonnen, want die oligarchen zijn hun macht weer verloren aan Poetin. Die oligarchen met hun dure jachten lopen natuurlijk het meest in het oog, maar die hebben niks in de melk te brokkelen. Alle grote bedrijven, de oliemaatschappijen, Gazprom, noem maar op, die worden geleid door mensen die voortkomen uit de geheime diensten.’

› Dus het is ook te simpel gedacht dat je Poetin kunt stoppen door de bankrekeningen van de oligarchen te blokkeren?
‘Ja, helaas wel. Zelfs de Russische premier Misjoestin wist niet eens dat er oorlog gevoerd ging worden. In elke samenleving, en ook in de oude Sovjetunie, heb je verschillende machtscentra die elkaar in evenwicht houden. In Rusland heb je dat niet meer. De regering mag beslissen of er een weg wordt aangelegd. Maar over de economische consequenties van deze oorlog is nooit overlegd.’

› Heeft het zin om door te vechten, kan Oekraïne zich niet beter overgeven voordat er nog meer slachtoffers vallen?
‘Achter je bureau kan je jezelf die vraag stellen, Maar wat is het alternatief? Als de Oekraïners zich overgeven, dan gaan ze een dictatuur tegemoet. Ze worden onderworpen en vertrapt. Wij zeiden toch ook niet tegen de verzetsstrijders in de Tweede Wereldoorlog: waarom overval je een gemeentehuis voor paspoorten als je weet dat er als represaille mensen worden doodgeschoten? Wij kijken nu met het grootst mogelijke respect naar die mensen. Misschien klopt het dat er minder slachtoffers vallen. Maar het is moreel een onjuiste vraag.’

› Hoe kunnen we Poetin dan wel stoppen?
‘Wij kunnen dat niet. Poetin wil de Oekraiense staat vernietigen en voorkomen dat het een succesvol, normaal land wordt. Dat is de werkelijke reden van deze oorlog. Onder Zelensky heeft de Oekraïense economie zich goed ontwikkeld. Begrijp me niet verkeerd, het is daar nog allesbehalve ideaal. Er is nog corruptie en dit en dat, maar in vergelijking met Rusland was Oekraïne eigenlijk een succesvol land aan het worden. Persvrijheid, betere justitie, het ging een beetje in de richting van Polen en Tsjechië. Daar is Poetin doodsbang voor. Iedereen die ik ken heeft Oekraïense familie, mensen gaan er op vakantie. Als de mensen in Rusland uit de eerste hand merken dat het wél kan, dat je mag zeggen wat je denkt, dan gaan ze zeggen: waarom zouden wij dat niet kunnen? Oekraïne mag niet slagen.

Wat wij kunnen doen, is de Oekraïners helpen. Ik ben er erg voor dat wij geen gas en olie meer importeren uit Rusland. Dat is moeilijk, met name voor de mensen met de smalste portemonnee, dus de overheid moet daar royaal in compenseren. Ik denk dat Europa een heel goede koers heeft,

‘Als je wilde kon je in Rusland nog altijd aan andere informatie komen, met name in de grote steden’

die moeten ze vasthouden. Duitsland mag de gaskraan nog wat meer dichtdraaien. Maar ik geloof dat mensen solidair zijn met Oekraïne, en uiteindelijk worden we daar gewoon beter van.’

› Hoe gaat dat helpen?
‘Nou ja, bedenk: Poetin heeft enorm de plank misgeslagen. Hij dacht dat hij een heel goed en sterk leger had, maar in één maand zijn er al 15.000 soldaten om het leven gekomen, en er zijn er zo’n 25.000 gewond. De doodskisten worden nu nog in het holst van de nacht thuisgebracht, maar dit is niet onder de pet te houden. Op sociale media worden al filmpjes gedeeld van soldaten die afschuwelijke toestanden beschrijven. Dit is een bacterie die langzaam doordringt. Hoe langer deze oorlog duurt, hoe moeilijker Poetin het gaat krijgen. Die oorlog is allesbehalve populair.’

› Geef Poetin genoeg touw, dan hangt hij zichzelf op, is dat wat je zegt?
‘Ja, dat is het. Dat klopt.’

› Wat wil je de SP nog meegeven?
‘We hebben ons natuurlijk altijd — de SP, en ik ook — verzet tegen bewapening. We zoeken juist altijd ontwikkeling, educatie, dat soort dingen. Maar de harde realiteit is dat je in verzet moet komen tegen het absolute kwaad. Ondertussen is het ongelooflijk belangrijk om in contact te blijven en de dialoog te zoeken met gewone en progressieve Russen. Je hebt verzetsstrijders, ook in Rusland. Als Rusland ooit verandert, zijn dat de mensen die daar vorm aan gaan geven. Wanneer het komt weet ik niet. Maar ik ben ervan overtuigd dat dit het begin van het einde van Poetin is.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Joris van Gennip / ANP©

CORONACASHEN

Het Duitse bedrijf BioNTech heeft vorig jaar ruim 10 miljard euro winst gemaakt door de verkoop van coronavaccins. Hiermee was het resultaat bijna zevenhonderd keer zo hoog als een jaar eerder. Onderzoeken naar vaccins worden voor een groot deel betaald met publiek geld maar de winsten gaan naar de zakken van de aandeelhouders.

Het Europese burgerinitiatief *No profit on pandemic* eist gezondheid voor iedereen en geen woekerwinsten door de pandemie. De SP steunt dit initiatief en gaat de strijd aan met bedrijven als BioNTech die gouden bergen verdienen met investeringen van publiek geld. Teken ook het burgerinitiatief via noprofitonpandemic.eu/nl/

foto Horst Galuschka / ANP©

foto Nico van den Bent

> HEB JE ONS GEMIST?

De SP heeft niet overal meegedaan aan de gemeenteraadsverkiezingen. Sommige afdelingen zagen de sluiting van de stembussen als de start van de campagne voor over vier jaar. Bijvoorbeeld in Weert waar ze na 21.00 uur posters op de verkiezingsborden hebben geplakt met een oproep om lid te worden van de SP. Ook andere afdelingen plakten deze poster waarmee ze willen zeggen: pas maar op gemeenteraad, we komen eraan! •

foto Toke van de Rovaart

> PRIKSTOKKEN KLAAR, PRIKKEN MAAR!

De verkiezingen waren amper drie dagen achter de rug, of de SP trok in Veenendaal alweer de wijk in. Met opgestroopte mouwen deze keer want ze gingen naar de buurt Het Franse Gat om schoon te maken. Er was daar veel zwerfvuil, wat zorgde voor een onveilig gevoel onder bewoners. Samen met een groep vrijwilligers ging de SP aan de slag.
Onder het genot van goede gesprekken en kopjes koffie met buurtbewoners werd een grote berg vuilnis verzameld en afgevoerd. Hopelijk zorgt de gemeente er in de toekomst voor dat beter beleid de inzet van de vrijwilligers overbodig maakt. •

> GROEN IN GOIRLE

Het tegengaan van klimaatverandering en het verbeteren van biodiversiteit (variatie van soorten planten en dieren) begint soms op de hoek van de straat.

De SP in Goirle nam dat wel heel letterlijk. Tijdens de laatste raadsvergadering van de periode werd een SP-voorstel aangenomen om alle erfafscheidingen in de wijk Bakertand groen te maken. Dat betekent dat de afscheidingen alleen mogen bestaan uit hagen, struiken of open hekwerk waar groen in kan groeien. Dat geeft ruimte voor de beestjes en planten en zorgt ook nog eens voor verkoeling van de wijk. •

foto SP Delft

> DELFTSE GESCHIEDENIS TOEGANKELIJK VOOR ALLE INWONERS

De SP vindt het belangrijk dat mensen kunnen genieten van kunst en cultuur en wat kunnen opsteken van de geschiedenis. En in Delft dachten ze: als De Prinsenhof eigendom is van de gemeente, en iedere inwoner dus meebetaalt, moeten zij ook gratis naar binnen kunnen! Daarom probeerde de SP al jaren om De Prinsenhof gratis toegankelijk te maken. Na lang doorzetten is dat nu gelukt.

Fractievoorzitter Lieke van Rossum: 'Onze stad wordt zo langzamerhand onbetaalbaar voor gewone mensen. Daar willen we oplossingen voor bieden'. Vanaf afgelopen maand mogen inwoners van Delft iedere eerste zondag van de maand gratis naar binnen. •

> SPAARZAME SP'ERS

Partijen die actief zijn in de gemeenteraad, krijgen daarvoor fractiebudgetten. Het bedrag dat ze krijgen loopt in sommige gemeenten op tot vele tienduizenden euro's per jaar. De SP in Zwolle en Utrecht hadden aan het einde van hun raadsperiode zoveel geld over, dat ze dit met een grote cheque hebben teruggestort. Zo lieten ze op komische wijze de absurditeit van deze hoge vergoedingen zien.

In Zwolle was het de afgelopen jaren zelfs zo gek dat de gemeenteraad in meerderheid besloot om in dezelfde periode te bezuinigen op de zorg maar ook het budget voor de politieke partijen te verhogen met 12.500 euro in 2018 en daarna jaarlijks 25.000 euro. Met een symbolische cheque gaf fractievoorzitter Brammert Geerling 87.500 euro terug aan de gemeente om te laten zien hoeveel geld de Zwolse politiek sinds 2018 voor zichzelf extra heeft uitgetrokken.

De SP in Utrecht presenteerde aan het einde van de periode een cheque aan de burgemeester van maar liefst 70.000 euro. Geld dat zij niet hebben uitgegeven in de afgelopen vier jaar en waarmee ze aantonen dat ook daar de fractiebudgetten veel te hoog zijn.

foto SP Zwolle

Sinds 2006 heeft de Utrechtse SP al meer dan 2,5 ton teruggestort aan de gemeente, en dus de inwoners. •

> SUCCES SP: KAMER WIL SNEL AF VAN ‘JUBELTON’

foto Chris en Marjan

Een snelle afschaffing van de regeling die vermogenden in staat stelt belastingvrij een ton te schenken aan hun kinderen, de zogenoemde jubelton, zou volgens minister Kaag van Financiën aanvankelijk niet mogelijk zijn. Daar bleek niks van te kloppen toen de SP niet losliet en haar eigen ambtenaren aangaven dat een flinke afbouw van deze perverse belastingkorting wél kan. En daarom kreeg het voorstel van de SP om de jubelton volgend jaar al flink af te bouwen vandaag steun van de Tweede Kamer. Het bedrag waarover geen schenkbelasting wordt betaald, wordt al in 2023 verlaagd van 106.671 euro naar 27.231 euro. In 2024 verdwijnt deze regeling helemaal.

SP-Kamerlid Mahir Alkaya: ‘Het is duidelijk dat dit cadeautje voor de mensen met een hele dikke portemonnee van tafel moet. Terwijl de energie- en benzineprijzen door het dak gaan en de inflatie toeneemt, zijn er de afgelopen jaren meer miljonairs bij gekomen. De vermogensongelijkheid in ons land is gigantisch. Laat dit een stap vooruit zijn om onze welvaart eerlijker te verdelen.’ •

foto SP Horst aan de Maas

> IEDEREEN DUURZAAM? ZORGEN IN RAPPORT HORST AAN DE MAAS

Met de overgang naar duurzame energie is het maar de vraag of iedereen (financieel) mee kan komen. Daarom heeft de SP in Horst aan de Maas onderzoek gedaan in de wijken. Ze vroegen bewoners of de verduurzaming en energiekosten wel haalbaar en betaalbaar zijn. Het rapport is aangeboden aan burgemeester Palmen en wordt ook besproken met woningcorporatie Wonen Limburg.

Door het onderzoek werd duidelijk dat met name huurders flink de portemonnee moeten gaan trekken. Zij zijn voor hun energiekosten in veel gevallen afhankelijk van de verduurzaming die hun verhuurder uitvoert. Voor koopwoningen is dit veel beter geregeld. Daarom adviseert de SP om informatie via het energieloket beter beschikbaar te maken voor huurders en om in afspraken met de woningcorporatie hardere eisen te stellen voor het isoleren en verder verduurzamen van woningen. •

> TENTOONSTELLING ROTTERDAM ‘WEGGECIJFERD, TERUGGEVOCHTEN’

Weggecijferd. Teruggevochten. Zo heet het bijzondere fotoboek waarin honderd ouders, getroffen in het toeslagenschandaal, worden geportretteerd. Afgelopen zaterdag werd in Rotterdam, in het bijzijn van de ouders, de preview van de tentoonstelling ‘Weggecijferd. Teruggevochten’ geopend. De tentoonstelling toont acht grote foto’s van gedupeerde Rotterdamse ouders in het toeslagenschandaal geportretteerd door fotograaf Bert Teunissen. De foto’s, met een grootte van twee bij twee meter, werden onthuld door de getroffen ouders samen met SP-leider Lilian Marijnissen. ‘Deze tentoonstelling over het toeslagenschandaal laat het onmenselijke karakter van ons huidige systeem zien. Een systeem waarin mensen slechts cijfers zijn en ook zo behandeld worden,’ zegt Marijnissen. De tentoonstelling zal binnenkort langere tijd in Rotterdam te zien zijn. •

foto Joshua Versijde

‘HOE KUNNEN WIJ VOLWAARDIG MEEDOEN ALS DE FOCUS BIJ DE WERKGEVER LIGT?’

TIM HUININK:
‘JE KUNT ONS OOK MENSEN MET BIJZONDERE TALENTEN NOEMEN’

Steeds als we denken, nu is de bodem van de put wel bereikt, nu zijn alle slachtoffers van het toeslagenschandaal wel in beeld gebracht, en alle problemen wel in kaart gebracht, dan duikt er weer een nieuwe categorie op. Tim Huinink heeft ADHD en autistische kenmerken, en hij heeft daarom ‘afstand tot de arbeidsmarkt’. Door zijn Wajong-uitkering valt hij onder een 'banenafspraak', waarin het UWV zijn loon aanvult. Maar wat berekend is, kan toch weer teruggevorderd worden.

Tim Huinink: ‘De banenafspraak waar het hier om gaat, is in mijn ogen geen goed plan. Als mensen zeggen ‘afstand tot de arbeidsmarkt’, dan kom jij al binnen met een labeltje. Je zou ons ook ‘mensen met bijzondere talenten’ kunnen noemen. De politie heeft autisten in dienst die bepaalde dingen op beeld kunnen zien die andere mensen niet zien. Ik heb gewerkt op het ROC Twente in Hengelo. Daar speurde ik naar defecten, naar ongebruikelijke dingen, want er zijn lekkages geweest, dat soort dingen. Waar ik oorspronkelijk voor was aangenomen, was voor het schoonmaken van het directiekantoor. Nou, als er één ding is wat mij niet lag, was dat het.’

‘Maar toen kwam Corona, en toen hebben ze alle sanitaire middelen omgewisseld. Dat heb ik in eigen beheer gedaan, samen met de monteurs. Toen kwam ik in contact met de technische dienst, en toen heb ik gewoon meegeholpen. Ik heb zo veel gedaan, dat wil je niet weten. Die baan bij het ROC zou een garantiebaan zijn, maar dat was het niet. Deze baan mocht maximaal drie jaar bekleed worden, en dan moest ik weer weg. Als je laagbetaald werk doet, is het in Nederland heel lastig om gewoon een vaste baan te krijgen.’

Volwaardig meedoen

Huinink: ‘Ik vind dat mensen met beperkingen wel heel veel te maken krijgen met regelingen die een normale burger niet heeft. Heel eerlijk, hoe kunnen wij volwaardig meedoen als de focus volledig ligt bij de werkgever? Daar worden subsidies voor geregeld, een no-riskpolis, loondispensatie, loonkostensubsidie. Terwijl wij geïntimideerd werden. Ik werkte bij een schoonmaakbedrijf, en daar moesten we ook tijdens Corona doorwerken. Ja, je mocht wel thuisblijven, maar dan hoefde je ook niet meer terug te komen.’

‘En dat is het grote probleem: toeslagen krijg ik dan wel weer, maar dat blijft een berekening. Aan de achterkant kun je te maken krijgen met verrekeningen. En dan moet dat allemaal opgegeven worden en berekend worden. En dat kost heel veel energie, heel veel papieren, heel veel administratie. Mijn vader hielp me daar heel lang bij, maar mijn vader wordt ook een dagje ouder, en er komt een moment dat hij me niet meer kan helpen. Dan moet ik het helemaal zelf doen, en op het moment dat dat gebeurt, dan is er een risico dat het mis kan gaan, dat ik dingen over het hoofd zie. Ja, daar ben ik wel bang voor. Uiteindelijk kunnen ze je zelfs uit je huis zetten.’

Wie controleert het UWV?

‘Wat ik raar vind, is dat het UWV daar gewoon in meeging, in plaats van dat ze kritische vragen stelden. Waarom wordt het UWV niet gecontroleerd? Het verrekenen van inkomsten ging heel vaak mis. De arbeidsdeskundige helpt me niet. Je zou verwachten dat zo iemand regelmatig met je meeloopt en de werkplannen met je opstelt en bijwerkt, maar dat gebeurt niet. Zo’n arbeidsdeskundige is in dienst van het bedrijf waar je voor werkt. Dan sta je al met 300 tegen 0 achter, want zo’n bedrijf betaalt natuurlijk het liefst een zo laag mogelijk loon. Op elk formulier dat mij gestuurd wordt staat: hebt u dit naar waarheid ingevuld? Maar ondertussen mocht het UWV in Coronatijd op afstand bepalen wat mijn loonwaarde was, en hoeveel ik moest verdienen. Dan klopt er iets niet.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto Maurits Gemmink

WAT DOET DE SP?

SOCIAAL ONTWIKKELBEDRIJF

In 2020 presenteerde Jasper van Dijk samen met CDA-Kamerlid René Peters een voorstel om de sociale werkvoorziening weer nieuw leven in te blazen. Van Dijk: 'in 2014 werd de Participatiewet ingevoerd. Sindsdien zijn de kansen op werk veel kleiner geworden voor de mensen voor wie de sociale werkplaatsen bedoeld waren. Aan de andere kant zijn de tekorten van deze bedrijven enorm gestegen. Het is duidelijk dat de Participatiewet een mislukking is. Sinds 2016 geldt het VN-verdrag Handicap. Daarin staat dat mensen met een beperking recht hebben op werk. Daarom wil ik dat elke gemeente weer deelneemt aan een sociaal ontwikkelbedrijf. Sommige mensen kunnen we helpen naar een werkplek in een normaal bedrijf, maar we moeten ook ruimte bieden voor mensen die beter tot hun recht komen op een beschutte werkplek. Het gedoe met de formulieren kan je dan oplossen. Natuurlijk moet je het bedrijven gemakkelijk maken om mensen met een beperking in dienst te nemen. Maar je moet er zeker ook voor zorgen dat de mensen zelf terecht kunnen met vragen en klachten.' Sinds de verkiezingen van 2021 heeft Bart van Kent dit initiatiefvoorstel overgenomen van Jasper van Dijk. Samen met het CDA zal hij hierop doorgaan.

Zie sp.nl/sowebe

ZIEK VAN HET UWV

Het aantal klachten dat de SP ontving over het UWV is zo groot, dat de SP besloot een UWV-meldpunt te openen. Maar liefst 1180 mensen meldden zich, en ruim 70% van hen gaf aan wel eens onterecht gekort te zijn op hun uitkering, of onterecht lang te moeten wachten op hun uitkering. In het novembernummer van vorig jaar deed de Tribune verslag van de schokkende bevindingen van het UWV-meldpunt.

Zie sp.nl/tri1021

PLAN VOOR SOCIALE VOORUITGANG

In november 2021 presenteerde Bart van Kent een Plan voor Sociale Vooruitgang. Dat plan kent vier onderdelen: (1) een verhoging van de lonen, pensioenen en uitkeringen; (2) het versterken van de rechten van werkenden; (3) een stem op de werkvloer en (4) een goed vangnet. Met name dat laatste onderdeel is van belang voor mensen zoals Tim Huinink. Mensen die niet zelf aan een baan kunnen komen, krijgen recht op begeleiding naar werk. De Participatiewet wordt afgeschaft. Ook wordt het UWV in deze vorm opgeheven. Er komen kleinschalige onderdelen voor in de plaats waar je een vast aanspreekpunt krijgt.

Zie sp.nl/sovo

BOEK ‘UITGEWOOND’ LEGT POLITIEKE KEUZES ACHTER WOONCRISIS BLOOT

SCHRIJVER CODY HOCHSTENBACH EN SP-KAMERLID SANDRA BECKERMAN OVER ANALYSES EN OPLOSSINGEN

De tekst op de achterkant van het nieuwe boek 'Uitgewoond' liegt er niet om: "Nederland telt inmiddels 100.000 dak- en thuisloze mensen. Een kwart van de huurders heeft de grootste moeite om de huur op te brengen. Steeds meer jongeren blijven noodgedwongen thuis wonen. Koophuizen zijn in vijf jaar tijd 120.000 euro duurder geworden. Kopers zijn 90 keer zo rijk als huurders." De constateringen zijn kraakhelder. Maar hoe zijn we in deze situatie beland en hoe komen we eruit? De Tribune spreekt daarover met Cody Hochstenbach en Sandra Beckerman.

CODY HOCHSTENBACH is stadsgeograaf aan de Universiteit van Amsterdam. Hij groeide op in een bloemkoolwijk in Maastricht en maakte als middelbare scholier een persoonlijke wooncrisis mee: zijn vader kwam op straat te staan nadat hij zijn winkel met bovenwoning verloor. Deze ervaring gebruikt Hochstenbach om zijn wetenschappelijke analyse van de wooncrisis te vertellen.

› Cody, wat was je bedoeling met het schrijven van dit boek?
'Iedereen heeft het inmiddels over de wooncrisis. Maar ik heb nog steeds heel erg het gevoel dat mensen met het idee leven dat de woningmarkt nou eenmaal zo werkt. Dat ze daarom gelaten accepteren dat de wooncrisis een soort natuurverschijnsel is, iets wat per ongeluk is gebeurd. Wat ik met mijn boek wil laten zien is dat de wooncrisis het resultaat is van doelbewust politiek beleid. Ik wil die politieke structuren inzichtelijk maken.'

› Het boek leest ook als een persoonlijke aanklacht. Was dat de opzet?
'Een van de doelen van mijn boek is dat ik wil dat mensen zich wat meer boos maken. Die gelatenheid waarmee veel mensen de crisis accepteren, die verbaast mij. En het frustreert mij ook dat mensen gewoon zeggen dat het nou eenmaal zo is dat je de helft van je inkomen kwijt bent aan woonlasten. Dat het nou eenmaal zo is dat er dakloze mensen zijn. Dat vind ik heel kwalijk. Ik wil dus dat mensen zich meer boos gaan maken. Op verschillende momenten heb ik daarom ook geprobeerd om mijn eigen boosheid te laten zien.'

› Onlangs hebben er grote woonprotesten plaatsgevonden, maar het heeft lang geduurd voordat het zover was. Hoe komt dat?
Cody: 'Ik denk dat veel mensen nu leven met een individualistisch wereldbeeld. Dat als jij maar je best doet, jij als individu ook succesvol kunt worden. De keerzijde van de medaille is natuurlijk ook dat als je succes individualiseert, dat ook geldt voor falen. Dan is het je eigen schuld als je het niet haalt. We geloven heel erg het idee dat we onze eigen welvaart moeten veiligstellen en verzekeren, onder andere door op de woningmarkt slim te handelen. Binnen die woningmarkt zien we elkaar dus als concurrenten. Als jij een woning krijgt, krijg ik hem niet. Als een statushouder of een dakloos persoon een woning krijgt, dan ik dus niet. Dus je bent heel erg geneigd om elkaar als concurrenten te zien in de crisis. Terwijl je natuurlijk geen concurrent bent maar lotgenoten die noodgedwongen deelnemen aan dezelfde stoelendans. De overheid heeft, zeker in de sociale huursector, de afgelopen jaren de ene na de andere stoel weggetrokken. Daardoor is die stoelendans alleen maar moeilijker geworden.'

› Hoe ideologisch gedreven is de woonpolitiek eigenlijk?
Sandra: 'Nederland is een land waar weinig ideologisch debat plaatsvindt. Maar in het woonbeleid is die ideologie er natuurlijk wel heel erg. Alles is ideologie en ook Rutte is gigantisch ideologisch. Er wordt ons alleen verteld dat het niet zo is en dat er daarom geen alternatief is.'
Cody: 'De ideologie van de zittende macht is altijd onzichtbaar.'

› Waarom lukt het de rechtse partijen zo goed om het woondebat te bepalen?
Cody: 'Ik denk dat de linkse politiek er de afgelopen decennia niet in is geslaagd om met een samenhangend verhaal te komen van hoe een rechtvaardig woonsysteem eruit zou moeten zien. Er is onderzoek dat laat zien dat rechtse politieke partijen een veel consistenter verhaal hebben verteld over hoe de woningmarkt zou moeten werken. Namelijk: koop je een woning dan heb je bezit en dan ga je vermogen opbouwen. Dan ben je verantwoordelijk en kan je trots zijn. Dat verhaal hebben zij heel stelselmatig uitgedragen. De linkse politiek is daar heel zwabberend in geweest, en dan zeker de PvdA. Zelfs Joop den Uyl ging mee in dat rechtse verhaal. Op andere momenten werd dan weer gezegd dat volkshuisvesting echt vooropstaat. Dat is veel minder consistent. Ik zou willen dat de linkse politiek een eigen rechtlijnig verhaal zou vertellen over hoe een rechtvaardig en goed woonsysteem er uit zou moeten zien.'
Sandra: 'In het woondebat moeten we ook klasse weer gaan benoemen. Kijk naar de politiek. Hoeveel mensen komen daar uit de sociale huur? Hoeveel mensen daar weten wat de problemen zijn in dat soort wijken? Er wordt op neergekeken.'

‘We stoppen mensen in containers op braakliggende stukken grond’

› Cody, grote aandacht gaat in je boek naar dakloosheid, ook door je eigen ervaring met je vader die dakloos werd. Wil je daar meer over vertellen?

‘We zijn dus allemaal lotgenoten in dezelfde wooncrisis, dat is belangrijk om aan te geven. Maar voor sommigen is het wel erger dan voor anderen. Als jij op zoek bent naar een woning en je wordt steeds maar overboden door een belegger dan is dat heel naar voor je, maar je staat niet op straat. Dat is toch wel een heel andere ervaring dan wanneer je dakloos bent. Je bent dus lotgenoot, maar er zitten wel verschillende gradaties in de mate waarin je de crisis ondervindt. Iemand dakloos laten worden is echt een politieke keuze. Een heel duidelijke die enorm ingrijpt in de levens van mensen. We zien dakloosheid nu op de eerste plaats als een zorgprobleem en niet als een woonprobleem, dat is eigenlijk heel krom. Het verbindende punt van dakloosheid is natuurlijk een gebrek aan huisvesting. Als je iemand direct aan een stabiele woning helpt, is dat een succesformule om ook andere problemen op te lossen.’

› Je schrijft ook dat de woningmarkt nu een ongelijkheidsmachine is. Wat bedoel je daarmee?

‘Toevallig sprak ik gisteren met een collega. Die collega is even oud en heeft dezelfde positie als ik. We verdienen dus precies evenveel geld. Ondertussen heb ik een huurwoning waar ik 1100 euro per maand voor betaal. Gisteren heeft hij acht ton geboden op een woning. Hoe kan het dat hij in zijn eentje zoveel kan betalen? Dat lukt alleen maar omdat hij een paar jaar geleden dankzij steun van zijn ouders op het goede moment en op de goede plek een woning heeft gekocht. Die woning is meer dan verdubbeld in waarde. Die overwaarde kan hij weer meenemen en hij krijgt opnieuw steun van zijn ouders om een nieuwe woning te kopen. Als ik ga uitrekenen wat het maximale bedrag is wat ik zou kunnen lenen, dan zou dat maximaal 300.000 euro zijn. En dat vind ik ook al een fors bedrag. Die kloof is dus niet ontstaan omdat we ander werk doen met een ander salaris maar omdat hij toevallig rijke ouders heeft. En ik kan hem dat natuurlijk niet kwalijk nemen dat hij die steun krijgt. Ik kan het zijn ouders ook niet kwalijk nemen dat ze die steun geven. Maar ik kan het wel het systeem kwalijk nemen dat die structuren zo in elkaar zitten.’

› Het draagvlak voor sociale woningbouw lijkt in Nederland steeds minder te worden. Hoe komt dat?

Cody: ‘Kijk naar Wenen, daar hebben ze een grote sociale huursector opgebouwd en ook in stand gehouden. In de Nederlandse steden is die sector juist afgebroken in de afgelopen jaren. Het geheime recept is niet heel moeilijk, dat is gewoon geld. In Bundesland Wenen gaat jaarlijks zo’n 1% van de belastinginkomsten naar wonen. Met dat geld kunnen ze woningen bouwen, de huren laag houden en verduurzamen. Het betekent dat de sociale huursector in Wenen ook toegankelijk is voor de middengroepen en ook voor de professor. Als jij het gevoel hebt dat je aanspraak kan maken op een sociale huurwoning dan ben je ook eerder geneigd om investeringen daarin te steunen. Ik zie veel mensen in Nederland die het gevoel hebben dat een sociale huurwoning voor hen nooit bereikbaar zal zijn door wachtlijsten of inkomen. Dan gaan ze dus ook stemmen op politieke partijen die minder sociale huur willen.’

Sandra: ‘Het is inderdaad heel erg een financieel verhaal. Zien mensen wel de waarde in van investeren? Dat merk je bijvoorbeeld ook heel erg bij de mythe van scheefwonen. Het is zo vaak gezegd dat er veel mensen zijn die vinden dat als je iets meer verdient en sociaal woont, je iets fout doet en een woning afpakt van een ander. Deze hardnekkige denkfout is enorm wijdverspreid. Dit terwijl het natuurlijk een kwestie is van voldoende goede en betaalbare woningen en maatregelen om kapitaal uit de woningmarkt te halen zodat prijzen omlaag gaan.’

› Wat zou een thuis volgens jullie moeten zijn?

Cody: ‘Het recht op behoorlijke huisvesting staat in de grondwet. Het gaat daarbij niet alleen om een dak boven je hoofd, maar om een breder pakket. Mijn invulling daarvan is dat het ook om een gezonde woning gaat. Geen woning dus die op vervuilde grond of naast een fabriek staat. Het moet ook

een passende woning zijn. Een gezin met drie kinderen kan bijvoorbeeld niet op dertig vierkante meter wonen. Daarnaast moet het ook een betaalbare en zekere woning zijn. Dus je moet niet van vandaag op morgen de kans hebben dat je op straat wordt gezet. Ook moet het een veilige woning zijn waarin je niet wordt blootgesteld aan geweld. Tot slot moet de woning ook op een goeie plek staan. Met een school en werk in de buurt, waar je aan je sociale connecties kan werken.'
Sandra: 'Wat ik bijvoorbeeld in Wenen mooi vind, en wat mij daar opviel, is dat daar wordt gebouwd voor gemeenschappen. En het klinkt misschien gek dat je dat opnieuw moet bedenken maar het was zo mooi om te zien. Ben je bijvoorbeeld een alleenstaande vrouw met een jong kind dan is daar een inpandige crèche. Of er is bijvoorbeeld een gelegenheid waar je 's avonds ook kunt eten. Dat is net zo goed een cruciaal onderdeel van bouwen.'

'Het recht op behoorlijke huisvesting staat in de grondwet'

› Om de wooncrisis op te lossen worden er de komende jaren veel tijdelijke woningen neergezet. Is dat een goede zaak?
Sandra: 'Ik vind het heel pijnlijk dat ook linkse partijen mee zijn gegaan in het frame van flexwoningen. Kijk eens naar mijn stad Groningen. Ik heb heel lang in de Oosterparkwijk gewoond. Dat is echt prachtig. Dat zijn de kathedralen voor de arbeidersklasse die in een diepe economische crisis zijn gebouwd. Als land hadden we het toen enorm moeilijk. En nu we ongelooflijk rijk zijn bouwen we flexwoningen. We stoppen mensen in containers op braakliggende stukken grond.'
Cody: 'Schaamcontainers, noem ik ze.'

› Wat is jullie hoop voor de toekomst?
Cody: 'Veel oplossingen waar nu over wordt gesproken, vallen toch binnen het bestaande systeem waarbij mensen weer meer geld moeten lenen om een woning te kopen. Dit en andere plannen waarvan we weten dat het alleen maar de prijzen verder opdrijft. Ik hoop dat er echt weer massaal wordt geïnvesteerd in volkshuisvesting. Maar wat mij heel erg stoort aan het debat over wonen is dat het snel de details in gaat. Dan gaat het over individuele maatregelen, over het puntensysteem van de sociale huursector of over de verhuurderheffing. En dat is ook logisch want dat zijn concrete knoppen waar je aan kan draaien. Maar wat zijn nou de systematische oplossingen? Ik zou graag een stapje terug willen doen om dat ambitieuze en progressieve verhaal over wonen te ontwikkelen. Zodat we een concreet idee hebben van hoe dat eruit zou moeten zien. Vervolgens kun je dat dan handen en voeten geven met concreet en coherent beleid.'

Sandra: 'Ik was heel trots toen het ons lukte om afgelopen jaar de huur te bevriezen. Dat is niet het hoogste doel want we willen huurverlaging. Maar ook dat is alleen maar gelukt omdat we met heel veel mensen die strijd zijn aangegaan. Doordat we heel veel mensen georganiseerd hebben. Er is dus momentum om te blijven organiseren en die systematische verandering af te dwingen. Dat vind ik heel hoopvol.' •

tekst Xander Topma
foto's Maurits Gemmink

Het boek 'Uitgewoond' van Cody Hochstenbach ligt nu in de boekhandel en is ook te koop via uitgeverij Das Mag (dasmag.nl).

foto Akke van Eck

foto Maurits Gemmink

Congres 'Heel de mens' in 1999.

ONS SOCIALISME VOOR DE TOEKOMST

De beginselen in ‘Heel de mens’ gaan we actualiseren, om ons socialisme bij de tijd te brengen. Dat hebben we besloten op het congres van 2019. Ook om nieuwe groepen en nieuwe generaties voor ons te winnen. Ronald van Raak vertelt hoe het hier mee staat en vooral hoe de leden kunnen bijdragen.

WAT IS HET toch fijn om een socialist te zijn! Je kunt als SP’er bestuurder worden, of volksvertegenwoordiger – zoals ook bij andere partijen kan. Maar daarnaast kun je nog zoveel meer. Op allerlei manieren organiseren wij mensen en op allerlei wijzen voeren wij acties. In de buurt en op het werk, fysiek op straat of digitaal, met verschillende mensen en groepen. Die creativiteit is zo mooi aan de SP, maar soms lijken we die ook een beetje kwijt. Reden om na te denken over ons socialisme voor de toekomst.

Van alle kanten groeit de kritiek op het marktdenken en op de neoliberale politiek, die partijen van rechts – én van links – al vele jaren hebben gevoerd. Het vertrouwen in het neoliberale denken heeft een flinke knauw gekregen. Toch kiezen nieuwe groepen en nieuwe generaties nog lang niet altijd voor de SP. Veel mensen delen onze idealen, maar we slagen er niet genoeg in om die met onze boodschap te bereiken. Ook daarom moeten we blijven nadenken over onze beginselen en over onze partij.

Van ons allemaal

Wat voor partij zijn wij en hoe voeren wij politiek? Wat is ons socialisme? Dit zijn vragen die raken aan de beginselen van de SP. De wereld verandert voortdurend en daarom moeten ook wij blijven nadenken over onze beginselen. Niet omdat onze idealen achterhaald zijn, maar omdat we blijven zoeken naar nieuwe manieren om die in de praktijk te brengen. Nadenken over ons socialisme doen we al vanaf het begin van de SP in 1972, vijftig jaar gelden. In 1999 leidde dat tot ons beginselprogramma ‘Heel de mens’.

Ons socialisme is van ons allemaal; alle SP’ers willen we dan ook vragen om mee te doen. In een ledenenquête zullen we elk SP-lid uitnodigen om mee te denken over een geactualiseerde versie van ‘Heel de mens’. Dit sluit aan op een evaluatie die we in 2021 hebben gehouden. In april en mei hebben we ook al een enquête gedaan en daarna gesprekken gevoerd in de afdelingen. In december besloten we deze evaluatie met een conferentie over ‘Heel de mens’, met gasten uit binnen- en buitenland.

Congres 'Heel de mens' in 2021, Ronald van Raak links op de foto.

Als voorbereiding op de actualisering van 'Heel de mens' schreef Ronald van Raak 'Stel een daad'. Daarin laat hij zien hoe de SP in 1972 werd opgericht en hoe SP'ers overal in het land een eigen socialisme ontwikkelden, met bijzondere acties en door politiek te voeren voor én met de mensen. En hoe destijds de discussies gingen in aanloop naar ons beginselprogramma 'Heel de mens' (1999). Dit boek is te bestellen in de SP Shop: shop.sp.nl

Praktische ervaringen

Nadat Poetin zijn verschrikkelijke oorlog begon in Oekraïne moest ik terugdenken aan de tijd van de Koude Oorlog en de val van de Muur in 1989. Een periode waarin ook in ons land de overwinning werd verkondigd van het neoliberalisme en het socialisme voor dood werd verklaard. Linkse partijen als CPN, PSP en PPR gingen op in GroenLinks, een partij die koos voor een 'vrijzinnig' liberale koers. Ook de PvdA schudde in 1995 haar ideologische veren af en nam afscheid van het socialisme.

In plaats van afstand te doen van het socialisme besloten de SP'ers van toen hun socialisme te vernieuwen. Een heel eigen ideologie, geïnspireerd door politieke denkers uit binnen- en buitenland, maar vooral op basis van praktische ervaringen die zij vanaf de oprichting van de partij in 1972 hadden opgedaan. Op het Congres van 1991 werden onze waarden van menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit vastgelegd; in Tegenstemmen (1996), het boek van Jan Marijnissen, maakten we een analyse van het neoliberale denken dat toen doorbrak.

Beter gebruiken

In 'Heel de mens' (1999) brachten we onze waarden en kritiek samen en formuleerden we onze alternatieven. In de ruim twee decennia dat we met deze beginselen hebben gewerkt blijken ze nog verrassend actueel, maar hebben we als partij ook nieuwe ervaringen opgedaan en nieuwe lessen geleerd. Ook de wereld waarin we opereren is veranderd: het neoliberale denken is nog altijd dominant, maar toch groeit de ruimte voor alternatieven. Mede daarom vond het congres dat we ons socialisme moeten blijven overdenken en opnieuw bij de tijd moeten brengen.

Uit de evaluatie die we in april en mei 2021 hebben gedaan (en waarvan in september een verslag verscheen) bleek dat SP'ers een positief, kort en meer onderscheidend programma willen. Onze waarden van menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn onverminderd actueel, maar onze analyse en alternatieven moeten volgens de leden worden geactualiseerd. Belangrijk is ook dat we onze beginselen 'internaliseren': ofwel dat we ze beter gebruiken in ons politieke werk. Ons socialisme moet ook aantrekkelijk zijn voor nieuwe groepen en generaties.

Leden aan het woord

Hoe onze beginselen uiteindelijk worden is aan de leden. Om te beginnen door mee te doen aan de nieuwe ledenenquête, waarin we alle SP'ers vragen wat zij van de vernieuwde 'Heel de mens' vinden en welke ideeën zij hebben om dit verder te verbeteren. Over die enquête zullen de leden in mei meer te horen krijgen. Al de commentaren van hopelijk duizenden SP'ers zullen we verwerken in een nieuw concept van 'Heel de mens'. Dat we op 22 oktober – als de SP vijftig jaar bestaat – willen presenteren.

Ondertussen moeten afdelingen vooral niet stil blijven zitten. Wat mij betreft organiseert elke afdeling een gesprek met de leden over de actualisering van 'Heel de mens'. Het is immers belangrijk dat SP'ers hun eigen ervaringen delen en dat we gezamenlijk lessen trekken. Dat kan bijvoorbeeld rondom de nieuwe ledenenquête. Wij zijn benieuwd naar de opmerkingen en voorstellen van al onze leden. Want als we onze beginselen kunnen opfrissen, wordt het nog fijner om een socialist te zijn. •

tekst Ronald van Raak

Meer info

Op **spnet.nl**, de website voor leden, kun je onder Congres XXVI de conferentie van 11 december terugkijken, waarin we spraken met socialisten uit binnen- en buitenland over ons socialisme.

LINKSVOOR

IN BELGIË LEER JE LUISTEREN, IN NEDERLAND LEER JE PRATEN

Sonja Mulleman (62) is getrouwd en heeft een zoon. Tot de verkiezingen was ze voorzitter van de afdeling Terneuzen. Ze deed dat met overgave, maar het werd een beetje te gek, ze zag haar man bijna nooit meer. Ze heeft beloofd om haar werk voor de SP te minderen. Nu beperkt ze zich tot de mensen van Dethon, de sociale werkvoorziening in Terneuzen. Sonja heeft beloofd dat ze er is, dus is ze er.

tekst Anne-Marie Mineur
foto Karen Veldkamp

› Wat is het verhaal van Dethon?
Over Dethon heb ik in 2020 een zwartboek opgesteld. Mensen die langdurig ziek waren werden onder druk gezet om vervroegd met pensioen te gaan, dat soort dingen. Ik heb me er echt in vastgebeten, en dat heeft uiteindelijk geleid tot het vertrek van de directeur en een leidinggevende. De interim-directeur die er nu zit, heeft echt een goed hart, hij kan het recht en het onrecht zien. Maar ik ben nog lang niet klaar. Er zijn nog steeds verhalen over gefoefel.

› Waar komt die drive vandaan?
Als klein kind wilde ik ontwikkelingshulp doen, ik wilde mensen helpen. Dat kon ik niet tegen mijn ouders vertellen, dat vonden ze niet goed genoeg. Ik wilde rechten studeren, of kapster worden, of airhostess, maar dat mocht allemaal niet, of ze dachten dat ik het niet kon. Toen ben ik binnenhuisarchitect geworden. Ik heb daar nooit veel mee gedaan. Ik geloofde nooit dat ik iets kon, behalve de sociale dingen, want daar konden mijn ouders niet bijkomen. Die rode jas draag ik met trots.

Voor mijn man moet ik er nu meer zijn, maar ik blijf wel actief in de kerngroep. We kregen een brief van een mevrouw met een zoon die in de Wajong zit. De Wajong is een paar procent verhoogd, dus ze wil nu graag weten wat dat betekent voor de toeslagen maar dat is heel ingewikkeld. Het zou mooi zijn als er een systeem kwam waarop je dat soort gegevens kunt invoeren, en dat je gewoon met schuifjes kunt aangeven hoeveel je verdient en wat je situatie is. Ik zou graag hebben dat de SP daar ook mee aan de slag gaat.

› Waarom ben je naar Nederland gekomen?
Voor de liefde. Ik heb altijd in Dongen gewoond. Dat is de enige plek waar ik terug naartoe zou willen, naar Brabant. Zeeuws-Vlaanderen is te dicht bij België. Ik vind Belgen te gesloten en te achteraf. Ik hoor liever op voorhand wat mensen van me vinden. In België leer je luisteren, in Nederland leer je praten. •

RODE DENKERS

DEEL 8
HERBERT MARCUSE

OVER DE EENDIMENSIONALE MENS

SP-scholing in 1975 met Derk Sauer in Amsterdam, over de acties, over stakingen (Arbeidersmacht) en over het socialisme.

‘Een mens is meer dan een consument’, zong Bob Fosko in het SP-lijflied. Maar in een kapitalistische samenleving is ook de ontwikkeling van mensen overgeleverd aan de wetten van de markt. Denker Herbert Marcuse liet met zijn filosofie zien hoe het kapitalisme ons denken beïnvloedt.

In de vroege SP werden veel acties gevoerd, maar werd ook regelmatig gestudeerd, op wat toen de ‘rode denkers’ waren. Daartoe hoorde zeker Herbert Marcuse en zijn beroemde boek over De eendimensionale mens (1964). Sporen daarvan zijn nog te vinden in Tegenstemmen (1996) van Jan Marijnissen, waarin hij spreekt over het ‘eendimensionale karakter van het neoliberalisme’. De geest van Marcuse is ook te herkennen in ons beginselprogramma Heel de mens (1999) en zijn filosofie is nog altijd relevant om te snappen wat kapitalisme met ons doet.

Herbert Marcuse (1898-1979) was een Duits-joodse denker die na de machtsovername door de nazi’s Duitsland ontvluchtte en Amerikaan werd. In de VS werd hij actief in de ‘Frankfurter Schule’, een groep van gevluchte marxisten die het socialisme wilden vernieuwen. Eind jaren zestig groeide Marcuse uit tot een held van de studentenbeweging en dat werd hij ook in de voorlopers van de SP (KEN en KPN). Die status kreeg hij door een filosofie die liet zien hoe het kapitalisme ons denken beïnvloedt: hoe het mensen tot consumenten maakt en alternatieven de kop indrukt.

Een beroemd idee van Herbert Marcuse is dat van ‘repressieve tolerantie’, of de ‘schijnbare vrijheid’ die er zou zijn in onze kapitalistische samenlevingen. Er is daar een vrijheid om je eigen mening te uiten, maar slechts in media die vooral de belangen dienen van de heersende klassen. Voorbeelden van ‘repressieve tolerantie’ zijn er ook in de commercie, zoals het beeldmerk van Che Guevara. Dat begon als een symbool van revolutionair verzet, maar werd toegeëigend door de mode-industrie, waar ondernemers geld verdienen aan T-shirts van Guevara.

Technologische ontwikkelingen leiden volgens Marcuse tot een systeem van ‘machtsuitoefening en coördinatie’ en tot ‘sociale controle in het belang van de status quo’. Hij maakte deze analyse in de jaren zestig, toen we nog geen internet en geen Big Tech bedrijven hadden, maar hij is misschien actueler dan ooit, nu multinationals als Google, Facebook en Microsoft via hun commerciële algoritmen bepalen wat wij wel en niet via de sociale media te zien krijgen. In een ‘eendimensionale’ wereld waarin we nauwelijks kennismaken met alternatieve gedachten.

In Tegenstemmen legt ook Jan Marijnissen een verband tussen het kapitalistische marktdenken en de eenzijdige ontwikkeling van de mensen, of met ons ‘eendimensionale’ denken. Omdat de markt is doorgedrongen tot alle facetten van ons leven: ‘Dat daarmee onze hele cultuur, van pop en sport, tot schilderkunst en opera, wordt overgeleverd aan de wetten van de markt, en dus aan de eendimensionale, alles gelijkschakelende platvloersheid van de commercie, dat moet kennelijk voor lief worden genomen.’ Marcuse is nog altijd het bestuderen waard. •

tekst Ronald van Raak
foto archief SP

tekening Nuno Lezon / Noun Project©

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SP

naam	: Socialistische Partij (SP)	
adres	: Snouckaertlaan 70	
postcode	: 3811 MB	woonplaats: Amersfoort
land	: Nederland	incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):		
reden betaling	: betaling contributie	

SEPA Single Euro Payments Area

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____

roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v ____

adres + huisnr : _____

postcode : _____ woonplaats: _____

land : _____ geboortedatum: _____

email : _____

telefoon : _____ mobiel: _____

IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)

plaats en datum : _____

handtekening :

Tribune april 2022

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort.
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Compensatie

De compensatie voor de gestegen energieprijzen door de ogen van "onze" fijne overheid...

Het is weer hetzelfde oude liedje! Het rijkste deel van de Nederlandse bevolking profiteert het meest van de toeslag. Ik blijf me verbazen... De top van de samenleving zal altijd wel het meeste baat hebben bij belastingheffing. Belastingheffing zou toch om herverdeling van welvaart moeten gaan? Daarbij zijn de kosten van de maatregel ook enorm als je iedereen laat meeprofiteren. Ik ben niet van de complottheorieën, maar toch ben ik benieuwd naar het stemgedrag van de gemiddelde belastingdienstmedewerker.

Vriendelijke groeten,
Hans Alberts, Nieuwleusen

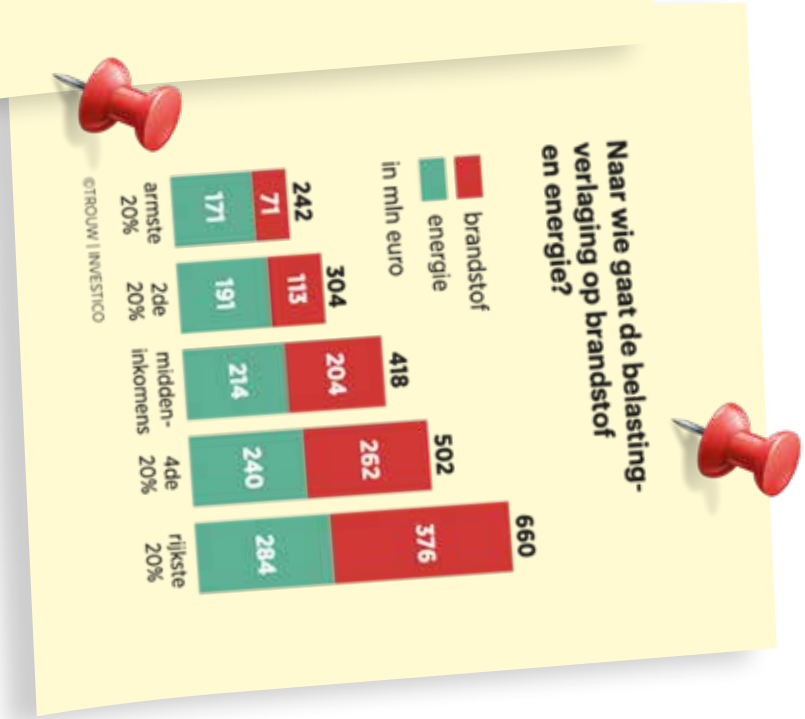

CRYPTOGRAM

Horizontaal
7 Gevaccineerd, maar toch Covid opgelopen bij diefstal. (17 en 4,5,8) - 10 Plantje klinkt alleen maar als explosief materiaal. (5) - 11 Hoeveel voetballers op het veld? Spitse oren! (3) - 12 Europese natie genoemd naar bevroren H2O. (6) - 13 Is, bij haast, niet vaak nuttig. (5) - 14 Na deze berekening kan de hond dubbel kwispelen. (12) - 15 Gestaag voortgang maken met het incasseren. (8) - 16 Was chique kleding voor Anton Geesink. (7) - 17 Gelovige vriend(in) heeft weet van het Oude en het Nieuwe. (11) - 18 Favoriete bloem van een zelfzuchtig type. (6)

Verticaal
1 Lekkernij favoriet bij Inuit? (11) - 2 Steelt (alleen) kleinigheden door ze te zuigen. (11) - 3 In het leger lijkt iedere mantel hetzelfde. (10) - 4 Uurtjes vermoorden om de verveling te verdrijven. (2,3,5) - 5 Vogels rennen op hoge poten. (11) - 6 Om meervoudig mee te schrijven. (6) - 8 Vakjuweel is voor burgervader bindend. (10)
9 Trainer-voetballer werd rundveehouder? (6)

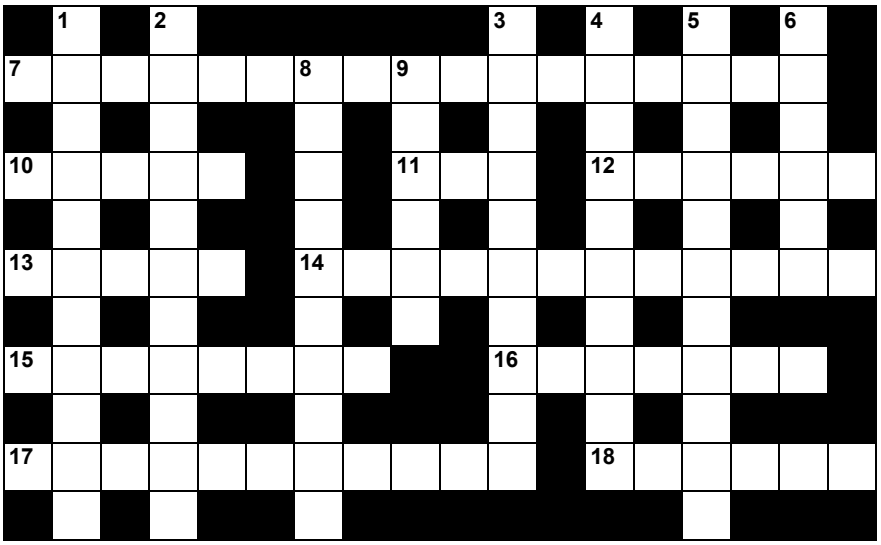

DUBBEL-SPIRAALTJE

Anagrammatica! U begint linksboven. Vind eerst een 9-letter woord dat samengesteld kan worden uit *alle* individuele letters van de omschrijving onder '1' en plaats dit in de linkerbalk. Ga dan tegen-de-klok in totdat alle anagrammen gevonden zijn. Deze Dubbelspiraal heeft een tweede 'krul'. Het 3de woord van de spiraal links (omschrijvingen 1-10) is het beginwoord van de rechterspiraal (a-i), die 'bovenaan in het midden' begint. Dit woord is een palindroom. De 'ij' is één letter. Veel plezier!

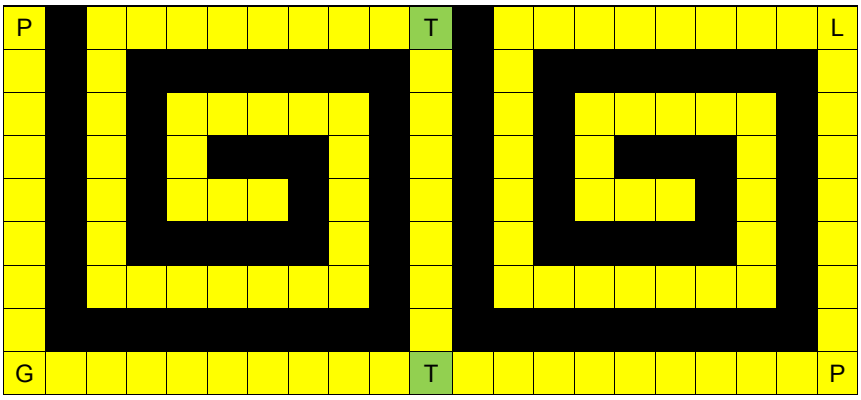

OMSCHRIJVINGEN

Vanaf linksboven		Vanaf middenboven	
1	Stapeling	a	War watert
2	Wegcode tien	b	Nette afloop
3	Erwt waart	c	Spek loper
4	Snel traag	d	Cult hulde
5	Eens nar	e	Rinkels
6	Pontons	f	Tarwe ma
7	Peilt	g	Sitar
8	Riant	h	Sloep
9	Eng	i	Sul
10	OMG	j	Als

Henry en Lucas, © FLW 2022

OPLOSSING CRYTOGRAM MAART

Horizontaal
4) Kunstrubber 8) Sledetocht 9) Puzzelmarathon 11) Nachtkijker 13) Vakantiegids 15) Buien 17) Eelt 18) Koos 19) Beleg 20) Aaseter.

Verticaal
1) Bultrug 2) Stille Oceaan 3) Luid 5) Boter bij de vis 6) Rechtse directe 7) Strop 10) Mijt 12) Isoleren 13) Vouwen 14) Tenor 16) Eieren.

OPLOSSING NUMMERPLAATJE MAART

< oftewel 'kleiner dan' teken.

Vol. 8	2km	11-11	0.01	19	110%
.22	PS2	#4	70	088-	30/70
91	2TB	1991	oOo	737	1488
1/7	4km	83°	3v	V2	35
11	MCVI	9	T-34	930m	XO
72%	40cm	1884	1848	5-0	2.0
2021	2022	X-3	6G	2019	8K

De winnaar van de maartpuzzel 2022 is M. Nijkamp uit Enter.
Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 27 april naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

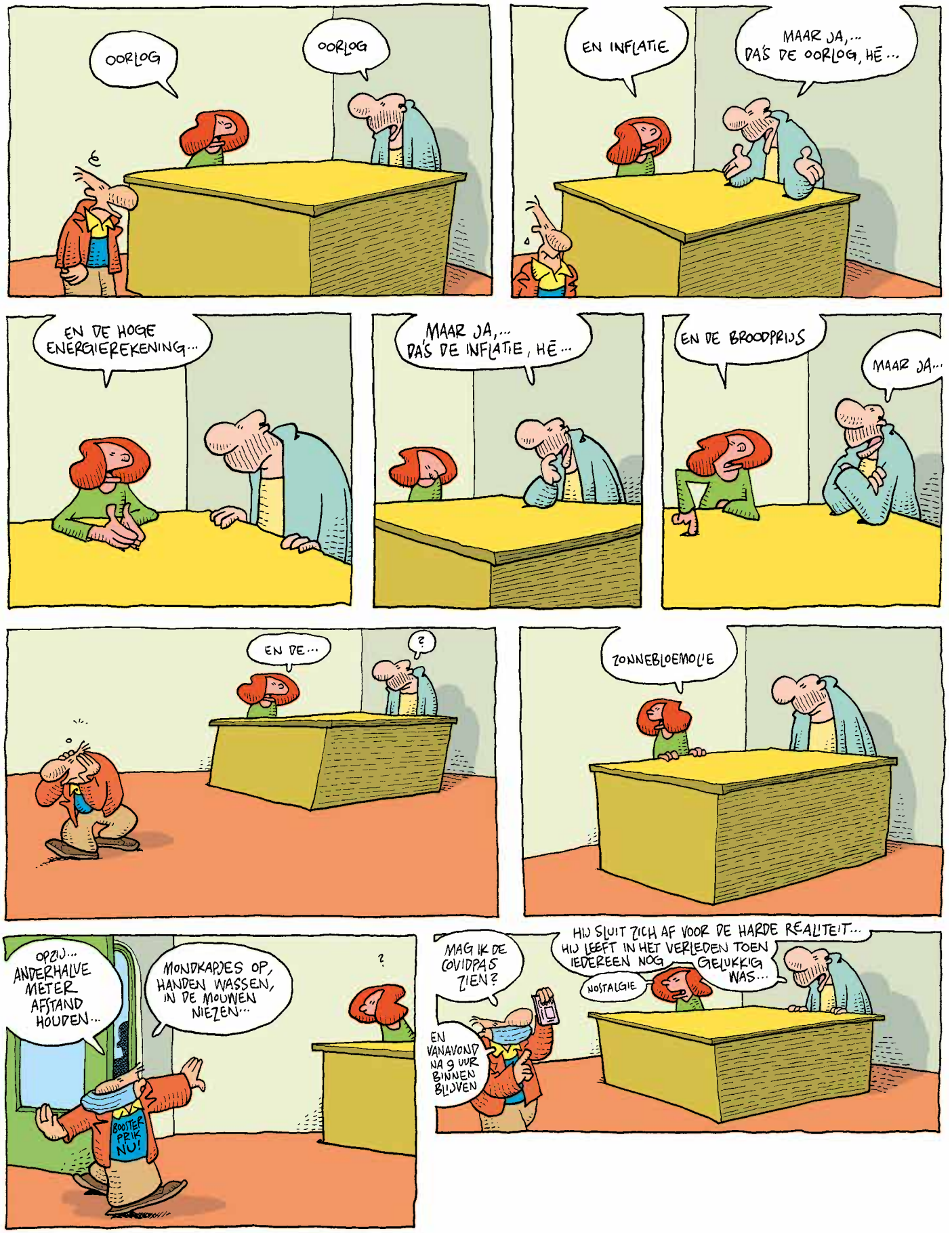

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 5 • mei 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

EMILE ROEMER
SOCIALIST EN GOUVERNEUR

GOKINDUSTRIE LOSGESLAGEN

HOUTKAP EN CORRUPTIE IN MALEISIË

Arend van Dam

EXTRA KAARTEN VOOR SP-FAMILIEDAG!

De familiedag van de SP, op zondag 19 juni 2022 in dierentuin Burgers' Zoo in Arnhem, was al uitverkocht maar door het vervallen van de coronamaatregelen zijn er weer kaarten beschikbaar. Gedurende de familiedag is de hele dierentuin vrij te bezoeken. Ondertussen kun je speeddaten met SP-Kamerleden, zijn er volop activiteiten voor de kinderen, is er muziek van onder andere van Dik Hout, een toespraak van Lilian én een unieke terugblik op vijftig jaar SP in Nederland. Dat mag je niet missen. Kortom: een leuke dag en voor ieder wat wils. Kijk op sp.nl/familiedag voor meer informatie en kaarten.

SP JONGEREN

WANDELEN IN HET VOLKSBOS MET SP JONGEREN EN REMI POPPE

In 1992 gebeurde er iets bijzonders. In Vlaardingen en Maassluis kwamen mensen massaal in actie tegen de door de gemeente voorgenomen plannen voor een vuilstortplaats. Dat deden ze door duizenden bomen te planten op de plek waar de vuilstortplaats zou komen. Dankzij die actie kwam de stortplaats kwam er niet en het bos staat er nog steeds.

Op zaterdag 14 mei gaan we samen met één van de actieleiders Remi Poppe wandelen in het Volksbos. Ook zal hij ons meer vertellen over de bekende 'Poppe-methode'. We spreken om 11:00 af op het afdelingspand van de SP Vlaardingen aan de Broekweg 76.
Wil je erbij zijn? Meld je aan door te mailen naar jongeren@sp.nl

'Groeiend verzet' organiseert plantdag van het volksbos tegen vuilstort in de Lickebaert -polder Vlaardingen 12 december 1992. Rond de 20.000 bomen worden geplant.

foto Jaap Dijkstra

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Nenad Mećava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Maurits Gemmink, Ronald van Raak
Karen Veldkamp

Foto omslag
Maurits Gemmink

Illustraties
Arend van Dam, Joren Hans
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

Emile Roemer
SP'er in het Gouvernement
6

'Breng de kinderen terug!'
Steundemonstratie toeslagenouders
10

Gunst van de gokker
Wildgroei aan reclames
16

Houtkap Maleisië
Socialisten zij aan zij met bevolking
22

Moed herdenken
Littekens van de oorlog
26

4 **Actueel: Renske Leijten pleit voor referendumwet**
21 **Vul de ledenenquête in**
25 **Uitgelicht: Wilde staking**
28 **Linksvoor: Magda Rijk ontspant in het oudste café van Nederland**
29 **Rode denkers: Paulo Freire**

13, 14, 15 **Nieuws** 30 **Prikbord** 31 **Puzzel**
32 **Theo de buurtconciërge**

COLUMN

Oud bestuur in nieuwe pakken

Het kabinet Rutte 4 is inmiddels honderd dagen onderweg. Het beloofde 'nieuwe leiderschap' en de 'nieuwe bestuurscultuur' blijven uit. Dat is natuurlijk geen verrassing. Wij blijven oppositie voeren en alternatieven presenteren. Op dit moment leggen we de laatste hand aan een wet voor zorgbuurthuizen in Nederland. In Oss zijn we er zelf al eentje aan het bouwen.

Waar ik me persoonlijk echt boos om kan maken, zijn de aangekondigde bezuinigingen op de verpleeghuiszorg: 400 miljoen euro wordt er op bezuinigd. Dit betekent dat het mooie, maar pittige werk, met minder mensen gedaan moet worden. Een norm voor voldoende personeel op de verpleeghuisafdeling wordt geschrapt. Dat betekent een hogere werkdruk voor de medewerkers en slechtere zorg voor de ouderen.

Wie bedenkt zoiets? In de verpleeghuizen! U weet wel, de plekken waar in de coronacrisis zoveel ellende is geweest. Als stank voor dank krijgen de medewerkers en de ouderen nu een bezuiniging? En ook: we worden allemaal ouder. Er is juist meer ouderenzorg nodig. Maar nieuwe plekken in de verpleeghuizen komen er niet bij, terwijl de wachtlijsten nu al lang zijn. Voor een extra salarisverhoging heeft dit kabinet geen cent uitgetrokken, terwijl er zoveel extra mensen in de zorg nodig zijn. Als je rijk bent dan kun je goede zorg kopen, bijvoorbeeld in een mooie particuliere zorginstelling. Maar als je aangewezen bent op het verpleeghuis op de hoek dan ga je deze bezuiniging keihard voelen.

Wij blijven strijden tegen deze bezuinigen en voor ons alternatief van het zorg-buurthuis: oud kunnen worden in je eigen buurt, met liefdevolle zorg in een kleinschalige zorginstelling.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

SP WIL DE GRONDWET WIJZIGEN

‘MET EEN REFERENDUM IS JE STEM DIRECT IETS WAARD’

Op 13 april werd de referendumwet van de SP in tweede lezing behandeld in de Tweede Kamer. Het doel is om de grondwet aan te passen om zo een correctief bindend referendum mogelijk te maken.

RENSKE LEIJTEN verdedigde de referendumwet onder toeziend oog van oud SP-Kamerlid Ronald van Raak en oud D66-Kamerlid Boris van der Ham die destijds het originele voorstel hebben ingediend en verdedigd. Hoewel het nog een hele opgave lijkt om de benodigde tweederde meerderheid binnen te halen, ziet Leijten de absolute noodzaak van de wet en blijft ze doorgaan tot het zover is.

› **Waarin verschilt deze SP-wet van het referendum zoals we dat al kennen?**
‘Dit gaat om het verankeren van het recht op een referendum in de grondwet. Het is een historisch moment waarin we kunnen regelen dat er een instrument in handen komt van de inwoners van ons land waarmee zij de macht kunnen corrigeren. De referenda die we hebben gehad, dat waren niet-bindende referenda. Het is belangrijk dat mensen een stem krijgen waarmee ze de regering en Tweede Kamer kunnen corrigeren als die een wet aannemen waarvan ze zeggen: dat willen we niet. Als dan een meerderheid van de bevolking in een referendum een wet niet wil dan moet de regering deze intrekken.’

› **Behandeling van de wet gaat in meerdere lezingen en termijnen. Dit was de eerste termijn (bespreekronde) van de tweede lezing. Hoe ging dat?**
‘Omdat het een grondwetswijziging is, hebben we bij deze tweede lezing van de wet een tweederde meerderheid nodig. Partijen als VVD en CDA zijn dan gewoon nodig. Je ziet dat bij de VVD de helft van de leden eigenlijk wel voor is maar ze zeggen ook: dit is nu niet ons strijdveld. Het

zou heel goed zijn als ze het open zouden laten aan de fractie hoe de leden willen stemmen maar ze willen geen gedoe in het kabinet.'

› Een staatscommissie en veel deskundigen spreken zich uit voor een correctief referendum. Het is dus geen SP-speeltje?
'Het democratisch tekort wat wij in Nederland kennen gaat over mensen die zich niet meer bij de democratie thuisvoelen omdat het ze niks brengt. De staatscommissie die dit heeft onderzocht en ook de Atlas van Afgehaakt Nederland constateren dit. Met het recht op een referendum is iemands stem direct iets waard. Daarnaast zorgt het ook voor meer publiek debat over belangrijke onderwerpen. Zo maken we politiek en democratie weer van iedereen.'

› Als deze SP-wet nu niet wordt aangenomen, betekent dit dan het einde van het voorstel?
'In de week van 16 mei vindt de tweede termijn van de tweede lezing plaats. Ik hoop natuurlijk dat we met een goed debat die meerderheid gaan binnenhalen. Lukt dat niet dan gaan we opnieuw die eerste lezing doen om het in de grondwet te kunnen krijgen. Bij de volgende verkiezingen moeten we dan ook het belang duidelijk maken bij de kiezers. Dan hebben we in de komende periode alsnog die tweederde meerderheid die we nodig hebben. Dit is echt de tijd voor het referendum.' •

Tekst Xander Topma
foto Joshua Versijde

Jannie Visscher
voorzitter SP

Voor vrijheid is moed nodig

Dat is de titel boven een artikel verderop in deze Tribune. Het vertelt de geschiedenis van vader en zoon Gerrit en Rinus Van 't Eind die aan het einde van de Tweede Wereldoorlog zijn vermoord door de Duitse bezetters. Zij woonden op de plek waar nu ons partijkantoor De Moed staat. Beide mannen waren actief in het verzet. In het artikel vertelt hun familielid Bas van 't Eind uit Amersfoort hoezeer deze geschiedenis ook nu nog altijd voortleeft binnen de familie.

Helaas hebben op veel plekken ook nu mensen te lijden onder oorlog, onderdrukking en geweld. Ons eigen land heeft de afgelopen jaren meegewerkt aan een permanente oorlog, in onder meer Afghanistan, Irak en Syrië. Nergens hebben deze oorlogen geleid tot vrede. Wel hebben ze veel leed veroorzaakt en veel slachtoffers gemaakt. Vernietiging van landen leidde tot miljoenen vluchtelingen en versterkte de positie van terroristische organisaties. Daarom is het zo belangrijk dat we ons als SP verzetten tegen deze zinloze oorlogen en kiezen voor vredespolitiek.

Deze maand herdenken we de slachtoffers van oorlogssituaties. De dappere mensen die zijn omgekomen en gewond zijn geraakt door de economische belangen en honger naar macht van anderen.

Tegelijkertijd woedt ook de verschrikkelijke oorlog in Oekraïne. Wanneer we herdenken zijn we aan onszelf verplicht om ook na te denken over oplossingen om meer slachtoffers te voorkomen. Hoe we ervoor kunnen zorgen dat de littekens van oorlog niet generaties lang zichtbaar blijven.

Vrede moet komen van onderop en het is aan ons en onze partij om aan die beweging mee te werken.

‘SP’er zijn, dat zit niet in je baan, dat zit in je hart’

EMILE ROEMER, GOUVERNEUR VAN LIMBURG:

‘VRAAG 1 VAN DE KIESWIJZER MOET ZIJN: IN WAT VOOR SAMENLEVING WILT U LEVEN?’

De eerste honderd dagen zijn goed en wel voorbij als we op bezoek gaan bij Emile Roemer. Het bestuur van Limburg huist in het Gouvernement aan de Maas, het gebouw waar in 1991 de wereldtop bij elkaar kwam voor de onderhandelingen over het Verdrag van Maastricht. De kamer van de gouverneur – in Limburg noemen ze de commissaris van de Koning zo – ligt aan het einde van een zuilengalerij, waar foto’s hangen van alle voorgangers. Roemer is de eerste socialist in een rij met vooral katholieke bestuurders.

› Hoe bevalt de nieuwe baan?
‘Heel erg goed, ik voel me als een vis in het water. Er is genoeg te doen, met vier crises: een watersnood, een bestuurscrisis, Oekraïne en corona. Maar we hebben echt een heel professionele organisatie, het is een fijn college wat er zit, heel fijne mensen. Dat doet veel, het is toch allemaal mensenwerk.’

› Er zit een heel nieuw college, hè?
‘Ja, dat is uniek. Een jaar geleden is er een heel college afgetreden: zeven gedeputeerden en de commissaris van de Koning. Dat heeft een enorme impact gehad. Zoiets is natuurlijk iets wat jaren van opbouw kent, en op een gegeven moment kwam alles bij elkaar waardoor de hele boel implodeerde. Eén van de onderzoekers noemde het een perfecte storm. De statenleden maken een analyse van wat er precies gebeurd is, dat is niet aan mij.’

› Maar integriteit is wel een taak van de commissaris, toch?
De hoeder van de integriteit, dat is een rijkstaak. Strafbare feiten zijn nergens geconstateerd, en het rapport zegt nergens van, commissaris, ik zou dáár nog eens eventjes naar kijken. Maar de onderzoekers hebben wel aangetoond: dit is geen reden om een feestje te vieren. Er is zeker veel te verbeteren. Er is misschien geen belangenverstrengeling, maar er zijn genoeg voorbeelden geweest van de *schijn* van belangenverstrengeling, en dat wil je ook niet. Er ging een hoop mis met de subsidies, één van de gedeputeerden speelde daar een dominante rol in en het was slecht controleerbaar. Dat heeft het hele college zich aangetrokken. Toen zijn ze opgestapt.

Johan Remkes werd vervolgens ingevlogen om als waarnemer orde op zaken te stellen. Het is de statenleden niet gelukt om een nieuw college te vormen, dus toen is Remkes op zoek gegaan naar zes nieuwe mensen. Toen die benoemd waren, ging de procedure open voor een nieuwe commissaris van de Koning, een gouverneur. En dat ben ik geworden.’

› Hoe is het om als SP’er op zo’n post te zitten? Ben je nu ‘het schoothondje van het grootkapitaal’ geworden?
‘Of ik SP’er ben wordt niet bepaald door welke baan ik heb. Als ik nou bij de universiteit ga werken, of bij een bedrijf dat koelkasten maakt, ben ik dan geen SP’er meer? Als je als SP’er alleen nog maar wethouder of raadslid mag zijn, dan blijven er maar weinig banen over. SP’er zijn, dat zit niet in je baan, dat zit in je hart. Het is een andere rol dan toen ik fractievoorzitter was in de Tweede Kamer. Dat is schakelen. Je moet er voor iedereen zijn, je bent voorzitter van de hele Staten. De Statenleden moeten je allemaal even lief zijn, je moet voor iedereen even hard lopen.

En de aard van het beestje speelt ook een rol. De toegankelijkheid en de laagdrempeligheid en alles waar je aandacht aan besteedt, dat zegt wat over het type mens dat ik ben. Ik krijg natuurlijk honderdduizend uitnodigingen, dus je zult moeten kiezen. Maar wat iemand meebrengt, dat weet je ook als je iemand kiest als gouverneur.’

› Heb je voor jezelf ook doelen gesteld?
‘Heel veel. Maar die houd ik voor me. Ik wil dat mensen me beoordelen op wat ik gepresteerd heb. Dat ik ook gemerkt in alle functies die ik gehad heb. Ik ben overal met behoorlijk wat waardering en respect weggegaan. Dat is niet omdat ik alleen maar een grote vriendelijke reus ben. Mensen zeiden: dat voelde goed, hij heeft er hard voor gewerkt en hij heeft ook nog het nodige voor elkaar gekregen. Misschien niet genoeg, misschien hadden we meer gehoopt. Maar wie het beter kan, mag nu opstaan.’

› Het is nogal wat om in zo’n situatie binnen te komen op zo’n post. Waarom dacht je: dat ga ik doen?
‘Ik weet niet precies wat de doorslag gegeven heeft, maar wat me erg aansprak was het feit dat er heel veel nadruk werd gelegd op een nieuwe bestuurscultuur. En ze zochten iemand die een béétje van buiten komt, en die toch Limburg kent. Het was net of dat profiel op mijn lijf geschreven was. Niet alleen woon ik tegen de grens van Noord-Limburg aan en ken ik die regio goed, ik ben ook tweeëneenhalf jaar burgemeester geweest in Heerlen, dus ook Zuid-Limburg

‘Er moet een oplossing komen voor iedereen, niet alleen als je het kunt betalen’

heb ik goed leren kennen. Ik heb er lang over nagedacht, ik heb het er met een paar mensen over gehad, en uiteindelijk heb ik besloten: ik ga ervoor.’

› **Nou staat Johan Remkes bekend als een ijzervreter die op heel veel plekken orde op zaken is komen stellen: Noord-Holland, Den Haag, Limburg. Jij hebt het imago van een grote vriendelijke reus.**
‘Ik heb tegenwoordig steeds meer imago’s. Dat vind ik prima. Maar ik denk ook, nadat Johan zijn werk heeft gedaan zoals hij het moest doen, is het wel tijd voor een verbinder. Iedereen heeft nu behoefte aan rust in de tent, en aan bouwen. Als het over Limburg gaat, roepen mensen ‘vriendjespolitiek’ en ‘ons kent ons’, maar je leeft hier natuurlijk in een uithoek van het land waar mensen elkaar kennen. Dat ‘ons kent ons’ is misschien wel eens te ver gegaan, maar ik ben ook wel heel trots dat dat er is. Dat je je buren kent, dat mensen lid zijn van verenigingen. Dat is het cement van onze samenleving. Zagen we maar eens wat meer iedereen staan, hadden we maar wat meer oog voor de noden van anderen. Daar kan Den Haag nog wat van leren.’

› **Maar waar is het dan misgegaan?**
‘Wat Limburg betreft heeft dat, naast een heleboel andere dingen, vooral te maken gehad met machtsverhoudingen, en met een gebrek aan transparantie. We moeten dat veel beter regelen, zodat je weet waar subsidie naartoe gaat en hoe het besteed wordt, wie er in het parlement zitten en wat ze verder nog voor nevenfuncties hebben, wat de afspraken zijn en of ze die nakomen. Dat zijn de gewone transparantiedingen die je van het openbaar bestuur mag verwachten. Daar zijn we nog lang niet klaar mee, dat is een heel traject.

Maar ik koppel dat bewust met de staat van het openbaar bestuur in Nederland. Dat er twintig fracties in de Tweede Kamer zitten, dat zegt genoeg. Dat er meer aandacht is voor politieke compromissen dan voor het oplossen van problemen, dat is dodelijk voor het vertrouwen in het openbaar bestuur. We hebben gemeenteraadsverkiezingen gehad en maar 50% van de mensen vindt het nog de moeite om te gaan stemmen. Dat is geen typisch Limburgs probleem. Ik hoef maar naar de gasboringen in Groningen te verwijzen, of naar het toeslagenschandaal. Moet ik tegen die mensen zeggen: ‘belangrijk hoor, democratie, ga stemmen!’? ‘Ja, rot op’, denken zij dan. ‘Los eerst mijn probleem op.’ De hele samenleving is ingericht op basis van wantrouwen. Er moet een oplossing komen voor iedereen, niet alleen als je het kunt betalen.’

› **En hoe ga je dat oplossen?**
‘Dat is niet iets wat ik ga doen, dat moeten we met z’n allen doen. Dat ik een plek heb waar ik af en toe het voortouw kan nemen, graag. Maar we zullen samen naar onze democratie moeten kijken. Hoe maken we ons staatsbestel echt transparant, hoe betrekken we de mensen bij wat hun bezighoudt? Hoe lossen we de problemen nu eens echt op? Als een van de rijkste landen ter wereld het niet voor elkaar krijgt dat iedereen kan meeprofiteren van de rijkdom, dan hebben wij een heel grote uitdaging. Dan moeten we veel meer de wijken in, veel meer de mensen opzoeken en hun een stem geven.

Ik zou het erg toejuichen als wij dat nog meer naar ons toetrekken, hoe mensen daadwerkelijk over hun eigen wijk gaan. We kaarten de onderwerpen erg goed aan, maar we moeten nog meer creatief zijn hoe dat eruit gaat zien. Hoe gaan we democratie nou eens echt zo’n invulling geven dat niet alleen degenen die het kunnen betalen er wat aan hebben?

Ik moet voorzichtig zijn in mijn huidige rol met wat ik zeg over de dingen die de SP heeft bereikt, maar ik volg dat natuurlijk nog steeds zeer op de voet. Natuurlijk moet je nadenken over waar je wel en niet het verschil kunt maken, en we hebben ook colleges gezien waar we het derde rad aan de wagen waren. Maar op heel veel plekken ben ik echt wel trots op wat onze mensen doen. Je maakt het verschil door je sterk te maken op onderwerpen die zonder de SP als eerste zouden sneuvelen. Er moeten een aantal essentiële dingen zijn waardoor je tegen de mensen kunt zeggen: ‘dit is nou het verschil, en daarom moet je zorgen dat wij in het college blijven’.

De mensen die het eerste afhaken, zijn de mensen waar wij het normaal gesproken voor opnemen. Dat frustreert mij enórm. Degenen die het kapitaal in handen hebben, die gaan stemmen. Als de rest dan thuisblijft, dan heb je geen tegenwicht. Blijkbaar hebben wij onvoldoende antwoord op de vraag ‘wat heeft het voor zin?’ We moeten gezamenlijk het antwoord op die vragen weten te vinden.’

› **Wat kan een gouverneur daarin doen?**
‘Je kunt keuzes maken: waar ga je heen? Ga je naar een bal, of ga je daarheen waar de mensen hopen dat je langskomt? En ik ben samen met de Staten op zoek naar nieuwe ideeën. De Belg David Van Reybrouck heeft een voorstel gedaan om bij loting willekeurig wat mensen te vragen om zich gewoon maar eens met het bestuur te gaan bemoeien. Dat is een voorbeeld. Ik probeer zo veel mogelijk ideeën op te halen. Maar ik leg ook bij Den Haag de juiste agenda op tafel. Dat heb ik vanuit Heerlen ook gedaan. Er zijn heel wat wijken die wel wat aandacht kunnen gebruiken, en dat kunnen die gemeenten echt niet alleen.

Dat geldt ook voor de samenwerking met de buurlanden. Het grootste gedeelte van onze provinciegrens grenst aan het buitenland. Wij hebben de grootste moeite om de regeltjes voor de Europese samenwerking op orde te krijgen. In Duitsland werken en hier wonen is heel gewoon, het is vijf minuten fietsen. In Heerlen ligt een bedrijventerrein waar een bedrijf staat dat óp de grens staat. De ondernemer vond dat wel een mooie uitdaging. Nu moet hij zich dus voor de ene helft van zijn bedrijf aan de Nederlandse regeltjes houden, en voor de andere helft aan de Duitse. In de ene helft moeten de deuren naar binnen open, in de andere helft naar buiten, ik noem maar wat.

We zijn niet in staat om in grensregio’s dit soort praktische dingen op te lossen. En dan vliegen de miljarden in Europa overal naartoe, maar niet hiernaartoe. Waar het om gaat is dat de mensen afhaken als ze van het kastje naar de muur worden gestuurd en hun problemen niet worden opgelost.’

› **Is dat onwil?**
Niet altijd. Het is doorgeslagen en dichtgetimmerd en de sfeer is er nog steeds één van wantrouwen. Vanwege het risico dat er misschien een paar tussendoor glippen die er misbruik van maken, is de rest de sjaak. Misschien is aderverkalking wel een beter woord.'

› **Eén van de dingen die je gedaan hebt, is het rapport over arbeidsmigranten.**
Ja, nou en of. Dat was echt een geweldige klus. Ik wil mezelf niet op de borst kloppen, maar als er één ding is waar ik trots op ben, dan is het dit. Een rapport dat zo breed gedragen wordt en dat ook daadwerkelijk de problemen kan oplossen. Ook het nieuwe kabinet pakt het op. Alle wetten die ik heb voorgesteld zijn nu in de maak. Dat zijn vergaande voorstellen. Een vergunning voor elke arbeidsmigrant komt er niet, maar er komt wel een certificeringsplicht voor uitzendbureaus. Heb je geen certificaat, dan word je van de markt gehaald. Het effect is hetzelfde.'

› **Is het niet gek dat je als onderzoeker meer bereikt dan als Kamerlid?**
'Ja, ik denk dat er nog een wereld te winnen is als we ons alternatief beter duidelijk maken. We zijn nog wel heel erg de controleur, we weten de problemen feilloos op tafel te leggen. Wat we beter moeten doen is ons alternatief zo presenteren dat mensen er echt in gaan geloven dat dat het enige alternatief is.

Ik kom nu op steeds meer plekken, bij openingen, in gesprekken met raden van bestuur waar ze het hebben over fusies. En dan stel ik steeds weer de vraag: waarom? Sommigen willen alleen maar een groter ziekenhuis omdat het groter moet zijn. Maar anderen zeggen: op die manier kunnen we de regionale ziekenhuizen openhouden die nu bijna allemaal failliet zijn. En dan zeggen ze er gelijk achteraan: we hebben last van die doorgeslagen marktwerking. Bij die mensen ga ik graag aan tafel. Die doorgeslagen marktwerking, ik roep dat al honderd jaar.

De hamvraag is: in wat voor samenleving willen we nou leven? Ik kreeg het niet goed uitgelegd toen ik partijleider was. Voor de verkiezingen heb ik gezegd: het is óf SP, óf VVD. Dat was niet omdat ik de VVD uitsloot, maar omdat je een fundamentele keuze moet maken. Willen wij een samenleving die doet wat de VVD de afgelopen twintig jaar heeft gedaan? Prima, dat mag. Maar dan moet je niet naar mij kijken, ik ga daar niet aan meehelpen. Het gaat echt om de fundamentele keuze: in wat voor samenleving wil je leven? Dan heb je een heleboel partijen die een eind met je mee kunnen gaan, maar het is wel óf naar links, óf naar rechts. Je kunt wel een kieswijzer invullen, maar die kieswijzer zou eigenlijk moeten beginnen met de vraag: in wat voor samenleving wil je leven? Het is onze uitdaging om duidelijk te maken dat het daarom gaat.' •

'Die doorgeslagen marktwerking, ik roep dat al honderd jaar'

tekst Anne-Marie Mineur
foto Maurits Gemmink

STEUNDEMONSTRATIE VOOR OUDERS TOESLAGENSCHANDAAL

‘BRENG DE KINDEREN

foto Bart Hoogveld

DE BIJEENKOMST, die door Amber Kortzorg van het programma Kassa werd gepresenteerd, werd ondersteund door een diverse groep organisaties. Zo stonden Stichting Gedupeerde Ouders, Amnesty International, Save the Children, De Zolderkamer (ouders, kinderen en jongeren), Het Vergeten Kind, Het Kinderrechtencollectief en de Nederlandse Politiebond samen op het podium. Daarnaast steunden nog vele andere maatschappelijke organisaties de bijeenkomst. Ook de politieke partijen SP, GroenLinks, Bij1, Denk, PvdA en Partij voor de Dieren waren aanwezig.

Ouders en kinderen

Hoe slopend het toeslagenschandaal nog steeds is voor de betrokken, werd misschien wel het beste verteld door de twaalfjarige Anashya, wiens ouders ook genadeloos werden afgerekend door de Belastingdienst: ‘Mijn ouders wisten niet dat ik het wel door had. Het was soms wel heel lastig om te weten dat je minder hebt dan andere kinderen. Ik werd gepest en op sommige momenten wilde ik eigenlijk niet meer leven. We zijn nu nog niet van de schulden af maar het gaat nu wel beter met mij en bij ons thuis.’

Yuli Minguel zingt het lied Strijders (De schaamte voorbij) over het toeslagenschandaal.

THUIS!’

Op een zonovergoten Kruisplein in Rotterdam kwamen op 16 april een paar honderd mensen bij elkaar om hun steun te betuigen aan de ouders die geraakt zijn door het toeslagenschandaal. Een emotioneel beladen programma met bijzondere en strijdbare sprekers. Ouder Natasja Soemai sprak een noodkreet uit die door alle aanwezigen werd gevoeld: ‘Wij willen niet worden vergeten.’

foto Joshua Versijde

Oorkonde

Een ander bijzonder moment tijdens de manifestatie was de uitreiking van een oorkonde aan advocaat Eva Gonzalez Perez. Toen nog niemand van het toeslagenschandaal afwist, was zij al bezig met de zaken van enkele ouders. Hoewel zij toen ook nog niet doorhad hoe groot dit schandaal zou worden, beet ze zich vast in de dossiers en bleef ze strijden om recht te doen aan de ouders. De zichtbaar geëmotioneerde Gonzalez Perez ontving de oorkonde uit de handen van de getroffen ouders voor wie zij jarenlang heeft gevochten en nog steeds vecht.

foto Bart Hoogveld

Ouders, politici en ondersteunende organisaties samen op het podium. Vooraan de twaalfjarige Anashya.

Weggecijferd, teruggevochten

De locatie van de steundemonstratie was niet toevallig uitgezocht. Op het Kruisplein stonden al enkele weken foto's tentoongesteld uit het boek 'Weggecijferd, teruggevochten'. Fotograaf Bert Teunissen reisde 1300 kilometer door heel Nederland om de gedupeerden in hun eigen woningen te portretteren. Daarover vertelde Teunissen op het podium: 'Ik wilde deze mensen weer een gezicht geven. Door ze in hun eigen woning te fotograferen zie je dat het je buurman of buurvrouw kan zijn, het kan jouzelf ook overkomen. Dat is wat ik heb ervaren.'

Muzikale afsluiting

Het slot van de steunbetuiging was een strijdlied dat deels is geschreven door toeslagenouder Ninny Duarte Lopes. Het nummer 'Strijders (De schaamte voorbij)' werd opgevoerd door Yuli Minguel en Batya Brown. Met rake woorden zweepten zij het publiek nog één keer op. Vol vuur sloten Minguel en de aanwezige steunbetuigers de dag af door meermaals hun harde eis te scanderen: 'Breng de kinderen thuis!'

tekst Xander Topma

De manifestatie is terug te kijken via sp.nl/steunmanifestatie

foto Bart Hoogveld

foto Joshua Versijde

foto Joshua Versijde

foto SP Arnhem

> IN DE CLINCH OVER 10 MILJOEN

De SP in Arnhem dacht: wij laten aan de inwoners zien hoeveel de verbouwing van een stuk grond kost die nu dienst doet als parkeerplaats. Het project, De Blauwe Golven genaamd, gaat de belastingbetalers in Arnhem 10 miljoen euro kosten. De SP vond het wel zo netjes als inwoners dit dan ook weten. Daarom namen zij zelf het initiatief om op alle informatieborden bij het bouwproject het benodigde bedrag neer te zetten.

Deze transparantie werd niet gewaardeerd door de gemeente Arnhem want binnen enkele uren was de tekst weer verwijderd. Ook werd er gedreigd met hoge kosten voor de SP en aangifte voor het plaatsen van de tekst. Omdat de afdeling vindt dat het geld niet naar een grauw betonproject moet gaan maar naar het helpen van mensen om hun rekening te betalen, lieten ze het daar niet bij zitten. Snel werd er een vliegtuigje gehuurd dat boven het bouwproject rondvloog om de Arnhemmers alsnog duidelijk te maken hoeveel geld hun stadsbestuur in deze bouwput gooit. •

> LEERLINGEN OP ROLLETJES

Misschien denk je wel dat kinderen een skatepark leuk vinden maar de enige manier om het zeker te weten is door het ze zelf te vragen. Daarom gingen Sam en Miriam van SP Het Hogeland langs bij alle basisscholen in Uithuizen, Uithuizermeeden en Roodeschool om daar de leerlingen te vragen of zij een skatepark willen.

De leerlingen vulden een vragenlijst in waarop ze konden aangeven hoe leuk ze het vinden om in hun dorp te wonen, wat er beter kan en of ze een skatepark leuk zouden vinden. Er was ook een prijsvraag gekoppeld aan de actie, namelijk wie het mooiste skatepark kan ontwerpen. De winnaar van die prijsvraag wordt bekendgemaakt als de steun voor het skatepark aan de nieuwe wethouder wordt overhandigd in het bijzijn van veel kinderen. •

foto SP Het Hogeland

foto SP Doesburg

> FEESTJE! 40 JAAR SP IN DOESBURG

De SP-afdeling in Doesburg is 40 jaar oud geworden. Een jubileum om met een feestje eens goed bij stil te staan. Het werd een reünie waar SP'ers uit het verleden en van nu naartoe kwamen om oude verhalen op te halen en nieuwe plannen te smeden.

Oud SP-Kamerlid Ronald van Raak was die avond in Doesburg om verschillende SP'ers te interviewen over hun tijd bij de afdeling. Zo vertelde Jos Palm over de oprichting begin jaren '80. Dat begon met kraakacties en acties met de buurt tegen het achterstallig onderhoud in het zuidelijk Molenveld. In 1986 werd de eerste raadszetel behaald. Ondertussen bleef de afdeling doorgaan met acties voor het behoud en opknappen van flats die er nu nog steeds staan.

Later kwam de SP in het college en leverden ze een wethouder, Willem Bouman. Dit zorgde voor goed armoede- en thuiszorgbeleid, de bouw van sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen en de realisatie van een jongerencentrum. Ook toen de SP meebestuurde, bleef de fractie kritisch.
De traditie van politieke actie buiten de raad en het handwerk daarbinnen wordt voortgezet door de huidige fractie met onder andere een succesvolle actie voor Speeltuin Kindervreugd. Met die combinatie van actie en fractie is de SP in Doesburg klaar voor de volgende 40 jaar! •

> STILLE TOCHT TUSSEN DE STRAALJAGERS

Op zondag 27 maart werd er een stille tocht gelopen rondom Vliegbasis Leeuwarden. Mensen liepen daar mee om verschillende redenen, zoals geluidsoverlast, CO_2- en stikstofuitstoot of tegen de aantasting van de natuur. Ook SP Fryslân was erbij. De partij is al langere tijd kritisch op de geluidsoverlast en de CO_2- en stikstofuitstoot van de Vliegbasis. Nu lijkt ook dat de vergunningprocedure rondom de natuurvergunning niet correct is verlopen. Er is geen CO_2-meting bekend binnen de Vliegbasis, zo blijkt uit het antwoord op vragen van de SP in de Provinciale Staten van Friesland. Om een goed beeld te krijgen van de omvang van de overlast, verzamelt de SP nu ook klachten om de argumenten kracht bij te zetten en oplossingen af te dwingen. •

foto SP Fryslân

> ZORG ZALTBOMMEL BLIJFT IN EIGEN BUURT

De bewoners van verzorgingshuis de Wielewaal in Zaltbommel zijn dolgelukkig. Eerder werd door zorgverlener BrabantZorg aangekondigd dat de bewoners voor twee jaar zouden moeten verhuizen naar de plaats Leerdam terwijl hun locatie in Zaltbommel zou worden opgeknapt. De bewoners werden dus uit hun eigen vertrouwde omgeving getrokken, zonder dat zij dat wilden. Na de aankondiging was er dan ook veel verdriet bij de mensen op de locatie.

foto Google Maps

De SP in Zaltbommel hoorde over dit besluit en de reactie van de bewoners en besloten in actie te komen. Door de afdeling werd een petitie opgezet die door bijna alle bewoners is ondertekend. Alle druk en aandacht vanuit de SP heeft zijn vruchten afgeworpen: BrabantZorg haalt bakzeil. In plaats van een verhuizing naar een andere gemeente, worden er nu tijdelijke woningen in de eigen vertrouwde omgeving neergezet. Nu zijn er bij de bewoners tranen van blijdschap in plaats van verdriet. •

> BRANDWEER KRIJGT MEER TE ZEGGEN OVER EIGEN WERK

foto Maurits Gemmink

Vorig jaar heeft de SP onderzoek gedaan bij de brandweer. De uitkomsten daarvan zijn onlangs ook gedeeld met de nieuwe minister van Justitie en Veiligheid. Tijdens dit debat over de brandweerzorg diende de SP ook meerdere voorstellen in over onze brandweerzorg. SP-Kamerlid Michiel van Nispen wil dat de werkvloer meer te zeggen krijgt over besluiten die worden genomen over de brandweer: 'De Tweede Kamer steunt ons en de brandweer hierin. Dat is goed nieuws, want de inbreng van de mannen en vrouwen van de brandweer is onmisbaar bij het denken over hoe de brandweerzorg verbeterd kan worden.'
Een meerderheid van de Tweede Kamer stemde deze week ook voor het voorstel dat er minimumnormen voor de brandweerzorg in de wet vastgelegd moeten worden. Zo wordt voorkomen dat de onderlinge verschillen in kwaliteit van brandweerzorg tussen veiligheidsregio's te groot wordt. Veiligheidsregio's mogen dan ook geen onverantwoorde experimenten meer doen. Daarnaast is er door de Tweede Kamer ook een voorstel aangenomen zodat mensen meer zeggenschap krijgen over de veiligheidsregio. •

> ONDERZOEK NAAR ILLEGALE HANDEL VAN WILDE DIEREN

De Tweede Kamer heeft een voorstel van SP-Kamerlid Sandra Beckerman aangenomen over een onderzoek naar de omvang en grootte van de verkoop van 'bushmeat' in Nederland en Europa. Bushmeat is vlees afkomstig van jacht op wilde dieren. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om apen, schubdieren en slangen, maar ook olifanten, giraffen, leeuwen en verschillende soorten tropische vogels staan op het menu van deze stropers. De vangst en verkoop is vaak illegaal. De SP wil de handel en toevoer van bushmeat naar Nederland en Europa tegengaan.

Niet alleen vanuit het oogpunt van dierenwelzijn en verlies van biodiversiteit is er reden om deze praktijken een halt toe te roepen; ook vanuit het oogpunt van volksgezondheid moet zo snel mogelijk een einde komen aan deze illegale handel van wilde dieren. SP-Kamerlid Sandra Beckerman: 'Met dit aangenomen voorstel zetten we een kleine, maar goede stap in de richting voor een beter bescherming van mens én dier. Bushmeat zorgt niet alleen voor een grote verstoring van de wilde dierenpopulatie, het brengt ook zeer sterke risico's voor de volksgezondheid met zich mee. We komen in aanraking met lang niet altijd ongevaarlijke ziekten. Voorbeelden van deze ziekten zijn onder meer Vogelgriep, Ebola, SARS, hiv/aids en Covid-19.' •

In de Spanning van afgelopen maand is de Nachtwacht der Onmisbaren helaas zonder juiste naamsvermelding geplaatst. Dit doet geen recht aan het prachtige werk en aan de maker. Om die reden publiceren we nogmaals de afbeelding maar dan met de correcte vermelding. Deze afbeelding is gemaakt door Sander Veeneman/ milkmaidproject

VECHTEN OM DE GUN

Je hoeft maar de tv aan te zetten of door een willekeurige binnenstad te lopen en de gokreclames vliegen je om de oren. SP-justitiewoordvoerder Michiel van Nispen knokt in de Tweede Kamer voor een verbod: ‘Volgens mij is het simpel. Meer reclames betekent meer gokken en meer problemen.’

foto Berlinda van Dam / ANP©

ST VAN DE GOKKER

foto ??? / ANP©

‘Gokbedrijven zoeken telkens de grens op’

Op 1 oktober 2021 werd de markt voor online kansspelen geopend. Twaalf partijen kregen een vergunning van de staat om legaal kansspelen aan te bieden via het internet. Om een plek op de online gokmarkt te veroveren kopen deze gokbedrijven royaal reclames in.

SP-Kamerlid en justitiewoordvoerder Michiel van Nispen benadrukt dat mensen van oudsher gokspelletjes spelen: ‘Voor de komst van het internet gebeurde dat in het casino en op andere plekken. De overheid reguleerde dat streng, om te voorkomen dat mensen werden blootgesteld aan grote risico’s op verslaving. Er werden staatsbedrijven opgericht om het gokken beter controleerbaar te maken. Zo moet staatsdeelneming Holland Casino een verslavingspreventiebeleid voeren.’

Met de komst van het internet ontstonden ook mogelijkheden om online te gokken. Van Nispen: ‘Dat gebeurde volop, ook al was het wettelijk nog niet toegestaan. Maar op het internet werd de gokker niet beschermd.’ Omdat gokken op het internet in de loop der jaren steeds normaler werd, kreeg het idee om de online kansspelmarkt te reguleren steeds meer politieke steun. ‘Met het doel om te voorkomen dat illegale cowboys mensen in de ellende storten’, vult het SP-Kamerlid aan.

Strijd om de markt

Op 7 juli 2016 werd in de Tweede Kamer de Wet kansspelen op afstand aangenomen. De SP-fractie stemde tegen. ‘Niet omdat we blind zijn voor het feit dat er online wordt gegokt. Dit tot in de eeuwigheid verbieden is ook geen oplossing. Maar we vonden dat er onvoldoende waarborgen in de wet zaten. Nu zie je dat de gokbedrijven die een vergunning hebben gekregen een strijd voeren om hun marktaandeel te verwerven. Die komt tot uiting in agressieve reclamecampagnes’, aldus Van Nispen.

Al voordat de Wet kansspelen op afstand inging, trok Verslavingskunde Nederland (een netwerkorganisatie van twaalf grote verslavingszorginstellingen) bij de regering aan de bel over het gebrek aan reclamebeperkende maatregelen. Verslavingsdeskundige Floor van Bakkum: ‘Het verhaal was altijd dat reclame nodig was om mensen van het illegale naar het legale aanbod toe te leiden. Daarop hebben wij gezegd dat je enkel gerichte reclames zou moeten toestaan, op kanalen waar mensen zitten die al aan het gokken zijn. Je wil niet dat reclames ervoor zorgen dat het aantal mensen dat gokt groter wordt, waardoor ook het aantal mensen met een verslaving groeit.’

Nu zie je vooral een wildgroei aan ongerichte gokreclames. Deze richten zich ook op mensen die nog geen interesse hebben in gokken, zoals bijvoorbeeld voetbalfanatiekelingen. ‘Er zijn allerlei websites die zich echt richten op gokkers of mensen die interesse hebben in gokken. Daar adverteren is iets heel anders dan bijvoorbeeld op NU.nl. Want daar komt Jan en alleman. En dat geldt ook voor websites met uitslagen van voetbalwedstrijden. Jongeren komen daar om te kijken hoeveel Ajax gescoord heeft, maar zien vervolgens dat je kunt wedden op de volgende wedstrijd’, aldus Van Bakkum.

Sjoemelen

Om een vergunning voor de online kansspelmarkt te krijgen, moeten gokbedrijven voldoen aan de regels van de Kansspelautoriteit. Dit overheidsorgaan toetst onder andere of bedrijven een goed verslavingspreventiebeleid hebben en voorkomen dat minderjarigen online kunnen meespelen. Ondanks de door de Kansspelautoriteit verplichte waarborgen, zoals de mogelijkheid om een maximumbedrag vast te stellen dat de speler dagelijks mag vergokken, ziet Van Nispen dat mensen toch in de problemen komen.

Hoe verklaart hij dit? ‘Kansspelaanbieders zijn kapitalisten. Hun belang is geld verdienen. Om een vergunning te krijgen en geen boetes te riskeren moeten ze zeggen dat ze verslaving willen voorkomen. Maar we kregen al snel berichten van mensen die erin slaagden om het vastgestelde bedrag dat zij dagelijks mochten vergokken een dag later alweer aan te passen. Ze konden er aan alle kanten mee sjoemelen’, stelt Van Nispen.

Afgelopen februari berichtte zakenglossy Quote dat de Nederlandse staat de grootste inkoper is van gokreclames. In vier maanden tijd droegen Holland Casino (100 procent staatseigendom) en TOTO (een dochteronderneming van de Nederlandse Loterij en deels in handen van het Ministerie van Financiën) bijna 17 miljoen aan mediabelastingen af voor hun gokreclames. Zij laten hiermee commerciële gokbedrijven zoals Tombola, BetCity en Kansino ruim op afstand.

De schreeuwerige reclamespotjes waarin telkens een andere ‘Koning TOTO’ wordt gekroond (van oud-profvoetballer Andy van der Meijde tot rapper Donnie) zijn sinds online gokken legaal is geworden niet van de buis te slaan. Al jaren probeert TOTO, een merk dat van oudsher wordt geassocieerd met oudere mannen die een gokje wagen bij de sigarenboer, een jeugdiger publiek aan te boren. De jonge TOTO-speler hoeft niet langer de deur uit voor een bezoekje aan de Primera, maar gokt gewoon vanaf de bank via een website of app.

Van Bakkum benadrukt dat de gokreclames die zich op jongvolwassenen richten de randen van de regelgeving opzoeken: ‘Er was in de wet opgenomen dat de rolmodellen in reclames geen actieve sporters mogen zijn, dus dan krijg je mensen in de hoofdrol die net gestopt zijn met hun sportcarrière. En omdat de wet bepaalt dat de rolmodellen niet onder de 24 jaar mogen zijn, komt er een rapper van 25 in zo’n reclame voorbij. Bedrijven zoeken telkens de grens op. Zeker bij zo’n staatsbedrijf als TOTO vind ik dat heel kwalijk.’

Volgens Van Nispen is het een overheidstaak om de gokmarkt goed te reguleren, maar niet om het gokken aan te wakkeren en nieuwe spelers te werven: ‘Die hele regulering was bedoeld om spelers die illegaal gokten naar het legale circuit te loodsen, niet om nieuwe spelers te verleiden.’

Afgelopen oktober kondigde voormalig TOTO-koning Van der Meijde zijn ‘transfer’ naar concurrent BetCity.nl aan. ‘Het gaat hier niet om de eentjes en de tweetjes, maar de kennis en de weetjes’, pochte de schnabbelaar in een reclamespotje voor zijn kersverse opdrachtgever. Pure misleiding, vindt Van Nispen: ‘Hiermee suggereert hij

foto Maurits Gemmink

‘Zo’n spotje met Van der Meijde suggereert dat gokken geen kansspel, maar een behendigheidsspel is. Pure misleiding’

dat gokken geen kansspel maar een behendigheidsspel is.’

Van Nispen vindt dat de politiek meer zou moeten luisteren naar ervaringsdeskundigen, verslavingsdeskundigen en behandelaars. Volgens Van Bakkum is het alleen nog te vroeg om te zeggen wat de exacte maatschappelijke gevolgen zijn van het reclamebombardement: ‘Het duurt even voordat mensen een verslaving ontwikkelen. Vervolgens kost het tijd voordat zij echt hulp gaan zoeken. Het kan dus zomaar een jaar duren voordat de gevolgen echt zichtbaar zijn in de verslavingszorg.’

Wel krijgt zij al veel noodkreten van exgokkers die in herstel zijn of nog in behandeling zijn. Van Bakkum: ‘Zij vinden het heel heftig om bij elk tv-programma dat ze aanzetten geconfronteerd te worden met gokreclames. Elke keer moeten zij zich opnieuw verzetten tegen de verleiding.’ Ook krijgt de verslavingsdeskundige signalen van onderwijzers en jongerenwerkers dat de jeugd steeds meer interesse heeft in gokken: ‘Als je constant geconfronteerd wordt met die reclames wekt dat nieuwsgierigheid op. Zeker bij groepen die een minder kansrijke uitgangspositie hebben en hopen makkelijk rijk te worden.’

Het sprookje van zelfregulering

In december 2021, toen niemand meer om het reclamebombardement van de gokindustrie heen kon, steunde een meerderheid van de Tweede Kamer een SP-motie voor een verbod op ongerichte gokreclames. Vlak voordat minister voor Rechtsbescherming Sander Dekker (VVD) aftrad vanwege de komst van een nieuwe regering, schreef hij de Kamer een briefje waarin hij aankondigde de motie niet uit te gaan voeren. ‘Toen kon ik Dekker nergens meer op aanspreken, want hij was weg. Hartstikke kwaad waren we’, blikt Van Nispen terug.

Volgens het SP-Kamerlid was dit niet louter laksheid van Dekker, maar ook onwil: ‘De partijen die niets zagen in het verbod op gokreclames zijn de VVD, D66 en Forum voor Democratie. Liberale partijen die de

markt vrij willen laten en spreken over eigen verantwoordelijkheid.' Volgens Van Bakkum is het echter naïef om te denken dat de markt zichzelf wel kan reguleren: 'Om zichzelf overeind te houden, zullen bedrijven nieuwe doelgroepen gaan aanboren. Die oudere TOTO-spelers bij de sigarenboer stoppen ook op enig moment, dus dan heb je nieuwe aanwas nodig. Bovendien is er een wedloop tussen gokbedrijven. Als een paar bedrijven de randen van de afspraken opzoeken, dan gaat de rest daarin mee. Want zij willen hun spelers niet kwijtraken aan de concurrent.'

Versoberen en verminderen

Een maand later riep Van Nispen minister Franc Weerwind (D66), de opvolger van Dekker, op het matje door een interpellatiedebat aan te vragen (het oudste instrument van de Kamer, dat vandaag de dag maar zelden wordt gebruikt). 'Het ging mij natuurlijk om de inhoud, maar ook om het principe. Een Kamermotie hoor je gewoon uit te voeren. Dat raakt het vertrouwen in de democratie', benadrukt Van Nispen. Na afloop van het debat werd voor de tweede keer een motie aangenomen die de regering opriep om zo snel mogelijk met een verbod op gokreclames te komen.

In tegenstelling tot zijn voorganger wil Weerwind wel gehoor geven aan het verzoek van de Kamer. De wettelijke basis voor een verbod op gokreclames was volgens de minister echter niet op korte termijn te regelen. Op aandringen van de SP wil Weerwind zich nu inspannen om de wet die hiervoor nodig is binnen een jaar door de Eerste en Tweede Kamer te loodsen. Tot die tijd wil hij afspraken met de goksector maken om reclames te versoberen en verminderen. Bijvoorbeeld door het gebruik van rolmodellen in reclames te verbieden en te zorgen dat deze zich niet meer richten op jongvolwassenen.

'Zo hebben we toch iets in beweging gekregen, al was het nogal een knokpartij', blikt Van Nispen terug. Want niets doen tegen het grootscheepse reclame-offensief, onder het mom van eigen verantwoordelijkheid, is wat hem betreft wachten op een ramp: 'Als je kijkt wat voor effect dit heeft op mensen en hun gezinnen... De vermogens die er doorheen worden gejast, schulden die niet meer worden terugbetaald, mensen die diep in de shit raken. Dan kiezen wij er als SP liever voor om die risico's te beteugelen. Want de markt kent geen moraal.'

tekst Lesley Arp

foto archief Ted Bokhorst

'HET IS VOOR EX-VERSLAAFDEN ERG CONFRONTEREND'

Ook mensen met een geschiedenis van gokverslaving ontkomen niet aan de eindeloze stroom aan gokreclames. Ervaringsdeskundige Ted Bokhorst is zelf al jaren 'gokvrij', maar maakt zich grote zorgen om lotgenoten die nog niet zo lang in herstel zitten: 'Mensen die nog niet zo stevig in hun schoenen staan kunnen hierdoor makkelijk terugvallen.'

In de ogen van Bokhorst is gokverslaving een onderschat fenomeen. Ze benadrukt dat veel mensen met deze verslaving kampen met onderliggende problematiek: 'Als deze problematiek niet goed is aangepakt, blijf je gevoelig voor de verleiding om te gaan gokken. Mensen worden bovendien niet alleen geprikkeld door tv-reclames: ook als ze even een spelletje spelen op hun telefoon komen er continu gokreclames langs.'

Volgens Bokhorst bestaat er een romantisch beeld van gokken als sociale activiteit. 'Maar dat is alleen voor de mensen die het in de hand hebben. Mensen met een verslaving zitten helemaal niet te wachten op gezelschap tijdens het gokken. Zij zijn heel fanatiek en alleen maar met het spel bezig. Ook al blijf je verliezen, het verslaafdenbrein denkt dat je de volgende keer zal winnen. Gokkers gaan door totdat ze die grote klapper maken, waarmee ze van al hun problemen af zijn. Dat gebeurt natuurlijk nooit.'

'Het wordt gewoon door je strot geduwd'

Daarom ergert Bokhorst zich misschien nog wel het meest aan de reclames van Batavia (tegenwoordig Kansino): 'Het regent in die spotjes confetti als mensen winnen. Op het toilet, in de auto, weet ik veel waar. Mensen gokken in die filmpjes op de meest gekke plekken. Het vervelende daaraan is dat ik vroeger hetzelfde gedrag vertoonde, omdat ik niet wilde dat mensen wisten dat ik gokte. Dat is helemaal geen feestje. Of neem zo'n Andy van der Meijde die in de reclame zijn eten laat aanbranden omdat hij staat te gokken. Dat is een vorm van humor die voor ex-verslaafden erg confronterend is.'

Uit ervaring weet zij dat het erg lang kan duren voordat mensen met een gokverslaving hulp zoeken: 'Ik heb er zelf zo'n 28 jaar mee rondgelopen. Ik heb altijd goede banen gehad, maar werkte me een slag in de rondte om mijn verslaving te financieren. Soms had ik wel vier of vijf banen tegelijk. Je eet alleen nog maar crackers met pindakaas – de rest gaat op aan gokken. Andere mensen belanden weer in de criminaliteit door hun verslaving. Uiteindelijk liep ik tegen een burn-out aan en ben ik mijn verslaving gaan aanpakken. Onder die verslaving zat post-traumatische stress. Je verdooft jezelf als het ware door te gokken.'

Bokhorst verwacht dat de financiële consequenties ingrijpend zullen zijn als de golf aan gokreclames onverminderd doorgaat: 'Ik voorspel dat de groep mensen in de schuldhulpverlening alleen maar groter zal worden. Want terwijl online gokken voorheen populair was binnen een klein circuitje, bereikt het nu het grote publiek. Het wordt gewoon door je strot geduwd. Daarom vind ik dat de politiek alles op alles moet zetten om dit zo snel mogelijk te tackelen.'

Fenna Feenstra (links), Lieke van Rossum (rechts) Arda Gerkens en Ronald van Raak (links en rechts op de rug gezien) spreken onder leiding van Lieke van Rossum over de digitale revolutie, tijdens de conferentie over Heel de mens op 11 december 2021.

START LEDENENQUÊTE HEEL DE MENS

Het is zover, in mei start de ledenenquête voor de vernieuwing van ons beginselprogramma Heel de mens. Een ontzettend belangrijk moment. Het is voor alle SP-leden de kans om zich uit te spreken over de toekomst van onze partij. Doet u ook mee?

'IN MEI LEGGEN alle vogels een ei', zo luidt het gezegde. Vanaf deze maand worden alle SP'ers opgeroepen om mee te denken over ons vernieuwde socialisme. Dat gebeurt met een ledenenquête over een geactualiseerde versie van het SP-programma Heel de mens. Dit is een bijzonder en een spannend moment. Vorig jaar is een evaluatie gehouden met de leden over Heel de mens, dat stamt uit 1999. Op basis daarvan heeft de programmacommissie een vernieuwde versie van het programma gemaakt. Deze wordt nu aan alle leden voorgelegd.

Ruimte voor reacties

Elk lid krijgt een aantal vragen om kort en krachtig te beantwoorden. Maar wilt u juist heel specifiek en uitgebreid reageren dan kan dat ook. Per tekstgedeelte is er de mogelijkheid om commentaar te geven en suggesties te doen. Ons socialisme is natuurlijk iets dat we met elkaar bespreken. Afdelingen worden dan ook nadrukkelijk uitgenodigd om gesprekken te organiseren met de eigen leden rondom deze ledenenquête. Op basis van de opmerkingen van de SP-leden wordt een nieuwe tekst gemaakt. Zaterdag 22 oktober 2022 bestaat de SP vijftig jaar. Dat is een goede gelegenheid om feest te vieren, maar ook een mooi moment om een concept van onze vernieuwde Heel de mens te presenteren. Deze beginselen worden daarna besproken in de afdelingen en op regioconferenties waar leden wijzigingsvoorstellen kunnen indienen. Op het congres later dit jaar (of begin volgend jaar) wordt de tekst definitief vastgesteld.

Meedoen

De ledenenquête Heel de Mens zal zoveel mogelijk digitaal plaatsvinden; leden krijgen in mei een emailbericht. Niet van alle leden is er een (actueel) emailadres bekend. Ontvangt u in de hele maand mei geen mail, neem dan contact op door een bericht te sturen naar: heeldemens@sp.nl.

Het is, voor wie dat graag wil, ook mogelijk om de enquête op papier in te vullen. Is dit gewenst, mail dan de programmacommissie op het hierboven genoemde mailadres of bel naar (088) 243 55 72 •

tekst Ronald van Raak
foto Maurits Gemmink

De programmacommissie voor de actualisering van Heel de mens bestaat uit:

Ronald van Raak (Amsterdam)
Han Dirks (Leiden)
Fenna Feenstra (Eemsdelta)
Lilian Marijnissen (Oss)
Anne-Marie Mineur (De Bilt)
Nils Müller (Zutphen)
Jannie Visscher (Eindhoven)
Peter van Zutphen (Heerlen)

fotobewerking Maurits Gemmink

MALEISISCHE SOCIALISTEN STRIJDEN SAMEN MET INHEEMSE BEVOLKING

HOUTKAP SLOOPT NATUUR EN MENS

Ze zit aan de andere kant van de wereld, maar ze lijkt opvallend veel op onze eigen SP: de PSM, ofwel de Parti Sosialis Malaysia. Net als de SP staat de partij vooral naast de mensen, geloven ze in het geven van zelfvertrouwen aan mensen ('empowerment') en strijden ze samen tegen onrecht en corruptie. De Tribune sprak met secretaris-generaal Sivarajan Arumgam en met activist Suresh Kumar.

› **Een groot onderwerp waar jullie mee bezig zijn, is de strijd tegen de landroof van de inheemse bevolking. Hoe zit dat precies?**

Suresh Kumar: 'Ik heb namens de PSM gewerkt op het westelijke deel van Maleisië dat aan Thailand grenst. Daar wonen grote groepen inheemse bewoners. Orang Asli, zeggen we in het Maleis. In totaal gaat het om zo'n 200.000 mensen, verdeeld in 18 stammen. Op papier heeft Maleisië de belangen van deze mensen goed geregeld, maar in de praktijk komt daar maar weinig van terecht.

In 1954, drie jaar voordat Maleisië onafhankelijk werd van Engeland, werd er een Wet op de Inheemse Bevolking aangenomen. Daarin werd vastgelegd dat de regering in kaart moet brengen waar de inheemse bevolking zich bevindt, en waar ze in hun levensonderhoud voorzien. Dat is van belang, omdat deze mensen rondtrekken. Alleen botst deze wet met de manier waarop wij in Maleisië grondeigendom vastleggen.

Net als de SP is PSM geen fan van vrijhandelsverdragen. Activisten stonden al in 2013 voorop in de strijd tegen het vrijhandelsverdrag met de landen rondom de Stille Zuidzee, TPPA.

Dat gaat via publicatie in de Staatscourant, je geeft aan van wie je een stuk grond gekocht hebt en op die manier kun je precies achterhalen wie de grond oorspronkelijk heeft uitgegeven. Maar de inheemse bevolking kent geen privébezit, en zo snoepen de projectontwikkelaars steeds stukken land af. De overheid heeft daar een taak, maar die laten ze liggen.'

› **Waarom is dit gebied zo aantrekkelijk voor projectontwikkelaars?**
Sivarajan Arumgam: 'Deze bossen waar de inheemse bevolking woont worden gretig bekeken door houtkapbedrijven. Maleis hout is erg gewild bij bedrijven als IKEA, bovendien zit er erts in de grond: goud, koper, ijzer, dat soort metalen. Vaak wordt het bos compleet kaalgekapt, en als al het hout verdwenen is, wordt er landbouw op bedreven, of er wordt erts gedolven. Het is heel lastig om daar actie tegen te voeren, want het levert natuurlijk wel geld op, en banen.'

› **Hoe gaat de regering daar mee om?**
Suresh Kumar: 'Dat is een groot probleem. De nationale regering kan wel een hoop wetten hebben, maar het bestuur van de deelstaten trekt zich daar niet zo veel van aan. Als er claims zijn van een houtkapbedrijf tegenover de inheemse bevolking, dan geeft het regionale bestuur meestal ruim baan voor de bedrijven, want daar valt winst te maken. Dat valt ook de nationale regering te verwijten, want de inkomsten die ze krijgen van de fossiele brandstoffen uit de deelstaten, die gaan niet naar de deelstaten. Dus de regionale bestuurders hebben niet zo veel keus, en ze schamen zich er niet eens voor. Eén van onze lokale vorsten zet zijn naam gewoon levensgroot op de borden van de projectontwikkelaars.

Er is een mensenrechtencommissie, SUHAKAM, en die doet wel wat, maar ze kunnen niemand vervolgen, ze adviseren alleen maar. De Orang Asli worden vaak opgepakt als ze protesteren tegen de kaalslag van het gebied van hun voorouders. En de autoriteiten kiezen dan de kant van de bedrijven, omdat zij de steun hebben van de overheid.
Dit zijn mooie zaken om mee naar de rechter te stappen, en vaak worden er dan ook goede besluiten genomen. Maar het kost tijd en het kost geld, en wat helemaal vervelend is: de kap en het vernietigen van het ecosysteem gaat gewoon door tot de rechter zijn besluit heeft genomen. Ook de lockdownmaatregelen hielden de bedrijven niet tegen, ze bleven kappen. De lockdown gold alleen voor de gewone mensen, de inheemse bevolking, maar niet voor de houthakkers, de projectontwikkelaars of de grote plantages.

Sivarajan Arumgam:

'Er zijn bosgebieden die er heel slecht aan toe zijn, omdat er mensen illegaal aan het kappen geweest zijn'

Suresh Kumar:

‘Wij denken dat het goed is om mensen zelf de macht te geven, en zeggenschap over hun eigen leven’

Op dit moment help ik een dorp bij een rechtszaak tegen de regering van de deelstaat en 12 bedrijven. De inheemse bewoners hadden een verzoek ingediend om de kap een jaar lang stil te leggen, en dat was toegekend. Maar de bedrijven gingen gewoon door. De advocaten van de bewoners beklaagden zich daarover bij de rechter, maar dan proberen de bedrijven het hof te manipuleren door te zeggen dat de foto’s en video-opnamen vervalst zijn, dat ze helemaal niet op dat tijdstip gemaakt zijn.’

› Om hoeveel bos gaat het eigenlijk?
Sivarajan Arumgam: ‘Als je naar de officiële cijfers kijkt, dan lijkt het wel mee te vallen, maar die cijfers kloppen absoluut niet. Maleisië had van oudsher heel veel bos. In 1946 was meer dan driekwart van het land bedekt met bos, nu is dat hooguit nog zo’n 20%. Dat geeft de overheid niet toe. Tegen het Klimaatpanel van de VN (IPCC) zeggen ze dat er nog 50% bedekt is, maar dat is niet waar. Samen met burgers en onafhankelijke maatschappelijk organisaties, maar ook simpelweg door op Google Earth te kijken, is aangetoond dat dat niet klopt.

Een ander probleem waar we tegenaan lopen, is dat de regering niet optreedt tegen illegale houtkap. Er zijn bosgebieden die er heel slecht aan toe zijn, omdat er mensen illegaal aan het kappen geweest zijn. Daarmee beschadig je het hele ecosysteem. Maar in plaats van dat het ministerie van Bosbouw het bos beschermt of achter de boosdoeners aangaat, zeggen ze gewoon dat het bos toch al vernietigd is. Dan wordt het bestempeld tot *hutan miskin*, ‘arm bos’, en dan maken ze er een plantage van, of een boomkwekerij. Daarmee los je het probleem niet op, je maakt gewoon misbruik van de gevolgen. Je ziet dat ook bij een zaak in de deelstaat Pahang waar we samenwerken met een aantal inheemse gemeenschappen. Er is daar een bosreservaat, en plotseling komen we erachter dat er 660 hectare bos op de nominatie staat om te worden gerooid. Zomaar, zonder wie dan ook te informeren, en de troep die ze maken zou dan worden geloosd in de rivier waar de inheemse bevolking afhankelijk van is. We zijn naar de mensen toegegaan, en we hebben daar een enorm protest georganiseerd.’

› Hoe gaat de staat om met de belangen van de inheemse bevolking?
Suresh Kumar: ‘Op een volstrekt verkeerde manier. De overheid denkt dat het hun taak is om deze mensen beschaving bij te brengen. Dus in plaats van dat ze mogen leven van wat het bos hun te bieden heeft, worden ze loontrekkers, en onderdeel van het kapitalistische systeem. Natuurlijk is het goed dat je ze onderwijs aanbiedt, en medische zorg, maar niet industrie, mijnbouw of houtkap.’
Sivarajan Arumgam: ‘Bovendien proberen ze ook de rest van de bevolking te brainwashen, en te overtuigen dat de inheemse bevolking verhuisd moet worden voor hun eigen bestwil, zodat hun territorium kan worden ontwikkeld. Daar trapt de jeugd niet meer in, die hebben heel goed in de gaten wat er gebeurt. Nu de rest van de bevolking begint te merken dat de klimaatverandering leidt tot overstromingen, beginnen ze te beseffen dat het bos ook hen beschermt.’

› Hoe wordt er tegen de inheemse bevolking aangekeken?
Sivarajan Arumgam: ‘Dat verandert. Dertig, veertig jaar geleden zouden deze mensen willoos slachtoffer zijn. Maar er is veel gedaan door ons en verschillende NGO’s om deze mensen zelfvertrouwen te geven, empowerment. Tegenwoordig is er veel meer steun voor ze. Als wij campagne voeren op sociale media, wordt dat veel gedeeld.’
Suresh Kumar: ‘Eén van deze mensen heeft zelfs voor ons op de lijst gestaan voor de verkiezingen. Hij heeft geen zetel gekregen, maar hij heeft wel een flink aantal stemmen gekregen, ook vanuit zijn eigen achterban. Het is ongebruikelijk om mensen op zo’n plek te zetten, het is toch vaak meer een kwestie van liefdadigheid. Maar wij denken dat het goed is om mensen zelf de macht te geven, en zeggenschap over hun eigen leven.’

› Is dit het enige onderwerp waarop jullie je profileren?
Sivarajan Arumgam: ‘Nee, zeker niet. We staan ook vooraan als het gaat om werknemersrechten. De vakbonden in Maleisië zijn vrij slecht, er zijn een hoop schijnvakbonden die eigenlijk vooral de belangen van de werkgever behartigen. Wij hebben veel vakbondskwesties op de agenda gezet. We houden ons ook bezig met de noodtoestand van het klimaat, de *darurat*, zoals wij dat noemen. Het is heel lastig om dat onder de aandacht te brengen, er wordt heel versnipperd actie tegen gevoerd.

Wat een groot thema is, is de corruptie van de overheid. In 2014 kwam een grootschalige corruptiezaak aan het licht, waarbij de toenmalige premier Najib Razak 2,67 miljard ringgit (580 miljoen euro) achterover had gedrukt. Maar we willen het niet alleen over corruptie hebben. Er is een neiging om te denken dat als de regeringsleider corrupt is, dat de oppositieleider een soort verlosser is, ook al heeft hij vrijwel hetzelfde politieke programma. Wij willen dat politieke programma aan de kaak stellen. Aan de wortel van al deze problemen ligt kapitalisme. Dat veroorzaakt corruptie, slechte werkomstandigheden en landroof van de inheemse bevolking. Gelukkig heeft de oppositie ook al in het bestuur gezeten, dus de bevolking ziet dat er eigenlijk niet zo veel verschil is tussen die partijen. We moeten verder graven om de verschillen te laten zien. Dat gaat niet vanzelf.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Socialistische Partij Maleisië

WILDE STAKING

Een onaangekondigde staking van zo'n 150 grondmedewerkers legde 23 april het luchtverkeer op Schiphol plat. Vliegtuigen van KLM en partnerbedrijven werden niet meer in- en uitgeladen. Het was een reactie op een mail van KLM een paar dagen eerder, waarin de directie aangaf een deel van het werk uit te willen besteden aan een concurrerend bagagebedrijf.

Al jaren is er grote onvrede over hoe KLM omgaat met het grondpersoneel. Werkomstandigheden en arbeidsvoorwaarden zijn slecht en verbetering blijft uit. Met het inzetten van een concurrerend bedrijf om de personeelstekorten op te lossen was de maat voor het personeel vol. Met de staking lieten zij hun macht gelden en maakten ze duidelijk: zonder ons geen vluchten, zonder ons geen winst.

Op 23 april werden door de aanwezige SP'ers bloemen gelegd bij het gedenkteken waarop het verhaal van Gerrit en Rinus van 't Eind te lezen is.

HET HELDHAFTIGE VERZETSVERHAAL VAN FAMILIE VAN ‘T EIND

‘VOOR VRIJHEID IS MOED NODIG’

Ieder jaar op 23 april worden er door de SP en familie van ’t Eind bloemen gelegd bij het gedenkteken buiten partijkantoor De Moed in Amersfoort. Dit is de datum waarop, in 1945, Gerrit van ’t Eind en zoon Rinus werden vermoord door de Duitse bezetters. Het gebeurde drie weken voor de bevrijding. De bloemlegging is een eerbetoon aan hun heldhaftige daden en een herinnering dat onze vrijheid niet kan bestaan zonder moed.

OP DE PLEK waar nu partijkantoor De Moed staat, stond tijdens de Tweede Wereldoorlog het levensmiddelenmagazijn en woonhuis van Gerrit van ’t Eind. Samen met zijn zoon Rinus was hij actief in het verzet. Gerrit verduisterde levensmiddelen die hij aan onderduikers gaf. Rinus zat bij het studentenverzet in Utrecht.

Vermoord verzet

Bas van ’t Eind is de kleinzoon van Gerrit en neef van Rinus. In een gesprek met partijvoorzitter Jannie Visscher vertelde hij over zijn dappere familie: ‘Uiteindelijk zijn zij opgehaald bij het punt waar nu het gedenkteken staat. De hele familie is ondervraagd door de Duitsers en zij hebben ook een huiszoeking gedaan. Toen ze niks konden vinden, hebben ze mijn grootvader en oom meegenomen. Het vermoeden was toen al wel dat ze waren vermoord maar de familie kreeg dat pas na de oorlog te horen.’ Gerrit en Rinus hadden belangrijke rollen in het verzet. Grootvader Gerrit hield levensmiddelen achter die hij aan mensen in kamp Amersfoort en onderduikers gaf. Het voedsel werd verdeeld onder de mensen die niks hadden. Oom Rinus deed aan spionage. Hij belde de Duitse troepenbewegingen door aan de telefooncentrale van het verzet. Beide mannen waren belangrijke schakels in het succes van het verzet tegen de bezetters.

Martelingen

Nadat Gerrit en Rinus waren afgevoerd door de Duitsers, werden ze vijf dagen lang gemarteld in de hoop dat ze informatie zouden prijsgeven over het verzet en de organisatie. Als zij iets hadden verteld dan was dat volgens Bas van ’t Eind een grote ramp geweest: ‘Mijn moeder en haar familie zaten ook in het verzet. Mijn oom Rinus heeft al zijn spionageresultaten doorgebeld aan de telefooncentrale die werd bediend door mijn moeder. Als hij iets aan de Duitsers had verteld dan had ik hier nu niet gestaan. Want dan was de telefoonlijn gevonden, dan was de telefooncentrale gevonden en dan waren mijn moeder en de hele familie ook gevonden. Daarom ben ik hem eeuwig dankbaar dat hij dat geheim heeft kunnen houden en dat ik mijn vader en m’n moeder heb kunnen ontmoeten in het leven.’

Bas van ’t Eind heeft zich vaak afgevraagd hoe mensen zich kunnen verzetten terwijl het zo gevaarlijk was: ‘Ik heb dat vaak gevraagd aan mijn moeder en haar vader. En dan krijg ik steevast het antwoord dat je dat gewoon deed. Dat is dus blijkbaar zo. Maar ik vind het eigenlijk niet zo gewoon. Je moet het maar opbrengen om, zoals mijn moeder heeft gedaan, met duizenden guldens over straat te lopen. Je moet het maar opbrengen om te spioneren. En dat je dan de moed hebt om in de gevangenis niks te zeggen, ondanks de martelingen.’

Open wonden

De Tweede Wereldoorlog ligt nu al jaren achter ons. Toch dreunt de impact nog steeds door in de levens van de mensen die het hebben meegemaakt en hun nabestaanden. Ook bij Bas van ’t Eind en zijn familie zijn de wonden nog steeds niet genezen: ´Ik heb ontzettend veel bewondering voor de mensen die in het verzet hebben gezeten. Ik heb namelijk ook het verdriet gezien wat daar uit voortkomt. We hebben dat bij mijn grootmoeder gezien, de moeder en vrouw van Rinus en Gerrit. Maar ik heb het ook bij onszelf gezien en bij mijn eigen vader. Ik heb hem een keer zien breken toen mijn dochter aan hem vroeg hoe het tijdens de oorlog is gegaan. Hij kon het ons niet vertellen. Hij heeft na die vraag geen woord meer uitgebracht en wij konden alleen maar weggaan. Vervolgens moest ik mijn dochter troosten en zij mij.’

Hij vervolgt: ‘Dus elke keer als ik weer een nieuwe oorlog zie langskomen op de televisie dan schrik ik er weer van omdat ik weet wat voor impact het heeft. Op de gezinnen en op de families, op de kinderen en de achterkleinkinderen van de mensen die nu lijden. En het gaat gewoon door. Eigenlijk heb ik ergens de hoop dat er ooit gewoon vrede is. Dat is dus ook precies wat het met mij heeft gedaan. Ik zal altijd naar vrede streven. Maar ja, wie ben ik.’ •

tekst Xander Topma
foto's Cees Wouda

LINKSVOOR

‘EEN BIERTJE OP HET TERRAS IS LUXE’

Magda Rijk is 67, en tot voor kort was ze afdelingsvoorzitter van de afdeling Doesburg. Samen met haar vriend en hun kat woont ze in een zelf opgeknapt klushuis in één van de mooiere wijken van Doesburg, en geniet ze van haar pensioen.

› Wat deed je voor werk?
‘Ik heb zo’n vijfentwintig jaar in de thuiszorg gewerkt. Dat waren leuke jaren. Dat de thuiszorg gecentraliseerd werd, was goed. Maar toen kreeg je de schaalvergroting: fuseren, reorganiseren, bezuinigen. Van het wantrouwen, het toenemende tekort en de verharding heb ik veel last gehad. Uiteindelijk heeft het me mijn baan gekost.’

› En wat ben je toen gaan doen?
‘De laatste jaren heb ik nog een beetje meegemaakt hoe het is om flexwerker te zijn. Sommige mensen kiezen daarvoor, maar de meeste mensen, en ik ook, willen graag op één stek, die willen een stukje zekerheid. Ik heb een hele hoop gemeentes gezien. Het was echt knokken richting pensioen. Ik was gewoon moe.’

› Deed je daar ook nog dingen naast?
‘Ja, van alles. Ik ben jarenlang secretaris geweest voor een basketbalvereniging, en ook nog een tijd voorzitter. Dat is een beetje vergelijkbaar met wat ik deed als afdelingsvoorzitter in Doesburg. In de kern ben ik echt iemand die de keuken op orde houdt, zodat anderen kunnen koken. Laat mij maar zorgen voor de structuur en op die manier bijdragen.’

› En je doet nog meer, toch?
‘Sinds een jaar of vijf doe ik vrijwilligerswerk voor de Luisterlijn, het vroegere Sensoor. Wij luisteren als mensen hun hart willen luchten, ik doe de chat. Het grootste aandeel zijn mensen met psychiatrische klachten, maar iedereen mag bellen. De eenzaamheid is echt toegenomen, denk ik. Sommige mensen bellen echt alleen maar voor een praatje.’

› Wat maakt de kapitalist in jou wakker?
‘Ik ga elke week wel een uurtje naar de kroeg. Gewoon, een biertje, misschien een portie bitterballen. En laten we nou toch hier in Doesburg het oudste café van Nederland hebben, de Waag. Die staat er al sinds 1478. Gewoon een biertje drinken op het terras is bijna onbetaalbaar geworden voor veel mensen. In dat licht bezien vind ik het heel kapitalistisch dat ik dat kan.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto Karen Veldkamp

RODE DENKERS

DEEL 9
PAULO FREIRE

OPVOEDEN IN OPSTANDIGHEID

Emile Roemer en andere SP'ers tijdens een demonstratie tegen de bezuinigingen op het onderwijs, op 21 januari 2011.

Een groeiend aantal mensen is teleurgesteld in het bestuur en keert zich af van de politiek; in plaats van actief te worden en zaken te veranderen. Armoede en achterstelling maken mensen niet mondig en opstandig, maar bang en passief. Paolo Freire maakte de cultuur van onderdrukking zichtbaar en liet zien hoe mensen zichzelf en elkaar kunnen opvoeden in opstandigheid.

Als mensen maar arm genoeg zijn en hard worden onderdrukt, dan komen ze vanzelf in opstand. Dat meende althans Karl Marx, de grote theoreticus van het socialisme. Het kapitalisme zou leiden tot zoveel tweedeling dat mensen van nature in verzet zouden komen. De werkelijkheid is heel anders: elke dag kunnen we overal in de wereld zien dat dit niet waar is. De armoede en de onderdrukking maken mensen juist passief en bang om in actie te komen. Hoe dat werkt – en hoe we dat kunnen veranderen – lezen we in *Pedagogie van de onderdrukten* van Paulo Freire.

Herbert Marcuse, de Duitse filosoof die vorige maand aan bod kwam, was een populaire denker in de vroege SP. Dat gold ook voor de Braziliaanse onderwijsvernieuwer Paulo Freire – zijn boek over de *Pedagogie van de onderdrukten* is ook in 1972 in het Nederlands verschenen. Het boek werd een bestseller in linkse kringen – waar het veel invloed zou hebben. Het paste ook heel goed in het socialisme van de vroege SP, die de mensen wilde organiseren en emanciperen en juist wel in actie liet komen.

Het was vooral de combinatie van theorie en praktijk bij Paulo Freire die veel SP'ers destijds moet hebben aangesproken. Hij deed onderzoek in de armste gebieden van Brazilië, in tijden van uitbuiting en economische crisis, omstandigheden waarin volgens Marx theoretisch de kans op opstand groot was. Maar Freire zag onder de armen bovenal een 'zwijgcultuur', die de mensen juist de mond deed houden. Een cultuur die hij verbond met de economische crisis en de politieke onderdrukking, maar met name met het onderwijs dat de armen in achterstand hield.

Voor zover de armen onderwijs kregen, leerden die vooral hoe ze zich moesten gedragen en hoe de samenleving functioneerde – en wat hun plaats in de maatschappij was. Het onderwijs was gericht op behoud van de bestaande verhoudingen en niet op verandering. Samen met armen ontwikkelde Paulo Freire een 'pedagogiek van de bevrijding', door mensen kritisch te laten denken, zichzelf te ontwikkelen en in actie te komen om hun leven en dat van anderen te verbeteren. Na een militaire coup in 1964 werd hij gevangengenomen en moest hij Brazilië verlaten.

'Vrijheid wordt je niet gegeven, die moet je veroveren', luidt een beginsel van Paulo Freire. Centraal in *Pedagogie van de onderdrukten* staat de vraag hoe arme en onderdrukte mensen toch zichzelf kunnen bevrijden. Dat kon volgens Freire niet door mensen een ander verhaal te vertellen, of door een nieuwe theorie voor te leggen. Verandering begon voor deze pedagoog in de praktijk: onderwijs en politiek gingen voor hem hand in hand. Het doel van zijn pedagogie was om 'een volledige mens' te worden – wij zouden dat later *Heel de mens* noemen. •

tekst Ronald van Raak
foto Bas Stoffelsen

tekening Nuno Lezon / Noun Project©

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

BALANS

Klopt het dat de SP geen duidelijk standpunt heeft betreffende sociaal-culturele vraagstukken? En is het echt zo dat we niet nadenken over het verlies van stemmen en zetels?

Als ik alles wil lezen en begrijpen wat in de Spanning staat, zou ik een complete studie moeten doen. Het is allemaal nogal wetenschappelijk, bloedserieus.

Er moet 'strijd' geleverd worden om doelstellingen te halen. We zien dat er weinig gerealiseerd wordt van alle goede en grootste plannen. In de Tribune lees ik wel veel over kleine, lokale successen. Maar zou het toch dat woord 'strijd' kunnen zijn, dat de kiezer afschrikt? 'Strijd' leveren klinkt oprecht, moedig en sterk, maar het blijft een ongelijke strijd zolang een meerderheid blijft kiezen voor VVD en dat de grootste partij blijft.

Misschien moeten we toch meer gaan richten op een ander doel, namelijk het bieden van tegenwicht, ervoor blijven zorgen dat de balans niet helemaal uitslaat naar rechts. Mogelijk is het nieuwe doel 'balans'.

Paula van Roon, Heerlen

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SP

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

SEPA Single Euro Payments Area

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam :
roepnaam : voorletters: m/v
adres + huisnr :
postcode : woonplaats:
land : geboortedatum:
email :
telefoon : mobiel:
IBAN (rekeningnr.) : bank Indentificatie (BIC)*:
*geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum :
handtekening :

Tribune mei 2022

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

CRYPTOGRAM

Horizontaal
1 Is, wanneer ervoor geplaatst, belemmerend. (6) -6 (Afvoer-)zender voor verstokte tabaksgebruikers. (10) - 10 Zowel koper als verkoper zijn aardig voor elkaar. (15 en 5,10) - 11 ‘t Gaat mis, in de keuken! De kok wandelt door het voorgerecht. (2,2,4,5) - 13 Zonderling wordt uiteindelijk krent. (5) - 15 Speeltje van brakende poes? (7) 16 Raak geschetst. (9) - 17 Lastig op te sporen sieraad. (5)

Verticaal
2 Geluiden laten zich zien. (5) - 3 Uitvoerige handel in zuivelproduct. (10) - 4 Heeft Lucifer klaarstaan voor alcoholverslaafden. (11) - 5 Zat het niet aan dat radioprogramma? Of toch wel? (7 en 3,4) - 7 Deze vorst is, wanneer in de war, een vervelende zeurkous. (6) - 8 Nevelige gezichtsbedekking. (6) - 9 Meubel om (ook) honing in op te bergen. (8) - 12 Vurig enthousiast. (7) - 14 Schoeisel breekt bij plotselinge verbazing. (5)

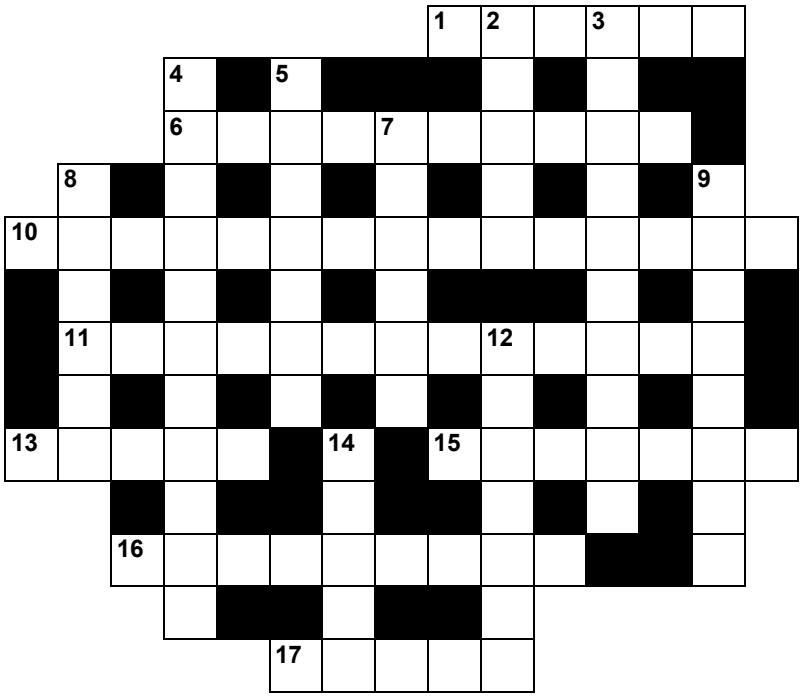

BEELDSPRAAK

Opdracht:
Beeldspraak bevat rebus/crypto elementen die een politiek citaat verbergen. Destilleer via de Hints de woorden uit de tabel. Aanwijzingen staan tussen haakjes. Meerdere aanwijzingen worden gescheiden door een puntkomma. Voorbeeld: als de afbeelding (van een) ‘huis’ is, en achter de hint staat: (h=b) dan is het woord ‘buis’. ↻ betekent: omdraaien. De citaat-oplossing (citaat én geciteerde) kunt u naar de redactie sturen. Veel puzzelplezier.

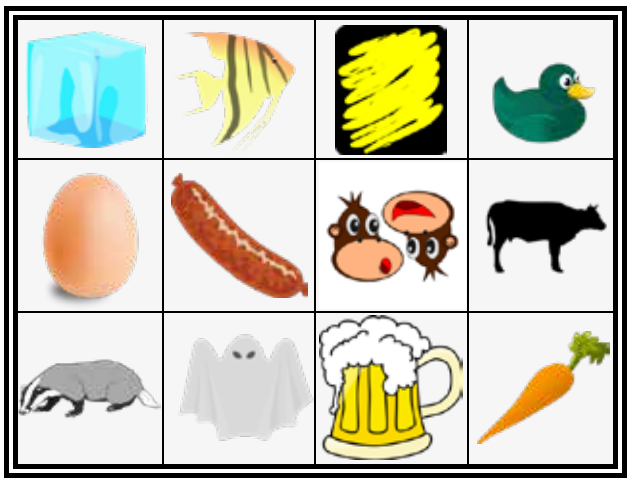

Hints
1-1 Minder uitstoot, of het smelt allemaal... (l+; j=nk)
1-2 Als een premier op het pluche! Eh in water. (-v)
1-3 Vooral in Europa, kleur van het liberalisme (l=n)
1-4 Ooit was de Partij voor de Dieren een vreemde ... . (d=h)
2-1 Tik of Tok? (+ds)
2-2 Is dit een veganist-vervanger?
2-3 Beesten die wij kunnen nadoen? (-ap)
2-4 En voor jou, een kleinere hoefafdruk graag. (k=m; +t)
3-1 Meer dan een en je hebt een elektrische fractievoorzitter. (s=t)
3-2 Blijft Viktor Orbán voorlopig het ... van de democratie? (-sp)
3-3 Dáár moest een partij voor komen. Met twee vingers schuim. (b=n; r=t)
3-4 Ik zie er geen peen in! (t=d; l=n)

NOOT 1-4, 2-1 & 2-2 vormen samen één woord.

Henry en Lucas, © FLW 2022

OPLOSSING CRYTOGRAM APRIL

Horizontaal
7) Doorbraakinfectie 10) Kruid 11) Elf 12) IJsland 13) Spoed 14) Staartdeling 15) Vorderen 16) Judopak 17) Bijbelkennis 18) Narcis.

Verticaal
1) Noordpoolijs 2) Kruimeldief 3) Uniformjas 4) De tijd doden 5) Steltlopers 6) Pennen 8) Ambtsketen 9) Koeman.

OPLOSSING DUBBEL-SPIRAALTJE

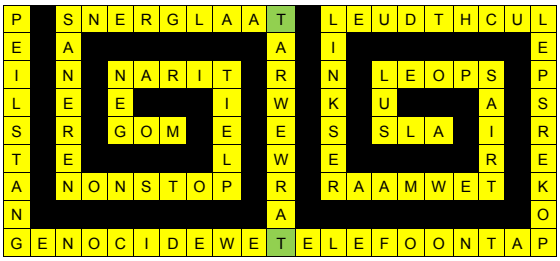

Woorden in het dubbel-spiraaltje:
1) PeilstanG 2) GenocideweT 3) TarwewraT 4) Taalgrens 5) Saneren 6) Nonstop 7) Pleit 8) Tiran 9) Neg 10) Gom
a) TarwewraT b) TelefoontaP c) PokerspeL d) Luchtduel e) Linkser f) Raamwet g) Trias h) Spoel i) Lus j) Sla

De winnaar van de aprilpuzzel 2022 is M. Meijer uit Aarlanderveen.
Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 25 mei naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

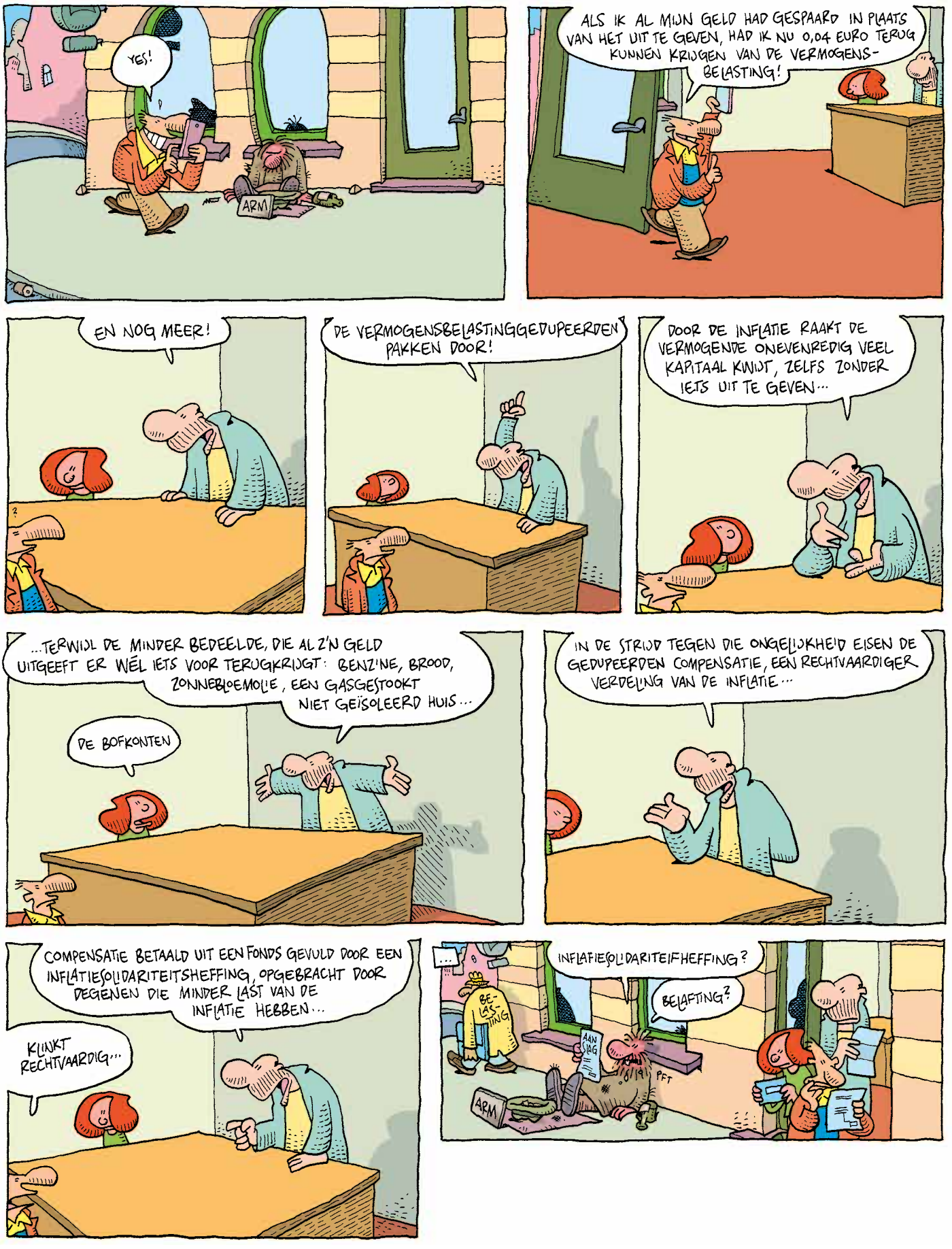

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 6 • juni 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

DONALD POLS
DE MAN DIE SHELL VERSLOEG

SP-WETHOUDERS UIT DE STARTBLOKKEN

LINKS FRANKRIJK AAST OP PREMIERSPOST

Arend van Dam

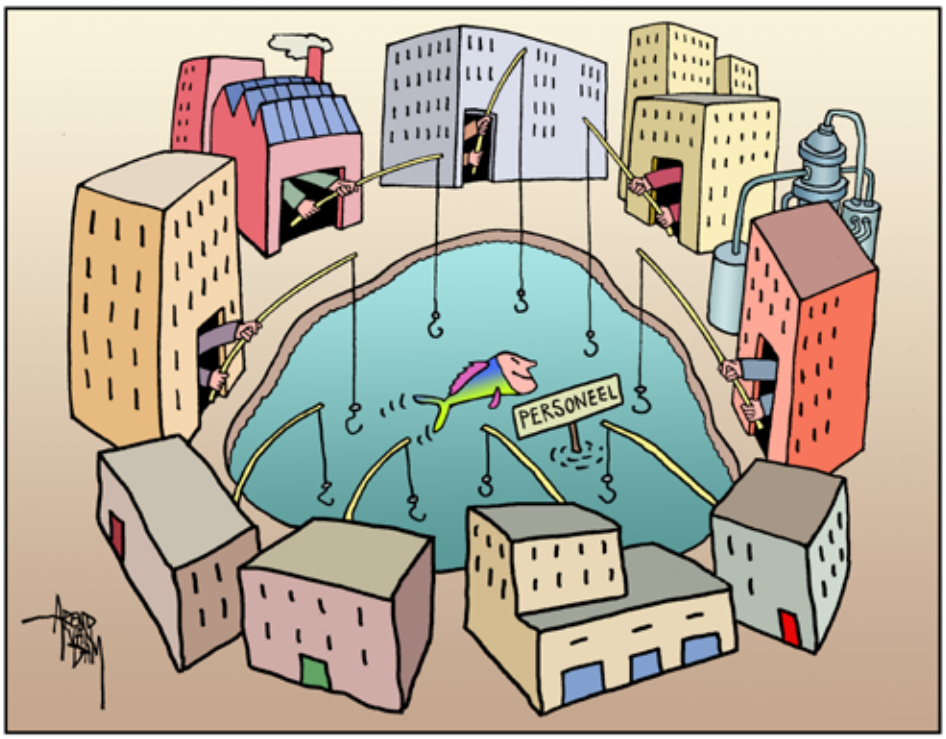

LEDENENQUÊTE HEEL DE MENS STAAT ONLINE

In mei startte de ledenenquête over Heel de mens. Ieder SP-lid wordt gevraagd om commentaar te geven op een eerste concept van het geactualiseerde beginselprogramma. De ledenenquête staat op SP-net, de website voor onze leden. Log in op www.spnet.nl, lees de vernieuwde tekst en vul de enquête in.

Vragen over de enquête of het programma kunnen worden gemaild naar: heeldemens@sp.nl.

Ook is het mogelijk om telefonisch contact op te nemen via: (088) 243 55 72.

Wie niet in staat is om de enquête online in te vullen, kan ook een papieren versie aanvragen door te mailen naar het bovengenoemde adres of bovenstaand telefoonnummer te bellen.

SP JONGEREN

MELD JE AAN VOOR DE ZOMERSCHOOL!

Van maandag 25 t/m zondag 31 juli vindt de jaarlijkse zomerschool van SP Jongeren plaats. Op onze locatie in Meppel krijgen we een week lang scholing over actievoeren en onze ideologie. Ook komen er een aantal interessante sprekers. Natuurlijk is er ook genoeg ruimte voor gezelligheid.

De jaarlijkse zomerschool is het perfecte moment om jonge partijgenoten beter te leren kennen en meer te leren over de SP. Lijkt het je leuk om mee te gaan of heb je een vraag? Stuur dan even een berichtje naar jongeren@sp.nl

25 T/M 31 JULI ZOMER-SCHOOL

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp, Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Nenad Mećava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Maurits Gemmink, Ronald van Raak, Karen Veldkamp, Peter Verschuren, Wiebe Kiestra

Illustraties
Arend van Dam, Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Foto omslag
Remko de Waal/ANP©

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

FSC

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

SP'ers aan het roer
Nieuwe wethouders over hun start
6

Donald Pols
'Vervuilende multinationals pakken onze vrijheid af'
10

La France insoumise
De onstuimige opmars van links in Frankrijk
14

Net lid, volop actief
Bea van Hijkoop en Steven Peltenburg
20

Wolodymyr Ishchenko
Socioloog over de oorlog in Oekraïne
24

4 **Actueel: Nu ontpolderen nee!**
22 **Bloembommen maken buurten groen**
28 **Linksvoor: Nico Oost kweekt sappige peren en sociale politiek**
29 **Rode denkers: Jürgen Habermas**
17, 18, 19 **Nieuws** 30 **Prikbord** 31 **Puzzel**
32 **Theo de buurtconciërge**

COLUMN

Van consumentenoplossing naar systeemoplossing

Het aanpakken van het klimaatprobleem schreeuwt om radicalere oplossingen. Maar socialistische oplossingen zijn nodig en geen zogenaamd sociaalliberale. Dat werkt niet en zorgt ervoor dat mensen alleen maar sceptischer worden over klimaatbeleid. Voor hen zijn namelijk de lasten, terwijl de rijkere mensen en bedrijven vooral de lusten hebben.

Zo werd het stokpaardje van D66, de warmtepomp, door het kabinet weer van stal gehaald. Vanaf 2026 moeten mensen verplicht bij vervanging van hun cv-ketel een warmtepomp installeren. Mensen worden dus verplicht kosten te maken om -ieder voor zich- een dure warmtepomp aan te schaffen. Heel liberaal natuurlijk en doordat mensen er dan een lening voor af 'mogen' sluiten, verkopen sommigen partijen dit als sociaal.

Dit terwijl bedrijven, die verantwoordelijk zijn voor een veel groter deel van de vervuiling, aan alle kanten met belastinggeld juist 'verleid' worden tot verduurzaming. Bedrijven die jarenlang winst uitgekeerd hebben aan aandeelhouders. In plaats van die winst te investeren in hoognodige verduurzaming, kunnen zij nu flink geld van de overheid (de belastingbetaler dus) krijgen om schoner te produceren. Ook voor huishoudens is er subsidie beschikbaar, maar dan moet je eerst wel duizenden euro's uit eigen zak betalen. Hoe oneerlijk kan het zijn?

Het is het zo veel mogelijk individualiseren van een collectief probleem en de échte oorzaken ongemoeid laten. Terwijl als er iets een collectieve oplossing vraagt, dan is dat het klimaatprobleem wel. Dat zou dus ook ons idee zijn: pak het gezamenlijk aan en ga als overheid voorop. Zo deden we dat met het aanleggen van de riolering ook. Dat werd ook niet huishouden voor huishouden betaald en geregeld.

Het kabinet wil ook een vliegtaks voor iedereen. Als je weet dat slechts acht procent van de vliegers verantwoordelijk is voor maar liefst veertig procent van de vluchten, dan is het toch efficiënter én eerlijker om een veelvliegerstaks in te voeren? Dat is ons voorstel. Hoe meer je vliegt, hoe meer je betaalt. Iemand die eens per jaar het vliegtuig neemt voor de zonvakantie is een stuk minder vervuilend dan de veelvliegers. Maar uitgerekend die acht procent veelvliegers zullen weinig voelen van zo'n taks en gewoon door blijven vliegen.

Binnen ons huidige kapitalistische systeem kan het klimaatprobleem niet worden opgelost, omdat de oorzaken niet fundamenteel worden aangepakt. Klimaatrechtvaardigheid vergt een andere economie. Wij hebben de plannen klaarliggen.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

foto SP Zeeland

‘NU ONTPOLDEREN NEE’

ZEEUWSE ACTIE EN HAAGSE MOTIE BOEKEN OPMERKELIJK SUCCES

De Hedwigepolder, een gebied van zo’n 600 voetbalvelden groot in Zeeuws-Vlaanderen op de grens met België, wordt voorlopig niet onder water gezet. Dat hebben acties in Zeeland en hard werk van SP-Kamerlid Sandra Beckerman in Den Haag voor elkaar gekregen. Eerst moet onderzocht worden wat inlaten van het sterk vervuilde Westerscheldewater voor het gebied gaat betekenen.

HET ONTPOLDEREN van de Hedwigepolder zorgt al zeventien jaar voor hoogoplopende emoties. In 2005 besloot het kabinet dat het gebied teruggeven moest worden aan de natuur als compensatie voor het natuurverlies door het uitbreiden van de Antwerpse haven. Felle protesten en slepende juridische procedures volgden, maar dit jaar zouden de dijken toch echt afgegraven worden. Dat was echter buiten de Zeeuwse SP gerekend.

Statenlid Ger van Unen uit Hulst: ‘Op een ledenvergadering concludeerden we dat het absurd is om het gebied onder vervuild water te zetten terwijl wij wachten op een bevolkingsonderzoek om na te gaan wat het gif nu al met ons doet. Het bedrijf 3M heeft jarenlang stoffen geloosd die tot de PFAS-familie behoren en levensgevaarlijk zijn. In het Belgische Zwijndrecht, hier net over de grens, zit PFAS bij 90 procent van de mensen in het bloed, zelfs bij heel jonge kinderen.

Toen het afgraven van de dijken vervroegd zou gaan plaatsvinden, hebben we meteen de Kamerfractie ingeseind en zijn we de actie Nu ontpolderen NEE gestart. In twee weken tijd hadden we achthonderd handtekeningen onder onze eis en hadden we veel medestanders gevonden: raadsleden van alle partijen, boerenorganisaties, enzovoort. Onze belangen liepen uiteen, maar over één ding waren en zijn we het eens: geen vervuild water in de polder.’ Hoogtepunt van de actie was een

Op 14 mei kwamen zo'n 200 mensen bij elkaar om actie te voeren tegen de ontpoldering van de Hedwigepolder.

Luchtopname van de Hertogin Hedwigepolder.
foto Your Captain Luchtfotografie / ANP©

demonstratie van zo'n 200 mensen in, zoals Van Unen zegt: 'Een uithoek van wereld waar je heel moeilijk kunt komen.'

Spannende stemming

En toen was de landelijke politiek aan zet. 'Ik heb me de blaren op de tong gepraat, ook met coalitiepartijen, maar het was me niet gelukt zonder de acties in Zeeland', blikt Kamerlid Sandra Beckerman terug. 'Door de voorgeschiedenis is de Hedwigepolder een beladen onderwerp. Om dan terug te komen op een eerder besluit is lastig voor de Tweede Kamer. Het was daardoor tot op het laatste moment spannend wat de uitkomst van de stemming over mijn motie zou zijn. Maar het is gelukt. Een ruime meerderheid heeft mijn voorstel gesteund en daarmee uitgesproken dat er eerst goed onderzoek moet komen. De boel mag nu alleen onder water worden gezet als vaststaat dat er geen negatieve effecten optreden voor de natuurontwikkeling en de leefomgeving. Dat is belangrijk want als je nu water inlaat is er geen weg meer terug. Daarbij: hoe kun je het natuurontwikkeling noemen dat het je een polder vol laat lopen met gifwater? Het RIVM adviseert om niet vaker dan één keer per jaar vis uit de Westerschelde te eten, vanwege het vele PFAS in het water. En datzelfde Westerscheldewater zou dan de natuur versterken? Kom nou!' •

tekst Peter Verschuren

Jannie Visscher
voorzitter SP

Waar je ook bent

Nu de coronabeperkingen voorbij zijn kleurt ons land weer SP-rood. Overal duiken de rode jassen en partytenten weer op. Ook onze 'Soep-Express' is weer uit de stalling. Afdeling Venlo deelde bij de Venloop wandeltocht in no time 100 liter soep uit.
De Zeeuwse SP voerde flink actie tegen het inlaten van met PFAS vervuild Scheldewater in de Hedwigepolder. Mede dankzij een aangenomen motie van onze Tweede Kamerfractie worden de dijken daar voorlopig gelukkig niet doorgestoken.
SP afdeling Veendam nam het initiatief voor een manifestatie voor fatsoenlijke opvang in het overvolle aanmeldcentrum Ter Apel. Veel organisaties sloten zich aan om duidelijk te maken dat het zo niet langer kan: niet voor de asielzoekers, niet voor het personeel en niet voor de omwonenden.

Maar er gebeurt meer: ons Tweede Kamerlid Bart van Kent reist stad en land af met bijeenkomsten over een eerlijk pensioen en afdeling Deventer organiseerde een heel goed bezochte bijeenkomst over 'nieuwe economie' met o.a. Mahir Alkaya van onze Tweede Kamerfractie.

Dat vind ik zo mooi: als SP'er kun je op zoveel verschillende manieren je steentje bijdragen. Zo startten onlangs weer veel partijgenoten als volksvertegenwoordiger in de gemeenteraad. Een heel belangrijke plek, ook omdat de overheid een belangrijk orgaan is om de macht van de markt in te perken.
Dezer dagen worden ook weer SP'ers als wethouder geïnstalleerd. Verderop in deze Tribune lees je hoe twee kersverse SP-wethouders uit Dronten en Apeldoorn hun eerste weken hebben beleefd. Als wethouder kun je laten zien dat het echt anders kan en kun je werkelijk de dagelijkse omstandigheden van mensen verbeteren. SP-wethouders sluiten zich niet op in het gemeentehuis maar zijn onder de mensen. Ze beperken zich niet tot plannen maken maar zorgen ook voor goede uitvoering van beleid volgens de menselijke maat.

SP'er ben je overal! •

NIEUW BESTUUR

KERSVERSE SP-WETHOUDERS OVER HUN START

In veel gemeenten wordt momenteel nog onderhandeld over coalities en akkoorden. Sommige gemeenten waren er echter al snel uit, zoals bijvoorbeeld in Dronten en Apeldoorn. Daar doet de SP nu voor het eerst mee aan de coalitie en levert de partij nu wethouders in het college. Maar waarom zou je als partij eigenlijk willen meebesturen en hoe is het om opeens wethouder te zijn? Sunita Biharie uit Apeldoorn en Peter Duvekot uit Dronten vertellen er alles over.

WIL JE EEN AFSPRAAK maken met Sunita Biharie, dan gaat dat sinds haar installatie als wethouder via een persoonlijk medewerker. Dat is voor haar nog flink wennen; enig ongemak hierover is ook op te merken. Datzelfde geldt voor de momenten waarop de bode koffie komt brengen. Met een welgemeende grap laat Biharie weten dat ze ook echt zelf naar de automaat kan lopen. Die persoonlijke manier van contact met de mensen op het stadhuis is wat haar typeert. Voor sommigen is dat nog even wennen, anderen vinden het verfrissend. Dat blijkt ook als de collegawethouder van Lokaal Apeldoorn zich even met het gesprek bemoeit: 'Sunita is een moordwijf, schrijf dat maar op!'

Biharie is een geboren Rotterdammer maar woont inmiddels al bijna de helft van haar leven in Apeldoorn. Ze werkte meer dan 20 jaar in de jeugdzorg bij verschillende organisaties. Sinds 2018 was ze fractievoorzitter voor de SP in de gemeenteraad en onlangs is ze geïnstalleerd als wethouder werk & inkomen, welzijn en sport. Een functie die ze eigenlijk helemaal niet ambieerde maar die haar misschien juist daarom wel heel goed past.

Bijzonder bestuur

De partijen in Apeldoorn waren er snel uit met elkaar. Al op 20 april werd het coalitieakkoord getekend. De samenstelling van de nieuwe coalitie is opmerkelijk: VVD, Lokaal Apeldoorn, GroenLinks, SGP en SP hebben hun handtekening onder het akkoord gezet. Een onverwachte combinatie die met name online tot veel reacties heeft geleid. Volgens Biharie is het echter heel goed uit te leggen: 'Als je weet hoe het de laatste vier jaar is gegaan in de gemeenteraad dan is het niet zo raar. Je moet betrouwbaar zijn, dat is de basis. Dit zijn de partijen waarvan we de afgelopen twee jaar hebben ervaren dat ze hun afspraken nakomen en dat ze staan voor wat ze zeggen.'

Ze vervolgt: 'Met dat als basis ga je kijken naar de inhoud. Wat gunnen we elkaar? Mensen kijken raar op dat de SGP erbij zit en maken zich dan zorgen over LHBT+ in Apeldoorn. Maar de afspraken daarover staan letterlijk in ons coalitieakkoord: we blijven regenbooggemeente en we gaan vol op de strijd aan met racisme, discriminatie en uitsluiting. Ik ben ook de wethouder die hierover gaat. Dezelfde soort geluiden hoorde je ook meteen over samenwerken met de VVD. Die zouden alleen willen vermarkten en de rijken nog rijker maken. En weet je, ik zou ook nooit met een Mark Rutte in een coalitie stappen. Maar die zit hier ook niet in Apeldoorn. De lokale VVD ziet hier ook de problemen met armoede. Toen we in de oppositie zaten hebben zij ons ook gesteund bij onze opstand tegen de wegbezuiniging van het jongerencentrum.'

Geven en nemen

Zodra je in een coalitie stapt, weet je dat het een kwestie is van geven en nemen. Toch herkenden de leden van SP Apeldoorn veel van hun programma in het uiteindelijke akkoord. Biharie: 'Wat ik zelf niet zou bedenken, was de inzet in het akkoord op topsport. Daar heb ik persoonlijk helemaal niks mee, dat elitaire gedoe. Want hoe zit het dan met al die talenten die sport niet eens kunnen betalen? Maar kijk je naar het hele akkoord, dan zie je dat we juist ook investeren in bereikbare sport voor alle inwoners. Dat is eigenlijk ook precies wat in ons verkiezingsprogramma stond en wat onze leden ook wilden.'

Diezelfde leden spraken tijdens de vergadering over het coalitieakkoord zelfs hun verbazing uit over hoeveel van het SP-programma daarin terug te lezen is, aldus Biharie: 'Ze vroegen ons hoe we dat voor elkaar hebben gekregen. Wat we heel belangrijk vinden is armoedebestrijding. We gaan nu echt een actieplan maken, daar zit ook fors geld bij. Ook gaan we

‘Het gaat om echte problemen van echte mensen’

hier de fraude bij malafide zorgbedrijven aanpakken. We gaan meer samen doen met zorgmedewerkers en de mensen die zorg krijgen. Als we al dat soort punten naast ons programma leggen dan komt het voor zo’n 70% overeen. Er staan wel dingen in het akkoord die van mij niet hoeven, maar geen dingen die echt heel veel pijn doen. Persoonlijk had ik natuurlijk nog wel wat meer gewild, omdat je het niet volledig in kan vullen zoals je zelf wil, maar ik ben ook wel veeleisend.’

Eerste meters

Al aan het begin van haar wethouderschap merkte Biharie dat het niet altijd even makkelijk is om je doelen te bereiken. Ze is nog geen maand bezig als ze de compensatie voor energiekosten voor meer mensen toegankelijk wil maken dan alleen de groep inwoners die 120% van het minimuminkomen verdient: ‘Met mijn collegawethouder van GroenLinks waren we het snel eens. Maar dan kom je erachter dat het niet zomaar gebeurt. Mankracht op het stadhuis was een probleem.’

Ze vervolgt: ‘Maar ik wilde wel dat het gewoon geregeld zou worden. We kunnen het hier op het stadhuis wel heel moeilijk vinden maar ondertussen zijn er mensen die aan het einde van de maand geen eten meer kunnen kopen. We hebben geen tijd om er rustig naar te kijken, het moet gewoon worden opgelost. Het gaat om echte problemen van echte mensen.’

Betrouwbaar en oprecht

Voor Biharie is vertrouwen ontzettend belangrijk. Onderling vertrouwen in het college maar vooral ook het vertrouwen van de inwoners. Dat is dan ook waar ze de komende vier jaar aan wil werken: ‘Wij hebben met de SP mensen naar de stembus gekregen die eerder niet stemden. Tegelijkertijd hebben ook hier veel minder mensen gestemd. Daar moeten we iets mee. Dat kan alleen door betrouwbaar te zijn als overheid en door naar de mensen toe te gaan. Het maakt ook niet uit of we met de SP in de oppositie of coalitie zitten, we blijven de wijken ingaan om te organiseren. Het gaat om oprechte politiek. Daar zie ik voor mijzelf een belangrijke rol als wethouder en in dit college.’

Dat is ook de reden waarom je Biharie nooit in een mantelpakje zult zien: ‘Ik denk echt jullie hebben met mij als wethouder gewoon iemand van de straat naar het bestuur gehaald. Ik loop gewoon zo rond, maar dit is wel wie ik ben en dat is echt. Betrouwbare politiek begint ermee dat je echt moet zijn.’

>

Huis van de Gemeente Dronten

‘We staken er met kop en schouders bovenuit’

Dat Peter Duvekot wethouder is begint te wennen maar gek vindt hij het nog wel. Een eigen werkkamer had hij vlak voor zijn installatie nog niet dus het gesprek vindt plaats in de kamer van de burgemeester. De goedlachse Duvekot moet zo ongeveer het halve gebouw door voor een kopje automatenkoffie. Aan bodes die het komen brengen doen ze in Dronten niet. Wel wordt ook zijn agenda vanaf nu beheerd door een medewerker. ‘Best een verademing voor een ADHD’er’, zegt Duvekot half grappend.

Zelf omschrijft Duvekot zijn werkende leven als ‘12 ambachten, 13 ongelukken’. Hij was acteur, docent, woonbegeleider, zat in het sociaal en maatschappelijk werk en was tot voor kort manager bij een praktijk voor fysiotherapie. De afgelopen vier jaar was hij fractievoorzitter voor de SP in Dronten, nu mag hij aan de slag als wethouder met onder andere het sociaal domein in zijn portefeuille. Een functie waarin zijn grote lokale netwerk en goede relaties wel eens heel goed van pas kunnen komen.

Winst opent deuren

Tot aan de uitslagenavond was de SP in Dronten er eigenlijk niet van uitgegaan dat ze zouden meedoen aan een nieuw college. Dat veranderde toen de eerste resultaten bekend werden: hoewel de partij in aantal zetels gelijk bleef, steeg het percentage stemmen wel met 10%. Volgens Duvekot werd er naarmate de avond vorderde steeds meer naar de SP gekeken: ‘We hoopten natuurlijk op winst maar op een gegeven moment staken we er met kop en schouders bovenuit ten opzichte van de andere kleinere partijen. Ik heb toen meteen gezegd dat ze niet meer om ons heen konden, en dat bleek.’

Zelf verklaart Duvekot deze stijging aan de hand van een heldere lokale boodschap waarmee ze de verkiezingen in zijn gegaan: ‘We hebben gezegd dat het hier totaal anders moet met de bestuurscultuur. Dat zie je landelijk natuurlijk ook maar het is iets wat hier heel erg speelt. Er is bijvoorbeeld ook een wethouder gesneuveld op de bouw van een nieuwbouwwijk waarbij de communicatie echt heel slecht is gegaan. Mensen herkenden dus ons verhaal en dat sloeg blijkbaar aan.’

Volkswethouder

Dat Duvekot de aangewezen persoon zou zijn om namens de SP wethouder te worden, dat was ook al snel duidelijk: ‘Tijdens de onderhandelingen werd op een gegeven moment de behoefte aan een volkswethouder benoemd. Dat is iets waar ik me wel in herken. Als je het hebt over eerlijkheid naar de inwoners toe dan betekent het ook dat dat ik straks vooral buiten wil zijn. Hier in Dronten maar ook in de kernen Swifterbant en Biddinghuizen. Natuurlijk ga ik naar de plekken toe waar het goed gaat maar je moet er juist ook zijn als het spannend wordt. Wanneer het even niet uitkomt of als je geen leuk verhaal hebt. Juist dan moet je het gesprek aangaan.’

Dat begint volgens Duvekot ook met de verandering van de bestuurscultuur waarmee de SP de verkiezingen in is gegaan: ‘Ik wil die verandering ook teweegbrengen binnen het sociaal domein waar ik wethouder voor ben. Dronten staat er niet om bekend dat het hier nou sociaal zo slecht gaat of dat we grote problemen hebben. Maar wat ik wel zie is dat mensen aankloppen bij de gemeente en dan op een moment weggestuurd worden omdat ze niet binnen een bepaald hokje passen. Als de gemeente niet kan helpen dan moeten we gaan kijken wie van onze contacten dat wel kan. Medewerkers moeten weer het vertrouwen krijgen dat ze zelf initiatief mogen nemen. Dat is een nieuwe manier van denken, maar dat is wel te leren.’

Van oppositie naar coalitie

De nieuwe rol binnen de coalitie betekent ook iets voor hoe je als fractie politiek bedrijft. Duvekot: ‘Het is nieuw en dat wordt natuurlijk spannend. We hebben een duaal systeem. Soms werkt dat en soms ook niet. Dat zie je ook verschillen per fractie hier in de gemeenteraad. Daar moeten we echt een eigen weg in gaan vinden. De fractie en ik houden elkaar op de hoogte maar ik heb nu wel een andere rol. Mijn opvolger moet er ook echt haar eigen ding van gaan maken.’

Hij vervolgt: ‘Als wethouder zal ik tijdens de raadsvergaderingen denk ik de persoon zijn met de kortste antwoorden. Gewoon kernachtig vertellen wat we willen. Ik snap niet zo goed waarom iedereen zo graag de tijd wil volkletsen. Ik doe dat met een kwinkslag en een beetje humor. Soms eens iets geks roepen om te kijken wat er gebeurt. Dat zal even anders zijn voor de gemeenteraad, maar ze weten wie ze wethouder hebben gemaakt en zo ben ik nou eenmaal.’

Niet alleen de politiek in de gemeenteraad zal wennen zijn. In de eerste weken als wethouder bestaan de dagen vooral uit heel veel kennismakingen. Met de medewerkers in het gemeentehuis maar ook met organisaties daarbuiten: ‘Iemand anders organiseert nu mijn agenda. De eerste week zit echt helemaal vol. Ik denk niet dat ik aan het einde van die week alle namen nog weet. Daarna wil ik ook zelf gaan bepalen wie ik spreek. Ik wil snel aan de slag met de jeugdzorg, mij nog meer verdiepen in het welzijnswerk en ook ontdekken hoe alles organisatorisch in elkaar zit.’

Wandelende wethouder

Tijdens het gesprek noemt Duvekot meermaals dat hij als wethouder bekend wil staan als iemand die wegblijft van politiek gekonkel. Aangezien hij graag wandelt, wil hij dit ook gebruiken om als wethouder betrokken te zijn bij inwoners: ‘Overdag ga ik graag even een uurtje een rondje lopen. Ik wil dat samen met mijn ambtenaren gaan doen maar ook inwoners oproepen om samen met mij een ommetje te maken. Gewoon lekker in de dorpen en wijken. Heb je iets wat je kwijt wil? Loop dan mee en vertel het!’

Ter afsluiting van het gesprek vertelt Duvekot nog enthousiast over zijn hond die meegaat met de wandelingen. Dat komt goed uit, zo zegt hij: ‘Ik ben ook wethouder dierenwelzijn. Dat zeg ik ook telkens tegen de hond: als er iets is dan moet je het maar zeggen.’•

tekst Xander Topma
foto's Maurits Gemmink

MILIEUDEFENSIE-DIRECTEUR DONALD POLS IS STRIJDBAAR:

‘WE MOETEN ONZE VRIJHEID TERUGPAKKEN’

De weersextremen bewijzen wat wetenschappers in steeds alarmerender bewoordingen vertellen: we dreigen de klimaatstrijd te verliezen. ‘Het is één voor twaalf’, concludeert Donald Pols, directeur van Milieudefensie die ondanks alles toch reden voor optimisme ziet.

IEDERE ZEVEN jaar presenteert het IPCC - het klimaatpanel van de Verenigde Naties - de nieuwste wetenschappelijke inzichten rond klimaatverandering. Uit de laatste editie van dit IPCC-rapport, die in april verscheen, blijkt dat de komende jaren cruciaal zijn, willen we de opwarming van de aarde beperken. Pols: ‘Uit de wetenschappelijke rapporten blijkt dat het geen vijf voor twaalf meer is, maar één voor twaalf. En dat zou je heel pessimistisch kunnen maken, maar ik geloof fundamenteel in de mogelijkheid van de mens om de regisseur van z’n eigen leven te zijn, op individueel én collectief niveau. En dat zie je terug in het laatste IPCC-rapport, omdat zij ook heel duidelijk aangegeven dat de situatie inderdaad zorgwekkend is maar dat we daar nog verandering in kunnen aanbrengen. We kunnen nog bijsturen. Ik zie het IPCC-rapport als alarmbel, niet als doodsklok.’

› Om een klimaatramp te vermijden, moeten we dus de regie op ons leven terugpakken?

‘Ja, ik geloof fundamenteel dat het in de klimaatstrijd gaat om het recht op zelfbeschikking. Wat er nu gebeurt is dat vervuilende multinationals en nalatige overheden onze vrijheid van ons afpakken. Niet jij en ik beslissen over onze toekomst, maar zíj pakken onze toekomst van ons af door ons op te zadelen met rampzalige klimaatverandering. Daarom moeten we terug naar de basis en die basis is dat wij, het volk, beslissen over onze toekomst – niet de bazen van de bedrijven, niet de banken, maar wijzelf, the people. En ik zeg het nu in het Engels, ‘the people’, maar eigenlijk moeten we gewoon weer het lef hebben om dit in het Nederlands te zeggen, het volk. Ik snap dat dat lastig is, want rechts heeft van ‘het volk’ iets nationalistisch gemaakt. Maar wij moeten dat woord terugpakken, dat is de enige manier waarop we duidelijk kunnen maken dat het in klimaatverandering draait om collectieve zelfbeschikking. Hetzelfde geldt voor het begrip vrijheid, ook dat is gekaapt door de rechtse partijen. Denk maar aan de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, Partij voor de Vrijheid en Forum voor Democratie, wat een variatie is op hetzelfde thema. Alsof linkse partijen niet voor vrijheid zouden zijn! Integendeel, juist in de klimaatstrijd draait het om vrijheid, om de zelfbeschikking van het volk. Het zijn juist de rechtse partijen, die ruim baan willen geven aan vervuilende multinationals, die onze vrijheid van ons afpakken.’

› Maar hoe krijgen we ‘het volk’ mee in het klimaatbeleid? Voor veel mensen betekent klimaatbeleid toch vooral een hogere energierekening.

‘Dat komt doordat het huidige klimaatbeleid van het kabinet totaal onlogisch is en niet in het voordeel van gewone mensen werkt. We hebben nu de keus tussen twee soorten klimaatbeleid, enerzijds het neoliberale beleid waarbij de overheid de grote bedrijven helpt om de groene transitie uit te voeren, en anderzijds een sociaal klimaatbeleid waar vooral de gewone mensen op straat beter van worden. Bij het huidige neoliberale beleid is het zo dat de arme huishoudens relatief gezien drie tot vier keer meer energiebelasting betalen dan rijke huishoudens. Van dat belastinggeld gaat 80 procent naar het financieren van de groene transitie bij de grote bedrijven. Van de 20 procent die overblijft gaat ook nog eens 80 procent naar de hogere inkomens, voor subsidies op zonnepanelen, elektrische auto’s en dergelijke. Die subsidies krijg je alleen als je er zelf voor kiest om zonnepanelen te nemen of je huis te isoleren. Maar dan moet je wel al een eigen huis hebben en genoeg geld hebben om zo’n beslissing te kunnen nemen. Voor de lagere inkomens is dat gewoon niet te doen. Dus zij

betalen relatief wel meer energiebelasting, maar krijgen daar veel minder voor terug. Dat is oneerlijk en inefficiënt beleid. Kijk, – en dit is natuurlijk ook een SP-thema – op dit moment groeit een half miljoen kinderen op in slecht geïsoleerde schimmel-huizen die schadelijk zijn voor de gezondheid. Als de overheid nu actief naar die mensen toe zou gaan en zou zeggen 'Wij gaan jullie huis isoleren', dan zouden ze twee vliegen in één klap slaan: er groeien geen kinderen meer op in ongezonde schimmelhuizen én er wordt een flinke stap voorwaarts gezet in het klimaatbeleid. Dát soort beleid hebben we nodig.'

› **Om draagvlak voor klimaatbeleid te krijgen, moet je laten zien dat het ook in het voordeel van gewone mensen werkt.**
'Precies! Progressieve organisaties en partijen moeten klimaatbeleid ontwikkelen waar gewone mensen beter van worden. Vervoer, wonen, werken, energievoorziening, landbouw – op al die terreinen moeten we laten zien hoe de groene transitie in ieders voordeel kan werken. Bijvoorbeeld de subsidie voor elektrische auto's, nu profiteren daar vooral de hogere inkomens van. Wij zeggen: zorg dat iedereen daarvan profiteert, bijvoorbeeld met elektrische deelauto's in elke wijk van Nederland. Je moet laten zien dat het openbaar vervoer beter en goedkoper wordt, dat de energierekening omlaag gaat, dat huizen geïsoleerd worden, of dat boeren beter hun boterham kunnen verdienen als ze overschakelen op duurzame landbouw. Alleen zo krijg je draagvlak voor klimaatbeleid. Met het huidige klimaatbeleid zegt de overheid eigenlijk tegen de kiezers: 'We werken aan een betere wereld voor de toekomst, alleen niet voor jou hier en nu.' Ja, dat werkt natuurlijk niet. Wat je moet zeggen is: we werken met het klimaatbeleid aan een betere wereld voor onze kinderen en kleinkinderen, maar ook voor jou!'

› **Een ander probleem is het gebrek aan personeel: er zijn simpelweg niet genoeg vakmensen om de stap te zetten naar een groene economie . Hoe lossen we dat op?**
'Inderdaad, wie moeten al die huizen gaan isoleren? Wie moeten al die zonnepanelen gaan installeren? Wie moeten al die windmolens neer gaan zetten? Wij missen op dit moment minimaal zo'n 60 duizend mensen om al dat werk te doen, zoals wij hebben uitgerekend samen met FNV en de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie. Dit is zo'n urgent probleem, dat kun je niet aan de markt overlaten. Hier moet de overheid actief ingrijpen. Maar hoe? Nou, wij zeggen: we moeten toch sowieso af van de fossiele industrie, dus dan is het een vrij simpele rekensom. We gaan de mensen die nu nog in de fossiele sector werken actief omscholen, zodat zij al dat werk kunnen gaan doen. En ook hieruit blijkt de domheid van het huidige klimaatbeleid van het kabinet. Want juist de fossiele sector krijgt de meeste klimaatsubsidie, precies de sector waar we eigenlijk vanaf moeten en die in de toekomst niet meer levensvatbaar zal zijn. Wij hebben vijf olieraffinaderijen in Nederland. De kans dat die er over 30 jaar nog zijn, is minimaal, want de hele economie zal overschakelen naar elektrisch en groene waterstof. Dus waarom zullen we de fossiele sector dan nog subsidiëren? Een goed voorbeeld van dit domme beleid is dat het meeste geld van de klimaatsubsidies gereserveerd is voor het opslaan en onder de grond opslaan van CO2. Dat is natuurlijk absurd. De enigen die daarvan profiteren zijn de fossiele bedrijven, die op deze manier hun oude bedrijfsmodel in stand kunnen houden. Zo worden ze niet geprikkeld om over te schakelen op duurzame energie. Natuurlijk roepen die fossiele bedrijven het hardst dat ze subsidie nodig hebben, omdat ze anders niet overleven: 'Als de overheid ons niet helpt, dan weigeren wij

GEEN EURO NAAR VERVUILERS!

De rijkste 1 procent van de wereldbevolking stoot twee keer zoveel CO2 uit als de armste helft. Daarmee wordt gelijk duidelijk dat het aanpakken van klimaatverandering ook een klassenstrijd is. Op dit moment wordt de superrijken en grote vervuilers een hand boven het hoofd gehouden. Dat moet anders!

Wereldwijd sponsoren overheden de fossiele industrie nog met 5900 miljard dollar per jaar. In Nederland is dit ruim 17 miljard euro. Nederlandse banken, verzekeraars en pensioenfondsen staken tussen 2018 en 2020 ruim 34 miljard euro aan leningen en garanties in kolen, olie en gas. Dat is bizar en daar moeten we mee stoppen. Een beter klimaat begint dus niet bij jezelf, maar bij de Shells van deze wereld. Nog steeds gaan ze door met het in gevaar brengen van het leven op onze planeet. Het is tijd voor klimaatrechtvaardigheid!

Doe je mee in onze strijd voor klimaatrechtvaardigheid? Steun dan de SP-actie en eis dat ons geld niet langer wordt uitgegeven aan de financiering van deze vervuilers van onze planeet. Geen euro naar vervuilers!

Ga naar doemee.sp.nl/klimaatactie

DONALD POLS EN MILIEUDEFENSIE

De geboren Zuid-Afrikaan gaf voor zijn baan als directeur van Milieudefensie leiding aan het World Wide Fund for Nature en daarvoor werkte hij voor het Energieonderzoek Centrum Nederland. Met Milieudefensie wist Pols de strijd voor het klimaat volop in het nieuws te krijgen. Daarbij behaalde hij met zijn vereniging grote successen.

De meest spraakmakende zaken waren die tegen Shell. In januari 2021 besloot de rechter dat Shell schade door olielekkages aan boeren moet compenseren en toekomstige schade moet voorkomen. In 2020 begon Milieudefensie samen met 17379 mede-eisers en 6 organisaties een rechtszaak om Shell te dwingen de uitstoot van broeikasgassen in lijn te brengen met het klimaatakkoord van Parijs. Op 26 mei 2021 werd ook deze historische zaak gewonnen.

om over te schakelen op groene energie!' Ik zeg dan: prima, ga maar failliet! Het is niet de taak van de overheid om met schaars belastinggeld, terwijl er mensen in armoede leven, bedrijven draaiende te houden die toch geen toekomstperspectief hebben.'

› **Milieudefensie heeft bij de rechter voor elkaar gekregen dat Shell vóór 2030 z'n CO_2-uitstoot bijna gehalveerd moet hebben. Een prachtig resultaat! Maar er klinkt ook kritiek op de juridische aanpak: een rechtszaak duurt al snel vijf jaar en zoveel tijd hebben we niet om het klimaatprobleem aan te pakken.**

'Ik begrijp de kritiek, maar ik ben het er niet mee eens. Laat mij enig ander resultaat zien van een maatschappelijke organisatie – waar ook ter wereld – die zóveel CO_2 heeft weten te reduceren. De uitstoot van Shell is negen keer die van Nederland en zij moeten die uitstoot nu van de rechter halveren. Dus ons kleine clubje heeft een CO_2-reductie bereikt van bijna vijf keer de Nederlandse uitstoot. Dat is enorm! Dus ja, een rechtszaak duurt lang, maar het levert ook heel veel op. Bovendien, zo'n eerste rechterlijke uitspraak is ook een soort breekijzer waarmee je de boel openbreekt. Het werkt als voorbeeld voor andere rechtszaken, ook in andere landen. Op grond van onze rechtszaak tegen Shell wordt bijvoorbeeld nu in Frankrijk ook Total aangesproken. In Duitsland worden rechtszaken aangespannen tegen Volkswagen, Daimler Benz en een energiebedrijf. In Australië gebeurt hetzelfde met een groot kolenbedrijf, Santos. Allemaal mogelijk gemaakt door de uitspraak in ónze zaak.'

› **Je hoort het tegenovergestelde : dat we juist vol moeten inzetten op rechtszaken en dat we andere vormen van klimaatactivisme achterwege kunnen laten.**

'Daar ben ik het ook niet mee eens. Ik denk dat juist het samenspel van verschillende strategieën het meeste resultaat boekt. Milieudefensie heeft als strategie dat echte verandering draait om het creëren van draagvlak, het bewerken van de publieke opinie. Dat klinkt een beetje gek, omdat wij rechtszaken voeren. Maar wij voeren die rechtszaken ook om het publieke debat op gang te brengen. Jaren geleden zeiden wij als Milieudefensie al dat grote bedrijven ook grote verantwoordelijkheden moeten krijgen in het bestrijden van klimaatverandering, maar toen was dat helemaal nog geen thema in het publieke debat. Nu blijkt uit ons eigen onderzoek dat 90 procent van de bevolking het met ons eens is. En natuurlijk komt dat niet alleen door Milieudefensie, maar onze rechtszaken hebben daar zeker een rol in gespeeld. En ook andere vormen van activisme vanuit de bevolking, maatschappelijke organisaties en politieke partijen dragen daaraan bij. Formeel moeten rechters alleen maar strikt de wet in de praktijk brengen, maar rechters zijn ook mensen, ze lezen de krant, ze spreken hun partner, hun kinderen, hun kleinkinderen. Rechters moeten ook recht doen aan het rechtsgevoel in de samenleving. Dus als de publieke opinie verandert, dan heeft dat zeker z'n weerslag op hoe rechters oordelen. Daarom is het belangrijk om ook niet-juridische acties voor een effectiever en eerlijker klimaatbeleid te blijven voeren. Het gaat echt om het samenspel van maatschappelijke actie en juridische strijd.' •

tekst Peter Sas • foto's Maurits Gemmink

Sophie Rauszer

DE OPMARS VAN RADICAAL LINKS IN FRANKRIJK

‘WIJ WILLEN BREKEN MET HET SYSTEEM’

De radicaal linkse beweging van Jean-Luc Mélenchon gooide hoge ogen tijdens de eerste ronde van de Franse presidentsverkiezingen. Wat verklaart zijn opmars? De jonge politica Sophie Rauszer blikt terug op een succesvolle campagne, maar ook vooruit op de volgende ronde: de naderende Franse parlementsverkiezingen.

DE 71-JARIGE Mélenchon is de leider van de revolutionaire beweging La France insoumise (‘Het Frankrijk dat niet buigt’). Rauszer volgt Mélenchon al geruime tijd: ‘Er was een periode dat er in Frankrijk op links nog geen alternatief was voor de communisten of sociaaldemocraten. Totdat Mélenchon in 2008 de Parti de gauche (linkse partij) oprichtte. Die partij leunde op drie pijlers: republikanisme, omdat de opkomst van links in Frankrijk samenviel met het einde van de monarchie, socialisme en ecologie. Over dat laatste hadden de andere linkse partijen het toen helemaal nog niet. Zo was Mélenchon degene die het idee van eco-socialisme in Frankrijk introduceerde.’

In 2016 werd de Parti de gauche omgevormd tot La France insoumise: geen partij, maar een beweging. Rauszer: ‘De organisatie werd hierdoor flexibeler en minder hiërarchisch. Als je een evenement wil organiseren, hoef je bijvoorbeeld niet toestemming van bovenaf te vragen. Het zorgt voor meer spontaniteit. Hierdoor konden onze vrijwilligers tijdens de afgelopen campagne snel in actie komen.’

‘Macron leeft in zijn eigen bubbel en gedraagt zich als een koning’

Een Franse socialist in Brussel

Brussel is de thuisbasis van Rauszer, die naast haar politieke activisme werkzaam is voor The Left in the European Parliament (GUE/NGL), waar de SP tot 2019 ook onderdeel van was. La France insoumise telt in Brussel om en nabij honderd activisten. Hoewel het vreemd lijkt om in het buitenland actief te zijn voor een politieke partij uit het thuisland, is dit vrij logisch binnen het Franse stelsel. Zo is de Benelux een van de elf buitenlandse kiesdistricten van Frankrijk die ieder één kandidaat voor het parlement kunnen kiezen.

Volgens Rauszer zijn de Fransen in de Benelux door de bank genomen rechtser en rijker: ‘Maar hoewel je in steden als Brussel en Den Haag veel Fransen hebt die voor internationale instellingen werken, leven in de grensstreek van Wallonië velen die het juist moeilijk hebben. En ook in Brussel werken veel Fransen als leraar of in de culturele sector.’

Ook onder landgenoten die zijn geëmigreerd bespeurde Rauszer tijdens de campagne veel woede over het beleid van president Emmanuel Macron: ‘Ze zijn bijvoorbeeld nog altijd woest over het politiegeweld tegen de Gele Hesjes-beweging. Het raakt hen dat de vrijheden van burgers worden ingeperkt en dat er steeds meer wordt geprivatiseerd. Dat geldt ook voor de Franse scholen in het buitenland die eerder in publieke handen waren. In Frankrijk had dit zeker tot protesten geleid. Maar Macron ziet de buitenlandse districten als zijn laboratorium, waar hij kan experimenteren.’

De derde ronde

Tijdens de eerste ronde van de Franse presidentsverkiezingen op 10 april boekte Mélenchon een opmerkelijk succes door 22 procent van de stemmen te halen. Hiermee plaatste hij zich net niet voor de volgende ronde, in tegenstelling tot Macron en de extreemrechtse Marine Le Pen. Uiteindelijk werd Macron herkozen als president. Ondanks deze tegenslag volgde bij La France insoumise een piek in de toestroom van nieuwe leden. Rauszer: ‘In vijf dagen was het aantal leden in mijn afdeling met 40 procent toegenomen. Ik had dat nog nooit meegemaakt.’

Volgens Rauszer had dit ook te maken met de wijze waarop La France insoumise op het verlies van de presidentsverkiezingen reageerde: ‘In de tweede ronde konden we slechts kiezen tussen twee kwaden. Twee kandidaten die een groot gevaar zijn voor mensen die in een kwetsbare positie zitten. Maar er is nog een derde ronde: de parlementsverkiezingen in juni.’

Fransen zien de presidentsverkiezingen volgens haar als ‘de moeder aller verkiezingen’, waar maandenlang over gesproken wordt op tv. Voor de parlementsverkiezingen komt echter minder dan 50 procent van de Franse kiezers opdagen. Rauszer typeert het politieke systeem van haar moederland als een ‘republikeinse monarchie’: ‘Zeker onder Macron, die in zijn eigen bubbel leeft en zich als een koning gedraagt. Ook in de richting van het parlement: hij heeft daar de meerderheid, dus al zijn plannen worden aangenomen.’

Om in de campagne voor de parlementsverkiezingen ook de niet-stemmers te bereiken, is het volgens Rauszer nodig om de macht van de president aan de kaak te stellen: ‘Daarom gaat het eerste hoofdstuk van het programma van La France insoumise over de democratie en de instituties. We willen burgers meer mogelijkheden geven om mee te beslissen. Zo willen we mensen de mogelijkheid geven om politici door middel van een referendum naar huis te sturen wanneer zij hun beloften aan de kiezer niet nakomen: in andere landen bestaat dit al. Ook willen we burgerinitiatieven door middel van referenda mogelijk maken.’

Maar om de macht van Macron te beteugelen, is het vooral cruciaal dat de oppositie tijdens de komende parlementsverkiezingen wint. Rauszer: ‘Als wij een absolute meerderheid krijgen, dan is het bovendien onvermijdelijk dat Mélenchon de premier wordt.’ Of deze aardverschuiving in het parlement er daadwerkelijk aan zit te komen, is volgens haar nog onduidelijk: ‘Sommige peilingen geven ons de meerderheid, maar dit is misschien wat optimistisch. Nu hebben we zeventien parlementariërs. De slechtste peiling gaat er vanuit dat we honderd zetels

Jean-Luc Melenchon, leider van La France insoumise.

foto Kelly Linsale / ANP©

‘We werken samen voor een groter doel: zodat Mélenchon premier wordt’

zullen halen. Maar volgens de beste peiling krijgen wij de absolute meerderheid.’ In totaal telt de Assemblée nationale (het Franse parlement) 577 zetels.

Een hoop toewijding

De extreemrechtse Le Pen won nooit eerder zoveel stemmen als tijdens de afgelopen presidentsverkiezingen. Ruim 13 miljoen Fransen – 2 miljoen meer dan tijdens de vorige presidentsverkiezingen – kozen voor Le Pen als presidentskandidate. Wanneer men naar de afgelopen presidentsverkiezingen kijkt, dan zijn La France insoumise, de politieke beweging Renaissance van Macron en de partij van Le Pen ieder goed voor ruim 20 procent van de stemmen. Traditionele partijen zoals de sociaaldemocraten van de Parti socialiste behaalden nog niet eens de vijf procent. Hiermee lijkt het Franse politieke systeem op zijn kop te zijn gezet.

Hoe wil La France insoumise Fransen die hun buik vol hebben van Macron behoeden voor de valse beloften van extreemrechts? Volgens Rauszer probeert de beweging niet alleen het gedachtegoed en de voorstellen van Le Pens partij Rassemblement national te bestrijden, maar ook concrete hulp aan mensen te bieden op de plekken waar extreemrechts populair is. ‘Denk bijvoorbeeld aan hulp bij het invullen van belastingformulieren’, licht zij toe. ‘Maar het vergt een hoop toewijding om het vertrouwen van mensen te winnen.’

Omdat extreemrechts volgens Rauszer veel zendtijd krijgt op tv, steekt haar beweging veel energie in het informeren van kiezers via het eigen Youtube-kanaal en sociale media. ‘Le Pen doet zich soms voor als links, door te beweren dat ze onze sociale rechten wil beschermen. Dan zeggen we tegen mensen: kijk naar hun programma. Daar lees je niets over het minimumloon of armoedevoorzieningen’, vervolgt zij.

Het grote verschil tussen de achterbannen van Macron en Le Pen en die van Mélenchon is volgens Rauszer de hang naar stabiliteit: ‘De rijken, die de vruchten plukken van het systeem, willen dat er zo min mogelijk verandert. Aanhangers van La France insoumise willen juist breken met het systeem. Extreemrechts presenteert zichzelf als anti-establishment, maar de realiteit is dat zij het systeem in stand zullen houden.’

Nieuwe kandidaten, jonge kiezers

Ook onderscheidt La France insoumise zich door ook kandidaten naar voren te schuiven die niet lang meelopen in de politiek – ‘Soms zijn ze maar een paar weken lid’, aldus Rauszer – maar een belangrijke steunpilaar zijn in hun lokale gemeenschap. ‘Zo is een van onze kandidaten voor de parlementsverkiezingen een schoonmaakster die in een duur hotel in Parijs werkt en de strijd voerde voor hogere lonen. Ze is een geweldige kandidaat omdat zij vanuit het hart spreekt. Als zij over haar strijd vertelt is het alsof ze ons partijprogramma uitlegt. In oude partijstructuren zouden mensen zoals zij niet snel naar boven komen drijven’, denkt Rauszer.

La France insoumise is de meest populaire keuze onder stemmers tussen de 18 en 25 jaar. ‘Al staat Le Pen op nummer twee bij hen’, vult Rauszer aan. Zij denkt dat de rol van de beweging in de klimaatmars hieraan heeft bijgedragen, evenals het charisma van Mélenchon en de slimme manier waarop hij gebruik maakt van moderne communicatiemiddelen. La France insoumise doet het volgens Rauszer bijzonder goed onder universitaire studenten die na hun afstuderen weinig kans hebben op een goede baan.

Aanvankelijk was Rauszer van plan om kandidaat namens La France insoumise voor de Benelux te worden tijdens de aankomende parlementsverkiezingen. De partijen op links in Frankrijk zijn echter verenigd in een samenwerkingsverband onder leiding van Mélenchon, met het doel om te voorkomen dat Macron en zijn bondgenoten een meerderheid halen in het parlement. Nadat de partijen ter linkerzijde zich allen achter het programma van Mélenchon hadden geschaard, is besloten dat in ieder district slechts één linkse kandidaat zich verkiesbaar zal stellen. Het gevolg van dit besluit is dat de Benelux een van de 70 districten wordt waar de sociaaldemocraten een kandidaat mogen leveren. Hierdoor zullen Rauszer en haar lokale afdeling campagne gaan voeren voor een kandidaat van een andere partij.

Het is volgens Rauszer het Franse politieke stelsel, waarbij slechts één volksvertegenwoordiger per district in het parlement kan plaatsnemen, dat linkse samenwerking noodzakelijk maakt: ‘Al maakt dat het niet eenvoudig. Voor de sociaaldemocraten is het moeilijk dat wij nu de grootste zijn op links. Maar we werken samen voor een groter doel: om te zorgen dat Mélenchon in juni premier wordt. Onze beweging heeft lang toegewerkt naar dat moment.’ •

tekst Lesley Arp • foto's Maurits Gemmink

‘De rijken willen dat er zo min mogelijk verandert’

foto Joshua Versijde

> SUCCES: OUDERS EN UITHUISGEPLAATSTE KINDEREN IN HET TOESLAGENSCHANDAAL BINNEN 6 MAANDEN HERENIGEN

De situatie bij de opvang van vluchtelingen in Ter Apel is al tijden kritiek. Mensen die hun huis hebben achtergelaten omdat ze vrezen voor hun leven, worden in Nederland niet meer op een menswaardige manier opgevangen. Een tekort aan bedden en personeel zorgt ervoor dat er nachten zijn waarop vele tientallen mensen zelfs op stoelen moeten slapen. Daarom organiseerde de SP op 6 mei een goedbezochte solidariteitsactie voor de vluchtelingen, medewerkers en omwonenden. Met de actie wilden de deelnemers aandacht vragen voor de enorme problemen maar vooral ook dat het kabinet werkt aan goede oplossingen.

Angelique Schoonewille, Lian Veenstra, Linda Bolderman-Lesterhuis, Agnes Bakker, Fenna Feenstra, allen actief voor de SP in de provincie Groningen, namen het initiatief voor de manifestatie. Ook andere politieke partijen en maatschappelijke organisaties sloten aan. Met een passievol betoog hekelde Agnes Bakker de keuzes die de oorzaak zijn van de ontstane problemen: ‘In Ter Apel is er op dit moment een onmenswaardige situatie ontstaan. Door jarenlange neoliberale politieke keuzes zijn er grenzen gesteld aan solidariteit met vluchtelingen. Letterlijk geconcentreerd hier in Ter Apel. Met als gevolg dat er keer op keer humane grenzen worden overschreden. Kinderen worden mentaal verwaarloosd, krijgen nauwelijks hulp of aandacht. Er is geen dagbesteding of onderwijs. Mensen worden samengepropt in tenten en hebben weinig zicht op een toekomst. Medewerkers doen wat binnen hun mogelijkheden ligt, maar staan vaak met hun rug tegen de muur. Er zijn namelijk geen alternatieven. En de rest van Nederland kijkt weg of ziet het niet.’ •

> THOMAS EIMER OOK NA OVERLIJDEN VERBONDEN MET SP

foto Christian Feld

Vorig jaar april overleed docent internationale betrekkingen en SP’er Thomas Eimer. Deze anti-autoritaire pijproker was overtuigd socialist. Voor de geboren Duitser waren wetenschap en politiek altijd met elkaar verbonden. Als onderzoeker specialiseerde hij zich in het eigendomsrecht in India en Brazilië. Zijn hart lag bij de oorspronkelijke -van hun land beroofde- bewoners, de onderdrukten en de onzichtbaren

In Nijmegen flyerde hij voor verkiezingen wel eens bij de kraam maar zijn belangrijkste verdienste voor de partij was zijn bijdrage aan een SP-symposium over WC-eendwetenschap. Hier sprak Eimer over de beïnvloeding van het bedrijfsleven op wetenschappelijk onderzoek. Onlangs bleek dat Eimer in zijn nalatenschap een aanzienlijk bedrag heeft bestemd voor de SP. Zo draagt hij ook na zijn overlijden bij aan de sociale strijd waar zijn leven op was ingericht. •

foto Maurits Gemmink

> SP-SUCCES: MEER INVLOED VOOR ZORGVERLENERS

Twee SP-voorstellen om zorgverleners meer invloed te geven zijn door de Tweede Kamer aangenomen. Hierdoor krijgen zorgverleners meer invloed over het beleid van de zorginstellingen waarvoor zij werken.

SP-Kamerlid Maarten Hijink: ‘De SP strijdt al lange tijd voor meer zeggenschap voor zorgverleners. Zij weten immers vaak zelf het beste wat goed is voor de mensen voor wie ze zorgen en welke regeltjes alleen maar veel tijd kosten. Het is heel goed dat de initiatiefwet van GroenLinks en VVD de invloed van zorgverleners vergroot, hoewel het voor de SP nog lang niet ver genoeg gaat. Daarom hebben we aanpassingen voorgesteld en zijn blij dat die zijn aangenomen. Invloed van zorgverleners is cruciaal voor goede zorg.’ •

> MEER INWONERS BREDA KRIJGEN ENERGIETOESLAG

Om ervoor te zorgen dat mensen financieel niet kopje onder gaan door de gestegen energiekosten, besloot de landelijke overheid om een energietoeslag uit te keren. Het is vervolgens aan de gemeenten om dat uit te voeren. In de praktijk gaan gemeenten hier verschillend mee om. Zo ook in Breda waar het bedrag slechts zou worden uitgekeerd aan inwoners die tot 110% van het bestaansminimum verdienen.

Dat moet anders, dacht de SP-fractie. Daarom besloten zij vragen te stellen aan het college. Tot grote vreugde van de partij zei de wethouder in reactie dat ook in Breda de regeling verruimd zou worden. Hiermee wordt energiearmoede bestreden en lopen, dankzij de SP, minder mensen het risico dat ze aan het einde van de maand geld tekort komen. •

foto SP Groningen

> GLADDE KLINKER VOOR WETHOUDER IN GRONINGEN

Hoewel je het met een naam als de Zandsteenlaan niet zou verwachten, worden de klinkers in die straat enorm glad bij een klein beetje kou en regen. Samen met de SP hebben de bewoners daarom een gladde klinker overhandigd aan de Groninger wethouder die hierover gaat. Daarbij riepen ze op om de straat te vervangen voordat er ernstige ongelukken gebeuren. Ook overhandigden zij een bord met daarop meer wensen voor de buurt.

Bewoonster Fiona Sibers: ‘Er gebeuren regelmatig ongelukken bij ons op het plein. Ouderen durven daardoor bij nattigheid niet meer naar buiten. Sommige grootouders komen zelfs niet meer bij hun kleinkinderen op bezoek. Ook postbodes en andere bezorgers gaan bij ons voor de deur onderuit. De gemeente moet de gladde klinkers snel vervangen'

Verruwing

De wethouder heeft de klinker en het bord in ontvangst genomen en zei dat ze de problemen herkent. Nieuw aangeschafte apparatuur moet ervoor zorgen dat de stenen weer ruwer worden zodat er geen ongelukken gebeuren. Ook gaf ze aan de wijk in te willen om te praten over de wensen van de bewoners. Eigenlijk is het gek dat daar een actie voor nodig is maar de bewoners en SP zijn blij met dit resultaat. •

> SOLIDAIR MET TER APEL

foto SP Groningen

De situatie bij de opvang van vluchtelingen in Ter Apel is al tijden kritiek. Mensen die hun huis hebben achtergelaten omdat ze vrezen voor hun leven, worden in Nederland niet meer op een menswaardige manier opgevangen. Een tekort aan bedden en personeel zorgt ervoor dat er nachten zijn waarop vele tientallen mensen zelfs op stoelen moeten slapen. Daarom organiseerde de SP op 6 mei een goedbezochte solidariteitsactie voor de vluchtelingen, medewerkers en omwonenden. Met de actie wilden de deelnemers aandacht vragen voor de enorme problemen maar vooral ook dat het kabinet werkt aan goede oplossingen.

Angelique Schoonewille, Lian Veenstra, Linda Bolderman-Lesterhuis, Agnes Bakker, Fenna Feenstra, allen actief voor de SP in de provincie Groningen, namen het initiatief voor de manifestatie. Ook andere politieke partijen en maatschappelijke organisaties sloten aan. Met een passievol betoog hekelde Agnes Bakker de keuzes die de oorzaak zijn van de ontstane problemen: ‘In Ter Apel is er op dit moment een onmenswaardige situatie ontstaan. Door jarenlange neoliberale politieke keuzes zijn er grenzen gesteld aan solidariteit met vluchtelingen. Letterlijk geconcentreerd hier in Ter Apel. Met als gevolg dat er keer op keer humane grenzen worden overschreden. Kinderen worden mentaal verwaarloosd, krijgen nauwelijks hulp of aandacht. Er is geen dagbesteding of onderwijs. Mensen worden samengepropt in tenten en hebben weinig zicht op een toekomst. Medewerkers doen wat binnen hun mogelijkheden ligt, maar staan vaak met hun rug tegen de muur. Er zijn namelijk geen alternatieven. En de rest van Nederland kijkt weg of ziet het niet.’ •

> LANDELIJKE ACTIE TEGEN OVERLAST LUCHTVAART

Een brede coalitie van bezorgde burgers voerde zaterdag 14 mei op de vliegvelden Schiphol, Eindhoven, Rotterdam, Maastricht, Groningen en Lelystad actie tegen de groeiende overlast van en vervuiling door vliegverkeer. De SP afdelingen uit Almere en Zwolle sloten zich aan bij de actie op Luchthaven Lelystad.

Nooit eerder werd er op zoveel luchthavens tegelijkertijd actie gevoerd. Betogers en sprekers vinden dat overlast van de luchtvaart een politieke keuze is. Zo ook Rijk Ravestein die namens de SP sprak op de manifestatie: ‘Om aandeelhouders tevreden te stellen moeten luchthavens en luchtvaartmaatschappijen kwartaal na kwartaal winst laten zien. Geholpen door oneerlijke belastingvoordelen wordt financiële winst gemaakt. De winst van de aandeelhouders is het verlies van de samenleving.’

foto SP Almere

Eerlijke belasting

Ravestein sprak de steun van de SP uit en de wens dat de luchtvaart op een eerlijke manier belasting gaat betalen. Die belastingopbrengsten moeten volgens hem worden ingezet voor duurzaam publiek vervoer, zoals een dekkend internationaal treinnetwerk. •

> SP BOXTEL PAKT VOCHTPROBLEMEN AAN

In maart stelde de Boxtelse SP bij Woningstichting JOOST de vochtproblemen in huurwoningen in de Van Hugenpothstraat en Van Rijckevorselstraat aan de kaak. Dit naar aanleiding van een aantal signalen die de SP uit de betreffende straten kreeg over vochtproblemen aan woningen. Snel ging de afdeling de wijk in voor een huis-aan-huis-onderzoek. Zo werden huurders uitgenodigd om hun ervaringen te delen. Uit die inventarisatie bleek dat de problemen door verschillende huurders werden herkend. Reden voor de SP om in maart per brief aan de bel te trekken bij JOOST.

Bij de woningstichting waren maar twee klachten bekend, terwijl een rondje in de wijk al een veelvoud aan klachten opleverde. Van 18 huurders mocht de SP de gegevens doorgeven aan de woningstichting, zodat zij contact konden opnemen. Deze aanpak heeft goed gewerkt want woningstichting JOOST heeft inmiddels de problemen erkend en toegezegd dat ze de meldingen serieus zullen oppakken.

Doorpakken

De SP in Boxtel is blij met de constructieve opstelling van JOOST om individuele problemen op te pakken, maar de partij wil graag een collectieve aanpak. ‘Nog liever zouden we zien dat het probleem structureel opgepakt wordt, bijvoorbeeld via de prestatieafspraken met de gemeente. We zullen dus ook de gemeente en de huurdersbelangenvereniging HBV oproepen om vochtproblemen in woningen (en de verduurzaming) op die agenda te krijgen’, aldus fractievoorzitter Eric van den Broek. Daarvoor stuurde de SP al een brief aan het college van B&W. Om een nog beter beeld te krijgen van de omvang van de problemen, is inmiddels ook een meldpunt gestart en worden huis-aan-huisbrieven verstuurd aan bewoners. •

SP GROEIT DOOR

NIEUWE LEDEN WORDEN ACTIEF

Steven Peltenburg is zestien jaar oud, woont in de Krimpenerwaard en is SP-lid sinds juni 2021. Hoewel dat amper een jaar geleden is, heeft hij nu een bestuursfunctie in de afdeling Gouda, is hij actief bij de SP Jongeren en probeert hij een afdeling op te zetten in zijn eigen woonplaats. Is hij een geboren SP'er?

Het afgelopen jaar mocht de SP weer veel nieuwe leden verwelkomen. Enthousiaste mensen die, ieder op hun eigen manier, zelf het verschil willen maken. Twee van deze leden zijn Steven Peltenburg uit de Krimpenerwaard en Bea van Hijkoop uit Amersfoort. Beide zijn kortgeleden lid geworden maar nu al volop actief binnen de partij.

tekst Xander Topma
foto's Maurits Gemmink

STEVEN PELTENBURG

› **Je bent jong en lid van een politieke partij, heb je politiek van huis uit meegekregen?**
Nee niet echt. Ik was ook helemaal niet politiek betrokken. Ik hou wel van debatteren, dat wel. En ik heb ook wel altijd wel een mening over dingen. Maar het is niet zo dat ik met politiek ben opgegroeid.

› **Waarom werd je dan toch lid van de SP?**
Dat begon in verkiezingstijd vorig jaar. Eerst speelde de politiek eigenlijk geen rol in mijn leven. Ik was er niet echt mee bezig. Toen keek ik eens een verkiezingsdebat en vulde ik een stemwijzer in. De SP kwam iedere keer naar voren. Ik was eigenlijk helemaal niet bekend met de partij en er nooit mee in aanraking gekomen. Mijn buurvrouw was al wel lid en toen ben ik op een gegeven moment ook lid geworden.

› **En je werd meteen actief voor de partij?**
Ik vind dat als je vanwege je idealen lid wordt van een partij of van een beweging, je ook iets moet gaan doen om aan die idealen te werken. Ik kan trouwens ook niet echt stilzitten. Al snel werd ik uitgenodigd voor een kerngroepvergadering in Gouda dus toen ben ik daar geweest. Dat was eigenlijk hartstikke leuk. Een leuke club en leuke ideeën. Daarna ben ik een paar keer mee de straat op gegaan. Dan komt van het één het ander. Toen ging ik ook mee naar demonstraties zoals het woonprotest. Dat had ik mezelf echt nooit zien doen voordat ik bij de SP kwam. Ook kwam ik zo in aanraking met de SP Jongeren waar ik nu aan meedoe.

› **Wat vinden je familie en vrienden ervan dat je zo'n actieve SP'er bent?**
Als ik het aan mijn vrienden vertel dan verwachten ze het allemaal niet. Zij vinden het eigenlijk heel bijzonder. Over het algemeen zijn het ook veel ouderen in de politiek. Maar ik ben zestien en bestuurslid, ik vind het wel leuk dat die ruimte er is binnen de SP. Mijn ouders steunen mij ook in alles wat ik doe, ook al zijn zij geen SP'ers.

› **Wat wil je bereiken met de SP?**
Allereerst wil ik dat er meer jongeren actief worden voor de SP. Maar ik woon in de Krimpenerwaard en momenteel is hier überhaupt geen afdeling. Daarom zoek ik nu naar mensen die hier ook actief willen worden. Er zit hier een rechtse coalitie en een rechtse raad. Daar wil ik met de SP verandering in brengen zodat we meer kunnen doen voor jongeren en beter woonbeleid. En zoals ik al zei: mijn ouders stemmen nu geen SP. Ik ga er ook hard mijn best voor doen om dat te veranderen!

Bea van Hijkoop is eenenvijftig jaar en woont in Amersfoort. Eerder werkte ze in de telecommunicatie en nu is zij vrijwilliger bij het poppodium in Leusden. In december 2021 werd ze lid van de SP. Meteen ging ze aan de slag voor de afdeling en inmiddels is ze bestuurslid en tijdelijk afdelingssecretaris.

BEA VAN HIJKOOP

› Hoe ben je in aanraking gekomen met de SP?
Dat kwam door de voorgenomen sloop van de wijk Jericho waar ik woon. Toen stond Hugo Kruyt (fractievoorzitter SP Amersfoort -red.) opeens voor mijn deur. Zijn manier van doen voelde gewoon zo goed. Niet moeilijk doen maar aanpakken. Niet jezelf anders voordoen dan je bent en iedereen is gelijk en samen sterk. Bij de SP kwam ik eindelijk weer mensen tegen die daadkracht hebben. Ik zocht toen iets waarbij ik zou kunnen bijdragen aan de maatschappij. Hugo leerde ik kennen in september en in december ben ik lid geworden.

› Die SP-mentaliteit is belangrijk voor jou?
Ik ben wel opgevoed met het idee dat je altijd open, eerlijk en oprecht moet zijn. Je moet omkijken naar je medemens. Toen mijn vader dementerend was, zei hij dat ook altijd met heel veel kracht.

› Zit de politiek in je familie?
Met mijn vader heb ik een tijd geen contact gehad. Toen ik net lid was, vertelde ik aan de anderen over waar ik vandaan kom. Daarbij vertelde ik ook over mijn vader en toen bleken ze hem te kennen! Was hij gewoon van 2009 tot 2016 heel erg actief geweest voor de SP in Amersfoort. Toen ik hoorde dat hij bij de SP zat, vielen wel wat dingen op z'n plek. Hij zorgde altijd veel voor een ander en eigenlijk beter dan voor hemzelf. Hij zat ook in bewonerscommissies en noem alles maar op. Ik treed dus in de voetstappen van mijn overleden vader.

› Je zit nu in het bestuur van de afdeling. Waar ben je trots op?
Door de voorgenomen sloop waren er veel spanningen hier in de wijk. Mensen deden ook niet meer zo vriendelijk tegen elkaar. Wij hebben toen een handtekeningenactie opgezet en het gros van de bewoners heeft ook getekend. We gingen daarbij deur aan deur en na de actie kon je duidelijk merken dat mensen elkaar nu weer spreken. Ze vragen elkaar weer om hulp. En het enige wat je daarvoor hoeft te doen is eens een keer aanbellen en vragen hoe het gaat. Ik vind het heel mooi dat we dat met z'n allen hebben kunnen doen.

› Mensen reageren positief als je voor hun deur staat?
Het schijnt dat ik een flinke dosis enthousiasme bij me draag en dat ook over kan brengen. Iedereen krijgt dan zin om dingen te doen. Het helpt ook dat ik het verhaal van de SP nu goed kan uitleggen. Wij zijn geen gewone partij. De menselijkheid van de SP vind ik belangrijk om over te brengen. En dan merk je dat mensen wel positief reageren. Inmiddels komen er via mij ook langzaamaan wat nieuwe leden binnen. •

BLOEMEN VOOR

De biodiversiteit staat onder druk. Er is steeds minder leven in het groen en daardoor is er te weinig verscheidenheid aan soorten planten en struiken. Gelukkig kun jij daar zelf, of met je afdeling, iets aan doen! De SP in Deventer, Hardenberg, Apeldoorn en Zwolle deden het al: bloembommen maken. Ga dus aan de slag en fleur je gemeente op.

STAP 1: VERZAMEL DE INGREDIËNTEN

Nodig voor 10 bloembommen:
- 4 eetlepels klei (bentoniet)
- 5 eetlepels compost (of potgrond)
- Bloemenzaadjes (grote zaadjes: twee theelepels / kleine zaadjes: halve theelepel).
- Eventueel 2 theelepels chilipoeder (tegen vervelende beestjes)

De klei

Als klei kun je het beste bentoniet gebruiken. Let er wel op dat je niet al te lang wacht met het uitgooien van je bloembommen, anders verliezen ze namelijk aan kracht. Bentoniet kun je kopen bij (online) winkels voor pottenbakkers of in tuincentra, en het wordt ook gebruikt als kattenbakvulling. Lees de verpakking goed!

De compost

Gewone keukencompost is goed te gebruiken. Eventueel kan het ook ander organisch materiaal zijn, zoals kokosvezel of potgrond (koop het liefst geen potgrond waarvoor veen is afgestoken).

Zaadjes

De keuze van je zaadjes bepaalt hoe jouw bloemenzee er straks uitziet. Kies de zaadjes die passen bij de plek waar je de bom wilt gooien. Je vindt ze in het tuincentrum of online.

Bloembommen voor een braakliggend terrein
Hier gebruik je bloemen die snel ontkiemen en goed doorgroeien. Bijvoorbeeld klaproos, korenbloem en kamille.

Bloembommen voor blije bijen
Kies het liefst soorten die in het gebied thuishoren. Bijvoorbeeld duizendblad, klaver, dovenetel, peen en akkerklokje.

STAP 2: DIT HEB JE OOK NODIG

Behalve de zaden, klei, compost en eventueel chilipoeder, leg je ook dit klaar:
- Een kom
- Een lepel om mee te roeren
- Water (weinig, een kwart waterglas (50 ml) is meer dan genoeg)
- Een lege eierdoos

STAP 3: MENGEN

Roer alle droge ingrediënten door elkaar in de kom. Voeg dan langzaam druppelsgewijs water toe. Blijf roeren tot je merkt dat je mengsel aan elkaar blijft plakken. Maak het niet te nat.

DE BEESTJES

WAT IS EEN BLOEMBOM?

Een bloembom is een rond pakketje bloemzaadjes, vermengd met een beetje klei en compost. Je kan ze gemakkelijk zelf maken. Omdat je ze kunt gooien, bereik je ook lastige plekken.

STAP 4: ROLLEN

Maak van je mengsel balletjes van ongeveer 3 cm doorsnede. Je kunt de bloembom eventueel nog een klein beetje plat maken. Daardoor blijft het straks op de bestemming beter liggen.

Heb je kleine zaadjes, maak dan kleinere bommen. Maak je ze zo'n 2 cm groot, dan kun je er van dit mengsel 20 maken.

STAP 5: DROGEN & BEWAREN

Bewaar je verse bloembommen in een eierdoos. Als je ze bijvoorbeeld in je jaszak wilt meenemen, moeten ze goed droog zijn. Laat ze dan minstens 3 dagen in het donker (!) drogen.

Ieder soort zaad heeft weer andere omstandigheden nodig om te ontkiemen. Sommige zaadjes hebben kou nodig en andere warmte. Zo is het ook met licht en donker. Sommige zaadjes zullen tijdens het drogen al ontkiemen. Dat ziet er misschien niet zo mooi uit maar ook dan zijn de balletjes nog prima te gebruiken. Bewaar de bloembommen niet te lang want hoe sneller je ze gebruikt, des te beter ze werken.

STAP 6: BLOEMBOMMEN WERPEN

Tijd om de bloembommen te gooien! Zoek plekjes in je buurt die wel wat bloemen kunnen gebruiken. Het liefst kies je een plekje met redelijk wat zon. Neem water mee om de bommen een frisse start te geven. Als het lange tijd niet regent, is het slim om regelmatig terug te komen en de bommen wat water te geven.

De Overijsselse afdelingen hebben bordjes klaarliggen voor als de bloemen uitkomen: "Rood is het nieuwe groen. Deze rode berm wordt u aangeboden door de SP."

Ga je zelf aan de slag met het maken van bloembommen? Stuur dan foto's naar tribune@sp.nl

tekst Xander Topma en Guerrilla Gardeners
foto's Guerilla Gardeners en SP Hardeberg

‘Poetin handelt volkomen rationeel: hij behartigt de belangen van de heersende klasse in Rusland’

VOLODYMYR ISHCHENKO:

‘INTERNATIONAAL LINKS MOET CONCLUSIES TREKKEN UIT DEZE OORLOG’

Volodymyr Ishchenko is socioloog, en hij werkt als onderzoeker aan het Instituut voor Oost-Europastudies aan de Vrije Universiteit van Berlijn. Voor de oorlog pleitte hij voor een structurele oplossing voor de oorlog in Oekraïne en de onrust in de regio. Een overkoepelende veiligheidsstructuur zou helpen, dacht hij. Maar toen begon de oorlog, en dat veranderde alles. ‘Oekraïne is niet de plaats om te zoeken naar hoop.’

› Kun je schetsen wat voor land Oekraïne was voor de oorlog?
‘Oekraïne had een zwak politiek regime, zwakker dan Rusland. De zittende leiders hadden maar weinig draagvlak om beslissingen door te voeren. Er waren diverse stromingen, en veel oligarchen weigerden samen te werken met de presidenten. Daardoor wisselde het land om de haverklap van leider. In mijn beleving zat Oekraïne in een permanente politieke crisis, omdat geen enkel politiek regime erin slaagde om zijn macht te handhaven.’

› Wat was dan de reden dat Vladimir Poetin het land ofwel wil vernietigen, ofwel wil veroveren?
‘We hebben daar geen betrouwbare informatie over, iedereen die beweert dat te weten, speculeert maar wat. Eigenlijk is de vraag ook niet juist, het gaat er niet om wat er in de geest van Poetin gebeurt, en bovendien helpt ons dat ook niet om oplossingen te vinden. Er gaan verhalen rond dat Poetin een psychopaat is, of dat hij om ideologische redenen bezeten is van Oekraïne. Ik zie dat totaal niet zo. Deze oorlog dient de belangen van de heersende klasse in Rusland. Het gaat niet om Poetin, het gaat specifiek om de sociale klasse die is opgekomen na de Sovjettijd. Niet alleen in Rusland, trouwens ook in Oekraïne. Sociologen noemen ze ‘politieke kapitalisten’.’

› Wat zijn politieke kapitalisten?
‘Gewone kapitalisten maken winst omdat ze over een technologische innovatie beschikken, of omdat ze winst maken door extreem lage lonen te betalen. Politieke kapitalisten teren vooral op de gunsten van de staat, en het uitbuiten van politieke structuren. Dat is de corruptie die zo hoog op de agenda staat in de voormalige landen van de Sovjet-Unie. (De Oekraïense president Volodymyr Zelenski is in 2019 tot president gekozen op de belofte om corruptie te bestrijden, en ook de Russische advocaat en activist Aleksej Navalny heeft veel bekendheid gekregen met zijn strijd tegen de corruptie – red.) Deze politieke kapitalisten verwerven hun rijkdom vooral door te stelen van de overheid. Daarvoor moeten de politieke kapitalisten volledige controle hebben over de politiek zodat ze bijvoorbeeld anticorruptiewetgeving kunnen tegenhouden. Er is een groeiende internationale kapitalistische klasse waarmee ze moeten concurreren, en de politieke structuren die ze hebben opgebouwd zijn niet stabiel.

› Hoe komt het dat die politieke structuren niet stabiel zijn?
‘Poetins regime berust uitsluitend op één persoon, daarmee is het per definitie onstabiel. Er zijn veel voorbeelden in de geschiedenis van grote keizerrijken die ineenstorten toen hun stichter overleed. Dat speelt in Rusland, maar ook in de andere landen van de voormalige Sovjet-Unie. Je kunt niet zomaar een opvolger benoemen, want straks is die opvolger te slim, en dan wipt hij jou voordat je zelf wilt vertrekken.
Ook Poetin ziet dat het politieke systeem dat ontstaan is op den duur niet houdbaar is. Er is een fundamentele verandering nodig. De sancties die zijn opgelegd door het Westen zijn in feite een kans voor de heersende klasse. Zij kunnen het Russische regime sterker maken, stabieler, en nog meer onderdrukkend. Ideologie speelt daarin een steeds belangrijker rol.’

› Zeg je dat de Westerse sancties juist het tegendeel bereiken van wat de bedoeling is?
‘Nou ja, het doel van de sancties is om de kosten voor Poetin te verhogen. Dat doen ze. Maar sancties hebben nog nooit een regime omvergeworpen. Cuba leeft al een halve eeuw met Amerikaanse sancties, ook tegen Iran gelden al lang zware sancties. Rusland gaat zich heus niet overgeven vanwege de sancties. Integendeel: deze crisis versterkt gebruikt de politieke elite, en verzwakt die groepen die belangen hebben in het Westen. En Rusland verlegt zijn aandacht weg van het Westen en gaat zich meer richten op andere markten, op het zuidelijk halfrond.’

‘Poetin blijft geloven dat hij deze oorlog kan winnen’

› En wie zijn die politieke kapitalisten? Zijn dat de oligarchen?
‘Voor een deel zijn dat de oligarchen, de nouveau riche die zich verrijkt hebben aan het ineenstorten van de Sovjet-Unie. Maar je hebt ook hoge ambtenaren die voor de Russische staat werken en die riante salarissen ontvangen. Dat zijn Poetins trawanten, persoonlijke vrienden, mensen uit zijn persoonlijk leven. En dan zijn er de Siloviki, de Russische term voor de mensen die het leger controleren: de geheime dienst FSB, en de spionage en contraspionage. Poetin is zelf afkomstig uit de KGB, en toen hij aan de macht kwam, groeide de invloed van de Siloviki mee. Door de oorlog in Oekraïne hebben ze inmiddels meer macht dan de elite die ook Westerse belangen en vermogens had. Die belangen verdedigt Poetin tegen de Westerse kapitalistische klasse.’

› Hoe gaat dan in zijn werk?
‘Als de zoektocht naar een opvolger acuut wordt, nemen conflicten binnen de elite toe en dan ontstaan er mogelijk revoluties. We hebben er tientallen gezien in de voormalige Sovjetstaten. En feitelijk verandert er niks. Het ene clubje politieke kapitalisten verruilt zijn plaats voor het volgende.

In 2014 had je in Oekraïne de Euromaidan-revolutie. President Janoekovitsj had geweigerd om het associatieverdrag met de Europese Unie te ondertekenen. De bevolking kwam in opstand, maar die hele opstand is gekaapt door concurrerende oligarchen. Zo nam in 2014 de miljardair Petro Porosjenko de plaats over van de oligarch Janoekovitsj. Het zijn halfbakken revoluties, er is wel leiderschap, maar die is heel zwak. En ook in de oppositie had de bevolking helemaal geen vertrouwen, ook al beweerde die dan namens hen te spreken. Naast Poroshenko hebben ook de radicale nationalisten, prowesterse neoliberale NGO’s en westerse staten zelf geprofiteerd van de Euromaiden-revolutie. Hun agenda werd bepalend terwijl Oekraïne steeds afhankelijker werd van het westen.

› Kun je wat meer vertellen over de rol van extreemrechts in deze oorlog?
‘Rusland misbruikt labels als nazi’s en fascisten. De realiteit van extreemrechts in Oekraïne is niet zo simpel. Er zijn wel radicale nationalisten, dat zijn mensen de Euromaidan-revolutie gekaapt hadden. Sindsdien hebben zij meer macht gekregen, en meer legitimiteit. Het zijn racisten, vreemdelingenhaters, vaak ook vrouwenhaters. Soms zijn het ook gewoon neonazi’s, die banden hebben met de neonazi’s in het Westen. Het Azov-regiment heeft zijn oorsprong in extreemrechtse kringen, maar de meeste strijders zijn geen extreemrechtse militanten.

Poetin schildert elke anti-Russische Oekraïner af als nazi, en dat is niet terecht. Voor de oorlog zagen veel Oekraïners zichzelf vooral als anders dan de Russen. Zij zien de Russen en Wit-Russen als broedervolken. Poetin zegt nu dat Oekraïners en Russen eigenlijk gewoon hetzelfde volk zijn. De Oekraïense identiteit was dan kunstmatig bedacht. Poetin gaf Lenin de schuld dat hij de Oekraïners verzonnen had.

Je kunt het vergelijken met Duitsland: daar heb je Pruisen, Saksen, Beieren, enzovoort. Er zijn wel wat verschillen, soms hebben ze moeite om elkaars dialect te verstaan, maar eigenlijk zijn het allemaal Duitsers. Zo zien de Russen de Oekraïners ook, als een regionale variant van dezelfde natie.

Veel Oekraïners zien dat echter heel anders. Zij vinden dat ze wel degelijk verschillen van de Russen net zoals Nederlanders anders zijn dan Duitsers.’

› Hoe zie je Zelensky? Is hij de juiste leider om te hebben op dit moment?
‘Vanwege zijn professionele carrière is hij heel goed in het inspireren van mensen. Hij is een professioneel artiest, dus elke andere Oekraïense president zou het slechter doen. De inspiratie die hij mensen geeft om te vechten, is heel belangrijk, ook al heeft hij geen militaire ervaring, en maar heel weinig politieke ervaring. Maar hij is erg overtuigend op tv en op YouTube. En hij slaagt er goed in om internationale steun op de been te brengen.

Maar als je vraagt: is Zelensky een democratisch leider? Nee, dat is hij niet. Hij verbiedt politieke partijen, en zijn aanval in 2021 op de pro-Russische oppositiepartijen en media, en met name Viktor Medvedtsjoek, is misschien wel één van de meest onderschatte aanzetten voor deze oorlog.’

› In een artikel dat je een week voor de oorlog publiceerde bij Al Jazeera, pleitte je voor een fundamentele oplossing voor het conflict tussen Rusland en Oekraïne. Je stelde voor om een overkoepelende veiligheidsstructuur op te tuigen voor heel Europa, met afspraken over onderling gedrag, veiligheidsgaranties en transparantie. Sindsdien is de wereld radicaal veranderd. Hoe zie je dat nu?

‘Nu is het totaal onmogelijk om te voorspellen hoe dit afloopt. De doelen schuiven ook op. Poetin wilde in eerste instantie alleen maar een snelle regimewissel in Oekraïne. Dat is niet gelukt, dus hij moet wat anders doen. Maar Poetin blijft geloven dat hij deze oorlog kan winnen.

Ook aan Oekraïense kant veranderen de doelen. Vanwege de steun uit het Westen roepen Oekraïense politici: ‘wij gaan de oorlog winnen, en misschien kunnen we zelfs wel Oekraïens territorium terugveroveren’. Daarmee bedoelen ze ook de gebieden in de Krim en de Donbas die al niet meer onder controle waren van Oekraïne toen de invasie begon.

En ook de Westerse elites hebben uiteenlopende doelen. Het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten zeggen steeds explicieter dat ze Rusland willen verzwakken, of zelfs vernietigen. Duitsland en Frankrijk willen nog wel nadenken over een compromis, of in elk geval een oplossing die Poetin geen gezichtsverlies bezorgt. Maar op dit moment lijkt het er niet op dat Poetin met wat dan ook akkoord zal gaan, zolang hij niet op zijn minst controle krijgt over een deel van Oekraïne.

› Dat klinkt zorgwekkend.
‘Dat is het ook. Luister, ik sluit niet uit dat Oekraïne wint. Maar ik sluit ook niet uit dat Rusland wint. Wat we zien is dat Rusland

‘We hebben nu geen mensen zoals Trotsky of Rosa Luxemburg’

nog steeds terrein wint. Aan de andere kant heeft de Verenigde Staten de oude Leen- en Pachtwet uit 1941 weer uit de kast gehaald waardoor ze nu voor miljarden dollars aan wapens schenken. Oekraïne denkt dat ze daarmee de balans kunnen laten doorslaan. Het zou kunnen. Maar ik zie niet dat Rusland zich voorbereidt op de overgave. Integendeel, Poetin heeft al een paar keer duidelijk gemaakt dat hij die hypersonische wapens heeft, die hij ook kan inzetten in een kernoorlog.’

› Je zei eerder dat dit gewoon het bekende Marxistische verhaal is. Is er ook nog iets van een werkende klasse?

‘Er is in elk geval geen politiek georganiseerde werkende klasse in Rusland en Oekraïne. In de Eerste Wereldoorlog waren er massa’s sociaaldemocratische partijen, die opriepen tot internationale solidariteit om de oorlog te stoppen. Maar uiteindelijk is de Eerste Wereldoorlog geëindigd met de militaire nederlaag van Duitsland. We hebben nu geen mensen zoals Trotsky of Rosa Luxemburg. De gedachte dat internationaal links deze oorlog zou kunnen stoppen – nee. Ze zouden er misschien wel wat conclusies uit moeten trekken. Hoe we een derde wereldoorlog kunnen vermijden. Misschien dat we dan een sterker internationaal links kunnen opbouwen.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto’s Wiebe Kiestra

LINKSVOOR

‘DE KLOOF WORDT STEEDS GROTER’

Nico Oost is 31 jaar oud en een geboren Klazienavener. Hij woont met zijn vriendin in Emmen, waar hij deel uitmaakt van het SP-afdelingsbestuur. ‘Ik ben lid van de SP om het verschil te kunnen maken.’

tekst Peter Sas en Anne-Marie Mineur
foto Karen Veldkamp

› Nico, wat doe je in het dagelijks leven?
‘Ik heb MBO Elektrotechniek gestudeerd. In het dagelijks leven werk ik bij VDL in Almelo, waar we onderdelen maken voor chipfabrikant ASML.’

› Hoe ben je bij de SP terechtgekomen?
‘De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter. Daar wilde ik iets tegen doen. De druppel was voor mij het hele debacle met Pieter Omtzigt en ‘functie elders’. Rutte stond toen glashard te liegen, met z’n opmerking ‘Ik heb er geen actieve herinnering aan’. Toen dacht ik: nou is het genoeg, nu word ik actief voor een andere politiek, een sociale politiek.’

› Hoe hebben jullie het gedaan bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen?
‘In de gemeente Emmen deden zo’n dertien partijen mee. En alle partijen hebben verloren of zijn gelijk gebleven, behalve Wakker Emmen en SP. Wij waren de enigen die iets gewonnen hebben. Als SP hebben we heel actief campagne gevoerd, ook op de sociale media. We zijn de buurten ingegaan, we hebben mensen aangesproken. We hebben een superzaterdag gehad met Renske Leijten, ook Sandra Beckerman is met ons op pad geweest. Dat waardeerden de mensen.’

› Wat doe je naast je werk en de politiek?
‘Ik heb een mooie moestuin, waar ik veel van geniet. Eigenlijk is het een stukje van de tuin van mijn moeder, maar ik onderhoud dat voor haar, met heel veel liefde. En dan kweken we aardbeien, frambozen, bessen, appels, peren, perziken. Ook aardappels, prei, ui, wortels, snijbiet, selderij. Veel daarvan geven we weg, maar we maken ook heel veel in. En elk jaar maken we veel jam.’

› Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?
‘Haha, nou niets eigenlijk... Als ik echt veel geld zou hebben, dan zou ik er iets goeds mee willen doen, dan zou ik wel een sociale woonstichting willen oprichten, zodat ook mensen met een smallere beurs een goede woning kunnen huren. In Emmen hebben we heel veel sociale huurwoningen, maar die stammen uit 1960 en zijn dus flink verouderd. En je betaalt er best wel veel voor. Als ik rijk zou zijn, zou ik daar graag een alternatief voor bieden.’ •

RODE DENKERS

DEEL 10
JÜRGEN HABERMAS

Renske Leijten vraagt aandacht voor de slachtoffers van het toeslagenschandaal tijdens een actie in Den Haag in juni 2020.

ONS LEVEN IS GEKOLONIALISEERD

Het denken in winst en efficiency is ons leven gaan bepalen. Hoe dat zo gekomen is, en wat de gevolgen zijn, kunnen we leren van Jürgen Habermas. Voor deze filosoof en socialist is het belangrijk dat we nadenken over de waarden in ons leven en daar ook naar handelen. Een socialisme dat goed past bij de SP en de waarden die wij hebben vastgesteld in ons beginselprogramma *Heel de mens*.

Moraliseren is slecht, zo werd in linkse kringen vaak gedacht. Waarden zouden ouderwets zijn en conservatief. Onze moraal is persoonlijk, daarmee moet je anderen niet lastigvallen. Laten we elkaar vooral in vrijheid laten en ons niet teveel met elkaar bemoeien, dat zou het beste zijn voor iedereen. De marxistische filosoof Jürgen Habermas vond dit een naïeve gedachte, die alle ruimte laat voor het marktdenken en voor de neoliberale moraal. In 1981 voorspelde hij dat dit zou leiden tot een kolonialiseren van ons leven. Dit beschreef hij in zijn *Theorie van het communicatieve handelen*.

Meer dan duizend pagina's heeft dit boek met blauwe omslag, dat door zijn studenten 'het blauwe monster' werd genoemd. De filosofie van Habermas lijkt nu actueler dan ooit. Mensen overleggen voortdurend met elkaar om tot overeenstemming te komen. De manier waarop dat gebeurt is echter niet neutraal, daarin spelen machtsverhoudingen een doorslaggevende rol. In een kapitalistische samenleving wordt 'vrijheid' vooral gezien als individuele keuzevrijheid. Of dit leidt tot tweedeling en tot onvrijheid voor anderen, dat lijkt bijna geen rol te spelen.

De samenleving bestaat uit verschillende delen, die hun eigen waarden hebben. In de zorg is dat 'zorgen' en in het onderwijs is dat 'onderwijzen'. Sociale woningbouw heeft als waarde om te zorgen voor goede betaalbare woningen en energiebedrijven hebben waarde als zij zeker en duurzaam energie leveren. Ruim veertig jaar geleden voorspelde Habermas hoe de waarden van de markten (winst maken) en van de overheidsbureaucratie (of efficiency) de andere delen van de samenleving zouden gaan overheersen en daarmee ons leven zouden 'kolonialiseren'.

Dat is ook precies wat er is gebeurd: winst maken (de waarde van de markt) en efficiency (de waarde van de bureaucratie) hebben de zorg, het onderwijs, volkshuisvesting en energievoorziening en alle andere delen van de samenleving in een wurggreep. Niet betaalbare zorg maar winst is de norm; niet een beter onderwijs maar het volgen van de regeltjes is praktijk geworden. Geld en bureaucratie zijn belangrijker dan mensen en fatsoen, zo blijkt ook in het overheidsbeleid. In het toeslagenschandaal werden mensenlevens kapot gemaakt en mensenrechten geschonden.

Niet alleen voor ieder mens, maar ook voor elke organisatie is het belangrijk om na te denken over de eigen waarden. Want als we dat niet doen, wordt onze waarde bepaald door anderen: door de markt en door de bureaucratie. Dit geldt temeer voor politieke partijen. Het is mooi dat wij in ons socialisme altijd waarden centraal hebben gesteld: menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. In onze dagelijkse politiek strijden we voor een samenleving waarin niet de markt en ook niet de overheid, maar vooral mensen de waarden bepalen. •

tekst Ronald van Raak
foto Wiebe Kiestra

tekening Nuno Lezon / Noun Project©

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Oorlog en beeldvorming

Tribune interviewt haar ex-redacteur Derk Sauer, de man van The Moscow Times. De man ook die miljonair werd in Rusland, met Playboy en Cosmopolitan. Een zakenman, een verkoper van "onafhankelijke journalistiek". Een man ook die eigenlijk een liberaal, niet een socialistisch verhaal vertelt. Het zou zo in een doorsnee opiniestukje van NRC passen, een liberaal blad waarvan hij -verhip- nog mede-eigenaar is ook. We zitten in een oorlog, en dat betekent óók een media-oorlog. Dag in dag uit schetteren de zogenaamde "vrije" mediabedrijven het liberale canon: de vijand rukt op en wil onze vrijheden vernietigen. De liberale retoriek zit zo diep in ons mediabestel verweven dat in tijden van oorlog een rechts discours het nieuwe links is. Zonder blikken of blozen. Ondertussen is Poetin, aldus Sauer, "gewoon een communist". Zucht. The first casualty of war is truth, en wat overblijft is lariekoek. Neem het niet over, mede-socialisten, anders zijn onze druiven straks Sauer.

Ramón Jessurun

Woningboeren

Een boer wil nooit zijn boerderij uit en zijn land verkopen. Laat hem een paar hectare houden voor kleinschalige boeren en laat ze in de boerderij wonen. De andere, tienduizenden meters grond moeten een andere, niet agrarische bestemming krijgen zoals woongemeenschappen, woonparken en campings waar permanente bewoning is toegestaan. Onder deze laagbouw bewoning hoeft niet duur geheid te worden en zo gebruik je de grond op een duurzame manier.

Een chalet vanaf 60 vierkante meter kan al nieuw gebouwd worden rond de 50.000 euro. Daar is dan ook een hypotheek voor te krijgen omdat het permanente bewoning is. Op deze manier kan snel het woningprobleem betaalbaar opgelost worden voor honderdduizenden woningzoekenden en is een oplossing voor de stikstofuitstoot van die mega veeteelt bedrijven.

De overheid houdt miljarden euro's op zak want boeren hoeven niet uitgekocht te worden. de boeren blijven eigenaar van de grond en verpachten aan de bewoners, die er kunnen wonen met flinke tuinen.

Willem Veldhoven

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SP

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

SEPA Single Euro Payments Area

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____ voorletters: _____ m/v
roepnaam : _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum : _____
handtekening : _____

Tribune juni 2022

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

CRYPTOGRAM

Horizontaal

3 Drinkt u teveel van deze sets, dan krijgt u ze niet. (8)
7 Politieke beweging voor uitsluitend deze zang stemmers. (8)
9 De norm zit vindbaar in een alinea. (12)
12 Booster. En nog een. En nog een. (11)
14 Dezelfde meid, maar verwarder. (4)
15 Religieus leider voor het leven. Nu ja, eventjes dan. (10)
16 Inborst van een man. (4)
17 U was met de auto onderweg. Nu niet meer, dus klaar. (6 en 2,4)

Verticaal

1 Staat hier in de krant het oude nieuws? (12)
2 Verhusselde hulproep van een stad. (3)
4 Chinees bouwwerk rond het World Wide Web. (12)
5 Beleidsopzet op papier binnen sociaal-democraten. (3, afk.)
6 Emplooi voor wegwerkers. (5)
8 Blazen hun partijtjes op het veld en in orkesten. (10)
10 U (en de langoor) rept zich jachtig. (7 en 2,5)
11 De pleisterplek in het ziekenhuis. (9)
13 Portret van een sculptuur. (5)

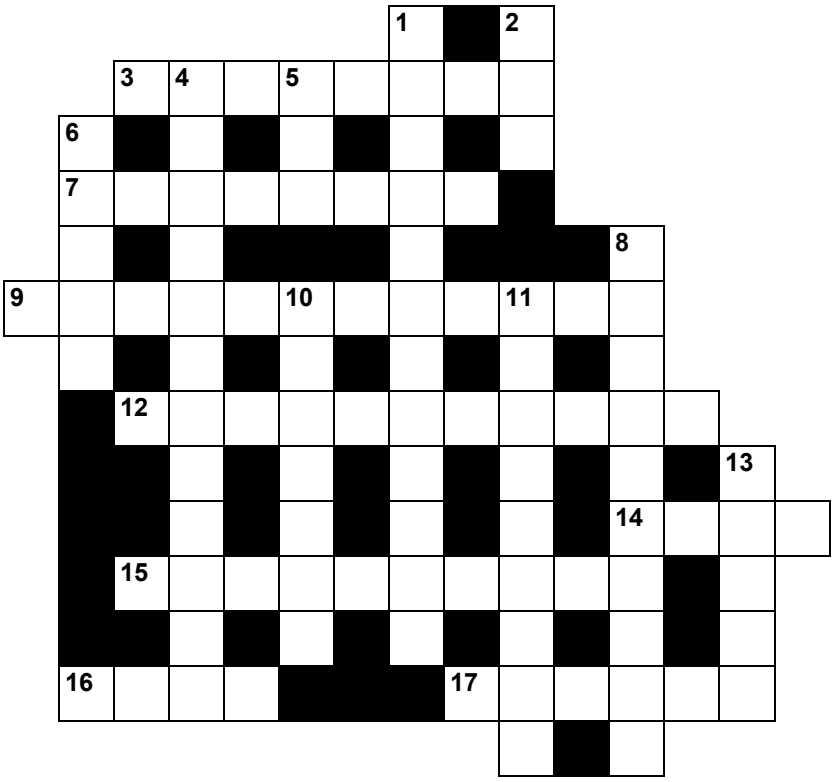

CREATIEVE KOPPELTJES

Combineer 1 woord uit Lijst 1 met 1 woord uit Lijst 2. Maak hiermee een (onbestaand) woord, en geef een verklaring van de betekenis van dit woord. De meest originele (liefst humoristische) inzendingen worden door de redactie als winnaar bestempeld.

Voorbeeld:
Auto- + -gedachte = 'Eureka!'

Opgaven

Lijst 1	Lijst 2
1) Promo-	11) -hoofd
2) Auto-	12) -fruit
3) Klaver-	13) -gedachte
4) Wonder-	14) -politiek
5) Anti-	15) -bouw
6) Leg-	16) -schotel
7) Kracht-	17) -kwelling
8) Breed-	18) -queeste
9) Geluks-	19) -plekje
10) Thema-	20) -woning

Henry en Lucas, © FLW 2022

OPLOSSING CRYTOGRAM MEI

Horizontaal
1) Stokje 6) Rookkanaal 10) Klantvriendelijk 11) In de soep lopen 13) Druif 15) Haarbal 16) Getroffen 17) Speld.
Verticaal
2) Tonen 3) Kaasexport 4) Drankduivel 5) Losvast 7) Keizer 8) Sluier 9) Bijenkast 12) Laaiend 14) Klomp.

OPLOSSING BEELDSPRAAK

Woorden:
ijs; vis; geel; eend; ei; worst; apen; koe; das; spook; bier; wortel.

Eindoplossing:
Links is geen eenheidsworst en moet dat ook niet worden. (vrij naar Emile Roemer)

De winnaar van de meipuzzel 2022 is J. Schmeets uit Bocholtz.
Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 22 juni naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

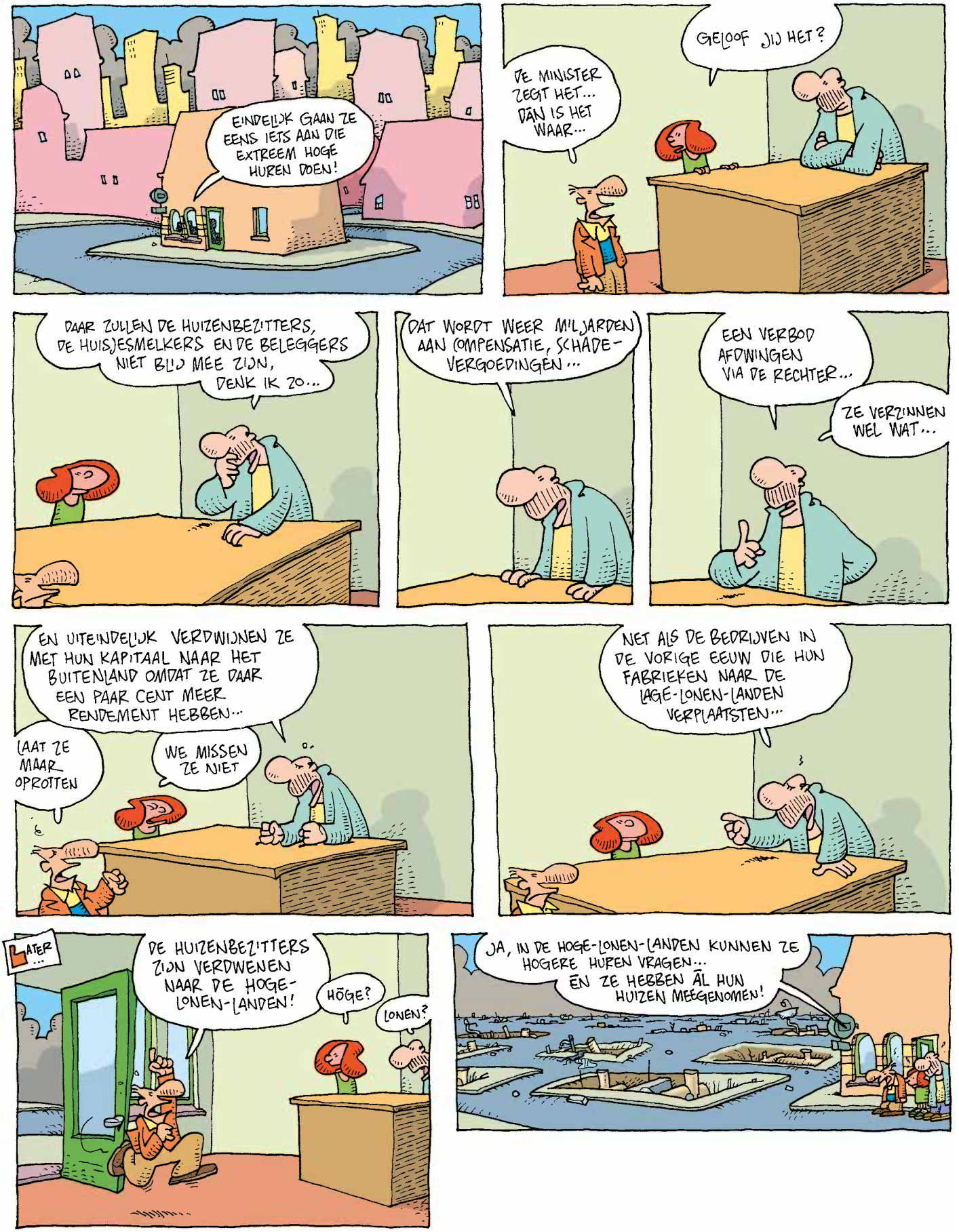

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 7 • juli/augustus 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

FAMILIEDAG IN BURGERS' ZOO

50 JAAR SP GROOTS GEVIERD

VAKANTIEPARK IN VERZET

KOOPKRACHTCAMPAGNE BRANDT LOS

SPANNING
GOUDEN TIJDEN VOOR DE WAPENINDUSTRIE

Arend van Dam

HET BESTE VAN 50 JAAR SP.

HET BESTE VAN 50 JAAR SP VERZAMELALBUM

De SP bestaat 50 jaar! 50 jaar actief betekent ook 50 jaar muziek. Mooie muziek van Groep Fosko, teksten van Karel Glastra van Loon, en nummers gezongen samen met verschillende bekende Nederlanders. Mooie en rake bespiegelingen op de afgelopen 50 jaar en op heel veel momenten nog steeds bijzonder actueel.

Laat je verrassen als je de nummers nog niet kent of zing hardop mee met de bekende nummers. Het kan allemaal op dit bijzondere verzamelalbum dat wordt uitgebracht in het 50 jarig jubileumjaar van de SP. Luister het album nu op Spotify.
sp.nl/sp-album

SP JONGEREN

SP JONGEREN IN ACTIE VOOR HOGERE COMPENSATIE EN STUFI

Zaterdag 11 juni stonden de SP Jongeren op de Dam om met duizenden anderen te protesteren voor een hogere compensatie voor de schuldengeneratie en een hogere studiefinanciering voor toekomstige studenten. Het kabinet laat studenten die zich verplicht in de schulden hebben gestoken er bekaaid vanaf komen. Daarnaast is de nieuwe studiefinanciering lager dan het bedrag toen de studiefinanciering werd afgeschaft, terwijl de prijzen zijn gestegen. De komende maanden gaan de SP Jongeren door met het organiseren van verzet tegen deze plannen. Studenten zijn geen melkkoeien!

foto Joshua Versiide

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Maurits Gemmink, Nenad Mećava
Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Sjoerd Banga, Anouk Pross
Peter Verschuren, Vera Wapstra

Foto omslag
Vera Wapstra

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

FSC

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

Recreanten in verzet
De strijd om recreatieoord Hoek van Holland
6

Zonder Pardon
Persoonlijk boek legt asielcrisis bloot
10

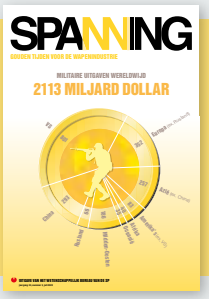

SPANNING
Het blad van het wetenschappelijk bureau gaat dit keer over de wereldwijde wapenhandel, hoe die profiteert van conflicten en de kwalijke rol van Nederland.

SP-familiedag
3000 SP'ers van de partij
32

Renske's referendum
Handrem voor de kiezers
40

4 **Actueel: Stikstofcrisis vraagt om investeren in platteland**
12 **Josse de Voogd over de Atlas van Afgehaakt Nederland**
20 **Zomerse koopkrachtcampagne brandt los**
25 **Boekrecensie: Neoliberalisme. Een Nederlandse geschiedenis**
28 **Ierse Sinn Féin over verkiezingswinst en verzoening**
36 **Socioloog Engbersen analyseert arbeidsmigratie**
44 **Linksvoor: Petra Coret, politieke terriër met puberende pup**
45 **Rode denkers: Jacob Moleschott**

22, 23, 24 **Nieuws** 43 **Prikbord** 46 **Puzzel** 48 **Theo de buurtconciërge**

COLUMN

Ongereguleerde arbeidsmigratie is een verdienmodel

Volgens minister van Gennip is het een goed idee om werkloze jongeren uit Franse probleemwijken hierheen te halen om bij ons te komen werken. Wat een wereldvreemd plan. Het kabinet wil daarnaast ook arbeidsmigratie van buiten de Europese Unie verder bevorderen. Ook dat is een slecht idee. De arbeidsinspectie adviseerde onlangs juist om te stoppen met ongereguleerde arbeidsmigratie. De werkgevers worden er rijk van, want de kosten voor arbeid blijven laag voor hen. Maar de samenleving en arbeidsmigranten betalen de prijs.

Huisvesting is een groot probleem. Werkgevers willen graag dat arbeidsmigranten hier komen werken, maar de samenleving moet dan maar voor fatsoenlijke huisvesting zorgen. In steeds meer wijken zie je betaalbare woningen opgekocht worden door uitzendbureaus om er vervolgens te veel arbeidsmigranten in te huisvesten. Regelmatig worden arbeidsmigranten onder belabberde woonomstandigheden aangetroffen. Onder leiding van onze Emile Roemer ligt er een trits aan aanbevelingen om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren, maar daar wordt nog veel te weinig mee gedaan. Ongereguleerde arbeidsmigratie is niet in het belang van de werkende klasse, niet hier en ook niet in landen waar de arbeidsmigranten vandaan komen. Het houdt de lonen, hier en daar, laag. En het zorgt ervoor dat werkenden, van welke afkomst dan ook, tegen elkaar worden uitgespeeld. Doordat werkgevers steeds goedkope arbeid in kunnen zetten is er nauwelijks een motief om te innoveren, om de werkomstandigheden te verbeteren of om kritisch te kijken naar welk soort werk we eigenlijk in Nederland willen en nodig hebben.

Tijdens mijn bezoek aan Polen zag ik dat daar volop geworven wordt voor het werk in de Nederlandse kassen. Maar in de Poolse kassen werkten mensen uit Oekraïne. Zo werken werknemers allemaal ver weg van huis en familie om een fatsoenlijk inkomen te verdienen.
Wie geen strenge en eerlijke regels wil stellen aan arbeidsmigratie, houdt uitbuiting en lage lonen in stand.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

SP-KAMERLID SANDRA BECKERMAN: ‘WE MOETEN NU JUIST INVESTEREN IN HET PLATTELAND’

STIKSTOFCRISIS

Volgens Europese afspraken is Nederland verplicht om de natuur in 162 Natura 2000-gebieden te beschermen. Neerslag van ammoniak en stikstofoxiden veroorzaakt daar nu schade. Om dit tegen te gaan moet het kabinet beleid maken om de uitstoot van stikstof te verminderen. Hoe dat beleid eruit ziet en welke keuzes daarin worden gemaakt, dat leidt tot stevige politieke debatten. SP-Kamerlid Sandra Beckerman kiest daarbij voor de gezondheid van de aarde, natuurvriendelijk boeren én leefbaarheid op het platteland.

› **Hoe heeft het zo ver kunnen komen?**
Na de Tweede Wereldoorlog heeft de politiek ervoor gekozen voor intensiever boeren in Nederland. Er is een politieke keuze gemaakt voor schaalvergroting en boeren zijn jarenlang opgejaagd om daar aan mee te doen. De SP heeft altijd gewaarschuwd dat dit niet goed is voor de boeren, niet goed voor de aarde en niet goed voor de consument. De boeren zitten nu gewoon klem in de wereldmarkt, tussen de macht van de banken en de grote agrobedrijven. Deze manier van werken heeft grote nadelen voor de kwaliteit van de grond en de gezondheid van mensen en dieren.

› **Is landbouw dan het enige probleem?**
Nee, de stikstofcrisis is veel groter dan de landbouw. Kijk bijvoorbeeld ook naar de industrie en het (vlieg)verkeer. Met het huidige kabinetsbeleid wordt de bioboer getroffen maar de kolenboer niet.

We moeten wel echt ingrijpen maar de focus ligt nu heel eenzijdig bij de boeren. Wat er dreigt te gebeuren als we volop boeren gaan uitkopen, is dat die 35 miljard terechtkomt bij de banken omdat zij enorme leningen verstrekken. Dat geld gaat dus helemaal niet naar de boeren maar zij zijn straks wel hun bedrijf kwijt en het platteland wordt leger en leger.

› **Dus de huidige plannen van het kabinet zijn een doodlopende weg?**
Het heeft niet zoveel zin om boeren uit te kopen om vervolgens plaats te maken voor grote distributiecentra, windmolenparken en zonneparken. Stikstof verschraalt de grond maar het kabinet verschraalt nu het platteland. Je ziet dat de rijen op het platteland gesloten worden omdat de bewoners zich afvragen wat er terugkomt voor hun bedrijven. Dat vind ik een heel terechte zorg.

› **Hoe moet het dan wel?**
We moeten natuurlijk de piekuitstoot gaan aanpakken. Maar wat we ook echt moeten doen is een omschakeling in de landbouw. We zullen het geld voor de aanpak van stikstof dus moeten inzetten voor de leefbaarheid op het platteland. Zo maken we het voor boeren mogelijk om anders te gaan boeren. De afhankelijkheid van banken moet uit de sector waardoor je ook met kleinere bedrijven rond kan komen. Zo verminder je ook de uitstoot van stikstof. Als je het zo aanpakt kunnen er zelfs meer boeren komen maar wel op een manier die goed is voor iedereen. Zo houden we het platteland en de steden en dorpen die daar zijn ook leefbaar. Het is een politieke verantwoordelijkheid om dat mogelijk te maken. •

tekst Xander Topma
foto Maurits Gemmink

Jannie Visscher
voorzitter SP

Eén familie

Je bent lid van de SP omdat je idealen hebt. Idealen over hoe de wereld eruit zou kunnen zien wanneer die is ingericht volgens de principes van de SP: menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Dat is nu niet bepaald het geval. Al jarenlang regeert in ons land de macht van het kapitaal. Een kleine groep mensen wordt steeds rijker en bulkt van het geld terwijl steeds meer mensen niet eens genoeg geld meer hebben voor een fatsoenlijk leven. Hoe hard ze ook werken en hun best doen.

Als SP'ers strijden we tegen die ongelijkheid en voor een eerlijke samenleving. Er is genoeg voor iedereen als we het maar eerlijk verdelen. Soms is het moeilijk om de moed erin te houden. Omdat je vindt dat het allemaal niet snel genoeg gaat. Wat dan helpt is te bedenken dat je niet alleen bent maar dat er een hele SP-familie om je heen staat.

Dat hebben we onlangs weer ervaren op een bijeenkomst met onze volksvertegenwoordigers. Daar deelden we ervaringen en zochten we oplossingen voor de problemen waar een volksvertegenwoordiger tegenaan kan lopen.

Het toppunt van dat familiegevoel was op zondag 19 juni in de dierentuin in Arnhem. Daar vierden we met meer dan 3000 SP'ers, familie en vrienden onze 50e verjaardag op de SP Familiedag. Ze waren er allemaal: leden van het eerste uur en mensen die nog maar kort lid waren. En natuurlijk ook Jan Marijnissen, Remi Poppe, Agnes Kant en Emile Roemer. Onze Lilian hield een spetterende toespraak en iedereen was blij elkaar weer te zien.

Te midden van al die SP'ers die in dezelfde situatie als jij verkeren voel je je niet meer alleen maar ervaar je weer dat je onderdeel bent van een grote, sterke familie.

Samen gaan we aan de slag om ook de komende 50 jaar onze SP-idealen te verwezenlijken!

‘Er is meer contact met elkaar dan in gewone woonwijken’

DE SLAG OM HOEK VAN HOLLAND

RECREANTEN WINNEN INSPRAAK OVER TOEKOMST

Vlak bij Rotterdam aan de rand van de duinen ligt het oudste vakantiepark van Nederland: Recreatieoord Hoek van Holland. Meermaals deed de gemeente in het verleden pogingen om het oord te verkopen, maar dankzij protest van de recreanten zonder succes. Is dit het begin van het einde voor de verroompottisering van Nederland?

DOOR HET HELE LAND worden vakantieparken overgenomen en omgevormd door investeerders. Zij kopen de boel op, sturen de recreanten een brief dat ze moeten vertrekken en vervolgens komt de bulldozer langs om alles plat te gooien. De investeerder zet er dan nieuwe huisjes neer die onbetaalbaar zijn voor de voormalige recreanten. Het resultaat is een eenheidsworst aan vakantieparken, die onbetaalbaar zijn voor veel mensen.

De houten kampeerstad

In 1923 opende de gemeente Rotterdam een kampeerterrein in de duinen van Hoek van Holland. Het trok voornamelijk arbeidersgezinnen die de seizoensplekken gebruikten om de stad te ontvluchten. Al snel veranderde het kampeerterrein in een huisjeskamp. Zo ontstond het oudste vakantiepark van Nederland. Nu, bijna een eeuw later, zie je nog steeds huisjes in die oude stijl met daarbij dezelfde smalle paadjes zoals ze in de jaren voor en kort na de Tweede Wereldoorlog zijn aangelegd.

Mario Bruijns is nog net niet geboren op het recreatieoord. Een week voor zijn geboorte gingen zijn ouders toch naar huis toe. Wel is hij al zijn hele leven verbonden met Hoek van Holland. Hij schreef twee boeken over de geschiedenis van het recreatieoord en was één van de bepalende figuren in de strijd tegen de verkoop.

Bruijns typeert het recreatieoord als sober, oorspronkelijk en een beetje kneuterig. Veel luxe is er niet en dat willen de meeste mensen ook niet; je zult er bijvoorbeeld geen zwembad vinden. Een eigen plekje met een huisje, dat is het wel zo ongeveer. Met het strand dichtbij en door de opzet van het park is de sfeer volgens Bruijns ontspannen: ‘Er is meer contact met elkaar dan in gewone woonwijken en mensen helpen elkaar als dat nodig is. Het is tegenwoordig ook een mooie mix van recreanten. Je vindt er volkse mensen en creatievelingen, jong en oud.’

Mario Bruijns schreef twee boeken over de geschiedenis van het recreatieoord.

Samen in actie

Die saamhorigheid tussen de recreanten was ook volop zichtbaar toen eind 2020 het college van Rotterdam besloot om het park te verkopen. Op 1 november ging het park dicht voor de winter en op 4 november, midden in coronatijd, lag er een brief van de gemeente bij alle recreanten waarin de verkoop werd aangekondigd.

De onderbouwing waarmee de gemeente van het park af wilde is volgens Bruijns dezelfde die je bij de opkoop van andere parken hoorde: brandveiligheid en modernisering. Ook vond de gemeente het onderhouden van het recreatieoord geen kerntaak meer. Bruijns: ‘Een toekomstbestendige ontwikkeling klinkt op papier heel mooi maar in de praktijk betekent het dat de huidige recreanten moeten vertrekken. Er zijn generaties Rotterdammers die hier de mooiste herinneringen hebben. Vooral de mensen die het in hun jeugd hebben meegemaakt. Zoiets moet je toch koesteren?’

Al snel werd er een actiecomité gevormd en werden er grote, opvallende acties opgezet. Bruijns: ‘We hebben onder andere een vlaggenactie gehad. Het programma Kassa is hier geweest om verslag te doen. Vanuit het actiecomité werden toen alle recreanten opgeroepen om vlaggen op straat te leggen en spandoeken op de daken. Kassa heeft toen opnames gemaakt met een drone. Ook hebben we tijdens de sneeuwval in februari vorig jaar de letters S.O.S. uitgegraven en van bovenaf gefilmd. Dat zag er spectaculair uit en is toen ook bij Hart van Neder-

‘De strijd was nu minder hard en meer strategisch’

land in de uitzending geweest. Dat waren voor mij wel de meest aansprekende acties.’

Erfgoed

Om de waarde van het kamp nog meer aan te tonen, vroeg Bruijns opname in het Netwerk Immaterieel Erfgoed aan. Daar kwam later de erkenning als Echt Rotterdams Erfgoed bij. Na de erkenningen liet de gemeente Rotterdam vervolgens zelf een cultuurhistorische verkenning uitvoeren door een gespecialiseerd bureau. De boeken van Bruijns maakten een belangrijk onderdeel uit van het onderzoek. Het rapport bevestigt de historische waarde van het vakantiepark. ‘Gronden langs de kust zijn goud waard. De prikkel om dat te gelde te maken, is bijna niet te weerstaan. … Overweeg daarom de grond toch in publieke handen te houden.’ zo valt te lezen in het rapport. De historische waarde klinkt nu door in de toekomstvisie.

Omdat het recreatieoord eigendom is van de gemeente, speelt in zo’n discussie ook de gemeenteraad een belangrijke rol. Om die te overtuigen werden door de actievoerders alle mogelijke paden bewandeld. Met een slimme mix van grote, zichtbare acties, gebruik van social media en lijntjes richting gemeente en raad, konden ze niet meer om de recreanten heen. Bruijns: ‘In vergelijking met eerdere verkooppogingen was de strijd nu minder hard en meer strategisch.’

Van papier naar praktijk

Volgens Bruijns kregen de raadsleden hun informatie vooral van papier maar wisten ze nog niet zo goed wat er echt speelde bij de recreanten: ‘Zij zien alleen mooie plaatjes die ze krijgen voorgeschoteld maar ze staan er niet bij stil dat iemand een huisje heeft gebouwd voor dertig- of zestigduizend euro. Als je het recreatieoord verzelfstandigt dan kunnen die mensen hun spullen pakken en dan zijn ze alles kwijt.’

Het doel van Bruijns en het actiecomité was dus om de raad uit het gemeentehuis naar het kamp te halen: ‘Als de gemeenteraad

het belang van dit kamp niet beseft, dan moet je ze dat bijbrengen en dan moet je niet gaan schreeuwen maar met argumenten en feiten komen. We zijn daarom gaan onderzoeken wat er met parken gebeurt als ze worden opgekocht of gemoderniseerd. Je ziet dat het dan helemaal fout gaat. Dat is doorgegeven aan de gemeente en de raad en dat opent wel de ogen. Maar de raadsleden verdienen wel een compliment hoor, want die hebben de recreanten echt een kans gegeven. Ze zijn uiteindelijk ook hier geweest. Ze wilden wel weten hoe het echt zit.’

De recreanten trokken zelf ook naar het stadhuis toe. Ze maakten gebruik van de inspreekmomenten om hun verhalen en het belang van het kamp te vertellen. Dit was volgens Bruijns een belangrijk moment: ‘Uiteindelijk hebben zich daarvoor meer dan 300 mensen gemeld. Veel te veel natuurlijk! Daarom werd door het actiecomité een selectie gemaakt van 30 recreanten met verschillende verhalen. Dat ging bijvoorbeeld over de sociale cohesie en de verbondenheid met het park. Maar ook over de aankoop van een huisje of caravan vlak voordat de wethouders de verkoop aankondigden. Het waren heel persoonlijke verhalen waardoor het niet langer ging over recreatieoord Hoek van Holland maar over de mensen die er zitten. Het dossier kreeg opeens vele gezichten. Dat heeft wel indruk gemaakt en de raadsleden hebben er daardoor een gevoel bij gekregen.’

Klinkende overwinning

Al deze acties hebben er uiteindelijk toe geleid dat de complete gemeenteraad van Rotterdam in februari 2022 tegen het verkoopbesluit stemde. Een opmerkelijk en groot succes vanwege de brede steun, van VVD tot en met SP. Bruijns: ‘Ik denk niet dat er een specifiek omslagpunt is geweest. Het is alles bij elkaar denk ik. De mediamomenten bleven maar komen en er waren goede contacten met de raadsleden. De ombudsman die ingreep, de vele e-mails en brieven van de recreanten aan de gemeenteraad en het college. Het was bijna om de week dat er weer een vakantiepark werd opgekocht. Recreanten moesten daar weg en dat werd allemaal weer door één van ons op Twitter gezet. De raadsleden krijgen dat allemaal direct mee. Stapel je alles bij elkaar op dan wordt de druk zo groot dat zij gewoon niet anders meer kunnen.’

Het resultaat is dat nu samen met de recreanten wordt onderzocht of de recreanten met een nieuwe constructie het recreatieoord in eigen beheer kunnen krijgen. De gemeente helpt en zorgt voor een goed proces waarbij de recreanten alle ruimte krijgen om hun eigen toekomst vorm te geven.

Bruijns hoopt dat dit het begin is van een kentering in hoe de overheid omgaat met vakantieparken: ‘De tip voor andere parken is dat je de media zo goed mogelijk moet inzetten om de gemeente in beweging te krijgen. Mede dankzij de SP hebben recreanten de stroom nu mee en is het zo dat de verroompottisering steeds bekender wordt bij het publiek. De kansen zijn er om de trend te keren.’ •

tekst Xander Topma
foto’s Maurits Gemmink

Wie meer wil weten over de geschiedenis van recreatieoord Hoek van Holland, kan kijken op de website van Mario Bruijns: dehoutenkampeerstad.nl/

MEREL, KIRSTEN, SUE, MAAS, MARY EN HOND BEERTJE

‘HET IS EEN ANDERE WERELD’

HET SOCIALE LEVEN op het recreatieoord speelt zich veelal buiten af. Dat is ook te zien bij het huisje van Kirsten en Sue die in de voortuin staan te praten met zus Merel en buurvrouw Mary. Vraag je Mary naar haar ervaringen op het park dan word je eerst gecorrigeerd: ‘Dit is geen park maar het kamp!’

Merel vertelt hoe zij en haar zus vroeger op het kamp hebben gefietst. Ook nu genieten ze nog volop: ‘We komen uit Rotterdam en daar is het lekker druk en heb je gewoon echt een stadsleven. Dit is echt een compleet andere wereld. Het sociale leeft hier nog heel erg. Ook al ben je hier maar een dagje, het is heerlijk.’

ieder jaar in maart gaat het kamp weer open. Vanaf dan is buurvrouw Mary er zoveel mogelijk. In de stad woont ze in een appartement met uitzicht op een plein. De goede verbinding met het openbaar vervoer stelt haar in staat om zelf de reis naar het recreatieoord te maken: ‘Als ik hierheen ga dan zet ik mijn tassen op de rollator, ik hang er wat plantjes aan en ga met mijn hondje in de metro.’

Iedereen in de tuin is het erover eens dat het een ramp was geweest als het kamp was verkocht. Mary: ‘Dan was ik gedwongen om weer alleen op mijn flatje te zitten. Een nieuw huisje kan ik niet betalen. Hier is tenminste genoeg te doen. Een schuurtje of hekje schilderen bijvoorbeeld. Het houdt je bezig.’

‘Mede dankzij de SP hebben recreanten de stroom nu mee’

MENEER DE WAARD

‘IK HEB WEL EEN HOOP DWARSGELEGEN, OOK IN HET ZIEKENHUIS’

TOEN MENEER DE WAARD 34 jaar oud was, kwam hij vast te zitten onder een garagedeur. Zijn knie verbrijzelde, hij had een gebroken been en de dokters stonden op het punt om te amputeren. Hij zou nooit meer kunnen lopen. Toch staat hij nu fier overeind bij zijn huisje op het kamp.

De Waard: ‘Toen ik, buiten mijn schuld om, een ongeval kreeg, werkte ik bij de politie Rotterdam. Twintig minuten heb ik afgekneld gezeten onder een garagedeur. Maar ik voelde me goed en was nog volledig bij bewustzijn. De brandweer kwam en ik vroeg ze om mij uit de deur te branden. Ze waren bang om mijn benen te verbranden. Maar die dokter stond al klaar met zijn messen om ze er af te halen! Met snijbranders en snijtollen zijn ze toen aan de slag gegaan.’

Dit alles had veel impact op de Waard: ‘Ik heb meer dan vier maanden in het ziekenhuis gelegen. Toen kwam ik thuis met twee benen in het gips. Als je dan net jong getrouwd bent met twee kindertjes dan komt er wel wat in je bolletje langs. Dan ben je gelijk levenslang invalide.’

Maar accepteren deed hij niet: ‘Ik had twee jaar voor het ongeval dit huisje een keer gehuurd voor de vakantie. Na het ongeluk heb ik veel gepraat met de dienst verzorging van de politie en toen kwam het huisje weer tevoorschijn. Uiteindelijk heb ik hier 20 jaar gezeten voordat ik weer kon lopen.’

NATASJA

‘DIT IS ONS PARADIJSJE’

HET OUDSTE HUISJE op het kamp komt uit 1936. Iets verderop staat het een-na-oudste huisje. Hier komen Natasja en haar man Tonio om te genieten van wat zij het mooiste strand van Nederland vinden. Natasja: ‘Als je door de duinen wandelt zul je telkens een ander landschap aantreffen. Het is voortdurend in verandering. Je vindt hier echt paradijselijke rust.’

Tonio komt al zijn hele leven op het park, Natasja nu al meer dan tien jaar. Wat haar opvalt is hoe de geschiedenis van de recreanten met het park verbonden is: ‘Inmiddels heb ik mijn eigen geschiedenis er ook een beetje doorheen gevlochten. Mijn ouders zijn na hun pensioen naar Turkije verhuisd en mijn moeder is daar vier jaar geleden ook overleden. Het is dus niet makkelijk om naar haar graf toe te gaan. Daarom heb ik hier bij het huisje een soort levend altaar gemaakt met een perkje orchideeën. Mijn moeder was half Chinees en haar Chinese naam was Wilde Orchidee.’

Op dit moment is het huisje nog van Natasja’s schoonouders. Nu zij daar vanwege hun leeftijd geen gebruik meer van maken, zullen Natasja en Tonio binnenkort het eigendom overnemen. Ook staat er een verbouwing in de planning. Natasja: ‘Er komt een timmerman en dan gaan we de boel wel flink opknappen. Maar aan de structuur zullen we niet veel veranderen. Het huisje is uniek en met de hand gemaakt door de opa van mijn man. Het is helemaal op maat getimmerd dus dat laten we gewoon intact.’

ESTHER EN RAMIRO

‘VOOR MIJN ZOONTJE IS HET HIER VEILIG EN VRIJ’

VOOR VEEL RECREANTEN is het recreatieoord een vakantieplek naast hun eigen woning. Voor Esther en zoontje Ramiro is dat anders. Voordat ze voor langere tijd naar het buitenland vertrok, had Esther een eigen huis. Bij terugkomst was de wooncrisis in volle omvang losgebarsten. Daarom zit ze nu het hele seizoen met haar zoontje op het kamp. Esther: ‘Alles is hier heel fijn. Je kan weer even opladen en het is rustig.’

Voor zoontje Ramiro is het ook een fijne plek. Esther beschrijft een tafereel dat al veel gezinnen en generaties hier hebben meegemaakt: ‘Het is voor hem heel veilig en vrij. Er komen hier vaak vriendjes aan het hek. Hoewel hij nog maar drie is, kan hij zo zelf naar de speeltuin toe lopen.’

De brief waarin stond dat het oord verkocht zou worden kwam voor Esther dan ook als een grote schok: ‘Ik had een persoonlijke lening aangevraagd om het huisje te kunnen kopen. Toen heb ik het hele seizoen gewerkt om het op te knappen. Opeens kwam toen die brief en vanaf dat moment heb ik een jaar in de stress gezeten.’

Nu de strijd om het park door de recreanten is gewonnen, denkt Esther niet meer aan weggaan: ‘Ook als ik nu een woning vind, zal ik hier blijven komen. Het wordt steeds meer mijn eigen wereld. Het is echt mijn krachthonk geworden.’

DAVE

‘MENSEN LEVEN HIER VAN GENERATIE OP GENERATIE’

OP HET NIEUWE KAMP, het gedeelte dat na de Tweede Wereldoorlog is aangelegd, staat het iets modernere huisje van Dave. Trots vertelt hij dat hij al zijn hele leven op deze plek komt: ‘Mijn ouders staan hier vlakbij en mijn kinderen zijn nu al de vijfde generatie op het kamp.’

Dave noemt zichzelf een volkse man. Omdat hij zo geworteld is op het recreatieoord, komt hij gemakkelijk in contact met anderen, zo vertelt hij: ‘Ik zie mijzelf een beetje als een soort thermometer. Als er wat is dan ga ik luisteren om te horen wat er speelt. Daar moet namelijk iets mee gebeuren, ook al is het iets heel kleins. Dat geeft vertrouwen.’

Volgens Dave is de mix van verschillende soorten mensen op het kamp een belangrijke reden voor het succes van de acties: ‘Er moest op het niveau van de gemeente worden gepraat. Maar als er handjes nodig waren dan kwamen ze bij ons uit. Het gaat erom dat je elkaars waarde inziet en dat respecteert.’

Nu de recreanten de verkoop hebben voorkomen, wordt er samen gezocht naar een nieuwe vorm van beheer waarbij de bewoners zelf de touwtjes in handen hebben. Een goed idee, zegt Dave: ‘Ik heb daar echt wel vertrouwen in. Het is lastig om met zijn allen op een lijn uit te komen, maar daar zijn sessies voor. Mijn ouders vertelden wel dat je vroeger helemaal geen transparantie had. Door onze acties heb je nu echt invloed op de plannen.’

EEN BRUG SLAAN MET DE

Op de dag dat bekend werd dat slechts een derde van de Nederlanders vertrouwen heeft in de Tweede Kamer, spraken Josse de Voogd en René Cuperus op de partijraad van de SP over hun ‘Atlas van Afgehaakt Nederland’. Hoe zorgen we dat mensen die de democratie de rug toe hebben gekeerd weer ‘aanhaken’? Een pasklaar antwoord heeft De Voogd niet: ‘Al denk ik dat het soms een kwestie is van de hoger opgeleiden even laten dimmen.’

SLECHTS 28 PROCENT van de Nederlanders heeft volgens Kantar Public nog vertrouwen in de Tweede Kamer – het laatste percentage dat dit onderzoeksbureau tot op heden heeft gemeten. Twee jaar eerder was 38 procent van de Nederlanders positief over ons parlement. Ook over het kabinet is het oordeel niet mals: bijna 70 procent van de Nederlanders heeft volgens Kantar geen vertrouwen meer in de ploeg van Rutte IV.

SP-partijleider Lilian Marijnissen ziet in deze cijfers ook een opdracht voor de SP. ‘Mensen verliezen ook het vertrouwen in ons. Het is onze plicht om daar goed over door te denken’, sprak ze op 28 mei de partijraad toe. Ook de zorgwekkende opkomst bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen, waarbij in sommige wijken slechts 20 procent van de stemgerechtigden kwam opdagen, geeft ons daar alle reden toe.

‘De politiek kan de gevolgen van de globalisering op zijn minst erkennen’

AFGEHAAKTEN

Breuklijnen

De Voogd en Cuperus stelden de ‘Atlas van Afgehaakt Nederland’ op in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het is niet het eerste toonaangevende rapport dat een hardnekkige vertrouwenskloof in onze samenleving blootlegt. Zo nam de Staatscommissie Parlementair Stelsel - ook wel de commissie-Remkes genoemd - een paar jaar geleden nog de staat van de Nederlandse democratie onder de loep. Het rapport ‘Lage Drempels, Hoge Dijken’ (2018) waarschuwde voor een maatschappelijke tweedeling en ‘gevoelens van politieke ondervertegenwoordiging die leven bij een ruime meerderheid van de laagopgeleiden’. De commissie-Remkes constateerde bovendien dat onze parlementaire democratie niet voor iedereen even goed werkt: een deel van de Nederlanders is al ‘afgehaakt’ of dreigt ‘af te haken’.

Met hun ‘Atlas van Afgehaakt Nederland’ wilden De Voogd en Cuperus laten zien wie die ‘afgehaakten’ zijn en waar de breuklijnen in onze samenleving liggen. Zo laat de atlas zien dat onbehagen en wantrouwen regionaal heel ongelijk zijn verdeeld. ‘Afgehaakt Nederland’ bestaat deels uit kwetsbare groepen, maar ook uit mensen die het relatief goed hebben en toch niets met de overheid te maken willen hebben. Verschillende plaatsen en regio’s springen eruit als je het aandeel ‘afgehaakten’ onder de loep neemt: plattelandsgebieden zoals Oost-Groningen, groeikernen zoals Spijkenisse en Almere, industriële gemeenten zoals de Limburgse Mijnstreek en Almelo, maar ook de achterstandswijken in de grote steden.

Afgehaakt gemaakt

Onderzoeker Josse de Voogd is ervan overtuigd dat het aandeel ‘afgehaakten’ alleen maar zal groeien zolang de politiek niet ingrijpt: ‘Zeker als je alle ontwikkelingen in de samenleving naast elkaar legt: de verzorgingsstaat die strenger is geworden en wordt uitgekleed, de kloof die ontstaat tussen hoger opgeleiden en de rest van ons land, de problemen op de woningmarkt. Neem bijvoorbeeld de vraag of je ouders wel of niet kunnen helpen met het kopen van een huis: dat heeft zo’n krankzinnig grote impact op je leven.’

Hij en Cuperus benadrukken dat ‘afhaken’ vaak geen doelbewuste keuze is: veel mensen zijn volgens hen juist ‘afgehaakt gemaakt’ door hevige maatschappelijke veranderingen. Het hangt niet alleen samen met maatschappelijke achterstelling, maar ook met politieke keuzes. Denk aan het verdwijnen van voorzieningen in je omgeving - ziekenhuizen, zwembaden, bibliotheken

- of dossiers waarin de overheid faalt, zoals de hulp aan de slachtoffers van aardbevingen in Groningen.

Heeft de politiek zitten slapen terwijl steeds meer Nederlanders de democratie de rug toekeerden? De Voogd: 'Ik denk dat je als politiek maar een klein beetje kunt bijsturen. Neem de globalisering, die winnaars en verliezers kent. Die is het gevolg van micro-beslissingen over de hele wereld. Daar heb je heel weinig grip op. Al zijn er heus wel dingen die je als land wel kunt bijsturen, zoals de 'verengelsing' van ons hoger onderwijs. In België maken ze daarin gewoon andere keuzes.'

Het minste wat de politiek in zijn ogen zou kunnen doen is de negatieve gevolgen van de globalisering erkennen: 'Bij debatten heb ik het idee dat deze gevolgen onbespreekbaar worden gemaakt: arbeidsmigratie vind ik daar echt een voorbeeld van. Het heeft heel veel effect op Nederland, maar sommige politici willen het er liever niet over hebben.'

Het niet erkennen van problemen is volgens De Voogd een recept voor machteloosheid. 'Als de regering nou eerlijk zou zeggen: jij krijgt minder dan je eerst kreeg, maar we snappen dat je een moeilijk leven hebt. Of: we kunnen niet om arbeidsmigratie heen, maar we weten dat het tot allerlei spanningen leidt... Maar de bovenlaag van de samenleving leeft door alsof er niets aan de hand is en bagatelliseert al die zorgen, of kent ze niet eens.'

Brugfunctie

Volgens De Voogd en Cuperus is de SP een partij die een brugfunctie zou kunnen vervullen voor afgehaakt en kwetsbaar Nederland. Cuperus stelt tijdens de partijraad dat de SP misschien wel een van de moeilijkste opgaven in de politiek heeft: 'Opkomen voor de mensen die het verst van de politiek afstaan.' Opmerkelijk is dat De Voogd en Cuperus in hun atlas niet alleen focussen op de niet-stemmers maar ook diegenen die op een 'buitenstaanderspartij' hebben gestemd. Hieronder rekenen zij niet alleen partijen aan de uiterst rechterzijde van het politieke spectrum zoals de PVV en Forum voor Democratie, maar ook partijen als de Partij voor de Dieren, 50PLUS en de SP.

Uit onderzoek van het SCP blijkt namelijk dat de kiezers van deze partijen minder tevreden zijn met hun eigen leven en de kant waar Nederland op gaat dan de kiezers van de VVD, D66, GroenLinks, PvdA, CDA en ChristenUnie. Daarnaast benadrukken Cuperus en De Voogd in hun atlas dat deze 'gevestigde' partijen beter vertegenwoordigd zijn in het openbaar bestuur: zowel op lokaal, provinciaal als nationaal niveau. De Voogd: 'Je ziet ook dat politici van de PvdA, die in de Kamer nu evenveel zetels heeft als de SP, toch veel vaker na hun Kamerlidmaatschap in allerlei publieke functies opduiken. Dat geldt voor het CDA ook: de invloed van die partij gaat veel langzamer achteruit dan het zetelaantal.'

Wat is links?

Opvallend is dat de groep van 'buitenstaanderspartijen' zoals gedefinieerd door Cuperus en De Voogd een vreemde vergaarbak is van zowel linkse als (extreem)rechtse partijen. De Voogd: 'Je had een tijd van polarisatie in de jaren zeventig. De discussies die op universiteiten werden gevoerd gingen toen over links en rechts. Nu heb je die polarisatie ook, maar gaat het veel meer over identiteit dan sociaal-economische tegenstellingen. Veel mensen die praktisch opgeleid zijn of in een kwetsbare positie zitten associëren links nu met diversiteit en milieu. Dat maakt de positie van een partij als de SP, die traditioneel linkse thema's voorop wil stellen, niet altijd even makkelijk.'

Bij de parlementsverkiezingen van 2021 kreeg links in gemeenten het zuiden, noorden en oosten – Cuperus en De Voogd spreken ook wel van 'de periferie' – grote klappen. Tegelijkertijd wijst de 'Atlas van afgehaakt Nederland' op het feit dat bij de verkiezingen van 2012, toen het vooral ging over thema's als zorg en economie, juist het tegenovergestelde te zien was. 'Opvallend was toen het sociaal-economische karakter van de verkiezingsstrijd bij die verkiezingen. Het doet het vermoeden oprijzen dat een sociaal-economisch linkse koers de linkse partijen in de periferie meer windeieren legt dan een sociaal-culturele linkse koers', stellen Cuperus en De Voogd.

Hokjesdenken

Als voorbeeld van een sociaal-cultureel thema noemt de Voogd het politieke debat over identiteit. Zo is er in de media veel aandacht voor de term 'woke': een term die staat voor links-activistisch bewustzijn van racisme en sociaal onrecht, die weer hevige tegenreacties oproept bij politici en opiniemakers aan de rechterzijde. De Voogd: 'Een hele grote grijze middengroep heeft geen idee wat 'woke' inhoudt. Maar als ze het wel zouden weten, zouden ze ook niet in één van de kampen te scharen zijn. Omdat ze

zowel 'woke' als de rechtse tegenreactie te extreem vinden. Dit soort discussies over identiteit en cultuur spelen zich in niches af. Maar toch worden ook partijen als de SP vandaag de dag bijna gedwongen om een positie te kiezen in zo'n discussie. Je zag het tijdens de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen bij Nieuwsuur, waar Lilian Marijnissen de vraag kreeg: zeg je 'wit' of 'blank'?'

Ook de onderzoeker heeft het gevoel dat hij als linkse criticus die zich actief mengt in de 'woke-discussie' al gauw in een hokje wordt geplaatst: 'Je wordt dan vrij makkelijk in het rechtse kamp geschaard. Terwijl het er mij vooral om gaat dat hoogopgeleide, kansrijke witte mensen uit de stad de antiracisme-discussie lijken te misbruiken om kansarme witte mensen uit het debat te houden. Die hoeven volgens hen geen aandacht omdat ze zogenaamd 'wit privilege' hebben. Maar dat is een heel andere analyse dan heel erg pro-Zwarte Piet zijn, of het überhaupt niet over racisme willen hebben.'

Onderzoeker René Cuperus stelt tijdens de partijraad dat de SP misschien wel één van de moeilijkste opgaven in de politiek heeft: 'opkomen voor de mensen die het verst van de politiek afstaan.

'Pech en geluk hebben een levensbepalende uitkomst'

Diplomademocratie

De Voogd heeft nog geen pasklaar antwoord op de vraag hoe we kunnen zorgen dat de 'afgehaakten' weer aanhaken: 'We zijn daarin nog zoekende. De reflex naar aanleiding van ons onderzoek is dat de politiek moet luisteren en invloed moet geven. Een groep is ontevreden, dus we moeten met ze in gesprek. Maar heel veel mensen zijn aan het overleven: die zitten daar helemaal niet op te wachten. Terwijl ze wel willen dat er goed voor hen gezorgd wordt.'

Ook denkt De Voogd dat het soms simpelweg een kwestie is van 'de hoger opgeleiden even laten dimmen'. Verschillende eerdere onderzoeken, zoals 'Diplomademocratie' van Mark Bovens en Anchrit Wille, laten zien dat 'afhaken' sterk samenhangt met inkomen en opleiding. Mensen die zeer afhankelijk zijn van de overheid - bijvoorbeeld voor zorg en inkomensondersteuning - lijken cynischer te zijn over diezelfde overheid. Hoger opgeleiden hebben het meest positieve overheidsbeeld. Juist zij zijn volgens Bovens en Wille sinds enkele decennia extreem oververtegenwoordigd in bestuurslagen. De Voogd: 'Bovendien hebben hoger opgeleiden, in tegenstelling tot de afgehaakten, een enorme lobbykracht.'

De Voogd ziet ook de verzorgingsstaat als een soort diplomademocratie: 'Je moet heel veel vaardigheden hebben om te krijgen waar je recht op hebt.' De onderzoeker, die zelf chronisch ziek is, heeft dit aan den lijve ondervonden: 'Ik heb daar ooit geprobeerd een uitkering voor aan te vragen. Je komt dan in een heel raar bureaucratisch systeem, waarin ze alles proberen te ontkennen.'

Uit het onderzoek van De Voogd en Cuperus blijkt een sterke relatie tussen de populariteit van 'buitenstaanders-partijen' en gebieden met veel arbeidsongeschikten, waar mensen bovendien minder positief zijn over hun eigen gezondheid. In het oosten van Groningen en Drenthe, het zuiden van Nederland en in diverse steden (denk aan Den Haag en Rotterdam) beoordelen relatief weinig mensen hun gezondheid als goed. De 'Atlas van Afgehaakt Nederland' stelt daarom de vraag of Nederland niet alleen een diplomademocratie, maar ook een gezondheidsdemocratie is geworden.

De Voogd: 'Ik denk dat we mensen soms teveel zelf verantwoordelijk maken. We verwachten dat zij zichzelf organiseren en lobby's vormen. Terwijl armoede en gezondheidsproblemen zulke ondermijnende krachten kunnen zijn. Mensen komen hierdoor in een vicieuze cirkel terecht.'

Willekeur

Ook wijst de onderzoeker de manier waarop de sociale zekerheid in ons land is georganiseerd: 'Je moet alles op tijd hebben aangevraagd. Maar als je ziek en overspannen bent ontglipt je die deadline. Van de beslissingen van de overheid rondom mijn eigen gezondheid heb ik nooit het idee gehad: dit zijn daadwerkelijk rechtvaardige beslissingen. Het ging erom: heb ik dingen op het juiste moment aangevraagd? Heb ik de juiste paden bewandeld? Dan heb je het ene moment pech en het andere moment geluk. En dat heeft een levensbepalende uitkomst.

'Ik heb bijvoorbeeld veel mazzel gehad met de woningmarkt, waarvan ik kennis heb. Ik heb me op tijd ergens ingeschreven waar ik pas dertien jaar later ben gaan wonen en ik heb dat huis weer kunnen doorruilen. Maar het aanvragen van een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering is mislukt. Met te weinig informatie ben ik heel naïef naar het UWV gestapt. Met een advocaat was het mij misschien wel gelukt. Dan zie je dat de 'winnaars' makkelijker aan sociale voorzieningen kunnen komen. Het is willekeur, en dat ten nadele van de meest kwetsbare groepen. Die hebben minder kanalen om goed uit te zoeken waar zij recht op hebben. Dat vind ik heel ernstig, want die voorzieningen zijn er juist voor hen.' •

tekst Lesley Arp
foto's Sjoerd Banga

BOEK OVER LEVEN ALS TWEEDERANGSBURGER

ZONDER PARDON

Na een doodgewone Nederlandse kindertijd in Putten, belandt Yosef Tekeste-Yemane in een bureaucratisch spinnenweb. Vijftien jaar moest hij strijden voor een Nederlands paspoort. Zijn boek ‘In Holland staat een huis’ geeft duizenden generaal pardonners die door een falende overheid jarenlang als tweederangsburgers leefden een stem.

‘Het is nu ook makkelijker geworden om mijn verleden een plekje te geven’

Het boek ‘In Holland staat een huis’ begint in het dorpje Putten, op de Veluwe. Tekeste-Yemane: ‘Ik groeide met Nederlandse vrienden op, ging naar school en deed de normale dingen in het leven.’ Het tijdverdrijf dat hij in zijn boek omschrijft – knikkeren, gamen, flippo’s en Pokémonkaarten verzamelen – zal voor veel generatiegenoten herkenbaar zijn.

Maar het leven van Tekeste-Yemane neemt een ingrijpende wending op 10 november 2001, als een deurwaarder en de politie bij zijn gezin aanbellen. Het gezin Tekeste-Yemane is dan inmiddels een half jaar illegaal in Nederland en kampt met financiële problemen. Na een mislukte poging om bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) opnieuw asiel aan te vragen, belandt het gezin zonder pardon op straat.

In zijn boek omschrijft Tekeste-Yemane de IND-locatie in Zevenaar als een soort jeugdgevangenis, waar iedereen in een grote zaal moet slapen. ‘Je kon er enkel de hele dag wachten en op een stoel zitten en hopen op een vergunning’, blikt hij terug. Tekeste-Yemane en zijn familie zouden uiteindelijk tot de groep van 26.000 mensen zonder verblijfsstatus behoren die van toenmalig minister van Vreemdelingenbeleid en Integratie Rita Verdonk (VVD) het land moest verlaten.

Afhankelijk van liefdadigheid

Het gezin vindt uiteindelijk onderdak bij een stichting in Den Bosch, die meerdere opvanghuizen beheert. Enige tijd deelt Tekeste-Yemane samen met zijn broertje en moeder een kamer van twee bij drie meter in een oud klooster. De hygiëne in het klooster, waar het gezin met tachtig anderen woont, is ronduit slecht. ‘De kakkerlakken en ratten worden goede bekenden’, schrijft Tekeste-Yemane over die tijd.

Op school vertelt Tekeste-Yemane niet dat zijn gezin illegaal in Nederland verblijft en afhankelijk is van liefdadigheid. Ondertussen klinkt de roep om een generaal pardon voor vluchtelingen die een asielverzoek hadden ingediend voor de ingang van de nieuwe Vreemdelingenwet uit 2001 steeds luider. Deze groep, waar ook het gezin van Tekeste-Yemane toe behoort, raakt door langlopende procedures en traag uitzettingsbeleid steeds meer geworteld in Nederland.

De jonge Tekeste-Yemane volgt in 2007 tot diep in de nacht via de tv het debat met de toentertijd demissionaire minister Verdonk, die weigert aangenomen moties voor een generaal pardon uit te voeren. Hij weet dat zijn toekomst van dit debat afhangt. Na de stemming in de Tweede Kamer is het generaal pardon een feit.

Rammelende regeling

In het nieuwe regeerakkoord van het kabinet-Balkenende IV wordt een regeling aangekondigd waarmee vluchtelingen die voor 2001 een asielaanvraag hebben ingediend een verblijfsvergunning kunnen krijgen. Deze regeling, Ranov (Regeling Afwikkeling Nalatenschap Oude Vreemdelingenwet), zou echter in 2009 weer voor problemen zorgen. Vluchtelingen die onder deze regeling vallen krijgen een reguliere verblijfsvergunning maar geen asielvergunning.

In 2009 worden de regels voor het aanvragen van een paspoort voor mensen met een reguliere verblijfsvergunning aangescherpt – zonder dat de Tweede Kamer hierover wordt geïnformeerd. Mensen moeten vanaf dat moment kunnen aantonen wat hun land van herkomst is. Voor generaal pardonners zoals Tekeste-Yemane is het verre van eenvoudig om documenten uit het land van herkomst te krijgen. De Ethiopische ambassade wil het gezin niet helpen met het verstrekken van een paspoort en een geboorteakte. In 2014 lukt het slechts 6000 van de circa 26.000 pardonners om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen.

Een brief aan Peter R. de Vries

Tekeste-Yemane kan hierdoor in zijn studententijd niet gemakkelijk op vakantie of stage lopen in het buitenland. Ook heeft

hij, hoewel hij de politiek op de voet volgt, geen stemrecht. Rond 2020 accepteert Tekeste-Yemane voor een tijdje zijn lot als tweederangsburger. Toch borrelt uiteindelijk de strijdlust in hem op en schrijft hij politici aan, maar ook journalisten zoals Peter R. de Vries. 'Als ik geen gehoor ontvang zal ik de handdoek in de ring gaan gooien en met veel pijn moeten accepteren dat ik me nooit Nederlander kan noemen ondanks dat ik hier sinds m'n tweede als een kleine snotneus ben opgegroeid. Het land dat ik mijn thuis noem, maar het land dat me niet wil als burger', luidt de afsluiting van zijn brief aan de inmiddels overleden crimefighter.

Al snel ontstaat er een correspondentie tussen Tekeste-Yemane en de journalist. De Vries brengt hem in contact met Lilian Marijnissen, zij schakelt vervolgens direct SP-Kamerlid en woordvoerder Jasper van Dijk in. Van Dijk stelt Kamervragen over de kwestie, maar al gauw blijkt dat verantwoordelijk staatssecretaris Ankie Broekers-Knol (VVD) niets voor Tekeste-Yemane wil doen. 'Een aanpassing van het beleid wordt niet overwogen', luidt haar antwoord. Het SP-Kamerlid oppert Tekeste-Yemane hierop om een opiniestuk te schrijven. Nadat Trouw het stuk plaatst volgen uitnodigingen voor landelijke talkshows.

Persoonlijk en politiek

In die periode is ook het zaadje geplant voor het boek 'In Holland staat een huis'. Tekeste-Yemane: 'Tijdens mijn eerste optreden bij Op1, op 11 januari 2021, liet ik vallen dat ik wel een boek kan schrijven over wat ik allemaal heb meegemaakt. Ik kreeg daarna meteen berichtjes van uitgevers, maar op dat moment was ik daar nog niet mee bezig. Ik had wel het idee dat ik, als ik ooit dat boek zou schrijven, het samen met Jasper zou doen. We hebben het afgelopen jaar een band opgebouwd en het leek mij interessant om ook het perspectief vanuit de politiek in het boek mee te nemen.' In het boek 'In Holland staat een huis' worden persoonlijke herinneringen van Tekeste-Yemane afgewisseld met terugblikken van Van Dijk op bepalende debatten, evenals feitelijke fragmenten (bijvoorbeeld krantenartikelen) over de geschiedenis van het Nederlandse asielbeleid.

Na intensief lobbywerk van Tekeste-Yemane bij diverse politieke partijen, wordt op 4 februari 2021 in de Tweede Kamer een motie van Jasper van Dijk en Madeleine van Toorenburg (CDA) aangenomen die de regering verzoekt om de generaal pardonners een paspoort te geven. Broekers-Knol weigert aanvankelijk om de motie uit te voeren, omdat zij eerst de resultaten van een onderzoek wil afwachten. Tekeste-Yemane laat het er niet bij zitten en start een actiegroep met andere generaal pardonners. Ook wordt hij het gezicht van een petitie van Vluchtelingenwerk Nederland. Op 20 april 2021 volgt een tweede motie van SP en CDA.

Overwinning met zwarte rand

Dan beginnen de acties van Tekeste-Yemane eindelijk hun vruchten af te werpen. Als eerste komt er voor vluchtelingen die tijdens het generaal pardon minderjarig waren een vrijstelling van de plicht om een paspoort of geboorteakte uit het land van herkomst te tonen. Dit betekent dat Tekeste-Yemane en zijn broer eindelijk een paspoort kunnen aanvragen, maar zijn moeder nog niet. Van Dijk en CDA-Kamerlid Anne Kuik dienen een derde motie in voor de 7000 pardonners die nog altijd buiten de boot vallen, die wederom een meerderheid haalt. In juni 2021 volgt het nieuws dat alle generaal pardonners een paspoort kunnen krijgen.

Tekeste-Yemane hoort dit nieuws op de dag nadat Nederland is opgeschrikt door de moordaanslag op Peter R. de Vries. Zijn dood werpt een schaduw over de overwinning die Tekeste-Yemane nota bene mede dankzij de onafgebroken steun van de journalist heeft geboekt. 'De Vries was een persoon waar ik naar opkeek. Als jongen had ik elke zondagavond een alibi, als ik naar zijn programma keek', zegt Tekeste-Yemane lachend. 'Maar', vervolgt hij met serieuze toon, 'hij kwam ook op voor minderheden en hield altijd zijn rug recht. Gelukkig heb ik hem kunnen vertellen hoe dankbaar ik was voor zijn steun.'

Met de billen bloot

De nieuwbakken schrijver hoopt dat 'In Holland staat een huis' een nieuw licht zal werpen op de uitzichtloosheid waarin veel generaal pardonners leefden. 'Eind 2020 was er een miniserie op tv over het generaal pardon, '26.000 gezichten'. Daarin schetsten ze een heel mooi beeld, alsof alles goed voor ons geregeld was. Ik kon me daar toen echt over opvreten, want dit was niet het

‘KABINET HEEFT OPVANGCRISIS ZELF GECREËERD’

Bij het lezen van ‘In Holland staat een huis’ gaan je gedachten al gauw uit naar de mensonterende omstandigheden bij landelijk aanmeldcentrum Ter Apel. ‘Het is werkelijk beschamend’, stelt van Dijk. Een dag voor ons gesprek besloot hulporganisatie Het Rode Kruis haar tenten in Ter Apel weg te halen, omdat de asielzoekers geen voedsel en water kregen – een verantwoordelijkheid van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Van Dijk: ‘Wat zijn dit voor toestanden in dit schatrijke Nederland?’

Een paar dagen eerder verscheen een rapport van de Adviescommissie Vreemdelingenzaken, waarin wordt geconcludeerd dat het kabinet de opvangcrisis zelf heeft gecreëerd en in stand houdt. De Adviescommissie pleit onder andere voor een buffer aan opvangplekken, kleinschalige opvangcentra en een eerlijke verdeling van vluchtelingen over gemeenten. De adviezen kennen veel overlap met het rapport ‘Vier voorstellen voor een eerlijker verdeling van vluchtelingen over Nederland’, dat Van Dijk in 2017 schreef.

complete verhaal’, aldus Tekeste-Yemane. Vrienden van Tekeste-Yemane hebben inmiddels zijn boek besteld. ‘Ik heb ze wel gewaarschuwd dat ze passages over mijn leven gaan lezen waar ze nog niks vanaf weten. Sinds ik mijn verhaal in de media ben gaan doen heb ik me kwetsbaar opgesteld. Ik heb dingen verteld waarvan ik dacht dat ik ze nooit zou vertellen. Maar ik kon mezelf niet langer verloochenen. Ik dacht: als ik met de billen bloot moet om dat paspoort te krijgen, dan moet dat maar.’

‘Bovendien: toen ik dit eenmaal ben gaan doen hebben mensen als Jasper fantastische dingen in de Kamer kunnen bereiken. Door te praten over mijn verleden ben ik alleen maar sterker geworden. Het is nu ook makkelijker geworden om mijn verleden een plekje te geven’, vertelt hij.

Van Dijk: ‘Met Yosef heb ik echt een concrete daad gesteld’

Van Dijk noemt de aangenomen motie waarmee de hele groep generaal pardonners toegang krijgt tot naturalisatie en een paspoort zijn grootste politieke prestatie: ‘Sinds 2006 zit ik in de Kamer. Ik ben een dino. Ik gok dat ik inmiddels rond de duizend moties heb ingediend. Daar zaten een aantal hele mooie tussen: over salarissen bij de publieke omroep en schaalverkleining in het onderwijs, et cetera, et cetera... Maar dat zijn toch meer beleidsdingen. Met Yosef heb ik echt een concrete daad gesteld: ik heb het voor circa tienduizend mensen mogelijk gemaakt om hier normaal te kunnen functioneren en geen tweederangsburger meer te zijn.’

Helaas lopen sommige generaal pardonners ook vandaag de dag nog tegen obstakels op. Van Dijk: ‘Ik weet via advocaten dat er minstens een tiental pardonners zijn die bij het aanvragen van een paspoort nog steeds geconfronteerd worden met lastige vragen. Omdat de IND nog steeds twijfelt aan hun afkomst.’

Tekeste-Yemane vult aan: ‘Bij paspoort-waanvragen spit de IND oude dossiers op uit de jaren negentig. In bepaalde gevallen speelden er twijfels over de afkomst van de vluchteling: die zegt dan dat hij uit land A komt, maar de IND denkt op basis van een taalanalyse dat hij uit land B komt. Ik ken iemand die dertig jaar oud is: net zo oud als ik. Zij en haar kind kunnen geen Nederlander worden, vanwege verhoren van haar ouders uit de jaren negentig!’ Uit deze schrijnende voorbeelden blijkt dat de politieke strijd voor de generaal pardonners nog niet geheel gestreden is. Van Dijk diende Kamervragen in over deze signalen.

Goud waard

De schrijver van ‘In Holland staat een huis’ hoopt de komende tijd vooral te kunnen genieten van een welverdiende zomervakantie. In het dagelijks leven werkt Tekeste-Yemane bij een consultancybedrijf. ‘Maar misschien word ik wel politiek actief zodra ik mijn paspoort heb. Ik heb gezien dat je in Den Haag echt wat kunt betekenen voor mensen.’ Ook een loopbaan als belangenbehartiger van vluchtelingen sluit Tekeste-Yemane voor de toekomst niet uit: ‘Mensen helpen is iets waar ik echt voldoening uit haal. Natuurlijk deed ik het ook voor mezelf. Maar als het vervolgens ook lukt, dan is dat echt goud waard.’ •

tekst Lesley Arp
foto's Anouk Pross

Vijftien jaar moest Tekeste-Yemane strijden voor een Nederlandse nationaliteit. Het is ook vijftien jaar geleden dat het generaal pardon werd ingevoerd. Daarom kozen hij en Van Dijk ervoor om ‘In Holland staat een huis’ op 15 juni te overhandigen aan staatssecretaris van Asiel en Migratie Eric van der Burg (VVD).

Het boek is ook voor 15 euro te koop in de SP-shop via sp.nl/in-holland

GROOTSE CAMPAGNE VOOR ‘ONDRAAGLIJKE DRUK OP RUTTE’

KOSTEN OMLAAG INKOMEN OMHOOG

Boodschappen, de energierekening, tanken en de huur, de kosten rijzen de pan uit tot het punt waarop steeds meer mensen in de knel komen. Tegelijkertijd maken oliebedrijven, supermarkten en voedselproducenten miljardenwinsten en stijgt het aantal miljonairs in Nederland nog steeds. De SP pikt dit niet en komt deze zomer in heel Nederland in actie met een eenduidig doel: het invoeren van een noodplan waarmee de kosten omlaag gaan en de inkomens omhoog.

OM HET KABINET te dwingen om eindelijk sociale keuzes te maken, gaan afdelingen de komende maanden volop de wijken en dorpen in om steun te vergaren. Bestuurslid Jimmy Dijk coördineert de campagne die voor deze verandering moet zorgen. Volgens hem is de noodzaak meer dan duidelijk: ‘Ik denk dat iedereen wel heeft gezien dat de kosten aan alle kanten zijn geëxplodeerd de afgelopen jaren. Dat hoorden we als we met de SP deur aan deur gingen maar ook landelijk kwamen er veel berichten binnen. Mensen die nu al niet meer rond kunnen komen of die de bui zien hangen zodra bijvoorbeeld hun energiecontract afloopt. Dit wordt ook bevestigd door onderzoeken van Nibud en het CPB waarin we kunnen zien dat een derde van de mensen in betaalproblemen dreigt te komen.’
Hij vervolgt: ‘Aan de andere kant zien we bedrijven torenhoge winsten maken. Tijdens corona klotste het geld bij de supermarkten tegen de plinten op! Zij, maar bijvoorbeeld ook oliebedrijven, profiteren enorm van crises. Ook zien we aan de andere kant dat werkende mensen meer belasting betalen dan mensen die alleen maar leven van vermogen. Dat is ook een discussie die de afgelopen jaren steeds meer speelt, zowel in de samenleving als in politiek Den Haag. We moeten dus druk zetten om eindelijk eens een keer meer belasting te gaan heffen op grote vermogens en grote bedrijven.’

Druk opbouwen

Om steun te vergaren voor dit plan, gaan SP-afdelingen in juli en augustus volop langs de deuren. Dijk: ‘We beginnen 2 juli met een superzaterdag. Dan gaan we met zoveel mogelijk SP’ers de wijken in. We vragen de mensen om steun voor de actie en of ze op 17 september naar Den Haag toe komen voor een grote manifestatie. Natuurlijk noteren we contactgegevens en nodigen we ze ook uit voor de regionale bijeenkomsten eind augustus. Het is de bedoeling dat afdelingen goed kijken naar welke wijken in hun gemeente het hardst worden getroffen door prijsstijgingen om daar de bewoners te vragen de campagne te steunen en ze te betrekken bij onze acties.’
Dijk heeft ook een tip voor afdelingen die in de wijken gaan aanbellen: ‘Luister goed naar mensen. Vraag ze vooral wat hun bezighoudt en waar zij zich zorgen over maken. Welke prijsstijging raakt ze het meest? Dan zul je merken dat echt iedereen het voelt in de portemonnee en dat ze willen dat de kosten omlaag gaan. Of ze hebben nu al problemen om rekeningen te kunnen betalen of ze voelen aan dat hun energiecontract straks verdriedubbelt als het afloopt. Je zult mensen treffen die nu al niet de boodschappen kunnen betalen of die gigantische brandstofprijzen betalen omdat ze geen andere keuze hebben dan met de auto naar het werk te gaan.’

Afdelingen die vragen hebben over hoe ze dit het best kunnen aanpakken of die bijvoorbeeld graag willen overleggen welke wijk ze eerst moeten bezoeken, nodigt Dijk uit te mailen naar kostenomlaag@sp.nl om met het campagneteam in contact te komen.

Verandering in de samenleving

Alle acties zijn er op gericht om zoveel mogelijk mensen naar de grandioze manifestatie op 17 september in Den Haag te krijgen. Dit is geen willekeurig gekozen datum, het is de zaterdag voor Prinsjesdag. Volgens Dijk hét moment om de duimschroeven bij het kabinet flink aan te draaien: ‘Je ziet dat het kabinet Rutte de hete adem van sociale

‘De kosten zijn aan alle kanten geëxplodeerd de afgelopen jaren’

BIJEENKOMSTEN

Op verschillende plekken in het land komen we samen om op te staan tegen de gestegen kosten. We bespreken onze plannen en wat we kunnen doen om ervoor te zorgen dat de kosten dalen en de lonen, de uitkeringen en de AOW stijgen.

Meld je aan op sp.nl/kostenomlaag voor een van onze bijeenkomsten:

27 augustus	Leeuwarden
31 augustus	Amsterdam
8 september	Den Bosch
10 september	Den Haag

MANIFESTATIE: KOM 17 SEPTEMBER OOK IN ACTIE

Het kabinet laat mensen keihard vallen. Op Prinsjesdag worden de plannen van het kabinet voor het komende jaar gepresenteerd en daarom komen we het weekend ervoor, op zaterdag 17 september in Den Haag, in actie. Er moet een noodplan komen om de kosten omlaag te brengen. Kom ook!

Meld je aan via sp.nl/kostenomlaag

onrust van de bevolking in de nek voelt. Dan is het aan de SP om die krachten in de samenleving te mobiliseren, te organiseren en ervoor te zorgen dat er ook echt via de bevolking druk wordt uitgeoefend op de politiek.'

Dijk ziet wat dat betreft kansen voor succes: 'Je ziet het al een beetje bewegen de afgelopen tijd. Het kabinet doet dit nu door pleisters te plakken met bijvoorbeeld de energiecompensatie van 800 euro. Het is aan ons om ervoor te zorgen dat dit een structurele verandering wordt. We moeten echt toewerken naar een andere economie die niet slechts voor de enkele rijken en grote bedrijven werkt, maar voor iedereen.'

Daarvoor is volgens Dijk een grootse beweging van betrokken mensen nodig: 'Ik wil iedereen dan ook oproepen om zoveel mogelijk mensen op de hoogte te stellen van deze campagne. Bijvoorbeeld door op social media berichten te delen. En natuurlijk vraag ik iedereen 17 september naar Den Haag te komen en zoveel mogelijk vrienden, familie en kennissen mee te nemen. Het is onze taak als SP om de druk voor kabinet Rutte ondraaglijk te maken. Grote bedrijven en dikke vermogens moeten serieus worden belast zodat de kosten voor mensen zoals de boodschappen, energie, zorg, huur en brandstof omlaag kunnen.' •

Kijk voor meer informatie op kostenomlaag.sp.nl

tekst Xander Topman
beeld: Joeri Jansen

> WETHOUDER HEEFT BORD VOOR DE KOP

Wie weet er beter hoe een straat veiliger kan worden dan de mensen die er aan wonen? Daarom ging de SP in Sittard-Geleen in gesprek met bewoners van de Kromstraat en Haagstraat. Tijdens bijeenkomsten maakte de buurt zelf verbeterplannen om de snelheid naar beneden te krijgen.

Om te laten zien dat er veel steun is voor de maatregelen, werd er ook een petitie gestart. Op 15 juni werd deze samen met alle ideeën en oplossingen aangeboden aan de wethouder verkeer. Hiervoor maakte de buurt een eigen verkeersbord waarmee nogmaals werd benadrukt dat er een einde moet komen aan de racebaan voor hun deur.

foto SP Sittard-Geleen

foto Maurits Gemmink

> SP SUCCES: TELEFOONNUMMER VOOR JURIDISCHE HULP WORDT GRATIS

Het telefoonnummer voor advies bij het Juridisch Loket wordt eindelijk gratis. De Tweede Kamer nam vandaag een voorstel van de SP aan om dit te regelen. SP-Kamerlid Michiel van Nispen: ‘Straks kunnen vele Nederlanders gratis gebruik gaan maken van het advies van het Juridisch Loket. Dit is een grote winst voor rechts-zoekenden, want gesprekken kunnen lang duren en dat tikt aan. Mensen moeten hun recht kunnen halen en financiële drempels mogen dat belangrijke recht niet in de weg staan.’

Jaarlijks krijgen honderdduizenden Nederlanders juridische problemen. Ze worden bijvoorbeeld ontslagen, staan tegenover de gemeente of hebben een conflict met een verhuurder. Zij hebben dan vaak behoefte aan juridisch advies en op tijd juridische hulp krijgen kan grotere problemen voorkomen. Het Juridisch Loket voorziet daarin maar is niet overal fysiek bereikbaar of brengt kosten in rekening voor het telefoonnummer. Aan die extra telefonische kosten komt nu een einde.

Van Nispen: 'Tijdens de coronacrisis konden de kosten verlaagd worden omdat fysieke bezoeken niet mogelijk waren. Het is goed dat de Tweede Kamer nu doorpakt en de telefoonkosten definitief afschaft. Dit maakt het echt gemakkelijker voor mensen om hun recht te halen.'

> SP MAANT REGERING TOT ACTIE IN TER APEL

De opvangcrisis in opvangcentrum Ter Apel bereikte afgelopen week een dieptepunt toen zelfs het Rode Kruis alarm sloeg over de zeer slechte leefomstandigheden daar. De gemeente Westerwolde diende een tienpuntenplan in dat Van Dijk via Kamervragen aan de regering heeft voorgelegd.

SP-Kamerlid Jasper van Dijk: 'De maat is vol in Ter Apel, de regering moet in actie komen. De situatie is mensonterend. Niet alleen de vluchtelingen zelf, maar ook de lokale bevolking ervaart steeds meer onveiligheid. De regering moet de zelf veroorzaakte puinhoop zo snel mogelijk oplossen.'

De SP doet vier voorstellen om de problemen op te lossen:

- Er moeten snel meer opvangplekken komen waarbij vluchtelingen eerlijk en naar draagkracht worden verdeeld.
- De procedures moeten sneller: zo wordt sneller duidelijk wie mag blijven en wie niet.
- Vluchtelingen met een status moeten sneller gehuisvest worden – waarbij we oog houden voor andere groepen met urgentie.
- Uitgeprocedeerde asielzoekers moeten sneller terugkeren naar hun land van herkomst.

> SUPERMARKTSTRIJD VLISSINGEN GEWONNEN

In Vlissingen aan het Pablo Picassoplein zat tot zo'n vier jaar geleden een vestiging van de Lidl. De winkel zat onder de Harlekijn-flat en had daarmee een belangrijke functie voor met name de senioren die daar wonen. Tegen de afspraken in besloot de vestiging opeens te sluiten, waarna het pand lang leeg stond. Tot deze maand want mede dankzij acties van de SP is er nu een nieuwe supermarkt teruggekomen.

Zo'n twee jaar geleden begonnen zij met de actie 'Waarom staat dit pand leeg?' om aandacht te vragen voor het belang van een winkel in de wijk. Hierop bleek dat winkelketen Spar geïnteresseerd was om een vestiging te openen en sinds 15 juni is dat een feit. Naast dat het prettig is dat iedereen weer naar de supermarkt kan, is er nu ook een speciaal ingerichte koffie-hoek waar de buurt terecht kan voor sociale contacten.

foto SP Vlissingen

Natuurlijk moest de terugkomst van een winkel in de buurt feestelijk gevierd worden. Daarom deelde de SP honderden winkelwagenmuntjes uit. Dit heeft geleid tot leuke gesprekken en ook bedankjes uit de buurt voor de inzet van de partij. Zo zie je maar weer: je kan de SP om een boodschap sturen!

> TREF DE SP IN ENSCHEDE

Actief in de buurt en dicht bij de mensen, dat is waar we als SP voor staan. Hoe kan dat beter dan met een vaste plek in de wijk, dacht afdeling Enschede. Daarom openden zij feestelijk hun nieuwe trefpunt. Een eigen ruimte waar inwoners langs kunnen komen voor een praatje en kopje koffie. Ook biedt het punt genoeg ruimte voor kleine vergaderingen.

De SP Hulpdienst zal op die plek vaste spreekuren houden maar ook daarbuiten kunnen bewoners een afspraak maken als zij iets kwijt willen aan de SP. Het pand is goed te vinden want met een dikke tomaat op het raam en een bordje erbij is het niet te missen.

foto Samuel Michon

> KAMERLEDEN ON TOUR: NODIG DE FRACTIE UIT IN JE AFDELING

Wie denkt dat het werk van onze Tweede Kamerleden alleen maar plaatsvindt in Den Haag, die heeft het mis! Een belangrijk deel van wat ze doen vindt juist plaats buiten de Haagse kaasstolp. Ze trekken het land in om te vertellen waar ze mee bezig zijn, mee te doen met acties en om te horen wat er leeft zodat zij daarmee aan de slag kunnen.

foto Anouk Pross

Zo organiseert Bart van Kent nu door heel het land informatie- en actiebijeenkomsten over de pensioenen. Hier wordt gesproken met aanwezigen, pensioenexperts en activisten over de afbraak van ons pensioenstelsel en hoe we dit samen kunnen stoppen.

Jasper van Dijk was onlangs nog in afdeling Oss om daar met belangstellenden te praten over de oorlog in Oekraïne. Een goed bezochte bijeenkomst waar langer stil kon worden gestaan bij dit belangrijke onderwerp.

Ondertussen reist Mahir Alkaya diverse plekken in het land af om te praten over zijn nieuwe boek Van wie wordt ons geld?. Tijdens deze bijeenkomsten praat hij met de aanwezigen over de toekomst van het geld en wie nou eigenlijk bepaalt hoe die eruit gaat zien.

Wil jij ook een van onze Kamerleden uitnodigen in je afdeling? Mail dan je verzoek naar sp@sp.nl en omschrijf goed wat je doel is en wie je graag wil uitnodigen.

foto SP Stede Broec

> ACTIECOMITÉ DWINGT STEDE BROEC TOT HERINRICHTING STRAAT

Maar liefst twaalf jaar lang vragen inwoners van de gemeente Stede Broec al om iets aan de straat Overstort te doen. Hoewel de maximumsnelheid 30 kilometer per uur is, houden maar weinig mensen zich hieraan. En dat terwijl er ook twee scholen en een kinderdagverblijf in de directe omgeving zijn. Buurtbewoners en de SP pikten het niet langer en kwamen in actie.
Een speciaal gevormd actiecomité vormde een zwartboek dat werd ondersteund door maar liefst 300 bewoners. Er werd ingesproken in de gemeenteraad en samen met de SP werden diverse straatacties georganiseerd. Alles om de druk op de verantwoordelijk wethouder zo hoog mogelijk te maken.
Het kwam allemaal bij elkaar tijdens een bewonersavond op 21 juni waar de wethouder verkeer ook aanwezig was.
Met succes! De straat Overstort komt nu bovenaan de prioriteitenlijst te staan en wordt spoedig heringericht om het verkeer langzamer te laten rijden. Buurtbewoners en scholen krijgen ook een stem in hoe dat eruit gaat zien. De avond werd dan ook tot volle tevredenheid van de aanwezigen afgesloten. Als in de straat de eerste schop de grond in gaat, is er dus een straatfeestje om dit succes te vieren!

> TINY KOX: NIET WENNEN AAN DE OORLOG IN OEKRAÏNE

foto Maurits Gemmink

In zijn openingstoespraak tijdens de zomersessie van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa riep President Tiny Kox op om niet te wennen aan de oorlog in Oekraïne. Volgens Kox is het belangrijk om de zinloze oorlog niet normaal te gaan vinden. Hij deed daarbij nogmaals de oproep aan de Russische machtshebbers om de afschrikwekkende agressiviteiten tegen lidstaat Oekraïne te stoppen.

Kox: ‘Ik wil benadrukken dat onze solidariteit en steun voor de Oekraïense bevolking samen moet gaan met een reflectie op hoe deze oorlog heeft kunnen ontstaan, wat we niet hebben gedaan om die te voorkomen en hoe we deze niet alleen kunnen stoppen maar in de toekomst ook oorlogen op ons continent kunnen voorkomen.’

Daarbij stond Kox ook stil bij de unieke rol die het Assemblee heeft. Volgens hem moet dit moment worden gebruikt om goed te kijken naar hoe de leden samenwerken in de raad en hoe dit kan worden verbeterd om zo democratische veiligheid, politieke dialoog en de garantie op mensenrechten te versterken.

BOEK NEOLIBERALISME. EEN NEDERLANDSE GESCHIEDENIS LEGT VERBORGEN NETWERKEN BLOOT

DE MACHTSGREEP VAN DE NEOLIBERALEN

De neoliberale politiek heeft ons land tientallen jaren in de greep gehouden. Dit marktbeleid komt niet uit de lucht vallen en is lang voorbereid, in verborgen netwerken van ambtenaren, ondernemers, journalisten en wetenschappers. Dat laat nieuw onderzoek zien, in het boek Neoliberalisme. Een Nederlandse geschiedenis. Oud SP-Kamerlid Ronald van Raak las het en vindt dat dit boek ons veel leert over de huidige politiek.

AMBTENAAR FRANS RUTTEN: EEN NEOLIBERALE PROFEET

De ‘Rutten-boys’ werden ze genoemd, de jonge ambtenaren onder leiding van de hoogste ambtenaar van het ministerie van Economische Zaken waar Frans Rutten van 1973 tot 1990 de baas was. Hij was een van de topambtenaren die een spin in het web werd van de neoliberale lobby. Rutten was de grote man achter het beleidvan Ruud Lubbers, die in 1982 premier werd. Ook bereidde hij het neoliberale beleid voor van de kabinetten Kok.

‘Het enige wat jij nodig hebt is een secretaresse die voor je typt en verder maken jij en ik samen het financieel- economisch beleid van Nederland wel, daar hebben we niemand anders voor nodig,’ dat vertelde zijn collega van het ministerie van Financiën, toen Rutten in 1973 de hoogste ambtenaar werd op het ministerie van Economische Zaken. Een citaat dat laat zien hoe hij al tijdens het kabinet van Den Uyl het beleid bepaalde.

Frans Rutten organiseerde jonge neoliberale economen, in een staf Algemene Economische Politiek (AEP) op het ministerie. Een van zijn leerlingen was VVD’er Gerrit Zalm, die onder Kok en Balkenende minister van Financiën zou worden. ‘Het was een relatief kleine club, maar door haar strategische positie in de beleidsvorming wist de AEP-top grote invloed uit te oefenen’, zeggen Mellink en Oudenampsen in Neoliberalisme.

Na 1990 werd Rutten voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Hij werd ook orthodox katholiek en streed tegen wat hij zag als de verborgen invloed van de ‘vrijmetselarij’ in de katholieke kerk. Als econometrist beweerde hij dat hij verschijningen en boodschappen van Maria kon bewijzen. Deze profeet berekende ook dat op 11 april 2002 om half negen de wereld zou vergaan, wat echter niet gebeurde.

Het neoliberalisme is de schuld van Jan Marijnissen van de SP, zo stelde de VVD in het boek Neoliberalisme. Een politieke fictie, uit 2014. Marijnissen zou de term neoliberalisme expres hebben bedacht, om zo de liberale politiek verdacht te maken. Ik was uitgenodigd bij de presentatie van dit boek en vertelde de aanwezige VVD’ers dat ik het vreemd vond dat zij zich zo schaamden voor een politiek die ze met zoveel succes hadden doorgevoerd. Zelfs nu nog zegt VVD-premier Mark Rutte dat het neoliberalisme een bedenksel is en helemaal niet bestaat.

En Nederlandse traditie

Ook de onderzoekers Bram Mellink en Merijn Oudenampsen verwonderden zich over deze zelfontkenningen bij de VVD. Reden voor hen om een heel onderzoeks-project op te zetten over het neoliberalisme in Nederland, waarvan dit boek een verslag is. Neoliberalisme is een ideologie waarin niet mensen, maar markten het laatste woord hebben. Neoliberalen geloven dat de vrije markten de samenleving beter kunnen organiseren. Vanaf de jaren ’80 heeft die politiek ook ons land gedomineerd, met een neoliberaal beleid van meer markt en minder overheid.

Lang hebben we gedacht dat dit neoliberale denken in de jaren ’80 vanuit de Verenigde Staten en Groot Brittannië naar ons land is overgewaaid, nadat in die landen Ronald Reagan en Margaret Thatcher aan de macht waren gekomen. Mellink en Oudenampsen laten zien dat deze politiek zo aansloeg in ons land, omdat ze aansloot bij een traditie die hier al veel langer bestond – en teruggaat tot de jaren dertig van de vorige eeuw. Een revolutie die geduldig werd voorbereid, niet door radicale politici, maar vooral door ambtenaren en door lobbyisten.

Informele netwerken

Neoliberalisme. Een Nederlandse geschiedenis is geschreven door wetenschappers, maar toch goed te lezen voor een breder publiek. Het geeft een historisch overzicht van de personen en instanties die in ons land neoliberale ideeën hebben ontwikkeld en verspreid, van de jaren dertig tot het begin van deze eeuw. Mellink en Oudenampsen doen dat door een beeld te schetsen van de vele informele netwerken, van ambtenaren, ondernemers, journalisten en wetenschappers. Wat niet gemakkelijk is, omdat mensen in deze netwerken het liefst op de achtergrond bleven en in het verborgene werkten.

Ludwig von Mises, Friedrich Hayek en Milton Friedman, het zijn radicale economen die openlijk streden voor de neoliberale politiek. Gesteund door allerlei denktanks die een agressieve lobby voerden (zoals het Britse Centre for Policy Studies, de Amerikaanse Heritage Foundation en de Duitse Bertelsmann Stiftung). In Nederland bleek deze manier van lobby niet te werken, omdat liberalen hier vaak een afkeer hadden van al te radicale ideeën. Daarom kozen de neoliberalen vanaf de jaren vijftig voor een strategie die paste bij de politiek in ons land.

Vanuit de achterkamertjes

In plaats van openlijk de politieke strijd aan te gaan, zoals in veel andere landen, kozen neoliberalen er in ons land voor om vanuit de achterkamertjes hun invloed uit te breiden.

Het neoliberalisme is de schuld van Jan Marijnissen van de SP, zo stelde de VVD in het boek Neoliberalisme.

Daarmee werd het neoliberalisme een beweging die grote invloed had, maar voor de kiezers onzichtbaar bleef. Neoliberalen kregen invloed op de universiteiten, in het bijzonder economen op de Erasmus Universiteit Rotterdam. Ze wisten ook invloed uit te oefenen in de media, waarbij vooral 'kwaliteitskranten' als NRC Handelsblad propagandisten werden van dit marktdenken.

Bram Mellink en Merijn Oudenampsen weten heel knap de personen te achterhalen die de neoliberale netwerken vormden en de plekken waar zij terecht kwamen. Vanaf de jaren vijftig kregen neoliberalen allerlei topfuncties, op de ministeries van Economische Zaken en Financiën en vanaf de jaren zestig ook bij De Nederlandsche Bank, zoals oud-premier Jelle Zijlstra. Zelfs in het 'linkse' kabinet van Joop den Uyl zaten ministers als Dries van Agt, Ruud Lubbers en Wim Duisenberg, die niet veel later pleitbezorgers werden van de neoliberale politiek.

Bram Mellink en Merijn Oudenampsen
Neoliberalisme. Een Nederlandse geschiedenis
Boom Uitgevers: 352 pagina's: 29,90 euro.

Neoliberale ambtenaren

Coen Oort, Lense Koopmans, Pieter Korteweg, Frans Rutten of Ad Geelhoed. Dit zijn namen die de meeste mensen niet zullen kennen, maar zij zijn wel verantwoordelijk voor het beleid van marktwerking en eigen verantwoordelijkheid. Het waren deze topambtenaren op de ministeries van Economische Zaken en Financiën die vanaf de jaren zeventig het neoliberale beleid hebben voorbereid. Contacten werden gelegd met ondernemers, met wetenschappers en journalisten. Invloed kregen ze ook bij belangrijke adviseurs, zoals het Centraal Planbureau (CPB).

Vanaf de jaren '80 dringt het neoliberale denken ook steeds meer door bij bestaande politieke partijen. Bij het CDA (de 'no nonsens' politiek van Ruud Lubbers) en natuurlijk in de VVD (vooral door toedoen van Frits Bolkestein). De meest harde pleitbezorgers van het marktdenken vinden we echter in D66 (bij neoliberale ideologen als Hans Wijers). Onder Wim Kok zagen we hoe de PvdA in 1995 de ideologische veren afwierp en koos voor een neoliberale politiek. Door Femke Halsema volgde ook GroenLinks, met een 'vrijzinnig' marktliberalisme.

Ideologische leegte

Frits Bolkestein had gelijk, toen hij in 1994 in een interview zei dat behalve Jan Marijnissen (en Remi Poppe) van de SP in de Tweede Kamer iedereen liberaal was geworden, of neoliberaal. Het is de vraag waarom twintig jaar later de VVD in een boek het bestaan van het neoliberalisme ontkende – en premier Mark Rutte dat nog altijd blijft doen. Het boek Neoliberalisme laat zien waar dit ongemak van de liberalen met het neoliberalisme vandaan komt. Het toont hoe ook de politieke partijen zich voor het karretje lieten spannen van deze neoliberale machtsgreep.

Liberale partijen als VVD en D66, maar ook CDA, PvdA – en zelfs GroenLinks, waren vooral gevoelig voor de lobby van de neoliberale netwerken, omdat ze zelf geen heldere beginselen meer hadden. Neoliberalen slaagden er op een slimme wijze in om de ideologische leegte in die partijen te vullen. Het boek van Mellink en Oudenampsen laat ook zien hoe belangrijk het is om je niet over te leveren aan de politieke modes van de dag en als partij vooral zelf te blijven nadenken over je beginselen. Laten we daar als SP met *Heel de mens* nu net mee bezig zijn. •

tekst Ronald van Raak

Bram Mellink (1985) is historicus aan de Universiteit van Amsterdam.

Merijn Oudenampsen (1979) is als socioloog en politicoloog verbonden aan de Université Libre de Bruxelles. De afgelopen jaren onderzochten zij samen de geschiedenis van het neoliberalisme in Nederland.

DECLAN KEARNEY, PARTIJVOORZITTER SINN FÉIN

‘ONS VREDESPROCES IS ONOMKEERBAAR’

Het is een historische gebeurtenis: op 5 mei werd Sinn Féin, de Ierse zusterpartij van de SP, de grootste fractie in de Noord-Ierse Assemblee. Dat zou moeten betekenen dat Sinn Féin ook de premier mag leveren, en de charismatische Michelle O’Neill staat klaar om die rol op zich te nemen. Maar de conservatieve DUP, die flink verloor, weigert plaats te maken. Toch ziet Declan Kearney, de partijvoorzitter van Sinn Féin en staatssecretaris in de vorige coalitie, kansen voor de droom die de partij al meer dan 100 jaar koestert: een verenigd Ierland.

› Van harte gefeliciteerd met dit resultaat, Declan. Wat voor campagne hebben jullie gevoerd om dit succes te behalen?
‘Waar we op hebben ingezet is de kans om te stemmen op een vrouwelijke, republikeinse premier, Michelle O’Neill. Daarnaast lag de focus op de noodzaak van echte verandering. Die verandering moet er komen vanwege de huidige crisis rondom de kosten van het levensonderhoud, die waren hier nog nooit zo hoog. Er is inflatie wereldwijd, we hebben te maken met stijgende energiekosten en de stijgende prijzen van voedsel en levensmiddelen. En dat alles speelt zich af tegen de achtergrond van de impasse rondom het Protocol.’

› Wat is het Protocol precies?
‘Dat zijn de afspraken die de Britse regering gemaakt heeft met de Europese Unie om onze samenleving en onze economie te beschermen tegen de ergste gevolgen van de Brexit. Dat Protocol was nodig om het Goede-Vrijdagakkoord te beschermen dat in 1998 gesloten is om vrede te sluiten in Noord-Ierland. Het was ook nodig om te voorkomen dat er opnieuw een harde grens zou komen over het Ierse eiland, en om te zorgen dat de economie over het hele eiland zou kunnen blijven floreren.’

› Hoezo is er een impasse rondom het Protocol?
‘Zowel de Conservatieve Partij van Boris Johnson in Groot-Brittannië – de Tories –, als ook de conservatieve Democratic Unionist Party in Ierland – de DUP –, verzetten zich tegen dat Protocol. Het gevolg daarvan is aanzienlijke instabiliteit in het politieke proces, onzekerheid voor ondernemers en zeker ook voor investeerders. Onderzoek naar de effecten van het Protocol toont aan dat het gewoon werkt. Sommige sectoren in het noorden van Ierland draaien prima, met name in de productie-industrie, en we trekken investeringen aan. Maar daar heeft de DUP geen boodschap aan, en die is bezig het Goede-Vrijdagakkoord te ondermijnen.’

› Wat doen ze dan?
‘In het Goede Vrijdagakkoord is overleg en consensus ingebakken in het systeem. Ten eerste is er overleg tussen het eiland Ierland en de landen van het Verenigd Koninkrijk: Engeland, Schotland en Wales. Dan is er een Noord-Zuid Ministerraad, waarin de regeringen van het noorden van Ierland en de Republiek Ierland hun beleid afstemmen. Tot slot mag de grootste partij de premier leveren, en de op één-na-grootste levert de vicepremier. De premier en de vicepremier zitten in een Uitvoerend Bureau waar altijd een lid in zit van de grootste unionistische partij – de mensen die willen dat het noorden van Ierland bij het Verenigd Koninkrijk blijft horen –, en een lid van de grootste republikeinse partij – de mensen die een verenigd Ierland willen.

Vijf maanden geleden is de premier, die afkomstig is uit de DUP, afgetreden, zogenaamd uit protest tegen het Protocol. Daarvoor hadden ze al een veto uitgesproken tegen de Noord-Zuid Ministerraad. Daarmee hebben ze het bestuurlijk apparaat platgelegd. Van het delen van de macht komt dus niets terecht. Nu de verkiezingen geweest zijn, en de DUP verloren heeft, weigeren ze om toe te treden tot de Noord-Ierse regering. Dat doen ze onder het mom van dat ze tegen het Protocol zijn, en dat het Protocol niet te verenigen zou zijn met het Goede-Vrijdagakkoord.’

› Wat voor gevolgen heeft dat?
‘We hebben op dit moment effectief geen regering, en vanwege de huidige crisis rondom de kosten van het levensonderhoud die ik al noemde, is dat echt problematisch. Voordat de DUP het bestuur lamlegde, had onze minister van Financiën al een ontwerpbegroting klaarliggen waarmee we de komende drie jaar een miljard pond wilden investeren in de gezondheidszorg. De stelsels voor gezondheidszorg en sociale zorg waren uitgehold door de jarenlange bezuinigingen van de Tories. Die stelsels zijn daardoor erg verzwakt, en onze investeringen zouden echt verschil maken. Maar omdat de DUP zich heeft teruggetrokken uit de regering, en omdat ze nu ook weigeren om mee te doen aan de nieuwe regering, kunnen we onze begroting niet voorleggen aan de bevolking. Ook vanuit het Verenigd Koninkrijk kwam er extra financiering om de inwoners te helpen bij de kosten voor het levensonderhoud. Dat gaat om 435 miljoen pond, maar daar kunnen we niet bij omdat

Declan Kearney won de zetel voor Zuid Antrim, ten noordwesten van Dublin.

Declan Kearney, hier op campagne, is jarenlang actief geweest als organizer binnen Sinn Féin.

‘Onze voorstellen kunnen voor echte verandering zorgen’

Brexit heeft alles veranderd, zowel in het noorden als in het zuiden van Ierland

er geen regering is. Onze campagne ging daarover: we willen echte verandering, en dus het eerlijk verdelen van de macht, zodat we de concrete problemen van mensen kunnen oplossen.'

› Dus in feite maakt de DUP misbruik van de regels van het Goede Vrijdagakkoord?
'Het akkoord biedt de DUP de mogelijkheid om een veto uit te oefenen, en dat is wat ze doen. Dat heeft er natuurlijk mee te maken Sinn Féin nu voor het eerst de grootste partij is, en dat betekent dat wij de premier mogen leveren. Dat laten ze niet toe.'

› En kunnen ze dat blijven blokkeren?
'Daar zijn heel precieze regels voor. Elke zes weken moet er een poging gedaan worden om een nieuw Uitvoerend Bureau te vormen en een premier en een vicepremier te benoemen. De eerste zes weken zijn voorbij, maar de DUP heeft zelfs nog geen parlementsvoorzitter benoemd. Na deze zes weken kunnen er nog drie pogingen gedaan worden, en dan biedt de het Akkoord de mogelijkheid dat de Britse regering nieuwe verkiezingen uitschrijft omdat er een impasse ontstaan zou zijn. Dat is natuurlijk onzin. We hebben helemaal geen nieuwe verkiezingen nodig, we moeten aan de slag om de problemen van dit land op te lossen. De DUP hoopt dat ze met nieuwe verkiezingen een andere verkiezingsuitslag krijgen, maar het punt is dat de unionisten hun meerderheid kwijt zijn. Sinds 2017 hebben zij geen meerderheid meer in de Assemblee.'

› Hoe legt de DUP uit dat ze deze situatie blokkeren?
'Ze zeggen ze tegen het Protocol zijn omdat dat een bedreiging zou zijn voor de politieke situatie en voor de Britse identiteit in het noorden van Ierland. Dat is onzin, het is fake news en bangmakerij. Artikel 1 van het Protocol zegt expliciet dat de staatsrechtelijke situatie in het Noorden van Ierland niet zal veranderen tot de Ierse bevolking onder de bepalingen van het Goede Vrijdagakkoord een beslissing neemt. Dat is natuurlijk wel wat wij willen. Wij zijn voorstanders van de hereniging van Ierland. Wij denken dat dat een wenselijke, redelijke, legitieme en noodzakelijke stap is. Maar we denken ook dat die stap tot stand moet komen door democratische overtuiging. We willen de inwoners van het noorden van Ierland er graag van doordringen dat dat in hun belang is. Je kunt natuurlijk een heel debat voeren over het Protocol, en je kunt er van alles bijhalen, maar wat de DUP doet, is het Protocol politiek misbruiken.'

› Wat verwacht de DUP van nieuwe verkiezingen?
'Waarschijnlijk denken ze dat ze de zetels kunnen terugwinnen die ze verloren hebben door de spanningen aan te wakkeren, door te roepen dat de groei van Sinn Féin met een premier van Sinn Féin-huize het ergste zou zijn wat er kan gebeuren en dat het licht dan uitgaat. Maar het wordt tijd dat ze de uitslag van deze democratische verkiezingen accepteren, dat ze afstappen van dit soort gevaarlijke retoriek, en dat ze hun veto intrekken.

Hoe dit uitpakt is niet te voorspellen. Het kan zijn dat de strategie van de DUP werkt. Aan de andere kant roept hun opstelling ook veel weerstand op. In de verkiezingscampagne weigerden ze te bevestigen dat ze ook de regering in zouden gaan als zij de vicepremier moesten leveren onder een Sinn Féin-premier, en dat schoffeerde veel kiezers. Zo maakten ze het zelf tot een issue in de verkiezingen.'

› In 2005 heeft de IRA zijn wapens definitief neergelegd. In hoeverre speelt de IRA nog een rol in het debat?
'De IRA is al lang uit beeld verdwenen. Het is geen factor meer, het is niet meer relevant. Er wordt hooguit nog naar teruggegrepen door partijen aan de uitersten van het politieke spectrum om extreme opvattingen op te stoken. De schaduw van het Ierse conflict werpt nog wel steeds zijn schaduw over het politieke proces, dat staat buiten kijf. Zowel de mensen aan unionistische kant als ook aan de kant van de republikeinse nationalisten voelen nog de pijn uit het verleden. Daarom is ons vredesproces zo belangrijk, en daarom mag het niet ondermijnd worden. We hebben dat proces nodig om verzoening en herstel te bereiken.

Daarbij zou het goed zijn als de waarheid over de rol van de Britse overheid in de oorlog boven tafel zou komen. Er duikt steeds meer bewijs op dat ze nauw betrokken waren bij de belangrijkste gewelddadigheden en wreedheden. Acht jaar geleden hebben de Britse en de Ierse regering daarover afspraken gemaakt in het zogeheten Stormont-Houseakkoord om die verhalen boven water te krijgen. Maar op dit moment is de Britse regering bezig met nieuwe wetten die amnestie moeten verlenen aan Britse troepen die betrokken waren bij deze gebeurtenissen. Dat is iets wat alle partijen in het noorden van Ierland afwijzen, of ze nu unionist of republikein zijn.'

Van links naar rechts: parlementariër voor Newry en Armagh Conor Murphy, oppositieleider in de republiek Ierland Mary Lou McDonald, beoogd eerste minister Michelle O'Neill en parlementariër voor Noord-Belfast John Finucane.

› **Willen de mensen in Noord-Ierland op zo'n manier nog wel bij Groot-Brittannië horen?**

'Het stapelt zich op: de Brexit, het Protocol en nu deze amnestiewet. Steeds meer mensen besluiten dat dit niet het soort van bestuur is waar ze bij willen horen. Ze vragen zich af of ze wel zo veel beter af zijn buiten de Europese Unie, en ze kijken naar de republiek Ierland, die een open blik heeft en inclusief is, waar referenda gehouden zijn en waar nu wetten worden gemaakt over abortus en het homohuwelijk. Om dergelijke wetten te kunnen doorvoeren in het noorden van Ierland hebben wij de Britse regering om hulp moeten vragen omdat er unionistische politici zijn die hun fundamentalistische en theologische waarden blijven opleggen die beter thuishoren in de 17e dan in de 21e eeuw.

Brexit heeft alles veranderd, zowel in het noorden als in het zuiden van Ierland. Het debat vindt al plaats, zij het dan informeel en vooralsnog niet gestructureerd. Daarom vinden wij dat de Ierse regering een burgerberaad moet organiseren, zodat we een route kunnen uitstippelen naar een referendum over de hereniging van Ierland. Dan kunnen mensen zelf hun toekomst bepalen. Die richting moeten we op, naar ons idee. Het maakt allemaal deel uit van ons vredesproces, en dat proces is onherroepelijk.

Dat vredesproces is tot stand gekomen met hulp uit Europa, de Verenigde Staten en andere bondgenoten die de ervaring van apartheid en kolonialisme hebben meegemaakt en die hun eigen toekomst hebben bepaald. Ons vredesproces is 24 jaar geleden begonnen, en het heeft ons gebracht op een punt dat niemand had kunnen voorspellen. In het noorden van Ierland staan we al klaar om te gaan regeren, en mogelijk lukt dat ook bij de komende verkiezingen in het zuiden van Ierland. We hopen dat onze bondgenoten ons zullen helpen in de volgende fase van het vredesproces, of ze nu in de oppositie zitten of in de regering, of ze individueel handelen of in een breder verband, alle wijsheid en steun is welkom. We denken dat het bouwen van zo'n nieuwe samenleving erg helpt bij het vormen van een beeld van een samenleving waarin iedereen gelijk is. Hopelijk gebeurt dat onder leiding van een regering die zich wil inzetten voor progressieve sociale verandering, en hopelijk is dat Sinn Féin.' •

tekst Anne-Marie Mineur

FEESTELIJKE FAMILIEDAG VIERT 50 JAAR SP

Het is een feestdag op zondag 19 juni, de SP-familiedag die volop in het teken staat van de vijftigste verjaardag van de partij. Het is geen 30°C meer, zoals de dag ervoor, maar eigenlijk is dat wel zo prettig. Een paar druppels regen vallen er nog, maar al gauw klaart het op en begint de zon te schijnen. De Haagse cabaretier Sjaak Bral heet te midden van de hoge bomen van Ingang Oost de duizenden aanwezige SP'ers en hun familieleden welkom.

FEESTELIJKE FAMILIEDAG VIERT 50 JAAR SP

MET KLEINE FLITSOPTREDENS leidt Bral de aanwezigen langs de hoogtepunten van de SP: Remi Poppe in de Tweede Kamer, Emile Roemer als partijleider, maar ook Natasja Soemai en haar dochter Anasya die vertellen over wat hun is aangedaan met het toeslagenschandaal en hoe zij zich weer terugvechten. Ella Wonder, de dochter van SP-popicoon Bob Fosko is aanwezig om 'Een mens is meer' te zingen. Het nieuwste SP-lid Steven (17) en het eerste SP-lid Peter (67) spelden elkaar het speciale jubileumspeldje op.

Peter herinnert zich dat het 50 jaar geleden, bij de oprichting van de SP, ging over Vietnam en de mijnsluiting in Heerlen, waar hij al jaren wethouder is. Steven hoopt dat hij over 50 jaar het eerste kabinet Marijnissen zal hebben meegemaakt. Lilian Marijnissen sluit de openingsbijeenkomst af met een vlammende speech, waarin ze eraan herinnert dat het er niet om gaat of je iemand 'tassendrager' mag noemen, 'het moet erom gaan of mensen hun tas met boodschappen nog wel kunnen vullen!' En dan gaat het los met een spetterend optreden van de band Van Dik Hout.

Een rode dierentuin

Om half één gaan de hekken open naar de dierentuin, en al gauw duiken er overal rode SP-tasjes en -truien op. Kamerleden met hun kinderen, medewerkers met hun ouders, en leden uit het hele land kijken naar de aapjes, de giraffen en de inhoud van de ijskar. Het Safari Meeting Centre is overgenomen door de SP. Hier kan je verkiezingsposters bekijken, SP-boeken kopen, een foto laten maken met je afdeling of je familie, en kennismaken met de SP jongeren.

Om half twee gaat de grote zaal open, met daarin een bijzonder programma. Meesterinterviewer Coen Verbraak spreekt met de eerste twee SP-Kamerleden Jan Marijnissen en Remi Poppe. Hoe het met ze gaat? Met Jan Marijnissen, nu 69, gaat het uitstekend. Zijn gezondheid is weer helemaal in orde, hij leest nog steeds vier kranten per dag, maar aan politiek doet hij niet meer. Hij tuiniert, hij timmert, en hij gaat met zijn dochter naar het voetbal. Remi Poppe is inmiddels 84, maar ook hij voelt zich nog prima. Dat het inmiddels bijna 30 jaar geleden is dat ze in de Tweede Kamer kwamen is moeilijk voor te stellen, hij heeft niet het idee dat er wat is gestopt.

Verbraak laat foto's zien van de acties die de SP voerde: voor asbestslachtoffers, tegen Diosynth, voor het behoud van recreatiegebied de Lickebaert in Vlaardingen, waar onder leiding van Poppe meer dan 16.000 bomen geplant werden. Ook de steun aan het ANC komt ter sprake, en het moment waarop Jan Marijnissen zo getergd was dat hij 'Effe dimmen!' riep tegen Frans Weisglas, de voorzitter van de Tweede Kamer. De SP is nog lang niet overbodig, zeggen Marijnissen en Poppe, en ze zijn trots op de dingen die bereikt zijn. 'Asbest is ausradiert', roept Poppe beslist. 'Waarom moet dat nu weer in het Duits?' vraagt Marijnissen. Zelf wijst hij erop dat de SP ook in de Tweede Kamer verschil heeft gemaakt, en dat de Kamervoorzitter nu democratisch gekozen wordt. Op de klokkenluidersregeling is hij trots, en op het feit dat links en rechts het belang van de overheid opnieuw ontdekt hebben. Dat de marktwerking rampzalig heeft uitgepakt, heeft de SP heel duidelijk gemaakt.

Op safari

Dan worden de aanwezigen losgelaten. Elders in het Safari Meeting Centre zijn zaaltjes waar SP-kopstukken in gesprek gaan met de leden over actuele onderwerpen. Sandra Beckerman spreekt over de wooncrisis, Bart van Kent over pensioenen en AOW en Maarten Hijink praat met leden over de toekomst van het Nationaal Zorgfonds. Bestuurslid Jimmy Dijk vertelt meer over de nieuwe campagne over koopkracht die Lilian Marijnissen in haar speech al had aangekondigd.

In de dierentuin zelf staan de Kamerleden de leden te woord. Bij de stokstaartjes vind je Michiel van Nispen, bij de chimpansees Peter Kwint, bij de zeekoeien Mahir Alkaya, Jasper van Dijk is te vinden in de Desert. Laagdrempeliger wordt het niet.

Een mooie dag is het, met een warm, rood familiegevoel. Als de eerste regendruppels beginnen te vallen, gaan de aanwezigen weer naar huis. Opgeladen om een begin te maken aan de volgende 50 jaar sociale politiek. •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Vera Wapstra

Kijk voor meer foto's en filmpjes op
sp.nl/fam-succes

Lilian Marijnissen is strijdbaar als altijd: 'Rechts betekent geen zak voor de werkende klasse'

Geen feest is compleet zonder de SP-huisband, Spic 'n Span.

Natasja en Anasya Soemai vertellen over hun ervaringen met het toeslagenschandaal.

'Dit soort familiedagen is altijd een hoogtepunt', zegt Emile Roemer.

Ook de Soepexpress is aanwezig, en vindt gretig aftrek.

Zo veel beroemdheden, daar moet een foto van gemaakt worden.

HOOGLERAAR ENGBERSEN OVER UITBUITING, POLITIEKE BLINDHEID EN EERLIJK BELEID

‘ARBEIDSMIGRATIE MOET EEN WIN-WIN-SITUATIE ZIJN’

Arbeidsmigratie is een hot topic. Migranten die met wurgcontracten aan het werk worden gezet, met slechte werkomstandigheden en belabberde huisvesting. Overbevolkte wijken waar de voorzieningen en het samenleven onder druk staan. Socioloog Godfried Engbersen is hoogleraar aan de Erasmus Universiteit, lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en gespecialiseerd in dit onderwerp: 'Bij arbeidsmigratie moet veel beter gekeken worden naar de maatschappelijke kosten en of alle partijen hier ook echt beter van worden.'

Ze hebben nog te weinig oog voor de negatieve effecten van arbeidsmigratie op de sociale samenhang

› Is het publieke debat over arbeidsmigratie veranderd?
'Ja, dat denk ik wel. Er is ook vanuit de gevestigde politiek meer oog gekomen voor de maatschappelijke kosten van arbeidsmigratie, er wordt niet meer alleen gekeken naar de behoeften van het bedrijfsleven. De crisis op de woningmarkt heeft dat actueel gemaakt, waardoor het gebrek aan fatsoenlijke huisvesting voor arbeidsmigranten steeds nijpender is geworden. Met als gevolg veel overlast in de armste wijken, met name in Den Haag en Rotterdam-Zuid. En natuurlijk de steeds weer terugkerende verhalen over de uitbuitingspraktijken waar arbeidsmigranten mee te maken krijgen, zoals de recente berichten over Oekraïense vluchtelingen die door een Pools uitzendbureau met wurgcontracten aan het werk waren gezet in het Westland. Dat alles heeft veel mensen bewust gemaakt dat het anders moet. Maar we staan nu pas aan het begin van dat proces. Ik zie nog geen concreet beleid dat daar echt een adequaat antwoord op geeft.'

› Heeft Emile Roemer met zijn Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten ook aan deze bewustwording bijgedragen?
'Zeker, je ziet dat Roemers aanbevelingen om de woon- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten te verbeteren inmiddels worden omarmd. Je moet hierbij ook niet vergeten dat de commissie Roemer door het kabinet zelf was aangesteld, vanwege het hoge aantal coronabesmettingen onder arbeidsmigranten. Ook andere instanties luidden inmiddels de noodklok. Afgelopen mei nog heeft de Arbeidsinspectie zich zeer kritisch uitgelaten over de ongereguleerde arbeidsmigratie, over de druk die dat op onze samenleving legt en de erbarmelijke omstandigheden waar arbeidsmigranten soms onder moeten wonen en werken. De Arbeidsinspectie vroeg zich zelfs hardop af of sectoren die 100 procent op migrantenarbeid draaien nog wel in Nederland thuishoren. Een legitieme vraag, vind ik. Je ziet het debat hierover kantelen. Politieke partijen die geneigd zijn toe te geven aan de roep van werkgevers voor arbeidsmigratie zijn nu terughoudender geworden. Ook minister Van Gennip is kritisch over de Europese plannen om arbeidsmigranten vanuit Noord-Afrika naar hier te halen.'

› Loopt de Europese Commissie dan niet hopeloos achter met deze plannen?
'De Europese Commissie loopt voor en achter. Zij zien geplande en gereguleerde arbeidsmigratie van buiten de EU als een manier om illegale arbeidsmigratie tegen te gaan en mensensmokkelaars de wind uit de zeilen te nemen. En ze zien ook dat de personeelstekorten in Europa steeds verder oplopen en dat dit de komende 20 jaar alleen maar erger zal worden door de vergrijzingsgolf die eraan zit te komen, in heel Europa. Daardoor zal de beroepsbevolking krimpen terwijl de groep inactieven juist groter wordt, wat onze welvaart en het peil van onze voorzieningen – met name in de zorg – onder druk zal zetten. En we zullen dit niet voldoende kunnen oplossen met alleen arbeidsmigratie binnen de EU, omdat de vergrijzing en de personeelstekorten in heel Europa een probleem zullen worden. En dus pleit de Europese Commissie voor het meer mogelijk maken van arbeidsmigratie uit niet-EU-landen. Wat dat betreft loopt Brussel dus vóór en kijken ze naar de toekomst van de Europese economie en bevolkingssamenstelling.'

› In welk opzicht loopt de Europese Commissie dan achter?
'Ze hebben nog te weinig oog voor de negatieve effecten van arbeidsmigratie op de sociale samenhang. En dan loop je het gevaar dat het draagvlak voor arbeidsmigratie – én voor asielmigratie – heel gering wordt. In wijken waar 100 nationaliteiten wonen is het samenleven gewoon heel ingewikkeld, dan ontstaan er al snel spanningen en conflicten. Vooral de armste wijken in Den Haag en Rotterdam, waar veel arbeidsmigranten wonen vanwege de lagere woonkosten, zijn gewoonweg niet berekend op de toevloed van zoveel mensen, die vaak geen Nederlands spreken en niet ingeburgerd zijn. Vaak wonen ze met te veel mensen in verkamerde panden, waardoor hun sociale leven zich noodgedwongen op straat afspeelt, wat soms voor overlast zorgt. De voorzieningen raken overbelast, er zijn te weinig woningen, te weinig parkeerplaatsen, te weinig vuilcontainers, huisartsen raken overbelast. Ook scholen kunnen onder druk komen te staan omdat arbeidsmigratie deels gepaard gaat met een zij-instroom van nieuwe leerlingen. Dit alles leidt tot

Emile Roemer op werkbezoek om met eigen ogen te zien hoe arbeidsmigranten worden gehuisvest.

Nederland telt zo'n 300 duizend werklozen, van wie velen graag aan het werk willen

reële problemen en onvrede in die wijken. Het ongenoegen met arbeidsmigratie dat de mensen daar verwoorden, is in het verleden te gemakkelijk weggezet als racisme. Dat is niet eerlijk. Werkgevers hebben economisch profijt van arbeidsmigranten, terwijl de maatschappelijke kosten worden afgewenteld op de samenleving en dan vooral de armste wijken. In het Westland bijvoorbeeld werken 12.000 tot 16.000 migranten, maar er is binnen de gemeentegrenzen woonruimte voor slechts 4.500 personen. Een groot deel komt terecht in de arme wijken van Den Haag, Delft, Rotterdam-Zuid. Dat is afschuifgedrag. Ook de Arbeidsinspectie wijst daarop: zij spreekt heel duidelijk van de private baten van arbeidsmigratie voor werkgevers en de publieke kosten voor de rest van de samenleving. Dat moet echt anders.'

› **De Europese Commissie zegt dat we door de vergrijzing niet aan arbeidsmigratie ontkomen. Kunnen we de tekorten niet oplossen door binnen Nederland meer mensen aan het werk te krijgen?**

'Deels wel, maar niet helemaal. Als we minder arbeidsmigratie willen, dan biedt het aanspreken van het onbenutte arbeidspotentieel van ruim een miljoen mensen een gedeeltelijke oplossing. Nederland telt zo'n 300 duizend werklozen, van wie velen – met name 55-plussers – graag aan het werk willen maar om een of andere redenen niet aan de bak komen. Daarnaast zijn er deeltijders in Nederland die meer willen werken. De overheid moet nu beleid ontwikkelen om zoveel mogelijk van deze mensen naar de sectoren met personeelstekorten te sluizen, zoals de zorg, het onderwijs, de horeca en de bouw. De overheid moet dus weer een actief arbeidsmarktbeleid gaan voeren. De laatste tientallen jaren is dat beleid steeds verder afgebouwd in het kader van de terugtredende overheid; toen werd het overgelaten aan de 'eigen verantwoordelijkheid' van de werkgevers en de werkzoekenden zelf. Maar je ziet dat men daar nu van terugkomt en dat het activerende arbeidsbeleid opnieuw wordt uitgevonden. Dat kwam deels door corona, waarbij sommige sectoren nagenoeg op slot gingen en het dus zaak was om zoveel mogelijk mensen te begeleiden naar ander werk. Dat beleid wordt nu voortgezet. Zo worden de regionale mobiliteitsbureaus omgebouwd tot regionale werkcentra die mensen actief gaan begeleiden naar werk, zowel voor mensen

In het Westland bijvoorbeeld werken 12.000 tot 16.000 migranten, maar er is binnen de gemeentegrenzen woonruimte voor slechts 4.500 personen

die in een uitkeringssituatie zitten maar ook voor mensen die ander werk zoeken.'

› **Milieudefensie zegt: we moeten sowieso af van de fossiele sector, dus school de werknemers uit die sector om zodat zij de groene energietransitie kunnen uitvoeren. Wat vind je van dat voorstel?**
'Ik vraag me af of de fossiele sector inderdaad zo snel afgebouwd zal worden, maar de gedachte achter het voorstel is goed. Als werknemers overbodig worden in de ene sector kunnen ze worden omgeschoold voor specifiek werk in het kader van de energietransitie. Nu komen we technisch geschoolde mensen tekort om de energietransitie uit te voeren. Als je dat tekort in Nederland zelf niet kan oplossen, dan komt de energietransitie in gevaar tenzij je gebruik maakt technisch geschoolde arbeidsmigranten.

Wil je dat niet, dan zul je dat personeel in Nederland zelf moeten zoeken en dan is omscholing van werknemers uit de fossiele industrie zeker een optie. De regionale werkcentra zouden daar een belangrijke rol in kunnen spelen, net als de opleidingsbudgetten van het bedrijfsleven. Maar ik moet erbij zeggen dat we niet álle tekorten op de arbeidsmarkt kunnen oplossen door mensen om te scholen of meer mensen aan het werk te krijgen. Daarvoor zijn de tekorten die door de vergrijzing in heel Europa zullen ontstaan waarschijnlijk te groot. Willen we onze welvaart en voorzieningen op peil houden, dan ontkomen we niet aan een mate van arbeidsmigratie van buiten de EU.'

› **Wat vind je van de roep van de SP om de arbeidsmigratie te reguleren met behulp van werkvergunningen?**
'Daar ben ik het mee eens. Er is in Nederland al een systeem van werkvergunningen voor arbeidsmigratie van buiten de EU, waarbij werkgevers moeten aantonen dat er geen passend aanbod van werknemers binnen Europa zelf is. Ook moeten werkgevers dan aangeven dat er huisvesting voor deze arbeidsmigranten is geregeld en dat de arbeidsvoorwaarden fatsoenlijk zijn. Maar die regels moeten aangescherpt worden, zoals de commissie Roemer heeft laten zien. Ook mag van werkgevers verwacht worden dat zij zich inzetten voor het taalonderwijs en de inburgering van de arbeidsmigranten die zij naar hier halen. Waar de WRR in het rapport Samenleven in verscheidenheid (2020) voor heeft gepleit is dat bij het afgeven van werkvergunningen veel meer rekening gehouden wordt met de maatschappelijke kosten van arbeidsmigratie. Er moet bij het beleid veel meer gekeken worden naar de collectieve gevolgen van de individuele beslissingen van werkgevers om arbeidsmigranten binnen te halen. Als er in een regio of wijk bijvoorbeeld geen adequate huisvesting, geen adequate scholing en geen adequate inburgering is voor arbeidsmigranten, dan moet je de arbeidsmigratie uitstellen. En dat kan heel goed met arbeidsmigratie van buiten de EU, want dan geef je gewoon geen werkvergunning af.'

› **Dan gaat het dus om tijdelijke arbeidsmigratie, omdat de vergrijzing een voorbijgaand fenomeen is?**
'Je weet natuurlijk nooit helemaal zeker of arbeidsmigranten tijdelijk in Nederland zullen blijven. Maar na 2050 zal de vergrijzing waarschijnlijk over haar piek heen zijn en dan zal de verhouding tussen beroepsbevolking en inactieven verbeteren. De Europese Commissie is hier nog een beetje onduidelijk over, maar een optie is om scherper in te zetten op 'circulaire arbeidsmigratie' – wat vroeger 'gastarbeid' werd genoemd – waarbij mensen hier tijdelijk komen werken om uiteindelijk weer naar land van herkomst terug te keren. Dat zou je kunnen regelen met een systeem van werkvergunningen en met terugkeerpremies. Mits goed gereguleerd kan circulaire arbeidsmigratie een win-win-situatie zijn.'

› **Arbeidsmigratie als win-win-situatie?**
'Ja, dat kan, als je het tenminste goed regelt. Je moet bij arbeidsmigratie heel goed nadenken over de vraag of het voor alle partijen werkt, zowel voor het land van aankomst als voor het land van herkomsten in de eerste plaats voor de arbeidsmigrant zelf. In het land van aankomst mag de arbeidsmigratie niet leiden tot overlast in arme wijken en verdringing op de arbeidsmarkt. En ook het land van herkomst moet er van profiteren, het mag daar zeker niet leiden tot leegloop en brain drain. Anders stort de economie daar in en dan heeft de migrant helemaal geen reden meer om terug te keren. En de arbeidsmigrant moet erop kunnen rekenen dat hij hier niet wordt uitgebuit en fatsoenlijk gehuisvest wordt. Daarom is het zo belangrijk dat de voorstellen van de commissie Roemer uitgevoerd worden, want dat zorgt ervoor dat arbeidsmigranten netjes behandeld worden, met fatsoenlijke huisvesting, fatsoenlijke arbeidsomstandigheden en een fatsoenlijk loon. Daarbij kan ook gedacht worden aan extra opleidingen voor arbeidsmigranten in Nederland. Dan wordt arbeidsmigratie veel meer een win-win- situatie, omdat de migranten dan meer welvaart en skills meenemen naar hun eigen land. Maar ik moet ook eerlijk zeggen dat systemen van circulaire migratie die écht werken nog niet zijn uitgevonden! Het is belangrijk om daar verder over na te denken.' •

tekst Peter Sas
foto's Ramon van Flymen/ANP ©

SPANNENDE STRIJD ROND ‘HANDREM VOOR DE KIEZERS’

‘WIJ HEBBEN WÉL VERTROUWEN IN DE KEUZE DIE MENSEN MAKEN’

Krijgen we de mogelijkheid om een streep te zetten door ongewenste besluiten van de landelijke en plaatselijke politiek? Daarover stemde de Tweede Kamer op 28 juni, aan de hand van wetsvoorstellen van de SP. Toen deze Tribune gedrukt werd, kenden we de uitslag nog niet. ‘Vooral het voorstel voor een plaatselijk of regionaal referendum wordt spannend’, keek Kamerlid Renske Leijten vooruit op de stemming. ‘Maar wat de uitslag ook is: wij gaan door tot er op alle niveaus een handrem is voor de bevolking. Wij hebben wél vertrouwen in de democratie.’

‘Als je bang bent voor de stem van het volk, dan heb je geen vertrouwen in de democratie’

› Tot 2017 hadden we een raadgevend referendum. Wat is het verschil?
‘Je hebt verschillende soorten referenda. Bij een raadplegend referendum geeft de bevolking een raad, een advies, dat is dus niet bindend. Dit is een referendum waarbij een aangenomen wet kan worden gecorrigeerd. Daarmee kan de bevolking een aangenomen wet wegstemmen, dus dat gaat verder dan een advies.’

› Waarom is een referendum zo belangrijk?
‘Een bindend correctief referendum, want daar praten we hier over, is een noodrem. Als jouw gekozen vertegenwoordigers en de regering die daaruit voortkomt een besluit nemen waarvan een meerderheid van de bevolking zegt: dat willen wij helemaal niet, dan kan je dat corrigeren.’

› CDA en VVD zeggen: ‘We hebben een vertegenwoordigende democratie, met gekozen volksvertegenwoordigers. Daar zit de stem van het volk al in.’ Wat zeg je daartegen?
‘Het wordt steeds duidelijker dat veel mensen zich niet vertegenwoordigd voelen en weinig vertrouwen hebben in de democratie. Een referendum kan het vertrouwen vergroten. Bij verkiezingen stem je één keer op een partij. Je maakt een heel ingewikkelde afweging en dan reken je af met het verleden en stem je voor de toekomst. Maar het kan best zijn dat er een wet komt waar je heel erg tegen bent. Met een referendum heb je dan het recht om jouw bestuurders, jouw gekozenen, te corrigeren. Dat is heel gezond, dat zei ook Johan Remkes die voorzitter was van een staatscommissie die in 2018 advies uitbracht over ons staatsbestel. Hij noemt een correctief referendum een handrem, een aanvulling op onze representatieve democratie. En zo zie ik het ook. Het is een belangrijke aanvulling. ’

› Toen jullie voorstel in de Tweede Kamer werd behandeld heeft de ChristenUnie ervoor gezorgd dat de uitkomstdrempel verhoogd is. Zij willen die drempel koppelen aan de opkomst bij de Tweede Kamerverkiezingen. Het aantal mensen dat een wet wegstemt moet meer dan de helft zijn van het aantal mensen dat is komen stemmen. Dat is best veel, toch?
‘Nou ja, het moet ook geen lichtzinnig instrument zijn, je moet niet hebben dat een minderheid beslist voor de meerderheid. Remkes stelde zelf een uitkomstdrempel voor van 40 procent van de stemgerechtigde bevolking die het voorstel verwerpt, dat is zo’n vier miljoen stemmen tegen. De ChristenUnie heeft dat aantal verhoogd naar vijf miljoen. Dat betekent dat er dus heel veel mensen moeten gaan stemmen! Maar ik denk dat het zeker kan. Wat wij vooral ongewenst vinden, is dat die drempel in de grondwet is gezet, dus dat kan je moeilijker wijzigen. En dat zou best eens nodig kunnen blijken. Stel nou dat die uitkomstdrempel maakt dat toekomstige referenda net niet geldig zijn. Het doel is natuurlijk om een goede maatschappelijke discussie te hebben over belangrijke onderwerpen, dat is opkomstverhogend voor een referendum, en dan maakt het ook duidelijk wat mensen beweegt, waarom mensen voor zijn of tegen zijn. En dat is natuurlijk belangrijk. Bij de Sleepwet zeiden de voorstanders: ben je voor, ga dan vooral niet stemmen, want dan is het referendum niet geldig. Dat is politieke klaploperij.’

› In het debat werd ook gesproken over het instellen van burgerberaden, dat zou de kloof tussen burger en overheid kleiner maken. Emile Roemer vertelde onlangs dat hij nadenkt over de ideeën van David van Reybrouck, om bij loting mensen aan te wijzen die besluiten kunnen nemen. In Ierland heeft die werkwijze de discussie rondom abortus vlot getrokken. Wat vind je daarvan?
‘Er is natuurlijk niets mis mee om de mensen aan de voorkant te betrekken. Maar je moet er wel heel erg rekening mee houden dat we eigenlijk een *diplomademocratie* hebben: uit allerlei onderzoeken blijkt dat mensen veel meer politieke invloed hebben naarmate hun opleiding hoger is. Er zijn best veel mensen afgehaakt. Je moet daar rekening mee houden bij een loting, je moet zorgen dat het niet weer alleen de mensen met een diploma zijn die het hoogste woord voeren.

In Ierland kwam het initiatief echt uit de bevolking. De politieke discussie over abortus zat zo vast dat de bevolking zei: laten we daar nou eens maatschappelijk over nadenken. De uitkomst van dat burgerberaad is in een referendum voorgelegd aan de bevolking, en het resultaat is uitgevoerd. Dat is niet bepaald de traditie in Nederland, op dit moment.’

› In jullie voorstel gaat het nadrukkelijk om een bindend referendum. Heeft dat ook te maken met de raadgevende referenda die we gehad hebben waar de bevolking ‘nee’ zei, maar die de regering naast zich neergelegd heeft: de Europese grondwet in 2005, het Associatieakkoord met Oekraïne in 2015, en de Sleepwet in 2017, waarna de Wet raadgevend referendum ingetrokken is?
‘Ja, dat klopt. De stemming in 2017 was dat het referendum lucht zou geven aan verkeerde geluiden in de samenleving. Dat was eigenlijk gewoon een grote dikke middelvinger aan de samenleving. Alle drie die referenda waren geslaagd, qua opkomst en qua geldigheid, en bij alle drie werd er niet naar geluisterd.

Als je bang bent voor de stem van het volk, ‘want er is populisme’, dan heb je geen vertrouwen in de democratie. Met diezelfde argumentatie kun je dan de reguliere verkiezingen ook wel schrappen. Wij hebben vertrouwen in de democratie. We hebben vertrouwen dat we een maatschappelijk debat kunnen voeren met goede voor- en tegenargumenten. Dat die argumenten

LANGE GESCHIEDENIS

De discussie over een referendum loopt al lang. 37 jaar geleden, in 1985, adviseerde de commissie Biesheuvel om een correctief referendum op te nemen in de Grondwet. Jaren later pakte het 'paarse kabinet' van PvdA, VVD en D66 het voorstel serieus op. Voor een referendum moet de grondwet gewijzigd worden en dat betekent dat het voorstel twee keer langs de Tweede en Eerste Kamer moet, en dat die tweede keer zelfs twee derde van de parlementariërs vóór moet stemmen. Dat lukte in 1999 bijna: het voorstel strandde op het laatste moment in de Eerste Kamer door de tegenstem van VVD'er Wiegel. Er was toen één stem te weinig voor een twee derde meerderheid.

In 2013 hebben GroenLinks, PvdA en D66 nieuwe voorstellen gedaan die wel de eerste ronde gehaald hebben, een gewone meerderheid, maar die niet voor de tweede stemming met twee derde meerderheid zijn ingediend: de initiatiefnemers haakten af. •

Alle informatie over het referendum vind je op sp.nl/onderwerp/referendum

mensen goed informeren en dat dat dus ook tot een keuze leidt die zij weloverwogen maken. De reflex die sommige mensen hebben van, oeh, er zijn mensen die verkeerd stemmen dus we ontnemen ze hun stem, dat is nou precies die diplomademocratie waar wij ons ook al jaren tegen verzetten. We komen elkaar niet meer tegen. Er zijn spanningen in de samenleving, er is een beleidsmachine die veelal hoogopgeleid is, de inspraakmachine is veelal hoogopgeleid. Maar vergis je niet dat politieke besluiten vaak juist mensen raken die het gevoel hebben geen invloed te hebben op de besluitvorming. Het gaat ons ook gewoon om vertrouwen dat mensen heus wel gemotiveerd hun keuze kunnen maken. En je ziet in Zwitserland dat referenda wel degelijk leiden tot maatschappelijk debat en daarmee dus ook tot het horen van de bevolking. In mijn verdediging heb ik het gehad over mijn herinneringen aan het Europees grondwet-referendum. Toen zat ik in het debatteam van het Noorden van onze partij. Er werd overal gedebatteerd. Stampvolle sportzalen, stampvolle scholen. En iedereen had er een mening over. En dat maatschappelijke debat kwam omdat je de keuze werd voorgelegd. En er werd gezegd: wij nemen jouw keus serieus.'

› Je hebt op het laatste moment besloten om het voorstel te splitsen. Er ligt nu dus één voorstel voor een landelijk en één voor een lokaal en regionaal bindend correctief referendum. Waarom was dat?
'Tijdens het debat luister je naar de fracties, en dan tel je de zetels. Wij zagen: er is een grote meerderheid voor, maar we halen die twee derde meerderheid niet. En toen wees Joost Sneller van D66 erop dat de lokale en de provinciale fracties van het CDA wel voor een correctief referendum zijn, en hij vroeg aan Inge van Dijk van het CDA: 'Waarom geeft u daar dan geen ruimte aan?' Daar stond ze wel voor open. Dus hebben we de wet gesplitst, het zijn twee initiatiefwetten geworden, één voor een algeheel landelijk bindend correctief referendum in de grondwet, en de ander voor een decentraal. We hebben het CDA de ruimte en de tijd gegeven om met de partij te beraadslagen. De kans dat dat gebeurt schat ik eigenlijk niet heel realistisch in. Binnen het CDA zijn best veel krachten daartegen. Maar voor hetzelfde geld weet Inge van Dijk wel die ruimte te creëren.'

› En wat ga je dan doen?
'Wij gaan gewoon door. Wij gaan gewoon weer een nieuw wetsvoorstel indienen. Dat gaan we weer in eerste lezing door de Tweede en Eerste Kamer halen en dan gaan die verkiezingen eroverheen. En dan hopen we natuurlijk dat er bij de volgende verkiezingen wel een twee derde meerderheid is voor een landelijk referendum. Als het lokale referendum wordt aangenomen, kunnen wij ook heel mooi de argumentatie onderuithalen dat het vreemd is aan de representatieve democratie.

Overigens is dat argument sowieso raar, want eigenlijk zijn in alle democratieën om ons heen referenda mogelijk, en die worden ook georganiseerd: deels uitgeschreven door de regering, deels op verzoek van de bevolking. Wij zijn eerder een raar land dat die mogelijkheid niet heeft. Wij zijn de uitzondering op de regel.'

› Wat kunnen we met het decentrale referendum?
'Als die wet wordt aangenomen, dan moeten we natuurlijk nog een uitvoeringswet maken, zodat het goed geregeld wordt. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft laten weten dat zij ervoor zijn dat het voorstel wordt aangenomen, maar wil dan wel bij de uitvoering worden betrokken over hoe het verder gaat. Het is natuurlijk hartstikke logisch dat je dat dan ook met het lokale bestuur zelf vormgeeft. De onderwerpen waar je het voor kunt gebruiken, daar gaat de bevolking zelf over. Dat kan bijvoorbeeld gaan over huisvesting, of de ontwikkeling van bedrijventerreinen, er zullen allerlei onderwerpen zijn die zich er uitstekend voor lenen.' •

tekst Anne-Marie Mineur
foto Joshua Versijde

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

'Dat klopt toch niet?

Een aantal keer kregen we bovenstaande vraag binnen over een nieuwsbericht in de laatste Tribune. Bij de opmaak van het blad is een foutje gemaakt waardoor het bericht over de situatie in Ter Apel twee keer is geplaatst. Dat is jammer want het bericht dat eigenlijk op die plek had moeten staan, is zeker het melden waard. Daarom publiceren we dit bericht hierbij alsnog.

SUCCES: OUDERS EN UITHUISGEPLAATSTE KINDEREN IN HET TOESLAGENSCHANDAAL BINNEN 6 MAANDEN HERENIGEN

Er moet een speciale procedure komen om de uithuisplaatsingen van kinderen die slachtoffer zijn in het toeslagenschandaal, te herzien. Bovendien moeten gedupeerde ouders in het toeslagenschandaal die vragen om herziening van het besluit tot uithuisplaatsing van het kind, binnen zes maanden - en liefst sneller - allemaal een besluit hebben of dat kan. Het maakt niet uit of de kinderen zogenaamd vrijwillig uit huis geplaatst zijn of verplicht.

De motie van Kamerlid Pieter Omtzigt en SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen die daartoe oproept, is op 17 mei met algemene stemmen aangenomen, terwijl die eerder nog door minister Weerwind werd ontraden. Eerder al luidden vele organisaties de noodklok over de rechtsstatelijke tekortkomingen van het systeem van uithuisplaatsingen. De Kamer constateert nu ook dat die rechtstatelijke tekortkomingen zijn.
Het gaat om zeker 555 kinderen die slachtoffer zijn van het toeslagenschandaal.

Na een rechterlijke uitspraak zijn zij uit huis geplaatst en dat is nog niet teruggedraaid. Daarnaast zijn er ook kinderen die zogenaamd vrijwillig uit huis geplaatst zijn of die wellicht nu om een bepaalde reden niet in beeld zijn. Marijnissen: 'Het ergste dat je kan overkomen: je wordt getroffen door het toeslagenschandaal en je kind wordt uithuisgeplaatst. Vervolgens wil het kabinet maar niet opschieten met het oplossen van deze verschrikkelijke situatie. Dat is onvergeeflijk. Goed daarom dat de Kamer vandaag ons voorstel heeft aangenomen om binnen een half jaar zicht te geven op, waar mogelijk, hereniging.'

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SP

SEPA Single Euro Payments Area

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum : _____
handtekening : _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP – Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort.
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

LINKSVOOR ROODBRUINE SCHOONHEID MET MOSTERDGELE OGEN

‘Ik ben vliegende kiep’, omschrijft alleenstaande moeder van twee volwassen kinderen Petra Coret uit Vlissingen haar rol bij de SP. Petra vervulde alle functies in het afdelingsbestuur, was commissielid, meerdere keren raadslid en maakte ook korte tijd deel uit van de Zeeuwse Statenfractie. Nu is ze regiovertegenwoordiger en zit ze namens Zeeland in het landelijk bestuur.

tekst Peter Verschuren
foto Karen Veldkamp

‘Na de laatste verkiezingen dacht ik met het actieve SP-gebeuren te stoppen en te kijken of ik toch weer een baan kon vinden. Maar dat valt voor een 63-jarige niet mee: op sollicitaties komt een afwijzing of helemaal niets. Aan de ene kant heel jammer, maar het betekent wel dat ik meer kan doen in de SP en dat doe ik met veel plezier.’

› Hoe kwam de SP op jouw pad?
‘Mijn contract als onderwijsassistent bij het ROC werd niet verlengd en ik kwam in de uitkering terecht. De keuze was toen: schulden maken om te kunnen eten, of naar de voedselbank gaan. Ik deed dat laatste en werd afgewezen omdat ik net boven de inkomensgrens zat. Ze zijn er heel star: één euro erboven en je krijgt niets. Ik was daar boos over, vooral omdat niet alleen ik ermee te maken kreeg, maar veel meer mensen. Ook moest je voor de voedselbank vanuit Vlissingen naar Middelburg en dat is voor veel mensen een groot probleem. Eerst benaderde ik raadsleden van de PvdA, maar die kwamen hun beloften niet na. Toen ik daarna contact zocht met de SP, kwamen er meteen twee raadsleden op bezoek die meedachten en vroegen of ik wilde inspreken in de raadscommissie. Met knikkende knieën heb ik dat gedaan. Al snel werd ik toen actief in de SP.’

› Is het nog goed gekomen met de voedselbank?
‘De voedselbank en ik zijn geen vriendjes geworden. Maar er zijn ook andere vormen van voedselverstrekking gekomen in Vlissingen. Daar heb ik gebruik van gemaakt.’

› En wat houdt je naast de SP nog meer bezig?
‘Na een pauze van drie jaar heb ik sinds kort weer een pup in huis, je kunt wel zeggen dat me dat bezighoudt. Een Patterdaleterriër: een roodbruine schoonheid met mosterdgele ogen die heerlijk aan het puberen is. Het klikte meteen tussen ons. Ik ben verder gek op lezen. Boeken over geschiedenis en politiek en veel meer onderwerpen, maar geen romannetjes. En ik houd van koken en kookboeken verzamelen.’ •

RODE DENKERS

DEEL 11
JACOB MOLESCHOTT

GOED DENKEN BEGINT MET GOED ETEN

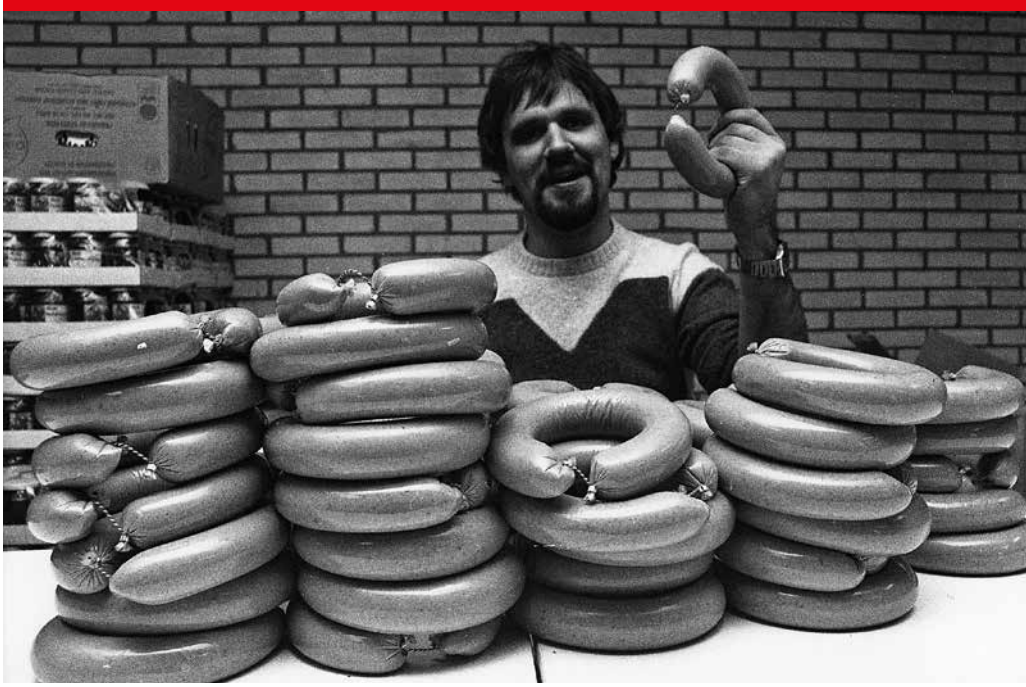

De SP zamelt voedsel in voor de stakende havenarbeiders in Rotterdam, tijdens de slepersstaking van 1979.

Wie helder wil nadenken moet gezond eten, vond de Bossche filosoof Jacob Moleschott. In de negentiende eeuw was hij de eerste wetenschapper die aandacht vroeg voor 'heel de mens', dus ook voor de materiële voorwaarden voor het denken. Deze bijna vergeten socialist streed voor de emancipatie van gewone mensen en stond aan het begin van onze latere verzorgingsstaat.

Jacob Moleschott werd in 1822 geboren in Den Bosch, op 9 augustus is dat precies 200 jaar geleden. In veel andere landen is deze Bosschenaar een beroemdheid – in de universiteit van Rome staat zelfs een borstbeeld van hem – maar in ons land is hij bijna vergeten. De SP in Den Bosch vroeg aandacht voor deze socialist en kreeg daarvoor steun in de gemeenteraad. In augustus wordt in Den Bosch van alles georganiseerd om Moleschott te eren en de socialist zal een blijvende herinnering krijgen, in de vorm van een kunstwerk gemaakt door jonge kunstenaars.

Mensen hebben een geest en een lichaam. In de kerken en in de wetenschappen is altijd veel aandacht geweest voor onze 'ziel' en vooral voor de moraal: regels en voorschriften die vertelden hoe je een 'goed' mens kon zijn en hoe je jezelf diende te gedragen. Als je rijk was en goed opgeleid, dan was dat veel gemakkelijker dan als je arm was en ongeschoold. Deze heersende moraal in de samenleving kwam goed uit voor de machtigen, maar veel minder voor gewone mensen. Als je geen werk en inkomen had was dat vooral je eigen schuld – zo was heel lang de gedachte.

Moleschott stelde de geest en het lichaam op gelijke hoogte en liet zien hoe goed onderwijs, maar ook fatsoenlijk wonen en gezond eten voorwaarden zijn voor de intellectuele en morele ontwikkeling van mensen. Hij was een filosoof die keek naar heel de mens en hoe wij allemaal onderdeel zijn van dezelfde natuur – en onderhevig zijn aan dezelfde natuurwetten. Mensen waren van nature ook gelijkwaardig, of je nu rijk was of arm, man of vrouw, wit of zwart. Een heel revolutionaire gedachte, in een tijd dat je afkomst nog altijd je toekomst bepaalde.

Deze ideeën over de gelijkwaardigheid van mensen waren zelfs zo gevaarlijk dat op universiteiten in ons land voor Moleschott geen plek was. In Duitsland en Zwitserland bleken zijn ideeën ook te radicaal om les in te mogen geven. In Italië was hij wel op zijn plek en daar werd Moleschott hoogleraar en senator. Hier werd hij de eerste politicus in Europa die pleitte voor kiesrecht voor vrouwen. In de socialistische beweging in ons land werd Moleschott een held: Ferdinand Domela Nieuwenhuis vertaalde zijn filosofie in voor gewone mensen toegankelijke teksten.

De overheid gaat niet over wat mensen denken, maar moet wel de materiële mogelijkheden bieden zodat mensen zich kunnen ontwikkelen. Gezond eten, fatsoenlijk wonen, goed onderwijs. Deze filosofie van heel de mens was in de negentiende eeuw bijzonder, maar werd in de twintigste eeuw gemeengoed. Ze staat aan de basis van sociale wetgeving en de verzorgingsstaat zoals we die later hebben opgebouwd. Het idee dat de politiek de voorwaarden moet bieden zodat ieder mens gelijke kansen krijgt, staat nog altijd centraal is ons beginselprogramma *Heel de mens.* •

tekst Ronald van Raak
foto archief SP

tekening Nuno Lezon / Noun Project©

DE GROTE SP-ZOMERPUZZEL 2022

Met dit jaar als thema ‘Oekraïne’ is de zomerpuzzel van de Tribune opgedeeld in 12 categorieën, telkens bestaand uit 2 vragen. De beide vragen (a. en b.) *binnen* elke categorie geven eenzelfde letter als oplossing. In totaal zijn er dus 24 vragen, voor een totaal van 12 oplossingsletters. Het Oplossingswoord is een woord bestaand uit deze 12 letters. Van iedere categorie dient u de bijpassende letter over te brengen naar het gelijkgenummerde hokje in de Oplossingstabel. Bij iedere vraag staat verder tussen teksthaakjes aangegeven op welke plaats in het antwoord de letter voorkomt. Spaties tellen niet als letter, en een (lange) ‘IJ’ is 1 letter. Voorbeeld: de gezochte letter in ‘3 van 5’ (letters) bij het fictieve antwoord ‘(Karel de) Grote’ is een ‘o’. Behalve indien anders vermeld wordt bij personen de *achternaam* gevraagd. De fotosetjes: a. is altijd de afbeelding links; b. is rechts. U kunt uw oplossing (alleen het woord van 12 letters uit het schema) opsturen naar de redactie van de Tribune. Goede vakantie en veel puzzelplezier!

CATEGORIE 1

a. Het kasteel hier, aan de rivier de Stubla, is een van de oudste in Volynia (15e en 16e eeuw). Nabij de stad ligt ook de ‘Tunnel van liefde’, een stuk spoorweg omsloten door bomen, geworden tot een favoriete plek voor geliefden. Welke stad? (6 van 6)

b. In Wolynië, in het westen van Oekraïne, schildert men een aardig eitje! (5 van 7)

CATEGORIE 2

a. Oekraïense … ; architectuur- en kunststroming uit de 17e en 18e eeuw, ook vernoemd naar Ivan Mazepa, een hetman. Schilderkunst van het Holenklooster maakt er deel van uit. (5 van 5)

b. Beide broers waren ooit wereldkampioen zwaargewicht boksen. Vitali werd burgemeester van Kiev. Volodymyr, ook bekend schaker en golf-professor, werd actief in de verdediging van die stad. (1 van 8)

CATEGORIE 3

a. Gedurende een zevental eeuwen voor Christus verdreven zij o.a. de Cimmeriërs ten noorden van de Zwarte Zee, kregen een afkoopsom in Palestina, en bereikten de Donau. De laatsten van hen werden verslagen op de Krim, door de Goten. Welk volk (of ook: verzameling van volkeren)? (4 van 7)]

b. In 2022 won Oekraïne voor de derde keer het Euro Songfestival met het ‘Kalush Orchestra’, die dit nummer speelden. (2 van 8)

CATEGORIE 4

a. De UNESCO heeft 16 van deze kerken van de Karpaten op de werelderfgoedlijst gezet – 8 in Polen, 8 in Oekraïne. Die van St. Joris werd gebouwd in de tweede helft van de 17e eeuw. Wat is de algemene naam van zo’n houten kerk? (4 van 7)

b. Herkent u deze Jack Russell terriër? Naam betekent ‘munitie’ in het Oekraïens. Helpt mijnen opruimen. Heeft ‘eigen’ Instagram account. Kreeg op 9 mei 2022 een medaille van president Zelenski. (4 van 6)

CATEGORIE 5

a. Een bewogen geschiedenis, zeker op een strategisch punt tussen Oost en West, leidt tot vele namen zoals Lwów, Leopoli en Lviv. Hoe was de naam onder Habsburgs bewind? (5 van 7)

b. Als eerste Olympische kampioen(e) van een onafhankelijk Oekraïne, is deze kunstschaats-ster ook bekend als ‘De Zwaan van Odessa’. (5 van 6)

CATEGORIE 6

a. In ‘Soldaat van Oranje’ was het *‘Scheveningen!’*. Mensen uit Gilead probeerden er Efraimieten mee te ontmaskeren. De Oekraïeners gebruiken nu ‘paljanytsja’, de naam van een typische Oekraïens brood. Hoe heet zo’n uitspraak om aan te geven dat iemand wel of niet tot een groep behoort? (3 van 9)

b. Doorverhuisd naar eerst Londen en daarna Los Angeles is deze van oorsprong Oekraïense actrice voorgedragen voor zowel de Saturn als Razzie awards aan de hand van haar optreden in ‘The Fifth Element’ (Luc Besson, 1997). MULTI PASS! (6 van 8)

CATEGORIE 7

a. Deze 19e-eeuwse bard of ‘kobzar’ was een veelzijdig talent, en beschouwd als mede vormgever van de Oekraïense taal. Hij was politiek actief, kunstenaar, schrijver en dichter. De titel (ook zijn eerste verzameling poëzie) wordt gezien als symbolisch voor de wederopstanding van de Oekraïne. (9 van 11)

b. Een postzegel werd uitgegeven nadat de – later tot zinken gebrachte – Russische ‘Moskva’ de verdedigers weliswaar tot overgave dwong, maar niet voordat er een kleurrijk antwoord werd gegeven door de Oekraïners. Welk eiland? (7 van 13)

CATEGORIE 8

a. De Trypillia-cultuur, in Oekraïne genoemd naar het gelijkname dorp, reikte van Roemenië tot de Dnjestr. De periode (een paar duizend jaar geleden) was het laat-... ? (3 van 11)

b. Vincent van Gogh verhuisde naar elders. Zo ook de auteur van ‘Dode Zielen’, die naar Rusland ging. Het werk, overigens goeddeels geschreven in Rome, gaat over ene Tsjitsjikov die probeert overleden lijfeigenen te verpanden. (4 van 5)

CATEGORIE 9

a. Zoals ook nu Oekraïne voorzag deze natie op de Krim en aan de Zwarte Zee andere staten van graan, o.a. Athene. Het bestond (o.a. als vazal van het Romeinse Rijk) vanaf de 5e eeuw voor Christus tot de 5e eeuw na Christus. (7 van 17)

b. Oekraïens tokkelinstrument dat rond 1700 5 tot 12 snaren bezat, inmiddels zijn dat er 31 tot (concertversie) 68. Bespeeld door ‘kobzaren’. (5 van 7)

9a

COIN OF EUPATOR.

Bron: W. Smith, art. Eupator, in W. Smith, A A dictionary of Greek and Roman biography and mythology, II, Londen, 1870, p. 96.

9b

CATEGORIE 10

a. De geesten van Oostenrijkse soldaten spoken er nog, in dit gelijknamige fort bij … in het Rivne district. Als verdedigingswerk van het Russische Rijk werd het bezet door Oostenrijk-Hongarije en door Polen. Het diende als pakhuis, gevangenis, en bleek te vochtig voor het opslaan van ingeblikt voedsel. (5 van 9)

b. Regisseur van o.a. ‘Liefdesfruit’, ‘Arsenaal’ en ‘Bevrijding’ kreeg ruzie met Stalin en werd na diens dood door nota bene Nikita Chroesjtsjov gerehabiliteerd. (8 van 9)

CATEGORIE 11

a. De oorspronkelijke kathedraal, in Kiev, werd op last van de Russische autoriteiten afgebroken in de jaren ’30, maar herbouwd na de Oekraïense onafhankelijkheid in 1999. Beroemd om de gouden koepels. Welk gebouw(encomplex)? (9 van 16, 2e deel van de naam)

b. Kozakkendans begon als mannelijke (want: legergebonden) feestviering maar werd steeds meer divers, waarbij improviserende elementen door de tijd heen ook ‘ingepland’ werden. (5 van 5)

CATEGORIE 12

a. Stad, zo oud als Kiev, is opgenomen in de lijst van ‘7 wonderen van Oekraïne’. Het enorme kasteel met oorspronkelijk twaalf torens beschermde het door de eeuwen heen. De Turkse Brug herinnert nog aan een korte Ottomaanse overheersing. (6 van 8, 2e deel van de naam)

b. Op haar 91e verjaardag prees president Zelenski haar ‘Kracht en talent die nooit aflaten te fascineren en inspireren’. Wie is deze dichteres, een van de zogeheten ‘Zestigers’? (3 van 8)

OPLOSSINGTABEL JULI/AUGUSTUS 2022

Oplossingtabel Zomerpuzzel 2022											
10	9	7	12	3	11	4	8	1	6	5	2

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 25 augustus 2021 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

OPLOSSINGEN JUNI 2022

CRYPTOGRAM

Horizontaal

3) Sixpacks 7) Altpartij 9) Gedragsregel 12) Herhaalprik 14) Idem 15) Tussenpaus 16) Aard 17) Gereed.

Verticaal

1) Achterpagina 2) Oss 4) Internetmuur 5) PVA 6) Banen 8) Fluitisten =10) Gehaast 11) Gipskamer 13) Beeld.

WINNAAR JUNI 2022

De winnar van de junipuzzel 2022 is H. Tepper uit Groningen.

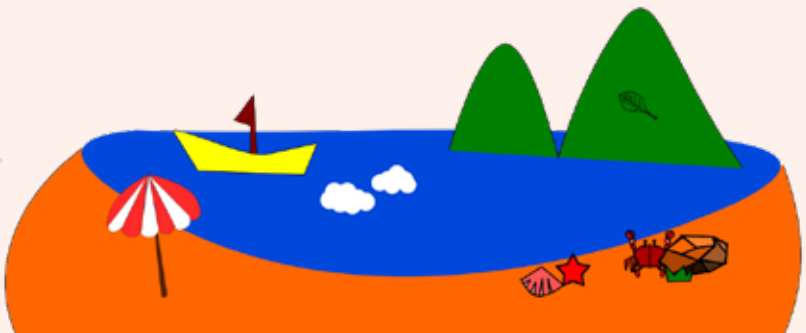

Henry en Lucas, © FLW 2022

THEO DE BUURTCONCIËRGE

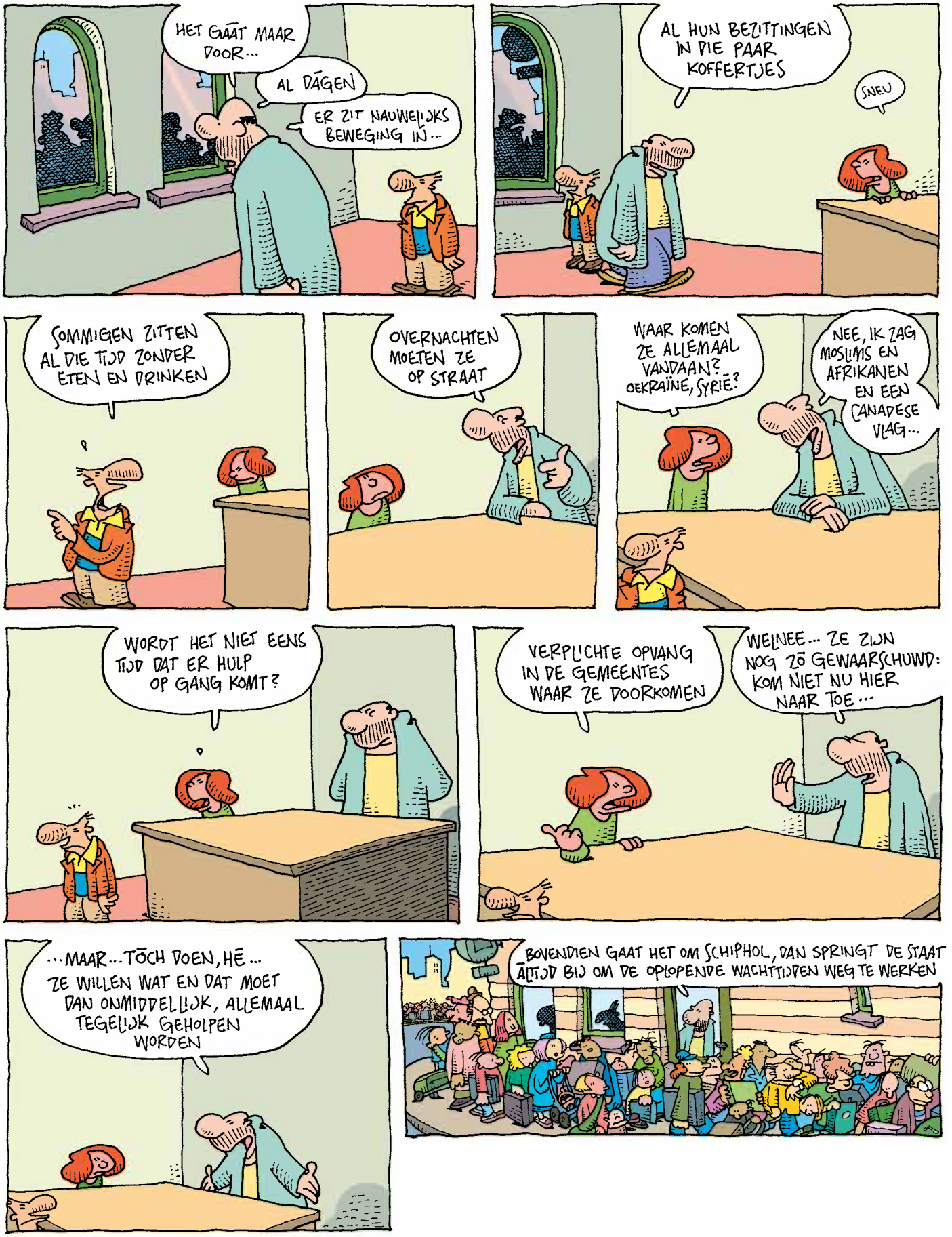

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 8 • september 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

KOM OOK 17 SEPTEMBER NAAR DEN HAAG

DE VIJF KOOPKRACHT KNALLERS VAN SP

NIBUD-DIRECTEUR ARJAN VLIEGENTHART:

‘DE CRISIS IS ECHT GROOT’

WIE ZORGT ER VOOR DE HUISARTS?

VERSCHEURKALENDER TOONT FALENDE KEUZES

Arend van Dam

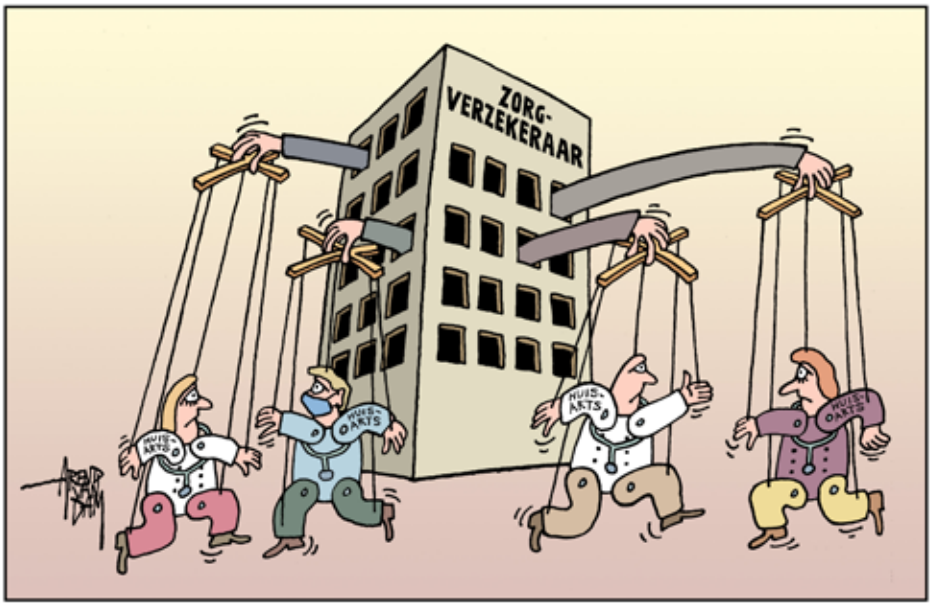

RETRO SP-SPELDJE NU TE KOOP IN DE SHOP

Omdat de SP dit jaar 50 jaar bestaat is dit historische SP-speldje nu opnieuw te koop in de webshop. Voor slechts 50 cent is het speldje te bestellen.

Het is in zeer beperkte oplage beschikbaar dus wees er snel bij!
sp.nl/tomaatspeldje

SP JONGEREN

BEZOEK HET OUDSTE VAKBONDSHUIS VAN NEDERLAND!

Na een leuke zomerschool met de SP Jongeren is het tijd voor een andere bijzondere activiteit! Op zaterdag 24 september is er een rondleiding in het oudste vakbondshuis van Nederland, de Burcht in Amsterdam. Daarna zal Ruud Kuin, hoofd van het Wetenschappelijk Bureau van de SP en oud-bestuurslid van de FNV, meer vertellen over de geschiedenis van de vakbeweging in Nederland. Aansluitend wordt er natuurlijk een gezellig drankje genuttigd met elkaar! Verzamelen gebeurt om 12:45 uur bij de Burcht.

Lijkt het je leuk om mee te gaan? Stuur dan een mail naar jongeren@sp.nl

foto Maurits Gemmink

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Maurits Gemmink, Nenad Mećava
Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Anjo de Haan, Wiebe Kiestra
Ronald van Raak, Karen Veldkamp
Peter Verschuren

Illustraties
Arend van Dam

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

Actiedag in Leeuwarden
Koopkrachtcampagne op volle toeren
6

Nibud-directeur Arjan Vliegenthart
Oplossingen voor de crisis
10

Over de grens
SP-werkbezoek Noordrijn-Westfalen
13

Huisartsen slaan alarm
Daisy Pors en de verscheurkalender
20

Respect voor Groningen
Actiemaand afgetrapt met wandeling
24

4 **Actueel: Mensonterend politiek falen in Ter Apel**
19 **Camping Sandevoerde viert overwinning op roofinvesteerders**
26 **SP Jongeren beleven energieke zomerschool**
28 **Linksvoor: Michiel van Staaveren, de fanatieke bonsaiboomsnoeier**
29 **De SP van toen tot nu: 1970-1971**

16, 17, 18 **Nieuws** 30 **Prikbord** 31 **Puzzel**

COLUMN

Wereldvreemd in Den Haag

'We moeten beseffen dat we collectief een stukje armer zullen worden'. Ik wist niet wat ik hoorde. Dit kun je toch niet menen? Maar ze menen het wel, minister-president Rutte en minister van Financiën Kaag. Als deze manier van denken niet zoveel impact zou hebben op de levens van zoveel mensen zou ik er nog om kunnen lachen. Maar als je van mensen op straat hoort en in de mailbox leest hoeveel zij in de nacht wakker liggen van de stijgende prijzen dan is het om heel boos van te worden.

Dat de dames en heren politici in Den Haag vaak weinig besef hebben van wat er in de rest van het land speelt is genoegzaam bekend, maar als het gaat om de inflatie dan wordt het nog pijnlijker duidelijk. Voor hen zelf zijn de duurdere boodschappen en de hoge energierekening vervelend, maar niet meer dan dat. Maar voor steeds meer mensen zijn de stijgende prijzen een grote bron van zorg, stress en verdriet.

De scholen zijn weer begonnen. Maar door Rutte 4 leven komend jaar een op de tien kinderen in armoede. Een op de tien. Terwijl het coalitieakkoord beloofde de armoede onder kinderen te halveren, stijgt deze van 200.000 naar 300.000 kinderen. Dat betekent naar school op kapotte schoenen, zonder ontbijt of schoolspullen. Maar dat betekent voor kinderen vaak ook zorgen of ze niet gepest zullen worden, schaamte dat ze niet mee kunnen doen, onzekerheid of ze er wel mogen zijn. Armoede is zoveel meer dan alleen een gebrek aan geld.

Terwijl er zoveel geld is. Nog nooit werd er zoveel dividend uitgekeerd aan aandeelhouders, waren de winsten van grote bedrijven zo hoog en waren de rijken rijker. Het is op het misdadige af dat deze kapitalistische economie zoveel offers van zovelen vraagt ten gunste van de hebzucht van een enkeling.

Het is genoeg geweest. Wij zagen al niets in de doorstart van Rutte 3 in Rutte 4 omdat de ideeën die de problemen hebben veroorzaakt ze niet gaan oplossen. Intussen is Rutte 4 ruim een half jaar onderweg en toont men zich doof voor de noden van de samenleving. Een sociaal noodplan voor lagere kosten is nu nodig. Daarom organiseren we de zaterdag voor Prinsjesdag, als het kabinet met de plannen komt, een groot protest in Den Haag. Samen kunnen we laten zien dat het anders moet. Met hoe meer we zijn, hoe sterker we staan.

Tot zaterdag 17 september in Den Haag.
Ik reken op u.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

Bij het aanmeldcentrum voor asielzoekers in Ter Apel zijn door hulporganisaties veel spullen uitgedeeld.

TER APEL

MENSONTEREND POLITIEK FALEN

Honderden asielzoekers die buiten bivakkeren, kinderen die spelen tussen het afval, barre hygiënische omstandigheden. Taferelen die we vroeger vooral kenden uit Griekenland en Italië speelden zich de afgelopen maanden af in ons eigen Ter Apel.

AGNES BAKKER, SP-fractievoorzitter in de provincie Groningen, bezocht samen met SP-asielwoordvoerder Jasper van Dijk het aanmeldcentrum: 'De regering had deze ellende allang kunnen voorkomen, omdat ze er al tijden van op de hoogte waren, maar geen actie ondernamen.' Vluchtelingen die asiel in Nederland willen aanvragen moeten zich direct nadat ze ons land zijn binnengekomen melden in Groningse dorp Ter Apel. De berichten over mensonterende omstandigheden bij dit aanmeldcentrum volgden elkaar de afgelopen maanden in een rap tempo op, met als dieptepunt meer dan zevenhonderd buitenslapers. Noodhulporganisaties zoals het Rode Kruis en Artsen Zonder Grenzen moesten in actie komen vanwege de onhygiënische en ongezonde omstandigheden.

Deze opvangcrisis is onder andere veroorzaakt door het feit dat de opvangcapaciteit de afgelopen jaren is afgebouwd, toen er minder vluchtelingen naar Nederland kwamen. Ook is het voor vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen (zogenaamde statushouders) door de woningnood nagenoeg onmogelijk om door te stromen naar een eigen woning, waardoor zij noodgedwongen plekken in opvangcentra bezet houden. Daarnaast dragen trage asielprocedures en problemen met asielzoekers die geen recht hebben op een verblijfsvergunning bij aan de crisissituatie.

Ons Lampedusa

Bakker trekt als volksvertegenwoordiger al langer aan de bel over de noodsituatie in Ter Apel, die sindsdien steeds meer is geëscaleerd. Afgelopen mei sprak ze op een solidariteitsmanifestatie die georganiseerd was door partijgenoot Angelique Schoonwille voor de vluchtelingen, medewerkers van de opvang en inwoners van Ter Apel. In diezelfde periode berichtte het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) dat

‘Onze eigen provincie lost het weer op. De rest van Nederland kijkt weg’

vijftig asielzoekers op een stoel de nacht moesten doorbrengen bij het aanmeldcentrum Ter Apel. Voorzitter van de veiligheidsregio en burgemeester van Groningen Koen Schuiling hekelde het feit dat vluchtelingenkinderen er tussen het afval moesten spelen en sprak over ‘ons eigen Lampedusa’.

Spanningen

Volgens Bakker is de regering niet alleen verantwoordelijk voor de opvangcrisis in Ter Apel, maar ook voor de toegenomen spanningen in de samenleving. Ze wijst op een recente uitzending van het programma ‘Danny’s wereld’, waarin journalist Danny Ghosen zowel de vluchtelingen als demonstrerende omwonenden aan het woord laat. Bakker: ‘Zoals een vrouw die boos is omdat haar kind niet naar zwemles kan, omdat ze dat niet kan betalen, maar de kinderen van statushouders die bij haar dochter in de klas zitten wel gratis zwemles krijgen. Door de woningnood en de toegenomen ongelijkheid in de samenleving zie je dat mensen een afkeer gaan krijgen van vluchtelingen, terwijl zij niets kunnen doen aan de manier waarop de regering mensen in de lagere sociale klasse in ons land behandelt en de volkshuisvesting heeft afgebroken.’

‘En dan heb je ook nog partijen zoals de PVV, JA21 en Forum voor Democratie die steevast spreken over een grote groep gelukszoekers, terwijl de groep asielzoekers uit de zogenaamde veilige landen in werkelijkheid maar klein is’, vervolgt Bakker. Vluchtelingenwerk schat in dat het om 3 procent van de asielzoekers gaat. Schermutselingen in en rond de opvanglocatie – denk aan diefstal en wapenbezit – worden veelal veroorzaakt door deze kleine groep.

Uitzichtloos bestaan

‘Tijdens ons bezoek aan Ter Apel vertelden medewerkers van het COA dat deze asielzoekers uit veilige landen vaak op hele jonge leeftijd hun thuis en familie hebben achtergelaten. Ze zitten in een sobere opvang en hebben geen perspectief: niet in hun land van herkomst, maar ook niet in Nederland. Het ingewikkelde is dat deze kleine groep met een uitzichtloos bestaan zo’n grote invloed heeft op het draagvlak van de vluchtelingenopvang in Ter Apel’, verzucht Bakker.

Daarnaast benadrukt Bakker dat er rond de 350 minderjarigen in opvanglocatie verblijven, terwijl er eigenlijk maar plek is voor 55: ‘Daar is geen dagprogramma voor. Die hebben niets te doen. Het is schrijnend en zorgelijk dat er geen programma en zorg is voor deze groep jongeren van 15 tot 18 jaar. Je werkt hiermee ook overlast in de hand.’

Tijd voor structurele oplossingen

Ook frustreert het Bakker dat de regering de vluchtelingen en omwonenden in Ter Apel zo heeft laten barsten, terwijl bestuurders uit de regio veel doen om de problemen het hoofd te bieden. ‘De provincies Groningen en Drenthe leveren de meeste opvangvoorzieningen in Nederland. Het is mooi dat we dat doen, maar hoe kan het dat andere provincies niet hun eerlijke deel opvangen? Ook is bekend geworden dat het voorportaal van Ter Apel in Zoutkamp komt. Dus onze eigen provincie lost het weer op. De rest van Nederland kijkt weg’, aldus het SP-Statenlid. Ze is bang dat de beelden van de chaos in Ter Apel juist meer protesten zullen aanwakkeren tegen de komst van asielzoekerscentra in andere provincies.

Toch zullen gemeenten in die provincies volgens Bakker moeten bijspringen om te zorgen dat de mensonterende taferelen en de overlast stoppen en de rust in Ter Apel weerkeert: ‘Maar niet ad hoc. Het asielbeleid moet structureel anders, zodat niet alle druk bij Ter Apel terechtkomt.’ SP-asielwoordvoerder Jasper van Dijk vroeg een Kamerdebat aan over de crisis in Ter Apel. De SP pleit al sinds 2017 voor een structurele aanpak van de opvangcrisis, door vluchtelingen op een eerlijke manier over heel Nederland te verdelen. •

tekst Lesley Arp
foto Robin Utrecht/ANP©

Jannie Visscher
voorzitter SP

Het is genoeg geweest

Dat we allemaal een “stukje armer” moeten worden zoals Rutte en Kaag zeggen is klinkklare onzin. Dat schrijft Lilian in deze Tribune, ze zei het in een gloedvol betoog in de Tweede Kamer en publiceerde erover in het Algemeen Dagblad. Lilian laat geen gelegenheid voorbij gaan om duidelijk te maken dat er geld genoeg is in ons land en dat dat hoognodig beter verdeeld moet worden.

Om dat werkelijk voor elkaar te krijgen is het nodig dat niet alleen Lilian maar wij allemaal, alle SP’ers, laten zien dat het anders moet en dat het anders kan. Wat daarbij kan helpen is de recente publicatie van ons Wetenschappelijke Bureau “Inflatie en ongelijkheid” (te vinden op SP-net). Daarin wordt duidelijk uitgelegd dat de prijzen stijgen omdat de productiekosten en de schaarste rechtstreeks aan ons worden doorberekend. Dat hoeft natuurlijk niet: veel beter en eerlijker zou zijn deze kosten te dekken vanuit de enorme winsten die bijvoorbeeld supermarktketens en energiebedrijven momenteel boeken. Zo houden we het leven betaalbaar. Dat kan, maar het gebeurt nog niet. Daarom is het belangrijk dat steeds meer mensen inzien dat het mogelijk is om armoede te bestrijden en om de welvaart eerlijker te verdelen. En opstaan en hun stem laten horen zodat de regering er niet langer omheen kan.

Als SP’er heb je hiervoor verschillende mogelijkheden: ga met je afdeling op pad om koopkrachtkranten te verspreiden, roep zoveel mogelijk mensen op om op 17 september naar Den Haag te komen voor het Prinsjesdagprotest, plak posters op je raam! Ook een hele goeie manier om mensen te bereiken met ons verhaal is door te bellen. Wil jij ook af en toe mee bellen? Neem contact op met Robert Bos van ons belteam (belteam@sp.nl).

Het kan zo niet langer. Laten wij SP’ers zorgen voor eerlijke kansen voor iedereen! •

SP IN ACTIE VOOR

Terwijl de prijzen door het dak schieten en steeds meer mensen in de problemen raken, weigert het kabinet om dit jaar nog iets te doen voor de koopkracht van huishoudens. Voor veel mensen is de situatie echter onhoudbaar. Om te horen hoe hoog de nood precies is en om steun te verzamelen voor de koopkrachtcampagne van de SP, ging de afdeling in Leeuwarden op 20 augustus de buurt in.

ROND 13 UUR KLEURT de wijk Bilgaard in Leeuwarden knalrood. Een mooie groep SP'ers uit verschillende noordelijke afdelingen verzamelt zich op de parkeerplaats bij de wijksupermarkt om samen de buurt in te gaan. Aldo Schelvis van de afdeling Leeuwarden deelt het actiemateriaal uit. Vervolgens worden de doelen van de middag besproken.

'Dit is onze wijk'

Schelvis legt uit waarom juist deze buurt wordt bezocht: 'Dit is de wijk in Leeuwarden waar we thuishoren. Er stemmen hier sowieso een heleboel mensen SP maar hier zie je ook het effect van de onrechtvaardigheid van hoe de economie in onze samenleving is georganiseerd het meeste terug.'

Hij vervolgt: 'Je ziet het in hoge huren en slechte isolatie van woningen. De hoge energieprijzen, boodschappen die steeds duurder worden, mensen die hun auto steeds vaker moeten laten staan omdat de benzine te duur wordt. Dat merk je hier eigenlijk in deze wijk nog het meest van de hele stad Leeuwarden. Daarom zijn we vandaag hier.'

Steun verzamelen

De SP organiseert meerdere regionale bijeenkomsten door het hele land om het met geïnteresseerden te hebben over de koopkrachtcrisis. Zo is er ook een bijeenkomst in Leeuwarden. Bewoners die hun ervaringen hebben gedeeld, worden door de SP'ers uitgenodigd om ook te komen. Als zij de koopkrachtactie willen steunen, kunnen zij hun gegevens delen. Hiermee kunnen zij later ook worden opgeroepen voor het grote Prinsjesdagprotest op 17 september.

Terwijl het grootste deel van de SP'ers langs de deuren gaat, zijn er ook enkelen achtergebleven bij het winkelcentrum. Zij spreken daar de mensen aan. Op de parkeerplaats staat een SP-camper geparkeerd met daarop een groot vel geplakt. Dit is de boodschappenlijst voor Rutte. Hier kunnen mensen hun boodschap voor de premier opschrijven. Op 17 september worden de boodschappenlijsten uit het hele land aan elkaar geplakt en aangeboden aan het kabinet.

Iedereen getroffen

De koopkrachtcampagne heeft vijf speerpunten, de zogeheten koopkrachtknallers van de SP. Betaalbare boodschappen, een lagere energierekening, de kosten voor tanken omlaag, het bevriezen van de huur en het

Aldo Schelvis:
'Mensen zien dat ze echt in de problemen komen'

KOOPKRACHT

Aan de deur vertellen bewoners hoe zij geraakt worden door de koopkrachtcrisis.

afschaffen van het eigen risico. Volgens Schelvis zijn dit ook de punten die ze horen aan de deuren: ‘Overal waar we aanbellen herkennen mensen die vijf dingen van onze koopkrachtknallers als de problemen waar ze tegenaan lopen. Soms natuurlijk niet de huren omdat ze een eigen huis hebben of geen zorgkosten omdat ze daar geen last van hebben maar altijd een aantal van die dingen. Iedereen wordt wel ergens door getroffen.’

Schelvis geeft aan dat meer en meer mensen dit nu ook echt merken: ‘De kosten zijn in de afgelopen twee jaar enorm gestegen. Mensen zien dat ze echt in de problemen komen. Je had al de groep die sowieso nauwelijks kon rondkomen. Nu is daar een hele nieuwe groep bijgekomen van mensen die eerder wel genoeg geld had maar nu toch harde keuzes moet maken.’

Niet voor niets dus dat de campagne en oplossingen van de SP herkenbaar zijn voor veel bewoners en ook veel steun opleveren. Aan het einde van de middag is er een mooi aantal steunbetuigingen opgehaald. En door de inzet van de SP’ers aan de deur is de bus die vanuit Leeuwarden naar het Prinsjesdagprotest rijdt straks ook weer wat voller. Alles om het kabinet duidelijk te maken: zo kan het niet langer, het is tijd voor de oplossingen van de SP. •

tekst Xander Topma
foto’s Anjo de Haan

CHRISTA KORTEKAAS

In één van de vele hofjes die de wijk Bilgaard rijk is woont Christa Kortekaas. Ze heeft daar een eigen koopwoning en vertelt wat ze in de samenleving ziet gebeuren: ‘Met hetzelfde geld waarmee je vroeger twee zakken boodschappen kon kopen, koop je er nu nog maar een. Je hoort iedereen erover. Op vakantie gaan? Dat lukt mensen niet.’

Voor de veroorzakers van deze crisis wijst Kortekaas vol overtuiging naar de politiek in Den Haag: ‘Zij moeten zich schamen. Kijk ook naar wat er is gebeurd met het toeslagenschandaal en hoe ze omgaan met Groningen. Eerst treden ze af en gaan daarna gewoon door. Zelf gaan ze niet opstappen. Verandering moet echt vanuit de mensen komen.’

Dit gebrek aan politiek handelen frustreert haar. Wat die frustratie verder voedt is het gebrek aan keuzes die ze zelf nog kan maken: ‘Mijn huis is goed geïsoleerd. Dat kan nauwelijks beter dan hoe het nu is. Voor mijn energiekosten ben ik dus gewoon afhankelijk van wat het kabinet besluit te doen. Misschien moeten we dat duidelijk maken door om 20.00 uur te gaan klappen voor de energiebedrijven in plaats van de rekening te betalen.’

>>

ROSANNE DE HAAN

Half leunend over haar voordeur vertelt Rosanne de Haan hoe zij als gezin misschien nog wel overeind blijven maar mensen in haar omgeving nu al omvallen: ‘Een vriend van mijn man komt hier regelmatig eten vanwege de kosten. Niet omdat wij het heel breed hebben maar omdat het niet anders kan. Dat zit me heel erg hoog en ik ben er constant mee bezig. Je vraagt je af hoe je de maand doorkomt. Moet je dan kiezen tussen jezelf en je kind?’

Wat de Haan vertelt brengt ze met een mix van boosheid en overduidelijk verdriet: ‘Mensen hebben nog maar heel weinig en dat is buiten hun eigen schuld om. Als je de verhalen op tv ziet dan zit je huilend op de bank. Kijk bijvoorbeeld naar de energiecompensatie. Mensen staan al in het rood, dat geld verdwijnt direct in dat gat en de eindafrekening moet dan nog komen.’

Wat haar steekt is hoe de verschillende crises in Nederland ervoor zorgen dat mensen tegenover elkaar komen te staan. Het is een schreeuw om hulp richting de politiek: ‘We moeten blijven praten met elkaar en niet vechten. Maar we hebben wel echt het kabinet nodig voor oplossingen. Wij proberen als gezin iedereen te helpen maar dat houdt echt een keer op.’

PIETER SMEDING

In één van de vele hofjes die de wijk Bilgaard rijk is woont Terwijl Pieter Smeding samen met zijn kleindochter wordt aangesproken door twee SP’ers, wil hij net oversteken naar de andere kant van de weg. Toch blijft hij nog even staan voor een gesprek want het onderwerp gaat hem aan het hart.

Zelf woont Smeding niet in de buurt. Ook heeft hij vanuit zijn eigen situatie niet veel te klagen. Wat hem vooral raakt is wat hij bij andere gezinnen om zich heen ziet gebeuren: ‘Je hebt mensen die moeten rondkomen van 1300 euro per maand en van wie de energierekening nu omhoog gaat naar 500 euro. En dan ook nog de boodschappen die zoveel duurder zijn geworden!’

Hij vervolgt: ‘Ik kan uitjes doen met mijn kleinkind maar zij kunnen dat niet meer. Ondertussen worden er miljarden in bedrijven gestoken. Uitkeringen moeten juist omhoog en de belasting op levensonderhoud omlaag. Maar het kapitaal beslist in Nederland en de politiek gaat daar in mee. De enige manier om dat te veranderen is met verkiezingen. We moeten massaal in verzet komen en elkaar steunen.’

KOOPKRACHT-KNALLERS

Steeds meer mensen kunnen nu hun rekeningen niet meer betalen en daarom moet er acuut ingegrepen worden. De kosten moeten omlaag en de lonen, uitkeringen en AOW omhoog. Daarvoor heeft de SP een noodplan met 5 koopkrachtknallers.

1. BETAALBARE BOODSCHAPPEN

Door de enorme prijsstijgingen is het doen van boodschappen voor steeds meer mensen een probleem. Eten kunnen kopen is een basisbehoefte. Uitgerekend de supermarkten maakten hoge winsten in de coronacrisis en hebben veel personeel met een laag loon in dienst. De inflatie wordt aangejaagd door hoge bedrijfswinsten. Deze hoge winsten moeten daarom niet onder de aandeelhouders worden verdeeld, maar ingezet worden om de prijzen te dempen, bijvoorbeeld door de BTW op boodschappen tijdelijk te verlagen.

2. EEN LAGERE ENERGIEREKENING

De energierekening stijgt ongekend hard. Met name de mensen in slecht geïsoleerde huizen en met een slecht (flexibel) energiecontract voelen dit het hardst. De energierekening moet nu direct omlaag door tijdelijk de belasting op gas (in de eerste schijf voor huishoudens) naar nul te brengen. Hier heeft iedereen wat aan.

Door het privatiseren van onze energie-bedrijven is de zeggenschap weggegeven. Voor de langere termijn willen we onze energievoorzieningen weer in eigen hand brengen en zoveel mogelijk woningen isoleren en zonnepanelen leggen. Te beginnen bij de slechtst geïsoleerde huizen, waar de energierekening dan snel omlaag kan.

PRINSJESDAGPROTEST

De kosten stijgen enorm maar de lonen en uitkeringen stijgen niet. Het kabinet laat mensen keihard vallen. Daarom zegt de SP: kosten omlaag, lonen omhoog! Op Prinsjesdag worden de plannen van het kabinet voor het komende jaar gepresenteerd en daarom komen we het weekend ervoor, op zaterdag 17 september in Den Haag, in actie. Er moet een noodplan komen om de kosten omlaag te brengen. Kom ook naar het PrinsjesdagProtest.

Aanmelden kan via:
kostenomlaag.sp.nl/prinsjesdagprotest

- Wat: PrinsjesdagProtest!
- Wanneer: Zaterdag 17 september. Start om 13:00 uur.
- Waar: Koekamp in Den Haag.

foto Anouk Pross

3. KOSTEN VOOR TANKEN OMLAAG

De grote oliebedrijven maken miljarden winst, maar het tanken aan de pomp is bijna niet meer te betalen. Het kabinet heeft de accijns op benzine (17 cent) en diesel (11 cent) een klein beetje verlaagd, maar dit is zo weinig dat tanken nu alweer duurder is.

De accijns moet daarom nu veel verder omlaag, zoals andere landen ook doen. Dat merk je direct aan de pomp. De grote oliebedrijven moeten meer belasting betalen over hun miljardenwinst waar we dit van kunnen betalen.

Ook het openbaar vervoer moet goedkoper, door in ieder geval nu de BTW af te schaffen.

4. BEVRIEZEN VAN DE HUUR

De huren worden per 1 juli weer verhoogd, maar moeten worden bevroren. Honderdduizenden huurders hebben nu al moeite om de huur te betalen en een verdere huurstijging is niet op te brengen.

Afgelopen jaar hebben we buiten en binnen het parlement gestreden voor een lagere huur en is het ons uiteindelijk gelukt om de huren in de sociale sector te bevriezen, daar ging de huur dus niet omhoog. Dat moet dit jaar weer gebeuren.

5. AFSCHAFFEN EIGEN RISICO

Zorg moet er zijn voor iedereen die dat nodig heeft. Met name ouderen en mensen met een chronische ziekte betalen standaard 385 euro aan eigen risico. Dit terwijl er eerst een indicatie van de huisarts nodig is en ziek zijn dus geen keuze is. Dit is een oneerlijke boete op ziek zijn en daarom schaffen we het eigen risico af.

Daarnaast wordt de zorgpremie afhankelijk van je inkomen en dit is gunstig voor mensen met een lager en middeninkomen. Veelverdieners gaan meer betalen, zodat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

ARJAN VLIEGENTHART (NIBUD):

‘EEN DERDE VAN DE HUISHOUDENS MOET GEDWONGEN KEUZES MAKEN’

Dat een minimuminkomen voor sommige groepen niet genoeg is om van rond te komen, concludeerde het Nibud in 2020 al. Nu blijkt dat maar liefst een derde van de Nederlanders serieus in de problemen komt met hun huishoudboekje. Dat heeft ingrijpende gevolgen voor de hele samenleving. De nood is hoog. Nibud-directeur Arjan Vliegenthart - die in een vorig leven SP-wethouder was in Amsterdam - heeft wel een paar ideeën.

› Wat is jullie beeld van de problemen waar mensen in verkeren?
‘We zien twee dingen gebeuren. Er is een groep die het al heel lang moeilijk heeft met rondkomen, en die er niet meer in slaagt om alle rekening te betalen. Zij moeten snijden in de meest basale dingen. Dat betekent in gezond eten, de laatste sociale activiteiten of de laatste keer met het openbaar vervoer.’ Dan is er een nieuwe groep die in de problemen komt door de gestegen prijzen van energie en boodschappen. Bij die groep valt vaak nog wel wat te bezuinigen. Als je genoeg geld hebt voor drie streaming-abonnementen - zeg Amazon, Netflix en Disney+ - dan kun je er best eentje schrappen. Maar deze groep maakt nu voor het eerst mee dat ze gedwongen worden om keuzes te maken. Bij elkaar gaat dat dus om een op de drie Nederlanders.’

› Dat is veel!
‘Ja, dat is echt heel veel. En dat zeggen wij niet alleen, we horen bijvoorbeeld ook van de energiebedrijven dat een groot deel van de mensen hun maandbedrag te laag heeft ingesteld. Nu is het zomer, dan merk je het niet zo, maar het grote energieverbruik zit in de winter. Op allerlei manieren zien we dat mensen veel meer aan het puzzelen zijn, en dat de groep voor wie de puzzel niet meer te leggen is, groeit. Het Centraal Planbureau heeft een stresstest gedaan, daaruit bleek dat het om 1,2 miljoen huishoudens gaat. Dat is zorgwekkend.’

› Wat gebeurt er dan?
‘In eerste instantie zie je er misschien niet zo veel van, mensen zijn ontzettend creatief. Het idee dat mensen met een laag inkomen onverantwoord met hun geld omgaan, is echt niet waar. Ze kunnen vaak heel lang rondkomen van weinig geld, maar op een gegeven moment gaat het echt mis. Dan komt er een naheffing voor de energierekening, of de koelkast of de televisie gaat kapot, iets in de categorie ‘domme pech’, en dan gaan ze kopje onder. Ze hebben niet meer de reserves om dat zelf op te vangen, en dan gaan ze schulden opbouwen. Het duurt even voordat we die problemen terugzien in de schuldencijfers.’

› Wat betekent dat?
Worden mensen dakloos?
‘Ik verwacht nog niet dat we nu een grote golf krijgen van huisuitzettingen de komende tijd. Heel veel corporaties begrijpen best dat ze

‘Een gebrek aan geld vertaalt zich door naar allerlei andere elementen van het leven’

dat nu niet moeten doen. En je mag hopen dat ook aan het eind van het jaar er niemand wordt afgesloten van de stroom - minstens zo'n belangrijk element. Dus nee, mensen worden niet meteen dakloos, maar ze krijgen wel zorgen. Ze worden vaker ziek en ze gaan daarom vaker naar de huisarts. Ze zijn minder productief op het werk, en ze kunnen minder goed meedoen in de samenleving. En je ziet dat het doorwerkt. Een gebrek aan geld vertaalt zich door naar allerlei andere elementen van het leven. Kinderen die thuis weinig geld hebben, hebben minder ruimte in hun hoofd om goed te leren. Ouders die veel stress hebben, kunnen minder goed opvoeden. Dat zien we als samenleving wel, en dan zetten we de school in, of Jeugdzorg, maar het onderliggende probleem, de geldstress, blijft buiten zicht. En los van het persoonlijke leed van mensen, kost het de samenleving heel veel arbeidskracht, maar ook zorg.’

› Hoe moeten we dit probleem oplossen? Wie is daar als eerste verantwoordelijk voor?

‘Gemeenten hebben een belangrijke rol gekregen, bijvoorbeeld in het uitkeren van de eenmalige energietoeslag van €1.300 die de regering heeft toegekend. Maar de mensen die wel een baan hebben maar toch in de knel komen, zijn eigenlijk helemaal niet in beeld bij de gemeente. Het is belangrijk dat gemeenten actief op zoek gaan, en dan liefst op een uitnodigende manier. Sommige gemeenten hebben er nog al eens een handje van om heel precies te gaan controleren of iemand wel recht heeft op een bepaalde toeslag, maar dat is nu niet op zijn plaats. Ga op zoek naar wat je kunt doen, en verspil geen tijd aan uitgebreide stroomschema’s waarlangs gewerkt moet worden.’

‘Wat ook moet gebeuren is dat er voldoende geld beschikbaar komt voor de gemeenten om hun werk goed te doen. Ik geloof oprecht dat gemeenten dichter bij mensen staan dan het Rijk, en dat zij beter kunnen bepalen wat er nodig is. Maar tegelijkertijd is inkomenspolitiek een nationale aangelegenheid. Die principes kunnen in de praktijk botsen. Aan de ene kant moet het niet uitmaken in welke gemeente je woont, aan de andere kant hebben gemeenten ruimte nodig voor maatwerk. Daar heeft de landelijke politiek nog wel een belangrijke slag te slaan, de basis is op een aantal terreinen ook niet op orde. Dan worden gemeenten gedwongen om het ene gat met het andere te vullen.’

› Je hebt gepleit voor een nieuw toeslagenstelsel. Waarom is dat nodig?

‘Het toeslagenstelsel dat we nu hebben, is veel te ingewikkeld. Mensen weten niet dat er ondersteuning voor ze is, ze kunnen het niet aanvragen, of ze durven het niet. De overheid probeert heel nauwkeurig de juiste groepen te bereiken en precies iedereen daarin de juiste toeslag te geven. Die ambitie moeten we loslaten. Mensen moeten weten waar ze aan toe zijn. Er moet een systeem komen waarmee mensen de regie kunnen houden over hun geld en daarmee over hun leven, in plaats van dat je ze langs allerlei loketten stuurt en er een dagtaak bij geeft

om dat op een goede manier te doen. Daarmee wordt het toeslagenstelsel wat minder specifiek, maar ook minder duur, want die nauwkeurigheid kost ook gewoon heel veel.'

› Ik verwacht dat onze SP-wethouders zullen doen wat ze kunnen. Wat kunnen onze raadsleden doen?
'Ze kunnen vragen stellen aan het gemeentebestuur, maar het is ook heel belangrijk om verhalen van mensen te verzamelen. Deze crisis moet een gezicht krijgen, het moet duidelijk worden dat je ook in de problemen kunt komen als je een baan hebt en een modaal salaris verdient. Die verhalen moeten verteld worden, ook om bekend te maken welke mogelijkheden er zijn, en waar je hulp kunt krijgen. Dat is het tweede element. Zorg dat mensen ook daadwerkelijk over die drempel heen komen, en gebruik maken van datgene wat er is. Want ondanks dat we het er veel over hebben, is er nog steeds heel veel schaamte. In het Nederlands is het woord 'schuld' dubbel beladen. Schuld zegt iets over de financiën, maar ook over een soort moraliteit, dat het je eigen schuld is. En ik denk dat we door de coronacrisis gezien hebben, en misschien deze crisis ook wel, dat we daarvan af moeten, dat we het wat zakelijker en wat rationeler moeten bekijken.'

Minister Kaag zei, we worden allemaal een beetje armer, en dat is feitelijk een juiste constatering. Maar de vervolgvraag is wel: wie kan er dan nog rondkomen en wie niet? En dat is een ander vraagstuk, waar ook een antwoord op moet kunnen komen. Dat vraagt een andere manier van denken. En daar is natuurlijk echt de politiek als eerste aan zet. Dat is namelijk een verdelingsvraagstuk.'

› Is het voldoende om meer uitkeringen aan te bieden?
'Nee, want het raakt ook werkende mensen, dus je zult het breder moeten trekken. Werkgevers en werknemers zullen goede loonafspraken moeten maken. De woningbouwcorporaties moeten hun woningen gaan isoleren, incassobureaus moeten op een reële manier gaan kijken wat mensen nog kunnen aflossen. Er is politiek veel werk aan de winkel, maar de politiek alleen redt het niet. De hele samenleving zal ervoor moeten zorgen dat dat opgepakt wordt, en dan moet de politiek de regie nemen.'

› Kan de regering de bedrijven dwingen om in actie te komen?
'In Frankrijk heeft Macron ingegrepen in de markt, en een maximale energieprijs ingevoerd. In België betalen mensen met een laag inkomen minder voor hun energie. Ook in Nederland wordt dit debat gevoerd. FNV-voorman Tuur Elzinga pleitte er recent voor dat de prijswet van stal gehaald moet worden. Dat vinden we in Nederland heel spannend, maar het is een mogelijkheid. De nood is hoog, maar welk besluit je neemt, dat is aan de politiek.'

› Is het lastig dat je niet meer zelf aan de politieke knoppen zit?
'We hebben zeven miljoen mensen die elk jaar de website van Nibud bekijken om tips en tricks te krijgen en daar helpen wij hen mee. Dat is belangrijk werk. En op het moment dat wij zien dat het niet meer te doen is voor mensen, ook als ze alles wat wij op de website hebben aangeboden keurig hebben uitgevoerd, dan steken wij onze vinger op. Er is een uitspraak die wordt toegeschreven aan oud-aartsbisschop Desmond Tutu: 'er komt een moment waarop je moet stoppen om mensen uit de rivier te halen, maar stroomopwaarts moet gaan kijken waarom ze in de rivier vallen.' Dat is in de huidige context voor het Nibud een spannende, maar belangrijke taak.' •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

'De nood is hoog, het is aan de politiek om een besluit te nemen'

BANDEN AANHALEN OVER DE GRENS

SP-DELEGATIE BEZOEKT NOORDRIJN-WESTFALEN

Het is vrijdagmorgen en hartje zomer, en 10 SP'ers hebben zich verzameld in het moderne kantoortje van zusterpartij Die Linke in de binnenstad van Dinslaken, midden in het Ruhrgebied. Behalve gemeenteraadsleden en leden van de districtsraad van de Kreis Wesel, heeft Die Linke ook ambtenaren uitgenodigd, en medewerkers van de politieke instituten, waaronder de Rosa Luxemburg-stichting. Het is de start van een werkbezoek aan Noordrijn-Westfalen. Om kennis uit te wisselen, maar vooral ook om de banden met de socialisten aan de andere kant van de grens aan te halen.

VANUIT DE SP is het merendeel van de aanwezigen statenlid, vooral uit provincies die grenzen aan Duitsland. Oscar van Raak uit Breda hoopt inspiratie op te doen voor het verkiezingsprogramma van de Brabantse statenfractie. Daarnaast brengt hij verhalen mee uit de Eerste Kamerfractie en de Raad van Europa, waar hij voor Tiny Kox werkt. Partijsecretaris Arnout Hoekstra is ook aanwezig, samen met Robert Brand, medewerker van het Internationaal Secretariaat van de SP.

Het mijnterrein

Het goedkope vervoersticket van de Deutsche Bahn komt voor deze reis goed van pas, en de eerste excursie gaat naar het Ledigenheim, een voormalig pension voor ongehuwde mijnwerkers. Met het sluiten van de mijnen verloor het zijn functie, en de gemeente stak er miljoenen in om er een bedrijfsverzamelgebouw van te maken. Even verderop, op het terrein van de mijnen zelf, staan de oude kantoren, waar nieuwe bestemmingen voor gezocht zijn. Sommige staan vers geschilderd op het punt van heropenen, andere tonen vooral nog hun roestige verleden, en worden gebruikt voor feestjes en trainingen.

Het mijnterrein in Dinslaken-Lohberg wordt nog volop ontwikkeld. Delen van de oude kolenindustrie zijn nog zichtbaar.

Wie in Duisburg-Marxloh niet slaagt om de gedroomde bruidsjurk te vinden, die slaagt nergens.

Onder het genot van een groot glas koud bier gaat de discussie over politiek nog even verder.

'Wat heeft de regering van Noordrijn-Westfalen gedaan om het sluiten van de mijnen op te vangen?', vraagt Marc van Caldenberg, die voorzitter is van de SP-statenfractie in Limburg. Sascha Wagner is fractievoorzitter voor Die Linke in het district Wesel en antwoordt dat dit behoorlijk veel is: 'Om te beginnen hebben ze ervoor gezorgd dat de mijnwerkers vervroegd met pensioen konden', vertelt Wagner. 'Wie liever wilde blijven werken, kon zich laten omscholen. Verder is er al gauw nagedacht over alternatieve werkgelegenheidsprojecten.' 'Het mijnterrein bestaat ook nog steeds,' vult Reiner Weiß, ambtenaar van de gemeente Duisburg, aan, 'de metershoge schachttoren is bijvoorbeeld nog goed zichtbaar.' 'Dat is in Nederland wel anders gegaan,' vertelt Van Caldenberg, 'daar zijn de koempels afgekeurd en in de sociale werkvoorziening terechtgekomen. Van de mijnen is vrijwel niets meer over.'

Hoewel Die Linke blij is met de nieuwe economische groei in de regio, zien de raadsleden nog wel punten voor verbetering. De bepaald niet rijke, en veelal Turkse bevolking heeft weinig aan de herinrichting van het terrein. Het werk is meer geschikt voor studenten die een bijbaantje zoeken. De nieuwe appartementen zijn helemaal onbetaalbaar. Het grote geld heeft zijn kans schoon gezien, zonder veel aandacht voor de mensen die er jarenlang hard hebben gewerkt. Gentrificatie, heet dat met een mooi woord.

Bruidsmodemekka

's Avonds in Duisburg wordt het gezelschap rondgeleid in het Landschapspark Duisburg Noord: een openbaar park rondom de ruïnes van een hoogovencomplex dat in 1985 werd stilgelegd. Indrukwekkend is het zeker, maar ook hier is een gevulde portemonnee wel een vereiste.

Het contrast met de wijk Duisburg-Marxloh, waar de reis op zaterdagochtend naartoe voert, is groot. De eerste bruidswinkel ontlokt bij een enkeling een glimlach, bij de tweede plagen de reisgenoten elkaar over de juiste maat en de juiste gelegenheid, maar als het gezelschap de Weselerstraat inslaat, valt iedereen stil. Dit is de Bruiloftsmijl, waar zo'n 120 winkels zitten met bruidsmode. Erkan Kocalar, fractievoorzitter van Die Linke in Duisburg

‘Het grote geld heeft zijn kans schoon gezien’

en zelf van Turkse afkomst, was hier tot voor kort wethouder. Net als Dinslaken heeft ook Duisburg een grote Turkse gemeenschap, en het is deze bevolkingsgroep die verantwoordelijk is voor dit plaatselijke bruidsmodemekka.

‘Duisburg heeft een zware economische tijd gehad’, vertelt Kocalar, ‘en er was veel werkloosheid onder de Turkse werknemers. Je handje ophouden doe je bij ons niet, en dus zijn veel mensen een eigen bedrijf begonnen. Negen van de tien keer zijn dat familiebedrijven. Langzaamaan is dat uitgegroeid tot een trekpleister met internationale allure.’ Ondanks het succes is Kocalar niet tevreden over de steun van de gemeente. ‘Je zou hier veel meer mee kunnen doen’, zegt hij. ‘De gemeente zou nog veel meer bedrijvigheid kunnen aantrekken. Daarmee zou je de Turkse bevolking ook veel meer kunnen binden aan de Duitse samenleving.’

Oude bloedgroepen

’s Avonds in Düsseldorf gaat het gesprek over de verschillen tussen de SP en Die Linke. Die Linke worstelt met tegenvallende verkiezingsresultaten. De discussies binnen die partij lopen vaak langs de lijnen van de oude bloedgroepen. In het voormalige Oost-Duitsland was Rusland een bondgenoot en nog steeds wordt er verschillend naar het land gekeken. Wat ook speelt is de discussie over klimaatverandering: je kunt wel vinden dat Duitsland van het gas af moet, maar met name in de nieuwe deelstaten is de armoede in grote delen van de samenleving goed voelbaar. Wie zal die ommekeer betalen? Deze debatten gaan er niet altijd even zachtzinnig aan toe. De nieuwe partijvoorzitter, Martin Schirdewan, die ook al voorzitter is van de Europese Linkse fractie in het Europees parlement, wacht een pittige klus.

Aachen

De laatste reisdag, een zondag, begint met een vroege treinreis naar Aken. Aken is na de Tweede Wereldoorlog bijna van de grond af opgebouwd uit al het puin, maar anders dan veel andere steden is het toen nauwelijks ingericht op brede verkeersstromen. Die Linke steekt veel energie in een groene inrichting van de stad: de auto’s moeten eruit en de wandelaar moet de ruimte krijgen. Ook de fietser moet gemakkelijk de stad uit kunnen, naar de groene omgeving van de stad - en naar Nederland. Vaals ligt amper 5 kilometer verderop, Heerlen slecht 15 kilometer. Toch is de grens nog steeds de grens. Marc van Caldenberg pleit voor een intercityverbinding naar Aken. ‘Nu gaat er alleen een boemeltje van Aken naar Heerlen, dat is jammer. Een sneltrein van Amsterdam naar Aken zou de regio enorm kunnen helpen. Emile Roemer heeft daar in zijn tijd als burgemeester veel goed werk verricht. Op papier weet de Nederlandse overheid dat wel, maar in de praktijk komt er toch weer niets van terecht.’ Heel optimistisch zijn de kameraden van Die Linke niet. ‘Voor ons zou het een goed idee zijn,’ zegt Marc Beus, raadslid in Aken, ‘maar Aken heeft niet zo veel invloed op de plannen rondom het verkeer in deze deelstaat. Er is jarenlang veel te weinig geld in het spoor gestoken. Nog los van het feit dat het lastig is om een intercity door Aken te laten rijden.’

Visitekaartjes worden uitgewisseld, een laatste stuk Kuchen wordt gegeten, en dan gaat het huiswaarts. Voor Marc van Caldenberg en René van der Valk is het de kortste thuisreis ooit. Arnout Hoekstra, die terug moet naar Vlaardingen, is flink wat langer onderweg. •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

HET INTERNATIONAAL SECRETARIAAT

‘Het is belangrijk om dit soort contacten te leggen’, zegt SP-partijsecretaris Arnout Hoekstra over het werkbezoek. ‘Nu we niet meer in het Europees Parlement zitten, is het niet meer vanzelfsprekend dat we contact hebben met de linkse partijen in onze buurlanden. Binnen de SP is het de taak van het Internationaal Secretariaat om die contacten te leggen en warm te houden. Gelukkig is daarvoor ook geld beschikbaar vanuit de overheid, en daarmee kunnen we ook een medewerker betalen. Maandelijks hebben we een stafoverleg met de SP’ers die nog in Brussel werken, de vroegere medewerkers van onze Europarlementariërs. Zo heeft de SP een goede bijdrage kunnen leveren aan het Europese Burgerinitiatief *Geen Winst op de Pandemie*, waar Marc Botenga van de Belgische PVDA in het Europees Parlement een grote rol in gespeeld heeft. Ook bij de campagne over de arbeidsomstandigheden bij Amazon hebben we kunnen aanhaken’

Vriendschapsrelatie

‘Dit werkbezoek verstevigt de banden tussen de SP en de Duitse zusterpartij Die Linke. Een paar jaar geleden bezocht een delegatie van Die Linke de SP, vanwege Corona heeft het fysieke tegenbezoek op zich laten wachten. De lockdown heeft het eigenlijk wel gemakkelijker gemaakt om videobijeenkomsten te organiseren. Het contact leggen is dus niet zo’n probleem, maar als je een vriendschapsrelatie wilt opbouwen, dan helpt het wel om wat meer tijd met elkaar door te brengen.’

‘Behalve met de directe buren hebben we ook veel contact met de Scandinavische partijen, met name met de Denen. Ook met La France Insoumise, de beweging van de Franse Jean-Luc Mélenchon, hebben we goed contact. Sinn Féin heeft het erg druk met hun verkiezingsoverwinningen in Ierland, daar willen we graag van leren. Omgekeerd is er ook belangstelling voor wat wij doen. Het langs de deuren gaan om te weten wat er speelt, en met de mensen samen actie te voeren, dat is wel onze kracht, dat wordt internationaal ook wel gezien.’

‘Het volgende wat we gaan doen, is met een kleine afvaardiging naar Manifiesta, het jaarlijkse festival van de PVDA/PTB. Dat valt dit jaar op 17 september, gelijk met ons eigen Prinsjesdagprotest, dus dat doen we dit jaar wat minder grootschalig, Daarna gaan we op bezoek naar Straatsburg, om Tiny Kox aan het werk te zien in de Raad van Europa, en een bezoek te brengen aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Verder zijn we in gesprek met Die Linke in Berlijn, die heel interessante dingen hebben gedaan met volkshuisvesting. Met onze Belgische collega’s willen we graag spreken over de verontreiniging van de Hedwigepolder.’

> SP SUCCES: MEER MENSEN IN THOLEN RECHT OP SOCIALE REGELINGEN

Per gemeente verschilt het hoeveel je mag verdienen om recht te hebben op minima-regelingen. Hiervoor wordt gekeken naar je inkomen ten opzichte van het sociaal minimum. In Tholen heeft de SP-fractie met een raadsvoorstel deze drempel weten te verruimen naar 130% van het sociaal minimum. Dit betekent dat nu veel meer inwoners van de gemeente recht hebben op de ondersteunende regelingen. Zeker geen kleine prestatie van deze SP'ers en erg belangrijk voor alle mensen die hun kosten nu enorm zien stijgen. •

Beeld Omroep Tholen TV/Cannect BV

fractievoorzitter Theo Korevaar, SP Tholen

foto SP Vlissingen

> STEUN VOOR DE NS-STAKERS

In Zutphen, in Gouda, in Maastricht, in Vlissingen, overal in het land gingen SP'ers naar het station om de stakende spoorwegmedewerkers een hart onder de riem te steken. Met flyers, taart en koffie toonden de SP'ers hun steun voor de eisen van de stakers.

Het cao-aanbod dat de NS heeft gedaan, is door 95% van de vakbondsleden weggestemd. De vakbonden willen dat de salarissen meestijgen met de inflatie, plus 100 euro bruto per maand voor alle medewerkers. Ook moet het minimumloon 14 euro worden. Ze hopen dat de NS daarmee weer een aantrekkelijke werkgever wordt. •

foto Anouk Pross

> MELDPUNT VERPLEEGHUISZORG GESTART

Dat het niet goed gaat in de ouderenzorg, is bekend. Er is onvoldoende personeel, en de werkdruk is slopend. Het personeel staat regelmatig met te weinig mensen. Sommige medewerkers werken in hun eigen tijd door om toch goede zorg te kunnen verlenen en de eenzaamheid een beetje te verlichten, maar steeds meer mensen twijfelen of ze het nog wel kunnen volhouden.

Onze ouderen verdienen de beste zorg. Daar wordt in de verpleeghuizen keihard voor gewerkt. Maar het kabinet Rutte 4 gaat nog eens 400 miljoen euro op de verpleeghuiszorg bezuinigen. Het werk kan wel met minder zorgmedewerkers gedaan worden, stelt het kabinet.

De SP denkt dat ouderen geen bezuinigingen maar juist investeringen verdienen. Daarom zijn Lilian Marijnissen en Maarten Hijink en meldpunt gestart. Werkt u in de verpleeghuiszorg of heeft u familie in een verpleeghuis wonen? Doe mee en deel uw ervaring bij ons meldpunt.

Voor Prinsjesdag, als het kabinet de plannen voor het komend jaar presenteert, presenteert de Tweede Kamerfractie de resultaten en maken ze het kabinet duidelijk wat er nodig is voor goede zorg. •

foto's Cees Wouda

> TENTOONSTELLING 'WEGGECIJFERD. TERUGGEVOCHTEN.' GEOPEND IN UTRECHT

Na Rotterdam is nu Utrecht aan de beurt om aandacht te geven aan de foto's die Bert Teunissen maakte voor het boek 'Weggecijferd. Teruggevochten' over ouders in het toeslagenschandaal. Acht levensgrote foto's van slachtoffers en hun verhalen staan nog tot 19 september midden op het centraal station. Waar de gemeente Den Bosch onlangs de tentoonstelling nog verbood vanwege de SP-logo's, had Utrecht gelukkig geen bezwaar.

Fotograaf Bert Teunissen vertelde dat hij het boek in zes weken had gemaakt, en dat de ervaring zo overweldigend was geweest dat hij er nachten van wakker lag. Hij was daarom maar begonnen om de verhalen op te schrijven, en de ellende een beetje te kunnen verwerken. Het boek is op een speciale manier gebonden, zodat de foto's zichtbaar worden wanneer het boek van rechts naar links wordt doorgebladerd. Andersom zijn de dossiernummers zichtbaar.

Renske Leijten, die een centrale rol heeft gespeeld in het onthullen van het schandaal, bood een exemplaar van het boek aan aan de voorzitter van de Utrechtse SP, Jaswinder Singh. Singh zei zich vereerd te voelen, maar ook boos en verdrietig over wat de slachtoffers is overkomen. •

> PRIKKELENDE ACTIE IN HELMOND

SP Jongeren in Helmond zijn daar de wijk Brouwhuis ingegaan om zwerfvuil op te ruimen. Voor veel bewoners is het rondslingerende vuil een doorn in het oog. Met de actie wilden de jongeren aandacht vragen voor het probleem en de gemeente laten zien hoe het beter kan. •

foto SP Helmond

> SP FLEVOLAND MAAKT OV GOEDKOPER

Als overal de prijzen stijgen, zou je hopen dat de overheid het openbaar vervoer juist betaalbaar maakt. In Flevoland deden ze juist het tegenovergestelde. Daar werden de prijzen van de Altijd Vrij abonnementen van Connexxion met maar liefst 10% verhoogd. Deze verhoging raakt vooral leerlingen die van het vervoer afhankelijk zijn om op school te komen en de mensen die geen auto bezitten.

De provinciale fractie van de SP liet dit niet zomaar gebeuren en diende een voorstel in om de prijzen te verlagen. En met succes! Een grote meerderheid van de Provinciale Staten steunde het voorstel om de tarieven vast te zetten. Mocht het de verantwoordelijke gedeputeerde niet lukken om dat te doen dan worden abonnementhouders alsnog gecompenseerd voor de verhoging. Een mooi resultaat waarmee de OV-reizigers in Flevoland enorm geholpen zijn. •

> ACTIEBINGO'EN IN STICHTSE VECHT

Bingo'en als actiemiddel: de SP in Stichtse Vecht heeft altijd originele ideeën. Zo'n 50 ouderen kwamen op woensdag 17 augustus naar de gratis actie-Bingo die de SP samen met de Katholieke Bond van Ouderen (KBO) en een boel vrijwilligers georganiseerd had in Breukelen. De prijsjes werden geschonken door lokale ondernemers. Op de actie-bingo in Maarssen, twee weken later, was het aantal deelnemers al verdubbeld. Het signaal is duidelijk: de bingo-avonden moeten blijven.

Maar het college van VVD, Lokaal Liberaal, Streekbelangen en D66 is van plan om de welzijnslocaties in Breukelen en Maarssen te sluiten en zo €80.000 te bezuinigen. De ouderen moeten maar naar een restaurant, waar de prijzen veel hoger liggen.

Senioren in verzet

SP-Raadslid Tineke de Vries, die in maart in de gemeenteraad gekozen werd, maakt zich hard voor de senioren in de gemeente. 'De gemeente heeft een opdracht van het Rijk,' zei de Vries in haar toespraak op de bingomiddag, 'namelijk om in welzijn te voorzien. Om maar te zwijgen van de morele verplichting. Maar de gemeente keert u de rug toe, want welzijn is te duur. Maar de ouderen in Stichtse Vecht willen niet naar huis gestuurd worden om daar in alle eenzaamheid te gaan zitten verpieteren. Daarom zeg ik: laat je niet stilletjes achter de geraniums drukken. Stamp met je voeten, klap in je handen, sla op tafel. Senioren, laat je horen!'

Al in juli diende de SP een motie in om de drie locaties open te houden, maar daarvoor was geen meerderheid in de raad. Toch is duidelijk dat de kwestie nog niet van tafel is, want de wethouder huurde een (duur!) extern adviesbureau in dat toch nog eens met iedereen om tafel moet. Begin september wordt er een informatieve commissievergadering gehouden. De SP heeft zich vastgebeten, en laat voorlopig niet meer los. •

foto SP Stichtse Vecht

CAMPING SANDEVOERDE VIERT FEEST

SUCCES IN STRIJD TEGEN ROOFINVESTEERDERS

OP CAMPING SANDEVOERDE hadden de recreanten een goede reden voor een feestje: met succes hebben zij, samen met de SP, gestreden voor het behoud van het vakantiepark. Een speciale geschillencommissie sprak zich uit in het voordeel van de recreanten en tegen de roofinvesteerders. Kamerlid Sandra Beckerman ging namens de SP naar het park om dit succes te vieren.

Niet uniek

De poging om camping Sandevoerde op te kopen en de huidige recreanten te verdrijven is helaas niet uniek. Overal in het land worden campings en vakantieparken opgekocht om er luxe vakantiehuisjes en vakantievilla's te bouwen. Mensen met een stacaravan of chalet, die er vaak al decennia komen, krijgen te horen dat hun plek verdwijnt. Poen gaat hierbij vaak boven fatsoen.

Samen met de recreanten voert de SP al lange tijd actie om dit te stoppen. SP Tweede Kamerlid Sandra Beckerman: 'Het succes dat de recreanten op Sandevoerde nu hebben geboekt geeft hoop. Actievoeren heeft zin! Dit smaakt naar meer.' De SP feliciteert de recreanten en denkt met hen over de nodige vervolgstappen. 'Het Zandvoortse succes is een opsteker. Nu moeten we samen zorgen dat ook andere recreanten gaan winnen.'

PERSOONLIJKE VERHALEN

De Tribune was op camping Sandevoerde om de feestelijke dag te filmen. Benieuwd naar de persoonlijke verhalen van de recreanten die hun strijd hebben gewonnen? Scan dan de QR-code of ga naar onderstaande link om de video te bekijken.
vimeo.com/spnl/sandevoerde

foto's Maurits Gemmink

HUISARTSEN OP DE BRES VOOR GOEDE ZORG

‘DE HUISARTS VERLIEST DE REGIE’

De ‘verscheurkalender’ van huisarts Daisy Pors staat bomvol voorbeelden van onzinnige bureaucratie. De anekdotes zijn niet zelden absurdistisch, maar ook pijnlijk herkenbaar voor vakgenoten van Pors die al langer het gevoel hebben te verzuipen. Pors: ‘Als de huisarts omvalt, waar moet de patiënt dan heen?’

‘NA HET VERSCHIJNEN van de kalender ben ik overladen met steunbetuigingen’, vertelt Pors in haar praktijk in de Haagse Archipelbuurt. ‘Ik heb maar twee kritische reacties gehad. Een kwam van een patiënt die vond dat er te weinig Fokke en Sukke-strips in stonden. De tweede ging over een spelfout.’ Op het bureaublad van Pors’ computer is te zien dat minister van Volksgezondheid Ernst Kuipers haar praktijk heeft bezocht om de verscheurkalender in ontvangst te nemen.

Wie rap door de verscheurkalender bladert, ziet hoe de blauwe golven onderaan de omslagpagina langzaam maar zeker opstijgen. Op de allerlaatste pagina’s is geen tekst, maar een ronddrijvende stethoscoop te zien. De opmaak staat symbool voor de huisarts die dreigt te verzuipen in onzinnige bureaucratie. Pors schat in dat zo’n dertig procent van haar werkweek wordt gevuld met administratieve taken die niet nodig zouden moeten zijn: ‘Veel huisartsen om mij heen riepen al langer dat ze wel een kalender konden vullen met voorbeelden uit de praktijk. Ik ben daar vervolgens mee aan de slag gegaan.’ Elk praktijkvoorbeeld in de verscheurkalender wordt vergezeld van een concreet voorstel om de huisartsenzorg minder bureaucratisch te maken.

Absurde anekdotes

De anekdotes in de verscheurkalender zijn niet zelden ronduit absurd. Denk aan de patiënt die telkens weer een nieuw briefje van de huisarts nodig heeft om een nieuwe borstprothese te krijgen (‘... net alsof die amputatie er vanzelf weer aangroeit’, merkt Pors op). Dergelijke voorbeelden laten volgens Pors zien dat het hele systeem – ‘misschien wel de hele politiek in Nederland’ – gestoeld is op wantrouwen. Bovendien groeit de zucht naar bureaucratie volgens Pors naarmate huisartsen te maken hebben met steeds grotere organisaties met almaar wisselende medewerkers, zoals gemeenten en zorgverzekeraars: ‘Dan moeten procedures gestandaardiseerd worden en is er papierwerk nodig, zodat alles controleerbaar is.’

Terwijl de kracht van een huisartspraktijk volgens Pors juist is dat deze dichtbij de patiënt staat: ‘Ik durf eigenlijk wel te zeggen dat ik bijna al mijn vierduizend patiënten ken.’ Help, de huisarts verzuipt!, de groep bezorgde huisartsen waar Pors onderdeel van uitmaakt, pleit in haar manifest onder andere voor kleinere huisartspraktijken. Zo kan er namelijk meer tijd worden uitgetrokken voor de patiënt. Een paar dagen voor de landelijke manifestatie van huisartsen op 1 juli liet minister Kuipers echter in een gesprek met Pors weten niets in praktijkverkleining te zien: ‘Hij vond juist dat we groter moeten denken.’

Flitszorg

Volgens de huisarts sluit deze visie van Kuipers naadloos aan bij die van directeuren van grote spelers in het zorglandschap, zoals het Zorginstituut Nederland en de Patiëntenfederatie Nederland: ‘Zij schetsen een toekomstbeeld van praktijken die steeds massaler worden. De Patiëntenfederatie doet er nog een schepje bovenop en wil praktijken met 60.000 patiënten.’ Pors kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de federatie het ideaal nastreeft van de huisarts als een soort flitsbezorger: ‘Dat je als patiënt belt en er na tien minuten een scooter voor je deur staat. Maar dat is niet haalbaar, we hebben gewoon een huisartsentekort. En dan heb je ook nog de Nederlandse Zorgautoriteit, die in een gesprek heeft aangegeven dat zij het liefst ziet dat huisartsen 50 procent van de ziekenhuiszorg overnemen.’

Instanties zoals de Patiëntenfederatie verwachten door middel van schaalvergroting juist te kunnen snijden in de vaste lasten van huisartsenpraktijken en huisartsen de

‘Ik durf eigenlijk wel te zeggen dat ik bijna al mijn vierduizend patiënten ken’

mogelijkheid te bieden om te specialiseren, zodat er meer kan worden geïnvesteerd in het oplossen van personeelstekorten. Pors betwist dit: 'Uiteindelijk leveren wij goede zorg omdat we maar een half oor nodig hebben. Omdat we de patiënt kennen. Met hele grote praktijken ken je de patiënt gewoon niet meer: daar zit een zekere grens aan.'

'Bovendien wil ik als een patiënt belt zelf de inschatting maken of ik direct aan de slag moet, of beter morgen de tijd voor die patiënt kan nemen', vervolgt zij. 'Als iets spoed heeft, dan doe ik het met liefde direct. Maar het liefst neem ik de tijd voor mijn patiënt. Een patiënt wil ook een ontspannen dokter voor zich.'

Vertrouwensband

Ook denkt ze dat kleinere praktijken er juist aan bij kunnen dragen dat patiënten minder vaak onnodig in de avonduren en weekeinden naar de huisartsenpost gaan. 'Ik ken mijn patiënten goed, want heb in deze buurt gewoond en mijn voorganger is er ook nog steeds. Zij bezoeken veel minder vaak de huisartsenpost dan de gemiddelde patiënt. "Dan heb ik zo'n vreemde dokter, dat wil ik niet", hoor ik dan. Mensen vinden dat vaste gezicht nu eenmaal fijn', constateert Pors.

Ze snapt ergens wel dat de wat jongere patiënt, die niet snel geneigd is om de deur van de huisarts plat te lopen, minder waarde hecht aan dat vaste gezicht. Maar, vervolgt Pors: 'Het zou toch een verarming van het vak zijn als mensen telkens bij een andere huisarts komen. Want juist de contacten op het moment dat er nog niets ernstigs aan de hand is helpen ons om later te signaleren of iets wel of niet pluis is. Juist die contacten, bijvoorbeeld als ik een spiraaltje bij iemand inbreng, zorgen ervoor dat ik een vertrouwensband opbouw met de patiënt. Die vertrouwensband heb je keihard nodig op het moment dat iemand zestig, zeventig of tachtig is.'

Op het bordje van de huisarts

De bureaucratische rompslomp die in de verscheurkalender wordt omschreven komt niet zelden vanuit een andere zorginstelling op het bordje van de huisarts terecht. Denk bijvoorbeeld aan de ziekenhuismedewerker die de huisarts vraagt of deze even met een andere poli in nota bene hetzelfde ziekenhuis wil bellen. Of de GGZ-instelling die wil dat de huisarts een patiënt benadert die niet reageert op uitnodigingen.

Volgens Pors heeft dit onder andere te maken met de rol van de zorgverzekeraars: 'Zorgverzekeraars Nederland zegt niet verantwoordelijk te zijn voor deze extra bureaucratie en wijst naar het ziekenhuis. Maar iedere verzekeraar heeft bijvoorbeeld eigen regels voor verwijzingen. Dus dan krijg je dat ziekenhuizen standaard uitgaan van de strengste voorwaarden. Het zijn de ziekenhuizen die dat doen, maar de verzekeraars die dat veroorzaken. Want als ziekenhuizen niet de regels van de verzekeraars naleven, kunnen zij te maken krijgen met hoge terugvorderingen.'

Zwitsers zakmes

Sommige huisartsen die het gevoel hebben langzaam te verzuipen omschrijven hun rol ook wel als 'het duizenddingendoekje van de gezondheidszorg'. Volgens Pors kun je dit ook met een positieve bril bekijken: 'Zie ons misschien meer als Zwitsers zakmes. Wij kunnen heel veel en daar ben ik heel trots op!'

'En het fijne is', vervolgt Pors, 'als ik iets niet kan, dan kan ik doorverwijzen. Maar wat er nu gebeurt is dat iedereen ontdekt: die huisarts die kan alles, dus daar kan nog wel wat bij. Want wij leveren ondertussen 95 procent van de zorg voor 5 procent van het budget. Dus we doen waanzinnig veel voor waanzinnig weinig geld. Maar als alle spelers in het zorgveld zeggen: dat kan de huisarts wel doen, want dan is het goedkoper... Ja, dat gaat niet.'

Wat de huisarts misschien nog wel het meeste dwarszit, is dat haar nooit gevraagd is of zij wel uit de voeten kan met al die extra taken: 'Er is niemand die mij gevraagd heeft of ik het oké vind om straks weer de nieuwe coronavaccinatiebrieven te versturen. Uit een enquête van de Landelijke Huisartsenvereniging blijkt dat een overgrote meerderheid van de huisartsen geen hulp meer wil bieden bij de volgende ronde covidvaccinaties. Deze wens is ook doorgegeven aan minister Kuipers. Waar het in essentie om gaat is dat de huisarts de regie verliest over zijn of haar werkinvulling. En daardoor stappen mensen uit het vak.'

‘Huisartsen leveren 95 procent van de zorg voor 5 procent van het budget’

Motie van wantrouwen

Volgens Pors was de komst van de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza), die op 1 januari in werking is getreden, voor veel huisartsen de druppel die de emmer deed overlopen. Deze wet om fraude tegen te gaan heeft tot gevolg dat alle zorgaanbieders, groot en klein, een jaarrekening en accountantsverklaring moeten inleveren, evenals een ingevulde vragenlijst over de bedrijfsvoering.

Pors: ‘Het komt op mij over als een extra richtlijn om te controleren of ik mijn tijd wel goed besteed. Dat vind ik wel heel pijnlijk. Bovenop alle verantwoording die we aan de zorgverzekeraars moeten afleggen, moeten we ons nu ook nog eens aan de overheid gaan verantwoorden. Nadat wij ons in allerlei bochten moesten wringen om mensen te vaccineren tegen covid voelt dit als een extra motie van wantrouwen.’ Ze wijst erop dat fraude juist erg weinig voorkomt in huisartspraktijken.

Iedereen een huisarts?

Dit vooruitzicht van nog meer bureaucratie gaf veel huisartsen het laatste duwtje om tijdens een landelijke actieweek, die op 1 juli uitmondde in een drukbezochte demonstratie in Den Haag, de barricades op te gaan. Voor Pors is juist de liefde voor haar vak een belangrijke reden om in actie te komen en samen met andere huisartsen met initiatieven zoals de verscheurkalender te komen: ‘Wij hebben het allermooiste vak. Ik barst van de energie en geniet van mijn werk. Dat is ook waarom ik op de barricades sta. Ik wil dit werk kunnen blijven doen.’

‘Iedereen een huisarts’, luidde het motto van de actieweek die van 27 juni tot en met 1 juli plaatsvond. Maar volgens een onderzoek uit 2018 van het instituut Nivel is dat motto in de toekomst helemaal niet zo vanzelfsprekend. Onder andere door de vergrijzing, de toegenomen werkdruk en de verwachte uittocht van huisartsen die met pensioen gaan zal er volgens Nivel over vijf jaar in het donkerste scenario enkel in Amsterdam en Zuidwest-Gelderland geen sprake zijn van een huisartsentekort. In sommige regio’s zou het tekort kunnen oplopen tot wel vijftig procent.

Pors: ‘Kuipers waarschuwt dat het huisartsentekort nog groter wordt als wij meer tijd aan de patiënt willen besteden. Maar ik denk juist dat we door de zure appel heen moeten bijten. En dat gaat in de eerste instantie tijd en geld kosten. Als je tijd investeert wordt de vertrouwensband met de patiënt beter en heb je in de toekomst minder woorden nodig om iemand gerust te stellen. Een onderzoek in Boxmeer heeft aangetoond dat huisartsen die meer tijd kunnen maken voor hun patiënten ook minder hoeven door te verwijzen naar het ziekenhuis.’

Handdoek in de ring

Als daarnaast het mes wordt gezet in onzinnige taken, zoals Pors in haar kalender omschrijft, dan weet zij zeker dat parttime werkende huisartsen met alle liefde meer zouden gaan werken. ‘Ik heb nu collega’s die zeggen: het is zo druk, dit trek ik niet vijf dagen in de week’, vertelt ze. Het valt haar op dat juist collega’s die erom bekend staan nooit te klagen nu overwegen de handdoek in de ring te gooien.

Pors: ‘De laatste drie jaar is er het nodige veranderd. Dat heeft te maken met die covidvaccinaties en de Wtza. Maar waar drie jaar geleden bij wijze van spreken in een op de honderd brieven van het ziekenhuis een taakje stond, geldt dat nu voor negenennegentig op de honderd. Als de cardioloog, de neuroloog of de psychiater nee zeggen tegen een patiënt, dan komt die bij mij terecht. Maar wat als ik nee zeg? Waar gaat de patiënt dan naartoe? Als de huisarts omvalt, dan is er verder niks.’ •

De verscheurkalender van Daisy Pors is te downloaden via www.helpdehuisartsverzuipt.nl.

tekst Lesley Arp
foto's Wiebe Kiestra

HIJINK: ‘HUISARTSEN ZIJN ZICH HET AFVOERPUTJE GAAN VOELEN’

SP-Kamerlid Maarten Hijink is woordvoerder Zorg, en hij steunt de acties van de huisartsen. ‘Alle problemen die elders in de zorg ontstaan, komen op het bordje van de huisartsen terecht. Er worden verzorgingshuizen gesloten, waardoor mensen thuis moeten blijven wonen, ook als het eigenlijk niet meer gaat. In de geestelijke gezondheidszorg zijn heel veel plekken geschrapt waardoor mensen met psychische problemen nu aankloppen bij de huisarts. Ziekenhuizen vragen om allerlei onzinnige verwijzingen. Die optelsom maakt dat de werkdruk enorm hoog is geworden. De huisartsen zijn zich het afvoerputje gaan voelen.

Ik snap ook niet waarom de Patiëntenfederatie het voorstel van minister Kuipers steunt om steeds grotere huisartsenpraktijken op te tuigen. Dat is precies verkeerd, huisartsen kennen hun patiënten niet meer en gaan dan maar voor de zekerheid allerlei onderzoeken doen.

Daar komt de bureaucratie nog bij waar iedereen gillend gek van wordt. In het huidige systeem kun je heel gemakkelijk fraude plegen. Als ik een stacaravan op m'n erf zet, kan ik een project voor begeleid wonen beginnen. Je ontkomt er niet aan om dat goed te controleren, want er wordt voor miljarden gefraudeerd. Maar je kunt veel beter het vertrouwen geven aan de mensen die er verstand van hebben. De SP zal hier goede voorstellen voor blijven indienen in de Tweede Kamer.’

GRONINGEN TRAPT

ACTIEMAAND AF

‘Kom, we gaan lopen. Respect voor Groningen! Respect voor Groningen!’ Na deze woorden van SP-Kamerlid Sandra Beckerman zet een stoet van ruim 50 wandelaars zich op 16 augustus in beweging op een carpoolplaats iets buiten Huizinge, het dorp waar exact tien jaar eerder de zwaarste gasaardbeving plaatsvond. De tocht voert naar de stad Groningen en is bedoeld om de aandacht te vestigen op de ellende waarin veel Groningers na al die jaren nog verkeren.

DE ERVARINGEN VAN de wandelaars spreken boekdelen. Neem Gretha Medema uit Middelstum. ‘Na Huizinge is ons leven nooit meer hetzelfde geweest. Onze woning moet versterkt worden, maar we wachten al vijf jaar op het versterkingsadvies dat aangeeft wat er moet gebeuren. ‘Heb geduld’, is het enige wat we van de NCG (Nationaal Coördinator Groningen) horen. Wat me echt razend maakt, zijn de verschillen in hoe mensen behandeld worden. Het maakt enorm veel uit in welke groep je huis zit en bij mijn moeder heb ik gemerkt hoe schandalig er met de huurders wordt omgesprongen. Haar huis moest gesloopt worden en dat werd een lijdensweg waarbij we echt voor alles strijd moesten leveren.’

IJzeren containerwoning

Een oudere man uit Kantens loopt vanwege gezondheidsklachten niet mee, maar komt in bij de eerste pauzeplaats in Westerwijtwerd zijn steun betuigen aan de actie: ‘Het vreet aan je. Ons huis moet gesloopt worden. Ze oefenen nu veel druk op ons uit om een jaar of nog langer in een ijzeren containerwoning te gaan zitten, waar het bloedheet wordt. Dat verdom ik.’

Peter de Wekker uit Muntendam kreeg vorig jaar het eerste deel uitbetaald van de schade die hij claimde in 2017 en zit ook al jaren in het versterkingstraject. ‘Het verhaal is nu dat we volgend jaar na de bouwvak aan de beurt zijn voor de opname van wat er moet gebeuren.’

De wandelaars arriveren ‘s middags verhit (het is de laatste dag van de hittegolf) maar goedgemutst op het Groningse Martinikerkhof. Beckerman, die inmiddels gezelschap heeft gekregen van onder andere SP-voorzitter Jannie Visscher, oogt ontspannen. ‘Ja het was warm, maar ik vond het goed te doen. En de anderen ook, volgens mij. De EHBO’ers hebben in ieder geval niet in actie hoeven komen.’

Eisenpakket

De wandeling is de aftrap van een actiemaand, legt Beckerman uit. ‘Ik organiseer de campagne samen met het Groninger Gasberaad en de Groninger Bodembeweging. We beleggen negen bijeenkomsten over verschillende aspecten van het gasdrama: de gezondheidseffecten bijvoorbeeld, of de problemen voor de huurders, de kinderen en het cultureel erfgoed. We sluiten op 15 september af met een avond over de eisen die we stellen en hoe we de macht opbouwen om ze gerealiseerd te krijgen. Het eisenpakket presenteren we vervolgens op 16 september op de Grote Markt in Groningen.’

Beckerman is enorm betrokken bij de Groningers en heeft al veel gesprekken gevoerd over wat daar plaatsvindt. Toch verwacht ze met de geplande bijeenkomsten nog meer boven water te halen: ‘Het klopt dat we al veel weten. Dat het niet werkt om verschillende instituten ieder een klein deel te laten doen; om de gedupeerden willekeurig in verschillende groepen op te delen; om de versterking en de schadeafhandeling uit elkaar te halen, enzovoort. Maar we moeten actie blijven voeren om tot oplossingen te komen.’

‘Het is toch pijnlijk en schandalig dat de ellende tien jaar na Huizinge voor veel gedupeerden nog lang niet voorbij is! Binnenkort starten de openbare verhoren van de parlementaire enquête gaswinning weer, en begin volgend jaar zal het eindrapport verschijnen. Dan volgt een Haags debat over wie er moet opstappen. Maar wat heeft Groningen daaraan? Wij willen met het eisenpakket en de actie de aandacht richten op de wanhoop van veel mensen en op de oplossingen die zij aandragen. Daarnaast hebben we op eerdere bijeenkomsten gemerkt dat het voor mensen belangrijk is te weten dat ze er niet alleen voor staan. Veel gedupeerden voeren een eenzame strijd die hun leven is gaan bepalen. Ze hebben echt steun aan de gesprekken met lotgenoten.’ •

tekst Peter Verschuren
foto Maurits Gemmink

TIEN JAAR NA HUIZINGE

De schok op 16 augustus 2012 bij Huizinge maakte duidelijk dat de gaswinning tot veel zwaardere aardbevingen kon leiden dan eerder voor mogelijk werd gehouden. Wat is er sinds die schok gebeurd? Een overzicht, met dank aan onderzoeker Herman Damveld.

- Er zijn nog 925 aardbevingen geweest, waarvan 164 zwaardere.
- Er is nog 243 miljard kubieke meter gas gewonnen. (Tegen het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen in liet VVD-minister Kamp de gasproductie in 2013 niet verminderen, maar juist sterk opschroeven tot 54 miljard kuub.)
- Vanaf 2012 heeft de gaswinning de staat nog 41 miljard euro opgeleverd.
- Er zijn ongeveer 2500 woningen versterkt. De ‘werkvoorraad’ van panden die versterkt moeten worden of waarvan nog bekeken moet worden of versterking nodig is bedraagt ruim 27.000 stuks.
- Er is sprake van ernstige gezondheidsschade door de stress die gedupeerden ervaren. Volgens onderzoek van hoogleraar Sociale Psychologie Tom Postmes sterven hierdoor jaarlijks mogelijk 16 mensen voortijdig.

Tijdens de zomerschool werd het geleerde meteen goed zichtbaar in de praktijk gebracht.

SP JONGEREN BELEVEN SUCCESVOLLE ZOMERSCHOOL

Meer dan 40 jonge SP'ers kwamen deze zomer in Meppel bij elkaar voor een week vol gezelligheid, scholing en activiteit. De zomerschool van de SP Jongeren was een geslaagde combinatie van theorie en praktijk, en boeiende sprekers. Teun Boskers uit Pekela was één van de deelnemers: 'Er valt voor jongeren nog heel veel te winnen.'

DE GROEP JONGEREN bestond uit SP'ers die al lang bij de partij meelopen, maar ook mensen zoals Boskers, die kortgeleden lid zijn geworden. De vierentwintigjarige Boskers is nu een jaar betrokken bij de SP maar is ook sinds een maand of vijf voorzitter van de afdeling in Pekela. In zijn regio zijn nog niet veel jongeren actief naast zijn vriendin, die hij onlangs ook heeft overtuigd om lid te worden. De kennismaking met zoveel gelijkgestemden was volgens hem dan ook een verademing.

Inspirerende sprekers

Tijdens de zomerschool kwamen verschillende gasten langs om met de jongeren te spreken. Zo kwam Lilian Marijnissen praten over de koopkrachtcrisis, Ron Meyer over klasse en het organiseren van mensen, Mahir Alkaya over het democratiseren van de economie, Linda Vermeulen over de strijd van de vakbond en Lale Gül over onderdrukking van vrouwen en andere minderheidsgroepen.

Voor Boskers waren het Jos D'Haese van de Belgische zusterpartij PVDA en voormalig SP-secretaris Lieke Smits die het meest inspireerden: 'Lieke Smits sprak over hoe je mensen actief krijgt en ze organiseert. In mijn afdeling, waar we zo'n zestig leden hebben, is dat gewoon heel erg bruikbaar. Je hebt dan al een groot percentage actieve mensen nodig om iets van de grond te krijgen. Er valt ook nog een wereld te winnen als we in het noorden meer jongeren actief willen krijgen. Jos D'Haese vertelde over hoe de PVDA in België de dingen aanpakt. Dat is een goede spiegel voor ons als SP, daar kunnen we ook veel van leren over hoe zij bijvoorbeeld mensen aan zich weten te binden.'

Lilian Marijnissen in gesprek met de jongeren over de koopkrachtcrisis.

In Zwolle werd volop actie gevoerd voor de koopkrachtcampagne.

Teun Boskers

‘Sinds ik terug ben van de zomerschool zit ik vol energie’

Geschiedenis en idealen

Het team Opbouw en Opleiding heeft meerdere scholingen gegeven aan de jonge SP’ers, onder andere over de geschiedenis en de idealen van de SP. Ook maakten ze een begin met actieleidersteams waar de jongeren mee aan de slag gaan. Een scholing over het kapitalistische systeem en de kritiek van socialisten gaf ook de nodige verdieping.

Natuurlijk waren het niet alleen maar serieuze zaken waar de jongeren zich mee bezig hielden die week. Er was veel ruimte om gezellig met elkaar een biertje te drinken en ook waren er tal van activiteiten om elkaar beter te leren kennen. Tijdens de gezamenlijke maaltijden werden de activiteiten nog eens goed besproken. Voor deze maaltijden verdiende de kookploeg volgens Boskers veel lof.

In actie

De opgedane kennis en inzichten werden tijdens de zomerschool ook direct in de praktijk gebracht: op de laatste dag was het tijd voor actie. De groep SP’ers reisde af naar Zwolle om daar met de afdeling aan de slag te gaan voor de koopkrachtcampagne. Boskers: ‘We gingen met z’n tweeën deur aan deur. Dan leer je elkaar nog beter kennen. En je hoort ook wat de koopkrachtcrisis betekent voor mensen. Ze zijn echt heel bang dat ze straks de rekeningen niet meer kunnen betalen.’

Naast veel nieuwe kennis en contacten, gaf de zomerschool Boskers ook veel energie: ‘Het heeft mij heel erg gemotiveerd om met deze jongeren op te trekken. De mensen in mijn afdeling zijn ook heel actieve, leuke en aardige mensen maar soms is het ook wel fijn om met leeftijdsgenoten op pad te gaan. Dat maakt je wel weer fanatiek. Sinds ik terug ben van de zomerschool zit ik vol energie om met de koopkrachtcampagne en onze eigen acties bezig te gaan.’

Voor de volgende zomerschool denkt Boskers ook zijn vriendin te kunnen overtuigen om mee te gaan: ‘Ik ben nog flink aan het werk om haar mee te krijgen maar dat gaat me vast lukken. En als de SP Jongeren weer eens iets in het noorden ondernemen dan ben ik er zeker weer bij want ik heb het zo naar mijn zin gehad. Het was echt geweldig!’ •

tekst Xander Topma
foto’s Joshua Versijde

Meer informatie over de activiteiten van de SP Jongeren is te vinden op jongeren.sp.nl

LINKSVOOR ‘ALS IK IETS DOE, GA IK ER HELEMAAL VOOR’

Fanatiek aan politiek en topsport doen en uiterst geduldig bonsaiboompjes bijsnoeien. Voor die opmerkelijke combinatie tekent Michiel van Staaveren uit Enschede. Michiel is 38 jaar en geeft maatschappijleer op havo en vwo. Hij woont samen met zijn vriendin en hun twee kinderen van 1 en 3.

tekst Peter Verschuren
foto Karen Veldkamp

› Als maatschappijleraar draag je bij aan de algemene vorming van je leerlingen. Als SP’er heb je een uitgesproken mening. Hoe combineer je dat?
‘Ik loop er in de klas niet mee te koop dat ik van de SP ben, maar heb dat natuurlijk wel verteld toen ik bij de raadsverkiezingen van maart op de derde plek van de SP-lijst stond. En ja, dan gaan ze je wel een beetje testen, uitdagen. In een klas zat een jongen die politiek actief wilde worden. Hij wilde op de lijst voor Forum. Dat lukte niet, want die deed in Enschede niet mee, maar ik heb hem wel gestimuleerd politiek actief te zijn. Dat vind ik ook mijn taak: het is immers een goede zaak als mensen zich met politiek bemoeien. Ook als het gaat om een partij waar ik helemaal niets mee heb.’

› Je noemt je fanatiek. Hoe uit zich dat?
‘Lang als sporter. Ik heb fanatiek gevolleybald, heb bijvoorbeeld een paar keer meegedaan aan het wereldkampioenschap voor schoolteams en ben met mijn team Nederlands jeugdkampioen geweest. In combinatie met mijn baan en mijn gezin was dat niet vol te houden, en ik ben nu heel gedreven bezig voor de SP. Als ik iets doe, ga ik er helemaal voor.’

› Hoe kwam de SP eigenlijk op je pad?
‘Ik tekende een petitie van de SP tegen de huurverhoging en werd toen uitgenodigd voor een bijeenkomst. Daarna gingen we actievoeren en zijn we bij een woningcorporatie langs geweest. Aansluitend werd gevraagd of ik actiever wilde worden. Ik ben nu fractievertegenwoordiger en lid van de stadsdeelcommissie Enschede Noord. Die bespreekt voorstellen die over dat stadsdeel gaan voordat ze in de gemeenteraad aan bod komen.’

› En hoe ontspan je?
‘Ik heb vandaag weer een paar bonsaiboompjes gesnoeid. Dat is heel rustgevend. Je moet er goed over nadenken hoe je ze gaat bijwerken en dat zorgvuldig doen. En ik heb een blauwe regen omgevormd in een boompje. Normaal groeit die als een struik ergens tegenaan, maar ik heb hem zo ver gekregen dat hij op een eigen stam kan blijven staan. Daar kan ik van genieten.’ •

1970-1971
VOOR ÉN MET DE MENSEN

Arbeidersmacht tijdens de havenstaking van 1970.

Op 22 oktober bestaat de SP vijftig jaar. Aan de oprichting in 1972 gingen allerlei aanvaringen vooraf, die belangrijk bleken voor de toekomst van de partij. Een discussie tussen wat toen de 'theoretici' en de 'practici' werden genoemd. Mensen die vooral bezig gingen met de socialistische theorie en leden die voorop wilden lopen in de arbeidersstrijd. Op een congres van 10 oktober 1971 in Utrecht namen de voorlopers van de SP een besluit dat noodzakelijk zou zijn voor het succes van de partij: het voeren van politiek voor én met de mensen. Hoe dit moest had men een jaar eerder gezien, tijdens een staking in Rotterdam.

IN 1970 BRAK IN DE HAVEN van Rotterdam een 'wilde staking' uit, die niet werd gesteund door de vakbonden. Wel kregen deze stakers steun van de communistische KEN(ml), de voorganger van de SP, door geld in te zamelen en pamfletten te drukken en de stakers op andere manieren te ondersteunen. Op 2 september 1970 trokken tienduizend havenarbeiders naar het kantoor van de bond, waar zij de vakbond symbolisch zouden begraven. De PvdA-burgemeester sprak zijn afschuw uit over deze acties en vooral over de inmenging van 'communisten'. De staking zou een breekpunt worden in de arbeidsverhoudingen in ons land.

Lang niet alle eisen van de havenarbeiders werden ingewilligd, maar zij kregen wel loonsverhoging. Niet minder belangrijk is dat deze wilde staking op andere plekken in het land volop navolging kreeg. Jarenlang waren bedrijfswinsten flink gestegen, maar bleven lonen achter. Nu namen werknemers zelf het initiatief in de bedrijven en in de vakbonden, en bleek hun macht groter dan ze vooraf hadden gedacht. Een groep leden van de KEN(ml) onder leiding van Rotterdammer Daan Monjé wilde de kansen grijpen en meer mensen organiseren. Dat leidde tot een scheuring in de kleine partij en tot oprichting van de KPN/ML in oktober 1971.

Het slagen van de havenstaking was grotendeels het succes van Arbeidersmacht – de kleine vakbond van Monjé en consorten. Deze socialisten voerden politiek op basis van de 'massalijn', door organisaties waarin mensen werden verbonden op basis van praktische onderwerpen. Dat kon het vakbondswerk zijn, zoals in Arbeidersmacht, maar ook rond wonen (de Bond van Huurders en Woningzoekenden), de gezondheid (Vereniging Voorkomen is Beter) en zeker het milieu (Milieu Aktiecentrum Nederland). Op deze manier werden honderdduizenden mensen betrokken bij een partij met slechts enkele honderden leden.

De groep theoretici wilde liever een 'ideologisch platform' zijn voor politieke discussie, een intellectuele koers die vooral steun kreeg uit de afdeling Rotterdam. In een verslag van de geheime dienst (de BVD, de voorganger van de AIVD) is te lezen hoe zo'n 120 leden onder leiding van Daan Monjé afscheid namen van deze theoretici. Zij wilden mensen organiseren en concrete verbeteringen afdwingen en boekten daarmee ook veel succes. 'De balans opmakend van de gebeurtenissen zoals die zich tot nu toe hebben voorgedaan, lijkt het erop dat de KPN/ML de meest invloedrijke groepering geworden is', aldus de BVD.

De partij bleef de *Tribune* uitgeven, die door leden op straat en langs de deuren werd verkocht. 'De oplevende strijd van de Nederlandse arbeidersklasse brengt de KPN/ML voort', kopte het blad in november 1971. 'Kommunistiese Partij Nederland/marxisties-leninisties' (KPN/ML), dat bekte niet zo best, als de leden mensen benaderden. De naam van de partij leidde tot veel vragen – en tot wantrouwen. Bij de praktische koers paste een meer aansprekende naam. Op 22 oktober 1972 werd daarom gekozen voor 'Socialistiese Partij' (SP). Meer daarover in de volgende *Tribune*, in deze nieuwe historische serie over de SP. •

tekst Ronald van Raak
foto archief SP

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Hallo,

De geluiden zijn dat we straks waarschijnlijk 4 cent per kilometer moeten gaan betalen als de regering rekening-rijden invoert. Zelf ga ik dan maandelijks twee keer zoveel betalen als nu met de wegenbelasting. Maar iemand die nu een grote dikke Mercedes of SUV bezit, betaalt minder. Dus wie is weer de dupe? De man met de pet. Minder auto's op de weg is meer ruimte op de weg voor de rijken want die blijven toch wel rijden.
En het gezin van de man met de pet mag maar zien dat ze op hun werk komen op hun tweedehands fietsjes, want ook de prijzen van de nieuwe fietsen stijgen de pan uit. En de kilometers van de buitenlandse vakantie met de caravan belasten ze ook lekker mee.
Ik vind: gelijke monniken, gelijke kappen. Alles wat een motor heeft belasten. Dank voor uw aandacht SP en succes met het om zeep helpen ervan.

De strijdbare groeten, SP Lid,
Corrie van der Horst, uit Zeeland.

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SEPA Single Euro Payments Area

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum : _____
handtekening : _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort.
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

CRYPTOGRAM

Horizontaal

5 Favoriete bezigheid van schroeven en opportunistische politici. (7)
8 Opduik(el)en. (5,5,5)
9 Hadden het best leuk, zo samen in de bak. (10)
10 Dresscode voor kleine auto. (7)
11 Weg van de snelweg, naar de veiling in Urk of Harlingen. (9)
13 Kraanbediende weet wel weg met de drank. (5)
14 Ergens daarginds wordt iets uitgewisseld. (9 en 3,6)

Verticaal

1 Het regent tranen. Toch veel plezier. (7)
2 Toch ongeschonden bij de tatoeëerder of piercer naar buiten gekomen. (9)
3 Brengt voetballers naar het casino? (10)
4 Western waar (g)een Apache of Sioux in voorkomt. (10)
5 Slaapt gij? Ja, maar kort. (5 en 3,2)
6 Weg! (Met de roddels bij RTL4) (9)
7 Deze reactie belooft uitsluitsel. (8)
9 Aanhanger met daarin nog twee Amerikaanse auto's. (7 en 3,1,3)
10 Zeer lichtgewicht automerk. (2, afk.)
12 Om onraad mee te ruiken. (4)

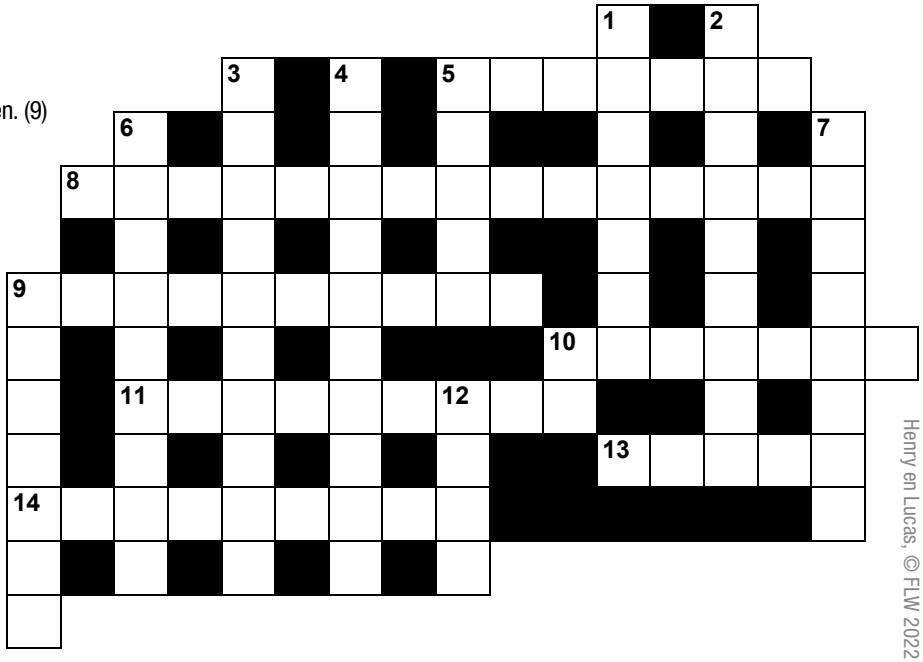

Henry en Lucas, © FLW 2022

ZINNEBEELDING

U ziet 12 beelden, veelal passend bij een thema. Gebruik de in willekeurige volgorde geplaatste hints in de tabel om, met de beelden, de gevraagde woorden te achterhalen. De volgorde van de oplossingsletters is: van linksboven in de tabel (rij 1, kolom 1 = 1-1; dan een naar rechts = 1-2; dan 1-3; 1-4; 2-1; 2-4 enz.) naar rechtsonder (4-4). Er zijn dus 12 letters voor 1 (oplossings)woord.

Tussen de haakjes staat de plaats van de oplossingsletter binnen ieder woord. De 'lange ij' is 1 letter. Veel plezier!

"Hoe durven jullie!?" (7 van 8)
Prijsbepalend (afk.; 3 van 4)
Plussen en Minnen. (6 van 7)
Ter land, ter zee en met lucht. (10 van 11)
Duur > Duurder (5 van 8)
Fusie in torusvorm. (4 van 7)
NAM gas, gaf ... . (4 van 12)
Water stapelen? (1 van 8)
Kwam lava (anagram; 5 van 8)
Reflectie is een mooi ding. (2 van 11)
Kink in de...pijp? (2 van 10 of 11)
'E' staat voor? (5 van 7)

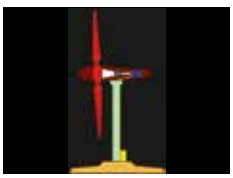

Henry en Lucas, © FLW 2022

OPLOSSING SP-ZOMERPUZZEL 2022

Antwoorden per Categorie
1a) Klevan
1b) Pysanky
2a) Barok
2b) Klytsjko
3a) Skythen (of) Scythen
3b) Stefania
4a) Tservka
4b) Patron
5a) Lemberg
5b) (Oksana) Bajoel
6a) Sjibbolet
6b) (Milla) Jovovich
7a) (Taras) Sjevtsjenko
7b) Slangeneiland
8a) Neolithicum
8b) (Nikolaj) Gogol
9a) Bosporuskoninkrijk
9b) Bandura
10a) Tarakaniv
10b) (Oleksandr Petrovytsj) Dovzjenko
11a) (Sint-)Michielsklooster
11b) Hopak (of) Gopak
12a) (Kamianets-)Podilsky
12b) (Lina) Kostenko

Oplossingtabel Zomerpuzzel 2022

10	9	7	12	3	11	4	8	1	6	5	2
K	U	N	S	T	K	R	O	N	I	E	K

De winnaar van de Zomerpuzzel 2022 is J. Peters-Geelen uit Roggel.
Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 21 september naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

DE VIJF KOOPKRACHT KNALLERS VAN SP.

Boodschappen, tanken, de energierekening en huur, alles wordt duurder. Terwijl grote bedrijven torenhoge winsten maken. De kosten moeten omlaag en dat betalen we van deze winsten.

De SP komt daarom met een NOODPLAN met 5 KNALLERS van maatregelen die direct de kosten omlaag brengen.

1 BETAALBARE BOODSCHAPPEN

2 ENERGIEKOSTEN OMLAAG

3 GOEDKOPER TANKEN

4 HUREN BEVRIEZEN

5 EIGEN RISICO AFSCHAFFEN

TRIBUNE.

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr 9 • oktober 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

50 JAAR SP

ROB DE WIJK EN BASTIAAN VAN APELDOORN OVER DE OORLOG IN OEKRAÏNE

SPANNING ONGELIJKHEID EN DEMOCRATIE

Arend van Dam

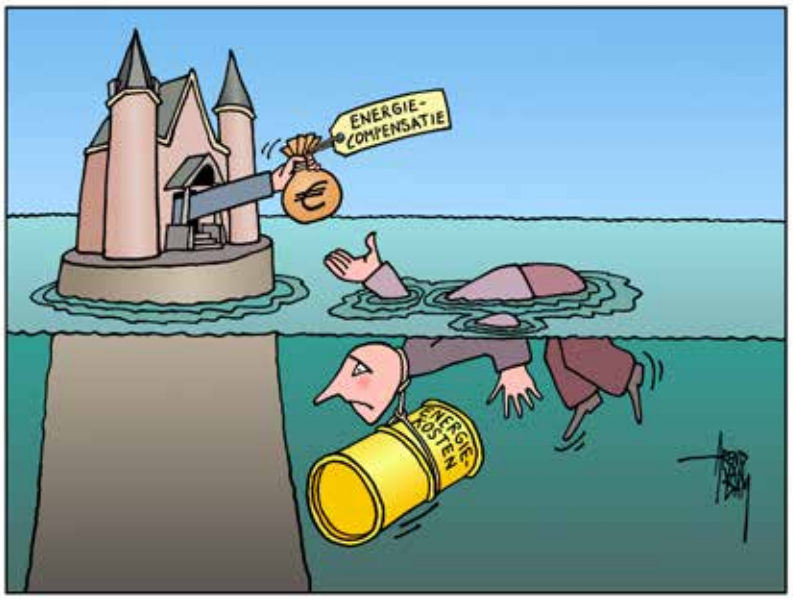

THEO ZWAAIT AF

De strip met Buurtconciërge Theo heeft vele jaren achterop de Tribune gestaan. Met scherpe observaties werden actuele onderwerpen op geestige wijze aan de kaak gesteld. Tekenaar Wim Stevenhagen heeft nu besloten te stoppen met de strip. De redactie van de Tribune wil Wim bedanken voor al die verhalen waarmee hij de samenleving, en ook ons als partij, een spiegel voorhield. Hopelijk zien we Theo nog eens terug in zijn buurthuis.

SP JONGEREN

SP JONGEREN VOORTDUREND IN ACTIE

SP Jongeren groepen hebben door het hele land van zich laten horen. In Den Bosch ging de groep de deuren langs voor de Huisjesmelker van het jaarverkiezing. Ze hoorden klachten over schimmel en slecht onderhoud van jongeren in de wijk. In Nijmegen stonden ze op de introductiemarkt voor nieuwe studenten om SP Jongeren aan hun te introduceren. In Den Haag hing de groep een spandoek op bij station Holland Spoor met de tekst “F*ck hoge prijzen!” In Helmond begonnen ze zelfs een hele nieuwe groep! Wil je ook aansluiten bij een regionale SP Jongeren groep om samen met andere jongeren in actie te komen? Kijk dan op jongeren.sp.nl/lokaal en neem contact op!

foto Joshua Versijde

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Maurits Gemmink, Nenad Mećava

Aan dit nummer werkten mee
Anjo de Haan, Wiebe Kiestra
Ronald van Raak, Karen Veldkamp
Peter Verschuren

Foto omslag
Joshua Versijde/archief SP
Montage: Maurits Gemmink

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

FSC

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

Hoe de SP begon
Ons eigen socialisme
6

50 jaar in beeld
Onze historie in 15 foto's
10

Even oud als de SP
Jarige leden over hun band met de partij
14

De SPANNING
Het blad van het wetenschappelijk bureau gaat dit keer over ongelijkheid en welke invloed dit heeft op onze democratie.

Achter de schermen van de oorlog
Rob de Wijk en Bastiaan van Apeldoorn bespreken Oekraïne
24

4 **Actueel: Eelco Eikenaar voor de parlementaire enquêtecommissie Groningen**
20 **Protesteerders Prinsjesdag: nu is het genoeg!**
26 **ManiFiesta is feest van de solidariteit**
28 **Linksvoor: Rebecca Gichuki wil naar buiten voor sport en politiek**
29 **De SP van toen tot nu: 1972 Actie van mens tot mens**

17, 18, 19 **Nieuws** 30 **Prikbord** 31 **Puzzel** 32 **Uitgelicht**

COLUMN

Ze zijn nuts

Met veel tegenzin en maanden te laat kwam het kabinet op Prinsjesdag dan eindelijk met een plan voor het maximeren van de energierekening. Het kabinet riep steeds dat het 'de markt niet wilde verstoren' of dat het niet van Brussel mocht. Dat bleek natuurlijk onzin. Ze moesten uiteindelijk tóch wat doen omdat de druk te groot werd. Ik moet denken aan Kristie, getroffen moeder in het toeslagenschandaal, die op het podium bij ons PrinsjesdagProtest vertelde dat ze overweegt om het gas preventief af te sluiten, uit angst om opnieuw in de schulden te komen.

Nu is nog steeds onduidelijk voor wie en hoeveel de energierekening omlaag gaat door het prijsplafond en ook: hoeveel van ons belastinggeld bij commerciële energiebedrijven belandt. Toen ik tijdens de algemene beschouwingen aan minister-president Rutte vroeg hoe hij gaat voorkomen dat al dit publieke (belasting)geld, niet gaat leiden tot grote private winsten, had hij nog geen idee. Onze energiebedrijven hadden natuurlijk nooit geprivatiseerd mogen worden. De SP heeft er toen volop, binnen en buiten de Kamer, tegen gestreden. In een campagne tegen de privatiseringen zei de SP toen al: ze zijn nuts. Maar het is toch doorgezet, waardoor we nu alle zeggenschap over onze energievoorziening kwijt zijn. En zelfs een Zweeds staatsbedrijf, Vattenfall, nu in ons land rijk wordt.

Nu we miljarden gaan overmaken naar energiebedrijven is dit het moment om daar minimaal democratische zeggenschap voor terug te eisen. Zodat we meer zeggenschap hebben in deze crisis en in de toekomst waarin er nog grote veranderingen om te komen tot een duurzame energievoorziening. Het tij keert langzaam. Het kabinet Rutte 4 houdt nog vast aan het heilig geloof in de markt, maar de Tweede Kamer nam een voorstel van de SP en ChristenUnie aan om te onderzoeken hoe het publieke belang in onze energievoorziening steviger kan. Laat dat een eerste stap zijn richting het nationaliseren van onze energievoorziening. Want als je zoiets belangrijks als energie aan de markt wil overlaten, dan ben je toch nuts?

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

‘IK HEB DE ILLUSIE LOSGELATEN DAT

Op maandag 26 september was het de beurt aan oud-SP-gedeputeerde Eelco Eikenaar om plaats te nemen in de bankjes van de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen. Eikenaar was verantwoordelijk voor het dossier aardgaswinning in de provincie Groningen tussen april 2015 en mei 2019.

› **Je had een emotionele bijdrage aan de hoorzitting. Het raakte je echt dat je geen oplossing hebt kunnen vinden. Wat was dat precies?**
‘We kijken het monster in de bek met deze enquête. Dat is eigenlijk wat het is. Je ziet: o, *dit* was het waar we tegenover stonden. En dan moet je constateren dat onze strijd kansloos was. Natuurlijk, als je een heel grote maatschappelijke omwenteling hebt, dan valt ook dit te winnen. Maar onder deze omstandigheden, met de NAM, Shell, Exxon en de staat tegenover je, dat was niet te winnen. De strijd was te groot. Op het moment dat je multinationals deze positie, deze macht geeft, dan word je als Groningen vermorzeld.

Rationeel gesproken kan ik wel zeggen dat ik mijn uiterste best gedaan heb, dat we mensen georganiseerd hebben, dat ik het altijd samen met de maatschappelijke organisaties heb proberen te doen, dat je probeert politieke macht op te bouwen door mensen te organiseren en de publieke opinie te bewerken, enzovoorts, enzovoorts. Maar het was niet genoeg. Dat is niet alleen voor mij moeilijk, maar ook voor mensen die het in dagelijks leven aangaat, die samen met mij die strijd hebben gevoerd. Die hebben allemaal hetzelfde gevoel.’

› **Ben je nu nog bezig met dit dossier?**
‘Nee, en dat is ook maar beter. Ik ben niet meer de juiste persoon om dit te doen. Ik ben de hoop kwijtgeraakt dat het nog goed gaat komen. Niet omdat het nu niet goed aangepakt zou kunnen worden. Maar er is zo veel kapot in het leven van mensen, dat gaat nooit meer goedkomen.

Vóór mij was er een vrouw aan het woord in de enquêtecommissie. Haar kelder was lek en het huis was helemaal aan gruzelementen, en de vrouw en haar man waren zo druk bezig met de strijd met de NAM om de schade vergoed te krijgen. Maar het ene kind werd depressief, en het andere kind ging op kamers wonen omdat hij er niet meer tegen kon. Die vrouw zei: ‘kijk, mijn huis is uiteindelijk goed gekomen, na jarenlange strijd. Maar mijn kinderen zijn eraan onderdoor gegaan. Ik heb de strijd gewonnen, maar ik was een slechte moeder en dat heb *ik* veroor-

fragment uit het verhoor

FRAGMENT UIT HET VERHOOR

Eikenaar: ‘Ik zag dat dingen pas in beweging komen als de politieke en maatschappelijke druk zo hoog wordt dat men niet anders kan. Er lagen stapels rapporten, van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, van de onafhankelijk raadsman, de Ombudsman, als ik ze hier had meegenomen, dan was het echt zo’n stapel geweest. Maar er is nooit iets mee gebeurd. Daarom ben ik ervan overtuigd: argumenten telden niet. Dus als al die rapporten de bestuurders in Den Haag niet overtuigen, dan zijn er eigenlijk maar twee wegen. Eén: de gang naar de rechter, naar Raad van State. Twee: de politieke en maatschappelijke druk zo hoog mogelijk opvoeren. Ik kan niet zeggen, met overtuiging, dat dat geslaagd is. Het is niet geslaagd.’

Het complete verhoor is te bekijken via:
sp.nl/verhoor-eikenaar

ARGUMENTEN TELLEN’

zaakt.’ Dat gevoel is waar mensen mee achterblijven.

Er zijn in deze provincie kinderen opgegroeid, die hebben hun hele jeugd hun ouders alleen maar hiermee bezig gezien, en die hebben alleen maar een overheid gezien die tegenover hun ouders stond. Ze hebben de onmacht bij hun ouders gezien. Dat is bepaald geen goede start om vertrouwen te hebben in de samenleving. Met al het complotdenken om ons heen, weet je, het is zo fundamenteel, het is zo gevaarlijk.’

› Het klinkt erg als het toeslagenschandaal.
‘Het is precies hetzelfde mechanisme. En dit gaat zich gewoon herhalen bij een volgend onderwerp als die mechanismen niet worden aangepakt. Het gaat over de bak wantrouwen die bewoners over zich uitgestort krijgen, de advocaten die op ze afgestuurd worden als ze ook maar € 100 schade hebben. Het maakt mensen kapot. Dat is bij de toeslagenaffaire precies hetzelfde: mensen worden benaderd met wantrouwen, ze worden gezien als profiteurs. En Rutte en z'n vriendjes doen net alsof het een paar managementproblemen zijn die opgelost moeten worden.’

› Wat moeten we hiervan leren?
‘Naïviteit komt niet meer in mijn woordenboek voor. Ik heb de illusie losgelaten dat argumenten tellen als het gaat om zulke belangen. Als jij fundamenteel dingen wilt veranderen, echt verandering wil brengen, dan wordt dat niet zonder slag of stoot geaccepteerd door de macht waar we tegen over staan. Wij moeten de heersende orde hard aanvallen. Niet alleen omdat we dan Rutte nog een keer vertellen dat hij ongelijk heeft, maar om een beeld neer te zetten dat er een alternatief mogelijk is.’•

tekst Anne-Marie Mineur

Jannie Visscher
voorzitter SP

Fijn om bij de SP te zijn!

We leven in roerige tijden. Oorlog in Oekraïne en onderdrukking en geweld op veel andere plekken in de wereld. In ons eigen land stapelen de problemen zich op en maken velen zich zorgen over de toekomst. Steeds meer mensen kunnen de energierekening, boodschappen of huur niet meer betalen. Terwijl tegelijkertijd grote bedrijven torenhoge winsten maken.

Dat steeds meer mensen het niet meer redden is het rechtstreekse gevolg van vele jaren neoliberaal regeringsbeleid waarbij de tweedeling tussen mensen steeds groter wordt. Waarin de zeggenschap over ons werk en inkomen, onze woningen, onze zorg en onze energie vooral bij aandeelhouders en kapitaalbezitters ligt en niet bij mensen zelf.

Steeds meer van die mensen zien dat het zo niet langer gaat, dat het tijd is voor verandering. Hier ligt een belangrijke taak voor ons als SP. Wij hebben alternatieven en plannen voor een eerlijkere samenleving. Wij weten hoe we samen met anderen onze idealen praktijk kunnen brengen. Dat heeft 50 jaar SP ons geleerd.

Ik ben heel trots op iedereen die afgelopen zomer heeft meegewerkt aan onze koopkrachtcampagne die uitmondde in een groot protest in Den Haag. Dit opvoeren van de druk heeft gewerkt: vlak voor Prinsjesdag kwam de regering met plannen tegen de torenhoge energierekeningen, terwijl ze steeds hadden beweerd dat dit niet mogelijk is. Maar hiermee zijn we er nog lang niet en daarom gaan we door! De prijzen moeten omlaag en door fundamentele veranderingen moet de ongelijkheid flink kleiner.

Er is nog meer moois in het verschiet: op onze 50e verjaardag op 22 oktober lanceren we de concept-tekst voor ons geactualiseerde beginselprogramma. Elke afdeling kan iemand afvaardigen naar de bijeenkomst in De Moed en SP-leden kunnen online deelnemen. We blikken die dag met prominente SP’ers ook terug op onze roemruchte geschiedenis en kijken vooruit naar een mooie toekomst.

Wat is het toch fijn om SP’er te zijn! •

foto Stadsarchief Rotterdam

HOE DE SP

Op 22 oktober 1972 werd de SP opgericht, in Rotterdam. Over hoe dat ging kunnen we niet alleen putten uit het geheugen van SP'ers van het eerste uur, maar ook uit verslagen van enkele ongenode gasten.

De Schipperstraat in Rotterdam-West met op nummer 64 Danszaal West-End, waar de SP is opgericht.

'De SP is anders dan andere linkse partijen'

HET MOEST EEN FEEST WORDEN, de oprichting van de SP, op zondag 22 oktober 1972. Misschien werd daarom gekozen voor een feestzaal: West End, in de Schippersstraat in de Rotterdamse wijk Spangen. Het zou leuk zijn om die plek te bezoeken, om te zien of nog iets van de geest van die tijd is blijven hangen. Maar dat kan niet meer, omdat het pand is afgebroken. In het archief van de partij is ook weinig te vinden: de SP'ers van toen waren vooral bezig met de toekomst en niet zozeer met het eigen verleden.

Het was een koude oktoberdag: de gevoelstemperatuur was 7 graden, met harde windstoten. De zon liet zich amper zien. Al vroeg kwamen vanuit het hele land socialisten naar Rotterdam. Uit Nijmegen kwam een bus met 46 mensen. Veruit de meeste mensen waren al lid van een politieke partij: de KPN-ml.

Serieuze zaak

Een van hen was Peter van Zutphen, een 17-jarige gymnasiumscholier uit Beek. 'In het najaar van 1971 zag ik op het prikbord van mijn school een aankondiging van een cursus marxisme-leninisme die in Sittard werd gegeven door mensen van de KPN. Ik ging erheen en werd gegrepen door de inhoud.' Peter meldde zich in januari '72 bij de MLJ, de Marxistisch-Leninistische Jeugd en werd in april van dat jaar gevraagd om lid te worden van de afdeling Heerlen van de partij. 'Dat was een proeflidmaatschap: na drie maanden werd bekeken of je stemgerechtigd lid mocht worden.' Partijlid zijn was in die tijd een serieuze zaak. Van Zutphen: 'Dat betekende zes dagen in de week aan de slag met acties, bij bedrijven staan of colporteren met de Tribune en soms ook nog op zondag. Ik heb bij de poort van de mijnen gestaan en ging in mijn eentje naar Born om bij de Daf-fabriek pamfletten van Arbeidersmacht uit te delen.

Er heerste een optimistische sfeer, weet Van Zutphen zich te herinneren van het oprichtingscongres. 'De SP is een optimistische partij en was dat van het begin af aan. De gedachte was toen: we gaan revolutie maken, die moeten we alleen nog even voorbereiden.' Wat Van Zutphen verder bij is gebleven is dat Remi Poppe in de schijnwerpers werd gezet. 'Hij voerde met het CAR, het Centraal Aktiekomitee Rijnmond, succesvolle milieuacties zonder geitenwollen sokken, maar op de SP-manier: tegelijkertijd opkomen voor de belangen van de arbeiders in de vervuilende fabrieken en die van de omwonenden die lijden onder de stank. Dat maakte indruk op mij en de andere aanwezigen.'

Lees mee met de BVD

In het archief van de partij zijn congresstuk-

BEGON

SOCIALISTIESE PARTIJ OPGERICHT

HET SOCIALISME HEEFT DE TOEKOMST

Zondag 22 oktober is in Rotterdam de Socialistiese Partij opgericht. Dat gebeurde door de leden van de Kommunistiese Partij Nederland / Marxisties Leninisties, die bijeen waren in een feestelijk kongres. De KPN/ML bestaat dus niet meer. De partij, die onder andere de Tribune laat verschijnen, heet voortaan de Socialistiese Partij.

De belangrijkste reden voor deze verandering is dat de naam KPN/ML ons werk geen recht meer deed. De partij boekt in het politieke werk, ter versterking van de macht van de Nederlandse arbeidersklasse, voortdurend grotere suksessen. Haar invloed onder de massa, in buurten en bedrijven, groeit. De Tribune bijvoorbeeld is een populair blad geworden. De oplage van dit blad is in een jaar tijds verdubbeld. Ook het ledental en het technies apparaat van de partij zijn in het afgelopen jaar meer dan verdubbeld. Daarom was er ook alle reden om een jaar na de oprichting van de KPN/ML een feestelijk kongres te houden.

Juist omdat de partij groeit echter, werd de naam een steeds grotere hinderpaal. De naam van de partij moet op een propagandistiese manier uitdrukken wat deze partij vertegenwoordigt en wat deze partij nastreeft. De naam KPN/ML bleek hieraan niet te voldoen. Deze naam schepte verwarring en leidde in de eerste plaats tot diskussies over Rusland en China, terwijl wij het socialisme in Nederland willen. Ook werkt nog steeds de anti-kommunistiese propaganda van de Koude Oorlog onder ons volk. We ontdekten in de praktijk dat sommige mensen alleen vanwege de naam geen kennis wilden nemen van onze ideeën, terwijl die ideeën zelf steeds meer instemming ondervinden.

Het kongres heeft besloten dat de naam van de partij geen hindernis moet zijn, maar een uithangbord dat de goeie mensen aantrekt. Daarom heeft het kongres besloten om de partij voortaan Socialistiese Partij te noemen.

Een groot aantal waarnemers heeft het kongres bijgewoond. Daaronder waren leden van de Bond van Huurders en Woningzoekenden, Arbeidersmacht, het Centraal Aktiekomité Rijnmond, de Marxisties Leninistiese Studentenbond en veel andere aktieve mensen, zoals arbeiders die deelnamen aan de VARA-televisie-serie Van Onderen. Zij werden met een hartelijk applaus welkom geheten en toonden zich na afloop onder de indruk van de eenheid, de strijdbaarheid en de vastberadenheid die het kongres uitstraalde.

Behalve over de naam en enkele belangrijke huishoudelijke punten, nam het kongres een besluit over het programma van de Socialistiese Partij. Er werd een programma vastgesteld waarin kort en overzichtelijk het verschil wordt weergegeven tussen een kapitalisties en een socialisties Nederland.

Het doel van de partij is de vestiging van het socialisme in Nederland. Dat wil zeggen dat het volk de zeggenschap krijgt over land en ekonomie en dat niet langer de belangen van een handjevol kapitaalbezitters centraal staan.

Om dit doel te bereiken baseert de partij zich op de massa's. Het socialisme komt niet als een donderslag bij heldere hemel, en kan ook niet door een genie worden doorgevoerd. Alleen de massa van het volk kan Nederland een socialisties land maken. Daarom richt de Socialistiese Partij op de massa.

Dag in, dag uit werken de leden van de Socialistiese Partij in buurten, in bedrijven, tijdens propaganda-avonden, in akties zoals die tegen de oorlog in Vietnam, aan de verbreiding van de socialistiese idee in ons land. In akties, waaraan onze leden vaak zeer belangrijke bijdragen leveren, wordt het klassebewustzijn van de Nederlandse arbeiders versterkt en de macht van de arbeiders vergroot. Voor iedereen die zelf aktief wil zijn, die zelf de strijd voor het socialisme wil voeren, die de ervaringen van de partij wil verrijken met zijn eigen praktijk, staan de poorten van de Socialistiese Partij wijd open.

Terwijl de verrotting van het kapitalisme in Nederland dagelijks steeds duidelijker aan de dag komt, worden het socialisme en de gedachte aan een volledige omwenteling in de maatschappij steeds sterker. De naam Socialistiese Partij stelt ons in staat om de massa van het Nederlandse volk makkelijker te bereiken. De massa die bijvoorbeeld nog voor een groot deel van mening is dat de PvdA een socialistiese partij is.

De oude arbeidersbeweging, waarvan de PvdA een slap aftreksel is, heeft belangrijke resultaten geboekt. Maar als het werk voor het socialisme niet wordt afgemaakt, dreigen al die verworvenheden ons weer door de kapitalisten ontnomen te worden. Het socialisme is niet iets van de verleden tijd, zoals PvdA en vakbondsleiders ons willen doen geloven. Het socialisme is voor Nederland van de toekomst. Daarom is er een partij nodig die voortdurend werkt aan het organiseren van de macht die we moeten gebruiken om Nederland grondig te veranderen. Die partij is de Socialistiese Partij!

In dit kader vinden de abonnees van de Tribune een notitie als hun abonnement verloopt. Controleer dit dus maandelijks.

neem een abonnement op de tribune

u abonneert u voor een jaar door f9 te storten op gironummer 2534761 t.n.v. P.J. van Zomeren te Nijmegen, onder vermelding: abonnement Tribune

Het artikel in de Tribune over de oprichting van de SP.

ken te vinden over het socialisme van de partij en de uitnodiging voor de dag: 'Voor de konsumpties wordt gezorgd, voor brood tussen de middag niet, dus zelf meebrengen'. Een geschreven weergave van hoe het er op de dag zelf aan toe is gegaan, konden we nergens vinden. In de Tribune – het blad van de nieuwe SP – stond alleen een kort bericht, en geen verslag van deze toch historische dag. Zou dan echt niemand verslag hebben gedaan van de oprichting van de SP?

In de SP gonsde het altijd van de geruchten van oudere leden die spraken over de bemoeienis van de geheime dienst met de partij. Over acties die werden gelekt en conflicten die werden opgestookt. Maar zou het ook waar zijn? En hoe kom je daar dan achter? Gewoon, door te bellen met de AIVD. Dat is de opvolger van de BVD, de Binnenlandse Veiligheidsdienst. Die bleek niet één, maar zelfs twee verslagen te hebben van de oprichting van de SP – en wilde die ook best met ons delen.

Het was volle bak: 'Voor de aanvang van het congres moeten er veel stoelen worden bijgeplaatst in de zaal, omdat de toeloop kennelijk groter is als werd verwacht. De zaal is dan ook overvol.' Peter van Zutphen: 'De ene BVD'er schatte het aantal aanwezigen op 300, de andere op 200. Ik heb ze geteld. Het waren er 200. Dat zal het totale aantal leden van de partij geweest zijn. Uit Heerlen waren we met tien mensen gekomen, waarvan er vier nog steeds betrokken zijn bij de SP.' In de pauze klopt een dame aan bij de feestzaal: 'Die zegt de vorige avond een tasje in de zaal achtergelaten te hebben. Iemand van de aanwezigen zegt, dat het vast iemand van de BVD is', zo lezen we in de verslagen. Maar dat hoefde dus niet, want geheime agenten zaten al driftig mee te schrijven in de zaal.

Met en onder de mensen

De SP was eigenlijk de opvolger van de Kommunistiese Partij Nederland-marxisties-leninisties (KPN-ml), een partij die al eerder was opgericht door Daan Monjé. De naam zat de partij echter flink in de weg.

‘Voor de konsumpties wordt gezorgd, voor brood tussen de middag niet, dus zelf meebrengen’

De eigen drukkerij in Rotterdam zat goed in de opdrachten.

Voor het ophangen van anti-Wiegelaffiches werd Peter van Zutphen ontslagen.

Van Zutphen: ‘We hadden er echt last van bij het benaderen van mensen of bij het colporteren met de Tribune. We moesten eerst lang praten over het communisme en over de verschillen met de CPN, de communistische partij die later opging in GroenLinks, voordat we ter zake konden komen.’ Dus werd gekozen voor Socialistiese Partij (SP) – in de modieuze spelling van die tijd. Deze nieuwe naam gaf ruimte om werk te maken van een nieuw socialisme.

De CPN had zich verbonden met het communisme in Rusland. Daan Monjé en andere KPN’ers hadden hun hoop gevestigd op het communisme in China. Naarmate hier meer bekend werd over de misdaden en moorden door het regime in China, nam het enthousiasme voor dit buitenlandse voorbeeld snel af. De nieuwe naam SP was ook het begin van een zoektocht naar een nieuw socialisme, gebaseerd op de acties en de ervaringen van de eigen leden. Een socialisme met en onder de mensen. Een van de afspraken die partij daarvoor maakte, was dat haar leden werk zochten waar ze in contact kwamen met andere arbeiders.

Pamfletten aan de poort

Dat deed ook Peter van Zutphen die meteen na het halen van zijn schooldiploma verhuisde naar een kamer in Heerlen, naar de SP-afdeling. Hij ging aan de slag bij Teko Elektric, een bedrijf dat lasapparaten maakte. ‘Daar werkten mensen in een wolk van asbestdeeltjes. Dat werd aan de kaak gesteld nadat ik monsters meegenomen had die Remi Poppe onderzocht en inderdaad asbest bleken te bevatten. We deelden daar pamfletten over uit aan de poort. Na acht maanden werd ik op staande voet ontslagen omdat ik anti-Wiegelaffiches opgehangen had. Dat haalde het Limburgs Dagblad en leidde tot Kamervragen van de PvdA over de vrijheid van meningsuiting.’

De SP had eind 1972 ongeveer tweehonderd leden, maar die wisten vele duizenden mensen bij hun strijd te betrekken. Dat kon door mensen op bepaalde onderwerpen te organiseren. Door in allerlei plaatsen te knokken voor betere huisvesting, met de Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW). En door acties te voeren met werkers in bedrijven, met Arbeidersmacht. Door huis

Zelfs Koninging Juliana ontkomt niet aan CAR activist Remi Poppe.

Socialisme met en onder de mensen tijdens de havenstaking in Rotterdam.

aan huis de Tribune te verkopen werden ook steeds meer gewone mensen bij de nog altijd kleine partij betrokken.

Het zit in onze genen

Lokaal activisme werkte niet alleen voor lokale problemen, maar ook voor de internationale politiek. Zoals de actie 'Van mens tot mens', tegen de Amerikaanse oorlog in Vietnam. De SP verkocht protestkaarten, die mensen in Nederland rechtstreeks naar mensen in Amerika stuurden. De agent van de BVD was onder de indruk van het succes van de campagne: 'Reeds zijn 250.000 kaarten verzonden.' Meer over deze bijzondere actie kunt u verderop lezen, in de rubriek 'De SP van toen tot nu'.

Ook Van Zutphen heeft herinneringen aan de strijd voor internationale solidariteit. 'In 1972 voerde Portugal koloniale oorlogen in Afrika uit met steun van de NAVO. Bij de NAVO-basis in Schinnen werd daar op een zaterdag een demonstratie tegen georganiseerd. We hadden afgesproken dat we zouden blijven zitten, ook als de politie ons opdroeg om weg te gaan. Maar uiteindelijk bleven er maar twee mensen over die het erop aan lieten komen om weggesleept te worden door de marechaussee. Ik was er daar een van en de maandag erop stond de foto daarvan prominent op de voorpagina van de Nieuwe Limburger die mijn ouders lazen.'

Met de oprichting van de SP begon ook een vernieuwing. De SP was een bijzondere partij, zo bleek op 22 oktober 1972 al. Door de vele succesvolle acties die werden ondernomen, maar ook hoe die werden betaald. De Tribune en het actiemateriaal werden verkocht en de eigen drukkerij in Rotterdam zat goed in de opdrachten.

Eigen socialisme

De SP is anders dan andere linkse partijen. Een groep mensen met een eigen socialisme en bijzondere manieren van politiek voeren. Dat is altijd zo geweest, al vanaf de oprichting van de partij vijftig jaar geleden. Het zit in onze genen, zo laten ook de ongenode gasten van de BVD op 22 oktober 1972 ons zien: de dag dat socialisten besloten om hun socialisme te vernieuwen. Dat is de les van ons verleden en ook een opdracht voor de toekomst: socialisten moeten zich altijd blijven ontwikkelen.

Peter van Zutphen is inmiddels bijna 20 jaar wethouder in Heerlen. Hoe ziet hij zijn ontwikkeling van 17-jarige scholier die van de revolutie droomt tot bestuurder? 'Ik vocht toen voor mijn idealen en doe dat nu ook, op een andere plek. Het kapitalisme is een klotesysteem, er moet een vorm van socialisme voor in de plaats komen en ook in mijn functie als wethouder kan ik me daarvoor inzetten, zeker in een plaats als Heerlen waar de SP een sterke positie heeft.'

Ronald van Raak schreef eerder Stel een daad. Een kleine geschiedenis van de SP 1972-1999. Daarin staan ook de twee verslagen van de BVD over de oprichting van de SP. U kunt het bestellen in de SP-webshop. •

tekst: Ronald van Raak
en Peter Verschuren
foto's archief SP

50 JAAR SP IN 15 FOTO'S

1972

SOCIALISTIESE PARTIJ OPGERICHT

HET SOCIALISME HEEFT DE TOEKOMST

neem een abonnement op de tribune

1972 OPRICHTING SP

Dát de SP op zondag 22 oktober 1972 wordt opgericht is eigenlijk niet heel bijzonder. Het is immers de tijd dat er heel veel politieke partijen worden geformeerd. Vooral jonge mensen openen de aanval op de heilige huisjes van de naoorlogse periode.

Bij de vers opgerichte SP blijft het niet bij praten over idealen alleen. Dromen over een betere wereld is mooi, maar het oplossen van concrete problemen is effectiever. Onder het motto 'niet lullen maar poetsen,' zet de SP acties op tegen de uitbuiting van werknemers, milieuvervuiling en vele andere misstanden. Huurders – die hoge huren betalen voor slechte huizen – kunnen rekenen op de SP. In Oss, Nijmegen en andere plaatsen in Nederland groeit de SP als kool.

Naast het actievoeren speelde vanaf het allereerste begin ook scholing een belangrijke rol voor het kader van de SP. Wie de wereld wil veranderen, moet wel weten hoe hij in elkaar steekt en werkt, werd het leidende gezegde.

1987

EEN LANDELIJKE PARTIJ

In 1987 komt het landelijke partijcongres voor het eerst sinds 10 jaar weer bijeen. De 'federatie van afdelingen' wordt, met horten en stoten, omgevormd tot een landelijke partij, die vanaf nu langzaamaan eigen standpunten gaat ontwikkelen over belangrijke kwesties en hard haar best doet een nationaal imago te krijgen. De strijd tegen de eerste Golfoorlog en de verslechteringen in de WAO spelen daarbij een belangrijke rol.

1992

VOLKSBOS IN VLAARDINGEN

Eind 1980 waren er plannen voor een stort voor industrieel afval aan de Maassluissedijk in Vlaardingen. Ondanks dat de gemeenteraad hier niet aan wilde meewerken, wilden de provincie en minister het plan alsnog doordrukken.

De SP, onder leiding van Remi Poppe, weigerde zich hier bij neer te leggen. Met een aantal mensen en organisaties besloot de partij het bewonersverzet te organiseren. Duizenden mensen kochten een boombon die bij alle huisartsen, bloemisten en apothekers te koop lagen. Op 12 december 1992 hebben ruim 8000 mensen meer dan 16000 bomen geplant. Dit werd het Volksbos. De stort is er nooit gekomen.

foto's archief SP

1972 50 2022

1974

DE VIJF EERSTE RAADSZETELS

De meeste SP'ers vinden begin jaren zeventig de gemeenteraad maar saai. Kletscolleges worden de raden genoemd omdat er voor de échte noden van de bevolking weinig aandacht lijkt te zijn. Toch wordt onder druk van de groeiende SP-achterban besloten om mee te doen aan de verkiezingen in tien gemeenten. Je moet daar zijn waar de beslissingen worden genomen, is daarbij het doorslaggevende argument. De activiteiten en inzet van de SP worden beloond. De eerste vijf zetels zijn binnen, drie in de gemeenteraad van Oss en twee in de gemeenteraad van Nijmegen.

1979

SLEPERSSTAKING ROTTERDAM

De overheid stuurt de ME, de vakbonden nemen afstand, maar de SP steunt in 1979 de stakende slepers in de Rotterdamse haven. Door geld in te zamelen en uit te delen, en door voedselpakketten uit te delen geeft de SP concreet inhoud aan solidariteit, en helpt ze de stakers door hun meer dan zes weken durende staking.

1994

TOMATEN EN NATIONALE DOORBRAAK

In de aanloop naar de verkiezingen in 1994 kiest de partij voor de positie van de oppositiepartij. 'Stem tegen, stem SP' wordt de provocerende slagzin. Symbool van de nieuwe aanpak wordt de tomaat.
De nieuwe aanpak slaat aan. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 1994 groeit de partij van 70 naar 126 raadszetels. En op 3 mei 1994 worden Jan Marijnissen en Remi Poppe gekozen als de eerste Tweede Kamerleden van de partij.

1999

HEEL DE MENS

Op het congres van 18 december stelt de partij een nieuw beginselprogramma vast, waarin de kernvisie van de SP op de samenleving geformuleerd wordt en dat de alternatieven van de partij op hoofdlijnen aangeeft. 'Heel de mens' maakt duidelijk waar de SP voor staat en welke drie begrippen centraal staan. Menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn ook vandaag nog de morele uitgangspunten van de SP.

2002

STEM VOOR

Het partijcongres dat bijeenkomt op 19 januari 2002 stelt het verkiezingsprogramma 'Eerste weg links' vast. Na het 'stem tegen' van 1994 en 1998 kiest de SP nu voor 'stem voor'. De SP wil extra duidelijk maken dat ze niet alleen kritiek heeft maar ook prima alternatieven heeft om problemen mee te lijf te gaan.

De verkiezingen van dit jaar worden de meest turbulente verkiezingen uit de Nederlandse geschiedenis: allereerst door de moord op Pim Fortuyn, en vervolgens door de uitslag. De PvdA en de VVD verliezen dramatisch, de LPF wordt de grootste nieuwkomer en de SP groeit van vijf naar negen zetels.

2004

DE MAAT IS VOL

Op 2 oktober 2004 staat de SP samen met de vakbonden aan de basis van de grootste vakbondsdemonstratie aller tijden. Het Museumplein in Amsterdam is volgelopen, straten zijn geblokkeerd en treinen met nóg meer demonstranten staan stil op het spoor. 400.000 mensen demonstreren tegen de kabinetsplannen voor VUT, WAO en prepensioen. Maar het is bovenal een demonstratie van verontwaardiging over het algehele kabinetsbeleid van CDA, VVD en D66.

2014

VERDUBBELING IN RAAD, VERDRIEVOUDIGING IN BESTUUR

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart boekt de SP de grootste overwinning op lokaal niveau aller tijden. In 118 gemeenten behaalt de partij bijna twee keer zoveel raadszetels. Dat heeft gevolgen voor het aantal wethouders: in drie keer zoveel gemeenten levert de SP wethouders en voor het eerst komt de SP aan de macht in twee van de vier grote steden, Amsterdam en Utrecht.

2015

JAN MARIJNISSEN NEEMT AFSCHEID ALS VOORZITTER

Kort voor de zomer van 2015 kondigt SP-voorzitter Jan Marijnissen zijn vertrek als voorzitter van de SP aan. Hij is sinds 1988 voorzitter van de partij. Emile Roemer memoreert: 'Jan heeft samen met de andere partijbestuurders de SP weten om te vormen. Van een heel dappere maar ook nogal stuurloze federatie van lokale afdelingen naar een strijdlustige volkspartij, met honderdduizenden kiezers, tienduizenden leden, duizenden activisten, honderden volksvertegenwoordigers en tientallen bestuurders.'

Het XXI SP-congres kiest Ron Meyer als nieuwe voorzitter van de SP. Deze rol vervult Meyer tot 2019, het jaar waarin Jannie Visscher wordt verkozen als zijn opvolger.

1972 50 2022

2006

SOCIALEN PASSEREN DE LIBERALEN

Gehuld in een nieuwe huisstijl en gewapend met een nieuw programma ‘Een beter Nederland, voor hetzelfde geld’ maakt de SP zich op voor de verkiezingen van 22 november. Het geluid van de SP slaat aan en de verkiezingen resulteren in een overweldigende zege. De partij verdrievoudigt bijna haar zeteltal in de Tweede Kamer tot 25 en is daarmee in één klap de derde partij van het land. ‘Het is de dag waarop de socialen de liberalen zijn gepasseerd’, zegt Marijnissen in zijn toespraak tot een uitzinnige zaal in Amsterdam. ‘Vanaf dat moment zijn we definitief een grote politieke partij in Nederland geworden’, zegt Emile Roemer terugkijkend op dit succes.

2010

AGNES KANT DRAAGT FRACTIE OVER AAN EMILE ROEMER

Nadat Agnes Kant in 2008 het stokje overnam van Jan Marijnissen, treedt zij in 2010 af als fractievoorzitter en partijleider. Het lukte de SP niet om eerdere verkiezingssuccessen te herhalen en daardoor besluit Kant om zich in het belang van de partij terug te trekken. Emile Roemer staat op als nieuwe leider van de SP-fractie. Met zijn optredens in verschillende televisiedebatten verrast Roemer vriend en vijand. Het lukt de SP om de in de peilingen voorspelde verliezen te beperken.

2017

LILIAN MARIJNISSEN NIEUWE FRACTIEVOORZITTER

Emile Roemer kondigt in december 2017 zijn vertrek aan als SP-leider en als Kamerlid. Hij is dan al 38 jaar actief voor de SP. ‘Na bijna acht jaar de SP te hebben geleid, is het nu tijd dat een ander het overneemt. Ik ben trots op waar de SP nu staat en wat ik daarin heb kunnen betekenen.’

De Tweede Kamerfractie wijst uit haar midden Lilian Marijnissen aan om Emile op te volgen. Lilian Marijnissen: ‘Ik ben er klaar voor. Er klaar voor om ons land terug te pakken van Rutte. Om te bouwen aan een overheid die aan de kant staat van de 90%. Om de hoop terug te geven dat het morgen beter kan zijn dan vandaag. De toekomst is niet aan de markt, maar aan de mensen. Samen gaan we voor een wereld waar niet het belang van de enkelen telt, maar van ons allemaal!’

2020

MEER WAARDERING VOOR ONZE ZORGVERLENERS

In de coronacrisis krijgen zorgverleners niet de waardering die ze verdienen. Zij staan dagelijks in contact met mensen die het coronavirus hebben gekregen en lopen daardoor de grootste risico’s. De SP gaat voorop om ervoor te zorgen dat zij wél de loonsverhoging en waardering krijgen die zij verdienen.

Vanwege gevaar voor corona wordt het Malieveld tijdens een grote demonstratie niet gevuld met duizenden mensen maar met schoenen in hun plaats. Ondanks aanhoudende weerstand wordt het kabinet Rutte-III uiteindelijk gedwongen door de Tweede Kamer om ons voorstel voor meer waardering voor zorgverleners uit te voeren.

OOK 50 JAAR

Michiel, Sonja en Carla mochten in dezelfde maand als ‘hun’ partij vijftig kaarsjes uitblazen. Voor deze jubileumeditie vertellen zij hoe het is om lid te zijn van een club die – soms letterlijk – als een familie is.

foto Maurits Gemmink

CARLA CLAASSEN

STATENLID, GEMEENTERAADSLID EN AFDELINGSVOORZITTER

WANNEER WIST JE: DE SP IS MIJN CLUB?

‘Rond 2010 ben ik lid geworden, maar ik stemde al veel langer op de SP. Ik was zelfs al actief voor de partij voordat ik lid werd. Eind jaren negentig kregen wij in verkiezingstijd folders van de SP-afdeling Nijmegen, die wij in Bemmel in de bus gingen doen. Dat was in de tijd dat ik nog niet in een rolstoel zat en nog kon lopen.’

‘Ik kom uit een rood nest, dus heb altijd wel een sociale inslag gehad. En dan komt er een partij voorbij als de SP, die bijna exact verwoordt wat jij denkt.’

WAT IS JOUW MEEST MEMORABELE SP-MOMENT?

‘Toen ik lid werd was hier in Lingewaard nog geen SP-afdeling. Mijn man is een van de mensen die de afdeling Lingewaard in 2011 heeft opgericht. In datzelfde jaar zijn we de actie ‘Onze bieb moet blijven’ gestart. Want ze hadden in Lingewaard het onzalige idee om van drie bibliotheken naar een te gaan.’

‘In drie maanden tijd hebben we dat, midden in de zomer, met een handtekeningenactie kunnen voorkomen. 4300 handtekeningen hebben we aangeboden aan de gemeenteraad. Vervolgens konden alle drie de bibliotheken blijven.’

‘Sinds we hier in de raad zitten hebben we het aantal bibliotheken zelfs kunnen uitbouwen. In 2016 zijn we met andere partijen aan de slag gegaan om te zorgen dat ook de dorpen die bij de gemeente Lingewaard horen een eigen bibliotheek krijgen. Naast de drie grote bibliotheken zijn er nu ook drie servicepunten voor de dorpen. Het heeft ons bloed, zweet en tranen gekost, maar het was meer dan de moeite waard.’

Claassen bij de opening van een bibliotheekservicepunt.

foto archief Carla Claassen

‘Mijn man en ik zitten al sinds 2014 samen in de gemeenteraadsfractie. Soms wordt er gekscherend gezegd: in huize Claassen zal het debat straks verdergaan. Maar verder kijkt men er niet echt meer van op. Ook onze dochter is trouwens lid van de SP.’

WAT IS JOUW VERJAARDAGSBOODSCHAP VOOR DE SP?

‘Dat we ons verhaal vooral blijven vertellen: wat wij vinden en waar we naartoe willen. We moeten vooral het alternatief bieden. Je kunt wel ergens tegen zijn, maar wat is het alternatief? Daarom denk ik ook dat de campagne voor de koopkracht een hele goede is.’ •

1972 50 2022

‘Als je met z’n tweeën bent, dan heb je al een actie’

Schrier in 2018 met de SP Smallingerland: een hechte club.

foto archief Michiel Schrier

foto Maurits Gemmink

MICHIEL SCHRIER

VOORMALIG GEMEENTERAADSLID, STATENLID, GEDEPUTEERDE EN NU BURGEMEESTER VAN VLIELAND

WANNEER WIST JE: DE SP IS MIJN CLUB?

Het was rond het jaar 2000. Een moment waarop ik dacht: als je wilt dat er iets verandert, dan zul je toch zelf in actie moeten komen. Ik was op zoek naar een tegengeluid voor het marktdenken dat steeds verder ging. Het beginselprogramma van de SP, de idealen en het actiegerichte spraken mij erg aan.’

WAT IS JOUW MEEST MEMORABELE SP-MOMENT?

‘Toen we in 2014 in de gemeente Smallingerland, waar ik toen woonde, mee mochten besturen met Jos van der Horst als onze wethouder. Na al die jaren hard werken met een club van vrienden hadden we toch maar dat mooie resultaat bereikt. Natuurlijk denk ik ook aan acties die we hebben gevoerd, zoals de keer dat we zelf een zebrapad voor een ziekenhuis hadden geschilderd.’

‘Ik vind het leuk om mee te doen aan acties, maar ik ben zelf niet echt een aanjager. Het motto bij ons was altijd: als je met z’n tweeën bent, dan heb je al een actie. Soms heb je als SP-afdeling periodes dat het moeilijk is om mensen erbij te betrekken. Dan ga je vanuit je verantwoordelijkheidsgevoel de straat op, maar blijkt het uiteindelijk toch altijd leuk te zijn. Zelfs het langs de deuren gaan, al moet ik me vooraf altijd over een drempel heen zetten. Stel mensen gewoon open vragen – hoe is het om hier te wonen? – en ze willen hun verhaal aan je vertellen, ongeacht hun eigen politieke kleur. Dat vind ik mooi: dat je als SP’er niet alleen je boodschap gaat verkopen, maar ook dingen komt ophalen in de wijken.’

‘Hoe komt het dat ik al twintig jaar bij die club ben? Omdat de mensen waarmee ik samenwerk gewoon vrienden zijn geworden. Daardoor houd je ook de positiviteit erin. Als de politiek niet leuk is, dan stop je er ook snel mee.’

WAT IS JOUW VERJAARDAGSBOODSCHAP VOOR DE SP?

‘Blijf bij je idealen. Als bestuurder weet ik dat je soms wat pragmatisch moet zijn. Maar de partij moet vasthouden aan haar idealen, kernwaarden en de strijd tegen de marktwerking. Want dat is de reden waarom ik verliefd ben geworden op deze partij.’

Lachend: ‘Voor mensen is het natuurlijk verschrikkelijk om vijftig te worden, maar voor een politieke partij is het prachtig.’ •

foto Anjo de Haan

SONJA KLAASSENS-VEENSTRA

HIELP MEE MET HET OPRICHTEN VAN DE SP-AFDELING MIDDEN-GRONINGEN EN WAS AFDELINGSVOORZITTER

WANNEER WIST JE: DE SP IS MIJN CLUB?

‘Dat wist ik eigenlijk al heel lang voordat ik lid werd. Ik had hier geregeld mijn oudste zus aan de keukentafel zitten, die bezig was met het opzetten van een SP-kerngroep in Hoogezand. Eigenlijk bemoeide ik me overal mee. Op een gegeven zei mijn zus: ‘Neem je verantwoordelijkheid en schuif ook aan bij de kerngroep’. Daarna wist ik: dit is de plek waar ik hoor. In die tijd is ook de basis gelegd voor onze lokale SP-afdeling. Tot 2018 ben ik afdelingsvoorzitter geweest.’

WAT IS JOUW MEEST MEMORABELE SP-MOMENT?

‘Natuurlijk was het werk op de markten en in de buurten heel leuk en heb ik hier veel energie uit gehaald. Maar wat mij het meeste is bijgebleven is onze samenwerking met Dokters van de Wereld in 2020. Toen hebben we de tandartsbus naar Hoogezand gehaald. Die actie heeft mij heel erg geraakt: we hoorden zoveel schrijnende verhalen van mensen die al jaren niet naar de tandarts waren geweest. Ook als ploeg hebben wij deze dag heel intens ervaren.’

‘Een aantal mensen is dankzij deze actie verder geholpen door tandartsen in de regio. Zij hebben nu weer een goed gebit. Een van hen was zelfs uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek. Daarvoor kwam hij niet door de voordeur bij werkgevers, alleen al door zijn gebit.’

‘Misschien is deze ervaring zelfs waardevoller voor mij geweest dan de verpletterende verkiezingsuitslag in 2014, toen we voor het eerst meededen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Uit het niets kwamen we als grootste partij binnen in de gemeenteraad. Het voelde echt als een beloning naar werken. Maar we schrokken er wel van!’

WAT IS JOUW VERJAARDAGSBOODSCHAP VOOR DE SP?

‘Mijn hart ligt nog steeds bij de SP en dat zal ook wel zo blijven. De SP moet gewoon die strijdbare club blijven: op de barricades, met en voor de mensen. Want daar ligt onze kracht. Ik denk dat we dan nog vijftig jaar door kunnen.’ •

tekst Lesley Arp

‘Dit is de plek waar ik hoor’

De tandartsbus in Hoogezand: 'Deze actie heeft ons diep geraakt'

foto archief Sonja Klaassens-Veenstra

foto JSP Limburg

> VEEL ENTHOUSIASME VOOR SP LIMBURG-DAG

Het provinciebestuur lijkt soms ver weg te staan van mensen. Wat doen ze daar nou eigenlijk, waar gaan ze over en hoe is het om in de Provinciale Staten te zitten? Om die vragen te beantwoorden organiseerde de SP in Limburg een speciale dag waarop mensen kennis konden maken met werk in de provincie. Maar liefst 140 enthousiaste mensen togen af naar het Provinciehuis.

Naast een videoboodschap van Lilian Marijnissen, anekdotes van oud-Statenleden en een toelichting op het belang van de Staten voor de partij, konden de aanwezigen deelnemen aan een rondleiding door het Provinciehuis, in gesprek gaan met (oud) Statenleden en in de Statenzaal ervaren hoe het is om een debat te voeren. Ook was er livemuziek, koffie met (Limburgse) vlaai, een heerlijke lunch en ter afsluiting een borrel.

Verkiezingen in aantocht

De kennismaking zorgde ervoor dat veel meer mensen nu weten wat de SP in de provincie doet en hoe de bestuurslaag werkt. Ook was het een mooie aanzet om de aanwezigen te enthousiasmeren richting de verkiezing van de Provinciale Staten volgend jaar. Ben je benieuwd naar wat de SP in jouw provincie doet of wil je betrokken zijn in aanloop naar de verkiezingen? Kijk dan op de site van jouw provinciale SP-fractie. •

> NIEUWE TREINEN MERWEDELINGELIJN DOOR AANDRINGEN SP

De huidige treinen die rijden op de Merwedelingelijn, kwamen de afgelopen jaren vaak slecht in het nieuws. De treinen zijn niet voorzien van toiletten, zijn slecht toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking en hebben slechts een deur per rijtuigzijde. Daarnaast waren er ook verschillende klachten over de vervoersaanbieder zelf. SP-fractievoorzitter Lies van Aelst pleit daarom al jaren in de provincie voor verbeteringen. Eindelijk is dat nu ook gelukt, waardoor het sein op groen staat voor nieuwe treinen.

Het verantwoordelijk provinciebestuur heeft jarenlang gezegd dat de treinen niet vervangen konden worden vanwege de kosten. Hier nam de SP-fractie geen genoegen mee, omdat zij vindt dat de reiziger voorop moet staan en goed openbaar vervoer belangrijk is. Nu is duidelijk dat de druk in de provincie ervoor heeft gezorgd dat de treinen toch vroegtijdig worden vervangen, zodat reizigers weer comfortabel en veilig op pad kunnen. •

> SP-KAMERLID VAN NISPEN KREEG ENKELBAND

Een crimineel is hij niet, maar toch kreeg Michiel van Nispen een enkelband om. Het Kamerlid deed mee aan een proef om te ervaren hoe is het om een week lang een elektronische enkelband te dragen. De reclassering zet normaal gesproken een elektronische enkelband in om te controleren of een verdachte of dader opgelegde bijzondere voorwaarden, zoals een locatieverbod of een alcoholverbod, naleeft.

Van Nispen betrad ook de Tweede Kamer met een enkelband om. Tijdens een debatbijdrage vertelde hij de andere Kamerleden over de proef. ‘Mij is gevraagd of ik dat zou willen proberen en daar ben ik op ingegaan. Ik wil ervaren hoe het is’, aldus de parlementariër.

Tussen 23.00 uur en 06.00 uur mocht van Nispen in de proefweek niet buiten komen. Ook mocht hij bepaalde gebieden niet betreden. Het Kamergebouw mocht hij dus nog wel in, zoals meer mensen met een enkelband gewoon naar hun werk kunnen. ‘Het ding gaat trillen als ik mijn voorwaarden overtreed’, zei hij. De reclassering belt in zo’n geval binnen enkele minuten om te horen wat er aan de hand is. Van Nispen vertelde ook dat hem dat al eens is overkomen toen hij de Haagse binnenstad betrad. Inmiddels is van Nispen weer een vrij man en kan hij gaan en staan waar hij wil. •

foto Maurits Gemmink

foto Cees Wouda

> SP AMERSFOORT WIL REFERENDUM OVER PEPERDUUR NIEUW STADHUIS

Maar liefst 118 miljoen moet het nieuw te bouwen Stadhuis van de gemeente Amersfoort gaan kosten. Samen met de partij Amersfoort voor Vrijheid vindt de SP dit een onverantwoord hoog bedrag, ook omdat er genoeg andere sociale plannen zijn waar dat geld naartoe zou moeten gaan. Met een actie, waarbij 118 jute zakken werden opgestapeld om de hoogte van het bedrag duidelijk te maken, werd het idee gelanceerd om dit nieuwbouwplan door middel van een referendum voor te leggen aan de inwoners van Amersfoort.

Paleis voor politici

'We gaan er alles aan doen om te zorgen dat dit paleis voor politici niet doorgaat, we kunnen in deze crisis niet zoveel geld naar prestigeprojecten smijten', zegt SP-fractievoorzitter Hugo Kruyt. 'We vragen de raad om een referendum uit te roepen en anders halen we de 4000 handtekeningen om dit te regelen zelf wel op.

De geldzakken werden neergelegd op de plek waar het toekomstige Stadhuis zou moeten komen te staan. De verwachting van de beide partijen is dat de inwoners van Amersfoort helemaal niet zitten te wachten op dit project en ze in een referendum dus tegen zullen stemmen. Eerst wordt het plan gelanceerd in de gemeenteraad en als die geen referendum wil dan zullen de partijen dit zelf alsnog organiseren. •

> SP VOORSTEL MEER ZEGGENSCHAP OVER ONZE ENERGIE AANGENOMEN

foto Joshua Versijde

Energie is een basisvoorziening die in publieke handen zou moeten zijn zodat we er democratische controle en zeggenschap over hebben. Een voorstel van de SP, ingediend samen met de ChristenUnie, om te onderzoeken hoe het publieke belang in de Nederlandse energievoorziening vergoot kan worden is aangenomen door een meerderheid in de Tweede Kamer.

SP-leider Lilian Marijnissen: 'Onze energie zou geen markt moeten zijn. Het verkopen van onze energiebedrijven en dit tot een geliberaliseerde markt maken is iets waar de SP altijd tegen heeft gestreden. Nu steeds meer mensen hun energierekeningen niet kunnen betalen, gaat de overheid miljarden overmaken aan energiebedrijven. Daar zouden we minimaal zeggenschap voor terug moeten eisen. Nog beter is om onze energie te nationaliseren. Ons aangenomen voorstel om het publieke belang in onze energievoorziening te vergroten is een eerste stap.' •

foto SP Amsterdam

> AMSTERDAMSE FIETSENTUIN GERED VAN VASTGOEDINVESTEERDER

De Fietsentuin in Amsterdam is een typische buurtonderneming waar veel wijkbewoners met plezier gebruik van maken. Toch dreigde de zaak te verdwijnen doordat de pandeigenaar de huur fors wilde verhogen. Op steeds meer plekken dreigen kleine buurtondernemingen te bezwijken onder de hoge huurprijzen en het winstbejag van vastgoedeigenaren. Na acties van de SP en wijkbewoners is nu duidelijk geworden dat de rechter heeft bepaald dat de buurtonderneming in Amsterdam-Zuid mag blijven.

Samen met bewoners uit de Hoofddorppleinbuurt en omgeving heeft de SP veel steunbetuigingen opgehaald voor het behoud van De Fietsentuin. Naast het ophalen van handtekeningen, werden posters opgehangen en honderden flyers verspreid. SP'er Erik Flentge: 'Je merkt onmiddellijk dat De Fietsentuin geliefd is in de buurt. Binnen no time hadden we tientallen handtekeningen verzameld. Het is goed om te zien dat de buurt De Fietsentuin niet zomaar de buurt uit laat jagen door het kortzichtige winstbejag van een vastgoedinvesteerder.'

Sociale functie

De Fietsentuin is niet alleen geliefd vanwege zijn goede service. De onderneming vervult ook een sociale functie in de buurt. Zo maken veel buurtbewoners gebruik van de fietsenstalling in de kelder van het pand en hebben veel 'kwetsbare Amsterdammers' een werkstage gelopen bij de fietsenmaker. Flentge: 'Als investeerder denkt Rijan BV maar aan één ding en dat is winst. Ze hebben maling aan het belang van de buurt en het sociale karakter van De Fietsentuin.' Gelukkig dus dat de acties hebben gewerkt en dat de onderneming nu bereikbaar blijft voor de wijkbewoners. •

> SP-KLEDING VAN VERANTWOORDE HERKOMST

Toen in 2020 de coronapandemie uitbrak kwam het toerisme in Thailand volledig stil te liggen. Veel van de Thai kwamen zonder inkomen te zitten. De Eindhovense Stijn Ooievaar en zijn vrouw waren kort daarvoor begonnen met een kledingbedrijf in de omgeving van de badplaats Pattaya. In korte tijd wist hij 60 mensen weer aan het werk te krijgen met het produceren van mondkapjes. Via een SP-lid in Nederland kwam de partij met Stijn in contact, en kort daarna werd er gestart met de productie van duizenden 'SP - Meer dan applaus'-mondkapjes. Na de mondkapjes gingen zij over op het maken van stevige rode tassen met SP-logo. Deze tassen zijn de afgelopen twee verkiezingscampagnes veelvuldig ingezet om verkiezingskranten rond te sjouwen. Inmiddels produceren ze ook andere kledingstukken.

Goede arbeidsomstandigheden

Voor Europeanen is het verschrikkelijk lastig om kleding te kopen met een herleidbare verantwoorde herkomst. De meeste kleding wordt tegenwoordig gemaakt in Zuid-Oost Azië, waarvan het veelal de vraag is onder welke omstandigheden deze is gemaakt. Stijn is er trots op dat hij in de praktijk kan aantonen dat het mogelijk is om betaalbare kleding te maken onder goede arbeidsomstandigheden, voor een goed loon en ook nog eens ecologisch verantwoord.

Het laatste ontwerp is een heus SP-trainingsjack. Het is een sportief model dat casual kan worden gedragen en kan worden gebruikt tijdens SP-activiteiten. De CO_2-uitstoot van het transport naar Nederland wordt via een apart programma gecompenseerd met milieuvriendelijke projecten.

Het trainingsjack en andere verantwoorden producten zijn te vinden in de SP-webshop. •

PRINSJESDAGPROTEST: NU IS HET GENOEG!

Terwijl duizenden mensen uit het hele land naar Den Haag afreizen voor het PrinsjesdagProtest, berichten de kranten diezelfde ochtend dat Nederlanders het kabinet-Rutte IV het laagste rapportcijfer ooit hebben gegeven: een 3,3. De woede en teleurstelling in het kabinet is voelbaar onder de actievoerders, maar het gezamenlijke doel is glashelder: tijd om de winsten terug te pakken!

SOMMIGE SP'ERS die zich op de Haagse Koekamp opwarmen met een kop soep hebben er een bus- of treinreis van meerdere uren op zitten. Maar natuurlijk heeft de partij al veel langer toegewerkt naar dit moment. In de maanden voorafgaand aan de manifestatie hebben SP'ers talloze gesprekken gevoerd over de gevolgen van de koopkrachtcrisis voor het dagelijks leven van mensen. Hans de Waard van de SP-afdeling Groningen: 'We hebben een bijeenkomst in de buurt Vinkhuizen georganiseerd waar 125 mensen op afkwamen. Je hoort dan dat het door de stijgende kosten van de energie, de boodschappen en het tanken steeds moeilijker wordt voor mensen om het hoofd boven water te houden.'

Deze worsteling is ook voor veel mensen die op 17 september naar Den Haag zijn gekomen de harde realiteit. Sommigen van hen waren al keihard geraakt door asociaal regeringsbeleid, maar krijgen door de stijgende kosten nog een trap na. Zo ook Arthur van der Starre uit Bergen op Zoom. 'Mijn vrouw heeft een AOW-gat van twee jaar. Ik heb me een tijd ingezet voor de Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen, maar kon op een gegeven moment niet meer slapen van de verhalen die ik hoorde', vertelt hij. Van der Starre is zeker niet de enige pensioengedupeerde die naar Den Haag is gekomen: 'Het geld telt voor mij heel zwaar, maar rechtvaardigheid telt nog zwaarder.'

Skipak

Ook op het podium klinken de verhalen over het spoor van vernieling dat de kostenexplosie in de samenleving aanricht. De Haagse Raymond Zuidwijk ziet de gevolgen dagelijks in Moerwijk, een van de armste volkswijken van ons land: 'Ik werk bij de Moerwijk Coöperatie en wij hebben een voedseluitgiftepunt. Je merkt dat de rek er bij mensen uit is. Het nieuwe normaal is blijkbaar dat we de komende winter allemaal in een skipak thuis moeten zitten.' Zijn oproep aan de menigte is duidelijk: 'Het is tijd dat we de winsten af gaan pakken, terug in de zakken van de mensen!'

Dat de koopkrachtcrisis ook mensen die niet tot de minima behoren raakt, blijkt uit het verhaal van Stef van der Werf. Als winkelmanager werkt hij voor Ahold Delhaize. Deze multinational maakte 2,2 miljard winst, terwijl de werkvloer daar bar weinig van terugziet. Vanaf het podium doet hij een oproep aan Frans Muller, de grote baas van het supermarktconcern: 'Zorg dat de medewerkers 1000 euro erbij krijgen. Geef een signaal af als grootste werkgever van Nederland.'

Jong en oud 'in de shit'

De verhalen vanaf het podium maken ook duidelijk dat de koopkrachtcrisis zowel jong als oud treft. Ouderen die door de nieuwe Pensioenwet dreigen te worden opgescheept met een onzeker casinopensioen, maar ook studenten die geen energietoeslag krijgen omdat de regering niet over de brug komt met het geld hiervoor. 'Het is heel slecht gesteld met de studenten', vertelt Joram van Velzen van de Landelijke Studentenvakbond. 'Ouders bellen mij op en zeggen: ik kan mijn kinderen niet meer ondersteunen. Studenten mogen van deze regering lekker in de shit zakken.'

'Dit kabinet moet zo snel mogelijk vallen'

Ook enkele bekende Nederlanders laten hun stem horen tijdens het Prinsjesdagprotest. Zo brengt acteur en presentator Huub Stapel de aanwezigen via een groot beeldscherm een boodschap van solidariteit over. Regisseur Eddy Terstall hekelt vanaf het podium het feit dat de regering tot op heden enkel met het plan is gekomen om schulden van mensen over te nemen: 'Dit land wordt geleid door wereldvreemde mensen. Het is net alsof ze hun best doen om elke keer weer met een voorstel te

Tijdens het protest werd een boodschappenlijst van ruim 100 meter uitgerold, waarop mensen uit het hele land boodschappen aan het kabinet Rutte hebben geschreven.

komen dat nog beschamender is.' Hij heeft een speciale boodschap voor ChristenUnie-voorman Gert Jan Segers, in wie hij het meeste vertrouwen heeft van alle kopstukken uit de coalitie: 'Hoe lang kun je het nog volhouden om de B.V. Nederland mee te regeren? Trek de stekker eruit!'

'Niet met publiek geld aandeelhouders spekken'

Natuurlijk is de belangrijkste boodschap van het Prinsjesdagprotest dat het kabinet in actie moet komen. De eisen van de SP zijn helder: de kosten in de supermarkt en aan de pomp moeten omlaag, evenals de huren en zorgkosten. Ook moet de regering een maximum stellen voor de energierekening. 'Maar', benadrukt SP-leider Lilian Marijnissen, 'we moeten voorkomen dat we met publiek geld de aandeelhouders spekken. Dat kunnen we doen door onze energiebedrijven te nationaliseren. In een tijd waarin bedrijven zoveel winsten maken hoeft niemand in armoede te leven. Als we de winsten pakken, dan kunnen we de energierekening verlagen.'

Maar een ander sentiment dat op de Koekamp overheerst is dat het hoog tijd is dat het kabinet-Rutte IV haar biezen pakt. Christine Riem uit Den Haag: 'Mensen vinden het heel makkelijk om bijvoorbeeld asielzoekers de schuld te geven van de problemen in ons land, maar blijven telkens VVD stemmen. Daardoor kan iemand als Rutte op het pluche blijven en geld over de balk smijten voor grote bedrijven, terwijl de burgers worden vergeten.'

Tijd van gaan

Ook volgens econoom Ewald Engelen, een van de laatste sprekers op het podium, is jarenlang neoliberaal VVD-beleid de kern van het probleem: 'De VVD is een ramp voor de burger en fantastisch voor het grootbedrijf. Dit kabinet moet zo snel mogelijk vallen.'

Voordat de duizenden actievoerders in een mars langs het ministerie van Financiën en het Binnenhof lopen, rolt SP partijbestuurslid Jimmy Dijk samen met vrijwilligers een meterslange boodschappenlijst voor Rutte uit. Terwijl de lijst alsmaar langer lijkt te worden, vraagt Dijk aanwezigen naar hun boodschap voor het kabinet. Een vrouw in het publiek hoeft er niet lang over na te denken: 'Er is een tijd van komen en een tijd van gaan. En de tijd van gaan is nu gekomen.' •

tekst Lesley Arp
foto Bart Hoogveld

GESPREK

‘NIET ZELENSKY, MAAR AMERIKA BEPAALT HOE DEZE OORLOG AFLOOPT’

Wat gebeurt er eigenlijk achter de schermen van de internationale politiek? Twee hoogleraren bespreken de achtergronden van de oorlog in Oekraïne. Rob de Wijk is historicus en directeur van het Haags Centrum voor Strategische Studies, met veel kennis van defensie en veiligheid. Bastiaan van Apeldoorn is politicoloog en hoogleraar aan de Vrije Universiteit, gespecialiseerd in mondiale politieke economie en geopolitiek, en sinds 2015 is hij senator voor de SP. Dit gesprek vond plaats voordat Poetin de algemene mobilisatie uitriep.

› President Poetin heeft laten zien dat hij heel veel macht heeft. Hij heeft de controle over olie en gas, en door de zuidelijke kust van Oekraïne bezet te houden kon hij ook de export van graan blokkeren. Daarmee had hij de hele wereld bij de strot. Was dat zijn doel, wilde hij een economische oorlog voeren?

• RdW: ‘Nee. Dat is het wel geworden, maar oorspronkelijk was het dat niet. Als je wilt weten wat Poetin bezield heeft, dan moet je kijken naar zijn speeches van 21 en 24 februari. Die zijn veelzeggend.

› Was dat geen propaganda?

• RdW: Nee, Poetins verhaal is precies in lijn met wat ik vaak in Moskou gehoord heb. Hij heeft nooit kunnen verkroppen dat de Sovjet-Unie is ingestort. Poetin ziet het als zijn historische taak om dat rijk weer bij elkaar te brengen. Hij vindt Rusland een moreel, ethisch en religieus beter land, het Westen ziet hij als decadent.

Het is natuurlijk wél zo dat deze oorlog opgelopen is tot een economische oorlog tussen Rusland en het Westen. We zijn begonnen met sancties, en dat heeft zich ontwikkeld tot economische oorlogsvoering. Dan krijg je dus dat olie en graan worden ingezet als wapens. Dat is echt pervers. We weten dat Rusland Oekraïne nodig heeft om weer een wereldmacht te worden. Poetin streeft al heel lang naar een Euraziatische Unie, een tegenhanger van de Europese Unie. Dat kan alleen maar gaan werken als Oekraïne erbij zit.’

• BvA: ‘Het is een oorlog uit zwakte. Niet alleen is Rusland zwakker dan we dachten, maar je moet dit zien als een imperialistische oorlog van een land dat wanhopig probeert de status van grootmacht terug te krijgen. Ze zien geen andere mogelijkheid dan dit. Poetin weet wél het olie- en gaswapen heel goed uit te buiten. Daarmee zet hij heel veel druk op Europa. Het is een heel effectief wapen, maar tegelijkertijd ook één van de weinige wapens die hij heeft.

• RdW: ‘Voor de Amerikanen is Poetin niet veel meer dan een vervelend kind dat het schoolplein zit te terroriseren en dat een draai om zijn oren moet krijgen. Amerika heeft nauwelijks handelsbelangen in Rusland, en andersom ook niet. Het enige wat voor Amerika telt, is dat Rusland een kernwapenmogendheid is. Omgekeerd heb ik vaak het gevoel dat Rusland zijn eigen macht overschat. Ze zien zichzelf wél als supermacht. Maar hun economie is kleiner dan die van Italië.’

> ‘Voor de Amerikanen is Poetin niet veel meer dan een vervelend kind dat een draai om zijn oren moet krijgen’

Kijk, ik behoorde tot de mensen die dachten: Poetin gaat niet aanvallen. Dit is een typisch geval van dwangdiplomatie, dacht ik, waarbij je gaat dreigen om te krijgen wat je wilt. Je kunt helemaal niet een land binnenvallen met 150.000 soldaten. Nu zien we wat er allemaal fout is gegaan. Al hun plannen hebben ze gecommuniceerd via open lijnen, dus de Amerikanen en de Oekraïners wisten heel goed hoe ze Kiev moesten verdedigen. En de Russen hebben gedacht dat een derde van de Oekraiense soldaten zou overlopen, en dat bleek helemaal niet te kloppen. Op basis van die verkeerde inschatting van Oekraïne én van hun eigen militaire capaciteiten zijn ze deze oorlog ingegaan.’

› Is dit dus alleen maar een Russische actie, of zit er meer achter?

• BvA: ‘De verantwoordelijkheid voor de oorlog ligt bij Poetin en bij Rusland. Dit is een agressieoorlog, een aanvalsoorlog, een veroveringsoorlog. Maar het onderliggende conflict dateert eigenlijk al van het uiteenvallen van de Sovjet-Unie. Daar heeft het Westen ook fouten gemaakt. George Bush heeft in 2008 gezegd dat Georgië en Oekraïne op termijn lid konden worden van de NAVO. Dat is echt een blunder geweest. Hij heeft die landen daarmee een worst voorgehouden en Rusland onnodig in de gordijnen gejaagd.’

• RdW: ‘Ja, daar waren meer Europese politici tegen. Jaap de Hoop Scheffer, die toen secretaris-generaal was bij de NAVO, was

‘Na de val van de Sovjet-Unie is er een hoop getouwtrek ontstaan, en het Westen heeft hard getrokken’

daar volstrekt helder over, dit is totaal stom geweest van Bush.’

• BvA: ‘De manier waarop de NAVO in de jaren ’90 is uitgebreid met Tsjechië, Polen en Hongarije, dat hadden we zo niet moeten doen. Daarmee hebben we een historische kans laten liggen om de NAVO op te heffen en op te laten gaan in een groter geheel. Oekraïne werd gezien als een belangrijke prijs voor de VS na het winnen van de Koude Oorlog, om in zijn invloedssfeer te trekken. Veel Oekraïners wilden ook tot die invloedssfeer gaan horen, maar in het geopolitieke getouwtrek om dat land heeft ook het Westen hard getrokken.’

• RdW: ‘Ja hoor eens even, wij hebben die landen niet gedwongen om erbij te komen. De Polen en de Roemenen en de Bulgaren hebben echt gesmeekt om erbij te mogen. Ik ben blij dat ze dat gedaan hebben. Als we dat niet hadden gedaan, had je nu net zo’n verschrikkelijke strijd om de invloedssferen gehad als we nu in de Balkan zien. En ten oosten van Duitsland had je één groot Oekraïne gehad, omdat Rusland historisch altijd op zoek is naar invloedssferen.’

• BvA: ‘Maar Rob, je doet nu net alsof er maar twee mogelijkheden waren: ofwel de NAVO uitbreiden, ofwel die landen ten prooi laten vallen aan de Russische machtspolitiek. Dat bestrijd ik. Als je eerder andere keuzes had gemaakt, dan was er ook een andere Russische politiek mogelijk geweest. Gorbatjsov heeft niet voor niets gepleit voor een Europees Huis, een gezamenlijke Europese veiligheidscultuur. Gorbatsjov heeft ook gewaarschuwd dat uitbreiding van de NAVO het nationalisme in Rusland zou versterken, en de generaals die uit waren op het herstel van de Sovjet-Unie nieuwe kaarten in handen geven. Nou, dat is precies gebeurd.’

• RdW: ‘Daar ben ik het ook wel mee eens, alleen, dat zegt niks. Ik werkte destijds als ambtenaar bij Defensie, en ik heb toen wel nota’s geschreven over de vraag ‘wat gaat er gebeuren als de NAVO wordt opgeheven in ruil voor de Duitse eenwording?’ We hebben gekeken naar de OVSE, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, als nieuw overkoepelend orgaan. Maar de Oost-Europese landen wilden dat absoluut niet. Kijk naar Polen, of de Baltische staten, landen die zich onttrokken aan het juk van een grootmacht die ze haatten. Die wilden veiligheidsgaranties en die kan de OVSE niet geven.’

• BvA: ‘In de jaren negentig heeft de NAVO een plan gemaakt voor een ‘partnership for peace’. Daar konden al die Oost-Europese landen lid van worden, en ook Rusland is daar toen lid van geworden. Dat werd gezien als alternatief voor een volledig lidmaatschap.’

• RdW: ‘Ik zou daar ook graag in meegaan. Het probleem is alleen, Rusland is te groot en te dominant om andere landen als een gelijkwaardige partner in zo’n geheel te zien.’

› Wat betekent deze situatie voor ons? Er gaat heel veel geld naar die oorlog. Er gaat gemiddeld al een maandsalaris per Nederlander naar de gevolgen van deze oorlog. Hoe lang houden we dat vol?

• RdW: ‘Dat zal deze winter moeten blijken. Ik heb daar grote zorgen over. Poetin speelt op tijd. Hoe langer deze oorlog duurt, hoe beter het voor hem is. Hij gokt op meer opstanden en demonstraties zoals we in Praag hebben gezien. Dat is logisch, vanuit zijn perspectief.’

• BvA: ‘Vanuit zijn perspectief is het logisch om de gaskraan nog verder dicht te draaien.’

• RdW: ‘Ik zou als Europa zélf de gaskraan dichtdraaien. Bijt in godsnaam door de zure appel heen. Ik begrijp dat dat grote consequenties heeft, maar dan kun je plannen. Poetin is slim genoeg om dat spel behendig te spelen. Als je de gaskraan dichtdraait, dan sla je hem zijn wapen uit handen.’

› Wat gaat dat voor gevolgen hebben voor de bevolking?

RdW: ‘Ik maak me grote zorgen om de gierende inflatie. Een derde van de mensen kunnen hun rekeningen nu al niet meer betalen.’

• BvA: ‘Daar kun je wat aan doen, en dat moet je ook doen, zeg ik ook maar even als politicus. We kunnen niet toegeven aan de chantage van Poetin. En we moeten niet meegaan in wat Forum en de PVV roepen, dat we maar moeten ophouden met die sancties omdat die alleen onze eigen bevolking treffen. Nederland is een hartstikke rijk land, er worden giga winsten gemaakt door het bedrijfsleven. Je kunt best een solidariteitsheffing invoeren om de bevolking te steunen. Daarvoor hoef je het begrotingstekort niet op te laten lopen. Daar zijn echt wel mogelijkheden. We moeten wel nadenken over hoe lang deze oorlog nog gaat duren.’

• RdW: ‘Vorig jaar was ik in Moskou, en toen bleek dat de Russen willen praten over de verdeling van de invloedssferen in Europa. Jalta 2.0 noemen ze dat, naar de besprekingen van na de Tweede Wereldoorlog. Wij gaan dat niet doen. In Europa vinden de meeste politici dat elk land zelfstandig mag kiezen bij welke club hij wil horen.’

• BvA: ‘Maar je zult uiteindelijk wel met Rusland moeten onderhandelen. Daar moet je realistisch in zijn. Iedereen is nu in jubelstemming omdat Oekraïne grote stukken heeft terugveroverd. Maar Zelensky heeft zelf al gezegd: we kunnen niet alles terugveroveren, we hebben daar de manschappen niet voor.’

• RdW: ‘Als Oekraïne niet wint, ligt het in de lijn der verwachtingen dat je een discussie gaat krijgen om de rompstaat Oekraïne bij de NAVO en de EU te trekken, dus zonder de Krim en Donetsk en Loehansk. Ik vind dat ook niet mooi, ik houd daar niet van. Maar het is onvermijdelijk. Oekraïne wil veiligheidsgaranties.’

• BvA: ‘Maar niet door Oekraïne lid te maken van de NAVO, en al helemaal niet van de EU. Oekraïne scoort nog lager op het gebied van vrijheid en democratie dan Hongarije. Een nieuw IJzeren Gordijn is niet onvermijdelijk. Daar zijn we zelf bij. Er loopt een grens tussen Rusland en Wit-Rusland aan de ene kant, en de rest van Europa aan de andere kant, dat is waar. Maar het is doemdenken om te zeggen dat het niet anders kan. Straks zitten we weer vast aan een scheiding van tientallen jaren.’

• RdW: ‘Dat hoeft niet. Zo lang Poetin er zit, krijg je dit. Maar elke oorlog houdt een

keer op, en dan is er de vraag: wat ga je doen met Oekraïne? Hoe ga je het land weer opbouwen, en hoe ga je veiligheidsgaranties geven? Ik zou iedere politicus heel hard willen aanraden om erover na te denken. De kans is vrij groot dat er op een gegeven moment een wapenstilstand komt, en dan is de vraag of er een onderhandeling komt, ja of nee. Noord- en Zuid-Korea hebben al 70 jaar een wapenstilstand, en daar is nooit meer wat gebeurd.'

› **Op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft de meerderheid van de landen zich uitgesproken tegen deze oorlog. Maar wat heel opmerkelijk was, is dat een heel groot deel van de onafhankelijke landen zich van stemming heeft onthouden. Zij vertegenwoordigen meer dan de helft van de wereldbevolking. Eigenlijk heeft het Westen dus helemaal niet zo veel steun voor zijn sancties. Wat betekent dat?**

• RdW: 'Dat de steun voor Europa helemaal niet zo groot is als wij denken. En dat dit dus niet de strijd is van democratieën tegen autocratieën die wij er graag van willen maken. Dat verwijt ik politici.'

• BvA: 'Hier zijn wij het 100% eens.'

• RdW: 'Ook in Afrika hebben 17 landen, en niet de minst belangrijke, helemaal niet gestemd.'

• BvA: 'Een land als India, dat zich veel zorgen maakt over de opkomst van China, kan nu heel goedkoop olie krijgen uit Rusland. Zij zullen wel gek zijn om er geen gebruik van te maken. Dat is deel van een nieuwe wereldorde, en daar moeten we ons aan aanpassen.'

› **Is dat door de oorlog in Irak dat we zoveel steun zijn kwijtgeraakt?**

• RdW: 'Het heeft te maken met de verzwakking van het Westen ten opzichte van China. Omdat China opkomt, kunnen lokale potentaten zoals Poetin veel meer gokken op militair avonturisme.'

• BvA: 'Na de Koude Oorlog, en na het verdwijnen van de Sovjet-Unie heeft Amerika de overwinning uitgeroepen, en gezegd: ons model van de vrijemarkteconomie en de liberale democratie wordt het model voor de hele wereld. Maar nu is er de nieuwe grootmacht China, die Amerika in heel veel opzichten nadert en economisch gezien zelfs al groter is. India is in zekere zin ook een grootmacht, en een kernwapenmacht. De machtsbalans is verschoven, Amerika staat er zwakker voor. Daar maken landen als Rusland gebruik van. En inderdaad, door de Irak-oorlog heeft het Westen veel goodwill en moreel gezag verspeeld.

• RdW: 'Ontzettend stom.

• BvA: Het Westen heeft zich niet gehouden aan artikel 2 van het VN-handvest toen het die invasie begon. Daarin staat dat je geen geweld mag gebruiken. Daar is de financiële crisis nog eens bovenop gekomen, en daar heeft het Westerse model aardig mee aan gezag ingeboet. Veel mensen in de niet-gebonden landen hebben gedacht: misschien moeten we maar eens wat meer naar China kijken. Die bieden hulp aan zonder er allerlei voorwaarden aan te verbinden over democratie, intern beleid en de vrijemarkteconomie. Die machtsverschuiving in de wereld, die draai je niet terug. Al was het maar omdat je met China zult moeten samenwerken op het gebied van klimaatverandering, bijvoorbeeld. Juist daar hebben we China ook nodig als partner.'

• RdW: 'Macht en waarden zijn twee zijden van dezelfde medaille: hoe meer macht je hebt, hoe gemakkelijker je ze kunt uitdragen. Stalin vroeg ooit: 'hoeveel divisies heeft de paus eigenlijk?' En ook in dit conflict is het dus Amerika die bepaalt hoe deze oorlog afloopt. President Biden zegt dat het Zelensky is, maar als Amerika geen wapens meer levert, dan is het afgelopen. De echte vraag is: wat wil Amerika nu eigenlijk?' •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

Foto Solidair: Geertje Franssen

De Palestijnse activiste Ahed Tamimi is het symbool van verzet tegen de Israëlische bezetting.

foto Stefaan Van Parys

Namens de SP nam partijsecretaris Arnout Hoekstra deel aan het forum 'Europe for Peace'

SP OP BEZOEK BIJ

De twaalfde editie van ManiFiesta in België was ook deze keer een Feest van de Solidariteit. Linkse vakbonden, politici en maatschappelijke organisaties organiseerden samen een ontmoetingsplek voor mensen, muziek en idealen.

HET WAS STORMACHTIG, op de stijlvolle oude Wellingtonrenbaan van Oostende, en wie niet beter wist, zou zo aan het festivalterrein voorbijrijden. De posters die het ManiFiesta-festival moesten aankondigen waren op last van de politie verwijderd, om te voorkomen dat er ongelukken zouden gebeuren met rondvliegend materiaal. Een aantal tenten was ook gesloten, één of twee concerten afgelast, maar de gemoedelijke sfeer was er nog volop.

Jeremy Corbyn is weliswaar niet meer de partijleider van de Britse politieke partij Labour, maar zijn zetel in het Lagerhuis heeft hij nog, en ook zijn idealen staan als een huis. Hij was één van de hoofdgasten, maar vanwege de nationale rouw in verband met het overlijden van de Queen kon hij er niet bij zijn. Wie wel aanwezig was, was Chris Mitchell, vakbondsman uit Glasgow. 'We hebben de slapende reus wakker gemaakt', zei Mitchell, 'de werkende klasse in de UK. Zij geeft hoop, geeft mensen een stem, geeft mensen een visie. Maar bovenal de moed om op te staan en te zeggen: genoeg is genoeg.'

Palestijnse kinderen

Ook aanwezig was de Palestijnse activiste Ahed Tamimi. Op haar 16e werd ze gevangengezet omdat ze een Israëlische soldaat een klap had gegeven, en daarmee werd ze het gezicht van de honderden Palestijnse kinderen die jaarlijks worden opgepakt en gevangengenomen. Wereldwijd werd ze symbool voor de strijd tegen de Israëlische bezetting. Enigszins overdonderd maar strijdbaar sprak ze een stampvolle zaal toe: 'Ik ben Palestijnse, en ik verzet me. Ik blijf vechten tegen de bezetting. Het Palestijnse volk vraagt niet om liefdadigheid maar om concrete solidariteit en om een einde aan de straffeloosheid. Het is tijd voor een boycot op de Israëlische apartheid. Deel onze boodschap, wij verliezen onze vrijheid.'

Ook een ander klassiek links thema stond op de agenda: de situatie in Cuba, en dan met name de gevolgen van de Amerikaanse economische boycot van het land. In bredere zin werd ingegaan op de strijd van de landen op het zuidelijk halfrond om hun eigen plan te trekken, en de hernieuwde opleving van linkse krachten in Latijns-Amerika. Lula da Silva die het in Brazilië opneemt tegen zittend president Jaïr Bolsonaro, is daar een hoopgevend voorbeeld van.

De nieuwe PVDA

Internationaal secretaris van de PVDA Bert De Belder: 'ManiFiesta hoort bij de nieuwe PVDA, die meer open is. Net als de SP komt de PVDA voort uit een communistisch verleden, en we waren misschien wel wat sektarisch. Dat zijn we niet meer, en dat willen we graag laten zien.' Het legt de PVDA geen windeieren. In Vlaanderen is de PVDA nog een betrekkelijk kleine partij, ook al groeit ze gestaag door. In Wallonië en Brussel, waar de partij de Parti du Travail du Belgique (PTB) genoemd wordt, staat de partij inmiddels al als derde in de peilingen.

Het was stormachtig op het terrein van de Wellingtonrenbaan in Oostende, maar dat weerhield zo'n 14.000 mensen er niet van om te komen.

foto Stefaan Van Parys

Foto Solidair: Franky Schiuz

Een klassiek links onderwerp: het Cuba-debat

MANIFIESTA

Zo'n 14.000 mensen waren afgereisd naar de kust van West-Vlaanderen om zich met vrienden en kinderen te laten inspireren. De PVDA is een multiculturele partij, en de aanwezigen waren afkomstig van over de hele wereld en gekleed in de alternatieve kledingstijl van veel verschillende generaties. Er waren frietkotten, er was een mosselrestaurant, je kon een pintje vatten, maar de politiek was nooit ver weg.

Europe for peace

Dat merkte ook de kleine SP-afvaardiging die aanwezig was. Partijsecretaris Arnout Hoekstra nam de honneurs waar, samen met Robert Brand van het Internationaal Secretariaat, en een kleine groep SP-jongeren. Hoekstra nam deel aan de strijdmeeting 'Europe for Peace', en haalde de SP-campagne tegen de permanente oorlog aan. Ook noemde hij met enige schaamte het feit dat Nederland een belastingparadijs is, dat ook de wapenindustrie zijn gang laat gaan. Tot slot noemde Hoekstra de oorlog in Oekraïne, waar SP-senator Tiny Kox in de Raad van Europa met man en macht probeert om de oorlog te veroordelen en aan te sturen op de-escalatie. 'Het is aan ons, de gewone mensen, om te laten zien dat daar verandering in gaat komen', aldus Hoekstra.

Hedebouw tweetalig

ManiFiesta is niet het feestje van de PVDA, de Belgische zusterpartij van de SP, maar sterke banden zijn er wel. De organisatoren zijn Solidair, het huisblad van de PVDA, en Geneeskunde voor het Volk. Die laatste is een initiatief van de PVDA, bedoeld om geneeskunde toegankelijk te maken voor iedereen. Het hoogtepunt van het festival was de speech van Raoul Hedebouw, de voorman van de PVDA. Zoon van Nederlandstalige ouders en opgegroeid in Wallonië is Hedebouw perfect tweetalig, en dat gold ook voor zijn speech. Met ondertiteling op het grote scherm kon toch iedereen het hele verhaal meemaken.

Belangrijk thema in de speech vormen de stijgende energieprijzen waar de PVDA fel campagne tegen voert. Ook in België zijn de kosten voor olie, gas en elektriciteit flink opgelopen. De overheid geeft een kleine tegemoetkoming, maar die is lang niet voldoende om de gestegen kosten te compenseren, en veel Belgen vrezen in armoede te vervallen. Hedebouw riep op om de energiesector weg te halen uit de handen van de multinationals: 'Gazprom en Poetin blijven de winsten opstrijken dankzij de stijgende prijzen. Volgens The Wall Street Journal ontving Rusland eind juli 97 miljard euro voor de verkoop van olie en gas. 40% meer dan voor de oorlog. Ook de Amerikaanse schaliegasmultinationals en de multinationals van de wapenindustrie blijven zich verrijken. Laten we onszelf niet voor de gek houden, kameraden, achter elke oorlog zitten economische en geostrategische belangen.'

Hedebouw riep de aanwezigen op om deel te nemen aan de acties die België gepland heeft. Vakbondsacties in september, klimaatacties in oktober en een algemene staking in november. 'Het wordt een hete herfst!' zegt Hedebouw.•

tekst Anne-Marie Mineur

LINKSVOOR ‘IK HOUD VAN MENSEN EN HUN VERHALEN’

‘Dat ze zich zo gedreven inzet voor mensen die ze totaal niet kent, dat vind ik geweldig.’ Het was de passie van Renske Leijten in het kindertoeslagschandaal die Rebecca Gichuki uit Wormerveer, zelf een van de slachtoffers, de stap deed zetten naar de SP. ‘Ik vond politiek altijd al heel interessant en kijk graag naar de debatten op de tv. Toen ik Renske bezig zag voor mij en de andere gedupeerden wilde ik wat terugdoen.’

tekst Peter Verschuren
foto Karen Veldkamp

Rebecca is geboren in Kenia en kwam op haar 19e naar Nederland om te studeren. Hier woont ze inmiddels al 25 jaar waarin ze het leven schonk aan vier dochters en een zoon en met succes de opleiding Verzorgende IC voltooide. Ze is steunfractielid voor de SP in de Zaanse gemeenteraad en werkt als zelfstandige in de zorg. ‘Eerder heb ik wel in loondienst gewerkt, maar het grote voordeel van zelfstandig zijn is dat ik nu zelf kan beslissen wanneer ik werk en wanneer niet. Ik plan mijn dagen rond het schoolschema van de kinderen, dat bevalt prima.’ De drie jongste kinderen wonen nog thuis, de twee oudste dochters studeren in Amsterdam.

› Hoe kijk je nu terug op het toeslagendrama?
‘Boos, heel boos. Er is gewoon zeven jaar van mijn leven gewist. Ik moest mijn werk opgeven en kon alleen maar thuis zitten. En de kwestie is nog altijd niet afgerond: de schadevergoeding moet nog vastgesteld worden.’

› Wat typeert jou?
‘Ik houd van mensen en hun verhalen. Er is altijd tijd voor een gesprek. Zo sta ik ook in de politiek. Ik wil heel benaderbaar zijn voor de mensen in Zaanstad. Er gaat echt wel heel wat goed, maar er moet ook nog veel verbeterd worden. Kijk bijvoorbeeld naar de enorme wachtlijsten voor een sociale huurwoning of de veel te grote schoolklassen waar vooral de kwetsbare kinderen de dupe van zijn.’

› Heb je naast gezin, werk en SP nog vrije tijd? En wat doe je dan?
‘Ik mag graag lezen, koken en reizen. En ik denk erover een racefiets te kopen en te gaan wielrennen. Mooi om zo’n groep fietsers voorbij te zien komen. Ik ga wel naar sportschool, maar dat is binnen. Ik kan goed fietsen, en wil ook graag buiten gaan sporten.’ •

DE SP IN 1972
ACTIE VAN MENS TOT MENS

De Amerikaanse filmster Jane Fonda (links) bezoekt een Vietnam-manifestatie in Nijmegen in 1975.

Socialisten zijn ook internationalisten. SP'ers hebben altijd lokaal acties gevoerd, al vanaf de oprichting van de partij in oktober 1972. Reden voor veel SP'ers om lid te worden waren echter internationale ontwikkelingen.

BEGIN JAREN ZEVENTIG was dat vooral de oorlog in Vietnam, waar de Amerikaanse regering de bevolking terroriseerde. Onder andere met napalm, ofwel chemische bommen die leidden tot een barbaarse moord op de bevolking. Voor de nog kleine SP van toen reden om in actie te komen. De manier waarop dat gebeurde maakte veel indruk en is typisch voor de eigen werkwijzen die de partij zou gaan ontwikkelen.

'Spectaculair', zo noemde de geheime dienst BVD de actie van de SP, in een verslag van december 1972. In de anders zo droge stukken van de geheime dienst klonk plotseling enthousiasme, de dienst was onder de indruk: 'De actie bestond uit het zenden van ansichtkaarten met afbeeldingen van slachtoffers van de Amerikaanse bombardementen naar willekeurige burgers in de Verenigde Staten. Bij de verkoop van de kaarten werd daartoe adressenmateriaal – uit een telefoongids – meegeleverd. De actie startte medio oktober en sindsdien zouden reeds 250.000 kaarten verzonden zijn,' zo staat in het verslag van de dienst.

Mensen betrekken

Deze Vietnam-actie kreeg de naam 'Van mens tot mens'. Het was belangrijk om deze kapitalistische en koloniale oorlog te verklaren en te veroordelen, maar ook om mensen hier bij te betrekken: door gewone mensen in Nederland kaarten te laten sturen naar gewone mensen in Amerika. Dat gebeurde massaal. De SP had destijds nog maar een paar honderd leden en een handvol afdelingen, maar toch werden binnen enkele maanden een kwart miljoen briefkaarten verkocht. Met afbeeldingen van de bombardementen en met een tekst, Onder andere met de vraag hoe deze Amerikanen dit later konden uitleggen aan hun kinderen.

Om aan adressen te komen werden telefoonboeken gebruikt, eerst dat van Detroit. Nadat alle adressen waren gebruikt ging men verder met Chicago. Mensen in ons land die een briefkaart stuurden kregen ook reacties terug. Soms boze reacties, van Amerikanen die ons wezen op ons eigen koloniale verleden. Maar vaak begripvolle berichten, van Amerikanen die het ook verschrikkelijk vonden wat hun regering in Vietnam deed. Deze actie 'Van mens tot mens' was de eerste grote actie van de SP en zette de toon voor de toekomst. Ze liet zien hoe ook in de internationale politiek de menselijke maat altijd mogelijk is.

Filmtour

De Tribune deed in 1972 volop verslag van de gebeurtenissen in Vietnam én van de reacties in Amerika. Zoals van de filmster Jane Fonda, die zich openlijk uitsprak tegen deze oorlog. De SP had een Volkswagenbusje en een filmprojector aangeschaft en trok het land in om een Zweedse film te vertonen, waarin een beeld werd gegeven van de verschrikkingen in Vietnam. In een verslag van oktober 1972 laat een geheim agent van de BVD weten dat de vertoning van de Vietnam-film indruk maakt: 'De aanwezigen zijn diep onder de indruk'. Volgens de Tribune liep het aantal verkochte briefkaarten zelfs op tot een half miljoen.

Met deze actie 'Van mens tot mens' wist de SP in 1972 direct een groot publiek te bereiken. Hoe breed dat was blijkt onder meer uit een brief van 24 oktober 1972 vanuit het stadhuis van Rotterdam, van burgemeester Wim Thomassen. Daarin betuigt deze PvdA-bestuurder zijn 'adhesie' met deze actie en kondigt hij aan dat zijn vrouw voornemens is om kaarten te bestellen. In oktober 1972 werd de SP opgericht, door een groep socialisten die niet alleen wilden theoretiseren, maar juist mensen wilden mobiliseren. Met 'Van mens tot mens' sloegen partijsecretaris Daan Monjé en zijn mede-SP'ers direct de spijker op de kop. •

tekst Ronald van Raak
foto Bert Verhoeff / Anefo

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Niet zo liberaal

In de jaren negentig ontstond er een golf van privatisering, aangestuurd door VVD, CDA en niet te vergeten PvdA. We zouden er allemaal op vooruit gaan, want de onzichtbare hand van de marktwerking is als de hand van God. Dat balletje rolde, zoals we nu weten, toch wat anders. Rekeningen voor zorg en energie stegen behoorlijk.

Wat ook steeg is het aandeel van publiek geld dat richting commerciële bedrijven stroomt, zeker in tijden van crisis. Als meneer Rutte echt een liberaal is dan komt hij niet steeds met enorme steunpakketten voor grote bedrijven. Ondernemen is immers risico lopen.

Wat we zien is een onvoorwaardelijke steun aan grote bedrijven sinds de jaren negentig, met publiek geld. Ook nu weer voor wat betreft de aandeelhouders van energiebedrijven. De kleine ondernemer heeft het nakijken. Weer niet heel erg liberaal. En dan vraagt Rutte zich nog steeds af waar het publieke wantrouwen in de politiek vandaan komt?

Hans Alberts uit Nieuwleusen

DOORLOPENDE MACHTIGING

BON OM LID TE WORDEN

SP

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

SEPA Single Euro Payments Area

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____ m/v
roepnaam : _____ voorletters: _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum : _____
handtekening : _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort.
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

ANAGRAAF

Vind vanuit de Anagrammen en Hints de 6 termen. Van elke term moet de letter uit het gele vakje in de tabel genaamd 'Letters' worden geplaatst. Dit vormt een nieuw anagram: de letters kunnen tot één woord gevormd worden in 'Oplossing Anagraaf'. Stuur dit woord naar de redactie.
De 'lange ij' = 1 letter (y). Verbindings-streepjes en spaties tellen niet mee; accenten vallen vaak weg in de anagrammen. Veel puzzelplezier.

Anagrammen

1	S	i	p	p	e	T	o	o	i
2	H	e	b	F	i	n	N	o	n
3	G	e	i	n	P	l	e	i	n
4	L	a	n	g	e	A	r	t	s
5	E	n	g	e	r	e	E	l	f
6	B	o	m	G	i	n	g	U	i

Letters					
1	2	3	4	5	6

Oplossing Anagraaf					

Hints
1 Er tegenin p.v.d.!
2 Ludieke uitrijdplek?
3 De zetels, graag.
4 En vanaf hier spreken we Spaans.
5 De familie ritselt.
6 Krom geld.

CRYPTOGRAM

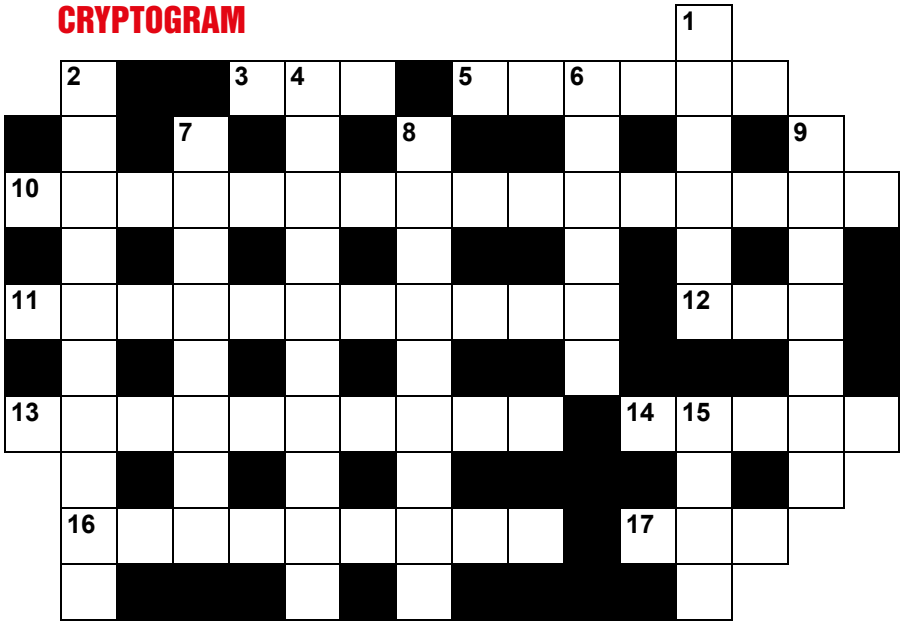

Horizontaal
3 Deze drank verhuist nog wel eens naar nieuw onderkomen. (3)
5 Ach hond, wat klink je hoesterig. (6)
10 Hier ontvangen Adam & Eva gelukzalig geen blauwe envelop? (16)
11 Masturberen? Da's mooi narcistisch! (11)
12 Dauw is klaar voor consumptie. (3)
13 Voorbeeldige familie kan in haar geheel de catwalk op. (10)
14 Rookwaar? Ik heb er genoeg van. (5)
16 Kosten voor treinreisje tussen bergen? (9)
17 Laaghartige voedster. (3)

Verticaal
1 Seizoen begint (niet?) vanaf 1 januari. (6 en 2,4)
2 Onpasselijk buiten de kloostermuren? (4,2,4)
4 Ben ziek. STOP. Heb koorts. STOP. Kom snel. STOP. (10)
6 Vruchten met rafelrandjes. (6)
7 Stilleven met titel Huisraad omsluit Hert. (8 en 4(3)1)
8 Onze driemaster is uitgevaren. We gaan rusten. (5,4)
9 Staat gedenkwaardig iedere ± 1.6km langs de weg. (7)
15 Nogal wrange House. (4)

Henry en Lucas, © FLW 2022

OPLOSSINGEN CRYPTOGRAM SEPTEMBER

Horizontaal
5) Draaien 8) Boven water halen 9) Celgenoten 10) Minirok 11) Visafslag 13) Hijser 14) Verruilen
Verticaal
1) Lachbui 2) Heelhuids 3) Spelersbus 4) Cowboyfilm 5) Dutje 6) Boulevard 7) Antwoord 9) Caravan 10) MG (milligram/Morris Garages) 12) Lont

OPLOSSINGEN ZINNEBEELDING SEPTEMBER

1-1 Energie (G); 1-2 Inflatie (A); 1-3 Stuwmeer (S); 1-4 Waakvlam (V); 2-1 Nordstream(2) (O); 2-4 Zonnepaneel (O); 3-1 Batterij (R); 3-4 (Greta) Thunberg (R); 4-1 Tokamak (A); 4-2 Aardbevingen(D); 4-3 OPEC (E); 4-4 Windturbine (N).

Totaaloplossing: **GASVOORRADEN**

De winnaar van de septemberpuzzel 2022 is Reijer London uit Gouda.
Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 25 oktober naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

foto Wiebe Kiestra©

FOTOGRAAF WIEBE KIESTRA WINT PRINSJESFOTOPRIJS 2022

De Haagse fotograaf Wiebe Kiestra heeft de PrinsjesFotoprijs 2022 gewonnen, de prijs voor de beste politieke foto van het afgelopen parlementaire jaar. De winnende foto komt uit een serie die Kiestra heeft gemaakt in opdracht van de SP. De PrinsjesFotoprijs maakt onderdeel uit van 'Democratie in Woord en Beeld'. De foto is genomen in Rotterdam op 11 november 2021 waar een groep moeders en hun gezinnen die getroffen zijn door de toeslagenaffaire een mars liepen van het stadhuis naar het kantoor van de belastingdienst op de Kop van Zuid. Een zichtbaar geëmotioneerde moeder gaat in gesprek met toenmalig Staats-secretaris Alexandra van Huffelen van financiën. 'De foto laat het schuren tussen politiek en maatschappij mooi zien', aldus juryvoorzitter Jan Dirk van der Burg •

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 10 • november 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

LILIAN MARIJNISSEN

‘NATIONALISEER DE ENERGIEBEDRIJVEN!’

GEERT VAN DER VEER

‘BOER IS KANARIE IN DE KOLENMIJN’

Arend van Dam

Nieuwe wollen SP-sjaal

Met het koude weer voor de deur hebben wij sinds deze week een nieuwe SP-sjaal in de webshop. Deze grofgebreide sjaal met geborduurd SP-logo matcht perfect bij de SP-beanie die wij sinds vorig jaar verkopen. Met deze sjaal blijf je warm én ben je goed herkenbaar als SP-lid. Zowel te gebruiken bij SP-activiteiten als op andere momenten. Bestel hem nu op sp.nl/shop, dan heb je hem binnen een week in huis! •

SP JONGEREN

SP JONGEREN NOMINEREN MARCEL VAN HOOIJDONK VOOR HUISJESMELKER VAN HET JAAR

De bewoners van De Pionier in Den Haag zijn de afgelopen maanden samen met SP Jongeren in actie gekomen tegen de slechte woonomstandigheden in hun studentenflat. Hun verhuurder, Marcel van Hooijdonk, geeft ondanks de acties geen enkele reactie. Daarom nomineert SP Jongeren van Hooijdonk nu voor de derde keer als Huisjesmelker van het Jaar.

Het studentencomplex kwam de afgelopen periode al meerdere malen in het nieuws vanwege de slechte leefomstandigheden in het gebouw. De bewoners hebben te maken met een rattenprobleem, een bedwantsenplaag, slechte ventilatie, brandalarmen die constant afgaan en een lift die het vaak niet doet, waardoor bewoners soms wel negen verdiepingen naar boven moeten lopen. Ook maken meerdere huurders melding van het feit dat zij extreem hoge administratiekosten moeten betalen. Binnenkort krijgt de 'winnaar' van de verkiezing de oneervolle prijs uitgereikt. •

foto Joshua Versijde

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Maurits Gemmink, Nenad Mećava

Aan dit nummer werkten mee
Wiebe Kiestra, Tijmen Lucie
Ronald van Raak, Karen Veldkamp
Peter Verschuren, Joshua Versijde
Nynke Vissia

Illustratie
Arend van Dam

Foto omslag
Joshua Versijde

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

FSC

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

Boer Geert van der Veer
'Het systeem sluit niet meer aan bij mensen'
6

Breien voor vrede
Maurice Sapens over community art
11

Nederlands bloedbad in Irak
Jip van Dort over burgerdoden en politieke verantwoordelijkheid
19

SP-boekentips
Ronald van Raaks boekenplank
22

Groeiende leden, groeiende partij
Nieuw team O&O verbindt theorie en praktijk
24

4 Actueel: Lilian Marijnissen: 'Zeggenschap is altijd ons kernpunt geweest'
14 Viering 50 jaar SP
26 Gouden Roeispaan voor Villa Vonk
28 Linksvoor: Cor de Ruijter is grootste propagandist van Groningen
29 De SP van toen tot nu: 1973 Geen belasting op ontlasting

16, 17, 18 Nieuws 30 Prikbord 31 Puzzel 32 Uitgelicht

COLUMN

Van ons allemaal

Het mooie van de volkspetitie voor het nationaliseren van onze energie (al meer dan 50.000 ondertekenaars!) is dat het debat over de mislukte marktwerking volop is losgebarsten. En niet alleen over onze energie. Zo'n beetje de meest gehoorde reactie op de volkspetitie is: 'Hartstikke goed: en nu ook de zorg, post en openbaar vervoer.'

Maar liefst tachtig procent van de mensen vindt dat de privatisering van onze energie een fout was en dat we energie weer moeten nationaliseren. Dat blijkt uit een peiling die we hebben laten doen. De steun onder de bevolking is er. Bijna veertig procent van de Kamerleden stemde voor ons voorstel om de energievoorziening in publieke handen te nemen. Er was een tijd dat we hierin alleen stonden. De steun groeit dus. En terecht. Lagere prijzen en keuzevrijheid werd ons beloofd, hogere prijzen en keuzestress is wat we kregen. De SP heeft zich altijd tegen de privatiseringen gekeerd. Je ziet dat partijen met minder stevige ideologische wortels zwalken. Ooit steunden ze de privatiseringen, maar nu zien ze dat het niet werkt en willen ze het weer terugdraaien.

Energie is een basisvoorziening. Uiteindelijk willen we allemaal vooral zo goedkoop en schoon mogelijke energie. En welk hip logo er dan op de factuur staat doet er niet toe. Daar hebben we geen tientallen commerciële bedrijven voor nodig die met het geld dat wij voor energie betalen, vooral hun aandeelhouders spekken.

In de zorg trekken de zorgverzekeraars aan de touwtjes, terwijl mensen hoge prijzen betalen en zorgverleners lage lonen krijgen en gek worden van de bureaucratie. Door de privatisering van de post is een eervol beroep uitgekleed, was een postzegel nog nooit zo duur en rijden verschillende busjes door dezelfde straat: inefficiënt en slecht voor het milieu. En door concurrentie in het openbaar vervoer gaat de prijs omhoog, maar het aantal buslijnen omlaag omdat ze niet 'rendabel' genoeg zijn.

Laat de discussie over het nationaliseren van de energie een begin zijn van een bredere discussie over de gevolgen van de mislukte privatiseringen. Dat vereist scherpe analyses, goede alternatieven en het organiseren van mensen om politieke verandering voor elkaar te krijgen. Want dat wat van ons allemaal is, hoort toch niet op de markt thuis?

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

VERLAAG DE KOSTEN: NATIONALISEER ONZE ENERGIEBEDRIJVEN

Maandenlang hield premier Rutte vol dat het onmogelijk was om dit jaar ook maar iets te doen aan het instorten van de koopkracht. Twee dagen na de grote SP-actiebijeenkomst van 17 september bleek het onmogelijke ineens toch mogelijk te zijn. Lilian Marijnissen ziet daar vooral een aanmoediging voor de SP in om met extra kracht door te vechten. Voor échte koopkrachtreparatie en voor het terughalen van de zeggenschap over de geprivatiseerde energiebedrijven.

› Lilian, er komt een prijsplafond voor gas en elektra en we krijgen in november en december 190 euro korting op de energierekening. Tevreden?
'Het is mooi dat het is gelukt om dit jaar iets voor elkaar te krijgen. Dat neemt een deel van de zorgen bij veel mensen weg en geeft wat lucht. Daar ben ik blij mee, maar het is volstrekt onvoldoende. Dat blijkt uit alle gesprekken die SP'ers in het hele land voeren. De energieprijzen blijven ondanks het plafond nog gigantisch hoog, de boodschappen zijn veel duurder geworden, de premie voor de zorgverzekering stijgt fors en waar het ons vorig jaar lukte om de huren te bevriezen wil het kabinet daar nu niets van weten. Steeds meer mensen zakken door de bodem en dat is gewoon schandalig. En dus gaat onze strijd met volle kracht door: in de Kamer en in het hele land.'

› In die strijd draait het naast het overeind houden van de koopkracht ook om de nationalisatie van de energiebedrijven. Waarom?
'Zeggenschap over de energiebedrijven is voor ons altijd een kernpunt geweest. We hebben steeds gezegd dat belangrijke voorzieningen zoals de energielevering in gemeenschapshanden moeten zijn. De afgelopen maanden is wel heel hard dui-

foto Joshua Versijde

‘Zeggenschap over de energiebedrijven is voor ons altijd een kernpunt geweest’

RECORDWINSTEN

De kosten van levensonderhoud schieten omhoog en de lonen en uitkeringen blijven achter. Maar de bedrijfswinsten boeken record na record. In alleen tweede kwartaal van dit jaar boekten de Nederlandse bedrijven - zonder de financiële instellingen mee te tellen - volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek 75,2 miljard euro winst. Dat is 8,4 miljard meer dan in het tweede kwartaal van vorig jaar en het beste resultaat ooit. En het eerste kwartaal was ook al een record….

delijk geworden hoe belangrijk dat is. Daar komt bij dat we met het prijsplafond voor gas en elektra veel publiek geld gaan overhevelen naar private bedrijven. Daar moet zeggenschap van de samenleving tegenover staan. Nationalisatie dus.’

› **Hoe reageren de andere partijen daarop?**
‘Ha, Rutte noemt het ideologie en daar wil hij niets van weten. Maar we krijgen steeds meer bijval. Onlangs hebben we in de Tweede Kamer een motie ingediend om de energiebedrijven te nationaliseren. Vroeger stonden we me zo’n pleidooi moederziel alleen, maar nu kregen we steun van een derde van de Kamer. Er is dus beweging. En de mensen in het land zijn het massaal met ons eens. Onze volkspetitie voor nationalisatie is al heel snel door meer dan 50.000 mensen getekend en we hebben onlangs ook een grote peiling laten houden. Daar kwam uit dat 80 procent van de mensen vindt dat privatisering van de energievoorziening een fout besluit was en dat we weer moeten nationaliseren.’

› **Landelijke manifestatie op 11 februari**
‘Die massale steun zie je overal’, is ook de ervaring van landelijk campagneleider Jimmy Dijk. ‘In de eerste twee weken van de campagne zijn SP’ers in zo’n 65 plaatsen de straat op gegaan en hebben ze gemerkt dat mensen echt leeg lopen als je ze vraagt de petitie te tekenen. Er is veel diepe ellende door de hoge kosten en veel boosheid over de miljarden belastinggeld die naar de private energiebedrijven gaan.’ De campagne gaat de komende tijd dan ook op volle kracht door. Dijk: ‘Tot de kerst hebben we in 30 plaatsen actiebijeenkomsten gepland met Kamerleden waarvoor we de ondertekenaars van de petitie uitnodigen en we werken toe naar een grote landelijke manifestatie op 11 februari. En natuurlijk zijn we ook opvallend aanwezig op 10 november als de Tweede Kamer gaat praten over het prijsplafond.’•

Teken de petitie via:
kostenomlaag.sp.nl/volkspetitie

tekst Peter Verschuren

Jannie Visscher
voorzitter SP

SP 50 jaar

Hoe vier je je 50e verjaardag met 30.000 leden? Om te beginnen met een SP-familiedag in Burgers’ Zoo in Arnhem. Daar genoten SP-leden afgelopen zomer met familie en vrienden van interessante optredens en mooie SP-ontmoetingen. Op de dag zelf, 22 oktober, vierden we onze verjaardag in het hele land. Alle afdelingen konden iemand afvaardigen naar ons partijkantoor De Moed. Daarvandaan verzorgden we een uitzending die voor alle SP-leden online toegankelijk was. In veel afdelingen kwamen leden bij elkaar om samen het programma te volgen. Maar de SP zou de SP niet zijn als het daarbij bleef. Na afloop van het programma gingen SP’ers in het hele land de straat op met onze volkspetitie om de energie te nationaliseren.

We vierden ons jubileum met mensen die zich al vanaf de dag van onze oprichting vol energie inzetten voor onze idealen. Maar ook met kersverse leden die zien hoe hard we toe zijn aan een rechtvaardigere samenleving en daaraan hun steentje willen bijdragen. Zo zei Anne, een van onze SP-jongeren, dat ze zich wil inzetten voor een samenleving waarin ook mensen met een beperking volop mee kunnen doen. Heel mooi vind ik dat. Het raakt precies aan onze drie kernwaarden: menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit.

De laatste jaren is solidariteit tussen mensen een beetje uit de mode geraakt. Er is een samenleving ontstaan waarin ‘ikke, ikke, ikke’ de boventoon voert. Gelukkig realiseren wij SP’ers ons dat mensen sociale wezens zijn die elkaar nodig hebben. We handelen op basis van gedeelde waarden en belangen. Die waarden gaan we opnieuw vastleggen in ons geactualiseerde beginselprogramma ‘Heel de Mens’. De aftrap hiervoor gaven we op onze vijftigste verjaardag. Nu is het woord aan jullie! •

GEERT VAN DER VEER, CARING FARMERS:

‘JE MOET DE WEERSTAND OPZOEKEN OM GLANS TE KRIJGEN’

Geert van der Veer is een van de oprichters van de Caring Farmers, die op 7 oktober nummer één werden in de Duurzame 100 van dagblad Trouw. ‘Zij hebben lef en doorzettingsvermogen’, schreef de jury. ‘Zij wachten niet af tot de overheid maatregelen neemt om het milieu te beschermen, maar beginnen zelf.’ Van der Veer ontving ons op kenniscentrum De Kleine Aarde in Boxtel, waar kennis- en praktijkcentrum De Plaatsen de traditie van vernieuwing voortzet.

› **Ben je van huis uit een biologische boer?**
‘Nee, ik ben gewoon gangbaar opgeleid. Ik heb de Hogere Agrarische School (HAS) gedaan in Den Bosch, waar je alle traditionele methoden leerde. Daarna heb ik vijf jaar bij de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LTTB) gewerkt. Ik heb toen alles gezien wat er te zien is: tuinbouw, akkerbouw, veehouderij, biologisch, niet biologisch, alles door elkaar. Mijn conclusie was: het boerenbedrijf is economisch failliet. Je moet een paar miljoen investeren en dan krijg je er een half tot één procent op terug. Het is echt een *way of life*. Als je geld wilt verdienen, dan doe je het wel ergens anders.’

› **Toch zijn er wel aardig wat boeren die miljonair zijn geworden.**
‘Ja, eens. Eén op de vijf miljonairs is boer. 20 procent van de boeren scoort een ton of meer per jaar. Die bezitten daarnaast veel onroerend goed. Als ze dat verkopen, zijn ze binnen. Maar er is ook 20 procent van de boeren die elk jaar zo’n €7.000 verliezen. En dan is er een grote groep tussenin die tussen de €25.000 en €35.000 per jaar aan ondernemersinkomen overhoudt. Dat kun je in een reguliere baan ook krijgen, daar hoef je je al die risico’s niet voor op de hals te halen. Ik vroeg me daarom af: klopt dit financieel wel? Je kunt boeren niet vragen om tegen zo’n kleine marge te werken.

In 2012 was ik het zat. Ik wilde een bedrijfsmodel verzinnen dat hier verandering in kon brengen. Dus toen dacht ik: kunnen we de keten niet verkorten? Van de euro die in de supermarkt uitgegeven wordt, komt maar een dubbeltje bij de boer terecht. Als we duurzamer worden, dan wordt die euro €1,20. Dat willen we niet. Ik wilde naar een businesscase waarin de consument €0,90 gaat betalen, terwijl de boer een dubbeltje meer krijgt. Ik wilde iets verzinnen waarin de sociale, ecologische en economische aspecten samen zouden komen: de drie P’s van *People* (mensen), *Planet* (planeet) en *Profit* (winst). Zo is Herenboeren ontstaan. Herenboeren is een formule waarbij burgers in feite een boerderij kopen en daarbij nemen ze een boer in dienst. Mensen kunnen nu zelf zien hoe hun spruitjes groeien, en hoe je die moet oogsten.

Daarnaast vond ik ook dat we iets moesten doen aan de steeds maar stijgende grondprijzen. Daarvoor hebben we vanuit de Herenboeren de Stichting Aardpeer opgericht. Met het geld van burgers koopt die stichting grond en die grond mag nooit meer verkocht worden. Daarvoor vragen we geen vast rendement, want dan moet de boer steeds meer betalen terwijl hij niet meer uit zijn grond kan halen. We kijken naar wat de boer ons kán betalen, op basis van complete transparantie.

Een derde spoor is de Boerenraad, omdat we vinden dat er echt iets moet gebeuren aan de wet- en regelgeving. Daar zitten we in met de Caring Farmers en de Herenboeren, maar er zitten ook agro-ecologische boeren in en LTO-boeren. Met z’n allen zitten we om tafel om te kijken: waar kunnen we elkaar

vinden? Het vierde spoor gaat om kennis. Nou, daarom zitten we hier, in de Kleine Aarde. Hier is Sietz Leeflang begin jaren '70 begonnen met de biologische landbouw in Nederland. Onlangs heeft De Plaatsen het overgenomen, een stichting die we hebben opgericht vanuit Herenboeren. Het moet een kenniscentrum worden waar we nadenken over de landbouwtransitie.'

› Je noemde de Caring Farmers al even. Hoe is dat ontstaan?
'De eer van Caring Farmers ligt eerder bij Ruud Zanders van de diervriendelijke kippenboerderij Kipster dan bij mij. Ruud, Annet Harberink en ik kwamen elkaar tegen in de klankbordgroep Agrarisch van minister Schouten. We werden daar uitgenodigd om een gezamenlijke visie te maken. Het was duidelijk: van de 15 leden zaten wij met ons drieën op een heel ander spoor. Wij zien wat er nu speelt als van vergelijkbare orde van grootte als de watersnoodramp van 1953. Er is echt iets aan de hand. Dus op een gegeven moment zijn wij met z'n drieën bij elkaar gaan zitten en toen hebben we een statement opgesteld en een website gemaakt. Wat wij wilden weten was: zijn er meer die er zo over denken als wij of zijn wij drie gekke Henkies? Inmiddels hebben 300 boeren zich bij ons aangesloten. En ons Groenboerenplan wordt inmiddels gesteund door 2.500 boeren. Dat is zo'n 5 procent van de Nederlandse boeren.

Dat we met de Caring Farmers nummer één zijn geworden in de Duurzame 100 is helemaal mooi. Wij zijn best kritisch en scherp en dat levert ook echt weerstand op. Maar je moet weerstand opzoeken om glans te krijgen. Dat is af en toe best moeilijk, maar we hebben ervoor gekozen om dit te blijven doen. Als je dan door zoveel weerstand heen deze erkenning krijgt, dan is dat tof.'

› Hoe kijken jullie aan tegen de acties en opvattingen van Farmers Defence Force? Begrijp je ze?
'We begrijpen heel goed waar ze vandaan komen. Maar wij willen het wel heel anders. Ook wij hebben *allemaal* overwogen om met de trekker naar Den Haag te gaan. Alleen, dan hadden we daar een ander programma moeten hebben. De voormannen en -vrouwen waar ik in geloof, die waren er niet. Maar ik snap *heel* goed waar het over gaat. Sterker, het raakt me van binnen. Ik ben zó boos over wat er op dit moment gebeurt. Alleen, er is geen eenheid omdát we zo ver uit elkaar staan. En ik verwijt de overheid dat ze die wig zetten.'

› Hoe doen ze dat? Wat is die wig?
'Ze zetten die wig doordat ze niet naar de toekomst kijken, maar wel naar het verleden. De wet- en regelgeving wordt gemaakt op wat men nu ziet en wat voor incidenten er geweest zijn. Maar de invloed van de boer, zeker de groene boer want die heeft een heel ander model, die komt gewoon niet meer aan bod. Dat is het grote punt dat wij maken: kijk wat je wilt met Nederland op een aantal grote thema's en ga dan regelen wat je nodig hebt om daar te komen. Er moet iemand opstaan die zegt: dáár gaan we heen met z'n

'Ook wij hebben allemaal overwogen om met de trekker naar Den Haag te gaan'

SANDRA BECKERMAN: LANDBOUW WORDT EEN EXTREEM BELANGRIJK ONDERWERP VOOR DE PROVINCIALE VERKIEZINGEN

‘Ik vind het fantastisch dat de Caring Farmers nummer één zijn geworden in de Duurzame 100. Wat ik heel goed vind, is dat zij het totale systeem ter discussie stellen. Het grote gevaar aan de stikstofcrisis is dat we van incident naar incident hobbelen, omdat we niet zien dat het systeem helemaal vastloopt. En misschien gek om te zeggen, maar ik vind het ook goed dat ze, zonder het goed te keuren, begrip hebben voor radicalere acties zoals van Farmers Defence Force. Mensen denken soms dat het gemakkelijk is om dan maar groen te gaan boeren, dat is het echt niet.

Ik vind het ook goed en begrijpelijk dat mensen denken: de overheid doet het niet voor ons, we gaan het zelf doen. Maar dat gebeurt ook bij energiecoöperaties en dan zie je: zodra ze enige omvang krijgen, worden ze onderdeel van het systeem. Dus zoals Herenboeren het doet, dat is heel leuk, maar de Rabobank wordt niet opeens minder machtig en verdragen als CETA en Mercosur worden niet opeens positief. Het moet beide gebeuren: én alternatieven zoeken én het systeem veranderen.

Wat het rapport van Remkes betreft: Remkes is natuurlijk de koning in net doen alsof hij dingen heeft opgelost. Caroline van der Plas was verliefd op Remkes, Jesse Klaver wilde er een strik omheen en hup, door de ministerraad. Maar als de rook is opgetrokken, zie je dat er ten eerste niks is opgelost en ten tweede: het systeem blijft het systeem. Het gevreesde kaartje gaat bijvoorbeeld van tafel, maar in bijna mijn hele provincie, Groningen, mag je lekker intensief gaan boeren. Het rapport is alleen gericht op stikstof, maar er zijn veel meer punten waarop het systeem doldraait: klimaat en ook de gezondheid van de boeren zelf. Parkinson wordt eraan gelinkt en er zijn allerlei dierziektes die overspringen op mensen. En dan heb je nog het landschap, de wereldmarkt die ook Nederlandse boeren arm maakt, ontbossing, ga zo maar door. Ik denk dat het een afleidingsmanoeuvre was van het kabinet om tijd te kopen.

Dit gaat een heel groot thema worden in de komende provinciale verkiezingen. Op het platteland heerst heel sterk het gevoel: wij worden keer op keer gepakt. Ja, het wordt lastig voor de SP. Oud-Kamerlid Frank Futselaar heeft in 2019 al een fantastische landbouwvisie gepresenteerd, en dat deed bijna niks in de media. We mogen er stevig in gaan met onze alternatieven, maar je kunt het zeker ook breder trekken. Rutte laat elke crisis net te lang op zijn beloop, totdat hij iemand anders de schuld kan geven. Hij voedt daarmee het onderlinge wantrouwen. Dat zagen we bij het toeslagenschandaal, bij de wooncrisis waar de statushouders de schuld krijgen, of de oudere mensen die niet willen verhuizen. Het systeem loopt op alle fronten vast. Als we dát scherp kunnen maken…!’

‘Wij kunnen dit. Wij kunnen deze problemen overwinnen’

allen. Dan ga je stimuleringsbeleid maken en dan ga je misschien juist die koplopers vooropzetten om te laten zien: zo kan het ook. Geef ons een kader waarbinnen we ons kunnen ontwikkelen en laat ons achteraf jaarlijks bij wijze van spreken op de zeepkist staan om te vertellen wat we gedaan hebben, zeker als daar maatschappelijk geld mee gemoeid is.

Tegelijkertijd blijven wij ook wel acteren op wat er al gedaan kan worden. Wij vinden het echt schandalig dat de Wet Dieren nog niet ondertekend is. Die ligt al anderhalf jaar klaar, en geen minister zet er een handtekening onder. Wij gaan op deze manier hardop vragen stellen bij de democratie.’

› **Als je kijkt naar het plan van Remkes, wat ontbreekt daar dan aan?**
‘Het lost het ‘nu’ op. Maar de verantwoording naar de toekomst mis ik. Ik heb zelf een keer geprobeerd verantwoording af te leggen naar de zevende generatie. Dat is een manier van kijken van de inheemse bevolking van Noord-Amerika. Bij elke maatschappelijke beslissing die genomen wordt, denken zij zeven generaties vooruit. Dus ik heb een brief geschreven aan mijn achter-achter-achter-achter-achterkleinkind. Dan springen de tranen je in de ogen, je moet toch even erkennen hoe groot de problemen zijn. We hebben het nu over de stikstof, maar er speelt veel meer. De boer is echt de kanarie in de kolenmijn. Die valt als eerste om, maar er komt nog veel meer achteraan. Het onderwijssysteem sluit niet meer aan bij mensen, het zorgsysteem sluit niet meer aan, de energiekosten nemen toe.

En het moeilijkste is om erin te durven stappen, want dan moet je vertellen dat het anders moet. Dat je zegt: oké, we kijken het monster vol in de bek, want alles wat we hebben opgebouwd met het kapitalisme *is* niet meer. Dit is het gevolg van het neoliberale beleid dat we gevoerd hebben. Dus het zal anders moeten. En het probleem is nu zo groot, dat elke boodschap die je moet brengen een vervelende boodschap is.

Als ik iets zou mogen doen voor de BV Nederland, dan zou ik zeggen: haal die ‘BV’ eraf. Het enige waar we op sturen is euro’s. Als we de bodem centraal gaan stellen, en we gaan rendementen anders beredeneren dan alleen vanuit geld, dan komen we ergens. Biodiversiteit is ook een rendement op een investering, bijvoorbeeld, of geluk of blije mensen. Wij kunnen dit. Wij kunnen deze problemen overwinnen.’

› **Je zei: er moet iemand opstaan die zegt waar we heengaan. Je wilt een leider, maar tegelijkertijd wil je de mensen het ook zelf laten doen. Hoe zit dat?**
‘Dat betekent een ander type leiderschap, *stewardship*. Dus in plaats van een leider die zegt: loop maar achter mij aan, loopt de leider achteraan. We moeten een omslag in ons denken maken, zodat we het niet-weten ook centraal mogen stellen. Ik zou de minister wel eens willen zien, die voor de Kamer gaat staan en zegt: ‘Ik weet het niet. Kunnen wij niet met elkaar deze crisis aanvliegen, want ik weet het niet.’ •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

VERBINDEN MET NAALDEN EN WOL

Aan de breikunstwerken van Maurice Spapens kan iedereen een steekje bijdragen. Spapens: ‘Aan een breitafel is iedereen in principe gewoon gelijk’.

Spapens was een jaar of vier toen zijn oma hem leerde breien: ‘Ik kreeg een eekhoorn-knuffeltje van mijn nichtje. De oortjes waren afgeknaagd en het kontje helemaal kaalgeaaid. Het was winter en ik vroeg aan mijn oma of zij een jurkje voor het eekhoorntje kon breien. Ik moest het van haar zelf doen. Ik zie mezelf nog bij oma op schoot zitten en hoor de pennen nog knarsen. Terwijl het eerste wat je leert is: luchtig breien, niet te hard aan die steken sjorren.’

‘Geen haar op mijn hoofd die toen aan mode dacht’, vertelt Spapens over zijn kindertijd. In de jaren tachtig ontdekte hij de muziek van The Cure, Siouxsie and the Banshees, de Sex Pistols… ‘Muziekstromingen waar ik me kleding-technisch geweldig in kon uiten’, blikt hij terug. Na een omzwerving op de universiteit, als student Sociale Geografie, kiest hij voor een mode-opleiding op kunstacademie St. Joost in Breda.

Vreemde meneer

Spapens: ‘Het eindstuk van mijn afstudeercollectie was een jurkje van 2,5 duizend buitenlandse muntstukken waar ik gaatjes in geboord had. Het was een knipoog of sneer naar de eeuwige bruidsjurk aan het einde van een collectie, waarbij de hele zaal opstaat om te klappen. In essentie was dit hetzelfde als het breiproject, want de vraag die ik aan iedereen stelde was: heb je nog een handje muntgeld over uit het buitenland?’ Volgens Spapens is kleding op maat maken zo’n beetje het laatste vak dat je in Nederland moet kiezen als je geld wilt verdienen. ‘Mensen vinden het hartstikke duur. Dan denk ik: gelul. Mijn werk gaat tientallen jaren mee. Misschien wel honderd jaar. Ik denk dat ik ooit begraven word met het muntenjurkje. En dat iemand mij ooit opgraaft en denkt: dat was wel een hele vreemde meneer!’, fantaseert hij lachend.

‘De Vuelta, wa is da?’

In 2019 werd de modeontwerper gebeld met de vraag of hij iets met gebreide sjaals aan lantaarnpalen bij de finish-locatie van wielerwedstrijd de Vuelta in Breda wilde doen. Spapens: ‘Ik had net een project gedaan met

Spapens voor een metersgrote gebreide replica van De overgave van Breda van de Spaanse schilder Diego Velázquez.

omaatjes in een verzorgingshuis, waarbij ik de pilaren had aangekleed met hun kleurrijke breisels. Ik hoor mezelf nog zeggen: de Vuelta, wa is da? Het bleek een soort Tour de France te zijn, maar dan een rondje door Spanje. Ik sloeg er nog niet helemaal op aan.'

Na wat speurwerk op het internet leerde Spapens dat de etappe van de Vuelta bij de Koninklijke Militaire Academie (KMA) zou starten, en toen begon het toch bij hem te kriebelen. De KMA is immers gevestigd in de monumentale waterpoort het Spanjaardsgat: een gebouw waar je als burger niet binnenkomt. Aanvankelijk was zijn idee om de daken van de torens van het Spanjaardsgat te bekleden met rode gebreide dakpannetjes. De kleur rood verwees daarbij naar de leiderstrui van de Vuelta.

Hoewel dit idee werd afgeschoten door de KMA, kreeg hij uiteindelijk wel toestemming om aan de muren van het Spanjaarsgat drie rode truien op te hangen. Spapens: 'Omdat dit een project was van de mensen, met de mensen, voor de mensen.' Bijzonder, want de KMA had nooit eerder meegewerkt aan een kunstproject.

Ook de symboliek van de kleur rood sprak Spapens aan: 'Iedereen heeft een hart. Als we onszelf snijden, dan bloeden we allemaal rood. Het hart discrimineert niet. Het hart zit links.' Toch benadrukt hij: 'Kunst is noch links, noch rechts, noch in het midden. Want kunst is van niemand en doet over vele generaties heen zijn werk.' Desalniettemin werd in vrijwel ieder krantenartikel dat aandacht schonk aan zijn project 'Vuelta Breien' vermeld dat Spapens eveneens SP'er is. De kunstenaar, lachend: 'Dan dacht ik telkens, wat heeft de SP in hemelsnaam met dit project te maken?'

'Rijk in mijn hoofd'

Spapens werd lid van de SP in 2002, gedurende de opkomst van Pim Fortuyn: 'Hij had op zich niet eens een slechte analyse van de problematiek, maar zijn oplossingen zetten echt een groep mensen buitenspel, vond ik. Bovendien hebben wij als kunstenaars zo verschrikkelijk veel last van de politiek. Wij bloeden nog steeds door de bezuinigingen van Halbe Zijlstra (voormalig VVD-staatssecretaris voor cultuur, red.) en veel mensen van mijn generatie zijn in coronatijd gestopt met de kunsten. Of ze moesten een bijbaantje nemen in de thuiszorg of als postbode. Alle thema's waar wij als SP voor strijden kom ik doorlopend tegen. Zelf ben ik heel rijk in mijn hoofd, maar ik kan geen rondje in de kroeg betalen. Als kunstenaar vind ik dat niet erg, maar maatschappelijk gezien baal ik daar af en toe best wel van.'

Vuelta Breien is een vorm van community art. Iedereen kon een zelfgebreid lapje aanleveren voor het project, mits het rood en 21 bij 30 centimeter groot was. Als de coronaregels geen roet in het eten gooiden, regelde Spapens locaties waar mensen samen konden breien. Een van die locaties is zijn WildKnittingRoom in het treinstation van Breda: een steriele bedrijfsruimte die een haast magische ambiance heeft gekregen door een overvloed aan bontgekleurde garens en breisels.

Verslavend

Wat de breiers met elkaar verbond? Spapens: 'Het merendeel interesseerde die hele Vuelta geen zak. Maar dat ideetje van die shirts aan de muur van het Spanjaardsgat van die rare kunstenaar vonden ze wel interessant. Toen opeens corona uitbrak zijn heel veel mensen thuis verder gaan breien. Het werkt verslavend. Mijn moeder breit elke dag een lapje voor de televisie. Er was een vaste kern van zeventig tot honderd mensen die eens in de zoveel dagen of weken een lapje produceerde. Inmiddels schat ik dat er al tussen

‘Vuelta Breien was een project van de mensen, met de mensen, voor de mensen’

de duizend en tweeduizend mensen hebben meegewerkt. We zijn nu ruim 5700 lapjes verder en de teller blijft lopen.’

Het doel van Vuelta Breien was om zoveel mogelijk mensen met elkaar te verbinden. Dit komt ook tot uiting in de objecten die Spapens van de ingestuurde breisels maakt. Toen de Vuelta in 2020 in verband met corona werd gecanceld, ging hij niet bij de pakken neerzitten. Spapens: ‘Ik kreeg het idee om met de lapjes een zo groot mogelijk hart te maken. Wat mij betreft zichtbaar vanuit de ruimte, uit het International Space Station.’ Inmiddels heeft hij al hartvormen neergelegd bij de Sint Janskathedraal in Den Bosch, het Maczek Memorial in Breda – een eerbetoon aan de Poolse bevrijders die op Nederlands grondgebied hun leven gaven – en in het stadhuis van Breda.

Toen de Vuelta afgelopen zomer toch naar Breda kwam, hingen de meterslange rode truien van Spapens dan eindelijk aan de muren en lag er één op het sportveld van de KMA. Bij de finish aan de Claudiusprinsenlaan waren alle lantaarnpalen versierd met sjaals in de kleuren van de Nederlandse en Spaanse vlag. Op de Vuelta-etappe kwamen een half miljoen mensen af, maar Spapens maakte niets mee van het hele feestje. Hoewel het shirt op het sportveld voor burgers niet te bezichtigen was, is dit deel van het kunstproject wel vereeuwigd in filmpjes.

Spapens: ‘Twee omaatjes met handtasjes hebben een poging gewaagd om het shirt te bekijken, maar zijn aan de poort geweigerd. Toen ik het shirt, 22 meter breed en 23 meter lang, op het sportveld had uitgelegd kreeg ik een brok in mijn keel. Ik dacht: ik ga niet in het bijzijn van militairen staan janken. Maar ook die mannen zeiden dat ik heel trots mocht zijn.’

Breien voor vrede

Naast de vele rode lapjes, panelen met spreuken en logo’s van sponsoren prijkt in de WildKnittingRoom van Spapens een metersgrote gebreide replica van De overgave van Breda – ook wel bekend als Las Lanzas (‘de lansen’) – van de Spaanse schilder Diego Velázquez. Dit schilderij beeldt de overhandiging van de sleutels van de stad Breda aan de Spanjaarden ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog af. Dankzij Las Lanzas weet volgens Spapens menig Spanjaard van het bestaan van de Brabantse stad.

Het is Spapens’ droom om op 27 augustus 2024, vierhonderd jaar na de het Beleg van Breda door de Spanjaarden, een groot gebreid hart in de stad neer te leggen als gebaar voor vrede. Hij hoopt dat breiers van heinde en verre zullen meewerken aan het project: ‘Stel nou dat er een exemplaar van de Tribune belandt bij iemand aan de andere kant van de wereld en die denkt: hey, geweldig! En die persoon stuurt een lapje in. Hoe mooi zou dat zijn?’ •

tekst Lesley Arp
foto's Wiebe Kiestra

OOK MEEBREIEN?

Een boodschap van Maurice Spapens voor lezers van de Tribune:

‘Beste SP’ers! Als je geen breinaalden of haaknaalden of rode wol hebt, kun je me altijd benaderen en stuur ik het je op. Maar ik weet zeker dat bij jou in de buurt iemand woont die ooit heeft gebreid en nog een bolletje wol over heeft. Als het even kan brei je een rood lapje, 21 bij 30 centimeter, het liefst van acrylwol – want dat neemt geen water op. Mail sp@mauricespapens.nl en ik vertel hoe je het lapje kunt afleveren.’

Op 22 oktober 1972 werd de SP opgericht, op 22 oktober 2022 vierde de partij zijn 50e verjaardag. Veel leden van het eerste uur waren aanwezig, zoals Hans van Hooft, Tiny Kox en Gerard Harmes. De deelnemers kregen een feestelijk gebakje, en een papieren exemplaar van het beginselprogramma, dat momenteel herzien wordt.

Na afloop van een mooi en inspirerend programma trokken de aanwezigen, met een haastig broodje in de hand, de Amersfoortse wijken in om handtekeningen te verzamelen voor de volkspetitie voor de nationalisatie van de energiebedrijven. Want feestvieren is mooi, maar de actie is nooit ver weg.

foto's Joshua Versijde

Ronald van Raak gaat in gesprek met twee jonge leden, Noah Vetter (l) en Anne Cramer (r), die aandrongen op meer aandacht voor klimaat, milieu en duurzaamheid in het beginselprogramma.

50 JAAR SP

Oud-Kamerlid Remi Poppe licht het 'Plan Poppe' toe, waarin hij pleit voor een aanpak waarin persoonlijk contact en sociale media elkaar versterken.

Daan Roovers, voormalig Denker des Vaderlands, geeft de SP complimenten en tips voor de herziene versie van het beginselprogramma dat nu naar de afdelingen gaat.

Meester-interviewer Coen Verbraak legt Lilian Marijnissen het vuur na aan de schenen, en vraagt door over hoe moeilijk het was om op te groeien in de schaduw van haar beroemde vader, of de SP overbodig is nu iedereen ziet dat het kapitalisme faalt en wat de plannen zijn voor de nationalisering van energiebedrijven.

HOE VERDER MET HEEL DE MENS?

Op 22 oktober presenteerden we een vernieuwde versie van Heel de mens, als aftrap voor de discussie in de hele partij. Dat doen we tussen 7 en 21 november op de ledenvergaderingen en op 3 en 10 december op de regioconferenties. Daarna maken we een nieuwe versie, die we tussen 17 en 28 april 2023 opnieuw bespreken op de ledenvergaderingen en op 13 en 20 mei 2023 op de regioconferenties. 3 juni 2023 ronden we de discussie af, met een stemming op het Congres. •

foto Salir Khalaf

> SP HAALT IRAKESE DELEGATIE NAAR TWEEDE KAMER

Al voor de westerse inval in Irak in 2003 steunde de SP de democratische krachten in Irak. Twintig jaar later kent het land nog steeds geen vrede en ontwikkeling. Een groeiende democratische beweging – vooral jongeren – gaat de laatste jaren de straat op om een eind aan het wanbestuur en de corruptie te eisen. Een vertegenwoordiging van deze groep werd op 18 oktober ontvangen voor een bijeenkomst in de Tweede Kamer. Dit gebeurde op initiatief van SP-Kamerlid Jasper van Dijk.

Sajad Alshati (lid van het Irakese Parlement) en Salam Adel (vertegenwoordigster van het democratisch verzet in Nederland) gaven tijdens de bijeenkomst in de Tweede Kamer een toelichting op de complexe situatie in hun land. Alshati riep Nederland op om steun te verlenen aan de organisaties van democratische jongeren. Op de vraag van SP-Kamerlid Jasper van Dijk of het wel mogelijk is om de democratie in Irak van buitenaf te versterken, antwoordde het Irakese parlementslid dat de Irakese machtshebbers buitengewoon gevoelig blijken te zijn voor druk en kritiek vanuit het buitenland.

Duidelijk is dat er in Irak genoeg reden is om de straat voor op te gaan. Zo is er de afgelopen periode 2,5 miljard dollar aan hulpgelden ‘verdwenen’. Ook maken de demonstranten zich sterk voor de ontbinding van de 23 religieuze en sektarische milities, waar het land onder gebukt gaat. Bij anti-regeringsprotesten zijn de afgelopen paar jaar 600 demonstranten om het leven gekomen en 20 duizend gewond geraakt. •

> SP HOOGEVEEN KOMT MET EEN MAATREGELENPAKKET ENERGIE- EN INFLATIEARMOEDE

Net als in heel Nederland ziet ook Hoogeveen een toenemend aantal mensen in de problemen komen. De energierekening loopt op, de boodschappen worden duurder. SP-raadslid Jutta van den Oord nam samen met PvdA, GroenLinks, ChristenUnie en CDA het initiatief voor een lokaal pakket aan maatregelen dat moet dienen als vangnet voor de lage en middeninkomens.

Van den Oord: ‘Alhoewel de landelijke maatregelen zeker zullen bijdragen om deze crisis draaglijk te maken zullen er altijd mensen zijn waar het water nu al tot de lippen staat en die dreigen tussen wal en schip te vallen — wij kennen ze allemaal. Door aan de voorkant passende ondersteuning te bieden willen we helpen voorkomen dat deze mensen onnodig in de schulden belanden.’

De motie roept het college op om nog dit jaar de energietoeslag beschikbaar te stellen voor inkomens tot 130% van het minimuminkomen. Ook moet het college maatwerkondersteuning bieden aan dezelfde groep inwoners die buiten de bestaande regelingen vallen. De motie werd door de gehele raad aangenomen. •

> SP-WETHOUDERS MAKEN HET VERSCHIL

Dat het uitmaakt of de SP in een gemeente meebestuurt, laten de SP-wethouders in Groningen in Assen wel zien. Deze twee gemeenten komen met grote hulppakketten om inwoners te ondersteunen met hun torenhoge kosten.

In Groningen komt het college met een pakket van maar liefst 17 miljoen waarmee de inwoners worden bijgestaan. Wethouder Eelco Eikenaar vertelt daarover: 'Juist in deze tijd is het zaak dat we snel financiele steun bij mensen krijgen die dat het hardste nodig hebben. We doen daarbij maximaal wat we kunnen.'
Het crisispakket bevat plannen om de energietoeslag voor inwoners en gezinnen uit te breiden naar 140% van het sociale minimum. Op die manier wil de coalitie meer en eerder inkomensondersteuning bieden, ook aan de lagere middeninkomens. Daarnaast komen er fondsen voor (kleine) ondernemers en verenigingen (zoals buurt- en wijkcentra en sportverenigingen) om de sociale basis van de samenleving in stand te houden.

In Assen doet het college onder andere voorstellen voor uitstel van gemeentelijke lasten, verbreding van bijzondere bijstand en maatwerkondersteuning voor mensen die tussen wal en schip vallen. Voor de zomer was al besloten om de huren van sportaccommodaties tot januari niet te verhogen. Ook nu kijken ze daar naar de gemeentelijke belastingen en huur- en onderhoudscontracten voor gebouwen. Als deze kosten verhoogd worden, zoals dat normaal gebeurt, zal dat voor veel sport- en buurtverenigingen namelijk niet meer op te brengen zijn. Ook wil Assen helpen met verduurzaming van woningen en (verenigings)gebouwen. Want betere isolatie leidt tot lagere maandelijkse energielasten.

Wel kijken beide wethouders vooral ook naar het kabinet voor langdurige oplossingen. De SP-bestuurders halen alles uit de kast voor hun inwoners maar ook daar zal echt sociaal beleid gevoerd moeten worden. •

foto SP Zutphen

> ZON VOOR ALLEN IN ZUTPHEN

Als het aan de SP ligt, gaat de gemeente Zutphen gratis zonnepanelen leggen bij iedereen die dat wil. De SP presenteerde op zaterdag 22 oktober een plan waarin dat staat. Het doel is de energierekening van Zutphenaren drastisch te verlagen.

Nu steeds meer vaste energiecontracten aflopen, merkt een groeiende groep mensen dat de energieprijzen stijgen. Zeker Zutphenaren die wonen in een slecht geïsoleerde woning zonder zonnepanelen betalen de hoofdprijs. De SP vindt energie een basisvoorziening. Niemand zou zich er blauw aan moeten betalen.

'Zon voor Allen is een nieuwe manier van denken,' vertelt het Zutphense SP-raadslid Gert Müller, initiatiefnemer van het plan, 'In plaats van dat iedereen individueel zonnepanelen aanschaft en daar subsidie voor vraagt, regelen we het collectief. De gemeente gaat Zutphen straat voor straat van zonnepanelen voorzien, zodat bij iedereen de energierekening daalt.'
De komende tijd zal de SP steun verzamelen voor het plan. Vrijwilligers gaan de deuren langs om handtekeningen te verzamelen. Uiteindelijk wil de SP samen met andere fracties een initiatiefvoorstel indienen in de gemeenteraad. •

> MICHIEL VAN NISPEN WIL SOCIAAL NOTARIAAT

foto Maurits Gemmink

Om het recht toegankelijk te maken voor iedereen moet er een 'sociaal notariaat' worden opgericht. Dat voorstel deed SP-Kamerlid Michiel van Nispen in een debat met de minister voor Rechtsbescherming: 'We hebben een sociale advocatuur, waarom hebben we eigenlijk geen sociaal notariaat? Ook voor mensen die niet zomaar honderden euro's kunnen missen kan het natuurlijk belangrijk zijn zaken goed vast te leggen en advies te krijgen. Het recht moet toegankelijk zijn voor iedereen.'

Een notaris kan mensen in tal van zaken bijstaan. Zo kan een notaris mensen adviseren en aktes opstellen, bijvoorbeeld samenlevingscontracten, huwelijkse voorwaarden en (levens)testamenten. Veel mensen komen alleen maar in aanraking met de notaris bij de koop en verkoop van hun woning. Waarschijnlijk spelen de hoge kosten daarbij een rol en dat is volgens de SP geen goede zaak.

Van Nispen: 'De notaris zou bij uitstek de persoon kunnen zijn waar je naartoe gaat als je vooraf dingen goed geregeld wilt hebben, zodat je niet, op een later moment, een advocaat of rechter hoeft in te schakelen met alle bijbehorende emotie, bureaucratie en kosten van dien. Daarom moet de notaris voor zo veel mogelijk mensen toegankelijk zijn. Hier ligt een rol voor de overheid.' •

> SP OP BEZOEK BIJ DE RAAD VAN EUROPA

Sinds januari is SP-senator Tiny Kox de president van de parlementaire assemblee van de Raad van Europa. Dit internationale samenwerkingsorgaan van 46 Europese landen heeft een belangrijke rol in het versterken van de democratie, vrede, de rechtsstaat en mensenrechten. Met een oorlog gaande op het Europees continent staan Tiny Kox en de Raad van Europa voor de forse opgave om de vrede terug te laten keren op het continent.

Op uitnodiging van Kox bezocht een groep van 11 SP-leden de Raad van Europa. Onder hen bevonden zich afdelingsvoorzitters, raadsleden, Statenleden, leden van het partijbestuur en medewerkers van de Tweede Kamerfractie. Met de trein reisden zij voor drie dagen af naar Straatsburg, waar de raad vijf keer per jaar bij elkaar komt. Tijdens het bezoek is er gesproken met vertegenwoordigers van de linkse zusterpartijen waarmee de SP samen een groep binnen de raad vormt. Ook woonden zij een plenair debat bij over de toekomst van de westelijke Balkan, waar de spanningen de laatste jaren weer toenemen.

De Raad van Europa heeft een belangrijke rol bij het Europees Hof van de rechten van de mens. De SP-groep bezocht dit hof waar iedere inwoner van het continent een klacht kan indienen tegen een land wanneer mensenrechten worden geschonden. Vanuit Nederland is er één Nederlandse rechter gekozen die wordt bijgestaan door Nederlandse juristen. Met hen spraken de SP'ers over de wijze waarop Nederlanders worden beschermd door het hof wanneer hun rechten door de Nederlandse overheid worden geschonden. •

> SUCCES IN EERSTE KAMER: KABINET ZEGT EXTRA MAATREGELEN TOE VOOR HALVERING KINDERARMOEDE

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen in de Eerste Kamer heeft de SP een overwinning geboekt in de strijd tegen kinderarmoede. SP-fractievoorzitter Rik Janssen vroeg aandacht voor dit probleem. Het kabinet leek een opening te laten in de begroting om de streefcijfers rondom het terugdringen van kinderarmoede minder hard te maken. Janssen vroeg om verduidelijking: 'Kinderen mogen niet in armoede opgroeien en de rest van hun leven op achterstand worden gezet', betoogde Janssen. 'Mijn verzoek aan de minister-president is dan ook of hij toe wil zeggen dat de regering indien nodig aanvullende maatregelen zal nemen om de halvering van kinderarmoede in 2025 daadwerkelijk tot stand te brengen. Onze kinderen mogen we nooit laten vallen.'

Tijdens debatten in 2016 en 2018 diende de SP-fractie ook al moties in om reductiedoelstellingen voor kinderarmoede op te stellen. In tweede termijn zei het kabinet toe niet van de streefcijfers af te willen wijken. Als het nodig is, zet het daar extra maatregelen voor in. Dat betekent dat de halvering van kinderarmoede een stap dichterbij komt. •

NEDERLAND VERANTWOORDELIJK VOOR BLOEDBAD IN HAWIJA

In de nacht van 2 op 3 juni 2015 vindt er een bombardement plaats op een bommenfabriek van Islamitische Staat (IS) in de Iraakse stad Hawija. Vanwege het explosieve materiaal dat in de fabriek is opgeslagen, slaat de explosie over naar een woonwijk die compleet in de as wordt gelegd. Er vallen zeker 85 burgerdoden en ook nog eens honderden (ernstig) gewonden. Lange tijd is onduidelijk wie er achter het bombardement zit, totdat NRC Handelsblad en de NOS ruim vier jaar later, op 18 oktober 2019, onthullen dat Nederlandse F-16 gevechtsvliegtuigen verantwoordelijk waren.

Jip van Dort: 'Hawija was geen incident.'
foto Maurits Gemmink

JIP VAN DORT, JARENLANG fractiemedewerker Buitenlandse Zaken voor de SP, schreef samen met Lauren Gould en Marrit Woudwijk (allen zijn verbonden aan een onderzoeksprogramma over langeafstandsoorlog van de Universiteit Utrecht) het boek *Hawija: De verwoestende werkelijkheid van onze langeafstandsoorlog tegen IS*. Dit boek gaat over het verwoestende bombardement dat door opeenvolgende kabinetten-Rutte onder de pet is gehouden. De Tribune sprak met hem in zijn woonplaats Utrecht.

› Waarom hebben jullie dit boek geschreven?
'De politieke discussie na de onthulling over Hawija ging heel erg over de vraag: wie wist wat wanneer? Maar het ging nauwelijks over de gevolgen van het bombardement, over de verwoestingen in de stad en over de vele burgerdoden en gewonden. En het ging ook niet over de bredere gevolgen van de langeafstandsoorlog tegen IS. Want Hawija was geen incident, bij de vele Westerse luchtaanvallen zijn zeker tienduizend burgers gedood. Wij hebben dit boek dus geschreven om meer achtergrond te geven bij het bombardement op Hawija. En ook om andere stemmen aan het woord te laten, zoals slachtoffers, wetenschappers, en onafhankelijke organisaties als Airwars en PAX.'

› Waarom werd Hawija gebombardeerd?
'Begin 2014 greep Islamitische Staat, een radicale, jihadistische beweging, de macht in grote delen van Irak en Syrië. Daarmee kwamen miljoenen mensen onder een gruwelijke heerschappij te staan. Kort daarna besloot de VS om luchtaanvallen uit te voeren op IS. Nederland sloot zich daar een paar maanden later bij aan en zou in totaal 2100 luchtaanvallen uitvoeren, vooral in Irak. Een van die aanvallen was op Hawija, in de nacht van 2 op 3 juni 2015. De Nederlandse regering wist vrijwel meteen dat er tientallen burgers gedood waren.'

› Hoe kon het zo misgaan in Hawija?
'In de oorlog tegen Islamitische Staat zijn er over het algemeen veel risico's genomen. Als je bommen gooit op dichtbevolkt gebied, dan weet je dat er burgerslachtoffers vallen. Dat is ook op grote schaal gebeurd. Zoals gezegd zijn er meer dan tienduizend burgers gedood door bombardementen van de internationale coalitie onder leiding van de VS. Men wist dat er in Hawija explosief materiaal lag opgeslagen, alleen niet hoeveel. Ze dachten: als we 's nachts bombarderen dan vallen er minder doden. Er is bij de aanval ook een relatief kleine bom gebruikt. Er zijn dus wel maatregelen

Minister Bijleveld van Defensie tijdens een debat over Hawija in de Tweede Kamer.

foto Dirk Hol/ANP©

genomen om het aantal slachtoffers te beperken, maar er zijn ook duidelijk risico's genomen. Er waren vooraf al signalen dat er burgers in de buurt waren, en vluchtelingen uit andere gebieden. Ook is bekend dat een andere coalitiegenoot – onbekend is welke – de aanval op Hawija geweigerd heeft. En Nederland lijkt puur afgegaan op de informatie die de Amerikanen verstrekten. Er is eigenlijk geen eigen analyse gemaakt van de mogelijke risico's van het bombardement.'

› Waarom heeft de Nederlandse regering zo lang geheim gehouden dat Nederlandse F-16's verantwoordelijk waren voor het bombardement?
'In het kort: om politieke redenen. Ruim twee weken na de aanval, besloot de regering om de militaire operatie tegen IS te verlengen. Bovendien had de toenmalige minister van Defensie, Hennis-Plasschaert, tijdens het debat over de verlenging gezegd dat er voor zover bekend geen burgerslachtoffers waren gevallen bij Nederlandse luchtaanvallen. Terwijl ze toen al wist van Hawija. De regering had dus alle reden om niet open te zijn over het bombardement. Naar eigen zeggen deed zij dat vanwege veiligheidsbelangen.'

› Heeft Nederland in de oorlog tegen IS nog meer burgerslachtoffers gemaakt?
'Van één ander bombardement is dat bekend. Dat was op de Iraakse stad Mosul, een paar maanden na Hawija. Bij deze aanval werden twee woonhuizen gebombardeerd, omdat men dacht dat hier een hoofdkwartier van IS gevestigd was. Dat bleek niet het geval. Er woonden gewoon burgers. Bij die aanval zijn vier Irakezen gedood. Journalisten van de Telegraaf hebben later onthuld dat Nederland daarvoor verantwoordelijk was. Van de andere 2098 luchtaanvallen die door Nederland zijn uitgevoerd, weten we niet of daarbij burgerslachtoffers zijn gevallen. De regering weigert daarover voldoende informatie te geven.'

› Wat heeft de regering gedaan na de onthulling van NRC Handelsblad en de NOS over de Nederlandse verantwoordelijkheid voor het bombardement op Hawija?
'Natuurlijk hadden ze meteen door dat er een probleem was. Daarom boden ze direct excuses aan voor de 'fout' – een leugen wilden ze het niet noemen – van de inmiddels vertrokken minister Hennis. Verder is er vooral twijfel gezaaid. Bijvoorbeeld over het aantal slachtoffers. Zo werd er ontkend dat de coalitie zelf tientallen burgerdoden bij deze aanval had geteld. Hier moest later op teruggekomen worden, waarna weer excuses volgden. In ons boek noemen wij dit 'strategische onwetendheid'.

› Je was destijds fractiemedewerker Buitenlandse Zaken. Wat heeft de SP gedaan om de waarheid over Hawija boven tafel te krijgen?
'Buitenlandwoordvoerder Sadet Karabulut (SP-Kamerlid van 2006 tot 2021) heeft heel veel vragen gesteld in de Tweede Kamer. Ten eerste over de verantwoordelijkheid van de coalitie voor burgerdoden. Want keer op keer bleek uit onafhankelijk onderzoek dat het aantal burgerdoden vele malen hoger lag dan officieel werd erkend. Gemiddeld tien keer hoger. En ten tweede over de Nederlandse betrokkenheid bij burgerdoden. Over Hawija wisten we niets. We hebben er voor de onthulling een keer naar gevraagd, maar kregen toen een nietszeggend antwoord van de minister . Na de onthulling zijn er vijf debatten geweest over Hawija. Er zijn daarbij drie moties van wantrouwen ingediend tegen minister Bijleveld van Defensie, waarvan een ook tegen premier Rutte, er zijn voorstellen gedaan voor een parlementair onderzoek (kwam er niet) en een onafhankelijk onderzoek (is gaande), en er is aangedrongen op geld voor herstelwerkzaamheden. Niet al deze voorstellen waren van ons, maar we hebben ze wel allemaal gesteund. En we hebben continu aangedrongen op openheid, ook over al die andere aanvallen.'

AANVAL NEDERLANDSE F-16'S OP MOSUL EN HAWIJA

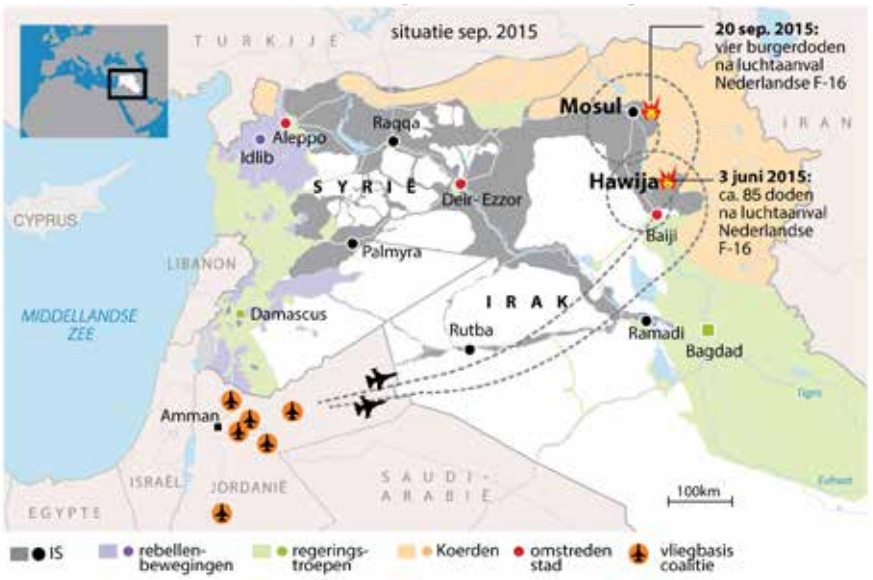

beeld ANP Graphics©

› Was het mogelijk om als Tweede Kamer de regering goed te controleren?
'Elke keer als wij informatie wilden over de gevolgen van de oorlog tegen IS, kregen we nagenoeg niets. Dat is natuurlijk uitermate frustrerend. Want er waren continu berichten dat er dingen misgingen. Maar we konden nauwelijks openheid krijgen van de regering over Nederlandse betrokkenheid. Dus de democratische controle is nogal gefrustreerd. Er is geen mogelijkheid geweest om de praktijk van oorlogvoering goed te controleren. Het parlement heeft zijn kerntaak, het controleren van de macht, in dit geval niet goed kunnen uitoefenen. Net als bij eerdere oorlogen, zoals die in Afghanistan. Ik denk dat dat een serieuze aantasting van de democratie is.'

› Hoe is het met de slachtoffers en nabestaanden in Hawija gegaan?
'Veel gewonden hadden geen toegang tot medische zorg, omdat alleen mensen van IS zorg kregen. Daardoor zijn hun wonden niet altijd fatsoenlijk behandeld. Ze hebben ook geen psychische hulp gehad. Ook financieel had het bombardement grote gevolgen. Soms waren de kostwinners overleden en veel mensen hadden geen baan meer omdat het hele industrieterrein was vernietigd. Mensen konden nergens terecht, want niemand erkende verantwoordelijk te zijn. Dat zorgde voor heel veel frustratie. En het ondermijnde ook het beeld van het Westen dat een schone oorlog voerde met precisiebombardementen. Want hoe verklaar je dan de tientallen burgerdoden in Hawija? Deze mensen zijn gewoon jarenlang genegeerd. Dat is uitermate pijnlijk.'

› Wat heeft de Nederlandse regering voor de slachtoffers gedaan en wat heeft zij nagelaten te doen?
'Op aandringen van de Tweede Kamer is er door de regering 4,4 miljoen euro beschikbaar gesteld voor enkele herstelwerkzaamheden. Veel te weinig natuurlijk. Wat de regering niet heeft gedaan en waar de mensen in Hawija wel om vragen, is individuele compensatie voor de geleden schade. Ook zijn er geen excuses aangeboden. De frustratie over het uitblijven van individuele compensatie, heeft ertoe geleid dat een aantal slachtoffers de stap naar de rechter heeft gezet. Zij worden daarin bijgestaan door mensenrechtenadvocaat Liesbeth Zegveld, die ook in ons boek aan het woord komt.'

› Kan de SP nog iets doen voor deze mensen?
'Ik denk dat de SP moet blijven pleiten voor wat de mensen in Hawija zelf vragen van de Nederlandse regering. Dus individuele compensatie, officiële excuses en een serieuze bijdrage aan de wederopbouw van Hawija. En aandacht blijven vragen voor wat er in Hawija is gebeurd. Het is voor zover bekend de dodelijkste door Nederland uitgevoerde luchtaanval. Dit mag niet vergeten worden.'

› Wat is de bredere politieke betekenis van Hawija geweest?
'Na Hawija zijn er toezeggingen gedaan over meer transparantie en eerlijker communicatie. Het zou niet meer mogen gebeuren dat de Tweede Kamer niet wordt geïnformeerd over Nederlandse verantwoordelijkheid voor burgerdoden. Daar zit meteen ook wel een probleem, want de regering behoudt zich het recht voor om een kwestie als Hawija alleen in vertrouwen aan de Tweede Kamer te melden. Dat betekent dat de bevolking nog steeds niet wordt ingelicht over de soms pijnlijke gevolgen van oorlog voeren. Daar ligt wel een groot risico. Ook zal nog moeten blijken wat de toezeggingen waard zijn bij een volgende oorlog. Om die ook echt te realiseren, zal politieke druk nodig blijven.' •

tekst Tijmen Lucie

foto Maurits Gemmink

'Deze mensen zijn gewoon jarenlang genegeerd'

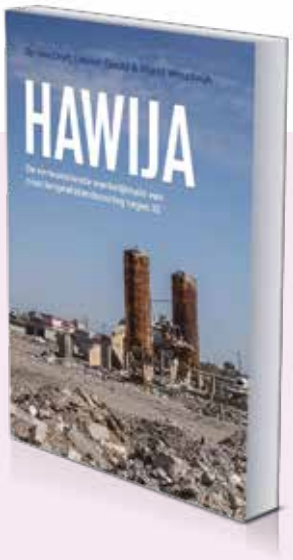

Jip van Dort is historicus. Hij was van 2012 tot 2021 fractiemedewerker Buitenlandse Zaken voor de SP. Tegenwoordig is hij verbonden aan het *Intimacies of Remote Warfare*-programma van de Universiteit Utrecht en politiek adviseur bij vredesorganisatie PAX.

Recent verschenen drie boeken die voor SP'ers interessant en relevant zijn. Ronald van Raak bespreekt ze.

AKTIE, ONGEHOORD,

Cor Vergeer in de Leidse raad, 1991.

JEAN ROUWET EN 50 JAAR ACTIVISME IN TWENTE

Acties tegen de oorlog in Vietnam en de apartheid in Zuid-Afrika; de uraniumfabriek in Almelo en chloortransporten vanuit Hengelo; tegen de asbestvervuiling in Goor, maar ook voor het behoud van de boerderij van Herman Peterman in Lemselo. Twente kent een lange traditie van activisme. De journalist en regiohistoricus Marco Krijnsen schreef er een mooi boek over: *Aktie! Vijf decennia activisme in Twente*. Krijnsen biedt een overzicht van de grote acties en geeft aan waarom mensen juist in Twente zo actief waren. Dat kwam door de industriële omgeving, maar ook door bijzondere activisten.

De SP speelt een belangrijke rol in dit boek en in het bijzonder Jean Rouwet, SP'er van het eerste uur. Rouwet verhuisde in de vroege jaren zeventig van Limburg naar Hengelo en maakte een actiecentrum van zijn huis in de Cronjéstraat 12, dat daarvoor het ouderlijk huis was geweest van VVD'er Henk Kamp. Het boek laat zien hoe voorlopers zoals Jean Rouwet een verschil kunnen maken, als die bereid zijn om actie te voeren met en onder de mensen. 'Actievoeren is de beste vorm van inspraak. Het is laagdrempelig, direct en duidelijk', stelt Marco Krijnsen. Dit toegankelijke en mooi uitgeven boek laat ons zien waarom. •

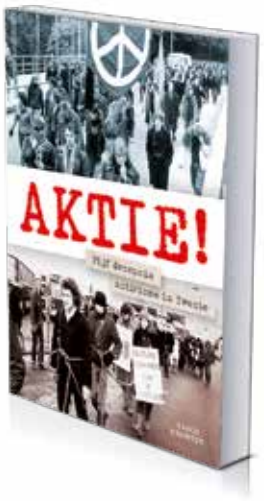

Marco Krijnsen,
Aktie! Vijf decennia activisme in Twente.
Uitgeverij Rogeko Hengelo.
160 pagina's. 24,90 euro
via sp.nl/shop

Jean Rouwet in Hengelo in 1989.

BEVRIJD!

Cor Vergeer, *Ongehoord! Hoe de SP het integratiebeleid op de politieke kaart zette.* Ginko Leiden. 224 pagina's. 15 euro via sp.nl/shop

COR VERGEER EN HET INTEGRATIEDEBAT IN LEIDEN

Het was een bijzonder moment voor Cor en Fenna Vergeer, de uitzending van Buitenhof van 18 januari 2004 waarin Ronald Plasterk een column uitsprak over het integratiebeleid. Daarin blikte de PvdA'er terug op een bijdrage in 1984 van een SP'er in de Leidse raad, waarvan Plasterk toen zelf lid was. Plasterk vertelde: 'Het raadslid pleitte voor Nederlandse taallessen voor kinderen, in plaats van lessen in eigen taal en cultuur. De doelstelling van de migrantennota, behoud van eigen cultuur, wees hij als "illusies" van de hand. Profetische woorden. Ere wie ere toekomt: de spreker was Cor Vergeer van de SP. Hij werd afgeslacht!'

Cor Vergeer was een grondlegger van de SP in Leiden. Hij overleed in januari 2021 en had toen bijna een boek afgerond: *Ongehoord!*, over zijn eigen ervaringen met het integratiedebat in Leiden. Historicus Bart van der Steen heeft het afgemaakt. Een bijzonder boek, waarin Cor Vergeer uitgebreid vertelt hoe de SP begin jaren tachtig aandacht vroeg voor de groeiende problemen met de integratie, maar waarvoor hij door andere partijen werd verketterd. Tot de commissie-Blok, die op initiatief van de SP het beleid onderzocht en in 2004 dezelfde problemen zag. Een boek over 'Het gelijk van Cor', zegt Plasterk in een voorwoord. •

KARL MARX EN HET SOCIALISME VOOR DE 21E EEUW

Wie goed vooruit wil rijden moet ook regelmatig in de spiegel kijken. De SP is volop aan het nadenken over de toekomst van het socialisme, met het partijbrede debat over de actualisering van het beginselprogramma Heel de mens. SP'ers hebben zich altijd laten inspireren door socialistische denkers. Niet omdat die de waarheid in pacht zouden hebben, maar wel omdat ze kunnen helpen om onze gedachten te scherpen. Karl Marx was één van de grondleggers van het socialisme in de 19e eeuw, maar kan zijn leer ons nog van dienst zijn in de 21e eeuw? De Tilburgse filosoof Paul Cobben laat zien waarom wel, in *Marx bevrijd*.

Menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit, dat zijn de kernwaarden van het socialisme van de SP. Maar kan dat nog wel, in een kapitalistische samenleving, waarin vooral een beroep wordt gedaan op het eigenbelang van mensen, op de onderlinge concurrentie tussen mensen en de winst op de korte termijn? Het is een dilemma waar alle socialisten mee te maken hebben: de mensen worden gevormd door de wereld waarin ze leven en in een kapitalistische samenleving leidt dat als vanzelf tot kapitalistische waarden. Hoe kunnen diezelfde mensen dan de wereld veranderen en andere waarden tot bloei laten komen?

Paul Cobben noemt dit het probleem van de 'vervreemding', of hoe mensen in het kapitalisme de natuur vooral gingen zien als een productiemiddel, zozeer zelfs dat we de aarde dreigen uit te putten. In het kapitalisme zijn we ook elkaar steeds meer gaan zien als middelen, in plaats van medemensen. Niet alleen zijn we vervreemd van de aarde en van andere mensen, maar ook van onszelf, meent Cobben. Dat ongemak en die onvrede zijn echter geen reden om in deze situatie te berusten, maar bieden volgens hem de mogelijkheid om mensen te overtuigen dat het anders moet, in dit niet eenvoudige, maar interessante boek. •

Paul Cobben, *Marx bevrijd. Natuur en vervreemding in de 21e eeuw.* Boom Amsterdam. 240 pagina's. 24,90 euro.

‘NIEMAND WORDT ALS SOCIALIST GEBOREN’

Al vanaf de oprichting in 1972 speelt ideologische en praktische scholing een belangrijke rol binnen de SP. We zijn immers een socialistische partij en dan horen ‘theorie en praktijk’ in overeenstemming te zijn: gedegen kapitalismekritiek moet gekoppeld zijn aan succesvol activisme en een goede organisatie. Deze uitgangspunten komen samen in het nieuw gevormde team Opbouw en Opleiding. Wat dit betekent voor de partij en wat leden en afdelingen daaraan hebben, bespreken we met teamleider Lieke van Rossum en Jimmy Dijk die vanuit het Dagelijks Bestuur betrokken is.

JIMMY DIJK EN LIEKE VAN ROSSUM OVER HET NIEUWE TEAM OPBOUW & OPLEIDING

IN 2005 WORDT met de oprichting van het S-team de scholing flink geprofessionaliseerd. Bekende scholingen als ‘Lokaal actief’, ‘Politieke basisvorming’ en ‘Heel de mens’ hebben heel wat SP’ers de fijne kneepjes van het vak bijgebracht. Afgelopen mei besloot de Partijraad dat het tijd is voor een nieuwe professionaliseringsronde: het oude S-team ging over in team O&O. Zoals de naam ‘Opbouw en Opleiding’ al suggereert, worden de scholingen nóg meer gekoppeld aan de organisatorische opbouw van onze partij.

› **Waarom deze verandering?**

• Jimmy: ‘De Partijraad vond dat het tijd was om onze partij en dus ook onze afdelingen te gaan versterken. We hebben nu zo’n 130 afdelingen in het land en onze intentie is om daar op korte termijn zo’n 20 nieuwe afdelingen aan toe te voegen. Ook willen we in 40 extra gemeentes bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen meedoen. Team O&O is mede opgericht om die uitdagingen aan te gaan, want daarvoor moet de organisatie van de afdelingen op orde zijn. Daar schort het soms aan. Sommige afdelingen hebben bijvoorbeeld wel een gemeenteraadsfractie, maar verder geen kadergroep die actietrajecten opzet en zorgt voor de nodige worteling in dorpen en wijken. Team O&O is er om deze afdelingen via scholing en begeleiding te helpen om verder te groeien.’

• Lieke: ‘Precies, we geven nog steeds vooral scholingen, maar die zijn nu meer gericht op het opbouwen van afdelingen. Dat is het verschil met het oude S-team. Theorie en praktijk zijn nóg beter samengevoegd. Dat is natuurlijk wat ons tot een socialistische partij maakt: we denken niet alleen slim na over wat er anders moet in de wereld, maar we steken ook samen de handen uit de mouwen en proberen daarin zoveel mogelijk mensen te betrekken. Daarom proberen we altijd aan de hand van een lopend actietraject of de opbouw van een afdeling een scholingsavond te organiseren.’

› Doel van team O&O is om de SP verder te laten groeien?
Jimmy Dijk: ‘Ja, onder andere. In plaatsen waar we nog geen afdelingen hebben, gaan we met een heel gerichte aanpak helpen door bijeenkomsten te organiseren en van de grond af aan een afdeling te organiseren. Daar hebben we een heel gestructureerde aanpak voor ontwikkeld. Zo hebben we in De Moed een landkaart van Nederland hangen waarop we heel precies aangeven waar we afdelingen gaan oprichten, bijvoorbeeld omdat het daar strategisch nuttig is om een afdeling te hebben of omdat we daar voldoende leden of veel SP-stemmers hebben. En het werkt, want er zijn nu al zo’n acht nieuwe werkgroepen en afdelingen-in-oprichting door heel Nederland.’

• Lieke: ‘Nieuw is daarbij ook dat we veel regionaler zijn gaan werken. Bij de opbouw van afdelingen zijn we nauwer gaan samenwerken met de regiovertegenwoordigers. In team O&O zijn het oude S-team en regioteam samengevoegd. Verder zijn onze teamleden ingedeeld in regio’s waar ze leiding geven aan regionale werkgroepen die scholingen geven en afdelingen helpen. We geven dus niet meer alle cursussen zelf, dat is ondoenlijk gezien de grote vraag aan scholing. Maar we leiden wel alle scholers op die deze cursussen geven. Dat we dit meer regionaal zijn gaan doen, maakt de lijnen binnen de partij veel korter. Het is bijvoorbeeld veel gemakkelijk geworden om een afdeling te koppelen aan een Tweede Kamerlid voor een informatieavond.’

› Hoe helpt team O&O bij het versterken van reeds bestaande afdelingen?
• Jimmy: ‘We hebben een meetlat ontwikkeld met vijf kenmerken van een goede afdeling. Wij vragen afdelingen om iedere maand een verslag te schrijven waarin ze zichzelf langs deze meetlat leggen, niet om plusjes en minnetjes uit te delen, maar gewoon om te kijken hoe een afdeling zich ontwikkelt. Wat gaat er goed? Wat gaat er minder goed en waar is versterking nodig? Daarbij kan team O&O dan gericht hulp bieden. Dan gaat het bijvoorbeeld om het hebben van een klein en krachtig afdelingsbestuur, waarin de verantwoordelijkheden duidelijk verdeeld zijn. En om afdelingen waar regelmatig effectieve actietrajecten maar ook gezellige bijeenkomsten voor de leden worden georganiseerd. Belangrijk is ook het hebben van een ideologisch sterke fractie, die in staat is om zich te onderscheiden van de andere partijen in een gemeente. De SP is nu bijvoorbeeld een landelijke actie begonnen voor het nationaliseren van energiebedrijven en dat maakt ons uniek, want wij zijn de enigen in Nederland die zich daar openlijk voor uitspreken. Door zulke initiatieven word je leidend en herkenbaar. Dat geldt ook op lokaal niveau. Maar daar moet je wel lef en de juiste kennis voor hebben en dan helpt het als je daarin goed geschoold bent.’

› Wat betekent dit voor individuele SP-leden?
• Lieke: ‘Ik merk vaak dat leden denken ‘Oh, daar ben ik niet slim genoeg voor’ of ‘Die scholing is alleen voor mensen die raadslid willen worden,’ maar zo kijken we er niet tegenaan. Wij zijn er voor álle leden, omdat het scholen van alle leden uiteindelijk de hele partij sterker maakt. Daarom hebben we een leerlijn ontwikkeld, met gerichte kennismakingsbijeenkomsten en scholingen voor nieuwe leden en meer verdiepende scholingen voor leden die zich al verder in de partij hebben ontwikkeld. Als mensen daar interesse in hebben, dan kunnen ze door ons helemaal van begin af aan begeleid worden om zich binnen de afdeling te ontplooien, zodat ze uiteindelijk hun ideale plek vinden, van actievoerder tot bestuurder of raadslid. Dat is natuurlijk voor iedereen weer anders. Daarom spreken we ook liever over ‘opleiding’ dan ‘scholing’, omdat je bij ons inderdaad een soort opleiding tot actieve SP’er kunt volgen. Niemand wordt immers als socialist geboren.’

› U vraagt, wij draaien?
• Lieke: ‘Nou, dat is iets te simpel gesteld. Het is niet zo dat je zomaar kunt zeggen: ‘Hee Lieke, ik wil raadslid worden, leid mij eens op!’ Nee, pas als je in je afdeling voldoende ervaring hebt opgedaan en je samen met de afdeling hebt besloten dat je een potentiële kandidaat voor de gemeenteraad bent, dan kom je daarvoor in aanmerking. Je moet er wel wat voor doen. Dit is wel een verandering ten opzichte van het verleden. Vroeger kon bijvoorbeeld ieder lid dat daar interesse in had zich opgeven voor een cursus ‘Debatteren en Media’, maar nu doen we dat alleen nog voor de mensen binnen de afdeling die daar echt mee te maken krijgen. Voor nieuwe leden is het sowieso veel leuker en leerzamer om samen met hun afdeling aan de slag te gaan dan om gelijk zo’n cursus te gaan volgen, waar ze vervolgens niet zo veel aan hebben.’

• Jimmy: ‘Natuurlijk kan nog steeds ieder lid zijn of haar afdelingsvoorzitter benaderen voor een scholing. Maar we kijken nu beter, vanuit onze leerlijn, naar wat een lid in zijn of haar ontwikkeling binnen de SP nodig heeft. Overigens raad ik alle leden van harte aan om mee te doen met onze scholingen. Het is niet alleen heel leerzaam, maar ook heel gezellig. Zeker in deze tijd is het best fijn om erachter te komen dat er behoorlijk veel mensen zijn die hetzelfde denken als jij. En de scholingen van team O&O zijn uitermate geschikt om elkaar te ontmoeten en samen na te denken over hoe we met de SP de wereld kunnen veranderen. Daar gaat het uiteindelijk om!’ •

tekst Peter Sas
foto Nynke Vissia
tekening Nenad Mećava

Meer weten over team O&O en scholingen? Kijk op spnet.nl

GOUDEN ROEISPAAN

Marijke Fontijn ontving van Lilian Marijnissen de Gouden Roeispaan.

VOOR VILLA VONK

Bewoners van het Rotterdamse Hoogvliet kunnen bij Villa Vonk terecht voor hulp bij het invullen van papieren: denk aan formulieren voor de energietoeslag of de Voedselbank. Vroeger konden mensen twee ochtenden per week bij de stichting aankloppen, maar vanwege de gestegen kosten zitten de vrijwilligers van Villa Vonk inmiddels vijf dagen per week klaar. Lilian Marijnissen kwam hen een hart onder de riem steken.

DE BEWONERSORGANISATIE Villa Vonk is in 2011 opgericht en hij beheert een multifunctionele ruimte in Hoogvliet: het 'Huis van de Wijk'. Bewoners kunnen er terecht om elkaar te ontmoeten, om samen te eten, en voor cursussen en activiteiten voor jong en oud. Daarnaast zijn er vier vrijwilligers fulltime in de weer om mensen hulp te bieden bij het invullen van formulieren. Marijke Fontijn, voorzitter van Villa Vonk: 'Het is voor hen nu vijf dagen in de week alle zeilen bijzetten. In deze wijk woonden al veel mensen die het nauwelijks redden en daar kwamen de oorlog in Oekraïne en de stijgende prijzen nog bovenop.'

Geëxplodeerde kosten

Doordat de kosten van energie, boodschappen en brandstof zijn geëxplodeerd moeten steeds meer mensen een beroep doen op regelingen van de overheid. Fontijn treft tegenwoordig mensen van boven de zeventig met tranen in hun ogen en bibberende handen, met brieven in hun handen dat ze worden afgesloten van gas en elektra. 'Er wordt gezegd: we sluiten geen mensen af. Maar wij zien dat het wel degelijk gebeurt.' Daarnaast ziet Fontijn tegenwoordig een groep naar het Huis van de Wijk komen die er voorheen amper kwam: 'Mensen die werken, maar het niet meer redden. Ze betaalden bijvoorbeeld ooit 150 euro voor hun energierekening, maar nu 690 euro.'

Omdat regelingen van de overheid niet altijd even goed te begrijpen zijn, dreigen sommige mensen die hulp nodig hebben nog meer in de knel te komen. Fontijn: 'Zo komen hier mensen die niet met DigID overweg kunnen. Denk aan ouderen die de vraag krijgen of ze een QR-code willen scannen. Je kunt het ze wel uitleggen, maar over twee weken weten ze het vaak al niet meer. Ook het taalgebruik in de formulieren is vaak te ingewikkeld voor mensen met een kleinere woordenschat.'

Doorgestuurde hulpvraag

Tekenend is dat de officiële balies van de gemeente, die werken met betaalde krachten, geregeld mensen met een hulpvraag doorsturen naar de vrijwilligers Villa Vonk. Aan de andere kant zijn bewoners volgens Fontijn vaak tevredener met de dienstverlening van Villa Vonk: 'Wat wij bieden is veel laagdrempeliger. Het is het fijn dat onze vrijwilligers er niet altijd vanuit gaan dat mensen kunnen lezen en schrijven en de tijd hebben om je verhaal aan te horen.'

Fontijn kreeg uit handen van SP-leider Lilian Marijnissen de Gouden Roeispaan uitgereikt: een prijs voor mensen die tegen de stroom inroeien en daarmee iets waardevols doen voor de maatschappij. Als het aan de voorzitter van Villa Vonk ligt, zou de regering meer oog moeten hebben voor de mensen die bij haar stichting aankloppen voor hulp: 'De basisvoorzieningen zoals ons openbaar vervoer en de energie zouden weer door de staat geregeld moeten worden, zodat we die zaken meer onder controle hebben. Als we niet onze energievoorziening hadden verkocht, dan hadden we nu veel meer invloed gehad op de stijgende prijzen en waren mensen niet zo in de problemen gekomen.' •

tekst Lesley Arp
foto Joshua Versijde

Marijke Fontijn:
'Wat wij bieden is veel laagdrempeliger'

LINKSVOOR

‘IK MIS DE STRIJDBAARHEID’

‘Onze grootste propagandist’, noemen ze hem in de SP-afdeling Groningen. Cor de Ruiter, 93 jaar, is nooit te beroerd om in welk gesprek dan ook de SP ter sprake te brengen. ‘Ik heb veel medische behandelingen moeten ondergaan en praat dan al snel met artsen en verpleegkundigen over de gezondheidszorg en over de ideeën die de SP daarvoor heeft. Vaak blijkt dat ze de partij een warm hart toedragen en regelmatig hoor ik ook dat ze SP stemmen.’

tekst Peter Verschuren
foto Karen Veldkamp

› Je bent al even met pensioen. Wat deed je vroeger?
‘Ik werkte als meubelstoffeerder en adviseur woningtextiel, maar daarvoor werd ik afgekeurd. Toen werd ik vrijwilliger op de basisschool in mijn Oosterparkwijk. Met de kinderen de natuur in, extra lessen geven, de schoolbibliotheek draaien, voor Sinterklaas spelen. Geweldig om te doen. Verder verzamel ik postzegels. Ik ben lang bezig geweest met de PTT om zegels van verzetsstrijders uitgegeven te krijgen. Dat is helaas niet gelukt.’

› Hoe ben je bij de SP terechtgekomen?
‘Mijn vrouw Jannie, die inmiddels overleden is, was al lid en ze heeft mij er ook bij getrokken. Dat was nog in de tijd dat we in Groningen elke maand zelf de Tribune moesten vouwen en nieten. Ik bracht folders en Tribunes rond, stond op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen en was steevast van de partij als er ergens gedemonstreerd werd. Ik kan me nog goed herinneren hoe we met een brandweerauto met gillende sirene bij alle alle Groningse gemeentehuizen langsgingen die aan het spoor van de chloortrein lagen.’

› Ben je nog steeds actief?
‘Dat gaat wat minder. Maar elke dinsdag kijk ik het vragenuurtje in de Tweede Kamer en ik volg ook de debatten. Vrolijk word je er niet van: we hebben een regering die boven de mensen staat, maar ze moet náást de mensen staan. Neem de aardbevingsellende in Groningen. Schandalig hoe hier met mensen wordt omgesprongen. En in de samenleving mis ik de ouderwetse onbaatzuchtige strijdbaarheid. Kijk naar de inzet van de socialisten van vroeger. Bij de SP zie je dat nog wel terug, maar verder helemaal niet. ‘Een beetje kritisch op de SP-fractie ben ik wel. Die mag zich soms wel wat steviger en duidelijker opstellen.’

› Spreekt hier een gelukkig mens?
‘Ik kijk terug op een mooi leven en ben vooral blij met de steun die ik krijg van mijn twee zoons en schoondochters. En mag ik ook Will noemen? Dat is een SP’er die in de buurt woont en op wie ik altijd een beroep kan doen.’ •

DE SP IN 1973
GEEN BELASTING OP ONTLASTING

Actievoeren voor 'Geen belasting op ontlasting' (Leiden, 1975). Op de voorgrond Cor Vergeer.

Groene politiek, dat is voor de SP niets nieuws, want dat heeft de partij altijd al gedaan. Enkele maanden na de oprichting in oktober 1972 begon de SP een milieuactie die velen verraste. Met de leuze 'Geen belasting op ontlasting' werden bewoners georganiseerd om een nieuwe milieubelasting te boycotten: dit was de verontreinigingsheffing die iedereen moest betalen. Een manier voor de SP om de strijd tegen vervuiling te verbinden met de financiële belangen van mensen. Deze actie leidde ook tot de oprichting van Milieu Aktiecentrum Nederland (MAN), onder de bezielende leiding van milieuactivist Remi Poppe.

EEN KIJKJE IN DE VERSLAGEN van de geheime dienst BVD helpt om uit te vinden wat de SP'ers in die beginjaren zoal deden. Volgens een BVD-verslag van april 1973 verzette het MAN zich 'uitgaande van de belangen van de werkende bevolking, tegen de zich voortzettende milieuvergiftiging. Daartegen en "tegen de valse schijn die de regering en industriëlen wekken met hun oplossingen".' De verontreinigingsheffing raakte de gewone mensen in de portemonnee, maar de grote vervuilers konden gewoon doorgaan met vervuilen. Volgens dit verslag zouden meer dan 100.000 mensen bij de actie zijn betrokken.

De massa's mobiliseren, dat was het grote doel van de kleine SP: door mensen te organiseren rondom gedeelde belangen. Dat lukte verrassend goed. Arbeidersmacht, de 'vakbond' van de SP die in 1970 een centrale rol speelde in de havenstaking in Rotterdam, organiseerde in 1973 met succes een staking bij tapijtenfabriek Bergoss in Oss. Onder leiding van de nog jonge Jan Marijnissen, zonder een stakingskas en ondanks de harde tegenwerking vanuit de bestaande vakbonden, werden arbeiders met verschillende culturele achtergronden verenigd in hun gedeelde strijd voor een beter loon en betere arbeidsomstandigheden.

Veel was 50 jaar geleden anders, maar veel ook herkenbaar, zoals de woningnood: jongeren die geen huis konden krijgen, huren die niet te betalen waren en huizen die niet werden onderhouden. De Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW) van de SP organiseerde bewoners in hun eigen buurt. Het was via deze acties dat de SP de boosheid zag van mensen over de milieubelasting, omdat zij niet de vervuilers waren, maar wel de rekening moesten betalen. Milieu Aktiecentrum Nederland (MAN) werd een derde 'mantelorganisatie' van de SP, die naast werken en wonen ook het milieu centraal stelde.

'Als we nou allemaal eens drie jaar onze behoefte ophielden en niet naar de wc gingen', stelde Remi Poppe: 'dan zou volgens deze wet het water dus vanzelf weer helder moeten worden. Iedereen begrijpt dat dat niet waar is, en ik raad u dus aan om uw behoeften maar geen drie jaar op te houden.' Aldus deze voorman van het MAN in de Tribune van januari 1973, in een reactie op de wet die deze belasting regelde- en beloofde dat die zou leiden tot schoon oppervlaktewater. Volgens Poppe was het omgekeerde het geval: doordat gewone mensen opdraaiden voor de schade konden grote bedrijven doorgaan met vervuilen.

Een ander herkenbaar probleem in deze periode was de hoge inflatie, waardoor alles duurder werd. Voor de SP een extra reden om mensen op te roepen om de milieubelasting niet te betalen. Een boycot die volgens de BVD ook massaal werd gesteund. Dat leidde tot discussie en kritiek van andere linkse partijen. Sommige mensen die niet betaalden kwamen voor de rechter, waarbij de SP juridische hulp bood. MAN gaf ook *De mens moet blijven* uit, waarin de strijd tegen vervuiling werd verbonden met de sociale strijd. Acties die volgens de BVD 'een niet onbelangrijke versterking betekenen voor de SP'. •

tekst Ronald van Raak
foto archief SP

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

doemee.sp.nl/stapbudget

Ik vraag mij vaak af waarom er wel regelmatig overzichtjes in de Tribune staan van successen in de lokale afdelingen, maar nooit een soortgelijk, puntsgewijs overzichtje van de successen van de landelijke partij in het parlement. Welke van onze wetsvoorstellen hebben het gehaald, of juist niet? Welke initiatieven heeft de SP in het parlement genomen? Wat bereikt de SP in de oppositie?

Zo'n overzichtje in elke Tribune van landelijke successen kan de afdelingen enorm helpen als we in gesprek of in discussie komen met mensen op straat, tijdens huis aan huis acties en in onze eigen sociale netwerken. Nu moet iedereen deze informatie zelf uit de artikelen in de Tribune halen, of van de website, of uit nieuwsbrieven, of uit de media. Een puntsgewijs overzichtje in de Tribune werkt denk ik veel efficiënter.

Met vriendelijke groet,
Leo Martinus (werkgroep SP Aa en Hunze)

Redactie: Fijn om te horen dat je onze overzichtjes met lokale successen waardeert. De successen die de SP in de Tweede Kamer behaalt op grote thema's krijgen natuurlijk volop aandacht in de Tribune en op onze website. Maar er worden zo veel stemmingen gehouden, dat we daarmee de hele Tribune zouden kunnen vullen. Op de website van de Tweede Kamer kun je alle stemmingsuitslagen vinden.
sp.nl/stemmingen

En helemaal nieuw is de website van de Open Kamer, waar je kunt kijken welke SP-voorstellen er zijn aangenomen.
sp.nl/sp-successen

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SEPA Single Euro Payments Area

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
plaats en datum : _____
handtekening : _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

CRYPTOGRAM

Horizontaal

3 Babyshower? (9)
7 Het establishment van monniken. (2,10,4)
11 Uit de Groningse cel ontsnappen tijdens aardbeving. (3,2,5,8)
12 Spel met waardevolle post als inzet? (12)
14 Lichtbron schijnt tegendraads alleen rond het middaguur. (4)
15 Daarlangs word je beoordeeld op lengte. (7)
16 Zo is het ijs ook emotioneel gesmolten. (8)

Verticaal

1 Nooit meer noemen! Dan legt ie vanzelf het loodje. (10)
2 Feit: zo'n paard mag je niet in de bek kijken. (7)
4 Papieren familie van het tot de nok toe gevulde eitje? (7)
5 (geen?) Buitenaardse wezens. (11)
6 Jeukende (na een tijdje) connectie tussen uw beenbreuk en het ziekenhuis? (11)
8 Da's voer voor Justitie. (7)
9 Advies: ga ervandoor! Maar wel langs deze route. (9 en 6,3)
10 Hierdoor verdwijnt water, en geheime informatie. (3)
13 Placebo? Wat een bedrog. (6)

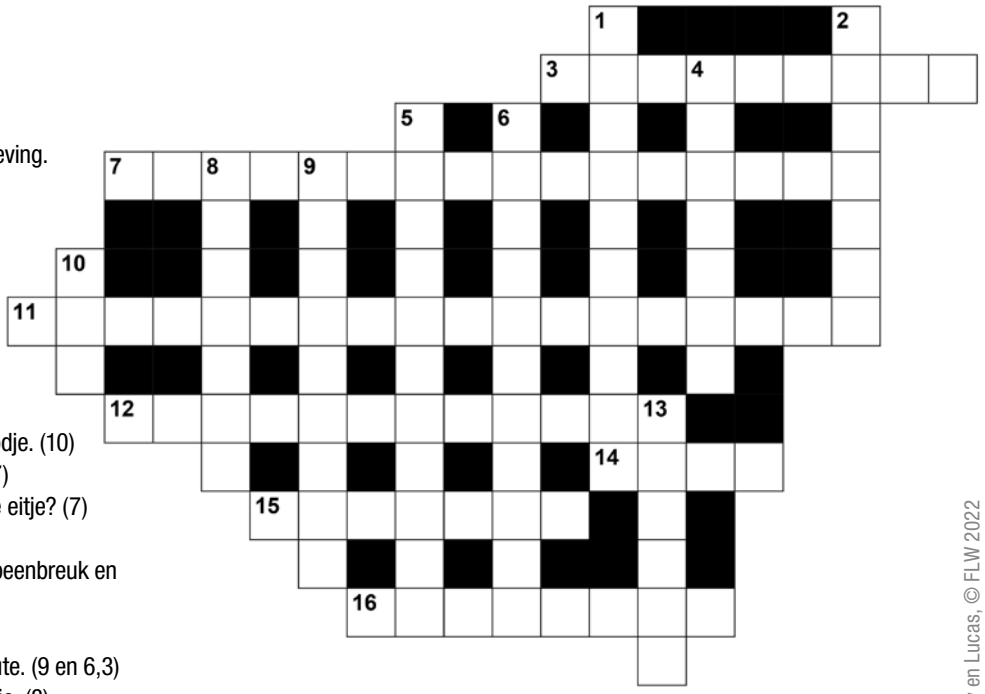

Henry en Lucas, © FLW 2022

SYNOLINKS

Achterhaal via de Gegeven woorden (gele achtergrond) en de Hints de Gevraagde woorden (blauwe achtergrond), die telkens een synoniem zijn. Let op: de Gegeven en Gevraagde woorden staan meestal niet in dezelfde 'rij'.
Breng letters die in de Gevraagde woorden verschijnen (in vakjes met een wit cijfer) over naar de rode vakjes.
Dit wordt dan het Oplossingswoord, wat u naar de redactie kunt sturen.
Veel plezier.

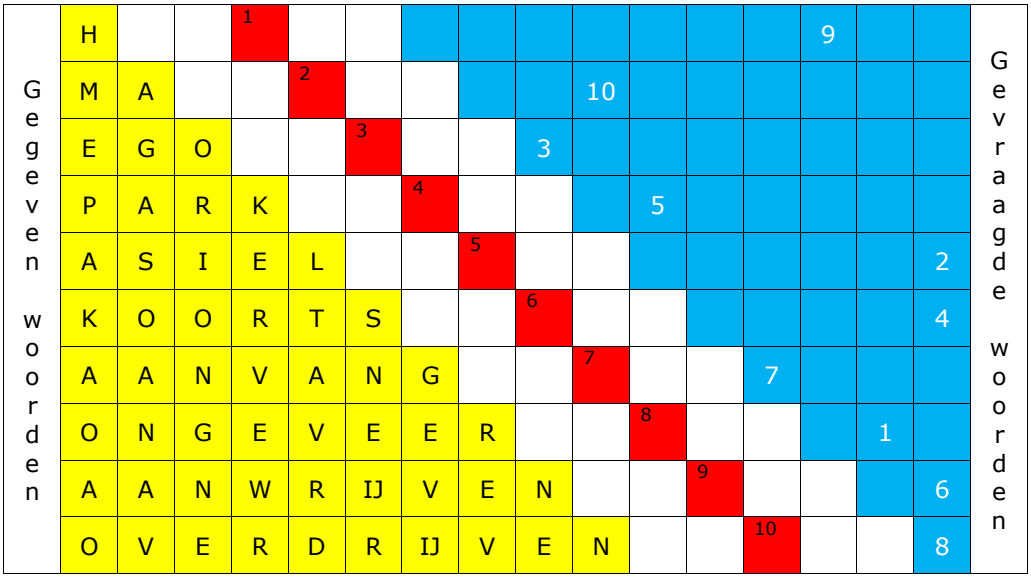

Hints

- Zeg het 2 keer snel en het wordt een... .
- Ook wel: 'Ons ... .'
- Dat ben ... .
- Elitair groen.
- Van hot naar her, hopend op een rustig plekje.
- Ongezonde begeerte.
- Na deze fysieke start komen er meestal muisjes.
- Zo'n beetje of per stuk.
- Et tu, Brute?
- Aandikken, maar niet zwart/wit.

OPLOSSINGEN SEPTEMBER

CRYPTOGRAM

Horizontaal 3) Wijn 5) Geblaf 10) Belastingparadijs 11) Eigenliefde 12) Rijp 13) Modelgezin 14) Tabak 16) Daltarief 17) Min.
Verticaal 1) Najaar 2) Niet in orde 4) IJltelegram 6) Bramen 7) Tafereel 8) Onder zeil 9) Mijlpaal 15) Acid.

ANAGRAAF

1) Oppositie 2) Binnenhof 3) Peilingen 4) Taalgrens 5) Regelneef 6) Ombuiging.
Eindoplossing: **(OBEREN >) BOEREN**

De winnaar van de oktoberpuzzel 2022 is Patrick Mathot uit Kortenhoef.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 23 november naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

foto Ennio Leanza/Keystone via AP/ANP©

KABINET WEIGERT PAS OP DE PLAATS VOOR MODERNE SLAVERNIJ

‘De vliegtuigen die mensen naar een gedroomd beter leven vliegen, keren dagelijks terug met de doodskist in het bagageruim.’ Het is één van de vele pijnlijke constateringen in de serie In de schaduw van het WK. Voor de bouw van de wegen, stadions en andere voorzieningen in Qatar worden tienduizenden arbeiders ingevlogen. Zij werken daar onveilig en in temperaturen van 50°C voor weinig of geen geld. De omstandigheden daar zijn zo slecht dat inmiddels al meer dan 6500 mensen zijn overleden.

De SP wil al zeer lange tijd dat er geen officiële vertegenwoordiging vanuit Nederland naar het toernooi afreist. Een SP-motie die daartoe opriep werd eerder al door de Tweede Kamer aangenomen. Maar de regering verkiest economische belangen boven het welzijn van mensen en weigert de motie uit te voeren. SP-Kamerlid Jasper van Dijk pikt dit niet en veroordeelt de houding van het kabinet: ‘Dit WK had nooit in Qatar gehouden moeten worden. Nu het er toch komt moet de regering daar wegblijven. Er is geen enkele reden om het regime te ondersteunen terwijl zoveel leed is aangericht.’ •

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr. 11 • december 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

HUUB STAPEL
‘WOEDE OM ONRECHT ZIT VERANKERD IN MIJN SCHOENZOLEN’

PETER KWINT
‘HET WANTROUWEN VAN DE GRONINGERS IS GEEN NATUURVERSCHIJNSEL’

SPANNING
KANSEN VERSUS KLASSE

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP) EN VERSCHIJNT 11 MAAL PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Maurits Gemmink, Nenad Mećava

Aan dit nummer werkten mee
Wiebe Kiestra, Ronald van Raak, Karen Veldkamp, Peter Verschuren, Joshua Versijde, Rob Nelisse

Foto omslag
Maurits Gemmink

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

FSC

Incasso contributie
Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl

IN DIT NUMMER

Interview Huub Stapel

‘Hoe kan het dat Rutte daar nog steeds zit?’

6

Kille afsluiting energie voorkomen

Patrick Verbeet getroffen door falend systeem

12

De SPANNING

Deze editie van de Spanning gaat over wat er problematisch is aan het bijna heilige geloof in kansengelijkheid. Welke gevolgen heeft het voor onze maatschappij en in hoeverre is er eigenlijk sprake van gelijke kansen in Nederland?

Peter Kwint over enquêtecommissie

‘Ik was erg onder de indruk van de verhalen van de Groningers zelf’

20

Ouderenzorg wordt ramp

Maarten Hijink vertelt hoe menselijke zorg wél kan

24

4 **Actueel: Pensioenen overgeleverd aan de markt**

10 **SP Jongeren officieel verenigd**

28 **LinksVoor: Taar Zonnemaan danst op liefde en socialisme**

29 **De SP van toen tot nu: 1974 Een socialisme in beweging**

17, 18, 19 **Nieuws** 30 **Prikbord** 31 **Puzzel** 32 **Uitgelicht**

COLUMN

Asielpuinhoop zelf veroorzaakt

De regering maakt een puinhoop van de asielopvang. Afgelopen zomer was een dieptepunt: wekenlang zagen we vluchtelingen door een tekort aan plekken buiten op de grond slapen. Kinderen poetsten hun tanden met hun handen. Dat we zo diep zijn gezakt is geen toeval, het komt door jarenlang doelbewust afbraakbeleid.

Voor de opvang in Nederland is de regering nu bezig met de zogenaamde "spreidingswet". Maar de SP is kritisch. Het eerlijk verdelen van vluchtelingen over heel Nederland is goed, maar gemeenten die veel asielzoekers opnemen krijgen een financiële bonus van 2500 euro per persoon. Dat zal ertoe leiden dat rijke gemeenten weer minder vluchtelingen zullen opvangen en arme gemeenten, die dit geld goed kunnen gebruiken, meer. Oneerlijk dus. Vooral als je weet dat armere gemeenten eerder al drie keer zoveel vluchtelingen opvingen als rijkere gemeenten.

Maar niet deze vluchtelingen zijn de grootste groep migranten in Nederland. Arbeidsmigranten werden afgelopen jaren veelvuldig hierheen gehaald door werkgevers om hier te komen werken voor een laag loon voor henzelf en een hoge winst voor de baas. Op vakantieparken, industrieterreinen maar ook in wijken waar meer problemen samenkomen worden ze weggestopt. Ongereguleerde arbeidsmigratie leidt tot uitbuiting en onderdrukking.

Het is ‘dweilen met de kraan open’ stelt de Arbeidsinspectie zelfs. We moeten dus stoppen met deze economische migratie. Maar daar hoor je de zogenaamde ‘migratiekritische’ partijen op rechts niet over. Juist deze partijen zijn verantwoordelijk voor het overgrote deel van de migratie naar Nederland. Maar ze gebruiken mensen die vluchten voor oorlog en ellende als afleiding om het maar niet over hun eigen falende beleid te hoeven hebben.

Het kabinet moet niet alleen vluchtelingen eerlijk verdelen, maar ook arbeidsmigratie reguleren.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

SP-Kamerlid Bart van Kent:

‘MET DE NIEUWE WET GAAN WE NAAR

Het lijkt zo simpel: samen met andere werkende mensen betaal je pensioenpremie die wordt verzameld in een grote pot. Daardoor deel je risico’s en kan je een goed rendement maken zodat je na je pensioen de zekerheid hebt van voldoende inkomen om van te leven. Toch is die zekerheid precies hetgeen dat wordt losgelaten in de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen. SP-Kamerlid Bart van Kent komt op tegen het vergokken van pensioengeld en wil de wet van tafel halen.

› Welke risico’s lopen mensen als de nieuwe pensioenwet wordt aangenomen?
‘De nieuwe wet gaat er simpel gezegd voor zorgen dat er meer individuele pensioenpotjes ontstaan. Daar is een peperdure overgang voor nodig naar een nieuw stelsel, omdat er mensen op achteruit gaan die daarvoor gecompenseerd moeten worden. Dat kost om te beginnen al € 70 miljard. Dat kan ervoor zorgen dat pensioenen verlaagd worden maar ook dat er meer premie betaald moet worden. Op dit moment is er nog helemaal niks duidelijk over wie de rekening krijgt voorgeschoteld.’

› Wat betekent het dat mensen individuele pensioenpotjes krijgen?
‘Alles wordt individueel gemaakt, waardoor de solidariteit uit het stelsel wordt gehaald. Daarbovenop gaan de pensioenen veel eerder en veel sneller meebewegen met de koers op de aandelenbeurs. Als dit nieuwe stelsel nu al was ingevoerd dan zouden de pensioenen dit jaar met maar liefst 3,5% gekort zijn. We gaan dus van een van de beste pensioensystemen ter wereld naar een casinopensioen.’

› Je hebt meermaals genoemd dat met de wet de pensioenen worden vermarkt, wat bedoel je daar precies mee?
‘Zoals gezegd worden de pensioenen veel meer gekoppeld aan de koersen van aandelen. Dat brengt veel risico met zich mee voor de mensen die dus nooit precies weten hoe hoog hun pensioen straks is. Commerciële verzekeraars springen natuurlijk graag in op die onzekerheid. Zij staan te trappelen om de pensioenmarkt te veroveren met verzekerde regelingen waardoor die bedrijven enorm veel geld opstrijken.’

› Zijn er met zoveel nadelen nog voorstanders van de wet?
‘Goed om te weten is dat de Kamerleden die destijds voor de pensioendeal waren, nu zijn vertrokken of geen woordvoerder meer zijn. Bij de coalitiepartijen en GroenLinks en PvdA is er weinig enthousiasme voor de wet te bespeuren. Ook in de samenleving zie je enorm veel weerstand. Dat hoorde ik van mensen terug bij de tientallen pensioenbijeenkomsten die we in het land hebben gehad maar ook bij deskundigen. Rechters spreken zich uit,

‘Commerciële verzekeraars staan te trappelen om de pensioenmarkt te veroveren’

EEN GOKPENSIOEN’

de ouderenbonden maar bijvoorbeeld ook het comité voor de rechten van de mens. We hebben al 65 uur gedebatteerd over de nieuwe wet en er blijven steeds weer nieuwe grote onvolkomenheden opduiken. Dat maakt dat ook de partijen die ooit voorstander van de pensioendeal waren nu twijfelen. Ons verzet, in de Kamer en in het land, heeft daar flink aan bijgedragen.’

› **Als deze pensioenwet niet goed is, hoe moet het volgens de SP dan wel?**
‘We hebben geen nieuw pensioensysteem nodig maar een aanpassing van het huidige systeem. Er zit nu 1500 miljard euro in de pensioenkas maar dat geld mag nu niet worden gebruikt om de pensioenen te laten meestijgen met de kosten. Die stijging is gemakkelijk te betalen maar het mag niet door de regels. Die moeten we dus aanpassen. Ook moet er een goede regeling komen voor mensen met zware beroepen zodat zij op tijd kunnen stoppen met werken. Denk aan verpleegkundigen, bouwvakkers of politiemensen die fysiek of mentaal zwaar werk doen. Een stijging van de AOW- en pensioenleeftijd is klinkklare onzin die we niet moeten willen. Maar mensen moeten sowieso de mogelijkheid hebben om na 40 jaar werken te stoppen, zeker als ze zwaar werk hebben.’

› **Hoe gaat het nu verder met de wet?**
‘Ik ben er van overtuigd dat de wet niet wordt aangenomen. Als de voorstanders er zo zeker van zouden zijn dat de wet echt een vooruitgang zou zijn dan hadden ze die al lang door de Tweede Kamer heen gedrukt. Op fundamentele vragen komt geen antwoord. Namelijk wie die 70 miljard gaat betalen voor de overgang naar het nieuwe stelsel. Hoe we omgaan met mensen met zware beroepen. Wat het betekent voor de premies en bovenal de onzekerheid of mensen na hun pensioen nog voldoende geld hebben om van rond te komen. Er is veel weerstand in de samenleving en ook veel twijfel in de Tweede Kamer. Ik doe er alles aan om een streep te zetten door die onzalige wet en daarvoor in de plaats ons huidige stelsel te verbeteren.’ •

tekst Xander Topma
foto Anouk Pross

Jannie Visscher
voorzitter SP

Overtuiging en moed

December, een goed moment om terug te blikken op het afgelopen jaar. Op een jaar waarin de ene crisis de andere opvolgde. Een jaar waarin steeds meer mensen in het nauw zijn gekomen doordat ze de rekeningen niet meer kunnen betalen. Maar ook een jaar waarin heel veel SP’ers zijn opgestaan om in actie te komen tegen ongelijkheid en onrecht. En niet alleen dat: we lieten ook zien welke alternatieven er zijn. Met plannen waarin **menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid** en **solidariteit** centraal staan. Want dat zijn de waarden waardoor wij ons laten leiden. Deze waarden hebben zich door de geschiedenis heen ontwikkeld en keer op keer is bewezen dat ze nog altijd essentieel zijn voor de beschaving en vooruitgang.

Al 50 jaar werken we als partij samen om de levens van mensen te verbeteren. Onze ideologie is het fundament waarop we werken. Deze hebben we verwoord in ons beginselprogramma *Heel de Mens*. Momenteel actualiseren we de tekst van ons beginselprogramma. De nieuwe concepttekst is voor alle leden te vinden op SPnet en in bijna alle afdelingen vinden hierover gesprekken plaats.

Er was voor elk van ons een dag waarop we besloten om lid te worden van de SP. Voor sommigen is dat nog maar heel kort geleden en voor anderen al meer dan 50 jaar. We hadden daarvoor allemaal onze eigen redenen. Maar ondanks de verschillen, is er één ding dat we allemaal gemeen hebben: gedreven door onze idealen willen we een steentje bijdragen aan een betere wereld. En daarvoor hebben we elkaar nodig.

De geschiedenis van onze partij is er één van gezamenlijkheid en solidariteit. Op dat fundament geven we samen vorm aan een wereld waarin onze waarden leidend zijn. Dat deden we het afgelopen jaar, en vol overtuiging en moed gaan we daar in 2023 mee door. •

‘Je zou de armoe in Nederland gewoon fluitend moeten kunnen elimineren’

STAPEL IS EEN VEELZIJDIG ACTEUR. Tijdens zijn omvangrijke carrière voerde hij in het theater onder andere werk van Shakespeare op en kroop hij in de huid van Napoleon. Het grote publiek kent hem van films als De Lift en Amsterdamned, en van zijn rol als Johnnie in Flodder.

Op dit moment staat Stapel in het theater met een voorstelling over zijn familie. Want: ‘Een huwelijk kan worden ontbonden, een vriendschap beëindigd, maar familie blijft familie’, zo staat er te lezen in de beschrijving. Wie wil weten waarom Huub Huub is, doet er goed aan naar de verhalen over zijn jonge jaren te luisteren.

Het Limburgse Tegelen is de geboortegrond van Stapel. Zijn ouders hadden daar een eigen snoepwinkeltje, volgens Stapel misschien wel de kleinste van Nederland. Ook de kinderen hadden een taak in winkel: ‘Wij werden dan op de step naar een familie gestuurd, die aan de Veldstraat woonde, waarvan mijn ouders dan nog 5 gulden en 65 cent kregen. Moesten we zo drie kilometer het dorp door steppen. De filosofie was natuurlijk dat ze het geld eerder zouden meegeven aan kinderen.’

Eerbetoon

Terwijl Stapel verder praat over zijn familie, zet hij een nummer op dat de avond ervoor

INTERVIEW HUUB STAPEL

‘WOEDE OM ONRECHT ZIT VERANKERD IN MIJN SCHOENZOLEN’

Acteur Huub Stapel kan zich erg opwinden over wat er in de samenleving gebeurt. In talkshows en op social media trekt hij stevig van leer over alles wat in zijn ogen onrecht is. Of het nou gaat over zijn geliefde cultuursector, hypocriete politici of de kloof tussen arm en rijk, Stapel spreekt zich uit. ‘Ik roeptoeter te veel, maar het is wel wie ik ben.’

tijdens zijn voorstelling is opgenomen. Zichtbaar trots vertelt hij er over: ‘Hier zingen we een eerbetoon aan mijn pa en ma. Pa heeft ons meerstemmig leren zingen aan de piano. Dit spelen we altijd aan het begin van de voorstelling. Het lied heet ‘Home’ en is origineel van Karla Bonoff.’

De muziek is verfijnd, zacht en niet gespeend van weemoed. Als dit het gevoel is dat voor Stapel bij zijn vroegere thuis en familie hoort, dan lijkt het op het eerste gezicht een groot contrast met de hardheid waarmee hij zich vaak uitspreekt in het publieke debat. In Stapel huist onmiskenbaar woede.

Wie verder kijkt, ziet meer: ‘In 1954 hebben mijn ouders 3000 gulden geleend van een vriendin van mijn moeder, ook een onderwijzeres. Op 2 december 1975, mijn verjaardag, zei mijn vader tegen mij: ik ben boven op de berg. Ik vroeg hem wat hij daarmee bedoelde. Hij zei dat hij de laatste 100 gulden had terugbetaald van die lening uit 1954. Drie weken later was het tweede kerstdag. Om 8.02 uur stierf mijn vader aan een hartstilstand.’

Stapel vertelt verder: ‘Het onrecht achtervolgde hem ook postuum. Drie jaar na zijn dood had mijn moeder recht op zijn pensioen. Toen bleek dat zijn baas verzuimd had pensioenzegels te plakken. Dat moest nog in die tijd. Mijn moeder kreeg daardoor 16 gulden in de maand. Dus snap je waar die woede vandaan komt? Waar een gevoel van onwaarschijnlijke razernij vandaan komt als ik onrecht zie? Dat zit verankerd in mijn schoenzolen.’

Lege witte ruimte

Deze woede komt in de antwoorden van Stapel vaak naar boven. Logischerwijs is dat ook het geval als het over zijn eigen cultuursector gaat. Direct maakt hij duidelijk wat het belang van cultuur is: ‘Cultuur is alles wat de mens voortbrengt. De kleren die je draagt, de series die je kijkt, de mu-

‘Hoe kan het dat Rutte daar nog steeds zit terwijl hij alles naar de gallemiezen heeft geholpen?’

ziek die je luistert. Als ik je in een lege witte ruimte zet zonder al die dingen, dan word je binnen de kortste tijd knettergek!’

Het frustreert hem enorm dat de politiek in Nederland nauwelijks oog heeft voor de cultuursector: ‘Het is hier heel anders dan bijvoorbeeld in Duitsland, waar cultuur als gelijkwaardig wordt gezien aan de economie, onderwijs en zorg. Het is een onmisbare tak. Hier wordt het een beetje afgedaan als hobby, met name door de rechtse partijen. Ik geloof er niks van dat een partij als de VVD daar echt in gelooft. Ze doen dat uit angst voor clubjes als de PVV en Forum voor Democratie. Maar daardoor zie ik eigenlijk niemand die mij en mijn sector echt vertegenwoordigt.’

Het gebrek aan vertegenwoordiging is volgens Stapel sowieso een belangrijke reden waarom het vertrouwen in de politiek zo laag is: ‘Je zult als politiek echt moeten laten zien dat je mensen vertegenwoordigt. En dat heeft niet alleen te maken met een groep mensen die onderaan de ladder bungelt. Het heeft ook te maken met mensen die ergens midden of hoger staan en die ook zien dat het misgaat in dit land. Want waarom moet ik ambassadeur zijn van de voedselbank? Dat is toch van de zotte? Er is geld zat om iedereen te eten te geven op een fatsoenlijke manier. Je zou de armoe in Nederland gewoon fluitend moeten kunnen elimineren. En dan zijn er mensen die, omdat ze pech hebben gehad, moeten leven van 25 euro in de week met twee kinderen. Nou ja, sorry hoor. In wat voor land leef je dan? Als het niet gaat over dat soort dingen, dan voelen mensen zich niet vertegenwoordigd en dan haken ze af. Het leidt tot desinteresse.’

Onrust en onwetendheid

Stapel vindt het moeilijk te verkroppen dat maar weinig mensen iets willen doen aan dit onrecht. Volgens hem ligt de sleutel voor een belangrijk deel bij het onderwijs: ‘De grote onrust in de wereld ontstaat door onwetendheid, die ontstaat door analfabetisme, doordat mensen niet geïnformeerd zijn. Toen ik jong was begon net te komen dat je als kind van een arbeider toch naar de universiteit kon. Als je dan je stinkende best deed, dan kon je toch ergens komen. Nu dreigt het weer zo te zijn dat studeren zo duur wordt dat alleen de elite dat kan doen.’

Als je in de politiek een betere vertegenwoordiging van arbeiders en meer deelname aan de democratie wil hebben, dan is het wat Stapel betreft een gevaarlijke ontwikkeling als juist arbeiderskinderen minder makkelijk kunnen studeren: ‘Er is nu wel een soort onderstroom gekomen van de juiste mensen die ertoe doen. Die toch ook een beetje de dienst gaan uitmaken en zeggen dat dingen anders moeten. Helemaal hopeloos is het niet. Maar het is wel iets waar je ongelooflijk voor moet oppassen, want anders wordt de kloof alleen maar groter.’

Voor de bühne

De afkeer van de politiek, het gebrek aan vertrouwen en het uitblijven van oplossingen voor problemen die er volgens Stapel echt toe doen, zijn in zijn ogen het resultaat van politieke keuzes en handelen: ‘Het zijn praatjes voor de bühne. Kletspraat die helemaal niks waard is. Zijn de problemen in Groningen al opgelost? Zijn deze mensen allemaal gecompenseerd? Hoeveel huizen hebben ze gerenoveerd van de 30.000 die ze moeten doen? Bij de toeslagenaffaire zie je exact hetzelfde. Als het koningshuis tonnen per jaar meer moet krijgen dan is dat geregeld binnen een vloek en een zucht. En al die mensen zitten ondertussen nog steeds op hun centen te wachten. Er zijn zelfmoorden, kinderen depressief, huizen kwijt en mensen failliet!’

Stapel is wat dat betreft pessimistisch over de directe toekomst. Echte verandering ziet hij in zijn tijd niet meer gebeuren: ‘Dat zou dan toch allang gebeurd moeten zijn? We zijn een kijkcijferdemocratie geworden. We lullen een heleboel over wat er wel niet zou moeten gebeuren. Maar hoe kan het dat Rutte daar nog steeds zit terwijl hij alles naar de gallemiezen heeft geholpen? De bijdrage die hij heeft geleverd aan de vernietiging van het onderwijs, de teloorgang van de gezondheidszorg, de politie. Het is een eindeloze rij van wat er allemaal mislukt is.’

Macht van het getal

De oorzaak van veel problemen zit volgens Stapel bij het denken en doen van partijen als de VVD: ‘Rutte ziet er niet het belang van in dat het met iedereen goed gaat in dit land. Hij zegt dat hij handelt naar vermogen. Dat wil dus zeggen dat een of andere grote Shell-achtige tegen je zegt: je moet een beetje je muil houden en anders gaan we naar het buitenland. En dan springt Rutte weer in het gareel. Weet je wat wij moeten doen? Een bedrijf als Shell gaat naar het buitenland, niemand gaat daar meer tanken. Rij effe door. Daar breng je een actie voor op gang. Dan wil ik ze nog wel eens zien met hun weggaan. Want tegen de macht van het getal kan zelfs een multinational niet op.’

Duidelijk is dat Stapel niks meer verwacht van de politiek. Liever kijkt hij naar wat hij zelf kan doen: ‘Je kunt natuurlijk thuis in je stoel blijven zitten, of in je bed liggen, en dan trek je de deken over je hoofd. Dat doe ik niet. Links betekent voor mij omzien naar de medemens. Hoewel dat eigenlijk altijd de instelling van de mens zou moeten zijn. Sociaal doen, of je nou links of rechts bent. Ik verdien heel goed. Dat ontslaat mij niet van sociaal doen en het ontslaat mij niet van geïnformeerd blijven en kijken naar wat er in de wereld gebeurt. Ik wil goed voor de mensen om mij heen zorgen en ik doe wat ik kan. Voor Amnesty, voor Greenpeace, voor dingen die ik belangrijk vind. Vaak is dat kindgerelateerd. En als Lilian Marijnissen mij vraagt om ergens bij te helpen, dan doe ik dat. De SP is inmiddels zo ongeveer de enige partij die hout snijdt en die trouw is aan de idealen.’

Confrontatie

Met tienduizenden volgers op social media en regelmatige optredens bij talkshows heeft Stapel een groot podium om zijn meningen te delen. Daarbij schuwt hij de confrontatie niet. Zo ook enige tijd geleden

bij het programma *Op1*, waar hij oud-VVD-politica Cora van Nieuwenhuis flink aanpakte. Hij sprak haar aan op haar keuze om direct na haar ministerschap lobbyist te worden en op de actie van de VVD om weg te lopen bij de stemming toen er in de Tweede Kamer over een salarisverhoging voor de verpleging werd besloten.

Stapel: 'Het is gewoon bij wet verboden om direct lobbyist te worden in de sector waarvan je minister was. Als je het dan toch doet, dan is dat een grof schandaal. Dat is een typisch voorbeeld van mensen die alleen maar in de politiek zitten om er zelf beter van te worden. Zo iemand moet zich echt diep schamen. Het resultaat van mijn optreden is dat ze nu nog wel als lobbyist in dienst is maar nergens meer aan tafel mag zitten. Eigenlijk is dat dus einde carrière. Als ik daaraan heb bijgedragen, dan heb ik daar totaal geen wroeging over. Helemaal niks. Opzouten met je foute mentaliteit.'

Hoewel Stapel geen traan zal laten om van Nieuwenhuis, is hij niet altijd even blij met zichzelf: 'Ik vind van veel iets. Maar ik vind ook dat veel te veel mensen van veel iets vinden. Ik roeptoeter te veel. Ik beledig soms mensen en ik roep soms te hard. Dan schiet ik een beetje door in een soort gebrek aan nuance. Dat mag dan wel wat verfijnder. Ik ben dan lang niet altijd trots op wat ik allemaal zeg. Maar ja, het is wel wie ik ben. Het komt vaak voort uit ergernis, uit het feit dat ik niet tegen onrecht kan.' •

tekst Xander Topma
foto Maurits Gemmink

'Tegen de macht van het getal kan zelfs een multinational niet op.'

Jongeren komen in verzet tegen de oneerlijke studieschuldregeling en voor fatsoenlijke compensatie.

Aan het einde van een succesvolle week zomerscholing trekken de SP Jongeren Zwolle in om actie te voeren voor meer koopkracht.

Direct na oprichting van de vereniging schrijven de eerste jongeren zich officieel in.

SP JONGEREN NU OFFICIEEL VERENIGD

Natuurlijk waren er binnen de SP al volop jongeren actief. Bij het klimaatprotest in Glasgow, in verzet tegen de oneerlijke studieschuldregeling en op talloze lokale bijeenkomsten in het land. De afgelopen maanden is hard gewerkt aan een netwerk van lokale jongerengroepen, nu is de vereniging SP Jongeren officieel opgericht.

VOORZITTER VAN DE VERENIGING is Bastiaan Meijer, geen onbekende binnen de SP. Samen met veel andere enthousiaste jongeren heeft hij de oprichting mogelijk gemaakt. Natuurlijk konden jonge SP'ers al terecht binnen hun eigen afdeling maar toch is Meijer blij dat er nu weer een eigen vereniging is: 'Het is voor jongeren gewoon heel fijn als we elkaar als leeftijdsgenoten kunnen ontmoeten. Dat werd wel gemist. Het afgelopen jaar hebben we al veel leuke dingen gedaan zoals een Mario Kart toernooi, borrels met leuke sprekers en natuurlijk toffe acties.'

Naast gezelligheid is het volgens Meijer ook gewoon noodzakelijk dat de jongeren zich weer verenigen, gelet op wat er in de samenleving gebeurt: 'Het kapitalisme maakt ons kapot. Kijk naar alle crises die er nu zijn. Dat gaat niet veranderen als we ons niet organiseren en durven na te denken over alternatieven. We moeten de grote problemen aanpakken zoals het klimaat, maar ook kleinere praktische problemen waar jongeren tegenaan lopen.'

Denken en doen

Dat nadenken over alternatieven gebeurde ook volop tijdens de goedbezochte zomerschool die dit jaar plaatsvond. Tientallen jongeren kwamen een week lang bij elkaar voor verdieping en vermaak. Aan het einde van de week werd het geleerde meteen in de praktijk gebracht door met een actie de straat op te gaan.

Voor 2023 zetten de SP Jongeren in op bezoeken aan de MBO's in het land: 'Het belangrijkste is dat we daar naar de pleinen toegaan, met studenten praten en gewoon vragen wat zij zelf willen. Dat hoeft helemaal niet iets te zijn wat op school speelt, dat mag ook daarbuiten. Een voorbeeld van wat we daar nu al hebben opgehaald zijn klachten over een studentenflat in Den Haag die ontzettend slecht onderhouden is. We gaan dan naar die flat toe, praten met de studenten en gaan helpen met organiseren.'

Meijer: 'De studenten liepen allemaal al individueel tegen die problemen aan, maar wat ze nu hebben gevoeld, hebben gevonden en ook hebben gezien is dat als we hier samen herrie over maken, we ook iets kunnen veranderen. Dan verandert dat niet alleen hun leefomstandigheden, maar ook iets in hun hoofd waardoor ze weten: samen staan we sterk. Dat is onze rol.'

Scherpe acties

Volgens Meijer is er wel een verschil tussen acties die hij met de SP doet en die hij met de SP-jongeren doet: 'Met de jongeren durven we dingen te doen die eigenlijk net wat scherper zijn dan wat je als SP zou kunnen maken. Zo kunnen we de afdelingen en fracties versterken. Dat maakt het ook wel spannend en leuk natuurlijk.'

De vers opgerichte vereniging is dus al volop aan de bak. Meijer heeft er veel vertrouwen in dat, nu de club officieel is, het komende jaar nog veel meer moois gaat gebeuren: 'Onlangs was ik bij de nieuwe ledendag. Het viel mij op hoeveel jonge gezichten je daar ziet. Dat is echt heel gaaf. En het mooie is dat iedere SP'er die jonger is dan 27 jaar en ouder dan 14 zich gratis kan aanmelden voor de SP Jongeren. We hebben ontzettend veel plannen waarmee we samen die socialistische maatschappij dichterbij brengen.' •

tekst Xander Topma
foto's Joshua Versijde

Wil je meer informatie over waar de SP Jongeren actief zijn of wil jij je aanmelden? Kijk dan op: **spjongeren.nl**

ONDANKS BELOFTE JETTEN TOCH BIJNA AFGESLOTEN

IN GEVECHT MET IJSKOUDE ENERGIELEVERANCIER

Niemand zal de komende winter worden afgesloten van energie, beloofde minister Rob Jetten afgelopen september in een talkshow. Hoe weinig mooie woorden in de praktijk waard kunnen zijn weet Nijmegenaar Patrick Verbeet – die vanwege spasmen afhankelijk is van een elektrische rolstoel – als geen ander. Verbeet: 'Bijna was ik een gevangene in mijn eigen huis geworden.'

WIE OVER DE VLOER KOMT bij Patrick Verbeet wordt enthousiast ontvangen door een stel kooikerhondjes. Terwijl hij terugblikt op een paar uiterst stressvolle maanden kwetteren zijn vogels vrolijk door het gesprek. Afgelopen juli werd Verbeet plotseling geconfronteerd met een astronomische eindafrekening voor zijn energie. Ruim 3.000 euro moest hij volgens zijn energieleverancier Energiedirect bijbetalen. Daarnaast werd zijn maandbedrag verhoogd van 116 naar ruim 700 euro.

'Even daarvoor had ik nog een mailtje van Energiedirect gekregen, waarin stond dat ik mijn termijnbedrag kon aanpassen. Ik had het bedrag iets lager gezet. Verder kreeg ik nog wat besparende tips. Ik dacht: ik zit goed', blikt hij terug.

Na de schok begon wat Verbeet het 'trekken en duwen' noemt: 'Overal heb ik het aangekaart. De sociaal raadslieden van de gemeente zeiden dat ik alles goed had gedaan, maar dat zij niet konden helpen omdat zij alleen een signalerende functie hebben. Ik had ook de rechtsbijstand ingeschakeld en die hebben heel goede brieven voor mij opgesteld. Maar daar werd niet op gereageerd: noch door Energiedirect, noch door netwerkbeheerder Liander.'

Angelique Hummel is al ruim tien jaar verbonden aan de hulpdienst van de SP Nijmegen. Ze kende Verbeet al voor de problemen met zijn eindafrekening. In 2017 klopte hij namelijk ook al eens bij de hulpdienst aan, toen hij in aanmerking probeerde te komen voor een compensatie van de gemeente nadat hij zijn baan als receptionist in het onderwijs was kwijtgeraakt. Wie Verbeet herinneringen hoort ophalen aan die tijd merkt al gauw dat ervaringen met stroperige bureaucratie en rompslomp hem niet vreemd zijn. 'Ik ben ook niet iemand die snel opgeeft. Mensen vinden mij over het algemeen lastig', zegt hij met een grijns.

Waar zijn de helden?

Toen Verbeet in oktober wederom de hulp van Hummel inschakelde, was de eindafrekening niet meer zijn enige probleem. Inmiddels dreigde hij afgesloten te worden van energie, omdat hij geen betalingsregeling van honderden euro's per maand kon ophoesten. Voor iemand die afhankelijk is van een Wajong-uitkering zijn dergelijke bedragen volstrekt onbetaalbaar.

Hummel beet zich meteen vast in de kwestie: 'Ik heb een hele trits mensen afgewerkt. De een na de ander zei: het is ons pakkie an niet. Toen ik eenmaal een medewerker van netwerkbeheerder Liander aan de lijn kreeg was ik pisnijdig. Ik wees hem erop dat minister Rob Jetten overal had verkondigd dat bijvoorbeeld mensen met een handicap, ouderen en mensen met kleine kinderen niet afgesloten zouden worden.'

Die belofte deed energieminister Jetten afgelopen september in praatprogramma *Op1*. 'Voor mij staat één ding echt voorop: niemand mag in Nederland in de kou komen te zitten', verkondigde hij. Een maand later bleek de belofte van Jetten al een stuk minder hard. Uit nieuwe regels van de minister voor energieleveranciers bleek dat mensen tot april 2023 in principe niet worden afgesloten als zij hun rekeningen niet betalen. Een energiemaatschappij mag, na drie betalingsherinneringen, alsnog tot afsluiting overgaan als er geen contact is geweest over een betalingsregeling.

'Al na een maand bleek de belofte van minister Jetten, dat niemand in de kou mag komen te zitten, minder hard'

‘De bureaucratie was al erg, maar is ontzettend toegenomen’

Hummel: ‘Die medewerker van Liander zei: van de energiemaatschappijen krijgen wij de opdracht en dat is dus wat we moeten doen. Dus ik vertelde hem: weet je wat jullie moeten doen? Gewoon niet meer aan die afsluitingen meewerken. Als jullie dat zouden doen, dan worden jullie de helden van Nederland.’ Helaas was haar oproep tot burgerlijke ongehoorzaamheid aan dovemansoren gericht. ‘Hij begon te fulmineren over de SP die maar makkelijk praten had’, vertelt Hummel.

Bluffen tegen chatbots

De hulpdienstmedewerker heeft niet alleen vele telefoongesprekken gevoerd naar aanleiding van de noodkreet van Verbeet. In haar missie om de afsluiting te voorkomen werd ze ook geregeld met zogenaamde ‘chatbots’ opgescheept: geautomatiseerde gesprekspartners die in een chatvenstertje op een website vragen beantwoorden. ‘Op een gegeven moment heb ik maar gebluft dat er allemaal journalisten met camera’s bij meneer Verbeet voor de deur zouden staan wanneer ze zijn energie zouden gaan afsluiten. En toen ben ik uit het chatprogramma geflikkerd’, vertelt Hummel met een triomfantelijke lach.

De Nijmeegse SP-afdelingsvoorzitter Yurre Wieken vult aan: ‘Het probleem met die chatbots is dat veel instanties niet willen dat mensen hen bellen. Dus ze verstoppen een telefoonnummer op de website dat je pas na tien keer doorklikken kunt vinden. En ze sturen mensen naar een chatbot, want dat is lekker makkelijk en goedkoop. Maar ook irritant, want je krijgt vaak niet de informatie die je moet hebben. En veel mensen die niet snappen hoe het werkt druipen ook nog eens af. Maar welk trucje heb ik geleerd? Als je zo’n chatbot blijft spammen met dezelfde vraag, dan loopt ie vast en krijg je toch een telefoonnummer!’

‘Bent u dat wel?’

Als Hummel al een echt mens te spreken kreeg, dan was er niet zelden sprake van wantrouwen: was het wel waar dat meneer Verbeet afhankelijk is van een elektrische

‘Ik maak me zorgen om de groep mensen die niet de weg door de instanties weten te vinden’

rolstoel? Energiedirect wilde zelfs dat Verbeet een doktersverklaring toonde waaruit bleek dat hij medisch gezien niet afgesloten kan worden. Verbeet: ‘Maar mijn huisarts vertelde dat hij deze informatie helemaal niet zomaar met derden mag delen. En dat hij dit soort vragen steeds meer op het spreekuur krijgt. Daaruit blijkt dat ook huisartsen steeds meer onder druk komen te staan.’

Na een hoop getouwtrek kreeg Verbeet toch een doktersverklaring, die vervolgens via zijn rechtsbijstandsverzekering bij Engergiedirect terechtkwam. ‘De bureaucratie was al erg, maar is ontzettend toegenomen. Als je daar niet doorheen weet te prikken of de energie daarvoor niet hebt, dan kunnen de gevolgen walgelijk zijn. Ik heb op een gegeven moment maar een foto opgestuurd en toen vroegen ze: bent u dat wel?’, verzucht Verbeet.

Bijna een kluizenaar

Ondertussen deed geen enkele instantie de moeite om zich af te vragen wat de energieafsluiting voor Verbeet zou betekenen: ‘Ik kan dan niet meer naar buiten. Bovendien: als ik mijn rolstoel niet meer kan opladen, dan gaan de accu’s stuk. Ik kan niet meer met het openbaar vervoer ergens naartoe, ik kan de honden niet meer uitlaten, ik kan geen boodschappen meer doen. Dat moet ik dan allemaal aan anderen overlaten.’

Na het gehannes met de chatbots besloot Hummel advies bij Wieken in te winnen. Die plaatste vervolgens een noodkreet op het sociale medium Twitter: ‘Hoi Energiedirect, waarom sluiten jullie morgen de stroom af bij iemand met een elektrische rolstoel? Hij zit zo gevangen in zijn eigen huis’. Verbeet had binnen een uur 46 duizend digitale volgers erbij en mocht meteen zijn verhaal doen in dagblad De Gelderlander. Ook RTL Nieuws besteedde aandacht aan zijn bijna-afsluiting.

Op het moment dat de regionale pers hem thuis had opgezocht voor een interview werd Verbeet gebeld door Energiedirect, met de boodschap dat de afsluiting van de baan was. Maar tegelijkertijd verscheen er ook een brief van Liander in de bus, waarin de afsluiting werd aangekondigd. Verbeet: ‘Dat had elkaar blijkbaar gekruist.’

Papieren werkelijkheid

Het tegenstrijdige aan de ellende die mensen zoals Verbeet moeten meemaken is volgens Wieken dat de energiebedrijven ondertussen winsten boeken: ‘Het is ontzettend ziek, maar dat is kapitalisme. Waar ik me zorgen om maak is de groep mensen die in dezelfde situatie zit als Patrick, maar niet de weg door de instanties weet te vinden.’ Hummel voegt daaraan toe: ‘Volgens mij is Patrick gewoon strijdbaar geboren en gaat hij strijdbaar ten onder. Maar als dat niet het geval was, dan was hij gewoon afgesloten!’

De doortastendheid van Verbeet is hem van jongs af aan met de paplepel ingegoten: ‘Vroeger zat ik bij een jongerenplatform voor mensen met een verworven hersenletsel of een lichamelijke beperking. Ik ben altijd wel sociaal betrokken geweest. Toen ik klein was moest ik stil zijn als het journaal op tv was, zodat mijn ouders het konden volgen. Maar ik vroeg wel altijd achteraf wat er allemaal was gezegd. Ik heb geen broers of zussen, maar mijn ouders hebben me altijd opgevoed om verder te kijken dan mijn neus lang is en er niet vanuit te gaan dat informatie die je krijgt zomaar klopt.’ Verbeet is ook al geruime tijd lid van de SP.

Volgens Wieken is een actieve SP-hulpdienst bij uitstek een geschikt middel om de werkelijkheid achter de mooie woorden en beloften van bewindspersonen zichtbaar te maken. ‘Je kunt op papier schrijven dat je van alles voor de mensen gaat regelen, maar papier is heel geduldig. De werkelijkheid is een stuk weerbarstiger. Omdat er fouten in het systeem zitten die niet rechtgebreid kunnen worden met wat mooie woorden op papier.’

‘Het hakt er wel in’

Ondanks het feit dat het verhaal van Verbeet ook de landelijke media heeft bereikt en zelfs bekende Nederlanders als Tim Hofman en Wouke van Scherrenburg zich online tegen de kwestie aan gingen bemoeien, hebben Energiedirect en Liander niet het boetekleed aangetrokken. Verbeet: ‘Er loopt nu een onderzoek naar de eindafrekening en waarom deze zo hoog was. Ze komen binnenkort naar mijn meterkast kijken. Zolang het onderzoek loopt betaal ik mijn oude termijnbedragen.’ Dit betekent dat Verbeet dit stressvolle hoofdstuk nog niet helemaal kan afsluiten.

ZEGGENSCHAP OVER ONZE ENERGIE

Het verhaal van Verbeet toont maar weer eens aan hoe belangrijk zeggenschap over onze energievoorziening is. Niet alleen om te voorkomen dat mensen in de kou komen te zitten, maar ook om de energierekeningen te verlagen en te zorgen voor meer schone energie. Daarom startte de SP een volkspetitie om onze energie te nationaliseren. Teken hem op **kostenomlaag.sp.nl**.

Ook in de Tweede Kamer zet de SP zich in om te voorkomen dat mensen worden afgesloten van energie. Zo diende SP-klimaatwoordvoerder Renske Leijten op 10 november een motie in die opriep om voortaan alleen mensen af te sluiten van gas of elektriciteit als er aantoonbaar sprake is van misbruik, fraude of onveiligheid. Deze werd weggestemd door coalitiepartijen VVD, D66, CDA en ChristenUnie.

Verbeet: ‘Dat nekt mij wel. Ik merk dat ik gespannen ben, wat ook invloed heeft op mijn spasmen. Mijn therapeut zei de afgelopen week ook al: het hakt er wel in. Al dit gedoe is bovendien zo onnodig. Waar zijn we in Nederland mee bezig?’

‘Maar de vraag is ook: hoe kom je hier uit?’, reageert Hummel. ‘Patrick zit gewoon verdomd in de shit. Hij was eerst een man zonder schulden. En nu heeft hij mogelijk een schuld van ruim drieduizend euro. Zonder dat hij een cruise heeft gemaakt of iets dergelijks.’ De hulpdienstmedewerker houdt een vinger aan de pols zolang de kwestie met de eindafrekening nog loopt.

Grillen van de markt

Extra wrang is dat Energiedirect en Liander pas in actie kwamen toen hun reputatie beschadigd dreigde te worden. Wieken: ‘Het is treurig dat het nodig is dat je kabaal gaat maken op sociale media of in de reguliere media en dat dan opeens wél allemaal dingen blijken te kunnen. Nadat ik die tweet had verstuurd, die inmiddels meer dan 400.000 keer is bekeken, werd Patrick diezelfde dag nog gebeld. Eigenlijk is het schandalig dat het zo werkt. Dat instanties pas in acties komen als ze in hun goede naam aangetast dreigen te worden.’

Hoewel het een kleine overwinning is dat dankzij de kracht van sociale media de afsluiting is verholpen, maakt het verhaal van Verbeet pijnlijk duidelijk dat het systeem kapot is. Wieken: ‘Het werkt goed voor de mensen die het al goed hebben: denk aan mensen met dure koopwoningen die zonnepanelen hebben kunnen aanschaffen, maar ook de energiemaatschappijen zelf die flinke winsten maken. Maar het systeem werkt niet voor de mensen die het juist minder hebben. Daaruit blijkt maar weer wat een kapitale fout het is geweest om onze energiemaatschappijen te verkopen. En dat het compleet pervers is om een voorziening van algemeen nut, zoals energie, over te laten aan de grillen van de markt.’ •

‘Het verhaal van Patrick Verbeet maakt pijnlijk duidelijk dat het systeem kapot is’

tekst Lesley Arp
foto’s Rob Nelisse

foto Maurits Gemmink

Emile Roemer, oud-SP-partijleider en voorzitter van Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, en SP-Kamerlid Bart van Kent bezoeken in Almere een gebouw waarin arbeidsmigranten gehuisvest zijn.

> VRAGEN IN VENLO OVER ZWIJGGELD EN AFKOPING ROND HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN

Het bedrijf Kafra Housing wil huisvesting regelen voor 800 arbeidsmigranten aan de Venrayseweg in Venlo. Omwonenden protesteren daar al jaren tegen en zijn verwikkeld in een bezwaarprocedure. Voor Kafra Housing kennelijk geen probleem, zij heeft de bezwaarmakers geld geboden om hun bezwaren in te trekken en daarmee het verzet te breken. Daarvoor moeten ze dan wel een geheimhoudingscontract tekenen en mogen ze niet meer klagen over overlast. Over deze absurde en ontoelaatbare gang van zaken stelde de SP in Venlo in een brief vragen aan het college en de gemeenteraad.

De SP in Venlo vindt dat omwonenden invloed moeten kunnen uitoefenen op hun buurt. Met de nieuwe plannen voor huisvesting komen er in een straal van 4 kilometer zo'n 2500 arbeidsmigranten te wonen. Dit zorgt voor onrust bij omwonenden en bedrijven. De bezwaren zijn volgens de Venlose SP begrijpelijk, gelet op de vele misstanden met huisvesting van arbeidsmigranten, het bouwen van grote distributiebedrijven en belangenverstrengeling bij de ontwikkeling van het nabijgelegen industriegebied.

Laila Kuiper van SP Venlo: 'Kafra Housing (dat direct verbonden is met uitzendbureau Otto Workforce) probeert die bezwaren nu af te kopen tegen 4000 tot 6000 euro per omwonende. Bezwaren worden niet alleen afgekocht maar Kafra Housing legt de bewoners die een handtekening zetten onder het afkoopcontract óók geheimhouding en zwijgplicht op. Dat riekt naar omkoping en zwijggeld. Zulke maffiapraktijken zijn moreel verwerpelijk en geen oplossing voor de werkelijke zorgen van de omwonenden.'

Niet alle bewoners zijn gecharmeerd van deze praktijken en zij willen dan ook niet meedoen. Dat wordt hen niet door iedereen in dank afgenomen en daardoor ontstaat nu verdeeldheid in de buurt. Bewoners worden zo tegen elkaar opgezet, en zelfs onder druk gezet door medebewoners om te tekenen in ruil voor geld. Wat de SP betreft grijpt de gemeente nu direct in en trekt ze de vergunning in. •

> SP AMSTERDAM WIL PRIVÉJETS AAN DE GROND HOUDEN

Een voorstel van de SP en GroenLinks dat het Amsterdamse stadsbestuur oproept om te onderzoeken hoe privévluchten vanaf Schiphol verboden kunnen worden, is aangenomen. SP-raadslid Remine Alberts: 'In deze tijden van klimaatcrisis, waarin iedereen zijn best doet om uitstoot te verminderen, is het absurd dat de superrijken ongegeneerd blijven rondvliegen in hun vervuilende privéjets.'

Er vertrekken jaarlijks duizenden privévluchten vanaf Schiphol. Veel van deze vluchten vliegen relatief korte afstanden van nog geen 500 kilometer. Dit zijn vaak zakelijke vluchten en vluchten naar een vakantiebestemming.

Amsterdam is aandeelhouder van Schiphol en de oproep is helder. Het stadsbestuur zal door het aannemen van het voorstel een lobby moeten starten bij het Rijk om het gebruik van privéjets zoveel mogelijk aan banden te leggen. Ook wil de SP dat Amsterdam gaat pleiten voor het afschaffen van belastingvoordelen voor privéjets binnen de Europese Unie. Wanneer een verbod niet mogelijk is, moet het gebruik van privéjets in ieder geval zwaarder worden belast. •

> ENERGIEFONDSEN HELPEN SOCIALE INSTELLINGEN DOOR DE WINTER HEEN

Net als veel huishoudens komen ook verenigingen in de problemen door hoge energierekeningen. Hierdoor bestaat het risico dat bijvoorbeeld sportclubs en buurthuizen de deuren niet meer kunnen openhouden voor leden, vrijwilligers en buurtbewoners. De SP-fracties in Midden-Groningen en Hengelo daarom voorstellen ingediend voor een energiefonds in die gemeenten. Beide voorstellen zijn door de raden aangenomen waardoor de instellingen en inwoners niet meer bang hoeven te zijn dat door de energiekosten de deuren gesloten moeten worden. •

foto Wiebe Kiestra

Tiny Kox voert actie bij de Turkse ambassade.

> TINY KOX BEOOGD LIJSTTREKKER VOOR DE SP EERSTE KAMER

De SP draagt Tiny Kox uit Tilburg opnieuw voor als lijsttrekker voor de Eerste Kamerverkiezingen in 2023. De kandidatencommissie vindt de huidige nestor van de Senaat de beste kandidaat om de SP-lijst weer aan te voeren: 'Tiny Kox laat al sinds 2003 zien dat je als senator in de Eerste Kamer het verschil kunt maken. Of het nu gaat om de huren te bevriezen of de kinderarmoede aan te pakken. Ook over de grens is hij een van de meest actieve Nederlandse Kamerleden. Zijn ervaring, gedrevenheid en grote netwerk in binnen- en buitenland zijn in deze onzekere tijd harder nodig dan ooit. We hebben daarom alle vertrouwen in hem als onze lijsttrekker,' zegt Jannie Visscher, voorzitter van de kandidatencommissie en de SP.

Tiny Kox (1953) is sinds 2003 lid van de Eerste Kamer. Vanaf begin van dit jaar is hij daarnaast de gekozen voorzitter van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa. Daarin werken de parlementen uit 46 Europese landen samen op het gebied van rechtsstatelijkheid, mensenrechten en democratie.

De huidige leden van onze Eerste Kamerfractie, oud-gedeputeerde Rik Janssen en hoogleraar geopolitiek Bastiaan van Apeldoorn, staan op 2 en 3. Hoogste nieuwkomer is Nine Kooiman. Zij is voormalig lid van de Tweede Kamer en nu bondssecretaris van de Nederlandse Politiebond. Arda Gerkens, die ook in de huidige fractie zit completeert de top-5 van de lijst. De plekken 6 tot en met 10 worden ingenomen door Lies van Aelst (fractievoorzitter Staten Zuid-Holland), Frank Futselaar (oud-Tweede Kamerlid), Mariska ten Heuw (voormalig wethouder in Hengelo), Mathijs ten Broeke (oud-wethouder Zutphen) en Anna de Groot (raads- en Statenlid en eerder wethouder in Zaanstreek). De rest van de lijst bestaat uit tien regionaal actieve en bekende SP'ers. Als lijstduwers fungeren Hennie Hemmes (voormalig wethouder Pekela) en Peter van Zutphen (wethouder Heerlen).

Tiny Kox is vereerd met zijn voordracht en met de samenstelling van kandidatenlijst: 'De Eerste Kamer staat voor heel belangrijke beslissingen, die mensen raken. Elke wet heeft goedkeuring van de Eerste Kamer nodig. De regering heeft op voorhand geen meerderheid. Dus kunnen we het verschil maken en slechte voorstellen tegenhouden. Als we niks doen aan de chaos in de energievoorziening, komt er echt geen oplossing voor de prijsexplosies. De SP voert overal actie tegen de gestegen prijzen. De volkspetitie, die oproept tot het nationaliseren van de energiebedrijven, is al ruim 70 duizend keer getekend. Daar wil ik me ook in de Eerste Kamer sterk voor maken. Het privatiseren van onze energie was fout. We hebben ons daar altijd tegen verzet. Onze energie is een basisvoorziening die in publieke handen hoort. Dat geldt ook voor andere voorzieningen, die ten onrechte uit handen van de samenleving zijn gegeven. De Eerste Kamer kan eraan bijdragen de democratische controle terug te krijgen. Wij weten hoe dat kan – de kiezers kunnen ervoor zorgen dat het ook gaat gebeuren!'

De nieuwe Eerste Kamer wordt eind mei 2023 gekozen door de leden van Provinciale Staten. Die worden in maart gekozen. De kandidatenlijst wordt op 25 maart 2023 definitief vastgesteld door de partijraad van de SP. •

Aanbieden handtekeningen aan voormalig wethouder Diks.

foto SP Groningen

> KLEDING- EN SPEELGOEDBONNEN TERUG IN GRONINGEN

Het vorige college van Groningen besloot om de bonnen voor kleding en speelgoed voor kinderen af te schaffen. Met deze bonnen konden gezinnen die het niet breed hebben toch nog iets voor hun kinderen kopen. De SP voerde samen met ouders, Stadspartij en Partij voor de Dieren actie om deze bonnen terug te krijgen. Met succes! Onder druk van de verzamelde ouders en met een welwillende nieuwe wethouder is het gelukt.

De ouders die vorige jaar actie voerden om de kleding- en speelgoedbonnen voor kinderen terug te krijgen, zijn blij met het resultaat van hun acties. SP-fractievoorzitter Jimmy Dijk: 'Met de steeds verder stijgende kosten zijn de kleding- en speelgoedbonnen voor kinderen meer nodig dan ooit. Het is goed te zien dat de inzet van deze ouders tot herinvoering van de bonnen heeft geleid.'

Ouder en actievoerder Avin: 'In de wijk Vinkhuizen, waar ik woon, leven veel mensen met kinderen in armoede. Dan is het belangrijk dat kinderen met de feestdagen wél een cadeautje kunnen krijgen. Wij horen veel ouders die erg blij zijn dat de kindbonnen weer terug zijn.' •

> ZUTPHEN SPREEKT ZICH UIT TEGEN ACHTERGEHOUDEN TAXI-LOON

De Zutphense SP, chauffeurs en de vakbond voeren samen al maanden actie tegen achtergehouden loon door taxibedrijf TCR. Het bedrijf stuurt chauffeurs voor het einde van hun dienst naar huis zodat ze niet hoeven te worden betaald, maar strijkt voor die uren wel geld op van de gemeente. Daarbovenop houdt TCR ook een regeling voor pauzetijden verkeerd aan. Dit alles zorgt voor een flinke hap uit het maandloon van de rijdende chauffeurs. Op initiatief van de SP heeft bijna de hele Zutphnese gemeenteraad zich nu tegen deze wanpraktijken gekeerd.

Volgens SP-fractievoorzitter Mart de Ridder is het een goed en nodig signaal: 'Deze chauffeurs doen zeer belangrijk werk voor onze gemeenschap en daar zijn ze trots op. Maar zij als werknemer, en wij als gemeente, worden bestolen door het graaigedrag van hun bazen.' Natuurlijk zullen SP, chauffeurs en de vakbonden doorgaan met actie totdat dit onrecht is verholpen en de werknemers het loon krijgen waar ze recht op hebben. •

> DOORTOCHT-AWARD DWINGT HELMONDSE VERHUURDER TOT ACTIE

foto SP Helmond

Jarenlang zijn bewoners van de Leonardusbuurt in Helmond aan het lijntje gehouden. Eerst zouden hun woningen gesloopt worden, dan weer zou er groot onderhoud worden gepleegd en nu ligt er volgens de verhuurder een renovatieplan.

Maar inmiddels geloven de huurders er niks meer van dat er iets gaat gebeuren. Daarom vormden zij een actiecomité en gaven zij samen met de SP op 10 november een Doortocht-award aan verhuurder Volksbelang.

Met het aanbieden van de award werd ook een zwartboek gepresenteerd waarin te zien is hoe slecht het is gesteld de woningen. Doordat de plannen door de jaren heen telkens veranderden, is er al die tijd niks aan onderhoud gedaan. Vocht, schimmel en scheuren in de huizen zijn het gevolg. Ook zijn de energiekosten van de huurders door het dak gestegen vanwege de gebrekkige isolatie.

Na het in ontvangst nemen van de award en het zwartboek, beloofde directeur Terwisscha om snel een klusbus te regelen die de ergste problemen aan de woningen gaat verhelpen. Ook komt er een bewonersbijeenkomst waarin de toekomstplannen voor de woningen worden besproken. Een mooi resultaat maar toch hebben de huurders nog een extra eis: om de huur te bevriezen tot de woning minimaal aan energielabel C voldoet. De verhuurder zal dus nog flink aan de slag moeten. •

SP-KAMERLID OVER ERVARINGEN PARLEMENTAIRE ENQUÊTE GASWINNING

PETER KWINT: ‘ZO'N RAPPORT

foto Bart Maat ANP©

Als begin 2023 het rapport van de parlementaire enquête gaswinning in Groningen klaar is, heeft SP-Kamerlid Peter Kwint er 2,5 jaar aan gewerkt. Dat het rapport het geschonden vertrouwen tussen Groningen en Den Haag niet gaat herstellen, staat wel vast. Toch is hij blij dat het onderzoek gedaan is. ‘De langdurige, diepe schade die is aangericht in de provincie, en de impact daarvan op mensen, die is zichtbaar geworden.’

› **Jullie hebben als commissie heel veel gesprekken gevoerd, niet alleen met bestuurders en ministers, maar ook vaak met gewone mensen. Welk gesprek is je het meeste bijgebleven?**
‘Het gesprek met Sijbrand Nijhoff uit Zijldijk, helemaal aan het begin. Dat is de boer die door de aardbevingen heel zware schade aan zijn boerderij heeft gekregen. Hij heeft daar jarenlang rechtszaken over gevoerd, zonder ooit gelijk te krijgen. Uiteindelijk heeft hij een schikking getroffen. Niet omdat hij dat wilde, maar omdat dat het beste was wat hij kon krijgen. Z’n vrouw durfde niet meer in de boerderij te wonen omdat ze bang was dat die zou instorten, dus op hoge leeftijd zijn ze nog ongeveer gescheiden van elkaar gaan leven. Het is écht een heel zwaar verhaal. Hij is hier al jaren mee bezig en ook echt psychisch en lichamelijk zwaar geraakt door al die ellende.

Die man was zo verschrikkelijk broos en zenuwachtig over het verhoor. Hij voelde het als een heel zware last dat hij daar namens ‘de Groningers’ moest vertellen over de gaswinning. Hij brak al ongeveer toen hij binnenkwam en bij het afleggen van de eed. En dan moet je zo’n vragenlijst door zien te komen, terwijl de tranen je zelf ook in de ogen staan. Je wil iemand vooral ook een beetje geruststellen, maar dat past helemaal niet bij het karakter van een parlementaire enquête. We zijn mensen onder ede aan het verhoren, dus wij zitten streng op de vragen.’

› **Was het een bewuste keuze om ook die gewone Groningers aan het woord te laten?**
‘Ja. En bij zulke gesprekken besef je wel, god, wat is mensen toch een ellende aangedaan. Dat wist ik allemaal wel, maar het is toch anders als je dan zo iemand voor je ziet. En ik

IS GEEN TOVERSTOKJE’

was echt erg onder de indruk van de verhalen van Groningers zelf. Ook de manier waarop het verteld werd en wat zij meegaven. Ik ben heel blij dat we daarvoor gekozen hebben als commissie. Ik vond het echt een toegevoegde waarde aan de hele serie aan topambtenaren en bewindspersonen en oliemaatschappijen. Het voegde een dimensie toe die je anders helemaal had gemist.

Eén van de meerwaarden van de enquête was ook dat de rest van Nederland nou eens gewoon op televisie kon horen wat de impact was. Dat het dus niet gaat over gezeur om wat scheuren in het huis. De langdurige diepe schade die is aangericht in de provincie en de impact daarvan op mensen, de psychologische stress en de kwaadheid over dingen, die is zichtbaar geworden - in ieder geval voor de mensen die het hebben willen volgen. Dat heeft een belangrijke maatschappelijke functie, nog los van de waarheidsvinding.’

Hebben de media daar voldoende aandacht aan besteed?
‘Nou, dat is een van de dingen waarvan ik dacht, ja, jongens...! Het ging bijvoorbeeld over een nota die kwijt was, een nota van Ben van Beurden van Shell aan Mark Rutte. Dat was in één keer groot nieuws. Die ochtend hadden we Ben van Beurden verhoord en met hem hebben we het uitgebreid gehad over vijf van de zeven punten uit dat memo. Het is natuurlijk een probleem dat Rutte dat memo niet heeft, maar je merkt dat heel veel journalisten in Den Haag alleen maar opletten wanneer de grote namen langskomen. Terwijl, als je als je wilt begrijpen wat de impact hiervan geweest is, dan heb je meer aan het verhaal van Susan Top, die jarenlang secretaris was van het Groninger Gasberaad, dan aan het verhaal van oud-minister Henk Kamp. Ik snap het ook wel, uiteindelijk zijn we hier ook politiek en komt er ook een rapport met politieke conclusies. Maar als ik de potjes met aandacht zelf had kunnen inzetten, had ik ze iets anders verdeeld over de mensen.’

› **Waarom ben jij eigenlijk deze enquête gaan doen? Jij bent geen woordvoerder op dit thema.**
‘Nee, het verzoek vanuit de Kamer was vrij

‘Z’n vrouw durfde niet meer in de boerderij te wonen’

‘Het wantrouwen van de Groningers is geen natuurverschijnsel’

foto Joshua Versijde

expliciet: zorg ervoor dat je geen woordvoerders afvaardigt. Je wil voorkomen dat de commissie haar eigen leden moet gaan onderzoeken. Onze woordvoerder was Sandra Beckerman, zij is op zoek gegaan naar iemand die dat wilde doen. Toen is ze ook hier komen binnenlopen en ik dacht: als ik ooit een parlementaire enquête wil gaan doen, dan wil ik deze wel doen.’

› Waarom deze?
‘Al toen ik nog als medewerker voor Emile Roemer werkte, ben ik mee geweest naar de fakkeltochten in Groningen en dan praat je veel met mensen. Er zijn ook veel Groningers actief in de SP. En voor de verkiezingen van 2017 hebben we in Groningen een rondleiding gehad en gesprekken met gedupeerden gevoerd. Dus vanaf dat moment heeft het onderwerp echt indruk op me gemaakt. En ik dacht: als je dan toch één keer in je leven zoveel tijd gaat vrijmaken om in één onderwerp te steken, dan kan het maar beter iets zijn wat je ook gewoon belangrijk vindt en wat je na aan het hart staat.’

› Hoeveel tijd zit er dan eigenlijk in zo’n commissie?
‘Dat wisselt. De voorbereidende commissie gaat over de onderzoeksopdracht en wat je wilt gaan uitzoeken. Daar ben je misschien een dag in de week mee bezig. Maar de besloten voorgesprekken en de openbare verhoren, daar ben je echt fulltime mee bezig. Je hebt zelfs in de trein terug naar huis nog niet de tijd om je mail bij te werken, want dan heb je weer de mapjes mee om te lezen voor de dag daarna. Dus je mailbox wordt een chaos en je bent ook gewoon nul bij debatten. De dinsdag hielden ze zo veel mogelijk vrij, zodat je bij je fractieoverleg kon zijn. Dat je nog een beetje contact houdt met je eigen mensen, dat is ook wel belangrijk.’

› Heb je het gevoel dat je nu alle informatie boven tafel hebt? Vertellen mensen alles tijdens een verhoor of wordt er toch wel heel veel ‘vergeten’?
‘Ik heb niet het idee dat ze alles vertellen. Er zijn heel veel manieren om antwoord te geven op een vraag. Politici met name lijken daar een soort zesde zintuig voor te hebben. Als jij mij vraagt: hoe gaat het? Dan kan ik zeggen: ‘goed’, maar ik kan ook twee uur aan het woord zijn. Je probeert daarom te zorgen dat je vragen redelijk gesloten zijn, maar soms wil je ook wat inkleuring van hoe het was en niet alleen een feitelijk ja of nee. Dan krijg je natuurlijk wel de versie die diegene interessant vindt. Maar we hebben verschillende mensen verhoord over dezelfde bijeenkomsten, dezelfde debatten, dezelfde overleggen, dezelfde gelegenheden, en dan vraag je je aan het eind wel eens af: hoe kan het dat dit over hetzelfde gaat als waar die ander het over had?’

› Heb je dan toch al zoveel informatie dat je het antwoord eigenlijk al weet, zoals bij dat memo van Van Beurden aan Rutte?
‘Nou, voordat we deze verhoren deden, hebben we met iedereen al een besloten voorgesprek gehad. Dat zijn niet precies dezelfde gesprekken, want die gesprekken zijn vertrouwelijk en wij mogen daar niet uit citeren. Maar van een deel van de dingen die je in het besloten voorgesprek hebt gehoord, denk je: hé, da’s interessant. Als wij iets in het rapport willen krijgen, moet diegene in het openbaar herhalen wat die in een besloten voorgesprek gezegd heeft. Anders kun je er ook geen gebruik van maken in andere gesprekken. Soms krijg je een heel gek soort van verhoren, omdat mensen de neiging hebben om te antwoorden met: ‘Dat heb ik toch al verteld?’ Ja, dat klopt. Maar nu ook graag zo dat de rest van Nederland mee kan kijken.

Je bent zelf op je eigen terrein natuurlijk ook een puzzel aan het leggen. En ik denk wel dat ik een dieper inzicht heb gekregen in de verhouding tussen de overheid en de bedrijven en hoe die samen optrokken, of juist hoe ze tegenover elkaar stonden. Dat mag ik tenminste hopen.’

› Wat hoor je terug uit het land?
‘Dat verschilt heel erg. De meeste reacties die ik krijg zijn zo van: ‘Fijn dat het gebeurt, dank je wel dat jullie het doen, maar ik heb al zo vaak gehoord dat beter wordt…’ Dat is ook terecht. Het wantrouwen van de Groningers is geen natuurverschijnsel. Ze zijn alle mooie woorden meer dan zat, want die hebben ze al honderd keer gehoord. Dus de enige manier om iets te doen aan dat vertrouwen is om meerjarig, structureel te laten zien dat je de problemen voor mensen oplost. Dat is het begin en het einde. Ik ben blij met alles wat ik bij kan dragen. Maar zo'n rapport is ook geen toverstokje.’

› Is het lastig dat je jouw eigen conclusies nog niet naar buiten mag brengen?
‘Ja, dat is ingewikkeld. Dat merkte ik ook aan de mailtjes die ik tijdens de verhoren kreeg. Veel mailtjes waren heel vriendelijk, maar áls ik kritische mailtjes kreeg in de loop van de tijd, dan was het negen van de tien keer van: ‘Je doet het niet hard genoeg. Trek die persoon van de NAM over de tafel!’ Of: ‘Die topman van Shell, die pak je dan zó aan?!’ Dat snap ik ook wel. Maar het middel van parlementaire enquête zoals wij dat hebben is gewoon heel anders dan bijvoorbeeld bij die Amerikaanse

Afgelopen januari kwamen 10.000 mensen bij elkaar voor een massale fakkeltocht om respect en oplossingen op te eisen voor de Groningers.

congress hearings. Daar heb je hele opgepompte betogen, da's een beetje zoals interrupties hier. Het gaat bijna meer om de vraag die je stelt dan om het antwoord wat er komt. En dat is dit expliciet niet. De verhoren zijn voor ons om informatie te halen en ook voor mensen om verantwoording af te leggen. Maar wij trekken onze conclusies en die delen we in dat rapport. Ik zit daar namens de Tweede Kamer. Natuurlijk, ik ben altijd SP'er, dat kan je niet uitzetten. Maar in principe is het een opdracht namens de Kamer.'

› Gaat dit rapport helpen om de problemen op te lossen?

'In de officiële opdrachtverlening van de Kamer werd ons gevraagd om een bijdrage te leveren aan het herstel van vertrouwen. Dat kunnen wij niet doen. De analyse dat dit niet heeft gewerkt, is eigenlijk al getrokken, en er is geen stapel papier in de wereld zo belangrijk dat je het geschonden vertrouwen tussen Groningen en Den Haag ermee gaat herstellen. Dat besef is iets waar we als commissie met z'n allen doorheen gegaan zijn. En commissievoorzitter Tom van der Lee van GroenLinks heeft gezegd: 'De enige bijdrage die wij kunnen leveren is dat rapport.'

En ik weet nog niet wat er allemaal in komt. We hebben zo veel verschillende onderwerpen onderzocht. Dus je kunt aanbevelingen doen over betere schade en versterking, over compensatie, over het toekomstperspectief van Groningen, over de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven in het algemeen, over wat te doen met de ondergrond. Het is nog even afwachten wat daaruit komt. Ik hoop dat het vooral op langere termijn ook een bijdrage levert aan het verbeteren van de positie van Groningen. En dan is het aan de rest van de Kamer en aan het kabinet om door middel van hun reactie *iets* te doen om dat vertrouwen te herstellen.'

› Wat zou er nu echt moeten gebeuren, volgens jou?

'Als SP'er vind ik natuurlijk: je wilt vooral zeggenschap en daarin is de overheid een middel. In heel veel gevallen waar het fout is gegaan, is de kern is dat de overheid niet het instrument in handen van mensen was, maar dat de overheid juist in de handen was van het grote geld, om de mensen op afstand te houden. En dat is echt niet alleen in Groningen, dat is juist veel, veel breder. Dus dat is de vraag: van wie is de overheid? Ik geloof nog steeds in een sterke overheid, maar ik geloof dat dat een fundamenteel andere overheid moet zijn dan deze. Deze overheid kan heel foute dingen doen als je haar heel sterk maakt, en dat is natuurlijk een boodschap die VVD'ers graag horen, want dan kan je haar lekker klein houden. Daar hoef je niet in mee te gaan, maar het betekent wel dat je met gezond wantrouwen naar de overheid mag kijken. *Moet* kijken.' •

tekst Anne-Marie Mineur

INTERVIEW MET SP-KAMERLID MAARTEN HIJINK

‘DE OUDERENZORG WORDT ECHT EEN RAMP’

Eind oktober debatteerde de Tweede Kamer over de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Een belangrijk punt op de agenda is de anderhalf miljard euro die de regering op termijn wil bezuinigen op de zorg. SP-Kamerlid Maarten Hijink maakt zich daar grote zorgen over: ‘Minister Helder zegt wel: voor de mensen die het écht nodig hebben, moet er een plekje blijven. Maar het aantal verpleeghuisplekken wil ze niet uitbreiden.’

› Hoe ziet minister Helder die bezuiniging van 1,5 miljard voor zich?
‘Wat deze coalitie voorstelt, is het scheiden van wonen en zorg. Als jij oud wordt en gebreken begint te vertonen, regelt de overheid de zorg en jij moet zelf maar zien waar je gaat wonen. De overheid investeert dus niet meer in gebouwen. Het liefst heeft dit kabinet dat je zo lang mogelijk thuis blijft wonen en dat je dan zelf regelt wat je nodig hebt, liefst met behulp van buren, mantelzorg en technologie. Zelf, thuis en digitaal, dat zijn de steekwoorden waar minister Helder mee schermt.’

› Maar veel mensen willen toch ook het liefste thuis blijven wonen?
‘Natuurlijk, maar bij veel oudere mensen komt er een moment waarop je kwalen krijgt, zeker als je alleen bent, bijvoorbeeld als je partner overleden is. Je bent niet ziek, je bent ook niet aan het dementeren, maar je begint te kwakkelen. Vaak begint de ellende met een val. Als niemand je vindt, kan je uren op de grond liggen en tot op het bot verkleumd raken. Mensen verliezen dan het vertrouwen in hun eigen lijf, ze gaan zich afvragen: wat kan ik eigenlijk nog wel en wat kan ik niet? Dan wordt het spannender om alleen te slapen, want wat als je nou ’s nachts eens valt? Dan moet er een noodknop komen. En veel mensen hebben dan nog kinderen die regelmatig langskomen, maar je netwerk wordt steeds kleiner. Het isolement dreigt.

Ergens in dat proces denk ik dat veel mensen er graag voor kiezen om bijtijds kleiner te gaan wonen, liefst ook gelijkvloers, en ook om zorg dichtbij te hebben, en gezelschap, gezelligheid. Vroeger hadden we bejaardenhuizen, die waren natuurlijk niet perfect. Grote gebouwen, lange gangen, die leuningen langs de muur, dat is niet iets waar mensen naar terugverlangen. Maar onder het kabinet Rutte-Asscher hebben ze de verzorgingshuizen helemaal gesloten en gezegd: er komt niemand meer in met een lichte zorgbehoefte. Het komt er nu in feite op neer: zolang je nog op een knop kan drukken, kun je thuis wonen.

Maar als jij nu oud bent en je woont tegen je zin in een veel te groot huis, en je kunt dat huis vervolgens doorgeven aan een gezin dat daar al heel lang om staat te springen, dan denk ik dat dat voor beiden heel gunstig is. Dan is de oudere beter af in een verzorgingshuis en kan dat grote huis gebruikt worden door een gezin dat dat nu niet heeft.’

› Is er ook een alternatief te bedenken?
‘Als SP pleiten we al heel lang voor zorgbuurthuizen. In Oss is de buurt razend enthousiast over ons plan, daar wordt nu een oude school omgebouwd. Mensen kunnen dan in hun eigen buurt blijven wonen, ze hebben een eigen woning, maar er is ook zorg en een gezamenlijke ruimte waar je samen kunt eten. Zo’n zorgbuurthuis heeft ook een buurtfunctie, ook mensen die er niet wonen kunnen mee-eten, een potje biljarten of kaarten. En wij zijn niet de enigen met dit plan. Samen met Agnes Kant ben ik - en dat is al meer dan tien jaar geleden - op bezoek geweest bij de Wiekslag in Soest. De directeur, Ad Witlox, vertelde dat ze bewust kozen voor groepen van zes bewoners. Waarom? Omdat er zes gehaktballen in een pan passen. Dat is dus de menselijke maat. Zo blijft het huiselijk in plaats van grootschalig.’

› En minister Helder ontneemt mensen de keuze om wel of niet in een verzorgingshuis te wonen?
‘Nou ja, als je geld hebt, kun je alles regelen. Waar ik bang voor ben is dat er straks naast een gebrek aan verzorgingshuizen ook een enorm tekort is aan verpleeghuizen,

dus echt voor de dementerende ouderen. Tegelijkertijd verwacht ik dat er voor de rijken opties te over zijn. Een kleine groep denkt, nou ja, ik heb nog een paar ton liggen en ik leef toch niet langer dan drie jaar, dus hoppetee. Maar dat is maar een kleine groep. Je krijgt een enorme tweedeling met aan de ene kant de mensen die in eenzaamheid zitten te verpieteren. Aan de andere kant zitten de mensen met veel geld die het allemaal privaat wel gaan organiseren.

En met die nieuwe aanpak van de minister zet je de deur wijd open voor de commerciële ontwikkelaars die druk bezig zijn om kastelen op te kopen, kloosters en andere historische panden te verbouwen – schitterende dingen waar je wel 2000 tot 2500 euro per maand voor moet betalen. Die ontwikkelaars verdienen én geld op het vastgoed én op de zorg. Want wat zij neerzetten zijn eigenlijk private verpleeghuizen en de zorg die daar wordt verleend is verpleeghuiszorg aan huis. Daar hoeven ze geen verpleeghuisarts voor in dienst te nemen, dat valt gewoon onder de reguliere huisarts. Dus die zorg is extramuraal en op extramurale zorg mag je winst uitkeren. NRC had het over een rendement van 15 procent. En dat komt huisartsen nogal koud op het dak vallen. Zij moeten plotseling voor meer dan twintig hoogbejaarde mensen de medische zorg erbij gaan doen. De zorg van alledag, dat wordt gedaan op de locatie zelf. Maar medische klachten, en ook euthanasie, daar moet de huisarts toch weer voor komen.'

› **Moet je dat een gat in de wet noemen?**
'Nou, nee. Het is slim gebruik maken van het stelsel, het is een oplossing die bewust door het kabinet wordt aangemoedigd. Dat is dat hele idee van het scheiden van wonen en zorg. De kosten worden gedragen door de samenleving, door een systeem dat toch al overbelast is, en de winsten vloeien weg naar handige investeerders.

Wat minister Helder eigenlijk zegt is: dat wat met de verzorgingshuizen is gebeurd, gaan we nu weer doen met de verpleeghuizen. Voor die mensen die het echt nodig hebben moet er een plekje blijven, zegt ze. Alleen zet ze de stop op uitbreiding van het aantal verpleeghuisplekken. Maar de wachtlijsten die er al zijn die worden alsnog heel veel langer. We hebben wel eens laten uitzoeken door het Centraal Planbureau (CPB), wat er zou gebeuren als je de verpleeghuizen en de verzorgingshuizen zou openen voor de groep die eerder ook toegang had. Het CPB kwam erop uit dat er dan rond de zeventigduizend mensen weer in een instelling wil wonen. Dat

maakt de minister onmogelijk. Ja, de markt gaat dat oplossen, zegt ze. Dus projectontwikkelaars en corporaties moeten complexen gaan neerzetten. En ouderen moeten dan maar de slimmigheid hebben om daar op tijd te gaan wonen en om zelf hun zorg te organiseren. Dit wordt echt een ramp, ik ben echt bang dat dat een ramp wordt.'

› Hoeveel draagvlak is hiervoor in de Kamer?
'Nou, juist omdat die bezuiniging op de verpleeghuizen ook zo pijnlijk is, verwacht ik dat dit ook bij andere partijen wel echt een graat in de keel gaat worden, in elk geval bij het CDA, bij de ChristenUnie en ook bij D66. GroenLinks heeft spijt als haren op hun hoofd dat ze ooit verzorgingshuizen hebben afgeschaft. Van de PvdA weet ik het nooit zo heel goed. Zij zijn onder Rutte II natuurlijk grotendeels verantwoordelijk geweest voor een enorme kaalslag in de zorg. De problemen in de verpleeghuizen zijn zo groot en dan heb je een minister die zegt: je kunt dat met technologie wel gaan oplossen. Maar iedereen die in de sector werkt, en iedereen die daar niet werkt, zegt: dat kan niet.'

› En dan had minister Helder ook nog een bezuiniging gevonden van 400 miljoen euro in de personeelsnorm. Hoe zit dat precies?
'Ja, dat was een handig trucje. Op dit moment is de norm dat er op drukke momenten twee medewerkers moeten staan op een groep van acht mensen. Maar de tekorten in de ouderenzorg zijn enorm, dus dat lukt vaak niet. In plaats van het personeel beter te betalen, de torenhoge werkdruk te verlagen en de uitstroom te verlagen, vindt de minister dat die personeelsnorm er maar af moet. Je vindt toch geen mensen, dus dan kan je het budget ook wel wegbezuinigen, is de gedachte. Dat is die hele strijd waar Carin Gaemers, Hugo Borst en natuurlijk onze Renske Leijten zich zo voor hebben ingezet. Wat ik tegen de minister heb gezegd: je graaft nu je eigen graf, want je schroeft de werkdruk nog verder op voor die mensen die er nog wel werken. Die gaan ook weg, want waarom zou je daar tegen je geweten in nog blijven werken als je stelselmatig, dag in dag uit, het gevoel hebt van: hiervoor ben ik niet in de ouderenzorg gaan werken, om met een soort lopendebandwerk mensen eten te geven en naar bed te brengen?

Het rare is, die personeelsnorm, daar gaat de minister helemaal niet over. Daar gaat het Zorginstituut Nederland over en dat is een onafhankelijk instituut, dus die mogen dat bepalen in nauwe samenwerking met de mensen die er verstand van hebben, de zorgprofessionals. Het zou heel raar zijn als de minister in haar eentje gaat bepalen wat goede zorg is. Ik heb daarom een motie ingediend waarin ik de minister vraag om duidelijk te maken aan de betrokken partijen dat zij daar wettelijk helemaal geen rol in heeft. Ze heeft die motie afgeraden.'

> 'Het zou heel raar zijn als de minister in haar eentje gaat bepalen wat goede zorg is'

› Je had ook nog een wijzigingsvoorstel over de corona-toegangsbewijzen. Hoe zit dat?
'Minister Kuipers had 160 miljoen euro gereserveerd voor corona-toegangsbewijzen. Waar wij veel liever 160 miljoen aan willen uitgeven, dat zijn de zorgmedewerkers die ziek geworden zijn in het begin van de pandemie, mensen die in de ambulances werkten, in de ziekenhuizen maar zeker ook in de verpleeghuizen. Tegenwoordig kun je je laten vaccineren en daardoor worden veel minder mensen ernstig ziek, maar deze mensen hebben echt in de frontlinie gestaan. Die moeten eigenlijk gecompenseerd worden, omdat de overheid de verantwoordelijkheid draagt, omdat ze in die beginmaanden ook gewoon de verkeerde adviezen heeft gegeven over de inzet van beschermingsmiddelen of omdat die er niet waren. En bij de meesten is het gelukkig goed afgelopen, maar een paar duizend mensen zijn echt ernstig ziek geworden. Die willen wij dus compenseren. Bij de laatste stemmingen voor het kerstreces brengen wij een amendement in stemming om 150 miljoen euro uit te keren aan die groep mensen.'

› Stel nou dat jij minister zou worden in een goed links kabinet, wat zou dan het eerste zijn dat je zou veranderen?
'Dan gaan we eerst de marktwerking uit de zorg halen. Dus dan gaan we het Nationaal ZorgFonds invoeren. En dat hoeft echt niet van vandaag op morgen, dat kun je prima in een paar jaar doen, stapsgewijs.

En gaandeweg zou ik graag kijken of we daar misschien ook wel de ouderenzorg in kunnen onderbrengen. Nu is het zo dat je als oudere met maar liefst drie wetten te maken hebt. Als je een beetje hulp nodig hebt, moet je naar de gemeente. Heb je meer hulp nodig, dan moet je naar de wijkverpleging. Moet je worden opgenomen, dan val je onder de Wet langdurige zorg. Dat zijn allemaal verschillende loketten. Ik heb het er laatst met de minister over gehad: waarom gaan we niet eens experimenteren met regionale zorg, dus populatiebekostiging. Wat voor zorg hebben deze ouderen nu allemaal, waar komt hun zorg vandaan? Hoeveel geld is dat? Gooi het allemaal nou eens op een grote hoop en ga dan gewoon op persoonsniveau kijken waarmee iemand het beste geholpen is. Dan kun je bijvoorbeeld ook de openbare ruimte zo inrichten dat mensen minder snel vallen, *valpreventie* noemen ze dat. Hartstikke nuttig, maar nu moet de gemeente alles betalen, terwijl het vooral de zorgverzekeraars geld bespaart. Het liefst zou ik dat soort dingen echt gaan organiseren. Maar ik denk dat het hoogst haalbare nu is dat je daarmee gaat experimenteren, dat je dat op verschillende plekken proefprojecten gaat doen.'

› Ondertussen loopt er sinds de zomer een Meldpunt Verpleeghuiszorg waar jullie verhalen van mensen verzamelen. Hoe loopt dat?
'We hebben daar een paar duizend reacties op gekregen en die hebben we ook aangeboden aan minister Helder. Maar het meldpunt is nog steeds open en we maken er nog steeds gebruik van voor onze bijdragen in de Tweede Kamer. Die reacties vertellen precies wat er aan de hand is in de verpleeghuizen. Wie zijn verhaal kwijt wil, helpt ons daar nog steeds mee!' •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

Werkt u in de verpleeghuiszorg of heeft u familie in een verpleeghuis wonen? Doe mee en deel uw ervaring bij ons Meldpunt Verpleeghuiszorg: sp.nl/meldpuntverpleeghuizen

LINKSVOOR

‘DOBBER OP DE BOEI VAN LIEFDE!’

Ze is geboren op 10 december, de internationale Dag van de Mensenrechten, leeft van een Wajong-uitkering en put inspiratie uit de strijd van Martin Luther King en de Amerikaanse burgerrechtenbeweging: Taar Zonnemaan uit Deventer.

tekst Peter Verschuren
foto Karen Veldkamp

Taar studeerde Italiaans aan de Universiteit van Amsterdam toen ze een ernstige schildklierziekte kreeg. ‘Ik had verzorging nodig en ging terug naar mijn moeder die verhuisd was naar Deventer. Ik kan helaas nog steeds niet zonder mantelzorg en zie mijn activiteiten voor de SP als bestuurslid, raadsopvolger, kadergroepcoördinator en scholingsleider wel als een soort re-integratietraject: kijken wat ik aan kan. Ik zet alles op alles om weer gezond te worden.’

› **Waar komt jouw bevlogenheid vandaan?**
‘Het socialistisch gedachtegoed zit al minstens vier generaties in de familie: mijn overgrootouders hebben elkaar bijvoorbeeld ontmoet bij de jongerenafdeling van de PvdA, toen die nog socialistisch was. En ik deel met boeddhistische familieleden ook de overtuiging dat elk leven op zich heilig is. Voor mij zijn Martin Luther King en de burgerrechtenbeweging in Amerika daarom een lichtend voorbeeld: ondanks het onuitstaanbare onrecht dat mensen aangedaan wordt, toch hoop blijven houden en je niet laten meesleuren in haat, maar dobberen op de boei van liefde, ook voor je tegenstander. Ik volg ook Bernice King op Twitter, de dochter van Martin Luther King, die het in de aanloop naar de Amerikaanse verkiezingen van half november heel treffend zei: ‘Wanneer je niet stemt, riskeer jij de democratie.’

› **Weet je nog wanneer en hoe de SP op je weg kwam?**
‘Ik stemde altijd al SP. Terugkijkend waren het twee zaken die maakten dat ik actief werd. Ik zag dat andere partijen wel práten over gelijkwaardigheid, maar dat alleen de SP ernaar handelt. En ik kreeg een steeds grotere afkeer van het neoliberale kapotmaakdenken en zat me voor de laptop op te winden bij de debatten in de Tweede Kamer. De neoliberalen hebben hun zin al gekregen, maar ze willen nog steeds meer, het houdt niet op. Verschrikkelijk.’

› **Wat zijn voor jou de leuke dingen in het leven waar je blij van wordt?**
‘Ik houd van dansen, ben dol op zwarte muziek: soul, gospel, funk, en ik schilder af en toe. En ik vind het heerlijk om in de natuur te wandelen met Bodhicitta, een schattige Tibetaanse lhasa apso, die ik ook helemaal verzorg, tot en met het knippen van de nagels.’ •

DE SP IN 1974
EEN SOCIALISME IN BEWEGING

‘Iedereen zal het er wel over eens zijn dat een kapotte auto niet wordt gerepareerd door lang en intensief aan de reparaties te denken.’ Dit staat in *Onze wereldbeschouwing*, het allereerste beginselprogramma van de SP. Uit het voorjaar van 1974, zo’n anderhalf jaar na de oprichting van de partij. Over het algemeen is het een abstracte tekst, maar met typische voorbeelden, die veel zeggen over de jonge SP. Waarin denken belangrijk was, maar het vooral zaak was om in actie te komen. Hoe de SP er toen uitzag was lang onbekend, omdat beelden ontbraken. Tot in de afdeling Amsterdam een ontdekking werd gedaan.

IN HET ARCHIEF in het afdelingspand in Amsterdam is een band gevonden met oud filmmateriaal. In kleur, maar zonder geluid: een bijeenkomst van de SP. Ik herkende enkele gezichten van bekende oudgedienden, maar wat zagen die mensen er jong uit! Hoe oud zou deze film wel niet zijn? De beelden van vrolijke mensen in een rokerig zaaltje werden afgewisseld met opnames van acties op straat en het verkopen van de *Tribune*. De omslag van het blad was duidelijk te zien. In het landelijke archief in Amersfoort zijn alle *Tribunes* verzameld en konden we zien van wanneer de beelden waren: het congres van februari 1974.

Het oudste bewegende beeld van de SP tot dan toe was een film over de havenstaking in Rotterdam in 1979. Dat was vooral een politiek beeld, bedoeld als propaganda voor de partij. Deze film was niet alleen een stuk ouder, maar ook anders: beelden van vroege SP’ers zoals ze in het dagelijkse leven waren. Samen lol maken op een SP-bijeenkomst en vrolijk actie voeren met de mensen in Nijmegen. Waar op zaterdag 2 en zondag 3 februari 1974 het beginselprogramma van de SP werd vastgesteld. Ook werd besloten dat de partij aan lokale verkiezingen ging meedoen: in mei behaalde de SP zetels in Nijmegen en in Oss.

‘Het meest opvallend aan de verklaring is dat zij gesteld is in eenvoudige, begrijpelijke taal.’ Dat staat in het verslag dat de geheime dienst BVD maakte van dit congres – die had bij dit soort SP-bijeenkomsten altijd een mannetje in de zaal zitten. Als je de beelden bekijkt valt op hoeveel er wordt gelachen. Ook wordt er gezongen en zijn er optredens. Volgens de BVD was dit een Chileense groep, die in de woorden van de dienst ‘het congres met revolutionaire liederen enigszins opfleurde’. Leden van de afdeling Wageningen hadden een lied gemaakt waarin de multinationals flink op de korrel werden genomen.

De SP besloot op tien plaatsen mee te doen aan de lokale verkiezingen, in gemeenten waar de partij actief was met acties en waar de mogelijkheid bestond om een zetel te behalen: Den Haag, Eindhoven, Enschede, Groningen, Heerlen, Nijmegen, Oss, Utrecht, Vlaardingen en Wageningen. De SP stelde zich tot doel met de fracties in de gemeenteraden ‘een verlengstuk te vormen voor de buitenparlementaire organisaties’ van de partij, zei de *Tribune*: in bedrijven (Arbeidersmacht), voor het milieu (MAN) en wonen (Bond van Huurders en Woningzoekenden). In Nijmegen behaalde de SP twee raadszetels en in Oss drie.

‘Aangezien de werkelijkheid aan een eeuwige verandering en ontwikkeling onderhevig is, moet ook de afspiegeling daarvan in ons denken voortdurend veranderen en ontwikkelen. In deze zin is alle kennis beperkt en relatief’, zo valt te lezen in *Onze wereldbeschouwing* uit 1974. De SP’ers van toen vonden dat ons denken niet mocht stilstaan en zich moest ontwikkelen. Op basis van de veranderingen in de wereld en de ervaringen die SP’ers opdeden in de praktische politiek. Dat gold voor toen en dat geldt ook nu: reden waarom we opnieuw nadenken over onze beginselen en werken aan vernieuwing van *Heel de mens*. •

Congres van 1974 in Nijmegen. Een protestlied van de afdeling Wageningen. Links Daan Monjé en Koos van Zomeren.

tekst Ronald van Raak
foto archief SP

Een samenvatting van de film over het Congres van februari 1974 is hier te vinden: sp.nl/congres1974

DOORLOPENDE MACHTIGING
BON OM LID TE WORDEN

SP

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

SEPA Single Euro Payments Area

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

❑ € 5,00 (minimum) ❑ € 7,50 ❑ € 10,00 ❑ € 12,50 ❑ € 15,00 anders: € _____

naam : _____

roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____

adres + huisnr : _____

postcode : _____ woonplaats: _____

land : _____ geboortedatum: _____

email : _____

telefoon : _____ mobiel: _____

IBAN (rekeningnr.) : _____ bank Indentificatie (BIC)*: _____
* geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)

plaats en datum : _____

handtekening :

Tribune december 2022

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort.
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar Redactie Tribune • Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Sociaal notariaat broodnodig

In de Tribune van november las ik over het voorstel van Michiel van Nispen voor een sociaal notariaat. Wat ben ik blij met dit initiatief. ik hoop dat het er echt komt. Een sociaal notariaat is broodnodig!

Mensen als ik die altijd op een klein bestaansminimum hebben geleefd snappen veelal niks van deze wereld. Echter de gevolgen kunnen beschamend zijn. Voor je het weet kom je in een woud van onwetendheid en contracten die in werkelijkheid ontoelaatbaar en strafbaar zijn. Dat is mijn geval zo geweest. ik hoop dat er in de toekomst ook notarissen zijn die zich niet alleen door het grote geld laten verleiden maar ook een sociaal gezicht hebben voor mensen als ik. Dat, als er sprake is van een testament of het verkopen van een woning of samenwonen, diegene met een bestaansminimum meer bescherming krijgen. Ik weet waarom ik lid blijf en ben van de SP.

Veel succes toegewenst Michiel van Nispen met dit initiatief !!

Met de hartelijke en vriendelijke groeten
Ellen den Drijver

DUOGRAM

Opdracht

De SP 'Duogram' Winterpuzzel bestaat uit twee delen: (I) Reuring in de ruimte (**Rr**) en (II) Ruimtefeiten (**Rf**).
In de **Rr** vindt u de helft van de oplossing. Zet de letters die u in de met rode letters aangegeven vakjes van deze puzzel vindt in de overeenkomstige vakjes van de horizontale balk van het **Rf**. De 7 vragen van het **Rf** leveren de overige letters van de totaaloplossing. Alle vragen hebben betrekking op ruimtevaart en astronomie. De gehele oplossing is het woord van veertien letters op de horizontale balk van het diagram Ruimtefeiten. Wij wensen u een fijne tijd en veel puzzelplezier!

Omschrijvingen Reuring in de ruimte

Horizontaal

5) Naam voor de politieke en psychologische schok in de V.S. nadat de Sovjet-Unie als eerste een ruimtesatelliet had gelanceerd. [14]
7) Oermoeder uit Griekse mythologie ontstond uit Chaos. [4]
9) Deel v.e. vuurtje. De zonnevariant klasse X kan uitval van radioverbindingen en energiecentrales tot gevolg hebben. [4]
10) Oorlog is niet nieuw onder de zon. Openbaring 12: 7-12: wie gooide de draak uit de hemel naar de aarde? [7]
12) …11. CIA codenaam voor fotoverkenningssatelliet (1976) die digitale transmissie gebruikte i.p.v. het uitwerpen van filmcassettes. [10; Nederlands]
13) Het spectrum van elektromagnetische straling dat het menselijk oog kan waarnemen. [5]

Verticaal

1) Vele dieren gingen na hen. Dezen bereikten, in een V2-variant, in 1946 al de ruimte. [12]
2) V.S.-plannen voor een defensiesysteem tegen (nucleaire) lange-afstandsraketten werd gepopulariseerd tot 'Star Wars'. Wat is de echte naam? [3, afk.]
3) (groep) Satellieten konden nucleaire explosies op aarde waarnemen, ter controle van het Partial Test Ban Treaty (1963, V.S.). [4]
4) Het heelal heeft een draderige verdeling van melkwegstelsels. Hoe noemen we zo'n 'draad'? [8]
6) Populair wapen in 'Star Trek'. In het nu een wapen om met microgolven drones uit te lucht te halen. [6]
8) Hier draait het allemaal om, in de ruimte, of niet? [5]
10) Eerste misdaad in de ruimte? Nee, toch niet. Zij werd valselijk beschuldigd, en vrijgesproken. [7]
11) Hier leeft u op: 21% zuurstofgas, 1% argon, 78% stikstofgas. [5]

II Omschrijvingen Ruimtefeiten

A Missie bracht Neil Armstrong, Buzz Aldrin en Michael Collins naar de maan.
C Chris Austin Hadfield speelde gitaar en zong een aangepaste versie van David Bowie's 'Space Oddity' tijdens zijn verblijf in ISS. Maar hij bezocht al eerder een ruimtestation. Welk?
E Via o.a. X-15, Skylab en de Space Shuttle naar 'Lunar Gateway' (Poort naar de Maan'). Welke organisatie doet dat allemaal?
G Richard Branson (Virgin Galactic) vs. Jeff Besos (Blue Origin) en 'Wanneer ben je een astronaut?'. 80 km of 100km? 100km wordt ook wel aangeduid als de … .
I Ok kids: 'Rijmt met 'bubbel'!' (En je kunt er veel mee zien.)
K Als het op aarde zo rommelt…dan maar een Hemels Paleis?
M En als deze

Reuring in de ruimte (Rr)

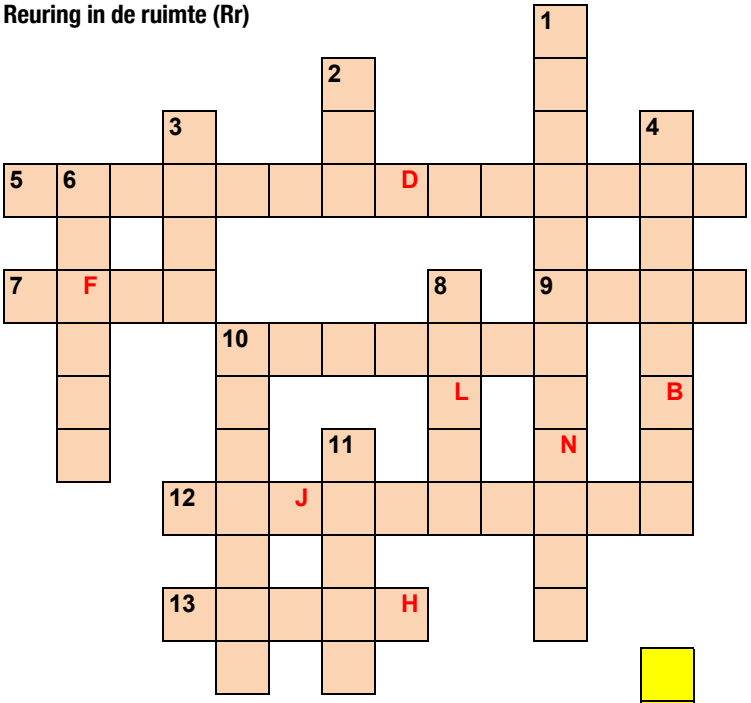

Ruimtefeiten (Rf)

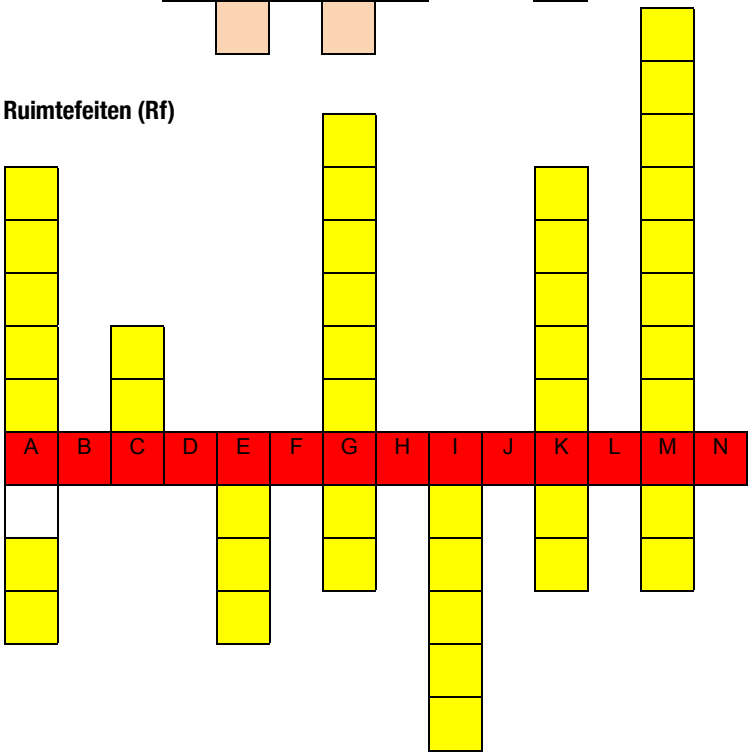

Henry en Lucas, © FLW 2022

OPLOSSINGEN NOVEMBER

CRYPTOGRAM

Horizontaal

3) Doopfeest 7) De gevestigde orde 11) Met de schok vrijkomen 12) Schatkaarten 14) Neon 15) Meetlat 16) Ontdooid. **Verticaal** 1) Doodzwijgen 2) Gegeven 4) Propvol 5) Astronauten 6) Gipsverband 8) Gerecht 9) Vluchtweg 10) Lek 13) Neppil.

SYNOLINKS

Combinaties: 1) H > **L**ach 2) Ma > Moede**r** 3) Ego > I**k** 4) Park > H**o**f 5) Asiel > Wy**k**plaats 6) Koorts > Mani**e** 7) Aanvang > **G**eboorte 8) Ongeveer > **à** 9) Aanwrijven > Toereke**n**en 10) Overdrijven > K**l**euren
Oplossingswoord: **ORGELKLANK**

De winnaar van de novemberpuzzel 2022 is Tammo Hak uit Woldendorp.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 28 december naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

foto Frank de Roo via ANP©

BLACK FRIDAY IS ZWARTE DAG VOOR WERKERS

Schoenen moeten weer gevuld worden, pakjes onder de kerstboom. En om de consument daarin tegemoet te komen waaien nieuwe Amerikaanse tradities over zoals koopjesdag Black Friday. Dat betekent flinke werkdruk voor bijvoorbeeld postbezorgers en werkers in de winkelstraten. Groepen die sowieso al onder druk stonden en hard werken voor weinig geld.

Weerstand is er ook. In vier van de zeven winkels van De Bijenkorf werd op 25 november gestaakt, precies in de periode dat de keten grootse plannen had. In de dagen daarvoor en daarna kwam de winkel met kortingen op veel producten. ‘Maar De Bijenkorf moet beseffen dat zonder personeel helemaal niks wordt verkocht’, zegt FNV-bestuurder Linda Vermeulen. •